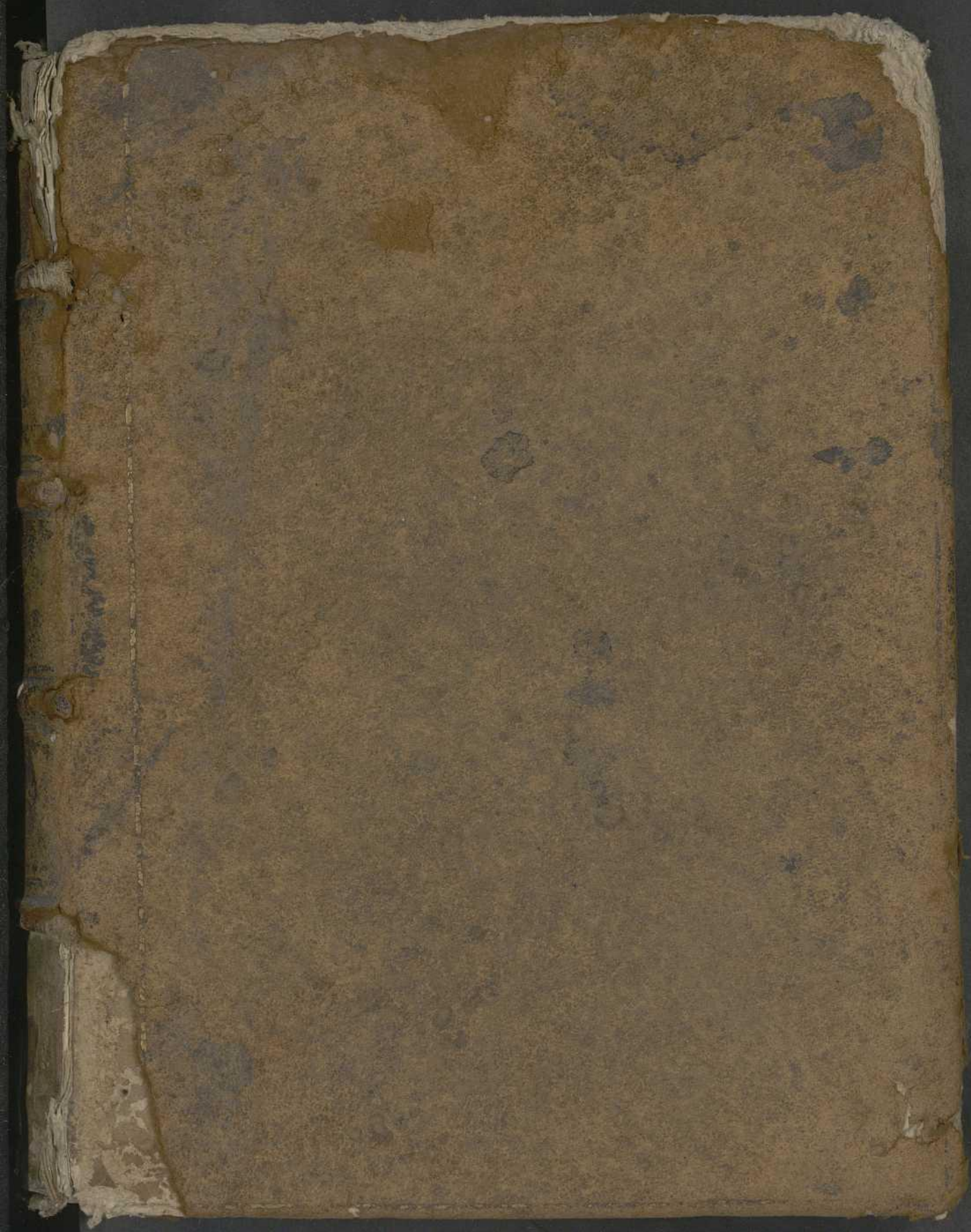

3045

56
—
929

15

H. Juan Camacho =

Benedictus

EMME

W 4

Es de su L.^a Calderon

E. V. R. V. E.

SYMBOLICA
ÆGYPTIORVM
SAPIENTIA,

Authore

P. NICOLAO CAVSSINO
E SOCIETATE IESV.

OLIM AB EO SCRIPTA,
nunc post varias Editiones, denuo edita.

PARISIIS,
Sumptibus SIMEONIS PIGET, viâ Iacobæâ,
ad insigne Fontis.

M. DC. XLVII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Clarissimo atque integerrimo viro

NICOLAO RASSENTIO:

NEVSTRIÆ RATIONALIVM

PRÆSIDI.

VNVS amicitia nostra iampridem debitum (Præses clarissime) reddo cum mulatiore mensura, quàm aut ego destinaram, aut tu videbaris expectare; Nam præter Hori Niliaci Hieroglyphica notis observationibusque nostris illustrata, Polyhistorem Symbolicum addidi ex varia historiarum sententiarumque opulentia concinnatum. Memini quo olim studio hæc à me desiderares, ut quæ mihi rudibus inchoata commentarijs excidissent, à te pracerpi, & per amanuenses exscribi cernerem; non quod ingenij mei labores tam impensam curam promerentur, de quibus ego semper malui conscientia meæ, quam nimis blanda amicorum existimationi credere: sed condonandum fuit hoc amoris tuo, qui in istis etiam rebus honestam putat quamdam prope dixerim cecitatem. Quamobrem feci quod res ipsa suadebat, ut quos antea præcoces fructus auebas minutatim colligere, eos tibi pleniores, & sua maturitate conditos iucundiùs offerrem: cui enim hæc æquius

debebantur? Mitto familia tua nobilitatem, cuius profectò
tantus est splendor, ut cum Patrem tuum magni nominis
virum, cum auos, & proavos, qui in Neustria ius cum sum-
ma dignitate dixerunt, cum Te ipsum cogito, videatur mi-
hi Iustitia vestram domum quasi suorum sacrorum aram de-
legisse. Te certè eo magis semper colui, quod istis ornamen-
tis adiunxisti castissimum religionis amorem, fidem, constan-
tiam, humanitatem, & quæ hoc sæculo rarissima est, aurei
generis particulam, simplicem quandam, sine fūco, & le-
nocinijs probitatem. Quibus tu in primis Virtutibus tum
multis insuper promeritis, cum nostram Societatem, meque
priuatim deuinxeris; volui ut hoc mea erga te obseruantia
publicum extaret monumentum, quo si non amor tuo planè
responderem, viderer tamen non ingratus, sed oppressus be-
neficijs.

Flexæ Idibus Martij, anno 1619.

EX HENRICI MAGNI Collegio.

Tuus in Christo

NICOLAUS CAUSSINVS.

LIBRI INSTITVTVM.

V M Libros de triplici eloquentia, & apparatus quendam ex florentissima exemplorum copia ad oratoriam facultatem instruerem; adieci quoque animum ad symbolicam veterum sapientiam, cuius veluti gemmis illuminata fulgere gratius epictetica solet eloquentia.

Placuit autem consulto vitare tritam similitudinum copiam, & eas consecrari, quas antiqui sacras nominarunt, vt quæ à plebeio vsu remotæ, ex sanctioris cuiusdam disciplinæ adytis essent depromptæ.

Quo in genere primum locum obtinent Ægyptiorum Hieroglyphica, seu mauis sacras Sculpturas & imagines appellare, quas etsi Pierius aliique complures attrectarint, dulcius tamen visum est & grauius ex Hori Ægyptij libello quem cernebam ab ipso Pierio in multis parum fideliter expressum, à nonnullis etiam interpretibus fœdè corruptum, tanquam ex fonte repetere.

Nam cum in editionem Romanam quæ ex Merceri, & aliorum interpretatione coaluit, incidissem (non sum qui alienis insultem laboribus) sed miratus sum quo pacto Mercerus ipse, *Turturem auem* nobis pro *pastinaca pisce*, & *Turturem quidem cum mammis & dentibus*, tum *Salamandras bicipites*, non tolerandis sanè erroribus exhiberet; itaque has & similes maculas ex Hori versione dispunxi, notis illustraui, obseruationibus ad locos præsertim difficiliores locupletaui.

Postremò addere visum est quæ Clemens Alexandrinus & sanctus Epiphanius in hoc argumenti genere sunt commentati.

Alio deinde opere D. Epiphaniij vestigiis insistens, *Polybistorem Symbolicum* in XII. libros diuisum edidi, qui variorum symbolorum & parabolarum historicarum stromata ex omni historia, magna eruditionis copia & suauitate completitur. Hæc de libri instituto.

*QVOD SYMBOLICA HIEROGLYPHICORVM
scientia antiquissima sit, & ea Moses apud Aegyptio:
imbutus fuerit, primi quoque Græcorum
philosophi exculti.*

VLLA vnquam ætas extitit tantis ignorantia tenebris implicata, qua non aliquis sapientia radius velut per nubes emissus, saltem refracto sublustrique lumine vibraret.

Est enim blanda & conciliatrix, & quasi sui læna scientia illecebra, quæ non patitur hominem tanquam saginati corporis inutilem belluam perpetuo ad pastum curasque nugatorias abijci, sed quandam honestatis facem infixit pectori, quæ si fuerit excitata crebrius, illos quos in animis hominum cernimus sciendi igniculos non obscure ventilabit.

Inde omnes artes scientiaque floruerunt, quibus animus contra sarcinam corporis, & istam salebrosam rerum exilitatem fortiter eluctatus, effecit, vt lux ingenij in præclarissimis studiis adolesceret, tandemque ad formam scientia magis cumulatam non mollibus quidem cliuis, sed variis difficultatum anfractibus contenderet.

Primi hominum post Hebræos Aegyptij hoc sciendi desiderium videntur præter cæteros impensius excoluisse, & per varias disciplinas peruagati se exquisitis ingenij inuentis nobilitasse.

Magni autem semper nominis apud eos fuit Hieroglyphicorum scientia inter arcanas numerata disciplinas, & paucis iisque nobilibus sacerdotum ingenijs celebrata, qua & imbutum Moysen accepimus. *Act. 7. 22.* Nam cum illum *Eruditum omni sapientia Aegyptiorum*, sacra dicant literæ, Philo in libro de vita Moysis, rem plenius explicans ait, Moysen numeros & Geometriam, vniuersamque Musicam, tum practicam, tum contemplatiuam accepisse ab Aegyptiis doctoribus, & insuper occultam philosophiam descriptam literis, vt vocant hieroglyphicis, hoc est notis animalium quæ ipsi venerantur pro numinibus. &

Philo de vita Moysis.

περὶ τῆς διὰ συμβόλων φιλοσοφίας ἣν ἐκ τῶν λειτουργικῶν γράμματα ἐνδείκνυνται, & διὰ τῶν ζώων ἀποδόχης αὐτῆς διὰ τῶν πρῶτων γενεῶν.

Ex quo apparet quam vetus sit illa sapientia, quæ & Moysen discipulum habuerit. Plato in Philæbo literarum Aegyptiarum inuentionem tribuit Theuto siue Tauto, quem huius gentis primum doctorem facit Philobibulus, qui Sachoniatonis authoris antiquissimi historiam accuratissima (vt ait Eusebius) cura Græcè vertit. Græcos autem postea his Aegyptiorum excultos disciplinis nemo negat, & id ingenuè fatetur ille Academicorum princeps in Epinomide, nec dissimulat Orpheus in Argonauticis, vbi narrat se Aegyptum lustrasse his verbis.

*Euseb. lib. 1.
de præp. E-
uang. c. 11.*

Ἡ δ' ὁππ' Αἰγυπτίῳ ἱερὸν λόγον ἱεροδόχου
Μίμριν ἐς ἡμεῖς πλάσας, ἱερὰς τε παλαιάς.

Refert quoque Proclus, Solonem apud Aegyptios in Sai audisse sacerdotem nomine *Partanir*, in Heliopoli eum qui dicebatur *Oclapi*, in Sebemyto *Ethimon*, à quibus non dubium est quin hanc symboli-
cam sapientiam acceperit, cuius vestigia in suis sententiis reliquit
Pythagoras cum *Enopheum* Heliopolitam præceptorem habuisset, miratus quam ab eo acceperat, hieroglyphicorum solertiam in
suis quoque symbolis apud Græcos propagavit.

HIEROGLYPHICÆ SCIENTIÆ PRIMÆ semina ab Hebræis mentibus profecta.

EQVE tamen crediderim primos omnino huius sapientie auctores Aegyptios fuisse: Nam si quod ait Alexander historicus in eo volumine, quod de Iudaica historia conscripsit, Abraham in Heliopoli cum sacerdotibus Aegyptiis vixit, à quo illi Astrologiam didicerunt, quam se ab Henoch longa annorum successione propagatam accepisse profitebatur: Credibile est cæterarum quoque scientiarum semina per Abrahamum sparsa, nec symbolorum, aut ænigmatum velis, quibus omnis antiquorum adumbrata fuit sapientia, caruisse.

Accedit quod Deus hunc mundum ex tot rerum varietate coagmentatum, quasi scenam politissimis imaginibus distinctam primum statim hominum oculis obiecerit, ut per ea quæ cernerent simulachra, velut per nubeculam intermicantes diuinitatis radios intuerentur. Nec immerito Epictetus dixit inesse hominum animis, τὰ θεῶν σύμβολα, quæ ipse nobis per tot obiectas sui species, inurit. Quamobrem facile crediderim Adamo, Enocho, Noëmo, & cæteris illis primæ ætatis hominibus, quot res creatas in hoc orbe terrarum cernerent, tot visas fuisse literas magno diuinitatis fulgore illuminatas, quibus illud æternæ mentis numen suum nomen mortalibus consignaret.

Facit ut hoc credam, posterorum, qui eodem spiritu afflati scripserunt, solers & excogitata ratio, qui tam sæpe religionis nostræ mysteria symbolis figurisque adumbrarunt, ut nihil sit in sacro instrumento frequentius. Et tanti quidem figuratum sermonem Hebræi veteres fecere, ut quicquid esset acutè dictum, quicquid aculeos haberet, & gratiam ingenij, hoc *ἡμῶν* Maschal appellarent, quod nomen propriè ad parabolas similitudinesque pertinet.

Alexander
auctor Iudaicae historiae
citatur ab
Eusebio, &
Eupolemus
auctor libri
de Iuda Regibus à Clem.
Alexand.
Strom. lib. 1.

*SYMBOLICA SAPIENTIA APVD
Ægyptios peculiari ratione culta.*

Duplex Ægyptiorum scientia.

*Philo de vita
Mosis.
Clem. Strom.
li. 1.*

*Virtus præses
Hieroglyphi-
corum statue-
batur ab Æ-
gyptiis.
Origen. hom. I
super Nu-
meros.*

ERVM Ægyptij, vt hanc de symbolis scientiam præ cæteris magno in pretio semper habuerunt, multisque figurarum monumentis celebrarunt, non frustra dicuntur reliquis hominibus eiusdem auctores fuisse. Et certè licet ex Philone & Clemente Alexandrino colligere, duplicem fuisse scientiam Ægyptiorum; vnã quidem popularem, apertam, & expositam omnibus, puta Geometriam, Astrologiam, Arithmetica, Musicam; Alteram verò arcanam & sacram, dictam Hieroglyphicam, qua per symbola quædam atque ænigmata, grauissima quæque Theologiæ, Physiologiæ, & Politicæ facultatis mysteria & dogmata denotarent.

Et hæc quidem erat penes omnium doctissimos sacerdotes, ex quo *ἱερὰ καὶ κρυφα* hanc de symbolis scientiam Origenes appellat in caput secundum epistolæ ad Romanos. Quin addebant cœlestem quandam virtutem præesse Hieroglyphicorum sapientiæ, quæ eius candidatos illustraret, & in tot rerum ambagibus discussa tenebrarum caligine ad intelligentiam subtilium rerum promoueret.

*QUIBUS MONUMENTIS ÆGYPTII SVA
Hieroglyphica consecrarint.*

*Cyril. aduers.
Julian. lib. 9.*

T vero ne vnquam huius scientiæ memoria excideret, auebant in operosis obeliscorum pyramidumque molibus, tum in apparatissimis templorum valuis consecrare symbolorum suorum monumenta; quod sanctus Cyrillus Alexandrinus aduersus Iulianum disputans de Mosis figuris, clarissimè ostendit. Innuit quippe fuisse apud Ægyptios quosdam ænigmatum magna industria & grauitate præditos, quos illi nominare solent Hieroglyphos, qui templis & obeliscis notas insculpebant, non vulgaribus vtentes literis, sed aliis figuris rerum naturas effingentes, prudentiorum auebant scientiam (addit autem aliquot exempla.) Si vellent, inquit, significare Deum, hoc est summam, & quæ super omnia est, naturam, pingebant oculum: cui sceptrum substituebant, vt per hoc intelligatur, quod omnia videat, & sit ei regia dignitas. Nam sceptrum ferè regis intelligitur symbolum; quamuis etiam per stantem baculum, quod nullo modo diuina natura labefactari possit, sed quasi semper stare, & quodammodo

modo sustinere, & fundare omnia, discatur. Dicuntur autem aspidem fingere in figuram cœli, eò quod in circulum feratur: & serpentem in figuram temporis, eò quod longus sit, & multis voluminibus flexuosus lenissimè repit. Insuper & furorem & iram per ænigma declarantes, insculpebant craticulam, cui subijcitur ignis & cor superponitur. hæc ille de sculptura Hieroglyphicorum.

Anastasius quoque Synaita Patriarcha Antiochenus, de pyramidibus huiusmodi figuris apud Ægyptios cælis meminit, cum ait Ægyptios sacra ratione draconem qui vorat caudam insculpere in pyramidibus, æternam & indiuiduam circumactionem diuinarum rerum significantes. Quo pacto autem, & quam variè sæpè aspersa essent in istis monumentis Hieroglyphica ex germana figura, quam in fronte libri proposui, potes agnoscere. Huc spectant illa Lucani,

*Nondum flumineos Memphis contexere libros
Nouerat, in saxis tantum volucresque, feraeque,
Sculptaque seruabant magicas animalia linguas.*

QVOD NON SOLI ÆGYPTII HAC
scribendi formula per Hieroglyphicas literas
fuertint vsi.

P RIMUM igitur celebrata frequentius apud Ægyptios Hieroglyphicorum ratio, latè deinde in alias gentes manauit. Neque enim hanc scribendi normam Septemtrionalibus populis fuisse ignotam discimus ex Olao magno. Nonnulli (inquit) *pro priuatis* *computis instar Ægyptiorum, variis animalium figuris pro literis utebantur.* Olao li. i. c. 21.

Sed & Scythas hac ænigmatum solertia delectatos ex eorum Rege Idanthura licet conijcere, qui vt author Pherecydes Syrius apud Clementem Alexandrinum, Dario bellum minanti pro literis misit murem, ranam, auem, iaculum, aratrum, cuius nos symboli interpretationem infra subiecimus.

Diodorus quoque testatur Æthiopum literas variis animantibus, extremitatibusque hominum, sed præcipuè instrumentis fabrilibus perfumiles fuisse. Συμβόλιον τινὺν τὰς μὲν τιποῖς ἐκάρχεν ἀντὶ τῶν ὀνομάτων, καὶ ἀκρογωνίους ἀνθρώπων· ἐν δὲ ὄρεσιν καὶ μάστιγι τεκτονικοῖς. Græci quidem sapientes, & si minimè dicuntur istas figuras celebrasse, plurimi tamen ænigmatum solertia sunt delectati, quod apparet ex dictis sapientum figuratis, & Pythagoræ symbolis, quæ explicat Cyrillus libro nono aduersus Iulianum.

QVID DIFFERANT SYMBOLVM, ÆNIGMA,
Emblema, Parabola, Apologus, Hiero-
glyphicum.

Symboli vox.

ELEBRANTVR in ista imaginum scientia Symbo-
lum, Ænigma, Emblema, Apologus, Parabola,
Hieroglyphicum, quæ inter se affinia sunt, differunt
tamen nonnihil.

Dalecampius
malè à Casau-
bono repre-
bensus.

Symbolum latissimè patet, cum sit nota & signum
rei animo conceptæ; Itaque tesserae hospitales, milita-
res, theatrales, vocantur symbola; collatio quoque conuiuiarum no-
mine σύμβολον censeretur, siue annulus esset, aut nummus, siue ci-
bus. Itaque malè Casaubonus in Athenæum libro tertio capite trige-
simo primo reprehendit Dalecampium, quod nullum discrimen in-
ter σύμβολον, & σύμβολον, cum agitur de conuiuij symbolo, statuerit.
Is autem nodum in scirpo quærens ita distinguit. Σύμβολον (inquit) est
collatio erantistæ ad conuiuium: Quisque enim, quod ad manum erat,
conferebant. Ea partes dictæ Σύμβολον, & conuiuium huiusmodi
ἐγγίος vel δέσμιον ἀπὸ σύμβολων. Mutato vero genere symbolum vocabant
annulum, vel quidvis aliud arre loco solitum dari ei sodalium, qui
iuebatur cenam parare, hæc ille.

Non nego quidem σύμβολον rectè vsurpari pro ista collatione cibo-
rum ad conuiuium: Nam & in canone 54. Concilij Laodicensi ita in-
telligendum ἐν σύμβολῳ συμπόσιον ἐπιτελεῖν. Sed tantum errasse contem-
do criticum hominem, qui neget symbolum pro eadem re vsurpari.
Et facile quidem est conuincere ex Diuo Hieronymo, qui libro 2.
commentariorum in Prouerbia, capite 24. expressè vocem symboli
interpretatus dixit, *Symbolum collatio: symbolum vero dare sicut unus-
quisque solet pro parte sua cibos ad vescendum*, Cibos expressè nomina-
uit, non tantum annulum & nummos, quod vult Casaubonus. Hæc
obiter.

Symbole, igitur hæc appellabantur, siue quod essent mentis, vo-
luntatis, stipulationisque signa, siue ἀπὸ τοῦ σύμβολον, quod simul
essent coniecta atque collata. At vero in hoc argumento, quod tra-
ctamus, symbola propriè appellantur *occultæ rei signa*, vel etiam
(vt vult Budæus) similitudines & quædam naturæ communitates,
quo fit vt vox symboli si fusè sumatur, omnem penè similitum ratio-
nem complectatur; si propriè, ea dicantur symbola, quæ rem, in qua
inest aliquid obscuritatis, figuratè significant, vnde Emblemata, &
Parabolæ, & Apologi, & alia huiusmodi possunt communi nomine
appellari symbola.

Ænigmatum vero solers inuentio, griphorumque lusus aculeari,

magnam habent antiquitatis commendationem, ut qui penè cum ipsis antiquarum sapientiarum incunabulis cœpere: & quidem in eo genere celebris fuit Cleobulina, siue Eumetis Cleobuli filia, cuius etiam scirpi flexuosis ambagibus intortit ad Aegyptiorum Regem & sapientes deferebantur. Atque ut nominis vim & notionem paucis complectamur,

Multi griphum cum ænigmate confundunt. Iulius tamen Pollux in Onomastico, postquam quæstiones conuiuiales in duas partes distribuit, in ænigma scilicet & griphum, ita hæc duo distinguit. *Quomodo differant griphus & ænigma.* *ἢ ἔχει τὸ ἀνιγνῖναι πρὸς τὸ ἀποκρίναι.* quibus sanè verbis innuit ænigma iocosum fuisse, griphum vero præter iocos, res etiam serias habuisse.

Sed hæc leui fundamento dicuntur: nam Clearchus apud Athenæum cum griphum definiret, statim initio definitionis dixit, *ἡ ῥῆσις ἀόρων ἐν αἰνιγματικῷ.* *Parum accurate griphum ab ænigmate, à Iulio Polluce distingui.* *Griphum iocosum esse sermonem:* & si exempla quæ Athenæus affert, consideres, plures griphos inuenies minutulas lusiones, quam aliquid graue continere.

Itaque magis crediderim veteri Grammaticorum doctore, qui griphum & Ænigma apud veteres confusa fuisse ostendit, cum ait *ἡ ῥῆσις ἐστὶν αἰνιγματικὴ δυσκολία.* *Magnum Etymologicum.*

Rectè autem utrumque definitur *ἀνὸς καὶ σκοτεινὸς λόγος.* Sermo implexus & obscurus, cuius varia sunt genera.

Primum genus ænigmatum siue griphorum fuit in verbis simplicibus, sic Philideus comicus ænigmatice aërem expressit per nomen *βέδν.* *Aer βέδν.*

Ἐκκαὶν τὸ βέδν σωπτικὸν προσέτιγμα. Et Simmias Rhodius mare nominat *Ζαψ,* & Cleanthes Philosophus *Sol Ple-*
Solem Plestrum. Id quoque fiebat cum in promptu quærentur varia nomina tragica, plebeia, simplicia, composita hominum, deorum, vel ex utroque mixta, ut Hermathena.

Secundum Ænigmatum genus est eorum, quæ versantur in literarum & syllabarum tenuiculis quibusdam & puerilibus aucupiiis, ut si pronuntiari iubeamus, *piscis*, aut *plante* nomen quod incipiat ab *α*, vel recitari versum, qui vnā quandam literam, aut habeat, aut non habeat. Tales sunt quos *ἀόγμους* griphos vocant. Si petamus dictionem versibus accommodatam cuius initium sit *βῆ* ut *βαπτεῖς*, aut finis *νὰξ* ut *Καλλιάναξ*, aut diuidamus nomen in varios sensus ut *ναῖς* in *να* & *τις*.

Tertium erat fermè dialecticum in flexuosis contrariarum propositionum ambagibus, quale est illud piscatorum de pediculis.

Ὅσ' ἐλθὼν λιπόμειδ' ὅσ' ἐκ ἐλθὼν φερέμεθα.

Quartum & certè grauius ænigmatum genus est rei alicuius obscura & figurata descriptio, quale est illud de Cinara.

Εγκέφαλον φορέω κεφαλῆς ἅτερ· εἰμὶ δ' ἁλῶν
Αὐγῆος ἐν δολιχῷ γῆθεν ἀφροσύνῃ.

Σφαίρην δ' ὡς ἑστὶν αὐτὸν ἐρεῖδεται· ὡς δ' ματέρης,
Ενδὸν ἱμῶν λαρόων μιντὸς ἔχω πατέρα.

*Nullum mi caput est: cerebrum tamen, alta virentem
E terra ceruix surgere sponte facit.*

*Vt globus in tereti consisto stipite, quare
Matris habent in se viscera nostra patrem.*

Emblema licet cum isto ænigmatum genere in ratione symboli conueniat, differt tamen quod rem sublatis ænigmatum velis purius liquidiusque proponat. Est enim propriè symbolum aliquod ingeniosum, suaue, & moratum, ex pictura & lemmate constans, quo aliqua grauior sententia indicari solet.

Ut si velis significare patientiam rebus aduersis illustrari, tum de pingas Cerauniam gemmam, quam aiunt in locis dumtaxat fulmine ictis inueniri, inter fulgura cœlique tumultus suauiter emicantem, & addas *fulmine creuit*, efficies emblema.

Parabola est similitudo ducta à forma ad formam, vt vult Aristoteles *Rhetoricorum* libro tertio. Hoc est rerum alioqui diuersarum in vna aut pluribus affectionibus collatio. Errant grammatici qui putant parabolam non nisi ex rebus fictis trahi: ex omni enim historia tum naturali, tum morali, nonnunquam etiam ex fabulis educuntur parabola. Sed tum propriè vocantur apologi, cum aliquam moralem fabulam, quales sunt *Æsopica*, continent.

Duplex autem genus fuit parabolarum, vnum *συμπαρές* quod tritas & vulgares similitudines complectitur. Alterum *ἰστέον* sacrum, hoc est sanctiori quadam & magis arcana doctrina depromptum.

Tales sunt parabola, quæ ex illustribus historiis desumuntur, de quibus egi in eo libro quin scribitur *Polybistor Symbolicus*.

Ad summum Hieroglyphica de quibus nunc est à nobis institutus sermo, propriè sunt imagines, & figura ad aliquid significandum ex hominum arbitrio determinatæ, quibus literarum vice *Ægyptiorum* sapientes utebantur.

QVIS HORVS AVCTOR HIEROGLYPHICON.

VCTOR huius libri vulgo *Horus Apollo Niliacus* appellatur. Suspecta mihi semper fuit hæc vox *Horus Apollo*. Siquidem *Horus* apud *Ægyptios* idem est ac *Apollo*. Itaque existimarim nomen *Apollinis* ad interpretationem dictionis *Hori* prius tanquam glossema additum, tandem in ipsum nomen irrepsisse.

Nam apud Photium & Suidam ὡραπόλων quoque scriptum reperio.

Sed quis hic Horus siue Horapollo valde ambiguum est. Parùm certè viderunt, qui huic auctori Suidæ verba præfixere. *Περὶ Ἀλεξανδρῶς Γραμματικὸς παιδευθεὶς ἐν Κωνσταντίνῃ πόλει ἐγραψε πρὶ διχρόνων, ὅπως τὰ ἑθνή λεκτεῖν, λύσει περὶ τῶν τῆς Ἡρακλίου. πινυλὰ τῆς αὐτῆς περὶ ἐγκλιτικῶν μορίων ὁρθογραφίαν καὶ συγχεῖον περὶ τῆς αὐτῆς διφθόρου. ὁρθογραφίαν πρὶ τῆς αὐτῆς διφθόρου, καὶ Φρυγίῳ καὶ συγχεῖον ἀνδολόγιον πρὶ γυναικῶν.*

Hæc inquam Horo nostro non conveniunt, primùm quia Niliacus est, non Alexandrinus, deinde quia Ægyptiacè scripsit, ut author est Philippus, non Græcè.

Tertio quia Suidas qui huius Grammatici Alexandrini opera tam accuratè numerat, ut ne tractatum quidem de Eī diphtongo omittat, huius operis ἱερογλυφικῶν nusquam meminerit.

Eadem de causa puto falli Cœlium Rhodiginum qui putat hunc auctorem fuisse Horapollinem Grammaticum ex Ægypto nobilem, arte clarissimum, nec vllō veterum tempestate Theodosij gloria inferiorem. Nam is ὡραπόλων, ut discimus ex Suida, Panopolitanus fuit, & Græcorum commentariorum scriptor, idem opinor ac ille cuius *πατερὶς Ἀλεξανδρείας* se cum Helladij Besantinoi & Andronici Hermopolitani codice coniuncta vidisse refert Photius in Bibliothec. pag. 1597. edit. Paul. Stephani.

Restat igitur ut dicamus, Horum alium esse ab istis auctoribus Græcis Horo & Horapolline, atque ut conijcere licet, longè antiquiorem. Dicitur porrò Niliacus non communi nomine quasi idem esset ac Ægyptius (ut nonnulli voluerunt) sed à Nilo vrbe Ægypti, cuius meminit Hecataeus apud Stephanum de urbibus. Nilus enim tria significat, fluuium, urbem, & templum. *Νεῖλος πόλις αἰγύπτου, καὶ ἱερόν Νεῖλου.*

Hic cum de sacris literis suæ gentis scripsisset, Philippus Græcus auctor eius libellum Ægyptium in Græcam linguam vertit, ut in operis limine comperimus. Is autem Hori Niliaci interpretes posterioribus fuisse temporibus, quibus iam se mundissimis Græcorum elegantiss Barbaries illeuerat, faciliè comprobatur ex stylo, nam ὁρδινον pro ordine, *πάτερνα* pro patrono vsurpat, & similia quæ non nisi apud recentiores Græcos inuenias.

APPROBATIO.

STEPHANVS CHARLETVS Prouincialis Societatis IESV in Prouincia Franciæ, potestate ad id mihi facta ab admodum R. P. N. Præposito Generali MVTIO VITELESCO, facultatem concedo, vt P. NICOLAI CAVSSINI è Societate IESV Sacerdotis, de *Symbolica Egyptiorum sapientia* libri, eruditorum ex eadem Societate nostræ virorum iudicio approbati, typis excudantur.

Datum Flexiæ xix. Nouembris, 1616.

STEPHANVS CHARLETVS.

SUMMA PRIVILEGII.

AUTORITATE Regis sancitum est, ne quis librum de *Symbolica Egyptiorum sapientia* cum Polyhistore Symbolico, Auctore P. NICOLAO CASSINO Trecensi è Societate IESV, imprimat aut alibi impressum in hoc regno diuendat per septennium, præter SIMEONEM PIGET Parisiensem, aut eos, quibus ipse id iuris concefferit: hocque omnibus perinde clarum, notum, indictum habeatur, ac si Regij diplomatis sententia operis initio præfigatur, finive postponatur. Qui secus faxit, librorum confiscatione, & pœnis Regio diplomate declaratis mulctabitur. Datum Parisiis die 14. Ianuarij 1647.

De mandato Regis.

Signatum,

LE BRVN.

Acheué d'imprimer le dernier Iuillet 1647.

APPROBATIO

CHARLES C. CHAPMAN, President of the American
Society of Engineers, has examined the
report of the Committee on the
subject of the proposed
amendment to the
constitution of the
American Society of
Engineers, and has
approved the same.

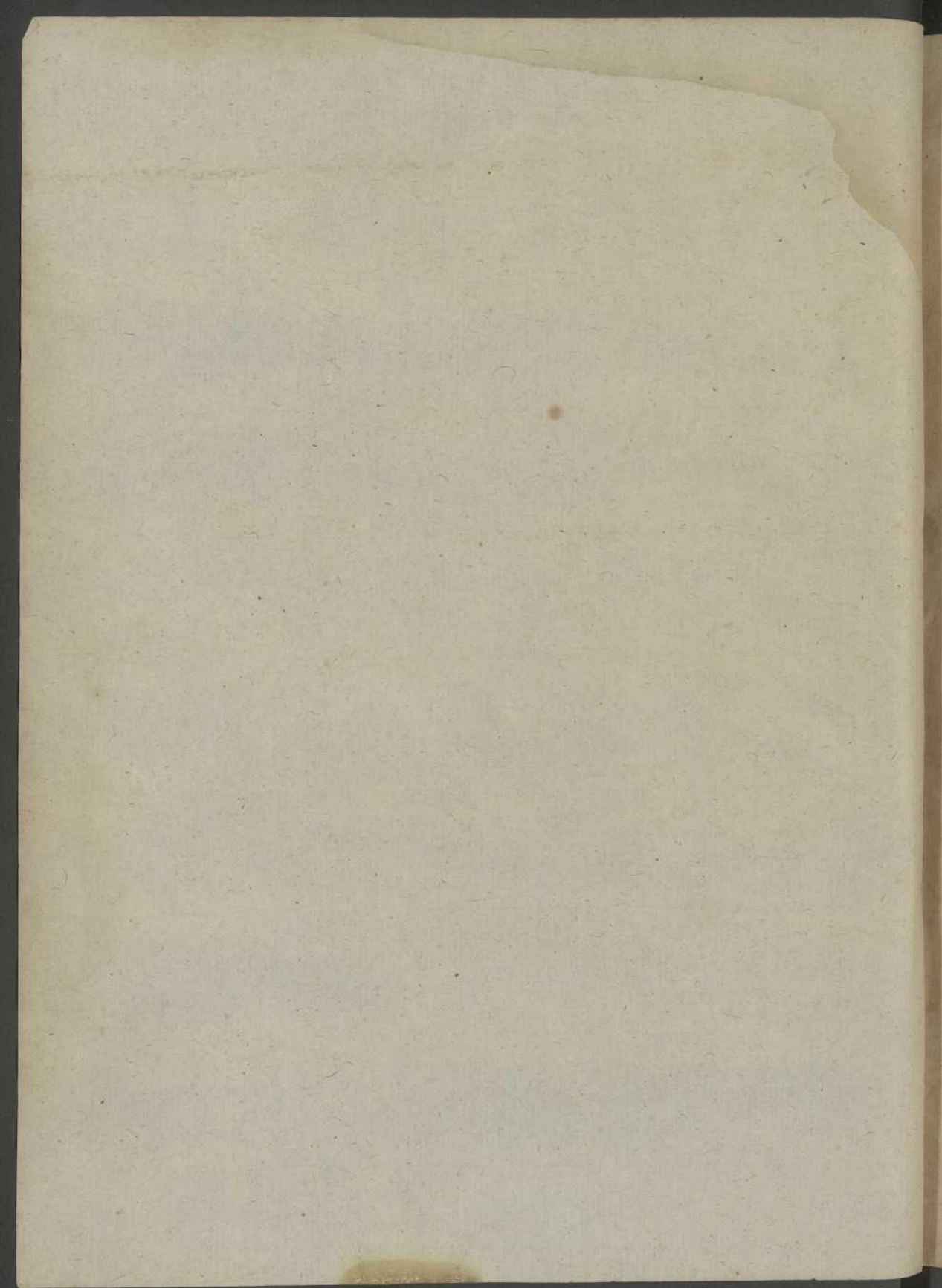
Witness my hand and seal this 1st day of November, 1888.

CHARLES C. CHAPMAN, President.

THE AMERICAN SOCIETY OF ENGINEERS

The American Society of Engineers, organized in 1885, has
the honor to announce that it has adopted the
proposed amendment to its constitution, which
was presented to it at its annual meeting in
New York City, in 1888. The amendment
provides for the election of a President and
Vice-President, and for the establishment of
a Council to manage the affairs of the
Society. The Society also proposes to
change its name to the American Society
of Mechanical Engineers, and to increase
its membership to include all persons
interested in the study and practice of
mechanical engineering.

Respectfully,
The American Society of Engineers.

ΩΡΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

ΝΕΙΛΩΟΥ, ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΑ.

HORI APOLLINIS

NILIACI HIEROGLYPHICA.

A

HORI APOLLINIS NILIACI HIEROGLYPHICA,

quæ ipse quidem Ægyptio sermone
prodidit, Philippus vero lingua
Græca donauit.

Quo pacto æuum significant.

EVVM innuentes, Solem ac Lunam pingunt, quod æterna sint elementa. Quin & aliter æuum pictura exprimere volentes, serpentem pingunt, cuius cauda reliquo inuoluatur ac tegatur corpore. Hunc Ægyptij quidem lingua sua Vbæum, Græci verò Basiliscum appellant. Eundem ex auro conflatum i diis circumponunt. Cæterum hoc animal æuum significare propterea Ægyptij dicunt; quod quum tria sint serpentium genera, solum hoc ex omnibus 2. immortale est, cætera mortalia: vt pote quum quoduis aliud animal solo afflatu etiam absque vlllo morsu serpens hic interimat. Quocirca, quoniam vitæ necisque potestatem habere videtur, meritò sane deorum capitibus inseritur.

AD HIEROGL. 1.

1. DIIS circ.] *Quomodo Basiliscum ex auro conflatum Dijs Ægyptij circumponant, & de huius cæterorumque Serpentum superstitioso cultu dico obseruatione prima.*

2. IMMORTALE.] *Philo Biblius non dicit immortale, quod Ægyptiorum narrant fabulæ, sed vix naturali nece confici.*

2. *Quo pacto mundum.*

Mundum exprimere volentes, serpentem pingunt, qui

ΩΡΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

ΝΕΙΛΩΟΥ, * ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΑ, Νηλεακού.

αὐτὸς ἐξέειπεν μὲν αὐτὸς Αἰγυπτία φωνῇ, μετέ-
 φρασε δὲ Φίλιππος εἰς τὴν Εὐμάδα
 ἀφ' ἑλκτον.

α'. Γὰρ αἰάνα σημεῖοι.

ΙΩΝΑ σημεῖοντες, ἡλιον ἐπελιδύω
 γραφοῖσι, ἀφ' οὗ αἰώνια ἐκ ποιχεῖα.
 Αἰάνα δὲ ἐτέρως γραφαῖς βελοῦται, ὅφιν
 ζωγραφουσιν ἔχοντα τὸ οὐρανὸν ὑπὸ τοῖς λοιπὸν
 σώμα κρυπτομένην, ὃν καλοῦσιν Αἰγυ-
 πτῆσι οὐρανον, ὃ ὅστις ἐκλυσι βασιλίσκον. ὃν αὖτε χρυσουῖ
 ποιουῶντες, τοῖς περὶ ἑλκασιν. αἰάνα δὲ λέγουσιν Αἰγυπτῆσι
 ἀφ' οὗ τὸ ζῶν διλυθῆναι, ὅτι τὴν τριάντην ἡμέραν ὅφιν κα-
 θεστώτων, τὰ μὲν λοιπὰ διητὰ ὑποαρχῇ, τὴν δὲ μόνον ἀθά-
 νατον, ὃ καὶ περὶ σφυσῆτον ἐτέρω πρὸς τὴν ζῶν, διχα καὶ τὴν
 διακρίν αἰαρεῖ. ὅτι δὲ δοκεῖ ζῶν καὶ θάνατον κυριεύειν,
 ἀφ' οὗ τὸ αὐτὸν ὅτι τῆς κεφαλῆς τῶν θείων ὅτι πηλῆσι.

β'. Γὰρ κόσμον.

Κόσμον βιολόμενοι γραφαῖς ὅφιν ζωγραφουσι τὸ εἶναι

A ij

ἐοθιόντα οὐρανόν, ὅστις γινώσκων φοβίσι ποικίλαις. Ἀφ' ἡνὶ τῆς φολίδων ἀνιπτόμενοι τοῖς ἐν ταῖς κόσμοις ἀτέρας. βαρύντασιν ὃ ὅ ζῶν, κατὰ τὸ καὶ ἡ γῆ. λήθεται ὃ, ὡς τὸ ὕδωρ. καθ' ἑκάστην ὃ ἐνιαυτὸν ὃ γῆρας ἀφίει, ἀποδύεσθαι. καὶ ὃ ὅ ἐν ταῖς κόσμοις ἐνιαύσιος χρόνος ἀλλαντῶν ποιούμενος, νεάζει. ὃ δὲ ὡς ἔφη χρῆσθαι ταῖς ἐαυτοῦ σάμασι, σημεῖν, ὃ πᾶσι ταῖς ὅσα ἐκ τῆς θείας παρονοίας ἐν ταῖς κόσμοις γινώσκται, ταῦτα πάλιν καὶ πλεονάζουσιν εἰς αὐτὸν λαμβάνειν.

γ'. Πᾶς ἐνιαυτὸν.

Ενιαυτὸν δὲ βουλόμενοι διδάσκειν, ἴσιν, τουτέστι γινώσκειν, ζωγραφοῦσιν. ταῖς δὲ αἰταῖς, καὶ πλεονάζουσιν σημεῖν. ἴσιν ὃ πᾶσι αὐτοῖς ὅτι αἰτήρ, Αἰγυπτοῖσι καλούμενος Σάθις, ἑλληνιστὶ δὲ Αφροκύν, ὅς καὶ δοκεῖ βασιλεύειν τῆς λοιπῶν ἀτέρων, ὅτε μὲν μείζων, ὅτε δὲ ἥατων αἰατέλλων, καὶ ὅτε μὲν λαμπρότερος, * ὅτε δὲ οὐχ' οὕτως. ἔπ' ὃ καὶ ἄρ' ἔπ' ὃ τούτου τῆς ἀφροκύνος, σημειοῦμεθα πᾶσι πᾶσι τῆς ἐν ταῖς ἐνιαυτοῖς μελλόντων τελείων. ἄρ' ὅτι οὐκ ἀλόγως τὸν ἐνιαυτὸν ἴσιν λέγουσιν. καὶ ἑτέρως δὲ ἐνιαυτὸν γράφοντες, φοῖνικα ζωγραφοῦσι. Ἀφ' ὃ δένδρον τὸ μόνον τῆς ἄλλων ἔπ' πλεονάζει τῆς σελήνης, μίαν βαῖν γινώσκων, ὡς ἐν ταῖς δώδεκα * βαῖσι ἐνιαυτὸν ἀπ' ἡμέρας.

Εἰς ἴπ.

Βάσις.

δ'. Πᾶς μῦθος.

Μῦθος δὲ γράφοντες, βαῖν ζωγραφοῦσιν, ἡ σελήνην ἐπετραμμένον εἰς ὃ κατέτω. βαῖν μὲν, τῆς παρονομίας ὅτι τῆς φοῖνικος ἀπ' ἡμέρας σελήνην ὃ ἐπετραμμένον εἰς ὃ κατέτω, ἐπειδὴ φαίνεται, ἐν τῇ αἰατολῇ πεντεκαίδεκα μοιρῶν ὑπὸ ἀφροκύν, πρὸς ὃ αὖ τοῖς κέραισι ἐκτετακται. ἐν ὃ τῇ ἀποκρούσθαι τὴν αἰατολὴν τῆς τελευτῆς ἡμερῶν πληρώσασθαι, εἰς ὃ κατέτω τοῖς κέραισι νότον.

suam ipsius caudā rodar, variis interstinctum squamis: per squamas quidē stellas quibus cœlū mundusve distinctus est, obscure indicātes. Ceterū hoc animal nō secus ac terra, grauissimū est, leuissimū autem ac maximē lubricū, instar aquæ. Insuper, vt serpens, quotānis i pelle ac senio simul exuitur; sic & annuū spatiū, quod mūdi circumactu producit, immutatione facta renouatur, ac veluti reiuuenescit. Quod verò velut cibo, suo vtatur corpore, significat id, quæcūq; Dei prouidentia in mūdo gignūtur, ea rursum in eūdem resolui, & tāquam imminutionem sumere.

1. PELLE ac senio.] *Stat. Thebaid. LIV.*

-----verni blanda ad spiramina Solis

Erigitur liber senio, & squallentibus annis

Exuius, latisque minax interuiret herbis.

3. *Quomodo annum.*

Porro annū demonstrare volentes, Iſin, hoc est mulierem pingūt: quo etiā signo deam significant. Est autē apud eos Isis fidus quod Ægyptio quidem nomine Sothis, Græco verò Astrocyon dicitur, qui & inter reliqua sidera principatum videtur obtinere: vt qui oriēs, modo maior sit, modo minor, interim splēdidior, interim verò secus. Ad hæc quoniā in huiusce sideris ortu, ea signis quibusdam obseruamus, quæ toto anno peragenda sunt; propterea non temerē annū Iſin appellant. Aliter quoque annum indicantes, palmam pingunt: quod arbor hæc sola ex omnibus ad singulos lunæ ortus, singulos etiam ramos procreat, ita vt duodecim ramorum productione annus expleatur.

De hoc Symbolo dico fusius in obseruationibus. Nomen autem Isis à Græcis recentioribus pro palma usurpatur. Vnde Beroaldus Dominica palmarum, quod explico ad Symbola Clementis Alexandrini.

4. *Quomodo mensem.*

Mensem autem notantes, palmæ ramum pingunt, aut Lunam deorsum inuersam. Ramum quidem, ob causam iam in palma supra dictam: Lunam verò deorsum, vergentem, quod in ortu quidem dicāt eam quum quindecim est partium, sursum erectis cornibus apparere: at in senio, triginta diebus completis, cornua deorsum inflexa gerere.

5. *Quomodo vertentem annum.*

Vertentem annum significantes, quartam arui partem pingunt. Est autem *devez*, unde Latinis aruum dicitur, terræ mensura centum complectens cubitos. Itaque annum volentes dicere, quartum dicunt, propterea quod ab vno, ut tradunt, sideris, cui Sothis nomen fecimus, ortu ad alterum quarta sit interiecta diei pars. Enimvero Dei (Solis inquam) annus trecentis sexaginta quinque diebus absolvitur: Quamobrem & quarto quoque anno superuacuum diem computant atque intercalant Aegyptij. Quatuor siquidem diei quadrantes, diem perficiunt.

I. QVARTAM.] *Huius hieroglyphici satis quidem per se obscuri sensum enucleo in observationibus. Mercerus hic in parergo ludens rem minimè attingit.*

6. *Quid accipitem pingentes, innuant.*

Deum quum volunt significare, aut sublimitatem, aut humilitatem, aut præstantiam, aut sanguinem, aut victoriam, accipitem pingunt. Deum quidem tum quod fecundum sit, ac diuturna vitæ hoc animal, tum etiam quod Solis præter cæteras volucres simulachi si esse videatur, ut pote peculiari quadam atque occulta naturæ vi, defixis in eius radios oculis intuens. Atque hinc est, quod Medici sananda oculorum vitia, hieracio herba utuntur. Inde etiam fit, ut solem interdum, tanquam visus authorem ac dominum, accipitris forma pingant. Sublimitatem verò, quia cum cætera quidem animantia, quotiens in sublime tolli volunt, oblique ferantur, nec recta sursum euehi possint, solus accipiter recta in altum volat. Humilitatem porro seu deiectionem, quod eadem ratione cæteræ animantes non perpendiculi modo, sed velut ex transverso & flexuose deorsum ferantur, solus accipiter directo ad inferiora viam carpat. Præstantiam, quod cæteris aibus præstare videatur. Sanguinem, quia animal hoc aiant non aquam, sed sanguinem bibere. Victoriam demum, quod cæteras volucres vincere videatur. Quum enim robustioris animantis potentia se videt opprimi, tum sese in aëre ita resupinans, ut ungues quidem sursum,

ε'. Πᾶς δ' ἐπιστάμενον ἔπος.

Ἐπος δ' ἐπιστάμενον γράφοντες, τέταρτον δ' αὖτις γρά-
φοισιν. ἔστι δ' ἡ μέτρον γῆς ἢ θάλασσα, πηχῶν ἑκατόν. βυλάμε-
ναι τε ἔπος εἰπεῖν, τέταρτον λέγουσιν, ἐπεὶ δὴ φασι καὶ τὴν ἀνα-
πλάω, τὴν ἀγροῦ τῆς σάλαος, μέχρι τῆς ἀλλῆς ἀνατολῆς, τέ-
ταρτον ἡμέραν* περὶ τεσσάρων, ὡς εἶπεν ὁ ἔπος τῷ θεῷ, τετα- ἢ περὶ τεσσάρων.
κασίων ἐξήκοντα πέντε ἡμερῶν, ὅθεν καὶ ἀφ' ἡμετέρας αἰωνίου
αἰωνίου ἡμέραν ἀριθμοῦσιν Αἰγυπτίοι. τὰ γὰρ τεσσάρων τέ-
ταρτα ἡμέραν ἀπὸ τῆς.

ς'. Τί δηλοῦσιν ἱεραῖα γράφοντες.

Θεὸν βυλάμενοι σημειῶσαι, ἢ ὕψος, ἢ ταπεινώσιν, ἢ
καρποχλίω, ἢ αἷμα, ἢ νίκην, ἱεραῖα ζωγραφῶσι. θεὸν μὲν,
ὅθεν δ' πολυήρπον ἐῖπεν ὁ ζωὸν, καὶ πολυχρόνιον ἐπὶ γαμῶν,
ἐπεὶ καὶ δοκεῖ εἰδωλὸν ἡλίου ὑπαρχῆναι πρῶτα ταπει-
νωτὰ πρὸς τὰς ἀπὸ ἀκτῖνας ἐξυωποιῶν, ἀφ' οὗ καὶ οἱ ἱε-
ρεῖς πρὸς ἰάσιν ὀφθαλμῶν τῇ ἱερᾷ βοτάνῃ χρῶνται. ὅθεν
καὶ τὸ ἡλίον ὡς κύριον ὄντα ὁράσας, ἔαδεν ὅτε ἱερακόμορφον
ζωγραφῶσιν. Ὑψος δ', ἐπεὶ τὰ μὲν ἕτερα ζῶα εἰς ὕψος
πέτεσθαι πρὸς αὐτοῦ μῆκος, πλαγίως* φέρεται, ἀδυνατῶντα πεινῶνται.
κατ' ὄψιν χαρεῖν, μόνος δ' ἱεραὶ εἰς ὕψος κατ' ὄψιν πέτε-
ται. Ταπεινώσιν δ', ἐπεὶ τὰ ἕτερα ζῶα οὐ κατ' ὄψιν
* χαρεῖ πρὸς τὴν, πλαγίως δὲ κατὰ φέρεται. ἱεραὶ δὲ κατ'
ὄψιν ὅτι δ' ὑπερὶ τὴν ταπεινὴν τρέπεται. Καρποχλίω δ', ὅτι δοκεῖ χαρεῖν. πρὸς τὸ
πλήτων τῶν πετῶν ἀφ' ἑαυτῶν. Αἷμα δ', ἐπεὶ δὴ* φασι δοκεῖ.
τῶν δ' ζῶων ὕδωρ μὴ πίνειν, ἀλλὰ αἷμα. Νίκην δ', ὅτι
δοκεῖ τῶν δ' ζῶων, πρὸς πρῶτον πετῶν. ἐπειδὴ γὰρ ὑπὸ
ἰσχυρότερον ζῶον κατὰ δυνάμειν, πρὸς αὐτὸν
ὑποπάσας ἐν τῇ αἰετῇ, ὡς τοὺς μὲν ὄντας αὐτῇ ἐν τῇ αἰετῇ

ἐξημαρπταί, τὰ δ' ὅτι τὰ καὶ τὰ ὀπίσθια εἰς τὸ κάτω πλὴν
μάχλιν ποιεῖται. οὕτω γὰρ ἀντίμαχόμενον αὐτὰ ζῶον, τὸ αὐ-
τὸ ποιῆσαι ἀδυνατοῦν, εἰς ἡττὴν ἔρχεται.

ζ'. Πᾶς δηλοῖσι ψυχῶν.

Εἰς γερμῶν καὶ αἰτὶ ψυχῆς ὁ ἰεραξ ἑώρασται, ἐν τῆς τῷ
ὀνόματος ἐρμηνείας. καλεῖται γὰρ πρὸ Αἰγυπτοῖς ὁ ἰεραξ,
βαῖνθ. τὸτο δ' ὀνομα ἀφαιρεθὲν ψυχῶν σημαίνει καὶ καρ-
δίαν. ἔστι γὰρ τὸ μὲν βαῖ ψυχὴ, τὸ δὲ ἡθ καρδία. ἡ δ' καρ-
δία κατ' Αἰγυπτοῖς, ψυχῆς ἀείθελος. ὥστε σημαίνει πλὴν
σώτησιν τῷ ὀνόματος, ψυχῶν ἐγκαρδία. ἀφ' οὗ καὶ ὁ
ἰεραξ ἀφ' ὅτου πλὴν ψυχῶν συμπαθεῖν, ὕδωρ οὐ πίνει
τοιοῦτον, ἀλλ' αἷμα, ὃ καὶ ἡ ψυχὴ τρέφεται.

η'. Πᾶς ἄρεα, καὶ ἀφεσδίτιν.

Τὸν ἄρεα καὶ πλὴν ἀφεσδίτιν γράφοντες, δύο κορώνας
ζωγραφοῦσιν, ὡς ἄνδρα καὶ γυναῖκα. ἐπεὶ τὸτο τὸ ζῶον
δύο ὡς ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἄρρεν καὶ θῆλυ ἄνθρωποι δεῖ. ἐπει-
δὴν δὲ ἄνθρωπος, ὅπως αὐτοῦ γένος, δύο ἄρσενικα, ἢ δύο
θηλυκὰ, τὰ ἄρσενικὰ τὰς θηλείας γαμήσαντα οὐ μίσγεται
ἐτέρα κορώνη, ὅθεν μὲν ἡ θῆλυς κορώνη * ἐτέρα μέλει
θανάτου, ἀλλὰ μόνον τὰ ἀποζυγῆτα ἀφαιτελεῖ. διὸ καὶ μίαν
κορώνην στυγερὰς σήμετες, οἰανίζονται οἱ ἀνθρώποι, ὡς χερσὶν
τῆς δὲ τοιαύτης αὐτὰν ὁμοιότηας χάριν,
μέλει νῦν οἱ Ἕλληνες ἐν τῆς γάμοις ἐκκορεῖ. καὶ * κορώνην
λέγουσιν ἀγνοῦντες.

θ'. Πᾶς γάμον.

Γάμον δὲ δηλοῦντες, δύο κορώνας πάλιν ζωγραφοῦσι,
τὸ λεγόμενον χάριν.

pennas verò ac posteriores partes deorsum versas habeat, quum idem auis quæ cum eo congregitur, efficere nequeat, ita facillè eam in fugam vertit, ac sibi victoriam parat.

De accipitrìs cultu & Symbolis apud Ægyptios, dico in observationibus.

7. *Quomodo animam indicent.*

Quin & pro anima ponitur accipiter, iuxta nominis interpretationem. Siquidem Ægyptiis accipiter baieth dicitur, quod nomen si diuiseris, animam & cor sanat. Bai enim anima est, eth cor. 1. Cor autem ex Ægyptiorum sententia, animæ ambitus est. Itaque nominis compositio animam cordatam notat. Quapropter accipiter ob eam quam cum anima habet naturæ consensionem, aquam omnino non bibit, sed sanguinem, quo & ipsa nutritur anima.

1. COR autem animæ ambitus] *De hoc plura in observationibus ad Hierogl.*

8. *Quomodo Martem ac Venerem.*

Martem & Venerem describentes, duas pingunt cornices, vt marem ac foeminam : quoniam animal hoc gemina solet oua parere, ex quibus mas & foemina gignantur. Vbi verò, quod rarò tamen accidit, vel duo masculea, vel duo foeminea oua pepererit, mares foeminis connubio iuncti numquam ad alteram diuertunt cornicem, ac ne ipsa quidem foemina, quoad viuit, ad alterum marem : sed disiuncti, soli deinceps semper degunt. Vnde & cum vni cornici occurrerint homines, augurantur præsagium sibi hoc esse viduæ vitæ, quòd scilicet animali viduam agenti vitam obuij facti fuerint. Proinde in hunc vsque diem Græci ob tantam harum auium concordiam, in nuptiis ignorantes verbum illud vsurpare solent *ἐκκοι*, nimirum *κοι* cornicem appellantes.

*Locus perple-
xus.*

De hoc multa differo ad observationem Hierogl. 8.

9. *Quomodo nuptias.*

Atque eandem ob causam nuptias innuentes, duas rursum cornices appingunt.

10. *Quomodo vnigenam.*

Vnigenam autem significantes, aut ortum, aut patrem, aut mundum i aut virum, Scarabæum pingunt. Ac vnigenam quidem, quod per se gignatur hoc animal, vtpote in vtero fœminæ non prius efformatum ac gestatum: eius enim solius huiuscemodi ortus est. Cùm mas sobolem procreare vult, bouis fimum nactus, globulum eiusdem cuius mundus figuræ fingit, quem vbi ab ortu ad occasum auersis pedibus volutarit, ipse rursus, vt orbi persimilem figuram edat atque exprimat, in ortum conuertitur. Ipse quidem orbis à Subsolano circumagitur in Africum. At siderum contrarius est cursus, ab Africo ad Subsolanum. Hanc itaque pilam in terra defossam recondit in dies octo & viginti. nam & toridem diebus Luna duodecim zodiaci signa perlustrat, sub qua toto illo tempore permanens animatur Scarabæorum genus. Nono autem & vicesimo die apertam pilam in aquam conijcit (eum enim diem esse putat quo & Luna cum Sole congregiatur, & mundi insuper fiat generatio) quæ dum in aqua aperitur, prodeunt animalia, hoc est scarabæi. Ortum autem, propter iam dictam causam: Patrem quod ex solo patre ortum habeat scarabæus: Mundum, quod ad mundi figuram eius procreatio ac fœtus accedat: Virum denique, quod non sit in eo genere fœmina. Sunt porro scarabæorum formæ tres: Prima felium specie, ac veluti radiis insignita, quam & Soli ob significationem quandam dicarunt. Aiunt enim

Vide Pl. I. II. c. 28. & observationem nostram ad hoc Symbolum. fœlem marem, iuxta varium solis habitum & cursum, pupillas commutare; ad ortum quidem Solis mane nonnihil extendi, sub meridiem velut rotundas fieri, Sole ad occasum vergente obtusiores obscurioresque apparere. Quam obrem etiam quæ apud Heliopolin est Dei, Solis, inquam, statua, felis speciem præ se fert. Habet autem & scarabæus omnis digitos triginta, propter triginta mensis dies, quibus Sol oriens suum per singula zodiaci signa cursum peragit. Alterum scarabæorum genus bicornis est, & tau-rina specie, quod cum & Lunæ consecratum sit, pro-

ι. Πᾶς μονοήμερος.

Μονοήμερος δὲ δηλωῖται, ἢ ἡμέσιν, ἢ πατέρεσσι, ἢ κόσμῳ,
 ἢ ἀνδράσιν, καὶ ταῖς ζώονσι. μονοήμερος μὲν οὖν ἀνδρῶν
 ἔστι ὁ ζῶον, ὑπὸ θηλείας μὴ κυοφοροῦντα. * μὲν γὰρ
 ἡμέσιν αὐτῶν * τοιαύτη ἔστιν. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀφ' οὗ βέβηται πα-
 δοποιήσασθαι βοὸς ἀφ' οὗ δὲ μαλαβῶν, πλάσσει σφαῖρα-
 δὲς τῶν πλησίον τῶν κόσμων χῆμα, ὃ ἐκ τῆς ὀπποδίῳ με-
 ρῶν κυλίσσας ἀπὸ τῆς ἀπολῆς εἰς δύσιν, αὐτὸς πρὸς αἰαντὶ
 βλέπει, ἵνα ἀποδῶ ὁ τῆς κόσμου χῆμα. αὐτὸς γὰρ ἀπὸ τῆς
 ἀπηνιῶντος εἰς λίβα φέρεται, ὃ ὅτ' αἰτέρων δρόμος ἀπὸ λι-
 βὸς εἰς ἀπηνιῶντος. ταύτῃ οὖν τῇ σφαίρῃ κατηρῦξας
 εἰς γῆν, καὶ τῇται ἐπὶ ἡμέρας εἰκοσιοκτὼ, ἐν ὅσῃς καὶ
 ἡ σελιῶν ἡμέρας πὰς δώδεκα ζώδια κυκλῶν, ὑφ' οὗ
 ἀπολῆν ζωογενῆται ὁ τῆς καυτάρων ἡμέρος. τῇ οἰάτῃ δὲ
 καὶ εἰκοτῇ ἡμέρῃ, αἰοῖξας πᾶς σφαῖραν, εἰς ὕδαρ βάλλει.
 ταύτῃ γὰρ ἡμέρῃ νομίζεσθαι οὐδὲν ἐστὶ σελιῶν καὶ ἡλίου,
 ἐν τε καὶ ἡμέσιν κόσμου, ἥς αἰοισμένης ἐν τῇ ὕδατι, ζῶα
 ἐξέρχεται, ταῦτάςιν οἱ καυτάρων. Γένεσιν δὲ, ἀπὸ τῆς πρὸς
 ρημῶν αἰτίας. Πατέρες δὲ, ἐν οὗ μὲν πατρὸς τῆς ἡμέσιν
 ἔχει ὁ καυτάρων. Κόσμον δὲ, ἐπὶ κόσμῳ δὲ πᾶς ἡμέσιν
 ποιεῖται. Αἰδρα δὲ, ἐπὶ θηλυκὴν ἡμέρος αὐτοῖς ἐστὶ γῆ. Εἰσὶ δὲ
 καὶ καυτάρων ἰδέαι περὶ. πρὸς τὴν μὲν αἰλουρόμορφος ἐστὶ ἀκ-
 τινωτὴ, ὑπὸ καὶ ἡλίῳ αἰέτεσιν δὲ ὁ σύμβολον. φασὶ γὰρ
 τὴν ἀρρενα αἰλουρον, συμμεταβάλλειν τὰς κῆρας τῆς τῆς
 ἡλίου δρόμοις. ὑπεκτείνοντα μὲν γὰρ καὶ πρὸς πρὸς τῆς
 θεοῦ ἀναπλῶν, προγγυλοθεῖς δὲ γίνονται καὶ ὁ μέσον τῆς
 ἡμέρας, ἀμυρότεραι δὲ φαίνονται διὸν μέλλοντος τῆς ἡλίου,
 ὅταν ἐστὶ ἐν ἡλίῳ πόλιν ξόανον τῆς θεοῦ αἰλουρόμορφον ὑπὸ
 καὶ ἐστὶ δὲ πᾶς καυτάρων καὶ δακτύλοις τεύχοντα, ἀπὸ
 * τῆς τεύχοντα ἡμερῶν τῆς μὲν, ἐν αἷς ὁ ἡλῖος αἰα-
 πᾶς τεύχοντα ἡμερῶν.

12 ΩΡΟΥ ΑΠΟΛΛ. ΙΕΡΟΓΛ.

οὐρανίου.

τέλλων, τ' εαυτ' ποιῆται δρόμον. δευτέρω δὲ ἡμερᾶς, ἡ δίκερως
 καὶ τρυφῶν, ἡ πρὸς καὶ τῇ σελήνῃ καθερώθη, ἀφ' ἧ καὶ τὸν
 * ἐν ἔργῳ τῶν, ὑψώμα τῆς θεοῦ τῶντες λέγουσιν ἐπὶ
 παῖδες Αἰγυπτίων. τρίτη δὲ ἡ μονόκερως καὶ ἰδρύμορφος, ὡς
 Ερμῇ δὲ φέρει ἐν ὁμίᾳ, κατὰ καὶ ἰσὶς ὁ ὄρνειον.

ια'. Τί γυπα γράφοιτες δηλοῦσι.

Puto legendū
 ἢ γραμμάς, vi-
 de de loco.
 ὄρνειον γυπ,
 συλλαμάνεται
 αὐτῶν.

Μητέρας δὲ γράφοντες, ἡ βλέπειν, ἡ ὀρεῖται, ἡ παρῶνα-
 σιν, ἡ ἐν αὐτῶν, ἡ ἔρασαν, ἡ ἐλεήμονα, ἡ ἀπλωῶν, ἡ ἔρα, * ἡ
 δρασμάς δύο, γυπα ζωγραφῶσι. μητέρα μὲν ὅτι ἄρ-
 ρεν ἐν τούτῳ τὰ γυπ τῶν ζώων ἔχ ὑπὲρ χι. ὅτι δὲ ἔ ἄλλα
 * γυπ γυπῶν, ἡ ὑπὸ αἵματος * συλλαμάνει, ὡς τὰ ὡς
 παρὸς βράσιν αὐτῶν μόνον, ἐκεῖ δὲ παρὸς ζωογονίαν ὅτι χρη-
 σμα, γυπῶν δὲ ἔχ ὑπὲρ νέμιον ποιημάτων τ' ὀχεῖται, ἡ τ' ὡς
 γυπῶν ζωογονεῖται. Βλέπειν δὲ, ὅτι τ' ἄλλων ζώων ἀπαρ-
 των ὁ ζυωπέτερον ὁρᾷ ἡ γυπ, ἐν μὲν * ἀποπλῆ τῆς ἡλίας ὄν-
 ρος, παρὸς δύστην βλέπουσα, ἐν δύσθ' δὲ ὁ θεοῦ ὑπὲρ χοντος,
 παρὸς ἀποπλῆ ἐξ ἰχθύος δὲ ἀπὸ τῆς ποιεῖται μὲν τὰ παρὸς
 χρῆσιν αὐτῇ βρώσιμα. Ορεῖται δὲ, ὅτι πολέμου μέλλοντος
 τελεσθῆναι, τ' τὸ πον ὁρίζει, ἐν ᾧ μέλλει ὁ πόλεμος γίνεσθαι,
 παρὸς ἡμερῶν ἐπὶ αὐτὸν ὁρᾷ ἀγνοομένη. Πάρασι δὲ,
 ὅτι τὰ παρῶν ὡς, ἔ ὅτι παρὸς τῶν πλείονας * σφα-
 ζομένων ἔ * ἡ τῶν μὲν βλέπει, τὰ μὲν μὲν τ' εαυτ' ἐν
 τῇ τῶν μὲν τ' ὅφιν, πρὸ ὅ καὶ οἱ ἔρασι βασιλεῖς, κατὰ
 σκόπευς ἐπεμπον σκεπτόμενοι καὶ ποῖον ὁ πολέμου αἱ γυπες
 βλέποισι μέγας, ἐν τούτῳ σημείον μὲν τῶν ἡ τῶν μὲν. Ἐν αὐ-
 τῶν δὲ, ὅτι ὁ ἐν τούτῳ ὅτι ζῶν τελευτᾷ ἐξήκοντα πέντε
 ἡμέρας ὅτι ἐπὶ διατρέχει, ἐν αὐτῶν ὁ ἐν αὐτῶν ἐν τελευτῇ χρο-
 νος. ἐκ τὸν γὰρ εἴκοσι ἡμέρας ἔλκει μὲν, καὶ τῶν ἰσὶς τοῖς θεοῖς
 σοὺς ἐκ τῶν. τ' δὲ λήπεται ἐκ τὸν εἴκοσι τ' εαυτῆς ὅτι μέλλει
 ποιῆται, μήτε κυφορεῖται, μήτε βέβησται, ὅτι σκεπτάται

Pro his duo-
 bus habet tā-
 tum vetus.
 σφαζομένη.

prerea eum qui inter sidera relatus est taurum, huiusce deae elationem esse perhibent Ægyptiorum filij. Tertium unicornis est, & suae peculiaris formae, quod & Mercurio sacrum esse, ut etiam est Ibis avis, existimarunt.

I. AUT virum] *De annulis scarabæo insignitis ad Signum virilitatis dico in observ.*

II *Quid, vulturem describentes, indicent.*

Ceterum matres significantes, aut aspectum, aut limitem, aut futurorum cognitionem, aut annum, aut coelum, aut misericordem, aut Minervam, aut Lunonem, aut drachmas duas, vulturem pingunt. Matrem quidem, quod in hoc animantium genere mas non sit. Sunt porro & alia vulturum genera, quæ ex vento concipiunt quidem, sed quorum ova illic ad esum dumtaxat, non item ad foetum suscipiendum ac formandum sunt accommodata. At eorum vulturum quorum non est subventaneus dumtaxat & inefficax congressus, ova ad gignendum tollendamque sobolem sunt in primis idonea. Aspectum autem, quod ex omnibus animantibus perspicacissimi visus sit vultur, ut qui oriente quidem Sole in occasum, occidente vero in ortum prospiciat, atque è satis longo intervallo quæ sibi usui sint, comparet edulia. Limitem, quod cum bellum conficiendi tempus instat, locum ubi pugna committenda sit, septem ante diebus ad eum accedens præfiniat & circumscribat. Præfagium verò tum ob iam dictam causam, tum etiam quod ad eam exercitus partem se se convertere soleat, ubi maior sit futura clades, sibi ex cadaueribus alimentum seponens, ac in futurum providè reseruans. Ergo & prisca reges exploratores mittebant, per quos in utramque aciei partem respexissent vultures, cognoscerent, indeque vincendos, atque internecina strage delendos colligerent. Annum porro, quoniam animal hoc trecentos illos ac sexaginta quinque dies quibus completur annus, ita distribuit, ut centum quidem ac viginti diebus prægnas maneat, totidem pullos enutriat, reliquis vero centum ac viginti, sui curam gerat, neque vterum ferens, neque alendis addicta liberis, sed seipsam dumtaxat ad aliam parans conceptionem. Quinque autem illos, qui supersunt

anni dies in venti, ut iam dictum est, compressionem insumit. Misericordiam autem, quod quibusdam alienissimum fortasse videbitur, praesertim quum hoc animal cuncta interimat. Sed ut hoc pictura vulturis innuerent, eo impulsus sunt, quod centum illis ac viginti diebus quibus suos educat, pene nunquam euolet, sed omnem curam ac sollicitudinem in illis alendis adhibeat. Quod si eo tempore cibus non suppetat, quo eos sustentet, proprio execto femore sugendum eis exhibet & impertitur sanguinem, ut ne cibi penuria atque inedia conficiantur. Mineruam ac Iunonem, quoniam videtur apud Aegyptios Minerua quidem superius coeli hemisphaerium occupasse, Iuno vero inferius. Quin & vulturum genus, ut iam exposui, feminas tantum complectitur. Quam ob causam & cuius feminei sexus animanti Aegyptij vulturem, ut in eo sexu principem ac primarium apponunt: ex quo & deam omnem, ne sigillatim unamquamque percurrere, prolixior sim, † significantes, vulturem pingunt Aegyptij. Insuper & matrem innuere volentes, vulturem pingunt: est enim mater femineae naturae. οὐρανὸν autem, hoc est coelum, (neque enim placet ipsis, masculino genere οὐρανὸν dicere) quoniam horum omnium generatio inde est. Duas denique drachmas, quod apud Aegyptios duae lineae unitas est. Unitas vero cuiuslibet numeri ortus est atque principium. Iure igitur duas drachmas indicare volentes, vulturem pingunt, quod generationis ipse sibi autor materque, ac principium, quemadmodum & unitas esse videatur.

Ostendo hic drachmarum nomen irrepsisse pro lineis, quod Picrium torsit dubitatione. vide observat.

12. *Quomodo Vulcanum notent.*

At Vulcanum indicantes, scarabaeum, & vulturem pingunt. Mineruam vero, vulturem & scarabaeum. Ipsis enim videtur mundus ex mare ac femina constare. Vulturem autem Mineruae appingunt, quod hi soli ex diis apud ipsos mares sint simul ac feminae.

Non possunt ista congruere, nam quomodo uni, duo Symbola inter se opposita responderent? Scribe, Ηρατων δ' Ηρατορες καὶ δαεὶν Λογισμοί, Α-δυνάμει δ' Ηρατων γῆρας καὶ καὶ δαεὶν. Vulcanum indicantes scarabaeum pingunt, Mineruam vero simul cum Vulcano, vulturem & scarabaeum.

δὲ ἐαυτὴν εἰς ἑτέραν σύλληψιν. Ταῖς δὲ λοιπαῖς πέντε τῷ
 ἔποις ἡμέραις, ὡς ἤδη παρῆναι, εἰς τὴν τῷ ἀνέμου ὀρχίαν κα-
 τὰ μάλιστά. Ελεήμονα δὲ, ὅπως δοκεῖ παρὰ τὴν ἐν ἀνθρώποις
 τὴν ὑπαρχῆν, ἐπεὶ τῷ τὸ ζῶον παρὰ τὴν αἰαρεῖ. ἡ ἀνγκάστη-
 σθαι δὲ τῷ τοῦ γράψαι, ὅπως ἐν ταῖς ἐκείτων εἰκασιν ἡμέραις ἐν
 αἷς τὰ ἐαυτῶν ἐκβέβη τέκνα, ὅτι πληθὺν ὃ πέτεται, πρὶν δὲ
 τοῖς νεοαποῖς καὶ τὴν πύτων ἔσθῃ ἀσφαλῆσαι. ἐν αἷς ἀπορή-
 ται ἔσθῃς ἡ δὲ παρὰ τὴν τῶν τοῖς νηπίοις, τὸν ἐαυτῆς μηδὲν
 αἰατεμεύσαι, πρὶν τῶν τέκνοις τὴν αἵματος μεταλαμβάνειν,
 ὡς μὴ ἀπορήσθαι τῶν αἰαρεῖων. Αἰτωρ δὲ καὶ ἦσαν,
 ὅπως δοκεῖ παρὰ Αἰγυπτίοις, ἀδελφῶν μὲν τὸ δῶν τὴν οὐρανὸν
 ἡμισφαίριον ἀπειληφέναι, τὸ δὲ κῆτα, ἦσαν. καὶ τὸ τῶν γυπῶν
 δὲ, ὡς παρῆναι, ἡμῶς τῶν ἀδελφῶν ἐστὶ ἡμῶς μόνον, διὰ τὴν αἰτίαν
 καὶ πρὸς τὴν τῶν ἀδελφῶν ζῶον οἱ Αἰγυπτιοὶ γυπα ὡς βασιλεῖον
 ὅτι πλεονάζει, ἀφ' οὗ καὶ πᾶσιν καὶ, ἵνα μὴ πρὶν ἐκείτης γρά-
 φων μνησκῶν τὴν λόγον * σημαίνοντες, τὴν γυπα γράφου-
 σιν Αἰγυπτιοὶ. μητέρα οὖν θέλοντες σημειῶσαι, γυπα ζωγρα-
 φοῦσι. μήτηρ γὰρ ἐστὶ τῶν ἀδελφῶν ζῶον. Οὐρανίου δὲ (οὐ γὰρ
 ἀδελφῶν αὐτοῖς τὴν ὕψος λέγειν) ἐπεὶ τούτων ἡ ἡμέρα ἐκεί-
 νη ἐστὶ. Δραχμᾶς δὲ δύο δίδωμι παρὰ Αἰγυπτίοις μονὰς ἐστὶν
 αἱ δύο δραχμαί. μονὰς δὲ, πρὸς ἀριθμὸν ἡμέρας. ἀνέ-
 γων οὖν δύο δραχμαί, βεβλήμενοι δηλώσαι, γυπα γράφου-
 σιν, ἐπεὶ μήτηρ δοκεῖ καὶ ἡμέρας ἐστὶ, κατὰ τὴν καὶ ἡ με-
 νας.

ιβ. Πᾶς ἡφαιστον γράφοισιν.

Ἠφαιστον δὲ γράφοντες, κατὰ τὴν καὶ γυπα ζωγραφοῦσι.
 Αἰτωρ δὲ, γυπα τὴν κατὰ τὴν δοκεῖ γὰρ αὐτοῖς ὁ κόσμος συνε-
 στάναι ἐκτε ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ. ὅτι δὲ τῆς Αἰτωρ τὴν
 γυπα γράφοισι. ὅτι γὰρ μόνον καὶ παρὰ αὐτοῖς ἀρσενική τις
 ὑπαρχοῖσι.

17'. Τί ἀτέρεα γράφοντες δηλοῦσι.

Θεὸν δὲ ἐγκόσμιον σημαίνοντες, ἢ εἰμερμύλει, ἢ τὴν πέντε
 ἄνθρωπον, ἀτέρεα ζωγραφοῦσι. θεὸν μὲν, ὅτι πᾶσι θεοῖς
 πᾶσι νίκην παρσάσσει, ἢ τῶν ἀτέρων ἐν τῷ πᾶσι κόσμῳ κί-
 νησις ἐκτελεῖται. δοκεῖ γὰρ αὐτοῖς δίχα θεοῦ, μηδὲν ὅλας σιω-
 εῖναι. εἰμερμύλει δὲ, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ δὲ ἀφρικῆς οἰκονομίας σιω-
 εῖται. τὸν δὲ πέντε ἄνθρωπον, ὅτι πᾶσι πλῆθος ἔντος ἐν ἑαυτῷ,
 πέντε μόνον δὲ αὐτῶν κινουμένων πᾶσι τῷ κόσμῳ οἰκονομίας
 ἐκτελεῖται.

18'. Τί κυνοκέφαλον γράφοντες δηλοῦσι.

Σελιώει δὲ γράφοντες, ἢ οἰκουμύλει, ἢ γράμματι, ἢ
 ἱερέα, ἢ ὄργην, ἢ κόλυμβον, κυνοκέφαλον ζωγραφοῦσι. Σε-
 λιώει μὲν, ὅτι τὸ ζῶον τῷ πᾶσι συμπάσῃ πᾶσι παρὰ τῷ
 θεῷ σιωδὸν ἐκτίθεται. ὅταν γὰρ ἐν τῷ μέρει τῆς ὥρας ἢ
 σελιῶν σιωδεύσῃ ἡλίου ἀφώστος γίνῃται, τότε ὁ μὲν ἄρ-
 σίω κυνοκέφαλος οὐ βλέπει, οὐ δὲ ἐαδίει. ἀρῶν δὲ εἰς πᾶσι
 γῆν γεννάει, κατὰ τὴν πενήτην πᾶσι τῆς σελιῶν ἀρπα-
 γῆν. ἢ δὲ ἡλίου μὲν τῷ μὴ ὄρειν, καὶ ταῦτα πᾶσι ἀρῶν πᾶ-
 ρει, δὲ καὶ μέλει τῷ νῦν ἐν τῇς ἱερεῖς πρέφονται κυνοκέ-
 φαλοι, ὅπως δὲ αὐτῶν γινώσκεται τὸ ἡλίου καὶ σελιῶν μέ-
 ρος τῆς σιωδου. οἰκουμύλει δὲ ὅτι ἐβδόμηκοντα δύο χώ-
 ρας τῆς ἄνω φασὶ τῆς οἰκουμένης εἶναι, τύποις δὲ πε-
 φοιούσις ἐν τῇς ἱερεῖς καὶ ἐπιμυθείας τυγχάνοντες, οὐ, κα-
 τὰ τὴν λοιπὰ ζῶα ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ πελάτῃ, οὕτω καὶ
 τύποις; ἀλλὰ μέρος αὐτῶν καὶ ἐκαστὴν ἡμέραν * νεκρού-
 ληρον, ὅτι τῶν ἱερέων κατὰ τὴν λοιπὸν σώματος ἐν
 τῇ κατὰ φύσιν ὄντος. ὥς οἱ δὲ αἱ ἐβδόμηκοντα καὶ δύο
 πληρωθῶσιν ἡμέραι, τότε ὅλας ἀποδηήσκει. Γράμμα-

Reste hic ex
 Romano co-
 dice νεκρού-
 ληρον, contra
 Merceri con-
 iecturam qui
 legit ἐβδόμηκοντα.

13. *Quid sidus pingentes innuant.*

Deum mundo inhabitantem significantes, aut fatum, aut quinarium numerum, sidus pingunt. Deum quidem, quod Dei prouidentia victoriam decernit atque imperat, qua siderum orbisque vniuersi motus peragitur. Existimāt enim sine Deo nihil prorsus consistere. Fatum autem, quod id quoque è siderum cursu ac dispensatione constituatur. Quinarium verò numerum, quoniam cūm quam plurima atque adeo innumera sint in cælo sidera, sola ex his quinque, motu suo orbis pulcherrimam efficiunt distributionem ac moderamen.

Merceri versio Διὸν ἐνὸντων, Deum pulchrè ornatum, reposui Deum mundo inhabitantem, Diuinam enim prouidentiam significat per vniuersum commeantem. Quinque autem illæ stellæ sunt opinor reliqui planeta, excepto Sole & Luna, nam stellæ nomine censerī non solent.

14. *Quid Cynocephalum pingentes demonstrent.*

Lunam demonstrantes, aut terrarum orbem, aut literas, aut sacrificium, aut iram, aut natationem, Cynocephalum pingunt. Lunam quidem, proptereā quod animal hoc consensum quandam cum Dei cōgressu, ex quo & affici soleat, habet. Vbi enim aliquanto tempore Luna cum Sole congregiēns, expers luminis opacaque permanet, tum mas quidem Cynocephalus nec quoquā intuetur, nec vescitur: sed demisso in terram vultu indignabūdus velut Lunæ raptum deplorans, mœret. Femina verè præterquam quod nusquam oculos contorquet, ipsa quoque eodem quo mas afficitur modo. Ideoque ad hæc vsque tempora in tēplis, Cynocephali nutriuntur, vt ex ipsis coniunctionis Solis & Lunæ tempus cognosci possit. Terrarum autem orbem, quoniam septuaginta duas ferunt iam olim orbis habitari fuisse regiones: hos porro, si diligenter in templis nutriantur, & curentur, non sicut cætera animalia vno die emoriuntur, sic & ipsos emori: sed ipsorum partem quandam singulis diebus emorientem ac tabescentem à sacerdotibus humari, reliquo interim corpore in sua natura persistente, idque per septuaginta duos dies, quib. expletis, tū prorsus interit.

*Natio pro
natatione seu
vrinatore in
hunc locum
irrepperat.*

Litteras, quia est (apud Ægyptios) natio quædam & genus Cynocephalorum, qui literas norunt. Quapropter ubi primum in sacram ædem ductus fuerit Cynocephalus, tabellâ ei apponit, unâ cum scirpeo stilo atque atramento, nimirum ut periculû faciat, ne ex eo Cynocephalorum genere, qui litterarum gnati sunt, & in literas pingat: pingit itaq; in ea tabella literas. Præterea hoc animal Mercurio dicatum est, qui literarum omnium particeps est. Sacrificum verò, quod natura Cynocephalus ab esu piscis atq; adeo panis, qui pisce sit intinctus abhorret, sicut & externi sacerdotes. Adde quod circumcisis gignitur, quam quidem circumcisionem summo curant ac peragunt studio sacerdotes. Iram, quia hoc præter cætera animantia maximè iracundum est, & ad indignationem proclive. Natationem porro, quoniam cætera quidem animantia frequenti natatione sordes & squalem contrahunt: solum hoc ad eum quem instituit locum nando peruenit, nec tamen ullis à natiuo colore transferitur, aut fordibus inquinatur.

Ἰχθυοφάγος ἄφρον, hinc aliquis verterat, Panem ex piscibus. Imo intellige, panem in sculo piscis intinctum. Nam quod ait Clitarchus, Oritas panem ex piscibus fecisse, hoc perrarum est, nec Ægyptijs consuetum.

15. *Quomodo Luna exortum indicent.*

Lunam autem orientem indicare volentes, rursus cynocephalum hoc habitu pingunt statem, manusque in cælum tollentem, ac in regiû insigne capite gestantem. Hac autem figura ad Lunæ ortum demonstrandum, depingunt cynocephalum, quod hoc habitu videatur cynocephalus deæ gratulari: quod ambo, Sol inquam ac Luna, luminis participes sint. [REGIVM insigne.] *Mercuri vir aliqui eruditus hinc abusus est voce ὁ βασιλεὺς quam putavit significare regium insigne seu diadema, sed aliud Orus intellexit, quod dhceo in observat.*

16. *Quomodo æquinotia duo.*

Rursus æquinotia significantes, idem animal, cynocephalum sedentem pingunt. Duobus enim anni æquinotiiis, duodecies in die per singulas nimirum horas urinâ reddit, idemq; & noctu facit. Quare non immerito suis hydrologiis Ægyptij

τα δὲ, ἐπειδὴ ὅτι συγγράφα κυνοκέφαλων * Αἰγυ- ^{Αἰγυπίας}
πίοις ὅτις αὐτῶν γράμματα. πρὸς ὁ εἰς ἱερὸν ἐπειδὴ
πρῶτα καμωτὴ κυνοκέφαλος, δέλτον αὐτῶν πρῶτα πρῶτον
ὁ ἱερὸς, καὶ χοινόν, καὶ μέλαν, πειράζων, εἰ ἐκ τῆς ὅτις αὐ-
τῶν ὅτι συγγενείας γράμματα, καὶ ὡς γράφει. ἐπὶ ὃ καὶ ὁ
ζῶον, ὅτι ἐρμῇ ἐνεμίθη τῶν πᾶντων μετέχοντι γράμμα-
των. Ἱερέα ὃ, ὅτι φύσις ὁ κυνοκέφαλος ἰσχυρὸν ὅσον ἐστί, ^{ἰσχυρὸς}
ἀλλ' ὅτι * ἰσχυρὸν * ὅτι, κατὰ τὴν καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκ- ^{ἀφροντε.}
τός. ἡναῖται * δὲ πειστήμιον, ὡς καὶ οἱ ἱερεῖς ὅτι τι-
δύοις πειστήμιον. ὀργλὴ δὲ, ὅτι τὸ ζῶον τῶν πρῶ-
τα ἄλλα θυμικωτάτην τε καὶ ὀργλὴν ὑπερῶν. κολυμ-
βον δὲ, ὅτι πᾶν μὲν ἄλλα ζῶα κολυμβῶ γινώσκοντα, ῥυ-
πρῶτα * φαίνονται * μόνον δὲ τῶν εἰς ὃν τόπον πρῶτα φαίνεται.
πορβυλῶν κολυμβῶ, καὶ μὴδὲν τῶν ῥύπων, πρῶτα φερό-
μενος.

14. Πῶς γράφοις πελῶν ἀνατολῶν.

Σελῶν δὲ ἀνατολῶν γράφει βουλόμενοι, πάλιν κυ-
νοκέφαλον ζωγραφῶσι, * ὅτι πᾶσι τοῖς ἐσώται καὶ καὶ χεῖ- ^{χέματι.}
ρες οὐρανὸν ἐπαίροντα, βασίλειον τε ὅτι τῆς κεφαλῆς
ἔχοντα. τῶν γράφοις ὁ γῆμα ὅτι τῆς ἀνατολῆς, ὁ κυ-
νοκέφαλος ποιῆται ὡς εἰπεῖν πρῶτον γινώσκοντα τῇ θεῷ, ὅτι
ἀμφοτέρω φωτὸς μετελήφασιν.

15. Πῶς ἰσημερίας δύο.

Ἰσημερίας * δύο πάλιν σημειώνοντες, κυνοκέφαλον κα- ^{δε.}
θήμιον ζωγραφῶσι ζῶον. ὅτι ταῖς δυοῖν γὰρ ἰσημερίαις ὅ-
σαι αὐτῶν, δωδεκάκις τῆς ἡμέρας καὶ ἐκάστη * ὡς οἱ ^{Deest in ve-}
ρῶν. ὅτι αὐτὸ καὶ ταῖς δυοῖν νυξὶ ποιῶν. ὅτι ὅσον ἀλόγως ^{teri.}
ὅτι τοῖς ὑδρολόγοις αὐτῶν Αἰγυπίοι κυνοκέφαλον καὶ θῆ- ^{ὡσαν.}

μυρον γλύφουσιν, ἐκ δὲ τῆς μορίου αὐτῆς ὕδωρ ἐπιρρέον
 ποιοῦσιν. ἐπεὶ, ὡς ὦρ παρῶπον, τὰς τῆς ἰσημερίας δωδε-
 κα σημεινῆς ὥρας. ἵνα ὅ μὴ θύρύτερον ὅ κατὰ σκιάσμα
 ὑπαρχῇ δι', οὗ ὅ ὕδωρ εἰς ὅ ὠρολόγιον ἀποκρίνεται,
 μηδὲ πάλιν φενότερον. ἀμφοτέρων γὰρ χρεία. ὅ μὲν γὰρ
 θύρύτερον, τυχέως ἐκφέρεται ὅ ὕδωρ, οὐχ' ὑγιᾶς τὴν αἰα-
 μέτησιν τῆς ὥρας ἀποτελεῖ. ὅ ὅ φενότερον, κατ' ὀλίγον
 καὶ βραδέως ἀπολύον τὸν κερυνόν, ἕως τῆς οὐρᾶς τείχεα
 διείραντες, πρὸς ὅ τῶν πάχος, σίδηρον κατὰ σκιά-
 ζοισι, πρὸς τὴν πρυμνίῳ χρείαν. τὸ πρὸς αὐτοῖς ἀρ-
 σκῆ ποιῶν, ὅτε αὐτὸν λήγου πινός [ὡς] καὶ ὅτε ἐπὶ τ' ἄλλων,
 καὶ ὅτε ἐν ταῖς ἰσημερίαις, μόνος τῆς ἄλλων ζῶων δωδεκάκις
 τῆς ἡμέρας καὶ ζήκαθ' ἐκάστην ὥραν.

ιζ. Πῶς θυμὸν δηλοῦσι.

Θυμὸν ὅ βυλόμενοι δηλώσαι, λέοντα ζωνογράφουσι.
 κεφαλὴν γὰρ ἔχει μεγάλινον ὅ ζῶον, καὶ τὰ μὲν κέρατα πυ-
 ρώδης, ὅ ὅ παρῶπον εἰρηγύλον, καὶ πρὸς αὐτὸ ἀκτι-
 νοειδὲς τείχεα, καὶ μίμησιν ἡλίου. ὅθεν καὶ ὑπὸ τὸν θύ-
 ρον τῆς ὥρας, λέοντας ὑποθέτασι, δεικνύοντες ὅ πρὸς τὸν
 θεὸν τῆς ζωῆς σύμβολον. ἡλίου ὅ ὅ ὥρας ἀπὸ * τῆς ὥρας
 κρατεῖν.

ιη. Πῶς ἀλκίῳ γράφοισιν.

Αλκίῳ ὅ γράφοντες, λέοντος τὰ ἐμπροσθεν ζωνογρά-
 φουσι, ἀπὸ ὅ θύρην ἐκτετακτὴν αὐτῆς ὑπαρχῇ τὰ πάντα τὰ
 μέλη τῆς σώματος.

ιθ. Πῶς ἐξηγησάτα γράφοισιν.

ἐξηγησάτα.

* Εξηγησάτα ὅ γράφοντες, ἢ καὶ φύλακα, λέοντος

cynocéphalum sedentem insculpunt, è cuius membro aqua defluat: idque propterea quod duodecim, ut iam dixi, in quas æquinoxij tempore dies ac noctes ex æquo diuiduntur, horas significat. Cæterum ne foramen illud acutè artificiosèque constructum, per quod in horologium aqua profluit & excernitur, aut latius sit, aut rursus arctius (vtrumque enim magni refert, siquidem latius, cum magna celeritate aquam profundat, non rectè horæ modum ac dimensionem perficit: angustius autem paulatim ac latius quàm par sit, aquæ ductum laxat) remedium hoc excogitarunt, ut i quicquid pilorum est, ad caudam vsque abradentes pro huius crassitudine ferream quandam fistulam in vsum iam dictum fabricentur. Hoc autem ipsis visum est non absque ratione quadam sicut nec in cæteris facere: & quod etiam solus ex omnibus animantibus, æquinoctio duodecies in die per singulas horas adlatrat.

I QVICQVID pilorum, &c.] *Hic locus valde perplexus est, & malè ab interpretibus, de quo vide coniecturam nostram in obseruat.*

17. *Quomodo animum siue iram innuant.*

Animum autem siue iram volentes signare, Leonem pingunt. Caput enim magnum habet hoc animal, & pupillas quidem ignitas, faciem vero rotundam, & circumquaque radiorum more sparfos pilos instar Solis. Quare & sub solio hori, hoc est Solis, leones supponunt, huius animalis cum Deo similitudinem maximam demonstrantes. Dicitur autem apud eos Sol Horus, eo quod horis præsit.

18. *Quomodo robur notent.*

Robur notantes, Leonis anteriora membra pingunt, quod hæc ei ex toto corpore robustissima sint.

19. *Quomodo vigilantem demonstrent.*

Vigilantem autem sedulumque hominem, aut etiam custodem ostendentes, Leonis caput pingunt, quo-

niam Leo vigilans oculos claudit, eosdem quum dormit apertos habet, quod quidem custodiæ atque excubiarum signum est. Quocirca non absque significatione templorum claustris, leones qui custodum loco sint, appinxerunt.

Confirmo Syntagm. 2. l. 1X. Symbol. 13.

20. *Quomodo terribilem ac formidandum.*

Eodem quoque, ut formidabilem novent, signo vtuntur, quia quum viribus maximè polleat animal hoc, omnibus qui cum inspexerint, metum inijcit.

21. *Quomodo Nili ascensum & exundationem.*

*Soliti sunt
qui olim sa-
cris præerant.*

*Pingunt hy-
driam simi-
lem facien-
tes.*

Nili insuper inundationem significantes, quem Ægyptio nomine Nun (quod si interpreteris, nouum sonat) appellant, modò Leonem pingunt, modò tres magnas hydrias, modò vero cælum ac terram aquæ copiam scaturientem. Leonem quidem, quòd quum Sol Leonem subit, ampliorem Nili facit inundationem. Quamdiu enim Sol in hoc signo persistit, sæpenumero in duplum ipsius Nili aqua excrefcit. Quare & tubos canalesque sacrorum fontium, * solent ij qui sacris præsunt operibus, Leonis figura fabricari. Quapropter in hodiernum vsque diem, dum pro ingenti inundatione preces effundunt, Leonis signo vti solent. Tres autem hydrias, aut cælum & terram quæ aquæ copiam scaturiat, * Nilum perfimilem facientes cordi lingua prædico. Cordi quidem, quoniam princeps hæc & potissima apud ipsos habetur totius corporis pars, sicut & Nilus totius Ægypti dux est & princeps. Linguae autem, quod quum hæc perpetuo in humido esse gaudeat, insuper & ipsam genitricem causamque rerum status appellant. Tres porro hydrias, nec plures, nec pauciores pingunt, quod triplex ex eorum sententia sit inundationis causa effectrix. Vnam quidam Ægyptiæ terræ ascribunt, quæ ex sese aquam producit. Altera Oceano, ex quo inundationis

χράφοις καθάλιω, ὅτι ὁ λέων ἐν τῷ ἐρηνηρέναι, μέ-
μυκε τὴν ὀφθαλμοῦν, καὶ μὴ ἰδὼν τὴν αἰσθησάμεν τούτοις
ἐχθρὸν ὅτι, τῷ φυλάσσειν σημεῖον. ὁ δὲ καὶ συμ-
βολικῶς τοῖς κλείδεσιν τῶν ἱερῶν λέοντας ὡς φύλακας πα-
ρήληφας.

κ'. Γὰρ φοβερόν.

Φοβερόν ὅτι σημεῖοντες, τὰ αὐτὰ χράνται σημεῖα. ὅτι
ἀλλοιμῶτατον ὑποάρχον τῷ τοῦ ζῶον, πᾶσι εἰς φόβον
τοῖς ὁράντας φέρει.

κα'. Γὰρ νείλου ἀνάβασιν.

Νείλου δὲ ἀνάβασιν σημεῖοντες, ὃν καλοῦσιν Αἴγυ-
πτιοὶ νοῦν, ἐρμηνεύθην δὲ σημεῖον νέον ποτὲ καὶ λέοντα
χράφοις, ποτὲ ὅτι τῆς ὑδρίας μεγάλας ποτὲ ὅτι οὐρανόν,
καὶ γὰρ ὕδωρ αἰσθλὺ ζῶον. λέοντα καὶ, ὅτι ὁ ἡλῖος εἰς
* λέοντα ἡνιόχος πλείονα τῷ ἀνάβασιν τῷ * νείλου ποτὲ
ταῖς ὡς * ἐρμηνεύοντος τῷ ἡλίου τῷ ζῶον τούτῳ, ὅτι δὲ μισρον
τῷ νέου ὕδατος πλημμυρεῖ πολλάκις. ὅτι καὶ τῷ χολέδρας,
καὶ τοῖς εἰσαγωγαῖς τῶν ἱερῶν κρῖναι, λεοντομορφοῖς κα-
τεσπλάσσει οἱ * τῶν ἱερῶν ἐργῶν παρὰ ταῖς ἀφ' ὧν καὶ
μέγας νῦν κατ' ἐχθρὸν πλεονασμοῦ ὑπερῆτος. *

Τεῖα ὅτι ὑδρία, ἢ, οὐρανόν, καὶ γὰρ ὕδωρ βλύζουσαν, ὅ
καὶ ὑδρεῖον ὁμοιοῦντες καρδία * γλῶσσιν ἐχούση καρδία
καὶ ὅτι πρὸ αὐτοῖς ὅτι ἡγεμονικόν ὅτι τῷ σώματος αὐτῇ,
καθάρσας ὁ νείλος τῷ * Αἴγυπτίας ἡγεμῶν καθέστηκε. γλῶσ-
ση ὅτι, ὅτι Αἴγυπτος ἐν ἡγεμῶν ὑποάρχουσαν αὐτῇ, ὅ
ἡγεμῶν τῷ εἶναι καλοῦσι. τεῖα ὅτι ὑδρεῖα, ὅτι οὐτε πλείονα,
ἢτε ἡ πόνα ὅτι ἡ τῆς ἀναβάσεως ἐργασία κατ' αὐτοῖς πει-
μερὴς ὑποάρχῃ ἐν καὶ ὑπο τῆς γῆς * Αἴγυπτίας τῷ
ξάντες, ἐπειδὴ ὅτι καὶ αὐτῷ ὕδατος ἡνιόχος. ἔτερον
ὅτι, ὑπο τῷ ὡκεανῷ. καὶ γὰρ ἀπὸ τούτου ὕδωρ παρὰ γίνεται

λεόντι.

m. f. vbi pre-
positio ἐν
deest.

ποιῶν τῷ θεῷ.
ἐμμελῶν. ἀρ-
χῶν.

ἰσ. λυπεῖ τῷ
αὐτῷ σημεῖον
χράνται.
καρδία

γλῶσση.
Αἴγυπτιν.

Αἴγυπτιν.

εἰς Αἴγυπτον ἐν τῇ τῆς ἀνάβασεως καρῶ. τείτον ὃ ἕως
 τῇ ὁμβρων. οἱ γίνονται καὶ τὰ νότια τῆς Αἰθιοπίας μέρη, καὶ
 τῇ τῆς ἀνάβασεως τῆ νείλου καρῶν. ὅτι ὃ γῆνα ἡ Αἴγυ-
 πτος ὁ ὕδωρ, δυνατὸν ἐστὶν ἐντεθῆναι μαθεῖν. ἐν γὰρ τῇ
 λοιπῇ κλίματι τῆ κόσμου, αἱ τῇ ποταμῶν πλημμύραι ἐν
 τῇ χερσὶ ἀποτελεῖται, ἕως τῇ σινοχῶν ὁμβρων τῆ
 τοῦτου συμβαινόντες· μένη ὃ ἡ Αἴγυπτιὸν γῆ, ἐπεὶ μέση τῆς
 οἰκουμένης ἕως ἀρχῇ, κατὰ τῇ ἐν τῇ ὀφθαλμῶ ἡ λεγε-
 μένη χέρη, ἡρεσι ἀγὰ πλὴν τῆ νείλου ἐαυτῇ αἰάβαπιν.

κβ'. Γὰρ Αἴγυπτον γράφοισι.

Αἴγυπτον ὃ γράφοντες, θυματήριον κατόμιον ζω-
 γραφοῦσι, ἐπιδρῶ καρδία, δηλοῦντες ὅτι ὡς ἡ τῇ ζυ-
 λωτύπου καρδία, ἀφ' ὧν πύργου πυροῦται, οὕτω ἡ Αἴγυ-
 πτος ἐκ τῆς θερμότητος, ἀφ' ὧν ζωογονεῖται ἐν αὐτῇ
 ἡ αἴτῃ αὐτῇ ἕως ἀρχοῦται.

κγ'. Γὰρ ἀνδρῶν μὴ ἀποδημήσαντα τῇ πατείδος.

Ανδρῶν τῇ πατείδος μὴ ἀποδημήσαντα σημαίνοντες,
 ὀνοχέφαλον ζωγραφοῦσιν, ὅτι οὐτε ἀκούει πινὸς ἰσορίας,
 οὐτε τῇ ὅτι ξένης γινόμενων αἰσθάνεται.

κδ'. Γὰρ φυλακτῆριον.

Φυλακτῆριον ὃ γράφειν βελόμινοι, δύο κεφαλὰς ἀν-
 δρῶν ζωγραφοῦσι, πλὴν μὲν τῆ δέξις, ἔσω βλέπου-
 σθαι, πλὴν δὲ θηλυκῶς ἔξω. οὕτω γὰρ, φασι, ὁδὸν τῇ
 δαμονίαν ἐφάψεται. ὅτι καὶ χεῖρες γραμμῶν, τῆς
 δυοῖ κεφαλῆς ἐαυτοὺς φυλακτεῖαζοι.

κε'. Γὰρ ἀνδρῶν ἀπλάσων γράφοισιν.

Απλάσων ὃ ἀνδρῶν γράφοντες, βάτσαλον ζωγρα-
 φοῦσιν.

tempore aqua in Ægyptum exaëstuat. Tertiam imbris, qui per id tempus quo intumescit Nilus, ad austrinas Æthiopiæ partes contingunt. Quod autem Ægyptus ex sese aquam gignat: inde facillè est deprehendere, quod cum in cæteris orbis tractibus hyeme soleant exundare flumina, idque propter imbres copiosos & assiduos, sola Ægyptiorum regio, quoniam totius orbis velut umbiculus est, ac media non secus atque in oculo pupilla, æstate sibi inundationes Nili procreat.

De hoc Hieroglyphico dico in observationibus, quod autem ait Nilum ab Ægyptiis non appellari, congruentia dicit Hesichio, qui in dictione νῆς, ait eam significare ἰσχυρὸν πρὸς τὴν γῆν, & ποταμὸν. Hic igitur fluvius est Nilus.

22. *Quomodo Ægyptum designent.*

Ægyptum autem designantes, conflagrantem acerram pingunt, & superne cor, illud innuentes, quemadmodum zelotypi cor in perpetuo æstu ac flamma est, sic Ægyptum quia incommodicè calet, continenter qua in se sunt, animare ac procreare.

23. *Quomodo hominem qui è patria peregrè nunquam profectus sit.*

Hominem qui nunquam solo natali relicto, peregrinatus fuerit, significantes Onocephalum pingunt, quia nec ullam odit historiam, neque nouit quæ apud exterâs gentes fiunt.

24. *Quomodo tutelam ac præsidium.*

Præsidium autem ac remedium innuere volentes, duo pingunt hominum capita, vnum maris intro aspiciens, alterum feminæ foras. Ita enim nullum dæmonem inuadere posse asserunt. Sic & sine litteris, duobus inquam, capitibus se se ab omni discrimine & insidiis tuentur.

De phylacteriis dico in observationibus.

25. *Quomodo imperfectum adhuc hominem, rudemque atque informem fœtum demonstrant.*

Hominem necdum omnibus in utero mēbris efformatum

notantes: ranam pingunt, quod hæc cum ex limo fluminis procreetur, interdum altera quidem sui parte rana, altera terrestre quippiam videatur, adeo ut deficiente flumine, ipsa quoque deficiat.

26. *Quomodo apertum & patens quippiam.*

Patulum autem quippiam significare volentes, leporem pingunt, quod semper apertos habeat oculos hoc animalis genus.

27. *Quomodo sermonem.*

Sermonem porro designantes, linguam pingunt, & subcruentum oculum: primas quidem sermonis partes linguæ, secundas verò oculis tribuentes. Sic etenim perfectè consistunt ipsius animi sermones, quum ad eius motus sensaque accommodantur ac variantur: præsertim quum apud Ægyptios animus, alter sermo nominetur. Quin & aliter sermonem innuentes, linguam, subtusque manum pingunt: linguæ quidem primas in loquendo ascribentes, manui verò, ut quæ linguæ placita exequatur, secundas partes.

Rectè manum addunt linguæ, quid enim prodest ῥητὴν λαλῶντων ἀπρακτοὺς λόγους, ut loquitur D. Gregor. Nazianz. in Iambicis. Odi homines ignava opera, Philosophà sententiā Pacuvius.

28. *Quomodo silentium.*

At silentium significantes, numerum MLXXXV. pingunt, qui triennij numerus est, si ex trecentis sexaginta quinque diebus annus constituarur, intra quod tempus nisi loquatur puellus, indicatur eum lingua præpeditum.

29. *Quomodo vocem remotam.*

Vocem remotam volentes significare, quod Ægyptiis vaxè dicitur, sonitum pingunt aëris, hoc est tonitru, quo nihil quicquam maius aut vehementius resonat.

30. *Quomodo antiquam originem.*

Antiquam originem notantes, papyri fasciculum pin-

φοῦσιν ὅτι πούτου ἡ γῆσις ἐκ τῆς τῆ ποταμοῦ ἰλῦος
 ὑπετελείται ὅθεν καὶ ἔαδ' ὅτε ὁρῶμαι τὰς, μὴν ἐτέρω μέρει ἐκλείποντι συ-
 αὐτὴν βατράχῳ, τὰ δ' ἄλφω, γεώδῃ τὴν ἐμπερήν, ὡς νεκλείπειν.
 καὶ * ἐκλείποντι τὰ ποταμῶν * σιωεκλείπειν.

κς'. Γὰρ αἰοῖζιν.

Αἰοῖζιν δὲ θέλουντες διλῶσαι, λαγαρόν ζωγραφοῦσι,
 ἀφ', ὃ παρὸς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀνέωρότας ἔχιν τῶν ὃ
 ζῶον.

κζ'. Πῶς ὃ λέγειν.

Τὸ λέγειν δὲ γραφόντες, γλώσσῃ ζωγραφοῦσι, καὶ
 ὕψιμον ὀφθαλμὸν, τὰ μὴν περτεῖα τῆς λαλίας τῇ γλώσσῃ
 μερίζοντες, τὰ δὲ δὴ τερεῖα δὲ τῶν τῆς ὀφθαλμοῖς. οὕτω
 γὰρ οἱ * τε λόγῳ τελείως τῆς ψυχῆς κατεστήκασιν, πρὸς τὰ
 κινήματα αὐτῆς συμμέτρεσθαι αἰοῖζιν, εἴτῃ καὶ ἐτέρω λαλία
 πρὸ Αἰγυπτίους ὀνομάζονται, ἐτέρως δὲ ὃ λέγειν σημαίνον-
 τες, γλώσσῃ καὶ χεῖρ ὑπὸ καὶ τῶν γραφοῦσι, τῇ μὴν
 γλώσσῃ τὰ περτεῖα τῶν λόγων φέρειν δεδωκότες, τῇ δ'
 χεῖρ, ὡς τὰ τῆς γλώσσῃς βελήματα * ἀμύουσι, τὰ δὲ δὴ τερεῖα ἀναλύουσι.

κη'. Πῶς ἀφωνίδιν.

Αφωνίδιν ὃ γραφόντες, ὁριθμὸν, α λ ε'. γραφοῦσι, ὅς
 τελετῆς ὅτι χρόνος ὁριθμὸς ἐκ περιακοσίων ἐνεγκόντα
 πέντε ἡμερῶν τῶν ἔπειτα ὑπάρχοντος. ἐφ' ὃν χρόνον μὴ
 ἀλλήσῃν ὃ παιδίον, σημειοῦται ὡς ἀπὸ πεποδισμένου τῇ
 γλώσσῃ.

κθ'. Γὰρ φωνῶ μακρόθεν.

Φωνῶ ὃ μακρόθεν βελήματα δηλῶσαι, ὃ καλεῖται πρὸ
 Αἰγυπτίους οἰαῖ, ἀέρος φωνῶν γραφοῦσι, τυτέσι βρο-
 πῶν, ἧς ὁδὸν κατὰ φθέρῃς μερίζον, διωαμικώτερον.

λ. Πῶς ὁρχογονίαν.

Ὀρχογονίαν δὲ γραφόντες παπύρου ζωγραφοῦσι δεσμῶν

Διὰ τούτου δηλοῦντες αὐτὰς παρ' ὧν ἔσφας. Ἐφ' ὧν γὰρ οὐκ αὖ τις ὄρεσι, ἢ γενῆς ἔρχων.

λα'. Πῶς γὰρ πιν.

Γεδ' σιν ὅς δηλοῦντες, ἔρχων ἐσμάτος ζωγραφοῦσιν. ὅτι πᾶσα γὰρ σις μέλει αὐτῆς σάζεσθαι. γὰρ σιν ὅς λέγω τελείαν. γὰρ σιν δὲ μὴ τελείαν δηλοῦντες, γλῶσσιν ὅτι ὁδόντων ζω- γραφοῦσιν, ὅτι πᾶσα γὰρ σις τούτοις τελείαται.

λβ'. Πῶς ψυχὴν ἐαυτῶτα πολὺν χρόνον.

Διὰ τείβουσιν.

Phœnix ὄρεσι
χλιεπὴς à Nō-
no vocatur
Dion. l. 40.
* πάντα.

Ψυχὴν * ἐαυτῶτα πολὺν χρόνον διὰ τείβουσιν βυλὸν-
μυνοὶ γράψαι, ἢ πλυμμύραι, Φοίνικα δ' ὄρεον ζωγραφοῦ-
σι. ψυχὴν μὲν, ὅτι πᾶν τῶν ἐν τῇ κόσμῳ * πολυχρο-
νιώτατον ἔσφαρξεν τῆς ζωῆς. πλημμύραι δὲ, ὅτι ἡλίος
ἔστιν ὁ φοῖνιξ σύμβολος, οὐ μὴ δὲν ἔστι πληθὺν καὶ τῶν κόσμων.
πᾶν τῶν γὰρ ἐπιβίων καὶ * πᾶν τῶν δὲ ἐρβύνα ὁ ἡλίος εἶναι οὐ-
τω πολὺν ὀνομασθήσεται.

λγ'. Πῶς τ' χρόνιος ἀπὸ ξένης ἐπιδημιῶνται.

Καὶ τ' χρόνιος ὅς ἀπὸ ξένης ἐπιδημιῶνται δηλοῦντες
πάλιν φοίνικα δ' ὄρεον ζωγραφοῦσιν. αὐτὸ γὰρ εἰς Αἴγυπτον
ἐπὶ τὸν ὁ χρόνος τῶν μαιεῖδων αὐτὸν καὶ ἀλαμῶν μὴ μὴ, Διὰ
πενταχρῶν ἐπὶ τῶν ὡραίων, καὶ ἀποδοῖς ἐὰν φθάσῃ ὁ πὸς
τῆς * Αἰγυπτοῦ δ' ἡρώων, κηδύεται μυστικῶς, ὅσα ὅτι τ'
ἄλλων ἱερῶν ζώων Αἰγυπτοῖσι πελοῦσι, αὐτὰ καὶ τὰ φοίνι-
κα ἔσφαρξεν ὁ φείλξ. λέγειν γὰρ μάλιστα τῶν ἄλλων ἀν-
θρώπων ἰλίω χαίρειν ἔσφαρξεν Αἰγυπτίων, διὰ καὶ τὸν νεῖλον
αὐτοῖς πλημμυρῶν, ἔσφαρξεν τῆς θερμότητος πύτου τῆς θεοῦ,
καὶ οὐ μὴ κερὶ ἐμπεραθεῖν ὁ λόγος ἀποδοθήσεται [σοι] *
καὶ ἡμῶν.

Αἰγυπτίας.

το. ἀπελθόν.

gunt, hoc primam indicantes educationem, cuius sicut & genituræ non faciliè quis initium inuenerit.

31. *Quomodo gustum.*

Gustum innuentes, oris initium pingunt. Omnis enim gustus eo vsque retinetur. Gustum autem perfectum intelligo. Nam ad innuendum gustum imperfectum linguam admotam dentibus pingunt: his enim omnis absoluitur gustus.

32. *Quomodo animam longo hinc tempore agentem.*

Animam quæ diutissimè in hac vita moram traxerit, aut etiam inundationem commonstrare volentes, Phœnicem auem pingunt. Animam quidem, quod omnium quæ toto orbe sunt animantium, hoc maximè diuturnæ vitæ est. Multitudinem vero, quod velut signum Solis sit phœnix, quo nihil in orbe maius, cum omnia subeat, † omnes scrutetur & disquirat. Atque adeo πλῆς hoc est multus vocitari omnia. solet.

Πλῆμν' εἶναι Mercerus interpretatur hinc inundationem: ex qua certe interpretatione, ratio quæ affertur ab Oro inepta limato saltem Lectori videbitur & ridicula. Nota ex Hesichio πλῆμν' εἶναι duo significare πᾶσι ὁδῶτος & πλῆθος. In hoc loco designat multitudinem, non inundationem, unde manifesta ratio est cur phœnix πλῆθος significet, quia Solis Hieroglyphicum est, qui πλῆς nominatur. Posset quidem inundationem significare, sed in alium sensum torquenda esset huius Symboli ratio.

33. *Quomodo cum qui sero tandem è regione peregrina ad suos redeat.*

Quin & cum innuentes qui longo tempore peregrinatus, tandem in solum natale remeat, rursus phœnicem auem pingunt. Hæc enim in Ægyptum, cum tempus mortis instat, quingentesimo demum anno regreditur: vbi si naturæ debitum persoluerit, magna solemnitate ac ritu funeratur. Quæcūque enim in cæteris sacris animalibus religiosè obseruât Ægyptij, ea & phœnici tribui debent. fertur siquidem Sole magis apud Ægyptios gaudere, quàm apud cæteras gentes. ideoque Nilum ipsis ex huius Dei calore inundare, cuius rei paulò antè à nobis ratio reddita est,

De hac phœnicis ætate non consentiunt auctores. mille annos eidem tribuit Nonnus. Septem millia Cheremon Ægyptius, ut est apud Ioannem Tzetzem. Trecentos & quadraginta Albertus. Cum phœnicis vita magni annis fieri conuersionem rara fides est inter auctores (inquit Solinus) quamvis eorum plurimi magnum annum non quingentis & quadraginta, sed duodecim millibus nongentis quinquaginta quatuor annis constare dicant. Difficile est in re tam fabulosa aliquid certum statuere. Quod autem ait, fertur siquidem Sole, &c. id Ægyptijs non Phœnici tribendum. itaque quod inconcinne hic author dixit, *Λέγεται ὅτι μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἡλικίᾳ χεῖρην ἔχει Διὸς ἡλίου*, corrigendum λέγεται ὅτι μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἡλικίᾳ χεῖρην Ἀιγυπτίων.

14. Quomodo cor pingunt.

Cor volentes indicare, Ibin pingunt, quod quidem animal Mercurio attributum ac dicatum est, cordis omnisque rationis præfidi & moderatori. Nam & Ibis per seipsa magna ex parte cordi adsimilis est: de qua re plurimi apud Ægyptios agitantur sermones.

Mercurio Ibin sacram dicunt, vel quia ex Poëtarum fabulis Mercurius in pugna gigantum sub Ibis alis latuit, Ovidius Metam. vel quia (ut ait Ælianus) eius nigra penna cum tacito & nondum emisso sermone possunt comparari. Cædidae vero prolatæ sunt orationis typus. Eandem Lunæ sacram asserunt, quod tot diebus ora excludat quot Luna augetur & decrescit. Quam porro habeat cum corde similitudinem, explico alibi ex Æliano, ubi quoque ostendo quo consilio Moyses disatur secum in exercitu Ibides detulisse.

35 Quomodo eruditionem ac doctrinam.

Doctrinam autem indicantes, cælum pingunt, rorem fundens, innuentes quod quemadmodum ros decidens, in omnes quidem plantas diffunditur, at eas duntaxat molliat, quæ eius naturæ sunt ut molliari possint, cæteras verò quæ suapte natura duræ sunt, non item: sic & doctrina communiter ad omnes pertingit homines, quam quisquis scælici natus est ingenio, ut rorem arripit, qui verò ingenij facultate destituitur, idem efficere non potest.

36. Quomodo Ægyptias litteras.

Cæterum Ægyptias litteras, aut sacrum scribã, aut finem

λδ'. Πῶς καρδίας γράφοισι.

Καρδίῳ βαλόμενοι γράφειν, ἰβιν ζωγραφούσι. ὁ γὰρ
ζῶον, ἐρμῇ ὠκείωται, πάσης καρδίας καὶ λογισμοῦ δε-
σπότη, * ἐπεὶ καὶ ἡ ἰβίς αὐτὴ καὶ αὐτὸ τῇ καρδίᾳ ὅτιν ἐπειδὴ ἡ ἀμερής.
* ἐμφερής. ὡς οὐ λόγος ὅτι πλήθος πρὸ Αἰγυπτίοις
Φερόμενος.

λε'. Πῶς παιδείαν.

Παιδείῳ ὃ γράφοντες, οὐρανὸν δρόσον βάλλοντα ζω-
γραφούσι, δηλοῦντες, ὅτι ὡς ὅτι δρόσος πέττουσα, εἰς
πάντα τὰ φυτὰ χρεῖ, ἔτ' αὖ μὴ φύσιν ἔχοντα ἀπαλιώ-
σας, ἀπαλιώσῃ, τὰ ὃ σκληρὰ μὲνοντα ἐκ τῆς ἰδίας φύ-
σιως ἀδυνατεῖ ὁ αὐτὸ τοῖς ἑτέροις ἐκτελεῖν οὕτω καὶ ὅτι
ἢ δὲ δρόπων, ἢ μὴ παιδεία κρινὴ κατέστηκεν, ὡς ὅτι ὁ
μὴ δόφους ὡς δρόσον ἀρπάξῃ, ὁ δὲ ἀφύης ἀδυνατεῖ
τὸ δρόσαι.

λς'. Πῶς Αἰγύπτια γράμματα.

Αἰγύπτια ὃ γράμματα δηλοῦντες, ἢ ἱερογράμματα
τέα, ἢ πέρας, μέλαν καὶ κόσκιον, καὶ χρυσίον ζωγραφ-
φούσιν. Αἰγύπτια μὴ γράμματα, ἀλλ' ὁ πούτις πόρ-
τα τὰ πρὸ Αἰγυπτίοις γραφόμενα ἐκτελεῖσθαι. χρῶμα γὰρ
Γράφοισι, καὶ ὅτι ἄλλω τινί. κόσκιον δὲ, ὅτιν ὁ κόσκι-
ον χρῶμα ὡς ἀρχὸν σκότος ὁρτοποιίας, ἐκ χρύου γὰρ.
διλοῦσιν οὖν ὅτι πᾶς ὁ ἔχων πλὴν ὅφιν, μαθήσεται τὰ
γράμματα, ὁ δὲ μὴ ἔχων, ἑτέρα τέχῃ χρῆσεται. ἀφ' οὗ

καὶ ἡ παιδεία πρὸ αὐτοῖς σβώ καλεῖται, ὅσα ἔστιν ἐρμηνεύ-
 θέν, πλήρης ἑσφῆ. ἱερογγραμμάτια δὲ, ὅσα ζῶν καὶ
 θάνατον ὄντ' ἀφαιρῇ. ἐστὶ γὰρ ὅσα τοῖς ἱερογγραμ-
 ματίοι βίβλος ἱερὰ καλουμένη ἀμβρῆς, δι' ἣν κείνοισι τὸν
 κατακλιθέντα ἄρροσον πότερον ζωσιμὸς ἔστιν, ἢ οὐ, τὸ ὅ-
 τῃς καὶ ἀκλίσεως τῶ ἄρρώστου σημειούμενοι. πέρας δ', ἐπει-
 δὴ * μαθὼν γράμματα εἰς ὄρμον ζωῆς ὄντων ἐλήλυθεν,
 οὐδέ τι πλαγίως τοῖς τῶ βίβλ' ἀκακοῖς.

λζ'. Πῶς ἱερογγραμμάτια.

Ἱερογγραμμάτια δ' ἄλλιν, ἢ παρὰ τὴν, ἢ ἐνταφια-
 σὴν, ἢ ἀπὸ τῆς, ἢ ὁσφρησιν, ἢ γέλωτα, ἢ πῆλιν, ἢ ἄρ-
 χῶν, ἢ δικαστῆν βουλόμενοι γράφειν, κύρια ζωογραφου-
 σιν. Ἱερογγραμμάτια μὲν, ἐπειδὴ ὅσα πρὸ βουλόμενοι ἱερο-
 γγραμμάτια τέλῃν γίνεσθαι, καὶ πολλὰ μὲν τῶν, ὑπεκ-
 τῆν τε σιωπῶν, καὶ ἀπὸ τῆς, μηδὲν * ἡγεῖσθαι, ὅσα οἱ κύριες.

* περιχειζό-
 μενον.

Περὶ τῆς δ', ἐπειδὴ ὁ κύριος ἀπὸ τῆς, ὅσα τὰ ἄλλα
 τῶν ζῶν εἰς τὰ τῶν θεῶν εἶδωκα, καὶ ὅσα παρὰ τῆς.
 Ἐνταφιασὴν δ' ὅσα τῶν ἱερῶν, ἐπειδὴ καὶ ὅσα γυμνά καὶ ἀνα-
 πηλην, * ἡγεῖται τὰ ὅσα αὐτῶν κηδεύοντα εἶδωκα.
 Σπῆλιν δὲ, ἐπειδὴ τῶν δ' ζῶν μόνον ὅσα τὰ ἄλλα ἐπε-
 λαφρότερον ἔχει. εἴτε θάνατος αὐτῶν, ἢ μανία παρὰ τῆς,
 σοι, ἀπὸ τῶ ἀπὸ τῶν, καὶ οἱ ἡγεῖσθαι δὲ τῶ ζῶν
 τῶν ἐν ταῖς * κηδείαις, ἐπειδὴ μὲν τῶν τελευτῶν, ὡς
 ὅσα τῶ πλεῖστον ἀπὸ τῶν γίνονται. ὁσφρησιν μὲν γὰρ τῶ
 ἀναπνησθῆναι κύριος ἀποφορεῖς, πάσχοισιν ὅσα τῶν.
 ὁσφρησιν δὲ γέλωτα, ὅσα πῆλιν, ἐπειδὴ οἱ τέλῃ ἀπὸ τῶν
 καὶ, οὐτε ὁσφρησθῆναι, οὐτε γέλωτα, οὐτε μὲν πῆλιν
 ἀπὸ τῶν.

ἡγεῖται.

κηδεύει.

innuentes,

innuētes, atramentum, cribrum & iuncum pingūt. Ægyptias quidem literas, quod his omnis apud eos scriptura compleatur. Iunco enim, non alia re vlla scribunt. Cribrum verò appingunt, quoniam hoc cū primū sit panis conficiendi instrumentum, ex iunco fit. Innuunt itaque, cuicumque victus suppetit, eum litterarum studiis animū adiūcturum: cui vero non suppetit, aliis operam daturum artibus. Quocirca & apud eos eruditio Sbo vocatur, quod nomen si interpreteris, plenum alimentum sonat. Sacrum autem scribam, quoniam hic vitam mortemque dignoscit. Nam est apud sacros scribas liber, sacram ambrem appellant, cuius ope iudicium de ægroto decumbente ferunt, sit vitalis, necne; id ex agri decubitu, signis quibusdam perspicientes. Finem denique, quoniam qui litteras didicit, ad tranquillū vitæ portum peruenit, non iam vitæ incommodis oberrans aut fluctuans.

Σχῆμα Iuncum stylum intelligit, quem Clemens Alexandrinus Stromatum libro sexto hic nominat. Quod autem ait pauperes non studere, contrarium sepe vsuuenit, quod notauit in parabola Achantidis.

37. Quomodo sacrum scribam.

Rursum sacrum scribam, aut vatem, aut vespillonem, aut splenem, aut odoratum, aut risum, aut sternutationem, aut magistratum, aut iudicem volentes signare, canem pingūt. Sacrum quidem scribam, quoniam quicumque voluerit, vt par est, & absolutissimè hoc fungi munere eum oportet multa meditari, assidueque omnibus canum more allatrare, & ferum esse, nullique gratificari. Vatem autem, quod canis præter cætera animantia defixis in deorum simulacra, non secus ac vates consuevere, intentisque aspiciat oculis. Sacrorum vero pollinctorem, i quod & hîc nuda & resecta, quibus iusta facit, simulacra cōtempletur. Splenem, quoniam hîc inter cætera animalia canis leuissimum habet: & siue ei mors, siue rabies acciderit, ex splene id cōtingit. Enimvero & qui eius funus procurât, vbi morituri sunt, magna ex parte splenetici fiunt, siquidem graui illo halitu & va-
pore qui ex inciso dissectoque cane prouenit,

inficiuntur. Odoratum porro, risum ac sternutamentum: quoniam qui absolutè splenetici sunt, nec odorari possunt, nec ridere, neque verò sternutare

1 QVOD & hîc nuda & resecta] *Locus hic perperam ab interprete distortus. Vide in obseruat.*

38. *Quonam modo magistratum innuant aut iudicem.*

Magistratum vero aut iudicem quum designant, appingunt cani & regiam vestem, nudæ figuræ appositam, propterea quod ut canis, quemadmodum supra dixi, in deorum simulacra acutissimis intuetur oculis: sic & magistratus qui & iudex erat, vetustioribus temporibus nudum regem spectabat. Ac propterea regiam eam prætextam adiiciunt.

Rectè hîc animaduertit vir de nostra Societ. eruditus, Vnam copulatiuam & peruertere sensum. Depingenda est ut Regis statua, veste ad pedes strata, quam canis custodiat, & restituendum Περσίδασι τῶ καὶ βασιλικῶ σολὴν ἀεγυπτίῳ, & ἡμῶν ἡμῶν.

39. *Quomodo significant eum qui sacrum pallium gestat.*

Significantes eum qui sacrum gestat pallium, domus custodem pingunt, quod ab eo templum custodiatur.

Titulus huius Hierogl. malè à Mercero intellectus, multis erroris ansâ dedit. Quid sit πασφύς explico in obs. ad Hierogl. 39. l. 1.

40. *Quomodo natalitium syds, siue eum qui horarum rationem obseruat, exprimunt.*

Astrologum & horarum inspectorem demonstrantes, hominem pingunt horis vefcentem, non quod homo comedat (id enim haud quaquam fieri potest) sed quod hominibus cibi statis horis parentur & apponantur.

Quæritur non de natalitio hîc fidere intelligendum, ut interpretæ accepit, sed de sacerdote Aegyptiorum Astrologo, qui ὡς ἐξ ὀνόματος nominabatur, ut docui in obseruationibus.

41. *Quomodo pudicitiam innuant.*

Puritatem notantes, ignem & aquam pingunt, quod his elementis omnis lustratio fiat atque expiatio.

Lege Plutarch. q. 1. ἰσχυρίων, & quæ notavi in obseruat.

42. *Quemadmodum rem nefandam atq; abominandâ indicent.*

Nefarium autem innuentes, aut etiam abominationem,

λη'. Τίτι ἔπα' δηλοῦσιν ἀρχὴν ἢ δικασίαν.

Αρχὴν δὲ ἢ δικασίαν ὅταν γράφωσι, προσθέσασιν ταῖς
κυνὶ καὶ βασιλικῷ σολιῷ πρὸς κειμήλιον ἡμῶν γυμνόν.
ὅςτις ὡσπερ ὁ κύων, καθάπερ παρῆνεν, εἰς τὰ τῶν θεῶν εἰ-
δωλὰ ὀξύωπεί, ἔπα' καὶ ὁ ἀρχὴν δικαστὴς ὢν, ἐν τοῖς πα-
λαιότεροις χρόνοις γυμνὸν ἐκώρθε τὸν βασιλέα. ὅςτις καὶ
ἐπὶ τούτου προσπειποῖται τὴν βασιλικὴν σολίαν.

λη'. Πᾶς σημαίνεισι παροφόν.

Παροφόν ὃ σημαίνοντες, φύλακα οἰκίας ζωγραφού-
σι, ἀφ' ὧν ὑπὸ τούτου φυλάττεσθαι τὸ ἱερόν.

μ'. Πᾶς ἐμφανίσειν ὠροσκόπον.

ὠροσκόπον δὲ δηλοῦντες, αἰδέσθωνται τὰ ὠραία ἐοικέν-
τα ζωγραφούσιν, ὅτι ὅτι τὰ ὠραία ἐοικέναι ὁ αἰδέσθων. οὐ
γὰρ διωσάμεν, ἀλλ' ὅτι αἰδέσθωνται τοῖς αἰδέσθωνται ἀπὸ τῶν
ὠραίων περιζονται.

μα'. Πᾶς δηλοῦσιν ἀγείαν.

Αγείαν δὲ γράφοντες, πῦρ καὶ ὕδωρ ζωγραφού-
σιν, ἐπεὶ ἀφ' αὐτῶν τῶν στοιχείων πᾶς καθαρμοὺς ἐκτε-
λείται.

μβ'. Πᾶς ἀνιήσονται ἀθέμιτον, ἢ καὶ μῦσος.

Αθέμιτον δὲ δηλοῦντες, ἢ καὶ μῦσος, ἵπτον ζωγρα-

τούτου.
μεμιᾶσαι.

Φοῦσι, ὅτε δ' ἡ * τούτου βράσιν μιπῖαται & * μεμιᾶσαι
ὡς τις ἰερεὺς. κενόποιον γὰρ ἰχθύς πᾶς, & ὁληλοφάρον.

μγ'. Γὰρ γράφοισι σῶμα.

Στόμα δὲ γράφοντες, ὅφιν ζωγραφουσί, ὅτι οὐκ ἔφιν
ὁδὸν ἐτέρω τῇ μολῶν ἰχθύς εἰ μὴ τὰ σῶμα μόνον.

μδ'. Γὰρ ἀνδρὸν μγ' σωφροσύνης.

ὕμν.

Ανδρὸν δὲ μγ' σωφροσύνης δηλοῦντες, ταῦτον * ὑμῶν
φύσιν ἔχοντα ζωγραφουσί. *

με'. Γὰρ ἀκούω.

Ακούω δὲ γράφοντες, ταῦτον ὡπὶον ζωγραφουσί. ἀκούω
γὰρ ὁ ταῦτον ἀπὸ πολλοῦ ἀφασήματος.

μς'. Πᾶς δηλοῦσιν ἀκαθάρσιαν.

ἐρυμα.

Ακαθαρσίαν δὲ γράφοντες, * ὅρτυγα ζωγραφουσί,
ὅτι ἐπ' ἀκαθάρτιον ἐργασίας τῆς σελήνης, ἀτερίζων εἰς τὴν
θεὸν, κραυγὴν ποιεῖται, ὅτε ἀλλοτρίων αὐτῷ, ὅτε ἀφῆμῶν
σημαῖον δὲ τούτου ἐναργέστατον. τοῖς γὰρ ἐμ' ὡραίοις αὐτῷ
σκέλεσιν αἰορούσων τῇ γλῶσσοι, ζωγραφὸς αὐτῷ τῷ χέρσι, ὡς περὶ
ἀνδρακτῶν, καὶ μὴ βυλόμενος ἰδεῖν τὴν θεοῦ ἀκαθάρτιον. πᾶς
δὲ αὐτῷ ποιεῖ, & ὅτι τῷ ἡλίῳ θεῷ ἀπὸ ἀκαθαρτίας. ὅτε οἱ
ἐργασίαι βασιλεὺς τῷ ὡραίου σημαίνοντος αὐτῷ τῷ ἀκαθάρτιον
ἀκούω, ὅτι κατὰ τὰς τούτων τὰς ζώας, ὅτε μέσου αὐτῷ ὡς πᾶς
νῶν γραμμένων, τῷ τῷ ἀκαθάρτιον ἀκρίβειαν ἐκφράζον. ὅτε & οἱ

ἴσ. ἀσφαλιστοί.

ἐρμιον.
εἰς.

ἴσ. ταῖς χηλαῖς.

ἐρυμα.

ἰερεὺς τῷ τῷ μόνον τῷ κτείνων * ἀσφαλιστον ἐσθίουσιν, ὅτι
ἀντιδικίαν πᾶσα πρὸς τὴν θεὸν ἔχον φαίνεται καὶ γὰρ καὶ τῷ * ἐρμι-
μῖαι, & * ἀπὸ γὰρ ὅτι ὡραίου πόπου πᾶν, * τοῖς χεί-
λεσιν ἀναλαβόμενοι, καὶ μὴ γὰρ τὰ ὡραίου τῷ ὡραίου, τοῖς δὲ πο-
σὶν εἰς αὐτὸ ἐπιπέμπει κοῖν, πρὸς δὲ μηδὲν ἐτέρω ζώα
τῷ τῷ πόπου ὡραίου οὐτὶς ποινῆς καὶ ἀπερῆς ἡ * ὡρα-
γος ἐνομιάζη φύσις. ὅτε γὰρ ὅτε τῷ τῷ καθήκον ἐργάζεσθαι,
τῷ θεοῦ αὐτῆς πᾶσα ἀνθρώπου καὶ αὐξάνησις, ὅσα καὶ τῷ χέσματι
ὅτι χηλοῖμα.

piscem pingunt, quod horum esum qui in sacris versantur, horreant atque execrentur. Est enim ius naturæ piscis omnis, ut quæ offenderit exhauriat, inque suum ipse genus sauiat.

43. *Quomodo os pingunt.*

Os significantes serpentem pingunt, quoniam serpens nullo alio membro valet, nisi ore.

44. *Quomodo fortem simul, ac temperantem.*

Fortitudinem cum temperantia coniunctam innuentes, taurum integra corporis constitutione præditum pingunt.*

45. *Quomodo auditum.*

Auditum demonstrantes, tauri auriculam pingunt. Audit enim vel ex longissimo interuallo taurus.

46. *Quomodo innuant immunditiam.*

Porro impurum scelestumque notantes animum Orygis pingunt: quoniam ad ortum accedente Luna, inrentis in deam oculis intuens, vociferatur, non ei benedicens, nec fausta acclamatione gratulationeue prosequens. Cuius rei argumentum est apertissimum, quod anterioribus cruribus terram effodiens suas ipsius pupillas humi velut pingens defigit, quasi indignabunda, inuitaque deæ ortum aspiciens, idem quoque in exortu dei, Solis inquam, efficit. Quapropter antiqui reges, quum sibi ortum nuntiaret horarum observator, huic insidentes animali ipso moderante, velut Gnomones quosdam, ortus rationem ac tempus accuratè certoque cognoscebant: Quare & sacerdotes vnam hanc pecudes non signatam comedunt, quòd similitudinem quandam cum dea exercere videatur. Etenim quemcumque in deserto locum aquis scatentem nactus fuerit, posteaquam biberit, labris turbat, lutumque aquæ commiscet, ac pedibus in eam puluerem coniicit, idque ut nulli alij animali aqua sit ad potum idonea. Adeo prava atque infesta putatur Orygis natura. Nam hoc quidem officium deæ præstat, quum ipsa omnia quæ toto orbe sunt utilia, gignat, augeat ac vegetet.

Insunt huic Hieroglyphico ambages, de quibus vide in observationibus ad Symb. 45. lib. I.

47. *Quomodo subuersionem atque interitum.*

Interitum significantes, murem pingunt. Hic enim omnia corrodens inquinat, & inutilia facit. Eodem vero & signo vtuntur, vt iudicium designent. Multis siquidem variisque apposis panibus, mus purissimum atque opimum delectu habito rodit. Propterea & pistorum iudicium ex muribus fumitur.

48. *Quomodo impudentiam.*

Impudentiam notantes, muscam pingunt, quod hæc etsi crebrius abacta, nihilo minus accedat.

49. *Quomodo cognitionem pingunt.*

Cognitionem pingentes, formicam pingunt. Si quid enim homo tuto occultarit, hæc cognoscit. Neque hoc solum nomine, sed & quod præter cætera animantia sibi in hyemem cibos congerens, non aberrat à loco ubi condidit, sed absque villo errore ad ipsum peruenit.

50. *Quomodo filium pingunt.*

Filium volentes significare, vulpanferem pingunt. Hoc enim animal maxime amans est liberorum. Si quando enim ipsum venator simul cum paruulis persequatur, & pater & mater ultro se venatoribus dedunt, vt seruentur paruuli. Quam ob causam Aegyptiis placuit hoc animal colere.

Vulpanfer est de Anserum genere. Vocatur autem Quacumque, quod in anserina specie vulpis habeat calliditatem: pullos suos (inquit) Aelianus amare impensius, eandemque operam quam perdix in his tuendis ponit. Nam venatorem sese ingerendo eludit, donec tenelli dilabantur.

51. *Quomodo amentem.*

Pelicanum autem pingentes, amentem simul ac imprudentem significant. Quum enim cæterarum volucrum more possit in locis editioribus oua reponere, id non facit: quin potius defossa terra, illic pullos collocat. Quod ubi deprehenderint homines, locum illum arido bouis stercore circumlinunt, cui & ignem subiiciunt.

μζ'. Πως ἀφανισμὸν.

Αφανισμὸν ὃ δηλοῦντες μὴ ζωγραφοῦσιν, ὅτι παύ-
τα ἐσθίων, μάλιστα καὶ ἀχρηστοί. τὰς αὐτὰς ὃ σημαίω χάριτας,
καὶ κρίσιν θέλοντες γράψαι. πολλὰν γὰρ ἀφαιρέσιν ἀρπύων
κλεινῶν, ὁ μὲν τὴν καθαρώτατον αὐτὰς ἐκλεξάμενος ἐσθίει.
ὅς καὶ τῇ ἀφαιρέσει κρίσιν ἐν τοῖς μυστοῖς γίνεσθαι.

μη'. Πως ἱταμότητα.

Ἱταμότητα ὃ δηλοῦντες, μὴ ζωγραφοῦσιν, * ἥτις ἐπὶ
συνεχῶς ἐκβαλλομένη, ὁσὲν ἦτον ὡς γίνεται.

μθ'. Πως γράσιν ζωγραφοῦσι.

Γράσιν δὲ ζωγραφοῦντες, μύρμηκα ζωγραφοῦσιν. ὁ γὰρ δὲ
ἀσφαλὲς κρύψῃ δυνάσθεος, οὐ γινώσκῃ, οὐ μόνον δὲ, ἀλ-
λά καὶ ὅτι ὡς τὰ ἔτερα τῇ ζώων εἰς χιμῶνα περιζω-
μῆτος ἐαυτὰς ἔσφαζεν, ἀφαιρῶν τὰς ἐκείνου, ἀλλ' ἀποτίνα-
σιν εἰς αὐτὸν ὡς γίνεται.

ν'. Πως ὑδὸν ζωγραφοῦσιν.

Υἱὸν δὲ βυλῶντοι γράψαι, γλυκαλώπεκα ζωγραφοῦ-
σι. τὸ γὰρ ὅτι ζῶν φιλοπεκνῶσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν. καὶ γὰρ διω-
κηταὶ ποτε εἰς τὸ συλληφθῆναι αὐτὸ τοῖς τέκνοις, ὅς τε πατήρ,
καὶ ἡ μήτηρ αὐτὰς ἀνταγρέτως διδάσκουσιν ἐαυτοὺς τοῖς κυνη-
γαῖς, ὅπως τὰ τέκνα ἀφαιρῶσιν. δι' ὃν αὖτε αἰτία τοῖς Αἰ-
γυπτίοις ἐδόξε σέβασθαι τὸ ζῶν.

να'. Πως ὁμοῦ.

Πελεκῶνα δὲ γράφοντες, αἰοῦν τε ἡδὴ ἐσθίοντα ὁ-
μήνοισιν. ὅτι διακρίνοντες τοῖς ὑψηλοτέροις τοῖς ποῖς κα-
ταπείνωσιν. ὡς αὐτὸς αὐτὸν ὡς αὐτὸς ὡς αὐτὸς ὡς αὐτὸς ὡς αὐτὸς
οὐ ποιεῖ. ἀλλὰ γὰρ καὶ αἰορῶντας γινώσκουσιν, ἐκείνους κατὰ τὴν
γινώσκουσαν. ὅτι ὅτι γινώσκουσιν αἰορῶντες, τὰς πόπας βοῶν
ἀφαιρῶντας ἐκείνους αἰορῶντας, ὅς καὶ πῦρ * ἀφαιρῶντας, ἐπὶ μελλόντων.

θεασάμενος δὲ ὁ πελεχας τὸ καπνὸν, τοῖς ἰδοῖς πτερῶν
 βελόμενος ἀπιστέσθαι τὸ πῦρ, ἐκ τῆς ἐκδητίων κτ' πλὴν κί-
 νησιν δὲ ἀπὶ αὐτοῦ. ὕφ' οὗ καταχρόμεθα τὰ ἐαυτοῦ πτερὰ,
 δούλην πότερος τοῖς κινητοῖς ᾗδ', δι' αὐτὴν αἰτία οὐκ ἐνο-
 μιάσθαι τοῖς ἱερέας ἐσθλὴν αὐτὸν, ὅτι ἀπαξ ἀπλῶς ὑπὸ
 τέχνων ποιεῖται τὸ ἀγῶνα. Αἰγυπτίων δὲ οἱ * πολλοὶ ἐαδίσ-
 σι, λέγοντες, ὅτι μὴ κτ' κοῦν πλὴν μάχην, ὥσπερ οἱ χίνα-
 λώπες, ἀλλὰ κτ' * δύναιτο ὁ πελεχας ποιεῖται.

ιβ. Πῶς ἐν γαλίας δηλοῦσι.

Εὐγαλίας * γράφοντες, κυκκουφὰ ζωγραφούσι, διό-
 τι τῆς μότον τῆς ἀλόγῃ ζώων ἐπειδὴ ὑπὸ τῆς γενέων
 ἐκτὸς φῆ, γράσασιν αὐτοῖς πλὴν αὐτῶν αἰταποδίδωσι γά-
 ει. ἐν αὐτῇ γὰρ αὐτῶν ἐξέβλεψεν πότα, νεοσταν αὐτοῖς
 ποιήσας τίλη αὐτῶν τὰ πτερὰ, ἔσφας τε χορηγεῖ, μέγας
 οὗ πτεροφυήσαντες οἱ γνήεις βοηθεῖν. ἐαυτοῖς διωκῆσιν.
 ὅθεν καὶ τῆς θείων σκήπτρων κυκκουφὰ πτερομήσεις ἐστὶ.

ιγ. Πῶς ἀδικὸν καὶ ἀχάειρον.

Αδικὸν δὲ καὶ ἀχάειρον, ἰπποποτάμου ὄνυχας δύο, καί-
 πω βλέποντας γράφουσιν. ὅτι γὰρ ἐν ἡλικίᾳ ἡρόμενος,
 πτεροῦσε τὸ πατέρα, πότερὸν ποτε ἰσχύει μαχόμενος
 πρὸς αὐτὸν. καὶ ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ἐκχωρήσῃ, πόποι αὐτῷ
 μείσας, ὅτι πρὸς πλὴν ἐαυτοῦ μητέρα * ὅτι γαμονήκει,
 ἐὰν τῆς ζῶ, εἰ δὲ μὴ ὅτι βέβηκεν αὐτῷ ποιήσασθαι
 πρὸς πλὴν μητέρα γάμον, ἀμάρτυς αὐτὸν, αἰδορότερος καὶ
 ἀκμαύτερος ὑπὲρ χων. εἰς δὲ τὸ κατώτατον μέρος ὄνυχας
 δύο ἰπποποτάμου, ὅπως οἱ αἰδρωτοὶ τῶν ὀρώντες καὶ πὺν
 πρὸς αὐτοῦ λόγων ἐπιγινώσκοντες, πτερομήσεις εἰς διερ-
 γασίαν ὑπαρχοῦσι.

ιδ. Πῶς ἀχάειρον πρὸς τοῖς ἐαυτοῦ διεργέτας.

Αχάειρον ἐ μάλιστα τοῖς ἐαυτοῦ διεργέτας σημαί-

Pelicanus

Pelicanus autem conspecto fumo, dum pennis suis ignem vult extinguere, contra potius earum agitatione accendit. Quo cum conflagent eiusalæ, facile ab aucupibus capitur. Quam ob causam non cōsentaneum existimarunt eo vesci sacerdotes, quum omnino pro liberis in discrimen sese coniiciat. Vulgus tamen Ægyptiorum eo vescitur, vt qui eum dicat non iudicio ac prudentia quadam, vt vulpanseres, sed * beneuolentia quadam certamen hoc susci-
pere. amentia.

52. *Quomodo gratum indicent animum.*

Gratum indicantes animum, Cucupham pingunt, propterea quod solum hoc ex mutis animantibus, posteaquam à genitoribus educatum fuerit, iisdem senio confectis parem refert gratiam. Quo enim loco ab eis enutrita est, eodem nidum ipsis extruit, pennis eorum euulsis, cibumque subministrat, donec renatis plumis, parentes sibi ipsi opem ferre queant. Quare & diuinorum sceptrorum cucupha insigne atque ornamentum apud eos esse solet.

Kunouqā Kranides libro decimo, capite septuagesimo, putat esse Vpupam, apertius si intelligas Ciconiam: quod autem dicitur plumas vellere, intellige plumas defluas, quas ipsi sua sponte exuunt.

53. *Quomodo iniustum & ingratum.*

Iniustum verò atque ingratum, geminos equi fluuitalis vngues deorsum vergentes pingunt. Hic enim quum ad ætatis florem peruenerit, cum patre pugnans periculum facit, an præpolleat. Et si quidem pater cesserit, locum ei assignans, ipse cum sua ipsius matre connubium contrahit, & eum sinit vivere. Quod si non sinat pater eum matri iungi, ipsum quum fortior sit ac robustior, interimit. Cæterum ideo geminos eius vngues deorsum maxime inflexos pingunt, vt qui hoc vident homines, huiusque causam intelligunt, ab beneuolentiam procliuiiores sint.

54. *Quomodo ingratum erga benè de se meritos.*

Ingratum atque infestum iis à quibus beneficio affe-

ctus est significantes, columbam pingunt. Mas enim ubi robustior euaserit, ex consortio matris patrem expellit, itaque ei connubio iungitur. Purum autem hoc animal esse videtur. Siquidem cum aëris constitutio pestilens est, omniaque tum animata tum inanima, ea afficiuntur, quotquot hoc vno vescuntur animali, ab hac lue seruantur immunes. Ideoque eo tempore Regi in cibo sumendo, nihil aliud præter columbas apponitur, idemque iis qui quod diis ministrent, puri castique permanent. Traditur & hoc animal felle carere.

55. *Quomodo id quod fieri non potest.*

Quod fieri nequeat, pedes hominis in aqua obambulantibus pingunt. Atque aliter idem significare volentes, hominem absque capite gradientem pingunt, quorum utrumque quum ex eorum numero sit quæ fieri non possunt: merito, ad hoc innuendum sumpta sunt.

56. *Quomodo Regem potentissimum.*

Regem autem potentissimum significantes, anguem pingunt in orbis figuram, cuius caudam ori admovent, nomen verò regis in media reuolutione scribunt, obscurè innuentes se regem pingere orbi imperitantem. Porro angui apud Ægyptios nomen est Meisi,

Si rectè expendatur Hieroglyphicum nomen $\chi\epsilon\mu\iota\sigma\iota$, quod prius habebatur, sensui repugnat. Itaque Pierius legit $\chi\epsilon\mu\iota\sigma\iota$, mallem tamen $\chi\epsilon\mu\iota\sigma\iota$, cum potentissimum regem designari dicat, qui vniuerso terrarum orbi imperitet.

57. *Quomodo Regem custodem.*

Aliter quoque Regem custodem signantes, anguem quidem vigilantem pingunt, sed pro Regis nomine custodem adnectunt. Hic enim totius orbis custos est. Itaque Regem assidue vigilantem esse oportere.

58. *Quomodo mundi notent dominum.*

Rursus Regem orbis moderatorem existimantes

ιοῖτες ὡς ἑτερόν ζωγραφοῦσιν. ὁ γὰρ ἀρσένιον ἰσχυρότερος
 γυνήμιος διώκει τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἀπὸ τῆς μητρὸς, καὶ οὕ-
 τως αὐτὸν πρὸς γάμον μίσσηται. καθαρὸν δὲ τὸ τοῦ ζῶον
 ὑποάρχον δοκεῖ. ὅτι ὅσῃς θειοφύδοις καὶ τριτάτης, καὶ
 πρῶτης ἐμφύχου τε καὶ ἀψύχου νοσηδῶς ἀφαιδεμύου,
 πρὸς ἐσθίουσας, τὸ το μόνον, ἔ μεταλαμβάνει. τῆς ποιαύτης
 κακίας· ὁ γὰρ κατ' ἐκείνον τ' κερὸν, ὅσον ἑτερον πρὸς
 βασιλέα ἐν ἑοφῆς μέρῃ πρὸς ἀτίθεται, εἰ μὴ μόνον ὡς ἑτε-
 ρό. ὁ δὲ αὐτὸς τοῖς ἐν ἀγρίαις οὔσι, ἀφ' ὧν ὡς ἡρετῆ-
 ραι τοῖς θεοῖς. ἰσχυρῶς δὲ, ὅτι οὐ γὰρ ἔχει τὸ τοῦ
 ζῶον.

ιγ'. Πᾶς ὁ ἀδυνάτων γυνεὺς.

Αδυνάτων δὲ γυνεὺς σημανόντες, πόδας ἀνδρῶν
 ἐν ὑδαὶν ὡς ἐπαποῦντας ζωγραφοῦσιν· ἢ καὶ ἄλλως βυθό-
 μιστοι ὡς αὐτὸ σημανόντες, ἀκέφαλον ἀνδρῶν ἐπαποῦντα
 ζωγραφοῦσιν. ἀδυνάτα δὲ ἀμφοτέρω ὑποάρχοντα, δι-
 δῶς εἰς τὸ πρὸς ἀλήφασιν.

ιγ'. Πᾶς βασιλέα κερύττον.

Βασιλέα δὲ κερύττον δηλοῦντες, ὅφιν ζωγραφοῦσι
 κοσμοφῶς ἐξηματισμῶν, ἔτι μὲν ἔχον ἐν τῷ στήματι ποι-
 οῦσι, ὁ δὲ ὄνομα τῆ βασιλείας ἐν μέσῳ τῷ εἰλίγματι
 γράφουσιν, ἀνιπτόμενοι γράφον τ' βασιλέα ἔκ κόσμου κερ-
 τεῖν. ὁ δὲ ὄνομα τ' ὅφως πρὸς Αἰγυπτίοις ὅτι μισί.

ιγ'. Πᾶς βασιλέα φύλακα.

Ἐτέρως δὲ βασιλέα φύλακα δηλοῦντες, τ' μὲν ὅφιν
 ἐξηγηρῶτα ζωγραφοῦσιν. αὐτὸ δὲ ὄνόματος τ' βασιλείας,
 φύλακα ζωγραφοῦσιν. ὅτι γὰρ φύλαξ ὅτι τ' πρῶτος
 κόσμου, καὶ ἐκείνῳ τ' βασιλέα ἐπερῆρῶν ἐστίν.

ιγ'. Πᾶς μινύουσι κοσμοκέρτα.

Πάλιν δὲ τὸν βασιλέα κοσμοκέρτα νομίζοντες καὶ

μιλύνοντες, αὐτὸν μὲν ὄφιν ζωγραφοῦσιν. ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν,
οἶκον μέγαν δεκνύουσι, θύλῳ γὰρ. ὁ γὰρ βασιλεὺς οἶκος παρ'
αὐτῶν* ἐν τῷ κόσμῳ.

ιη'. Πῶς λαὸν πειθεύει βασιλεὺς.

Λαὸν πᾶς βασιλέα πειθεύειον δηλοῦντες, μέλισθμ
ζωγραφοῦσι. ἔν γὰρ μόνον τῶν ἄλλων ζώων, βασιλέα ἔχει, ὃ
δὲ λοιπὸν τῶν μελισσῶν ἐπεὶ πληθὺς, κατὰ καὶ οἱ ἀν-
θρώποι πειθόνται βασιλεῖ. ἀνίπτονται δὲ ἐκ τῆς τῆς μέλι-
τος.* ἐκ τῆς τῆς κέντρου τῆς ζώας δυναμείας

λείπει
ἴσ. γλυκύτητος,

καὶ

λέγει

ἴσ. ὅτι καὶ τῶν

βασιλέα.

λοιπῶν

ἴσ. πᾶς πᾶς

ξίς, καὶ

* χρυσὸν ἄμα καὶ ὑπονον εἶναι πᾶς* δεικνύουσιν.

ξ'. Πῶς βασιλέα μέγιστος κόσμος κρατυῖται,

Βασιλέα δὲ ὃ πᾶν τὸς κόσμος κρατυῖται, μέγιστος δὲ,
βασιλεῖς σιμύων, ἡμίτομον ὄφιν ζωγραφοῦσι, δηλοῦν-
τες τὴν μὲν βασιλέα ἀφ' ὅτι ζώας, ἡμίτομον δὲ, ὅτι ὃ πᾶν
τὸς κόσμου.

ξα. Πῶς πᾶν τεκνέεται.

Πᾶν τεκνέεται δὲ ἐκ τῆς τῆς ζώας τελείωσης σημεῖοις,
πάλιν τὸ ὁλόκληρον ὄφιν ζωγραφοῦντες, οὕτω παρ' αὐτοῖς
τὸ πᾶν τὸς κόσμου δὲ διηκόν ἐστὶ πνεῦμα.

ξβ'. Πῶς γραφέα.

Γραφέα δὲ δηλοῦντες δύο πόδας ἀνθρώπου ἐν ὕδατι
ζωγραφοῦσι. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς τῆς ἐρμῆς ὁμοιότητος δηλοῦσι.

ξγ'. Πῶς μιῦα.

Μιῦα δὲ γραφόντες, σελίνης χημία, κατὰ καὶ πᾶς κέ-
ται, ἔχον εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἰσημερίας μῆκος, ὅς εἰκο-
σιπενταίων ὥραν τῶν ἡμέρας ὑπὲρ χούσης, ζωγραφοῦσι, κατὰ
αὐτὴ καὶ αὐτὴ τέλει. ταῖς δὲ λοιπαῖς δύο, ἐν δύο σὺν ἐστὶ.

ξδ'. Πῶς ἀρπαγα, ἢ πολύρηνον, ἢ μαγνέλιμον.

Αρπαγα δὲ, ἢ πολύρηνον, ἢ μαγνέλιμον βουλόλιμοι
σιμύων, κροκάδειλοι ζωγραφοῦσι, ἀφ' ὅτι πολύρηνον,

& indicantes, ipsum quidem anguem pingunt; sed in eius medio magnam domum effingunt ac repræsentant: nec sane absque ratione; regia enim domus quæ ab eo regitur, in mundo est.

59. *Quomodo populum regi morigerum.*

Populum regiis iussis obsequentem innuentes, apem pingunt. Sole enim ex omni animantium genere regem habent, quem reliqua apum multitudo sequatur, cuique non secus ac vulgus regi, obtemperet. Innuunt autem obscure, tum ex mellis insigni utilitate, tum ex vi quam in aculeo habet hoc animal, utilem simul ac potentem esse ad res gerendas regem.

60. *Quomodo regem parti orbis imperantem.*

Regem autem non toti terrarum orbi, sed parti dumtaxat imperantem volentes significare, anguem dimidiatum pingunt: regem quidem per ipsum animal; non toti vero orbi imperantem, ex eo quod dimidiatus sit, designantes.

61. *Quomodo latè rerum potentem.*

Omnium autem moderatorem ex eiusdem animalis perfectione significant, rursus integram pingentes anguem. Sic & apud eos spiritus est, qui per vniuersum orbem permeat.

62. *Quomodo fullonem.*

Fullonem indicantes, geminos hominis pedes in aqua pingunt: id quod ex Mercurij similitudine indicant.

63. *Quomodo mensem.*

Mensem autem exprimentes, Lunæ figuram eodem qui supra expositus est, habitu pingunt, complectentem octo & viginti dies æquinoctiales dumtaxat, die ex viginti quatuor horis constituto, quibus & exoritur in nostro apparens hemispherio: reliquis vero duobus in occasu est.

64. *Quomodo rapacem, fœcundum, aut furentem.*

Cæterum rapacem, fœcundum, aut insanum volentes innuere, crocodilum pingunt, quod fœcundum maximè sit hoc animal, multosque liberos procreet, insuper & crebro in furem agatur. Vbi enim ab expetita

præda exciderit, indignabundus in se ipse furit.

65. *Quomodo ortum.*

Ortum ostendentes, geminos crocodili oculos pingunt, quoniam oculi huic animali velut ex profundo emergunt.

66. *Quomodo occasum.*

At occasum signantes, Crocodilum inflexum ac cernuum pingunt. Ad partum enim facile, & maximè proclive est hoc animal.

Quid facit hic αὐτότοκος, quod Mercurius vertit ad partum facile & maximè proclive. At Trebatius, Est hoc animal rotundum & promiscuè parit. Nuga, lege αὐτίκως ἐκ γαστρὸς τὸ ζῷον, suapte natura cernuum & inflexum animal, quo nihil ad sensum accommodatius.

97. *Quomodo tenebras adumbrent.*

Porro tenebras significantes, Crocodili caudam pingunt. Neque enim aliter ad exitium & internecionem perducit crocodilus quodcumque apprehenderit animal, nisi cauda prius cæsum inualidum reddiderit. Namque in hac corporis parte præcipua est crocodili vis ac robur. Cæterum, quum quamplurima alia in crocodilorum natura signa comperiantur, hæc quæ in primum librum conferre visum est, nunc satis erunt.

καὶ πολύτεκνον ὑπαρχόν, ἔμαμόλιδον. ἐπὶ γὰρ ἀρπα-
σαι ἡ βαλόμενος ἀποτύχη, θυμωθεὶς κατ' αὐτὴν μένεσθαι.

Ξέ. Γὰρ αἰαπολίω.

Αἰαπολίω δὲ λέγοντες, δύο ὀφθαλμοὺς κροκοδείλου
ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ τῶν πομπῶν σώματος ζῶν οἱ ὀφθαλ-
μοὶ οὐκ ἐκ βυθοῦ αἰαφαίνονται.

Ξς'. Γὰρ δύσιν.

Δύσιν δὲ λέγοντες, κροκόδειλον κεκυφόμενον ζωγραφοῦσιν.
αὐτοῦ γὰρ ἡ κατωφέρēs ὁ ζῶν.

Ξζ'. Γὰρ σκιάζουσι σκῆψ.

Σκῆψ δὲ λέγοντες, κροκοδείλου ὑπὸν ζωγραφοῦσιν,
ὅτι οὐκ ἄλλως εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἀπωλείαν φέρει ὁ κρο-
κόδειλος οὐ ἐὰν λάβῃται ζῶν, εἰ μὴ τῇ ὑπὸ τῇ αὐτῇ ἀφαι-
σθηκίᾳ ἀποκτενῇ. ἐν πύτῳ γὰρ πᾶσι μέρει
ἢ τῷ κροκοδείλου ἰσχύς καὶ ἀνδρεία ὑπάρχει. ἰσχυρὸν δὲ καὶ
ἄλλων ὑπαρχόντων σημείωσεν τῇ τῷ κροκοδείλου φύσει,
αὐτάρκη τὰ δόξαντα ἐν τῷ πύτῳ συγγραμμάτῃ εἶ-
πεῖν.

ΩΡΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

ΝΕΙΛΩΟΥ, ΤΗΣ ΤΩΝ ΓΑΡ

Αἰγυπίοις ἱερογλυφικῶν Γραμμάτων
ἐρμηνείας.

Βιβλίον δευτέρον.

ΙΑ δὲ τῆς δευτέρας περὶ ματείας, καὶ
τῶν λοιπῶν τῶν λόγων ὑμᾶς σοὶ περὶ ματείας, αὐ
δὲ ἐξ ἄλλων ἀντιγράφων οὐκ ἔχοντά τι
να ἐξηγήσιν, ἀναγκάως ὑπέταξα.

α'. Τί ἀτέρε γράφοντες δηλοῦσιν.

Ἀπὸ πρῶτον Αἰγυπίοις γραφόμενος, ποτὲ μὲν θεὸν ση-
μαίνει, ποτὲ δὲ νύκτα, ποτὲ δὲ χρόνον. ποτὲ δὲ ψυχῇ
ἀνδρός ποτὲ ἀρρένος.

β' Τί ἀπὸ νεοσόν.

* Καὶ ἀπὸ νεοσόν, ὁρρενογόνον καὶ * κυκλοπὸν ση-

μαίνει. *

γ'. Τί δύο πόδες * σιωπηροῖς καὶ βεβηκότες.

Δύο πόδες * σιωπηροῖς καὶ βεβηκότες, δρόμον ἡλίου τῷ
ὅν ταῖς χρονοῖς ἑσπᾶς σημαίνει.

δ'. Τί ἀνδρός καρδία φάρυγξ ἡρτημένη.

Ἀνδρός καρδία φάρυγξ ἡρτημένη, ἀγαθὸν ἀν-
δρός σημαίνει.

HORI

ἡ. νεοσόν.

ἡ. σιωπηροῖς,

σιωπηροῖς.

Lego hic duo

pedes quod

ubi vitiose

plures

est.

HORI APOLLINIS

NILIACI, DE SACRARVM

apud Ægyptios insculptarum litterarum
interpretatione.

LIBER SECVNDVS.

SECUNDO autem volumine reliquorum tibi
veram idoneamque in medium afferam ra-
tionem: quæ & cum aliis exemplaribus ne-
quaquam sint exposita, necessario subiun-
genda censui.

1. *Quid stellam pingentes innuant.*

Depicta Ægyptiis stella, nunc Deum significat, nunc
noctem, nunc verò tempus, interdum etiam hominis mas-
culi animam.

2. *Quid aquilæ pullum.*

Et aquilæ pullus masculum, & orbiculatum quippiam
indicat.

*Vide in observationibus, ubi lego traxisti callosum, scabrum,
& robustum.*

3. *Quid geminos pedes iunctos, ac stantes.*

Gemini pedes simul compacti ac firmati, Solis cur-
sum quum in solstitio est hyberno, siue in bruma signi-
ficant.

Vide observationem ad Hieroglyph. 3. l. 2.

51. *Quid hominis cor faucibus appensum.*

Homini cor faucibus appensum, boni viri os designat.

De hac cordis significatione dico ad Hieroglyph. 7. l. 1.

5. *Quomodo belli aciem, ac frontem exercitus ad praelium instructi.*

Belli aciem indicant hominis depictæ manus, altera scutum, altera verò arcum tenens.

Quid digitum.

Hominis stomachum demonstrat digitus.

Stomachus hic propriè est ventriculi orificium superius, seu fistula per quam cibus in fundum delabitur.

7. *Quomodo morbum significant.*

Flores autem anemones, morbum hominis significant.

In eodem genere Symboli Astrampyscus ponit laetucam.

Θείδρας ἰδεναι Καυάτων ἀνδρῶν νόσον. Nonnulli anemonas morborum Symbolum esse dicunt, quod colligantur tertianis quartanisque remedio.

8. *Quomodo lumbum hominis.*

Lumbum, aut statum constitutionemque hominis volentes notare, os spinæ dorsi pingimus.

9. *Quomodo permanens aliquid & tutum significant.*

Coturnicis os pictum, stabile ac tutum quippiam indicat, quod difficile huius animalis os afficiatur ac patiatur quicquam.

Orygis reponendum puto, abusus vocis ὀρυγος pro ὀρυγος.

10. *Quomodo concordiam.*

Duo homines magistratus ornati insignibus concordiam innuunt.

Inde ἀξιωματικοὶ publica dignitate fungentes, quo verbo etiam usus Guillelmus Bibliothecarius in Hadriano I I. tum cum Pontificali pallio impositum præcedentibus Axiomaticis, & subsequente reliqua turba in urbem redire, patriarchiumque subire conspexerant.

11. *Quomodo turbam ac tumultum.*

Armatus homo sagittasq; iaculans tumultum significat.

12. *Quomodo dimensionem.*

Hominis digitus dimensionem notat.

13. *Quomodo desponsatam mulierem.*

Desponsatam mulierem volentes ostendere, solis circum, simul cum stella & ipso disco solis bipartito pingunt.

ε'. Πᾶς πολέμου εἶμα.

Πολέμου εἶμα δηλοῦσιν, ἀνδρῶν χειρες ζωγραφῆ-
μαί, ἢ μὴ ὅπλον κρατῆσαι, ἢ ὃ τόξον.

ς'. Τί δάκτυλον.

Ανδρῶν εἶμαχον δηλοῖ δάκτυλος.

ζ'. Πᾶς νόσον δηλοῦσιν.

Ανθρ δὲ αἰεμῶντος, νόσον ἀνδρῶν σημαίνει.

η'. Πᾶς ὀσφυῖ ἀνδρῶν.

Ὀσφυῖ, ἢ εἶσιν ἀνδρῶν βελόμητοι ζωγραφῆν, ὅ
τωπαῖον ὅσων γράφομεν.

θ'. Πᾶς ἀφαιμονίῃ, καὶ ἀσφάλειαι σημαίνει.

Ὀρτυγος ὅτεον ζωγραφῆματον ἀφαιμονίῃ καὶ ἀσφα-
λαίαν σημαίνει, ὅτι δὲ δυαυαίος ὅτι ὅ τῷ ζῷον ὅτεον.

ι'. Πᾶς ὁμόνοιαν.

Ανδρῶν δύο ἀξίουμητοι, ὁμόνοια δηλοῦσιν.

ια'. Πᾶς ἔχλον.

Ανδρῶν καθωπλισμένους ἐπὶ τοῖς ὅχλοις, ὅχλον σημαί-
νει.

ιβ'. Πᾶς ἀναμέτησιν.

Ανδρῶν δάκτυλος ἀναμέτησιν σημαίνει.

ιγ'. Πᾶς γυναικας ἔχλον.

* Γυναικας ἔχλον βελόμητοι δηλοῦσιν, ἢ λίαν κύκλον * ἢ ἡσυχίας
συνὸν ἀφαιμονίῃ ἢ λίαν δίσκου, δίχα τελεμνημένου σημαί-
νει.

ισ'. Πᾶς αἵμων.

Τὴν δὲ ἀπολλύει ἰέραξ ὅτι μετεώρου θέν, αἵμοις ση-
μαίνε. ἐπὶ καὶ ἄλλως, ἰέραξ ἀφ' ὧν ἀπολλύεται τὰ πτέρυγας
ἐν αἵει, οἷς πτέρυγας * ἔχον, αἵμων σημαίνει.

ιε'. Πᾶς πῦρ.

Καπνὸς εἰς οὐρανὸν ἀναβαίνων, πῦρ δηλοῖ.

ις'. Πᾶς ἔργον.

Τὸ * ἄρρενος κέρας γραφομένη, ἔργον σημαίνει,

ιζ'. Πᾶς ποινὴ.

Τὸ ὅ θηλείας * κέρας ζωγραφούμενον * ποινὴν ση-
μαίνει.

ιη'. Πᾶς αἰσιότητα.

Γενομένη σὺν μαχαίρᾳ γραφομένη αἰσιότητα δη-
λοῖ.

ιθ'. Πᾶς ὄρεον.

Ἰππος ποταμὸς γραφομένης, ὄρεον δηλοῖ.

κ'. Πᾶς πολυχρόνιον.

Εὐαφὸς κατ' ἐμῆν αὐτὴν βλαστήει (τὰ) κέρατα. ζωγραφ-
ομένη δὲ πολυχρόνιον σημαίνει.

κα'. Πᾶς ἀποτροφέα.

Λύκος, ἢ κύων ἀπετραμμένος, ἀποτροφέα δηλοῖ.

κβ'. Πᾶς μὴν ἔργον.

Ἀκοή ζωγραφούμενη μέλλον ἔργον σημαίνει.

κγ'. Πᾶς φονέα, ἢ αἷμα.

Κροκοδείλου σφῆξ ἀεζπετής, ἢ τοῦ αἵματος κροκοδείλου
βλαστήει, ἢ φόνον σημαίνει.

14. *Quomodo ventum.*

Accipiter ortum versus in sublime tendens, ventos ostendit. Item & aliter: Accipiter expansas in aëre alas habens, verum, qui alas quasdam habere videtur, significat.

15. *Quomodo ignem.*

Fumus in cælum ascendens, ignem indicat.

Sic ludit Symposius in fumum. Et qui genuit sine me non nascitur ipse.

16. *Quomodo opus.*

Masculi (bouis) cornu pictum, opus notat.

Masculorum cornua maiora sunt & tortuosiora, feminarum minora, & minus flexa.

17. *Quomodo poenam.*

At feminae cornu depictum, * poenam ostendit.

Laborem.

18. *Quomodo impietatem.*

Imago umbilico tenus cum gladio depicta impietatem innuit.

19. *Quomodo horam.*

Hippotamus depictus horam significat.

Per ωγν ver intelligendum doceo in observationibus.

20. *Quomodo longevam atque diuturnam.*

Cerno quotannis cornua renascuntur. Is depictus longissimam vitam significat.

21. *Quomodo auersionem.*

Lupus aut canis averius, auersionem monstrat.

22. *Quomodo futurum opus.*

Auris picta futurum opus significat.

Quia scilicet audire oportet, & de rebus gerendis documenta à prudentibus viris accipere, antequam te ad opus accingas. Vel certe per aurem auditores tantum sapientie non accingit ipse significat. Quod si manum addas auri, tum demum res erit cumulata.

23. *Quomodo percussorem, aut sanguinem.*

Crocodili vespa * per aërem volans, aut crocodili noxium sanguinem, aut cadem designat.

Hoc est ex corrupto Crocodili sanguine procreata.

Quod scribendum sine x, pro quo opus habet corona pretiosa, liber Græcus.

24. *Quomodo mortem.*

Nicticorax mortem significat: quemadmodum enim hic de repente pullos [cornicum] noctu, sic & mors homines nec opinantes inuadit atque opprimit.

Habes hac de re in anthologia lepidum Epigr.

Νυκτικώρεξ ἄδει θανάτῳ φέρον ἄλλ' ὅταν ἄδει

Δημόφιλος, θνέσκει κ' αὐτὸς ὁ Νυκτικώρεξ.

25. *Quomodo vetustissimum.*

Sermones & folia, aut signatus liber, vetustissimum indicant.

Quomodo obsidionem.

Scala obsidionem, quod inæqualis sit atque procliuis.

Κλίμαξ (inquit) Suidas κοινὰ σκάλα. Significat etiam scopu-

lum sub aquis latentem apud Tzetzem Chil. 7. & nauale apud Moschopulum ad Iliad. l. i.

27. *Quomodo inexpertum, musam, aut fatum.*

Litteræ septem duobus inclusæ digitis, musam, inexpertum, aut fatum significant.

Parum accuratè hoc Philippus expressit, cum nullam rationem subiiciat, nec quos digitos quasve litteras intelligat, designet, itaque vix coniectura ansam reliquit.

28. *Quid linea significet super aliam inflexa.*

Recta linea simul cum alterna superne inflexa, decem planas lineas indicat.

Hoc, & huiusmodi signa, sunt ex hominum impositione leuissimo plerumque fundamento, haud dissimilia iis quæ Nicolaus Smyrnaeus Aslabasdas collegit de signis numerorum.

29. *Quid innuant hirundinem pingentes.*

Omnes parentum opes filiis relictas volentes innuere, hirundinem pingunt. Illa enim iam morti proxima, luto se volutat, & pullis latebras comparat.

Diserte D. Ambrosius l. 5. Hex. c. 17. Hirundo minuscula corpore, sed egregiè pio sublimis affectu, indiga rerum omnium pretiosiores auro nidos struit, &c.

30. *Quid nigra in columbam*

Mulierem viduam, quæ ad mortem vsq; in eo permanferit vitæ statu, volentes significare, nigram pingunt columbam. Hæc enim quamdiu vidua est, alteri viro non iungitur.

κθ'. Γως θάνατον.

Νυκτιχόρξ θάνατον σημαίνει. ἄφνω γὰρ ἐπ' ἔχεται τοῖς
νεοαῖσι * τῷ κορωνῶν κτ' ἐκ νύκτας, ὡς ὁ θάνατος ἄφνω *ex ms. infor-*
ἐπ' ἔχεται. *mat.*

κε'. Γως παλαμόπατον.

Λόγρι, κὺ φύλλα, ἢ βιβλίον ἐσφαγισμένον, παλαμόπα-
τον δηλοῖ.

κς'. Πως πολιορκίαν.

Κλίμαξ πολιορκίαν δηλ. ὁ ἀνώμαλον.

κζ'. Γως ἀπειρον, ἢ μοῖστρον, ἢ μοῖραν.

Γράμματ' ἐπὶ αὐτῷ ἐν δυοῖν δακτύλοις ἀειεχόμενα
μοῖστρον, ἢ ἀπειρον, ἢ μοῖραν σημαίνει.

κη'. Τί σημαίνει γραμμὴ, ὅτι κεκαμμένη ἔτερεα.

Γραμμὴ ὀρθὴ μία, ἅμα γραμμὴ ὅτι κεκαμμένη, * ε. π.
* ἢ δέκα γραμμάς ὅτι πέδας σημαίνοισι.

κθ'. Τί δηλοῖσι χελιδόνα γραφοντες.

Τὴν ὁλοκληρὴν σημαίνει βυλόμοροι κτήσιν γενικῶς κα-
ταλφθεῖσθαι τοῖς ἕσσι, χελιδόνα ζωογραφοῦσιν. ὁ αἰνὴ γὰρ
κυλίσ ἐαυτῷ εἰς πηλὸν, καὶ κτίζει τοῖς νεοτοῖς φωλεόν,
μέλλουσα πεθάναι.

λ'. Τί μέλανον ἀειερεῖν.

Γυνῆκα χεῖραν ὅτι μεῖνατον ἄξει θανάτου θέλοντες
σημῆναι, ἀειερεῖν μέλαναν ζωογραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἐ συμ-
μῖγναι ἐτέρῳ ἀνδρὶ, ὡς δ' ἐχρήσθη.

λα'. Τί ἰχθυόμενα.

Ανδραπον ἀδελφῇ, καὶ μὴ διωκτέντα ἑαυτῷ βοηθῆσαι
δι' ἑαυτῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς διῶν ἐπικυρείας, θέλοντες δη-
λαῖσαι, ἰχθυόμενα ζωγραφοῦσιν. ἐκείνη γὰρ ὅπου ἴδω ὄφιν,
ὃ πλεοντερον ἐπιτίθεσθαι αὐτῷ, ἀλλὰ βοῇ τοῖς διῶν ἐπι-
καλυμμένη, τότε ἐκδυπόσθαι τῷ ὄφει.

λβ'. Τί δηλοῦσιν οὐρίδμον ἱερογλυφοῦντες.

Λεῖψιν μυρμηκῶν βυλόμμοι σημήναι, οὐρίδμον ἱερο-
γλυφοῦσιν. αὕτη γὰρ ποῖς λείπειν τοῖς μύρμηκας, ἀποπι-
θεμένη πότῃ, ὅπουθεν ὀξέρχεται.

λγ'. Τί σκορπίον, καὶ κροκόδειλον.

Ανδραπον ἐχθρὸν ἑτέρῳ ἴσῃ ἀνατίεσθαι σημήναι
θέλοντες, σκορπίον καὶ κροκόδειλον ζωγραφοῦσιν. ἐκείτερος
γὰρ ἐκείτερον ἀναιρεῖ. εἰ δὲ ἐκδυπτόν τε ἀναιρετικόν τῷ ἐτέ-
ρου σημάνοισι, κροκόδειλον ζωγραφοῦσιν, ἢ σκορπίον. ἀλλ'
εἰ μὴ ὀξέως ἀναιρεῖται, κροκόδειλον ζωγραφοῦσιν. εἰ
βραδέως ἀναιρεῖται, σκορπίον, διὰ τὸ δυσκίνητον.

λδ'. Τί γαλίῳ.

Γνωστικὰ ἀνδρὸς ἔργα πλεοντεσθαι βυλόμμοι σημήναι,
γαλίῳ ζωγραφοῦσιν.

λε'. Τί χεῖρον.

Οτε βυλονται ἀνδραπον ὀξώλη σημήναι, χεῖρον ζωγρα-
φοῦσι, διὰ τὸ πλεοντεσθαι τῷ χείρου τῷ αὐτῷ εἶ.

λς'. Πῶς θυμὸν ἀμείβειν.

Εἰ δὲ θυμὸν ἀμείβειν, ὥστε καὶ ἐκ τούτου πυρέτῃν τὸν

31. *Quid ichneumonem.*

Hominem inualidum, & qui sibi per se ipse opem ferre nequeat, sed aliorum se tueatur auxilio, volentes monstrare, ichneumonem pingunt. Hic enim conspiciatus serpentem, non protinus in eum irruit, sed vocatis prius clamore aliis, tum demum ei resistit.

Aliam in propulsando hoste ichneumonis industriam doceo alibi ex Æliano.

32. *Quid notent, origanum in sacris sculpenes.*

Formicarum absentiam ac discessum volentes significare, origanum inter sacras scripturas pingunt. Hoc siquidem eo in loco conditum, vnde formicæ prodeunt, eas fugat.

De Origano legendus Plinius l. 20. c. 17.

33. *Quid scorpion & crocodilum.*

Inimicum cum pari congregientem inimico, indicare volentes, scorpion & crocodilum pingunt: vterque enim alteri mutuum affert exitium. Sin vero victorem alterum, quique inimicum sustulerit, innuant; aut crocodilum pingunt, aut scorpion: siquidem celeriter sustulerit; crocodilum: si lentè; scorpion, ob eius difficilem tardumque motum.

De hoc odio scorpion & crocodili attigi quoque nonnihil in Polihystore.

34. *Quid mustelam.*

Vbi mulierem quæ viri præstet opera, volunt exprimere, mustelam pingunt.

35. *Quid porcum.*

Volentes perditum hominem monstrare, porcum pingunt: quod eiusmodi sit porci natura.

Ægyptijs igitur, Iudæis & Persis execrationi fuit, contra Samijs honori, qui suam pro tutela Nautum sumpserunt. Τὰ Σάμια πλοῖα τοῖς πύκτοις εἶχον ἐν ταῖς ἀπέροις. Hesychius. Inde explicatur, obscurum prouerbiū quod est in Stromateo. Νεῖς δὲ πρὸς ὠκύντες Σάμιοι ὡς εἶδος ἔχοντα.

36. *Quomodo immodicam iram.*

Quod si immoderatam iracundiam, ex qua qui ea est

38 HORI APOLL. HIEROGL.

ἐν σοὶ ζῆν.

commotus, febrim contraxerit, Leonem pingunt proprios catulos cauda flagellantem. Leonem quidem ob iracundiam, catulos vero cauda cæfos, quòd catulorum ossa inter se si collidantur, ignem emittunt.

Hic ἐν σοὶ ζῆν Mercerus dicit esse ἐν σοὶ ἐνθάδε, sed hoc sine ullo testimonio. Lege potius ἐν σοὶ ζῆν quod est etiam flagellare.

37 Quomodo senem Musicum.

Senem musicum volentes commonstrare, cycnum pingunt: quod hic senescens suavißimum edat concentum.

Κύκνος δὲ θυράτων ἐμμελὲς φθόγγος παλιν, καὶ τὸ τελευτῆς δεξιότατος τὸ χεῖρον (inquit) Sapiens Phile.

38. Quid significant, cæcum scarabæum pingentes.

Hominem qui ex solaribus radiis contracta febri perierit, norantes, cæcum pingunt scarabæum, vt qui splendore solis excæcatus intereat.

39. Quid mulam.

Sterilem volentes indicare mulierem, mulam pingunt. Hæc enim natura sterilis est.

40. Quomodo mulierem quæ infantes feminas pepererit.

Mulierem femiham primùm infantes enixam significantes, taurum sinistrorsum spectantem pingunt. Mares verò rursus taurum dextrorsum.

Sinistra enim deterioris est Symbolum. Harmenopulus de Sectis, Sabbatianorum hæreticorum meminit, qui sinistram adeo detestabantur, vt hac quicquamprehendere piaculum ducerent, unde Αἰσινεῖ hoc est, sinistri sunt nominati. Αἰσινεῖ καλοῦνται ὅτι πλεῖστον εἰς τὸ βέλυσαντο ἑαυτοὺς χεῖρας. Ad id autem Symbolum facit quod ait Physiologus. De Gallina. Oua è quibus mares nascentur, Gallina gerit in parte dextra: è quibus feminae, in sinistra.

41. Quomodo vespas.

Vespas designantes, cadauer equi pingunt. Ex eo enim multæ procreantur vespæ.

42. Quomodo mulierem abortientem.

Abortientem mulierem signantes, equam quæ lupum conculcet, pingunt. Non solum enim si lupum calcant, abortum facit equa, sed & si lupi calcarit vestigium, abortit protinus.

θυμούμνον, λέοντα γράφοισιν, ἐκτοίζοντα τοὺς ἰδίους σκύ-
μους, καὶ λέοντα μὲν διὰ τὸν θυμὸν τοὺς σκύμους δὲ ἐκτοί-
ζομενοὺς, ὅτι τὰ ὅσα τῶν σκύμων κοπιόμενα πῦρ ἐκ-
βάλλει.

λζ. Πῶς γέροντα μοισικόν.

Γέροντα μοισικόν βεβλόμενοι σημῆναι, κύκρον ζωγραφοῦ-
σιν. ὅτι γὰρ ἡδύπατον μέλος ἄδῃ γράσκων.

λη. Τί δηλοῦσι χεῦταρον τυφλὸν γράφοντες.

Ἄνδρα ὑπὸ ἡλιακῆς ἀκτίνος πυρέξαίτω καὶ ὡς περὶ
ἀποθανόντα βεβλόμενοι σημῆναι, χεῦταρον τυφλὸν γρά-
φοισιν. ὅτι γὰρ ὑπὸ τῆς ἡλίου τυφλούμενος ἀποθνήσκει.

λθ. Τί δηλοῦσιν ἡμίονον γράφοντες.

Γνωαῖκα εἴτερον βεβλόμενοι σημῆναι ἡμίονον γράφοισιν.
αὕτη γὰρ φύσις εἴτερά ἐστι.

μί. Πῶς δηλοῦσι γνωαῖκα χυνήσατον θήλεα βρέφη.

Γνωαῖκα χυνήσατον θήλεα βρέφη παρὰ τῶν βεβλόμενοι
σημῆναι, αὐτοὶ ὅτι τὰ θριστερά ἰδόντα ζωγραφοῦσιν· εἰ
ὃ ἄρρενα, πάλιν αὐτοὶ ὅτι τὰ δεινὰ ἰδόντα ζωγρα-
φοῦσιν.

μα. Πῶς δηλοῦσι σφήκας.

Σφήκας βεβλόμενοι σημῆναι, νεκρὸν ἵππων ζωγραφοῦ-
σιν. ἐκ γὰρ αὐτῶν ἀποθανόντος πολλοὶ γίνονται σφήκες.

μβ. Πῶς δηλοῦσι γνωαῖκα ἐκτίτρώσχυσθρ.

Γνωαῖκα ἐκτίτρώσχυσθρ βεβλόμενοι σημῆναι, ἵππων πα-
τῶσθρ λύκον ζωγραφοῦσιν, οὐ μόνον γὰρ πατῶσα τὸν λύκον
ἐκτίτρώσκει ἵππος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴχλος ἐὰν πατήσῃ τὴν λύ-
κου, ὡς αὐτοῦ ἐκτίτρώσκει.

μγ'. Πῶς ἄνδρες ποὶ ἰατρύοντα ἑαυτὸν ἀπὸ
χρησμοῦ.

Ἀνδρῶν ἀπὸ χρησμοῦ ἰατρύοντα ἑαυτὸν βυλόμηναι
σημῆναι, φάσκει κεκτῆσθαι φύλλον δάφνης ζωγραφοῦ-
σιν, ἐκείνη γὰρ ὅτε ἀγρώσει, φύλλον ἐπιτήησι δάφνης εἰς τὴν
νεοασίαν ἑαυτῆς, καὶ ὑγιάνη.

μδ'. Πῶς κώνωπας πολλοὺς.

Κώνωπας πολλοὺς ἐπιφοιτῶντας βυλόμηναι ζωγρα-
φῆσαι, σκόληκας γραφοῖσιν. ἐκ τούτων γὰρ γυνάινται οἱ
κώνωπες.

με'. Πῶς ἄνδρα μὴ ἔχοντα χολιὸν, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου
δεχόμενον.

Ἄνδρα μὴ ἔχοντα χολιὸν αὐτοφύως, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου
δεχόμενον γραφόντες, ὡς τερεὴν ζωγραφοῖσιν ἔχουσιν καὶ
ὁπίσθια ὀρθά. ἐν ἐκείνοις γὰρ τίω χολιὸν ἔχει.

μς'. Πῶς ἄνδρῶν ἀσφαλῶς οἰκοῦντα πόλιν.

Ἀνδρῶν ἀσφαλῶς οἰκοῦντα πόλιν σημῆναι βυλό-
μηναι, αἰτὸν λίθον βασιζόντα ζωγραφοῖσιν. ἐκείνος γὰρ
ἀπὸ θαλάττης, ἢ ἀπὸ γῆς λίθον ἐπαίρει, καὶ τίθησιν εἰς τὴν
ἰδίαν νεοασίαν, ἀφ' ἧς ἀσφαλῶς μύθη.

μζ'. Πῶς αἱ ἀνδρῶν ἀδενῶς ἔχοντα, καὶ ὑφ' ἐτέρου
καταδικόμενον.

Ἀνδρῶν ἀδενῶς ἔχοντα, καὶ καταδικόμενον ὑπὸ
ἰχυροτέρου, βυλόμηναι σημῆναι, ὅτι καὶ ἐῖπαι ζωγρα-
φοῖσιν. αὕτη γὰρ ἱππία, ὅταν ἴδῃ ἱππῶν.

*Hoc ad Δουραδείας referendum de quibus multa passim exempla.
Sapiens Phile. ἵππιν δὲ ταχὺν ἔχοντες ἀμειλίχῃ λυκοῦ. Καὶ δίδωσιν ὅξιν τὸ
σπυγὲν τούτου σφέρι.*

43. *Quomodo hominem, qui se se responso ab oraculo
accepto sanarit.*

Hominem, qui se ipse ex oraculo pristina sanitati restituerit, volentes innuere, palumbum pingunt lauri folium tenentem. Hic enim ubi morbo laborat, lauri folium in nidum suum inferens conualefcit.

Laurus enim præstantissimum censebatur aduersus morbos & maleficia phylacterium, Zenobius centur. 3. prou. 12. Ἀλεξίφάρμακον ἡ δάφνη, vnde Δαφνίῳ φορεῖ βακτηρίαν. Lauream virgam gestat. de eo dici solet, qui est aduersus insidias munitus.

44. *Quomodo culicum copiam.*

Excrescentem & aduentantem culicum copiam exprimere cupientes, vermes pingunt. Siquidem ex his gignuntur culices.

45. *Quomodo hominem qui cum ex se biliosus non sit, ab altero tamen bile commoueatur.*

Hominem qui suapte natura bile careat, sed eam ab altero suscipiat, notantes, columbam pingunt dorso erecto: illic enim bilem habet.

Sic Achænis Ceruis fel contineri in cauda creditur. Aristoteles 2. histor. anim. 15.

46. *Quomodo hominem qui tuto urbem incolat.*

Vt hominem significant, qui tuto urbem habitat, aquilam pingunt, quæ lapidem gester. Hæc enim è mari vel terra sublatum lapidem in suum infert nidum, quo tutior sit ac firmior.

47. *Quomodo inferiorem debilioremque hominem, quem alius persequatur.*

Debiliorem hominem, quem validior ac potentior insectetur, volentes designare, oridem & equum pingunt. Hæc enim equo conspecto protinus auolat.

Otis avis Tarda de qua Plinius lib. 10. c. 23. Saltans capitur, vnde Καύνους ἢ κενοδόξους ὄτις ἐπάλωται. Ælius Dionysius apud Eustathium.

48. *Quomodo eum qui ad proprium patronum confugiens, nullum tamen ab eo sentit auxilium.*

Hominem qui ad proprium patronum confugiat, nec eius subleuetur auxilio, monstrare cupientes, passerem & noctuam pingunt. Hæc enim dum aucupum venatione petitur, ad noctuam accurrit, à qua mox opprimitur.

Πάσσαρος nomen recentioribus Græcis usurpatum ut apud Latinos. Scholiast. Euripid. Πάσσαρ ἐκ κυρσώπου & ἀρροφάντου. Hesychius putat quoque centum primos Romuli Senatores πάσσαρος nominatos.

49. *Quomodo hominem qui quum viribus non valeat, temere tamen aliquid suscipit, atque audacius se gerit.*

Imbecillum hominem, lasciuientem tamen & audacius aliquid molientem, cum monstrare voluerint, vespertilionem pingunt. Hæc enim etsi alas non habet, volare tamen conatur.

Neque enim habet pennas ad morem cæterarum avium.

50. *Quomodo lactantem mulierem, optimèque nutriendem.*

Mulierem lactantem ac bene nutriendem ubi pictura exprimere volebant, vespertilionem pingunt. Sola enim inter omnes volucres, hæc dentes ac mammas habet.

Gravis hic Merceri hallucinatio, & ubi turtures visæ cum mammis, & dentibus? Omnino vel nomen Τερών positum est pro vespertilione, quod unum inter volatilia propriè dicitur Τερών, ut auctor est Iulius Pollux, vel turturis & vespertilionis Symbola sibi inuicem proxima, in hac imagine ita fuerunt confusa, ut Τερών autem vespertilio poneretur. Soli enim inter volatilia vespertilioni dentes, & mamme tribuuntur ab auctoribus.

51. *Quomodo hominem qui tripudio capiatur ac demulceatur.*

Hominem saltatione tibiærumque cantu gaudentem notantes, turturem pingunt. Hæc siquidem tibia ac saltatione capitur.

52. *Quomodo sacris initiatum hominem.*

Rebus sacris ceremoniisque addictum significantes, cicadam pingunt. Hæc enim non ore, sed dorso resonans, pulcherrimum edit dulcissimumque concentum.

μη'. Πώς ἀνθρώπον δηλοῦσι παροφθίνοντα τὰ ἰδίῳ πάτρωνι, καὶ μὴ βοηθούμενον.

Ανθρώπον παροφθίνοντα τὰ ἰδίῳ πάτρωνι ἔ μὴ βοηθούμενον θέλοντες δηλώσαι, εἰσὶν καὶ γλαυκα ζωγραφοῦσιν. ὅτι γὰρ θηρόδωμος, πρὸς τὴν γλαυκα πρέχῃ καὶ πρὸς αὐτῇ ὦν πέζεται.

μθ'. Πώς ἀνθρώπον δηλοῦσιν ἀδελφὴ καὶ παρπετδόμωμον.

Ανθρώπον ἀδελφὴ ἔ παρπετδόμωμον βελέμωμοι σημήναι, νυκτερίδα ζωγραφοῦσιν. ἐκείνη γὰρ μὴ ἔχουσα πτερά, ἵπταται.

ν'. Πώς γωαῖκα θηλάζουσιν, καὶ καλῶς αἰατέφουσιν.

Γωαῖκα θηλάζουσιν, καὶ καλῶς αἰατέφουσιν βουλόμωμοι ζωγραφῶσαι, τετράνα ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ μένη τῶν ἄλλων πτερυγίων, ὀδόντας καὶ μααδοὺς ἔχει.

να'. Πώς ἀνθρώπον κηλέμωμοι ὀρχήσιν.

Ανθρώπον δι' ὀρχήσεως καὶ αὐλητικῆς κηλέμωμον βελέμωμοι σημήναι, τετράνα ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ὑπὸ αὐλῶν καὶ ὀρχήσεως αἰλίσκεται.

ιβ'. Πώς ἀνθρώπον μυσικόν.

Ανθρώπον δι' μυσικόν, καὶ πελετίω βουλόμωμοι σημήναι, τετράνα ζωγραφοῦσιν. ὅτι γὰρ ἀπὸ τῆς εἰματός οὐ λαλεῖ, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ῥάχως φτεγρόμωμος, καλὸν μέλος αἰεῖται.

ιν'. Πῶς βασιλέα ἰδύζοντα, καὶ μὴ ἐλεοῦντα
ἐν τοῖς πηλίσμασι.

Βασιλέα ἰδύζοντα, καὶ μὴ ἐλεοῦντα ἐν τοῖς πηλίσμα-
σι βουλόμηναι σημήναι, ἀετὸν ζωγραφοῦσιν. ὅτι γὰρ ἐν τοῖς
ἐρήμοις τόποις ἔχῃ τ' * νοσίων, καὶ * ὑψηλότερον πύργων
νέοσιν ὑψηλότερος. τῶν πετεινῶν ἰσχύει.

ινδ'. Πῶς ἀποκατάσασιν πολυχρόνιον.

Αποκατάσασιν ὃ πολυχρόνιον βουλόμηναι σημήναι, φοῖνι-
κα δ' ὄρνεον ζωγραφοῦσιν. ὁ κῆνος γὰρ ὅτε γυνᾶται, ἀποκα-
τάσας τὸν χρόνον τῶν πραγμάτων. γυνᾶται ὃ τοιούτω ὅπως ὅταν
μὴν τελευτῇ ὁ φοῖνιξ ῥήσται ἑαυτὸν ἐπὶ τῷ γυνῷ, καὶ
ἐπὶ τῷ ῥήματι λαμβάνει, ὃ ἐκ τῶν ἰσχυρῶν τῶν κα-
ταρρέοντος, [ἔχει τ' ὅπως] ἄλλος γυνᾶται. οὗτος τε ἄμα
τῷ πτεροφυῖται. * τῇ πτεροφυῖται, οὗτος τὰ πατεὶ κορβύεται εἰς τὴν ἡλίαν πό-
λιν τ' ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τῷ ἡγεμόνι ἐκ τῶν αἰώνων ἀπα-
πλή, ἐκ τῶν τελευτῶν. ὃ μὲν τ' θάνατον τῶν πατέρων, ὁ νεοσσὸς
πάλιν ἐπὶ τ' ἰδίαν πατεὶ δαῖπεισιν. οἱ ὃ ἱερεῖς τ' Αἰγύπτου,
τῶν τ' ἀποθανόντων φοῖνικα θάπτουσι.

ινε'. Πῶς φιλοπάτορα.

Φιλοπάτορα βουλόμηναι σημήναι ἀνδραγαθόν, πελαργὸν
ζωγραφοῦσιν. ὑπὸ γὰρ τ' ἡγεμόνων ἐκ τῶν πατέρων, οὐ χωρί-
ζεσθαι τ' ἰδίων πατέρων, ἀλλὰ τῶν αἰώνων αἰσθῆς ἐσχά-
του γήρας, περὶ αἰώνων ἀνδραγαθόν.

ινς'. Πῶς τέκνα διδιδόναι ἐπιβιβάζοντα ταῖς μητέρας.

Τέκνα ἐπιβιβάζοντα ταῖς μητέρας σημήναι βουλόμηναι,
ἔχιδνα ζωγραφῶσιν. αὐτὴ γὰρ ἐν τῇ * οὐ πικτεται,
ἀλλ' ἐκ βιβρώσκει τ' γαστέρας τ' μήτρης ἐκπορεύεται.
ινζ'. Πῶς ἀνδραγαθὸν δηλοῦσιν ὑπὸ κατηγρέας λοιδορη-

θέντα καὶ ἀσθενήσαντα.

Ανδραγαθὸν ὑπὸ κατηγρέας, λοιδορηθέντα καὶ * ἀσθε-

Vox

Vox ταύτην non pro mysta, sed pro initiatione & sacra cerimonia usurpanda. Ceterum de Civada habes etiam illud Anacreontis ἡ δὲ τῇ ἐν δούρῳ ὁμοίως.

53. *Quomodo seorsum agentem regem, nec subiectorum lapsibus veniam dantem.*

Regem qui solitudine gaudeat, quique errata non condonet, si velint significare, aquilam pingunt. Hæc enim deferis in locis nidum sibi construit, sublimiusque cæteris volucris volat.

54. *Quomodo diurnam rerum instaurationem.*

Instaurationem autem diurnam, & quæ post multa fiat sæcula, volentes indicare, phœnicem avem pingunt. Hæc enim dum nascitur, rerum vicissitudo fit & innouatio. Gignitur autem hunc in modum: Iam iam moriturus phœnix in terram sese summo impetu proijcit, vnde & vulnus accipit. Ex sanie verò [vulneris] defluente alius gignitur, qui simul ac pennæ ei natæ sunt, cum patre Heliopolin, quæ in Ægyptio est, proficiscitur: quò quum peruenerit, pater illic simul ac Sol ortus est, moritur: post cuius mortem pulvis in suam redit patriam. At phœnicem hunc, vita functum Ægyptij sacerdotes sepulturæ mandant.

Hic nouam instaurationis Phœnicis rationem affert, de qua in observationibus.

55. *Quomodo patris amantem.*

Patris studiosum hominem innuentes, ciconiam pingunt. Hæc enim à parentibus enutrita numquam ab ipsis seiungitur, sed ad extremum vsque senium vnà permanet, pietatem ipsis obseruantiamque rependens.

56. *Quomodo liberos matribus insidiantes.*

Liberos matri insidiantes vt demonstrent, viperam pingunt. Nam hæc non iuxta cæterorum animantium naturam in lucem editur, sed exeso diruptoque matris prodit vtero.

57. *Quomodo hominem qui ab accusatore conuitiis affectus, morbum inde contraxerit.*

Hominem qui ex accusatore conuitiis affectus in

ægritudinem inciderit, significare cupientes, basiliscum pingunt. Hic enim propius accedentes afflatu suo perimit.

Quin ipse reperiçusso habitu se necat ad speculum. Oſtende ex Eliano Symb. Syntagn. 2.

58. *Quomodo hominem qui igne uratur.*
Hominem qui igne comburatur dum significant, Salamandram pingunt. Hæc enim utroque capite interimit.

Miratur Gefnerus vir multe lectionis Salamandras hic dici bicipites, & merito, plagam vidit, non tamen sanavit. Existimarem ego sic legendum autem δι' ἑκτέρου τῆ κεφαλῆ ἀναπνέει. Ignem utrimque, hoc est ab utroque latere cingentem extinguunt, & id capite à quo maxime frigidus humor instillatur, quo scholiastes Nicandri ignem extingui voluit. Porro quando audis hominem neci exhiberi per Salamandram, intellige flammis obfessum, non consumptum.

59. *Quomodo cæcum hominem.*
Cæcum significantes, talpam pingunt, qui neque oculos habet, neque omnino videt.

60. *Quomodo hominem, qui domi se continet.*

Hominem qui domo non exeat, significantes, formicam, simulque pennas vespertilionis pingunt. Huius enim pennis ad formicarum nidos admotis, nulla ex ipsis egreditur.

61. *Quomodo hominem qui sibi ipse damni ac perniciæ author sit.*

Eum qui proprio & à se illato damno lædatur, volentes signare, castorem pingunt. Hic enim quum se venatione peti videt, proprios testes euulsos in prædam obijcit.

Οὐχ οὗτος ὁνομάζεται ἐνδεξὸν τε καὶ πολὺχρηστον φάρμακον. De hæc tamen abscissione disceptant auctores quos vide apud Gefnerum.

62. *Quomodo hominem qui sibi inuiso filio hereditatem reliquerit.*

Hominem cuius bonis inuisus filius successerit, in-

νήσαντα ἐπτεύθεν βουλόμηναι σημήναι, βασιλίσκον ζωγρα-
φῶσιν· ἐκείνος γὰρ τοὺς πλησιάζοντας παρ' ἐαυτὸ φουσημα-
τι φονδύει.

ιη'. Πῶς δὲ ἄνθρωπον ὑπὸ πυρὸς κατόλμυον.

Ἀνθρώπον ὑπὸ πυρὸς κατόλμυον βουλόμηναι σημή-
ναι, θαλαμῶνδραν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἑκάτερα τῇ
κεφαλῇ δμῶρε.

ιθ'. Πῶς ἀνθρώπον τυφλόν.

Ἀνθρώπον τυφλόν βουλόμηναι σημήναι, ἀσπάλακκα
ζωγραφοῦσιν. ἐκείνος γὰρ ὀφθαλμοὺς οὐκ ἔχει, οὔτε
ὄρα.

ξ'. Πῶς ἀπερίπτον ἀνθρώπον.

Ἀνθρώπον ἀπερίπτον βουλόμηναι σημήναι, μύρμηκα
καὶ περὶ νυκτείδος ζωγραφοῦσιν, ὅτι ζιτεμῶν τῇ
πτερῶν εἰς πλεῖν νεοσπιδὸν τῇ μυρμήκων, οὐ περὶέρχε-
ται αὐτῶν ὕψος.

ξα'. Πῶς δὲ ἄνθρωπον ἀφ' τῆς οἰκείας ὕψωλειας
βλαπτόμενον.

Ἀνθρώπον ἀφ' τῆς ἰδίας ὕψωλειας βλαπτόμενον ση-
μήναι βουλόμηναι, κάστρο ζωγραφοῦσιν. ἐκείνος γὰρ κατὰ
διωκόμενος, εἰς πλεῖν ἄγει τοὺς ἰδίους διδύμους ἀποσπῶν
ρίπτει.

ξβ'. Πῶς δὲ ἄνθρωπον κληρονομήντα ὑπὸ με-
μισμηδίου τέκνου.

Ἀνθρώπον κληρονομήντα ὑπὸ μεμισμηδίου τέκνου βουλό-

μήνοι σημήναι, πίθηκον ἔχοντα ὁπίσω ἕτερον μικρὸν πίθη-
κον ζωγραφοῦσιν. ἐκείνος γὰρ ἡνῶ δύο πιθήκοις, καὶ τὸ
μὲν ἓνα αὐτῶν φιλεῖ λίαν, τὸν δ' ἕτερον μισεῖ. ὃν δ' φιλεῖ,
ἐμπεθεσθαι βασιλεύων φονεύει. ὃν δ' μισεῖ, ὁπιάσιν ἔχῃ, καὶ
ἐκείνον ἐκτρέφει.

Ξγ'. Πῶς αὖθρῳπον τὰ ἴδια ἐλαττώματα κρύπτουσα.

Ανθρῳπον τὰ ἴδια ἐλαττώματα κρύπτουσα βυλόμενοι
σημήναι, πίθηκον οὐροῦντα ζωγραφοῦσιν. ὧς γὰρ οὐρανὸν
κρύπτει τὰ ἴδια οὐρον.

Ξδ'. Πῶς τινὰ καὶ ὁ μᾶλλον ἀκούοντα.

Τινὰ δ' καὶ ὁ μᾶλλον ἀκούοντα θέλοντες σημήναι, αἰ-
γα ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ αἰάπρει δὴ καὶ τῶν ῥωπῶν, καὶ
τῶν ὠτων.

Ξε'. Πῶς ἀστατον.

Τινὰ δὲ ἀστατον καὶ μὴ μένοντα ἐν ταῦτα, ἀλλ' ὅτε μὲν
ἐχρυσὸν καὶ θρασυῶ, ὅτε δ' ἀσθενῆ καὶ δαλὸν βυλόμενοι ση-
μήναι, ὕμναι ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ὅτε μὲν ἄρρηκτον γὰρ,
ὅτε δ' ἡλίκα.

Ξς. Πῶς αὖθρῳπον ὑπὸ ἐλαττώων ἡττώμενον.

Ανθρῳπον δὲ ἡττώμενον ὑπὸ [τῶν] ἐλαττώων βυλόμε-
νοι σημήναι, δύο δέρματα ζωγραφοῦσιν, ὧν ὁ μὲν ὑαίνης
ἔστι, ὁ δ' ἄλλο περδαλέως. ἐκὼ γὰρ ὁμοῦ τετὴν τὰ δύο ταῦτα
δέρματα, ὁ μὲν τῆς περδαλέως ἀποβάλλει καὶ τείχας, ὁ
δ' ἄλλο οὐ.

Ξζ. Πῶς αὖθρῳπον τῷ ἰδίου ἐχθροῦ κατεχρόμενον,
ἢ νικώμενον.

Ανθρῳπον τῷ ἰδίου ἐχθροῦ κατεχρόμενον δηλοῦντες
ὕμναι ὅτι καὶ δόξια ερεφομένη ζωγραφοῦσιν. ἐὰν δὲ νικώ-
μενον, ἀπ' ἀπάλιν ὅτι καὶ ἀξιοερεῖ ερεφομένη ζωγραφοῦ-
σιν. αὕτη γὰρ διακομήνη ἐκὼ ὅτι καὶ δόξια ερεφῇ, ἀπαιρῇ

nuentes, finium pingunt, retroque paruum alterum. Is enim quum geminos pariat, ex his alterum supra modum diligit, alterum odit. Quem autem diligit, ante se assidue gestans, suffocat. At quem odit, retrò habet, & deinceps educat.

Hæc hieroglyphia maximè est circa, recentem prolem, Ταῖς πρώτοις γὰρ φασὶν, ἐπειδὴ τέκων ὥσπερ ἀγάλλονται ἐπ' αὐτοῖς, τοῖς βέβαιον ἀγαπᾶν τὸ κούριον Synes. ep. 1.

63. *Quomodo hominem lapsus suos regentem.*

Cum notare eum volunt qui delicta aut errata sua occultet, finium meientem pingunt. Hic enim meiens urinam occultit.

64. *Quomodo eum qui auditu magis valet.*

Eum qui acutius audiat, volentes innuere, capram pingunt, quæ & naribus, & auribus respirat atque audit.

Παλαιὰ μνηστῆρες. Anonymus liber de nuptijs Thesei. Huiusmodi hieroglyphia in ægypto videntur. 65. Quomodo instabilem.

Instabilem quempiam, neque in eodem persistentem statu, sed modò robustum & audacem, modò vero imbecillum ac timidum volentes designare, hyenam pingunt. Hæc enim nonnunquam mas est, nonnunquam femina.

Confutat hanc Ori & cæterorum de hyæna sententiam Clémens Alexandrinus.

66. *Quomodo eum qui ab inferioribus victus sit.*

Eum qui inferiori & inuolidiori cesserit, quum innuere volunt, geminas pelles pingunt, hyænæ vnam, alteram pardi. Hæ enim si simul iungantur, pardi quidem pellis pilos abijcit, altera non item.

67. *Quomodo hominem inimico superiorem, vel inferiorem.*

Eum qui inimico superior euaserit, monstrantes hyenam ad dextram versam pingunt: rursus eandem sinistrorsum, victum indicantes. Hæc enim cum ab aduersario inuaditur, si ad dexteram deflexerit, insequen-

tem interimit: si ad sinistram, ab eodem perimitur.

68. *Quomodo eum qui intrepide oblatas sibi perculerit calamitates.*

Eum qui ad extremum usque vitæ spiritum omnes, in quas incidit calamitates, æquo & constanti superarit animo, si velint monstrare, pellem pingunt hyænæ. Hac enim succinctus quis, etsi per medios hostes feratur, intrepidus illatusque præteribit.

69. *Quomodo hominem ab hostibus oppressum.*

Circumuentum oppressumque ab hostibus, & qui minimo damno sese à discrimine exemerit, indicare volentes, lupum pingunt, amissa extrema cauda. Hic enim à venatoribus indagandus, pilos extremamque caudam refecat.

70. *Quomodo hominem ea timentem quæ sibi ex improviso, occultaque quadam ratione contingunt.*

Eum qui discrimina timeat sibi ex insperato occultoque obiecta, cum monstrare voluerint, lupum ac lapidem pingunt. Hic enim neque sibi à ferro, neque à virga, sed à lapide dumtaxat timeret. Nimirum si quis in eum lapidem coniecisset, consternatum illico deprehenderet: & ubicumque lapis ei vulnus inflixerit, ibi succrescere solent pullulareque vermes.

Narrat tamen Gesnerus hominem tympanum gestantem lupum occurrisset, quem frustra lapidibus impetitus nullatenus abigere potuit: At ubi tympani strepitus increpuit, statim procul à se expulit.

71. *Quomodo hominem ob iracundiam igne castigatum.*

Hominem igne castigatum, idque ob furorem, volentes monstrare, leones & faces pingunt. Nihil enim æque timeret leo, atque accensas faces, nullaque magis re domatur, quam his.

Hoc confirmat Oppianus l. 4. De venatione, versu 132.

Εξ οὗ καὶ διὰ τὴν αἰτίαν τῶν ὀφθῶν οἱ ἄνθρωποι λέγεται. ὅτι ὡς ὁμοίως φαίνεται ὡς καὶ οἱ λέοντες ἐπὶ τοῖς πυρσὺν ἐκείνῳ ἐκείνῳ.

πὺν διώκοντα. ἐὰν δὲ ἔπι τὰ θρίστερα, ἀνὰ ἄρσιν ὑπὸ τῷ
διώκοντι.

ξη'. Γὼς αὐθροπον πῦρ ἐλθόντα τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ
συμφορὰς ἀφόβως.

Ανθροπον πῦρ ἐλθόντα τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ συμφο-
ρὰς ἀφόβως ἄξει θανάτου, βεβλήμενοι δηλῶσαι, δέρμα
υἱάνης ζωνγραφοῦσιν. ἐὰν γὰρ τις τὸ δέρμα τῷ τοιῷδε βάλλ-
ῃται, καὶ πῦρ ἐλθῇ ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῶν, οὐ μὴ ἀδικηθήσ-
ται ὑπὸ ἑνὸς, ἀλλὰ πῦρ ἔρχεται ἀφόβως.

ξθ'. Πὼς αὐθροπον δεικνύντα τοῖς ἰδίοις ἐχθροῖς.

Ανθροπον διεικνύντα ὑπὸ τῷ ἰδίῳ ἐχθρῷ, ἔμψ
ζημίας μικρὰς ἀπαλλαγῆτα βεβλήμενοι σημῆσαι, λύκον
ζωνγραφοῦσι, ἀπολέσονται τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς. οὗτ' [γὰρ]
μὴ γὰρ θηρῶεσθαι, ἀποβάλλει τὰς τείχας καὶ τὸ ἄκρον τῆς
οὐρᾶς.

οὐ. Γὼς αὐθροπον φοβούμενοντα ἔπι συμβαίνοντα αὐτῷ
ἐκ τῶ ἀφαινοῖς.

Ανθροπον φοβούμενοντα ἔπι συμβαίνοντα αὐτῷ ἐκ τῷ
ἀφαινοῖς βεβλήμενοι σημῆσαι, λύκον καὶ λίθον ζωνγραφοῦ-
σιν. οὗτ' γὰρ οὔτε σίδηρον, οὔτε ῥάβδον φοβεῖται, ἀλλὰ μό-
νον λίθον. ἀμέλει ἐὰν τις παρορσεύῃ πύττω λίθον, εὐερίσκει
αὐτὸν πηλοῦμενον. καὶ ὅπου δὲ πληγῇται λίθῳ ὁ λύκος, σκώ-
ληκας ἐκ τῆς πληγῆς ἀναφέρει.

οα'. Γὼς αὐθροπον ἔπι θυμῷ σωφρονισθέντα
ὑπὸ πυρός.

Ανθροπον ὑπὸ πυρός σωφρονισθέντα, ἔπι θυμῷ,
θέλοντες δηλῶσαι, λέοντες ἔδιδας ζωνγραφοῦσιν. οὐδὲν
γὰρ ἄλλο φοβεῖται ὁ λέων ὡς τὰς αἰνιδικὰς δαῖδας, ἔτι ὑπὸ
οὐδὲν δαμάσκειται ὡς ὑπὸ πύττω.

οε'. Πῶς δὲ ἄνθρωποι πυρέθοντα, καὶ ὑφ' ἐαυτῶν
θεραπεύθεντα.

Ἀνθρώποι πυρέθοντα καὶ ὑφ' ἐαυτῶν θεραπεύθεντα βυ-
βλόμηναι δηλώσαι, λέοντα ζωγραφοῦσι πίθηκον πρῶτοντα.
ἐκείνος γὰρ ἐὰν πυρέξῃ, φαγὼν πίθηκον ὑγιαίνει.
ογ'. Πῶς αἱ ἄνθρωποι σωφρονοῦντα ἀπὸ τῆς ποσότητος
δὲ αἰτίας.

Ἀνθρώποι ἀπὸ δὲ αἰτίας τῆς ποσότητος ὑπερβολῆς σωφρο-
νοῦντα βυβλόμηναι δηλώσαι, ταῦτον ζωγραφοῦσι πεδιό-
μηνον ἀγριοσυκέα. οὗτο γὰρ ὅταν ὄρνῃ, δεσμεύεται ἀγριοσυ-
κῇ, καὶ ἡμεροῦται.

οδ'. Πῶς αἱ ἄνθρωποι σωφροσύνην ἔχοντα ἀμετάβλητον.

Ἀνθρώποι σωφροσύνην ἔχοντα ἀμετάβλητοι, εἰ μὴ
σαθροῖν, βυβλόμηναι σημήναι, ταῦτον ζωγραφοῦσι πεδιό-
μηνον δὲ δόξιον γόνυ. τῷτον γὰρ ἐὰν δόξης τὰ δόξια γόνυ αἰ-
καρποδέσμιον ἀδελφουδουῖται δόξης.

οε'. Πῶς αἱ ἄνθρωποι παρὰ τῶν καὶ αἰγῶν φθοροῖσιν.

Ἀνθρώποι παρὰ τῶν καὶ αἰγῶν φθοροῖσιν βυβλόμηναι
σημήναι, αὐτὰ τὰ ζῶα γραφοῦσι πρῶτοντα κύνεζον. ταῦτα
γὰρ φαγόντα κύνεζον, ἀποθνήσκουσι διὰ τὴν κατὰ φύσιν.

ος'. Πῶς αἱ ἄνθρωποι πρῶτοντα δηλοῦσιν.

Ἀνθρώποι πρῶτοντα βυβλόμηναι σημήναι, κροκόδειλον
ζωγραφοῦσιν ἔχοντα δὲ σῶμα αἰεταγμόν. οὗτο γὰρ.*

οζ'. Πῶς ἀρπαγὰ ἀνθρώπων καὶ αἰετέρητον
σημαίνει.

Ἀρπαγὰ ἀνθρώπων καὶ αἰετέρητον βυβλόμηναι σημή-
ναι, κροκόδειλον ἔχοντα ἴσως πλεονῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
ζωγραφοῦσι. τὸ γὰρ ἐὰν ἴσως πλεονῶν δίχης, αἰκνύεται
[αὐτὸν] δόξης.

72. *Quomodo febricitantem hominem, qui sibi ipse
medeatur.*

Eum qui febris laborans se ipse curet, monstrantes, Leonem pingunt, qui simiam vorat. Is enim febre correptus, si simiam vorarit, protinus conualescit.

73. *Quomodo hominem prioribus damnis & calamitatibus
admonitum & emendatum.*

Eum qui ex iis in quas paulò ante inciderit calamitatibus, postea modestiore uaserit, si innuere velint, taurum pingunt caprifico reuinctum. Is enim si ferociat, caprifico ligatus mansuescit.

74. *Quomodo hominem necdum certa stabilique
temperantia præditum.*

Dubium parumque stabilis temperantiæ hominem volentes ostendere, taurum pingunt dextro genu alligatum. Hunc enim si dextro genu vinxeris, iuncturam pedis consequi deprehendes.

Καπριδικον παρακολυπτων εφ' οπισ. *Iuncturam pedis consequi deprehendes, (inquit Mercerus) valde obscurum est quid velit. Significat potius vinculum, & (ut ait vetus Glossarium) fasciolam aut funem articularium, quam iuncturam pedis. Inuitque bouem ita religatum suum ita trahere vinculum, nec rectè coerceri.*

75. *Quomodo domesticum ouium & caprarum mactatorem.*

Eum qui mactandis ouibus & capris domum exhaurit & perdit, volentes significare, ea pingunt animantia conyza vefcentia. Hanc enim herbam ubi pasta fuerint, siti detenta pereunt.

Κόνυζα est cunilago cuius meminit Dioscorides l. 4. c. 365.

76. *Quomodo hominem edentem innuunt.*

Vefcentem hominem significantes, pingunt crocodilum ore aperto. Hic enim *

77. *Quomodo rapacem & inertem.*

Rapacem simul & pigram inertemque hominem significant, crocodilum pingentes, qui Ibis pennam in capite habeat. Hunc enim si Ibis penna tangas, immotum deprehendes.

78. *Quomodo mulierem semel enixam.*

Semel enixam mulierem significant, lenam pingentes. Hæc enim bis vterum non fert.

Commentum Aegyptiorum, hoc putat Aristoteles, & Plinius lib. 8. c. 16.

79. *Quomodo hominem primò rudem, informemque editum.*

Hominem qui initio quidem informis natus sit, sed postea formam acceperit, innuunt, depicta vrsa prægnante. Hæc namque sanguinem primo condensatum & concretum parit: hunc postea propriis fouens femoribus, efformat, linguaque lambens perficit.

80. *Quomodo robustum hominem, quæque è re sua sint, subolfacientem.*

Eum qui simul & viribus & ingenio valeat ad ea dignoscenda quæ utilia sint, volentes significare, elephantum pingunt cum sua proboscide. Hac enim odoratur, & incidentia consequitur.

81. *Quomodo Regem à stultitia imprudentiaque abhorrentem.*

Regem qui omni studio stultitiam fugiat atque imprudentiam, significant, elephantum & arietem simul pingentes. Ille enim viso ariete fugit.

82. *Quomodo Regem qui nugatorem auerfetur.*

Regem qui nugacem vitet hominem, significant, elephantem cum porco pingentes. Is enim voce porci audita, aufugit.

Fuit itaque illud egregium Megarensium stratagemata, qui porcos pice oblitos, & mox igne flammatos in Antipatri elephantos immiserunt. Meminit Aelianus de animalibus libro decimo sexto, cap. 36.

83. *Quomodo hominem qui celeriter quidem, sed inconsulto inconsiderateque moveatur.*

Eum significantes qui agilis sit & velox, absque iudicio tamen ac ratione feratur, ceruum depingunt & viperam. Hac siquidem conspecta, temerè in fugam vertitur ceruus.

Alij tamen vipersas à cervis capi & interrimi narrant, ut Gesnerus, &c.

ον'. Πως γυναικα γυνήσασθαι άπαξ.
Γυναικα γυνήσασθαι άπαξ βεβλήμενοι σημῆναι, λέγειν
ζωγραφουσιν. αὐτη γδ δις ε' κυίσκει.

ον'. Πως άνδραπον γυνήθέντα κτ' τ' άρχίω
άμορφον.

Ανδραπον άμορφον γυνήθέντα κτ' τ' άρχίω, ύφερν
ή μορφωθέντα βεβλήμενοι σημῆναι, άρκην έγκυμονοόσθαι
ζωγραφουσιν. αὐτη γδ άμα σινεφραμμύον ε' πεπηγός
τίκτει. ύφερν ή τούτο θαλπόμνον ε' πῖς ιδίοις μηρίς
άφαιπύται, ή τη γλώττη λήχόμενον πελφοδται.

π'. Πως άνδραπον ίχυρόν, και τήν συμφερόντων
όσφραντήκον.

Ανδραπον ίχυρόν, και τήν συμφερόντων όσφραντήκον
βεβλήμενοι σημῆναι, έλέφαντα ζωγραφουσιν έχοντα πλώ
παρασοκίδα. εκείνος γδ τρώτη όσφραίνεται, και κρατεί τ'
παρασιπώντων.

πα'. Πως άνδραπον βασιλέα φύζοντα μφείαν
και άφροσιώω.

Ανδραπον βασιλέα φύζοντα μφείαν ε' άφροσιώω
βεβλήμενοι σημῆναι, έλέφαντα ε' κριόν ζωγραφουσιν. εκεί-
νος γδ θαρών τ' κείον, φύζα.

πβ'. Πως βασιλέα φύζοντα φλύαρον άνδραπον.

Βασιλέα φύζοντα φλύαρον άνδραπον βεβλήμενοι ση-
μῆναι, έλέφαντα ζωγραφόσι μτ' χρίου. εκείνος γδ
ακούων φωνής χρίου, φύζα.

πγ'. Πως άνδραπον εξω μδ κτ' πλώ κίνησιν,
άσκέπως δε ε' άνοήτως κινέμενον.

Ανδραπον εξω μδ κτ' πλώ κίνησιν, άσκέπως δε ε'
άνοήτως κινέμενον βεβλήμενοι σημῆναι, έλαφον ε' έχιδνα
ζωγραφουσιν. εκείνη γδ όρώτα πλώ έχιδνα, φύζα.

πδ'. Πώς αὖθροπον παρνούμιον τῆς ιδίας ταφῆς.

Ανθροπον παρνούμιον τῆς ιδίας ταφῆς βυλόμενοι
σημῆναι, ἐλέφαντα ζωγραφοῦσι κατὰ τοὺς ἰδίους
ὁδόντας. τοῦτοις γὰρ πεσόντας λαβὼν κατὰ τοὺς ἰδίους.

πε'. Πώς αὖθροπον ζήσαντα τέλφον βίον.

Ανθροπον ζήσαντα τέλφον βίον θέλοντες δηλώσαι,
χωρῶν ἀποθανόντων ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ζῇ ἐκαστὸν
ἐπὶ κατ' Αἰγυπτίους. ὅ δὲ ἔπος κατ' Αἰγυπτίους τετάρ-
των ὁρίωντων.

πς'. Πώς αὖθροπον ἐαυτὸν κρύπτοντα κακίαν.

Ανθροπον ἐμφωλύνοντα ἐαυτὸν κακίαν, καὶ ἀποκρύ-
πτοντα ἐαυτὸν, ὥστε μὴ γνωστῶν τοῖς ἰδίοις, θέλοντες ση-
μῆναι, πρὸς δαλιν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ κρύφα τὰ ζῶντα
θηρῶν, μὴ συγχωρεῖν τὴν ἰδίαν ἐσμίαν ἀφίεναι κα-
ταδικτικὴν ἔσθην τῶν ἄλλων ζώων.

πζ'. Πώς αὖθροπον ὄξαπατάμιον ἀφ' ὁλοκαίρας.

Ανθροπον ὄξαπατάμιον ἀφ' ὁλοκαίρας βυλόμενοι
σημῆναι, ἔλαφον μὲν αὐλητῶν ἀνθρώπων ζωγραφοῦσιν.
αὕτη γὰρ θηρῶνται ἀκούσας ἡδέα συζήματα ἀδόντων,
ὥς κατακληφθῆναι ὑπὸ τῆς ἡδονῆς.

πη'. Πώς παρνοῦμιον δὲ καρπίας οἶνον.

Παρνοῦμιον δὲ καρπίας οἶνον βυλόμενοι σημῆναι, ἐποπῶν
ζωγραφοῦσιν. ἐκείνοις γὰρ εἰς τὸ παρὸν τοῦ κακοῦ τῶν ἀμπε-
λων κακίαν, οἰνίδαν σημῆναι.

πθ'. Πώς αὖθροπον ὑπὸ σαφυλῆς βλαβέντα.

Ανθροπον ὑπὸ σαφυλῆς βλαβέντα, καὶ ἐαυτὸν περὶ
πλύνοντα βυλόμενοι σημῆναι, ἐποπῶν ζωγραφοῦσιν, ἐκείνοις
ποτῶν βοτάνων. ἐκείνους γὰρ βλαβεῖς ὑπὸ σαφυλῆς, ἀδίκαν
ἀποκτείνοντες εἰς τὸ ἐαυτὸν ἴσος, ἀποδεδεῦνται.

84. *Quomodo hominem qui suæ prospiciat
sepulture.*

Vt denotent eum qui de sua sollicitus est sepultura, elephantem pingunt proprios dentes defodientem. Hos enim ubi exciderint, acceptos in terram condit.

85. *Quomodo hominem qui plenam iustamque
ætatem vixerit.*

Eum qui iustam hominis ac legitimam vixerit ætatem, volentes monstrare, cornicem mortuam pingunt. Hæc enim centum iuxta Ægyptiorum morem computatis annis viuit. Constat autem Ægyptiacus annus quatuorvirsitatis & communibus annis.

86. *Quomodo hominem qui suum scelus ac malef-
cium tegat.*

Designantes hominem qui scelestum suum ac malignum occultet animum, ne à suis noscatur, pardum pingunt. Hic siquidem clanculum alia persequitur animantia, nec finit * imperum ac pernicitatem innotescere, qua *Odoratum.* in illis persequendis utitur.

87. *Quomodo adulatione deceptum.*

Eum qui assentatione capteretur, innuentes, ceruum cum tibicine pingunt. Is enim dum suauissimum audiens camentium modulatum, ingenti veluti demulcetur voluptate, facile in venatorum manus incidit.

88. *Quomodo præfagium copiosa vindemiæ.*

Præfagium copiae vini significantes, vpupam pingunt: quæ si ante vitium tempus cecinerit, insignem vini bonitatem simul & copiam prænuntiat.

Id quoque asserit Gesnerus ex Oro in vpupa.

89. *Quomodo hominem cui vua esus nocuerit.*

Vua esu læsum & sese curantem notantes, vpupam pingunt, & adiantum herbam. Hæc enim si vua comesta læsa fuerit, adiantum ori inferens, certo decurso spatio, pristinam recipit valetudinem.

90. *Quomodo hominem sibi ab hostium inimicorumve insidiis cauentem.*

Sibi ab aduersariorum insidiis cauentem quum volunt significare, gruem vigilantem pingunt. hæ enim hoc se-
iplas præsidio custodiunt, tota nocte per vices excubias
agentes.

ἑρδιον.

Ορδιον. Vox Romana, Græca ciuitate donata, qua vsus
est etiam Macarius Xinus aduersus Sarracenos, & Constan-
tinus in Tactis, λοχαγὸς δὲ λέγεται ὁ πρῶτος τοῦ στρατοῦ, ἡ γὰρ τοῦ ἐρ-
διου.

91. *Quomodo senem fame enectum.*

Senem qui fame perierit, volentes monstrare, aquilam
pingunt aduncò rostro. huic enim senescenti aduncum
fit rostrum, itaque inedia perit.

92. *Quomodo hominem in perpetuo motu atque animi agitatione degentem.*

Eum qui in continuo motu & animi intentione vsq; adeo
versetur, vt ne vescens quidem quiescat, significantes,
cornicis pullos pingunt. hæc enim etiam volans pullos
pascit.

93. *Quomodo hominem sublimium rerum peritum.*

Sideralis scientiæ gnarum cùm significant, gruem vo-
lantem pingunt. Illa enim altè admodum volat, vt nu-
bes è proximo conspiciat, neque tempestate agitetur, at-
que ira altam agat quietem.

94. *Quomodo hominem proprios à se dimittentem liberos ob pauperiæ.*

Hominem qui inopia pressus liberos valere iusserit, no-
tantes, accipitrem prægnantem pingunt. Is enim cùm
tria oua pariat, vnicum quod nutriat seligit, reliquis duo-
bus fractis. Hoc autem facit, quòd per id tempus vn-
gues amittat, ideoque tres pullos simul educare non
possit.

ρ'. Πῶς δ' ἄνδρ' ὅσον ἐαυτὸν φυλάττοντα ἀπὸ
ἔπιβουλῆς ἐχθρῶν.

Ἀνδρ' ὅσον ἀπὸ ἔπιβουλῆς ἐχθρῶν ἐαυτὸν φυλάττον-
τα βυλόμυροι σημήναι, γέροντον γρηγορόσσω ζῶγραφοῦ-
σιν. αὐτὰ γὰρ ἐαυτὰς φυλάττοισι γρηγορόσσω κατ' ὄρδινον
ἐν πάσῃ τῇ νυκτί.

ρα'. Γῶς γέροντα ὑπὸ λιμῷ ἀποθνήσκοντα.

Γέροντα ὑπὸ λιμῷ ἀποθνήσκοντα θέλοντες δηλώσαι,
αἰετὸν ἔπι κεκαμυμένον ἔχοντα τὸ ράμφος ζῶγραφοῦσιν.
ἐκείνος γὰρ γρηγόσων ἀποκαμύσσεται τὸ ράμφος αὐτῷ, καὶ
λιμῷ ἀποθνήσκει.

ρβ'. Γῶς αὖδρ' ὅσον ἐν κινήσῃ καὶ θυμῷ
ἀφ' ἡρώα.

Ἀνδρ' ὅσον αἰεὶ ἐν κινήσῃ καὶ θυμῷ ἀφ' ἡρώα καὶ μή-
τε ἐν ταῖς ῥέφεσσι ἡσυχάζοντα βυλόμυροι σημήναι, κο-
ρώης νεοασοὺς ζῶγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἰπταμύνη ῥέφει τοὺς
νεοασοὺς.

ργ'. Πῶς δ' ἄνδρ' ὅσον εἰδὼτα μετέωρα.

Ἀνδρ' ὅσον εἰδὼτα τὰ μετέωρα θέλοντες σημήναι, γέ-
ροντον ἰπταμύρον ζῶγραφοῦσιν. ἐκείνος γὰρ ὑψιλαὸς πᾶν
ἵπτεται, ἵνα θεάσῃ τὰ νέφη, μὴ ἄρα χιμάζει, ἵνα ἐν
ἡσυχίᾳ ἀφαιδύνη.

ρδ'. Πῶς δ' ἄνδρ' ὅσον ἀποταξάμενον τὰ ἴδμε
τέκνα δι' ἀπορίαν.

Ἀνδρ' ὅσον ἀποταξάμενον τὰ ἴδμε τέκνα δι' ἀπορίαν
βυλόμυροι σημήναι, ἱέρακα ἐγκύμονα ζῶγραφοῦσιν. ἐκεί-
νος γὰρ πικτων τεῖα ὡς, τὸ ἐν μόνον ἔπι λέγεται, ἢ ῥέφει,
τὰ δὲ ἄλλα δύο κλά. τὸ το δὲ ποιεῖ, ἀφ' ὅ κατ' ἐκείνον
τὸ χεῖρον τοὺς ὄνυχας ἀπολύει, καὶ αὐτὸς μὴ διύασθαι
τὰ τεῖα βρέφει ῥέφει.

ρε'. Πῶς αὖθροπον ὀκνοῦντα πλὺν ἀφ' ἧς ποδῶν
κίνησιν ποιῆσαι.

Ανθροπον ὀκνοῦντα πλὺν ἀφ' ἧς ποδῶν κίνησιν ποιῆ-
σαι βεβλήμενον σημεῖται, καί μιν ζῶσαν γράφοισιν. ἐκείνη γὰρ
αὐτὴ τῆς ἄλλων ζώων τ' μηρὸν κάμπτει, διὸ καὶ * καίμη-
ρος λέγεται.

ρς'. Πῶς αὖθροπον αἰαδῆ καὶ μὲν πλὺν
ὄρασιν ὀξυῶ.

Ανθροπον αἰαδῆ, καὶ μὲν πλὺν ὄρασιν ὀξυῶ θέλει τις
δηλῶσαι, βάτραχον γράφουσιν. οὗτ' γὰρ αἶμα ἐκ ἑχέ, εἰ
μὴ ἐν μύοις τοῖς ὀφθαλμοῖς. τοὺς δὲ ἐκ αἶμα ἔχοντες,
αἰαδεῖς καλοῦσιν. διὸ καὶ ὁ ποιητής. οἰνοβαρές, κυνὸς ὁμ-
ματ' ἔχων, καρδίῳ δ' ἐλάφοιο.

ρζ'. Πῶς αὖθροπον μὴ διωηγέτω κινῆσαι.

Ανθροπον πολὺν χρόνον μὴ διωηγέντα κινῆσαι, ἕτε-
ρον καὶ κινηθέντα τοῖς ποσὶ βεβλήμενοι σημεῖται, βάτραχον
ἔχοντα τοὺς ὀπισθίους πόδας ζωγραφοῦσιν. ἐκείνος γὰρ γη-
ναται ἄποις, ἕτερον δὲ αὐξιδυόμηνος, πρὸς ἑκατέρωθεν τοὺς
ὀπισθίους * πόδας.

ρη'. Πῶς αὖθροπον πτότων ἐχθρόν.

Ανθροπον πτότων ἐχθρόν καὶ ἀπεχρινισμένον θέλον-
τες δηλῶσαι, ἐγγελίω ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ὡς ἐν τῇ
ἰχθύων στυμνείσκειται.

ρθ'. Πῶς αὖθροπον σώζοντα πολλοὺς ἐν θαλάτῃ.

Ανθροπον σώζοντα πολλοὺς ἐν θαλάτῃ θέλοντες δη-
λῶσαι, γάρκιν τ' ἰχθυῶν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ὅταν ἴδῃ
πολλοὺς τῇ ἰχθύων μὴ δεισάμενους καλυμμένους, συλ-
λαμβάνει πρὸς ἑαυτὴν, καὶ σώζει.

95. *Quomodo hominem mouendis pedibus
cunctabundum ac lentum.*

Hominem pedum motu tardum & segnem volentes monstrare, camelum pingunt. Hic enim solus ex omnibus animantibus femur inter eundum inflectit, quare etiam *καμήνη* Græcè, hoc est camerus, à femoris inflexione dicitur.

96. *Quomodo impudentem hominem, acutique
ac celeris visus.*

Hominem inuerecundum & visu celerem designantes, ranam pingunt. Hæc enim non alibi sanguinem habet quàm in oculis. Porro qui illos sanguine resperfos habent, impudentes dicunt. Ergo & poeta:

Ebrie, luminibus canis, effrons, pectore cerui.

97. *Quomodo hominem qui sese mouere nequiuert.*

Hominem qui cum diu sese mouere non potuerit, postea tandem pedibus moueatur, demonstrantes, ranam pingunt posteriores pedes habentem. Hæc enim primò sine pedibus nascitur, sed postea dum augetur, pedes * assumit *Primò* posteriores.

98. *Quomodo omnibus inimicum hominem.*

Omnibus infestum, & qui cæterorum consortium fugiat, ostendere volentes, anguillam pingunt. Hæc enim cum nullo alio pisce commercium habere deprehenditur.

Idem habet Aelianus de Animalibus, Anguillas separatim ab aliis piscibus viuere, neque cum iis inueniri.

99. *Quomodo hominem multos in mari seruantem.*

Hominem multos in mari seruantem signare volentes, torpedinem piscem pingunt. Hæc enim ubi pisces multos viderit, qui natare non possint, ad se trahit, ac eos seruat.

Aliorum quidem auctorum hoc nemo tradit, sed vno omnes ore contradicunt. Itaque hic auctor Ori interpretæ vultu fortasse posuit pro Nautilio seu nauta pisce, cuius mira in natando industria, de qua vide Aristotelem l. 9. de Animal. c. 37. & Oppian. l. 1. c. 11.

100. *Quomodo hominem qui vtilia simul & inutilia
malè consumpserit.*

Hominem qui vtilia simul & inutilia malè consumpserit, indicantes, polypum pingunt. Ille enim quum multa eaque intemperanter voret, cibum in cauernas reponens congerit, & quum vtilia consumpserit, tum & quæ super sunt inutilia abiicit.

101. *Quomodo eum qui suæ gentis hominibus imperitat.*

Suæ nationis & generis hominibus imperantem quum denotare volunt, carabum & polypum pingunt. Ille enim polypis imperat, interque eos primas tenet.

102. *Quomodo hominem qui sui curam rationemque
non habeat.*

Patrem aut hominem qui se ipse non curet, sed à domesticis & propinquis curetur, volentes significare, ostreum & cancerum pingunt. Hic enim carni ostrei velut agglutinator manet: vnde & ex consecutione nominis *ὀστρεοφύλαξ*, quasi ostrei custos vocatur. Ostreum igitur planè hiat in concha esuriens. Si itaque dum hiat, pisciculus aliquis irrepsit, mordet cancer vngula ostreum quod sentiens concham claudit, atque ira pisciculum venatur.

Hoc Aelianus, Plinius, & cæteri meminere.

103. *Quomodo hominem ingluvie laborantem.*

Hominem gulæ deditum designare volentes, scarum pingunt. Is enim vntis ex piscibus ruminat, & omnes occurrentes pisciculos deuorat.

Vide num λαμὼν ἔχοντα sit legendum, λαμὼς est gula: vel certe τὸ πεινιμῶν. Lamiam habere dicuntur, qui gulam habent aut ventrem insatiabilem. Nam λαμῶα apud Hesichium est bellua, vel mulier insigni voracitate. Quod autem hic tradit de scaro, id ipsum habet Aristoteles. Scaro diuersa omnino ventris species est, & ruminare solus piscium quadrupedum ritu creditur.

ρ'. Πῶς ἀνδρῶν τὰ χεῖρσιν καὶ τὰ ἄχρηστα
κακῶς αἰηλεύεται.

Ανδρῶν τὰ χεῖρσιν καὶ τὰ ἄχρηστα κακῶς αἰη-
λεύεται βυλόμοροι σημήναι, πολυπόδα ζωγραφοῦσιν.
ἐκείνος γὰρ πολλὰ καὶ ἀθρόως ἐοδίων, ὡρατίζεται τ' ἑ-
φύω εἰς τὰ θαλάσσια, καὶ ὅτῳ ἀναλώσῃ τὰ χεῖρσιν,
τότε καὶ ἄχρηστα ἐκβάλλει.

ρα'. Πῶς ἀνδρῶν τῶν ὁμοφύλων κρατήσονται.

Ανδρῶν τῶν ὁμοφύλων κρατήσονται βυλόμοροι ση-
μήναι, κέραιον καὶ πολυπόδα ζωγραφοῦσιν. οὗτοι γὰρ τοὺς
πολυπόδας κρατεῖ, καὶ τὰ πρῶτα φέρει.

ρβ'. Πῶς ἀνδρῶν μὴ πρηνόμορον ἐαυτοῦ.

Γατίεα, ἢ ἀνδρῶν μὴ πρηνόμορον ἐαυτοῦ, ἀλλ'
ὑπὸ τῶν οἰκείων πρηνόμορον γέροντες σημήναι, πίννα
καὶ καρκῖνον ζωγραφοῦσιν. οὗτοι γὰρ ὁ καρκῖνος μύρει κε-
καλλημένος τῇ ἑρκὶ τῆς πίννης, καὶ καλεῖται πιννοφύλαξ
ἀκολουθῶν τῷ ὀνόματι. ἢ οὖν πίννα δόλου κέχηνεν ἐν
ταῖς κόγχαις, πεινώσα. ὅτῳ οὖν αὐτῆς κέχηνται πρὸς
σέλῃν ἰχθύδον τι, ὁ πιννοφύλαξ δάκει τὴν χηλὴν τῇ πίννῃ.
ἢ ὁ ἀσπιδόμη καταμύει τὴν κόγχην, καὶ ὅπως κινηγέται ὁ
ἰχθύδον.

ργ'. Πῶς ἀνδρῶν * λάμειαν ἔχοντα.

Ανδρῶν * λάμειαν ἔχοντα βυλόμοροι σημήναι, σκά- λαμα. τρι-
ον ζωγραφοῦσιν. οὗτοι γὰρ ὁ μόνος τῶν ἰχθύων μῦρκαται, ἐ-
πάρτα πρῶτον ἰχθύδον ἐοδίει.

ρθ'. Γὰς ἀνδρῶν τ' εἰαὺ ἔσφιν ἐρωῦτα.

Ανδρῶν ἐρωῦτα τ' ἰδίας ἔσφιν, καὶ πάλιν ἀπλή-
τως ἐάδιοντα βυλόμυροι σημήναι, ἐνυδρον γαλεὸν ζωγρα-
φοῖσιν. αὐτὴ γὰρ κῆρ μὲν δὲ τῷ σώματος, νηρόμυρος δὲ κα-
ταπίνη τ' ἔσφιν.

Γὰς ἀνδρῶν ἄλλοφύλων χρώμυροι μίξαι.

Ανδρῶν ἀνδρῶν χρώμυροι μίξαι ἄλλοφύλων βυ-
λόμυροι σημήναι, μύραινα ἰσθῶν ζωγραφοῖσιν. αὐτὴ γὰρ
ἐκ θαλάττης ἀναβάνουσα, τοῖς ἔχει μίγνυται, ἔσφιν
εἰς τ' ἰσθῶν ὅτε περὶ.

ρε'. Γὰς ἀνδρῶν ὅτι φόνω κολασθέντα.

Ανδρῶν ὅτι φόνω κολασθέντα, καὶ μετὰ μὲν ἔσφιν
βυλόμυροι σημήναι, περὶ τὴν πεπλεγμένον ἀγκίστρα
ζωγραφοῖσιν. αὐτὴ γὰρ καταχεῖται ῥίπτει τ' ἐν τῇ ἔσφιν
ἀκρόταν.

ρς'. Γὰς ἀνδρῶν ἀφιδῶς κατεσθίοντα.

Ανδρῶν ἀφιδῶς κατεσθίοντα τὰ ἄλλοτεία ἔσφιν
ἐν κατὰ λακκάτα τὰ ἰσθῶν, βυλόμυροι σημήναι, πολὺ πο-
δα ζωγραφοῖσιν. ἐκείνος γὰρ εἰς ἀνδρῶν ἔσφιν τ' ἀπὸ
ἄλλων, τὰ ἰδίας πλεκτόρας ἐάσει.

ρδ'. Γὰς ἀνδρῶν ὅτι καλῶ ἐρμήσονται.

Ανδρῶν ὅτι καλῶ ἐρμήσονται, καὶ ἀντὶ τούτου κα-
κῶ πεπλεγμένον βυλόμυροι σημήναι, σηπιδόν ζωγραφοῖσιν.
αὐτὴ γὰρ εἰς ἰσθῶν, πνὰ βυλόμυρον αὐτῷ θηροῖσιν, περὶ
ταῖς εἰς τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς κοιλίας τὸ μέλαν, ὅτε ἐκ τούτου
μηκέτι αὐτῷ βλέπεσθαι, καὶ ἔσφιν φάσκει.

104. *Quomodo hominem cibos vomentem.*

Eum qui ubi sumptos cibos euomerit, auidè rursum cibos vorat, ut satiari non possit, significantes, selem aquaticum pingunt. Is enim ore parit, & natans foetum absorbet.

Hoc ipsum Glaucopisci & canicule marinae tribuit Aelianus l. 1. de Animal. c. 16. & 17.

Quomodo hominem qui cum alienigenis commercium habeat.

Hominem alienigenarum commercio gaudentem inuenientes, murænam piscem pingunt. Hæc enim è mari ascendens, viperis miscetur, ac protinus in mare recurrit.

105. *Quomodo hominem ob cædem factam supplicio affectum.*

Hominem qui cædis admittæ pœnas dederit, quemque pœnituerit, designare volentes, pastinacam hamo implicatam pingunt. Hæc enim capta spinam, quam in cauda habet, abiicit.

Non de turture aue (ut hic habebatur) sed de pastinaca pisce intelligit, quem Græci τρυφήν nominant. Spina autem caudæ, est radius siue stimulus quem hic piscis habet insignem. Dioscor. lib. 2. cap. 22. τὸ κέρσιν & οὐδὲν nominat. Βέλους πύκτον. Oppianus qui eius venenum disertè describit lib. 2. de piscatu. lege igitur hamo, ἀκίστρον, non laqueo, ut reddit Mercerus implicatam Pastinacam.

106. *Quomodo eum qui profusius alienis vescatur.*

Eum qui & aliena intemperanter decoquat, & demum sua consumpserit, designantes, polypum pingunt. Is enim si victu aliunde quæsito indiguerit, propria edit flagella.

Πλεπτανας, alijs Cirros & acetabula nominant.

107. *Quomodo eum qui rerum honestarum amore flagret.*

Eum qui toto pectore in res pulcherrimas incumbit, ac tamen in calamitates incidat, volentes innuere, sepiam pingunt. Hæc enim si viderit à quopiam sibi insidias strui, in aquam ex alio nigerrimum effundit sanguinem: ex quo fit iam conspicua non sit, atque ita euadat.

108. *Quomodo hominem qui vim quandam habeat sibi alios conciliandi ac deuinciendi.*

Cum hominem significant, qui alios sibi continenter deuinciat & demereatur, lyram pingunt. Hæc enim continenter suum retinet concentum.

Videtur alluisse D. Ignatius Martyr in epistola ad Philipenses, cum verum Episcopum describens ait, Συμῆμας γὰρ ἐπιλαίς κυρίῳ τοῖς διατάσσον ὡς ἡγεμὶ καὶ δάεας.

109. *Quomodo eum qui antea mente alienatus fuerit, sed postea resipuerit.*

Eum volentes ostendere, qui quum quondam mente alienatus esset, ad se demum redierit, certumque vitæ suæ ordinem ac rationem instituerit, fistulam pingunt. Hæc siquidem animum demulcet, & ea in memoriam reducit, quæ ex animi sententia & cum voluptate quis gesserit: Insuper & maximè compositum edit sonum.

100. *Quomodo eum qui ius ex æquo omnibus tribuat.*

Eum qui ius æquè omnibus impertiatur, significare volentes, struthio-cameli pennam pingunt. Hoc enim animal præter cætera, pennas alarum vndeque æquales habet.

Struthionem Διόνος πτερόν βοτὸν ἀσυνόδεον nominat Oppianus lib.1. de pisc.

101. *Quomodo hominem ædificandi studiosum.*

Ædificandi cupidum hominem volentes innuere, hominis manum pingunt. Hæc enim omnia efficit opera.

*Hori Apollinis Niliaci sacrarum sculpturarum
Firis.*

ρη'. Πῶς ἄνθρωπον σιωχέα ἔειωκέν.

Ἀνθρωπον σιωχέα καὶ εἰωπκὸν βυλόμῃσι σημήναι, λύειν ζῶντα φοῦσιν. αὐτὴ γὰρ σιωχέειν φυλάττει τὰ ἰδίῳν χρησμάτων.

ρθ'. Πῶς ἄνθρωπον πάλα μὲν ἀποσάντα τῷ ἰδίῳ νοημάτων, ὕστερον δὲ γεγνότα τῆς ἑαυτοῦ φρονήσεως.

Ἀνθρωπον πάλα μὲν ἀποσάντα τῷ ἰδίῳ νοημάτων, ὕστερον δὲ τῆς ἑαυτοῦ γεγνότα φρονήσεως, καὶ πάντιν ἐπαγαγόντα τῇ ἑαυτοῦ ζωῇ βυλόμῃσι σημήναι, σύειλα γράφουσιν. αὐτὴ γὰρ ἐπιγρεπτική ἐστὶ καὶ ἀναμνηστική τὰ καταθυμίας πεπραγμένων αὐτῶν, ἔμάλιστα τεταγμένοι ἐκπλοῖσα φρόνουν.

ρί'. Πῶς ἄνθρωπον * ἴσοι πᾶσι θεοῖς δίκαιον ἀπονέμονται. ^{ἴσως.} ^{Ald. ἴσων.}

Ἀνθρωπον ἴσως πᾶσι θεοῖς δίκαιον ἀπονέμονται βυλόμῃσι σημήναι, ἐρατοκαμήλου πλεονὸν γράφουσιν. τῶτο γὰρ θεοῖς ζῶντων πόρταχόντες ἴσα ἔχουσιν περὶ γράμματα πᾶσι τὰ ἄλλων.

ρια'. Πῶς ἄνθρωπον φιλοκτίσιον.

Ἀνθρωπον φιλοκτίσιον βυλόμῃσι σημήναι, χεῖρα ἀνθρώπου γράφουσιν. αὐτὴ γὰρ ποιεῖ πόρτα καὶ κτίσματα.

Ωρου Απόλλωνος Νηλώος ἱερογλυφικῶν τέλεος.

...
...
...

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

...
...
...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

...
...
...

HÆC EX HORO ANTI- QVISSIMO AVTHORE, PLACVIT

subijcere. Qui plura volet, poterit legere librum S. Eucherij formularum spiritualis intelligentiæ, quem Maximilianus Sandæus, vir è nostra Societate eruditissimus in suum librum de Theologia Symbolica transtulit. Videat ipsum Pierium, qui Neotericos quosque ad Horum adiecit. Analysis autem omnium quæ collegit Hieroglyphicorum, sic se habet.

Agnanimitas. Animi corporisque vires. Robur. Vigilantia custodiæque. Terrificus. Dominator. Summa calliditas ingenij. Homo qui vel suam vel alienam ferocitatem edomuerit. Furor indomitus. Remedium in febrem nactus. Super igne sollicitus. Religiosa formido. Inundatio. Semel tantum enixa. Clementia. Castigatio. Vindicta. Regium Augurium. Annus mensesque. Crapula. Meretrix. Taciturnitas. Ciziceni. Herculaneus leo. Virtus. Vires cedere Sapientiæ & Eloquentiæ. Luna. Sol. Terra. Animi domitor. Christus homo-Deus. Iustitiæ cultus. Natorum obsequium erga parentes. Agricultura. Mixta quid. Ferocitate posita assumpta mansuetudo. Amoris petulantia. Oratoriæ tres partes. Sacrorum initia. Leones Taruifini quid.

ELEPHAS.

Vis viribus pollens. Rex. Cæsar. Africa. Legio V. Oriens. Munificentia. Temperantia. Æquitas. Declin-

nator insaniæ. Vaniloquentia euitata. Rex vilium affectator. Meticulosus. Longo tempore quid effectum. Victus prouisio. Concordiæ discordiæque effectus. Stupor. Pietas. Mansuetudo. Ira læcessita.

R H I N O C E R O S.

Iracundiæ ex tarditate ferocior. Rex potens imbecillioris artificio petitus. Robustus.

T A V R V S B O S.

Temperantia. Modestia. Petulantia frænum. Obru-tus amatorius. Bonorum obsequium. Proles mascula, & fœminea. Auditus promptus. Neptunus. Fluuij. Tonitrus. Lætitia. Annonæ fœlicitas & penuria. Terra frugifera. Opis imploratio. Frugum opulentiæ. Iustitia. Pecunia. Vocalis prima Italia. Ciuis oppressus à peregrino. Opus & labor. Fructus ex laboribus. Absurda res. Iudæi. Apostoli. Pastores Eccles. Vitiosus. Podagrosus. A laboribus quies. Bucephali. Iupiter. Diana. Pallas. Bacchus. Bithonis robur. Velocitas negotiorum. Disferta proles. Occulrum consilium. Victoria. Lucas Euangelista. Mansuetudo. Ferocitas euitanda.

E Q V V S.

Bellum. Pugnacitas. Vespæ. Celeritas. Sol. Humanæ vitæ lubricitas. Fama. Profugus. Frænata ferocitas. Imperium. A laboribus quies. Italia. Mauritania. Mauri feroces. Eq. victoria. Siracusani. Tarentini. Sagittarij Sen. Orientales. Secundi Theodosiani. Constantia. Immoderatus impetus. Nequitia in temperantiam versa. Ratio & cupiditas. Superbia, pertinacia, cespitatio, insolentia. Meretricia procacitas. Profanus. Authoritas. Fabij cunctatoris virtutes. Animi desponsio. Difficultas. Ceres. Quibus Diis equi sacri.

C A N I S.

Sacrarum litterarum professor. Propheta. Custodia. Dij lares. Arbiter Geniū sive Vespillo. Gratus animus. Memoria. Fides. Amicitia. Philosophia communicata. Anubis. Orizon. Diana. Saturnus. Princeps. Miles. Menapij. Tertiodecimani. Obsequium. Adulator & scurra.

Fames. Despicatus. Fuga. Cladis præfagium. Victoriæ præfagium. Impurus amator. Lienis vitia. Olfactus. Ritus. Leuitas in moribus. Cultus canis. Canes quibus diis sacri. Impudentia. Iuniores petulantes.

CYNOCEPHALVS.

LVna. Lunæ ortus. Æquinoctia. Quies. Litteræ. Brutorum cultus apud Ægyptios, vnde Sacerdos. Circuncisio. Cordis aperta simplicitas. Iracundia. Arcana tegenda. Ingenij acumen. Diuina in occulto. Vrinator. Orbis terrarum.

SIMIA.

Hæres inuisus. Homo nihili ac nequam. Vitiorum dissimulator. Impudentia. Petulantia. Febris medela. Sui admirator.

CERVVS.

ABadulatoribus pessumdatus. Præcipitantia. Prouitas edomira. Fugacitas. Inter quiescens. Formido. Vehemens appetentia. Formido sublata. Auditus & surditas. Mulierofus. Lasciuia pœnitentia. De repulsa pudor. Armorum apparatus sine corde irritus. Actæon. Viuacitas. Vir vndecumque perfectus. Ferocitas in timiditatem versa. Speciosa fortunæ inconstantia. Dignitas Sacrosancta.

FORMICA.

INuestigatio. Prouidentia. Labor indefessus. Pietas. Inæqualitas. Opulentia. Multitudo infesta. Interitus. Auditorum frequentia. Inanis gloria. Depopulatio. Incolumitas. Latebræ.

SCARABEVS.

Solis operum similitudo. Mundus. Generatio. Vnigenitus. Deus in humano corpore. Vir, patérve. Bellator strenuus. Sol. Luna. Mercurius. Febris lethalis à sole. Virtus enervata deliciis.

ECHINVS. *terrestris.*

Opportunitatis captator. Contra pericula munitus. Procraftinationis damna.

S V S.

Pernicies. Sensus maximè brutus: Vaniloquentia. Vis animi labefactata. Sophistæ. Alienus à bonis moribus. Distinctio. Cogitatio. Profanus. Nabuchodonosor. Indocilitas. Stupidi, tardive. Deliciæ luxuriosæ. Ganea. Ciborum varietate satur. Salacitas & Æstas. Annum certus numerus. Latro. Imperus. Æstas & hyems. Venus. Adonis. Chaos. Porci cultus. Militaris ordo. Iouij. Honoriani. Agricola. Delirij piaculum. Sacrificium. Sacramentum. Nuptialia. Terra. Iunove. Humana hostia.

C A P R A.

Avdiendi promptitudo. Conseruatio multitudinis. Pro viribus sacrum. Vniuersa mundi machina. Libido. Febris. Augustigenesi. Meretrix. Nequitia facinorofitas. Diabolus. Petulantia domita. Adulteræ coniugis maritus.

O R Y X.

Mathematicus. Sobrietas.

O V I S.

Stultitia. Doctor virtutis. Innocentia. Mansuetudo. Opulentia. Felicitas. Muliebre officium. Fœcunditas. Pecunia. Phthiriasis. Discordia.

A R I E S.

Ferocitas. Bellum. Riualitas. Venus. Vitulipera procus. Salubritas. Custodia. Hammon. Decussatio. Principium anni.

L V P V S.

Apollo. Mars. Raptor. Improbilas meretricia. Formidator inanum. Indemnitas fuga. Tutus receptus. Abortus. Ab infortuniis potentior. Impatiens famis. Propter. Anceps consilij. Veneficiorum amuletum. Peregrinus. Macedo. Salij. Augurium mortis. Pestilentia. Prosperitas.

H Y Æ N A.

Victus hostis. Victor hostis. Morum instabilitas. Aduersæ fortunæ domitor. Larvarum lacescitor.

PANTHERA.

Speciosior atque validior à deteriore superatus. Improbitas. Dissimulator ingenij. Ebriositas. Morum varietas.

TIGRIS.

Sol. Ferocia emollita. Vltio. Pernicitas. Amor in filios. Musicæ hostis.

LYNX.

Acutissimus obtutus.

VRSVS.

Profectus cum ætate. Ex inedia macies. Mores occulti. Virago. Puellaris ætas. Prouidentia. Ira. Imbecillus princeps.

VRVS.

Captiuitatis impatiens.

ASINVS.

Ignarus hominum locorumque. Petulantia. Impudentia. Populus Iudaicus. A Deo & sacris alienus. Egregium principium citò destitutum. Stoliditatis ludibrium. Indocilitas. Irrisio. Sophistarum nugæ. Adulatorum illecebræ. Ignauia. Eremita. Mulier malè morigera. Pregnantiæ dissimulatrix. Solstitium vel tempus annuum. Vir frugi, vxor prodiga. Paterfamilias. Parcus. Familia prodiga. Bonum omen. Vinitor. Ochus rex. Labor indefessus, atque feruilis.

MVLVS.

Nothus. Alienus ab amore. Sterilitas. Matronarum impudicitia. Inexpectati euentus. Voluptuaria Venus. Mutua officia.

CAMELVS.

Imperitus disceptator. Crura femoraque concidua. Fortis Opulenter. Zelotypia. Reuerentia in matres. Tractabilitas. Cibi potusque abstinentia.

LEPVS.

Vigilantia. Auditus. Effceminatio. Trepidatio. Venustas. Fœcunditas. Solitudinarius. Contentio laudis. Hispania. Teriungi milites. Valentianenses.

V V L P E S.

Calliditas dolosa. Mala cogitatio. Magnus conatus cum dolo. Ratiocinatio. Munimentum.

F I B E R.

Petulantia supplicium. Atri festique dies.

T A L P A.

Cæcitas. Auditus è longinquo. Præfagium.

M V S T E L A.

Aruspex. Infortunium. Virago.

M V S.

Detrimentum. Optio. Imbecillitas. Amatoria delicia. Intaminata munditia. Argui.

F E L I S.

Imploratio. Luna. Ortus & obitus rerum. Muliebris falacitas. Diffimulator turpitudinis. Augustei. Felices seniores. Alpini.

S E R P E N S. I.

MAchina. Iuuentuti redditus. Tempus. Calamitas. Mundi moles. Annus. Æolus.

B A S I L I S C V S.

Æternitas. Calumniis afflictus. Oculi diuim. Spiritus. Æolipila. Successus voti. Sacerdotium Sacrosanctum. Oris vis. Furor implacabilis. Contumacia.

V I P E R A.

Vxor inimica marito. Filij conspirantes in matrem. Abortus. Vulnus amatorium. Syrtes anguipedes. Faunus anguis. Sensus à voluptate, mens à sensu decepta. Sensus quinque. Malus dæmon. Delectatio. Libidinis antidotum. Petulantia finis. Voluptas maturè extincta. Araxa meretrix. Continentia. Calliditas.

S E R P E N S. II.

IMperator. Ofcus. Iuno domina. Iuno conseruatric. Orbis dominium. Imp. duo. Prouincia princeps. Rex optimus. Rex tutelar. Heros. Epaminondas. Amplitudo nominis. Dominium. Asia. Præfectus militum. Cohortes. Seniores Menapes. Cortonenses. Thaisali. Præfecti fabricæ. Sagunenses. Bianenses. Honoriani iuniores.

Marcomani. Curatij iuniores. Maurialites. Fabricæ. Defensores. Sexta Parthica. Angleuarij. Cornuti. Falconarij. Vindices. Sagittarij nerui. Bataui. Marcomani iuniores. Marcomani seniores. Atecoti iuniores. Excultatores. Brachiati.

CADUCEVS.

Genesis. Minæ paxque. Terra. Concordia. Pax. Felicitas. Eloquentia. Sapientia. Vera disciplina.

ÆSCVLAPIVS.

Hospitalitatis iura. Seruator. Salus. Prudentia. Pernicies. Gigantes. Horrificium. Vastitas. Volumen. Trophonius. Boreas.

SCORPIVS.

Hostium cædes mutua. Doli fallaciæque. Innocua prauitas. Libido. Terra. Africa.

SALAMANDRA.

Ab igne circumfuso non offensus. Constantia. Amator. Amoris nutrimentum. Hirpi. Corruptor omnium.

DIPSAS.

Siticulositas. Apperentia.

MEDUSA.

Terror. Prudentia. Stupor & admiratio. Prudentia.

HYDRA.

Sophistæ. Inuidia. Edomitum à virtute vitium.

CICONIA.

Pieras. Impierati prælata pieras.

MEROPS.

GVCVPHA.

Gratus Animus. Vernal tempus. Munimentum ab infidiis. Medicina. Vigiliæ speculationesque. Militaris disciplina. Hostis profligatus. Irrisio. Deus. Animus diuinis intentus. Voluptatum & malorum affectuum dissipatio. Animus ad humilia delapsus.

IBIS.

Ægyptus. Cor. Salubritas. Malum ex bonis initiis subsecutum. Inefficacia voti. Vocalis prima.

D A G N I S.

Ebrietas.

G R V S.

Custodia. Democratia. Prudentia. Sublimium rerum indagator. Perseuerantissimi mores. Ordinis obseruator. Laboris tolerantia. Feracitas. Ver & Hyems.

M I L V I V S.

Vernum tempus. Locuples. Rapacitas. Nauigatio,

V V L T V R.

ANnus. Annorum centena. Mater siue naturæ genus. Miseratio. Iustitia. Designatio. Terminus. Præsignatura. Hæredipeta. Funus. Peregrinus. Concupiscentia. Liur. Diuina prouidentia. Consummatio. Pallas & Iuno. Ars & ingenium. Ignis duplex. Drachmæ duæ siue cor.

A Q V I L A.

Rerum prosperitas. Imperatoria maiestas. Apotheosis. Rex pius & misericors. Benignitas. Relata gratia. Conuictorum contemptor. Paterna difficultas. Solitudo regni. Perniciosa potentia. Eruditus impurus. Malus dæmon. Princeps sibi tantum studens. Præ fame moriens. Iuuentus renouata. Apostoli. Ingenium velox. Nilus. Alta cogitatio. Diuus Ioannes. Statuta firmiter sedes. Terrarum dominatio. Aquilarum insignia quædam. Terrarum umbilicus. Lacedæmonij. Clearchus. Herculiani iuniores. Herculiani seniores. Iouiniani iuniores & seniores. Quartodecimi.

P H O E N I X.

INstauratio. Absentia diuturna. Sol. Præstantia.

P E L I C A N V S.

Insipientia. Pietas & amor in filios. Miseratio. Solitudo.

V V L P A N S E R.

Filius.

N O C T V A.

Minerua. Sapientia. Vanæ sapientiæ studium. Noctuarum numismata quædam. Victoria. Pecuniæ. Mors. Mutua

tua hostium detrimenta. Abstemius. Patrocinium frustra imploratum. Tyrannus. Hypocrita. Christi humilitas.

CORNIX.

Maritalis copula. Concordia. Coronavrbis Garrulitas. Tabellarij fides. Prosperitas vitæ. Iuuenilis sagacitas senili experientia præposita. Inquietudo. Hyems.

PASSER.

Annuum vitæ tempus. Prolifica salubritas. Sirenes. Petulantia perniciofa. Eloquentia.

ACCIPITER.

SOL. Deus. Sublimitas. Humilitas. Animus. Mars & Venus. Rapina. Filiorum abdicatio. Vita vitalis. Ægritudine conflictatus. Anima. Prudentia. Temperantia. Fortitudo. Iustitia. Sanguis. Victoria gloriæ. Victoria perpetua. Celeritas. Aër. Animus. Sacerdotium.

COLUMBA.

PERSEVERANTIS continentia vidua. Correctio. Illecebræ amatoris. Charitas. Aër. Impius & ingratus. Castitas. Semiramidis procacitas. Regium auspicium. A se minime iracundus. Trepidatio. Salubritas. Medicina petita à Diis. Animorum futura felicitas.

TVRTVR.

Continentissima viduitas. Pudicitia. Prouidentia. Satisfactio. Intellectus æthereus.

HIRVINDO.

Æqualitas. Institutio. Architectura. Patrimonium. Imploratio auxiliij. Amicus inutilis. Venum tempus. Garrulitas. Luctus & querimonia. Peregrinatio. Resipiscencia.

OLOR.

SENEX musicus. Poëta. Municipibus suis iniurius. Animi candor. Gloriæ calcar. Musica. Apollo fidicen. Orpheus. Navigatio secunda.

LVSCINIA.

Musica. Germinatio. Lucubrationes.

PSITTACVS.

Eloquentia.

PICA.

Garrulitas. Simulatio.

LARVS.

Expectatione frustratus.

CEPPHVS.

Fatuus.

GRYPHVS.

Apollo. Nafones.

CORVVS.

Filiorum exheredator. Imbres. Discordia militaris.
 Emanfor. Ignominiosa repulsa. Rhetor. Apollo. Siris.
 Impostura.

PAVO.

IVno. Diuitiarum turpitudine. Diuitiarum vicissitudinaria.
 Nox. Dies. Gloriosus. Prodigus. Concordia. Fœminarum consecratio.

GALLINA.

Tribas. Diuitiarum flagellator. Perditio rerum. Fecunditas. Salubritas. Securitas.

GALLVS.

Tiberij Imperatoris nequitia. Puritas animi. Apollo. Excubiarum. Prophetarum doctoresve. Pugnacitas. Persarum milites.
 Suesani. Victoria. Vinearum incolumitas. Impietas.

GALLINAGO.

Beneuolus.

ANSER.

Custodia. Silentium opportunum. Improbitas. Detrimentum. Accusator inanis. Suos tantum curans.

PERDIX.

Amor turpissimus. Immoderata nequitia. Præcox præfectus. Reditus in viam. Rei familiaris concordia. Astutia in euitandis periculis vaferrima. Contumeliosus. Astutia praua.

COTVRNIX.

Impuritas. Perditissima malignitas.

STRVTHIOCAMELVS.

I Vstiria. Pinnae in moenibus. Elementorum concordia.
Multiuolus. Hæreticus. Hypocrita. Insipientia.

VESPERTILIO.

Ab exilij fortuna in altum euectus. Officia mutua. Nutritionis facultas. Lucifuga. Mora. Iustitia. Securitas. Impurae mentis homo.

OTIS.

Imbecillius fortiori assurgens. Nil altum sapiens. Contumax.

ALCEDO.

Tranquillitas. Iustitium. Consuetudinis rarae homo.

CVRVCA.

Alieni filij pro suis educati.

CVGVLVVS.

Minima quaque de re timidus. Transmutatus. Pulicum defectus. Iuno. Nuptiae. Venum tempus.

CAPRICEPS.

Agelastos.

VPVPA.

Feracitatis præcognitio. Ebrietatis remedium.

FLORVS.

Ferox à mansueto superatus.

SALVS.

Iniuriarum ultio. Necessitudinis auerfator.

ARDEA.

Exanguis de nequitia redditus. Tempestas.

CINNAMVS.

Aromatarius.

VELIA.

Studiofus otij.

ASIO.

Ignobilitas. Mimus. Cornuti.

IYNS.

Dicacitas. Incantatio. Vehemens cupiditas.

CAPRIMVLGV.

Perniciosa consuetudo.

TVRDVS.

Suis artibus elusus. Surditas.

ERYTHAGVS.

Solitudinarius.

CINCLVS.

Pauperrimus. Cingani. Aduena.

APIS.

POpulus regi suo obsequens. Rex. Regnum, Grata eloquentia. Poëticae amoenitas. Futuri seculi beatitudo. Dulcium appetitus. Diurnae valetudinis prosperitas. Meretrix. Exoticae disciplinae. De vitae dulcedine amarities. Fuga popularis. Obortus in maestitia lepos. Prophetarum oracula. Concordia. Castitas. Adulator. Vltio. Artificium. Solstitium.

CVLEX.

Acoris avidus. Animi afflictio. Dialectica.

COSSI.

Agmen.

FVCVS.

Alieni laboris fructus.

VESPA.

Pernicies summa. Pugnacitas. Imperfecti mores civiles. Perturbator.

MVSCA.

Importunitas ac impudentia. Pertinacia. Res gesta communis. Indocilitas. Cynici.

EPHEMERVS.

Vnius diei vita.

CICADA.

Initiatus sacris. Dicacitatis castigatio. Vana garrulitas. Nobilitas generis. Musica.

ARANEVS.

Inane opus. Pluuia. Legum inaequalitas. Dialectica.

TIPPVLA.

Leuitas.

DELPHINVS.

INcolumitas. Taras. Bacchus. Apollo Delphicus. Periculorum fuga. Imperium maris. Velocitas. Cita nauigatio. Maturitas. Amor in simpliciorem aetatem. Gratus animus. Nequitia. Adulatorum infidelitas. Gibberosi. Impuri amoris satietas.

POLYPVS.

Reifamiliaris accumulatio. Omnium abliguritor. Victoria vti nescius. Tyrannus. Moribus aliorum accommodatus.

CHAMELEON.

Versipellis.

TARANDA.

Mentis attonitæ consternatio. Poësis. Discessio subita. Amoris firmitas. Hyemale solstitium.

TESTUDO.

IN potentioris ditionem redactus. Fortunarum contemptus. Virginum custodia. Munimentum. Mors difficilis. Segnities. Mordacitas. Peloponnesij.

CANCER.

Coeli seu Chiorum Respub. Spei frustrator. Inconstantia. Sophista. Sophistarum oppressio. Arcana reuelata. Inquilinus. Magna incepta irrita.

PINNA.

Alienæ opis indigus. Ab ineunte ætate libidinosus.

OSTREA.

Humanum genus.

LOCUSTA.

Seditiosus. Temperantia. Fames. Pedes.

COCHLEA.

Terrenis addictus.

SEPIA.

Pulchra incepta turpiter cedentia. Theris. Simulacionum inuolucris obiectus. Mendacium. Improbilas. Litteræ. Viri amor in mulierem infidam. Tempestas.

PVRPURA.

Maledicus. Degula multatus. Vno exanimatus ictu. Successus.

ECHINVS.

Difficilis atque morosus. Iudiciorum severitas. Navigatio tuta. Macilentia. Instauratio.

CONCHYLIVM.

Lacrymæ.

CROCODILVS.

DEus. Ortus. Occasus. Tenebræ funestumve. Pernicies. Salacitas. Furor. Latrocinium. Hæluo. Ab ignobili genere ad clarum euectus. Inuidus. Ægyptus.

EQVVS FLVVIATILIS.

Impietas. Pietas impietati præferenda. Improbitas edomita. Virtuti cedit improbitas. Horæ.

PHOCAS.

Somniculosus. Infortunij magni tutela. Venator.

MVRÆNA.

Alienigenarum procus. Mores coniugis ferendi. Adulterium. Sævitia occulta.

ANGVILLA.

Sibi solinatus. Memoria post obitum extincta. Profanus. Impatiens alieni cœli. Fugientia sine spe sequi. Spes certa re super ambigua. Per discordias civium locupletatus.

RANA.

Imperfectus. Inuerecundus. Curiositas. Longo post tempore progrediens. Sophista. Dæmones. Poëta. Silentium. Rusticitas.

TORPEDO.

Multorum assertor.

REMORA.

Impedimentum. Salus. Pariundi facilitas.

ANTHIAS.

Securitas periculis libera. Securitas otiosa.

CEPHALVS.

Ieiunus. Vitandi periculi solertia.

SCARVS.

Prudens captiuitatis declinator. Ingluuiosus.

MVLLVS.
Diana Lucina.

SARGVS.
Alieni laboris fructus.

PASTINACA.
Parricidæ supplicium.

NEBRIAS.
Voracitas infatiabilis.

FVCA.
Rei domesticæ studiosus.

RAIA.
Captator.

SCOLOPENDRA.
Animus à vitiis depurgatus.

PHOLIS.
Parto furens.

SQVATINA.
Faber lignarius.

CLVPEA.
Lunare corpus.

APVA.
Festinantia.

HIRVDO.
Sanguinarius. Infatiabilitas.

LEPVSI MARINVS.
Minima de causa exanimatus. Damna mutua.

SPONGIA.
Bibacissimus. Abolitus. Mollities.

GLANIS.
Paterna diligentia in filiis educandis.

SILVRVS.
THVNNVS.

PISCIS.
Limi oculi.

Prophetia. Duæ mortalium conditiones. Purificatio. Damnum & utilitas. Silentium. Humana vitæ conditio. Odium. Diuinorum ab humanis separatio.

Nequitia. Amicitia firma. A musis & gratiis alienus. Ga-
nea. Anima Innocentia. Dæmones improbi. Gentes.
Ignorantia. Aquæ. Facilitas. Decerto.

CAPVT

Pincipium. Diuinitas. Dominium. Mundi moles. Lo-
cupleratio. Lucrum. Salus. Doctrina imperiove præ-
stantes. Prosperitas. Diuina providentia. Musa. Terror.
Aduersarius. Roma.

BICIPITIVM.

Custodia. Dij manes. Animaduersio seuera. Prudentia.
Annus iniens. Saturni beneficia. Inconstantia. Bene con-
sultorum stabilitas.

TRICIPITIVM.

Geryones. Hispania. Luna mensive. Auxiliares. Sol.
Iupiter æquus. Diana.

QUADRIFRON

Quatuor anni qualitates. Iani IV. Filia. Quintuceps.
Manasses. Septiceps. Multiscius.

COMA

Seruitus. Libertas. Molles.

CAPVT SEMICRINITVM.

Osfridis peregrinatio. Marium interitus. Fœminarum
interitus. Solis viæ. Senectus misera. Iactura. Superflua
summta. Virtutis decor.

CANITES.

Senectus. Deus. Pater.

BARBA

Vir. Virilitas. Orta senescere. Imperitia.

CERVIX

Superbia. Ferocitas. Audacia. Summissio.

DORSVM.

Fuga.

HVMERI.

Vires.

OCVLLI.

Iustitia. Moderator. Solis vis. Custos. Deus. Angeli.
Sermo. Contemptor diuum. Fautor. Cassus lumine.

Libidi-

105
Libidinosus. Præstantia. Vita morsque. Meteora. Iouis
providentia. Seueritas. Hilaritas. Luctus. Iuno. Onerosa
proles. Orbitas. Securitas. Cæcitas. Æquum dominium.
Sapientia.

N A S V S.

Sagacitas. Mors.

A V R E S.

Seruitus. Longa seruitus. Amplitudo familiæ. Lucrum.
Contemplatio. Obedientia. Contumax. Calumniator.
Futurum opus, vel quidagendum. Docilitas. Indocilitas.

L I N G V A.

Mercurius. Disciplina. Somnus. Silentium.

G V S T V S

O S E T D E N T E S.

Detrimentum. Verecundia. Amolitio. Horoscopus.

C O R.

Viri probi sermo. Consilium. Vita. Nili diluuium.
Ægyptus. Ardens oratio. Cælum.

C L I B A N V S.

Conscientia igne examinata. Sacrorum arcana.

S A R T A G O.

Resipiscentia.

C R A T I C V L A.

Pœnitentia. Ira. Conditorium. Concordia.

S P I N A D O R S I.

Titillatio. Temperantia.

V M B I L I C V S.

Paria. Medium. Finis. Castimonia & Concupiscentia.

V E N T E R.

Principium. Mars. Infatiabilitas. Humana delicta.

P E L L I S.

Texatio. Mors. Scorta. Castra, vel bellicus apparatus.

M A N V S.

Opvs. Innocentia. Authoritas. Ignauia. Furacitas.
Plausus. Impedimentum. Libertas. Venus genitrix.
Liberalitas. Ver, Hiems, Sol, Officia mutua. Opem ferre.
Flagellum. Pietas. Supplex. Captiuitas. Pacificator.

Reffitutor. Salutaris. Adoratio. Consensus. Fœdus. Fides. Felicitas. Index. Dei vis. Prouentus. Vincula. Spes irrita. Ministerium, Auaritia. Sermo. Dialectica. Eloquentia. Preces.

PEDES.

Irritum. Vacillatio. Fundamentum. Purificator. Diues auarus. Seruitus. Triumphator. Via. Solstitium hyemale. Voluptarii affectus. Finis. Intiquitas. Aggressio. Regressus. Ignauia vel requies.

CALCANEVS.

Sententia præpostera. Terminus.

GENVA.

Impedimentum. Misericordia. Humilitas. Procliuis ad vitia. Leuati parientium labores.

DIGITI, *Scu, de digitorum mensuris.*

Almus Spiritus. Prophetæ. Meditatio vel vltio. Lasciua mollities. Societas. Furia Orestæ. *Pollex.* Pacificatio. Fautor. Truculentia. Robur. Inutilis bello. *Index.* Silentium. Ex patientia voluptas. *Medius.* Stomachus. Infamia. Cor. *Anularis*: Coniugium. Vinculum. Seruitus. Venia. *Auricularis.* Frequens iteratio. Spiritus Sanctus. Perfectio. Humanæ vitæ cursus. Dimensio. Digiti mensura. Vncia. Sextans. Palmus. Doron. Vitæ breuitas. Dochme. Spithame. Deus. Vita brevis. Pes. Cubitus. Temperantia. Deliciosus. Gradus. Passus. Orgya. Vlna. Decempeda. Actus. Iugerum. Stadium. Plethrum. Diaulus. Hippicum. Milliarium. Dolichus. Parasanga. Schœnus. Hæreditaria portio sorsve. Vitæ progressus. Stathmus.

DIGITI, *scu digitorum numerus.*

Nvmeri varii. Vnitas. Centum. II. Corpus, vel immunditia. Ducenta. III. Anima, Deusve. CCC. CCCXV. IV. CCCC. V. Sensus. Quingenta. VI. Sexcenta VII. Septingenta. Centurio. Signum centurionis. Deus. Pallas. VIII. Octingenta IX. Nouies centena. Multitudo. Dena. XI. XII. &c. XVI. Voluptas. Excessus XX. Vita, multitudo. Duo millia. XXX. Nuptiæ. Terra millia. XL. Ignominia. Redemptio. Quaterna millia L. Remissio vel

Indulgentia. Effœtus. Plurimi. Quina millia. Viduiras.
Septuaginta septena millia. Octoginta octona millia. Adoratio. Nonaginta nouem millia. Taciturnitas.

LITERÆ ÆGYPTIACÆ.

Institutio, Sacer scriba. Perfectæ vir sapientiæ. Terminus, metæve. Humanæ disciplinæ. Diuinæ disciplinæ. Encyclopædia. Dialectica. Philosophia naturalis. Theologia. Trias. Meteora. Mathematicæ artes. Institutio. Doctrina gentium Doctrina cœlestis. Aquæ reliquæ. *Nubes.* Prophetæ. *Fontes.* Libri. *Fluuij.* Christus. *Torrens.* Eloquentia. Vis in dicendo vel agendo. *Mare.* Perditio. Hostilis impetus. *Diluuium.* Ærumnæ. *Abyssus.* Afflictiones grauissimæ. *Fossæ.* Calamitas ingens. *Aquæ.* Clades & ærumna grauiss. *Limpidæ.* Doctrina perspicua. *Putei.* Doctrina morum.

ISIS.

Quadriennium. Luna. Materia & forma. Principium.

CIRCVLVS.

Æternum & perpetuum. Deus. Adoratio. Perfectio. Annus. Poëmatis genus. Contrarietas. Sumptus publici & priuati. Figura Sphærica. Æternitas. Cœlum. Fortuna. Orbis terrarum. Mutabilitas.

ROTA.

Deorum rotæ. Inferorum rotæ. Aqua Traiana. Vitæ nostræ progressus. Theologia. Imperitorum præceptum.

QVADRATVM.

Annus solaris. Sapientia. Mercurius. Iuris. Vir probus. Clari viri. Muliebris statura. Roma vetus.

META.

Finis.

TRIANGVLVS.

Trinitas rerum.

CVBVS.

Diuinitas. Iustitia. Minerua. Humanitas. Morum dissolutio. Correctio. *Scalenus.* Dæmonum natura.

PILEVS.

Nobilitas. Libertas. Liberatores patriæ. Seruilis improbitas. Theodosiani primi, secundi, tertij. Triplex libertas. Flamines. Hippocrates. Forma pilei.

INDVMENTA.

Romanus ciuis. Ciuilis vir. Pax. Bellum. Plebecula. Ili-
rha. Poderes. Pudicitia. Albata. Vestales virgines. Li-
bertas. Modestia. Leges, vetus & noua. Stola. Baptismus.

VESTES ATRATÆ.

Sacerdotes Ægyptij. Ceres. Falacralis. Flamen. Ærum-
nosus. Mappa. Paludamentum. Rubicunda. Lana. Versi-
coloris. Linthea. Fides lubrica. Fidei creditum. Prætexta.
Palmata & toga picta. Pudor. Manipularis. Penula. Zona.
Vincula iugalia. Puerperium. Temperantia.

PERA.

Hieremiæ cingulum. Puritas. Fatum. Castimonia. Pro-
fectus orationis.

CALCEVS.

Rerum progressus.

BVLLA.

Corde præstandum. Consilium. Veritas. Inuidiæ am-
uletum. Gloriosus. Humana fragilitas.

ANVLVS.

Fides. Cor. Ignauia honorata. Nobilitas.

DIADEMA.

Regia potestas. Victoria.

TITVLVS.

Sacerdos. Regia claritas. Pallas. Proteus. Veritas. Infi-
gnium causæ. Animalium curandorum causa. Leges. Hi-
laritas. Cornua. Muri. Vires.

SCEPTVM.

Regnum.

TORQVES, PHALERÆ.

Virtus solida. Opera laudabilia.

ARMILLÆ.

ADAMAS.

Fortitudo. Vir inexpugnabilis. Litatio.

SAPPHIRVS.

Imperium, aut summum sacerdotium. Cœlum decim.

SMARAGDVS.

Virginitas.

IASPIS.

Gratia. Venustas.

VNIONES.

Lachrymæ.

AMETHYSTVS.

Sobrietas.

PECTEN.

Venus.

SPECVLVM.

Exploratio. Falsum. Hymnus.

ARMA.

IVs in armis. Muliebris virtus. Mars vltor. Bellum indictum.

ARCVS, SAGITTÆ, PHARETRA.

Tumultus. Solares radij. Cor & consilium. Vulnera amoris. Amor. Pœnitere. Cœlum. Velocitas. Contrarietas. Fracta belli ferocia. Persæ. Pestilentia. Damnatio.

HASTA.

Sapientiæ vis. Fama. Hostis infensissimus. Offensionis illatæ pœnitentia. Summus honor. Strenuus. Bellum. Summa Imperij. Coniunctio maritalis. Dij. Dij-penates. Dij Tutelares.

FRAMEA.

Mors.

SCVTA. PELTÆ. ANCILIA.

Strenuus. Salus. Sapientia. Armenica prima & secunda. Menapij. Vesontes. Pauritatio. Defensio. Deditio. Initium pugnae. Plausus. Honores. Lacones. Messenij. Morositas. Signa equis impressa. Nefastus. Salij.

GLADIVS.

Crudelitas. Scelus. Ochus Persarum Rex. Verba. Periculosus. Iustitia. Irritatio. Nullius frugis opus. Caesar. Pon-

tifex. Spiritus sibi redditus. Mors. Imperium.

SECVRIS.

Lydiæ Rex. Romani Consules. Animaduersio. Memoria duratura.

FALX.

Agricultura. Castigatio.

SERRA.

Maledicentia. Anceps pugna. Subsidium.

GALEA.

Principia occulta. Roma. Thelesia. Pericles.

THORAX. PVGIO. CASTRA.

SELLA, seu sedes.

Perennitas. Æternitas. Vesta. Diuus. Securitas. Congiarium. Ædituus, Consultatio. Cessatio. Opus imploratio. Ædilis curulis.

CVRRVS.

Triumphus. Ampliator imperii. Maritima victoria. Imperium, Nuptiæ. Terra. Batti nauigatio. Circenses. Auriga cælestis. Diuina maiestas.

FVL MEN.

Iupiter. Forma longè latèque propagata. Celeritas. Eloquentiæ vis. Clementia.

SOL.

Deus Optimus Maximus. Vnitas. Veritas. Christus. Resipiscens. Claritas. Imperii Maiestas summa. Humana vita. Annus. Græci. Pater, mater, liberi. Prægnantia.

LVNA.

Natura humana. Piorum cœtus. Æternitas. Mensis. Ægyptus. Sophistæ. Insipientia. Persæ. Nobilitas.

STELLÆ.

Vniuersi Deus. Pan. Celebritas. Prosperitas. Fatum. Sirius stella. Spiritus cælestes. Tempus. Exploratio. Custodia. Anima. Morbus grauis. Crepusculum.

NAVIS.

Aduentus vel migratio. Felicitas. Salus. Christianæ pietatis successus. Sospitamentum. Manifesta oppu-

gnatio. Lunæ veſtatio. Nauigationis authores. Victoria
naualis.

ANCHORA.

Maturandum. Tutela & refugium. Stabilimentum. In-
terpres. Frænum. Seleuci genus. Poſſeſſio.

TEM O.

Regimen. Fortuna. Inconſtantia. Fortuna redux.

RETIA.

Silentium. Perſuaſio. Inſidia. Deſolatio.

HAMVS.

Deceptio.

TRIDENS.

Aperta vis.

VRNÆ NILI.

Agricultura. Nilus.

LVCERNA.

Vita animusque. Animam ſponte non exturbandam.
Liberorum propagatio. Homo. Vita diuina. Inſigne an-
guſtale. Doctores. Splendor nominis. Mortes duæ. Pietas.
Perditio. Bellum. Signa militaria. Vmbræ. Mulieris amor.
Lucubratio.

FACES.

Amor. Amor mutuus. Amatores mortui. Nuptiæ.
Ceres. Ilithya.

THVRIBVLVM. PHIALA.

Discordia. Puritas. Veſta. Nuptialia, vel puritas marita-
lis: Ærumnæ. Neceſſitas. Vita. Coniugij commoda. Ma-
ioris luminis violentia. Numen. Tentamentum.

FVMVS.

Ignis. Perditio. Sollicitudines. Bona voluntas per erro-
rem offuſcata. Imperitia.

LYRA.

Concordia. Iudicium compositum. Inæqualium con-
cordia. Bona diſciplina. Ratio. Matrimonium con-
cors. Muſica. Pomponius Muſa. Amor. Animus ſedatus.
Humana vita. Lyre forma.

FISTVLA.

Resipiscentia. Adulatio

TVBA.

Celebritas. Erigendæ mentis signum.

TIBIÆ.

Sensus. Sacrorum tempus.

TYMPANVM TINTINNABVLVM.

LITERÆ SEPTEM.

Musa. Musæ cum Apolline. A. B. Γ. Δ. Pentalpha. Infinitum. Principium & finis. Fatum.

LIBER.

Anti quitas.

INCVS.

Durandum. Terra & aqua.

MALLEVS.

Malorum irritamentum.

SISTRVM.

Rerum vicissitudo.

TRIDENS.

Mare. Træzenij. Mantinea. Legio vigesima.

ARATRV M.

Demolitio. Agricultura.

FLAGELLVM.

Augustus mensis. Imperium. Tolerantia.

FRÆNV M.

Rex. Temperantia. Turbo puerilis. Vehemens mentis agitatio.

COLVS ET FVSVS.

Fatum. Nuptiæ. Paulatim quid effectum. Mors.

LAQVEVS.

Amor. Venus. Diana. Diana strangulata. Firmitas. Iunonius. Fortitudo & Temperantia. Minerua Arcadica. Semen in vtero. Artificiofum opus. Nequitia. Venator. Annona. Deli occulti.

CATENA.

Aperta vis. Vitia. Coniugium.

IVGV M.

IVGVM.

Par copula. Subiungatio. Seruitus. Leges. Patientia.
Iupiter.

CLAVVS.

Sistere & firmare. Sospiramentum. Annus.

CVNEVS.

Dissolutio.

VNCVS. PLVMBVM.

Heberudo. Iniquitas.

VECTIS.

Ars naturæ victrix.

CLAVIS.

Pudor. Securitas. Portunus. Partus.

LAPIS.

Perpetuitas. Firmitas fœderum. Firma prosperitas.
Pietatis nostræ stabilitas. Christus. Prauarum cogitatio.
num excussio. Sensuum experts.

MOLA.

Humanæ vitæ commercia.

ARÆ. ÆDES IANI.

Dei sapientia. Pietas. Profugium. Misericordia. XII. Iani
Coloniæ Terra. Mundus. Dij omnes. Ianus. Mensarij. Pax.
Bellum. Prouidentia. Salus. Iuno. Deus. Subdiales & æ-
des. Doricæ. Corinthiæ. Ionicæ.

COLVMNÆ.

Terminus. Gloriæ sublimitas. Obelisci. Heroes. Chri-
sti victoria. Propatria occisi. Claritas ex Poëtarum scri-
ptis. Telephilla. Isocrates. Apollo Agyieus. Victoria de
Persis. Caryatarum opprobrium. Bellum. Securitas. Fir-
mitas. Muliebres columnæ. Virginales columnæ. Cala-
thus Cereris.

MVTVLI.

Atlas.

PERPENDICVLVM.

Ædificatio, vel Positum. Rectus tenor.

CARDIO.

Authoritas, vel rei summa. Cardinales Sacerdotes.

PALMA.

Annus & mensis. Temporis Diuturnitas. Æqualitas.
Iustitia. Sol. Victoria. Iudæa. Iactura. Nuptiæ. Innocen-
tia. Piorum vita.

LAVRVS.

Varicinium. Custodia. Poëtica vis. Autoritas. Imp. &
triumphalis honos. Purgamentum. Victoria. Iurgiosus.
Remedium.

CEDRVS.

Excellens.

MYRTVS.

Genius & voluptas. Venus. Ouatio. Hilaritas. Arma
bellica. Amoris vulnera. Ganymedes. Papyrij victoria.

QUERCVS.

Ciuium seruator. Amuletum. Virtus. Fortitudo. Diu-
turnitas. Imperium firmum. Osiris. Principatus. Obsce-
nitas. Ira delinita.

HEDERA.

Nocumentum absconditum. Bacchus. Tenacitas. Af-
fector. Baccheia suppellex. Porta. Vetustas. Furor poë-
ticus.

SIMILAX.

Funestum.

AMIGDALA.

Iuuentus. Senectus. Continentiæ fructus.

NVX IVGLANS.

Nuptiæ.

CAPPARIS.

CVPRESSVS.

Pollutus morte locus. Sepulchra nobilitatis. Mors.
Dis. Iuno. Orpheus. Pulchritudo sine fruge. Perpetuitas.

PINVS.

Mors. Isthmia. Natura. Cybele. Æsculapius.

POPVLVVS.

Funus. Tempus.

APIVM.

Nemeus victor. Luctus.

MYRTVS.

SALIX.

Vinculum. Castitas. Sterilitas. Otium. Præmaturum incrementum.

MORVS.

Prudentia.

CAPRIFICVS.

Temperantia. Iuno.

LOTVS.

Ortus solis. Vestalium initia. Dei aduentus. Mundi moles plena Deo.

OLEA.

Pax. Durities emollita. Agricultura. Fœlicitas. Condonatio. Eleemosyna. Supplicatio. Mansuetudo. Æternitas. Gymnasium. Nitores. Victoria. Pinguedo. Hilaritas. Spes. Frugalitas.

VITIS.

Lætitia. Acerbitas. Hilaritas. Libertas. Fœlicitas. Labor. Titillatio. Sanguis. Feracitas. Piorum conuentus.

FICVS.

Dulcedo. Suauitas sublata. Fatuitas contemptibilis. Bacchus Sycites. Progressio. Septemtrio. Genitale. Delectatio. Folia reliqua. Alimonia. Adulatoribus deditus. Dulcedo veritatis. Cyrenensium pietas.

MALVS, *arbor.*

Amor. Amoris progressus. Amor mutuus. Amor perditus. Iniquus amor. Puellares ineptiæ. Venus. Nemesis. Sacrum Herculis. Apollo. Tres Herculis virtutes. Astra & Sol. Veri amoris fructus.

PERSICVM MALVM.

Acutus. In alieno cœlo melior. Silentium. Cor. Cædes multiplex. Curæ variæ. Bona citò labentia.

MALVM PVNICVM.

Populositas. Iuno. Pœni. Multarum gentium societas. Næuus. Simulator. Vitium emendatum. Amicitia.

ROSA.

Imbecillitas humana. Bonum malo circumseptum.
Bonum de malo deligere, vel Bonum malo circumse-
ptum.

VEPRES.

Scelera. Odium. Asperitas. Perturbationes & anxie-
tates. Diuitiarum curæ. Gratia.

LILIVM.

Christus. Angeli. Pulchritudo. Pudicitia. Iuno.

CARDVVS SCOLYMVS.

Imbecillitas humana. Morbi.

AMARANTHVS.

Inoffensa valetudo.

FERVLA.

Castigatio ingenua.

SPICA.

Ceres. Annona. Africa. Braccati milites. Prouentus.
Æstas, & frugum inuentor. Messis. Tempus. Agricultura.
Fratres aruales. Sacerdotes Aruorum. Pax. Dianæ tricla-
riæ sacrum.

LOLIVM.

Praui mores.

MILIVM.

Innumera.

MODIVS.

Frugum opulentia. Aqua. Canopus. Non cessandum
ignauiter. Dialectica. Animus. Persuasibilitas. Libidines.
Humani affectus. Inanis animus. Sermo. Obliteranda ma-
li memoria. Ferenda maiorum difficultas. Seruitia. Amici-
tiæ conseruatio. Concordia. Clementia. Liberalitas. Vber-
tas. Supplicium capitale. Sapientia.

CORNVCOPIÆ.

Liberalissima benignitas. Hilaritas. Fortuna amatoria.
Pocula. Clemens animus. Artes & disciplina inanes. Vera
fecunditas.

PAPYRVS.

Paruo contētus. Victus. Antiqua progenies. Sacerdotium.

F A B A.

Improfanabile. Numen. Funus luctusve. Nequitia re-
num. Negotia publica. declinanda. Castimonia.

C I C E R.

Cicero. Incolumitas. Aries. Munificentia.

A R V N D O.

Literæ. Sagittæ. Resipiscens. Fragilitas. Calamitas. Ina-
nitas. Mensura. Surditas.

S I N A P I.

Fœcunditas. Intellectus efficacia. Firmitas doctrinæ. Ex-
pergefacio. Sublimium appetitor.

C Æ P E.

Luna. Profana. Lachrymæ. Per inimicitias illustrans.

A L L I V M.

Militia.

R A P V M.

Sol.

F V N G V S.

Repentè quid & insperatò factum. Fatuitas.

C V C V R B I T A.

Spes inanes. Salubritas.

P A P A V E R.

Ceres. Iustitia. Venus. Amor. Gentes. Capita.

V E R B E N A.

Capita deorum. Diui præcursoris caput. Noua nupta.

F I L I X.

Volatus. Securitas. Odia capitalia.

A B S Y N T H I V M.

Salutifera castigatio. Sacerdotium. Sanitas.

H Y S S O P V S.

Elutio.

A S P A R A G V S.

Ex asperitate suauitas. Citò confectum.

C A P P A R I S.

M A N D R A G O R A.

Somniculosus. Amatorium. Lætitia.

BVLBI.

Nuptiæ.

CICVTA.

Castimonia. Supplicium.

RVTA.

Castimonia.

CONIZA.

Abigurator. Amatæ rei desertor.

HELIOTROPIVM.

SELENOTROPIVM.

Terrenorum cum cælestibus temperatura.

LVPINVS.

Suis viribus pollens. Horæ.

NICTERETVM.

BLITTVM.

Fatuus & infulsus.

BETA.

Mollities.

CAPILLVS VENERIS.

Ebriositatis remedium.

APIASTRVM.

Populus lege coërcitus.

BRASSICA.

Interturbata lætitia.

HIEROGLYPHICORVM

Ioannis Pierij Valeriani,

FINIS.

ΕΚ ΤΩΝ
ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

ἑω. γραμμάτων Ἱερογλυφικά.

α.

Αἱ μὲν δὲ αὖ Διοσκόλει τῇ Αἰγυπτίῳ, ὅτι
τῷ ἱεροῦ καλουμένου Γυλάνος, ἔχεται τύπωμα
παίδιον μὲν γυνέστωσιν σύμβολον· Φθορᾶς δὲ ὁ
γέρων. θεοὶ τε αὖ ὁ ἱερεὺς. ὡς οἱ ἱερεῖς, μύστις.
καὶ κατ' ἄλλο πάλιν σημανόμενον ὁ κροκόδειλος ἀναδείξαι·
φαίνεται γὰρ σιωπῆμενον ὅτι πᾶν σύμβολον δηλωτικόν
(εἰ) τῷδε, ὅτι γινόμενοι καὶ ἀπογινόμενοι θεὸς μιστεῖ ἀνα-
δύει.

β.

Ἀλλὰ καὶ Διονύσιος ὁ Θεῶν ὁ γραμματικὸς ἐν ταῖς πε-
ρὶ τῆς ἐμφάσεως τῷ πατρὶ τῷ ἑχίσκων συμβόλου, φησὶ καὶ
λέξιν. ἐσημαίνει γὰρ οὐ μόνον λέξεως μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑξ
συμβόλων ἔνιοι τὰς παρὰ λέξεως. καὶ λέξεως μὲν, ὡς ἐχὶ τὰ
λεξιόμενα Δελφικὰ παρὰ γῆμαθα, ὅτι Μηδὲν ἄγαν· καὶ ὅτι
Γινώθι σαυτὸν, καὶ τὰ πύτοις ὁμοία· καὶ ὅτι συμβόλων, ὡς ὁ
τε προσχὸς ὁ σφραγισμένος ἐν τοῖς τῷ θεῷ περιμέσιν εἰκυσμέ-
τος παρὰ Αἰγυπτίων, καὶ ὅτι τῷ θαλάμῳ τῷ διδομένων τοῖς
προσχωμένοι. φησὶ γὰρ Ορφεὺς ὁ Θεράκιος.

Θαλαμὸν δ' ὅσα βροτῶσιν ὅτι πρὸς ἔργα μέμνηται.

Οὐδὲν ἔχει μίαν αἴσθησιν ὅτι φρεσὶν, ἀλλὰ κυλίσσει.

ΕΧ

E X

CLEMENTIS ALEXANDRINI
LIBRO QVINTO STROMATVM,
HIEROGLYPHICA.

I.

PORRO Diospolei, quæ est vrbs Ægypti, in
ade sacra quæ vocatur Pylon, expressus est
puellus signum generationis: senex verò in-
teritus: & rursus Dei symbolum accipiter,
& piscis symbolum odij: & in alio rursus
significato Crocodilus est signum impudentiæ. Videtur
ergo vniuersum hoc symbolum simul positum hoc signi-
ficare: *O qui nascimini & interitis Deus, odio impudentiam*
habet.

II.

Quinetiam Dionysius Thrax Grammaticus in libro de
Declaratione Symboli, De Rotulis, dicit ad verbum: signifi-
cant autem non per verba solum, sed etiam per Symbolum
nonnulli actiones: per verba quidem: sicut se habent quæ
dicuntur præcepta Delphica. *Nihil nimis*: &, *Nosce te*
ipsum, & quæ sunt his similia; per symbola autem, vt &
rora quæ vertitur in deorum templis, quæ tracta est ab
Ægyptiis, & rami qui dantur iis qui adorant. Sic enim
Orpheus Thracius.

*Ramorum est quis sunt hominum terrestria curæ,
Non vno sunt fata loco in mente, omnia circum*

Q

Voluntur, nec fas una est consistere parte :

Sed quam cœperunt cursus partem omnia servant.

De hac rotarum conuersione præter ea quæ afferro in observationibus, præclare dici potest, quòd vicissitudinem mundi exprimat, de qua eximius locus est in Tertull. de Pallio, c. 2. Totum versiforme est, dies & nox inuicem vertunt solstitutionibus annuis, Luna modulationibus menstruis variat, siderum distincta confusio interdum deijcit quid, interdum resuscitat: Cœli ambitus nunc sub Divo splendidus, nunc núbilo sordidus, aut imbres ruunt, & si qua missilia cum imbris, dehinc substillum & denuo sudum, &c.

Rami aut vt sunt symbolum primi nutrimenti, aut vt sciat vulgus fructus quidem omnino germinare & augeri, longissimo tempore permanentes: se autem accepisse exiguum vitæ tempus: ea de causa volunt dari ramos: fortasse autem etiam vt sciant quod sicut ij rursus vruntur, ita illosque hanc vitam cito esse relicturos & ignis opus futuros.

III.

Ex Ægyptiis alij quidem in nauigio, alij vero in Crocodilo Solem ostendunt: significant autem quod Sol per ærem dulcem & humidum ingrediens, gignit tempus, quod ænigmaticè significat Crocodilus per quandam aliam sacerdotalem historiam.

IV.

His accedit, quod roboris quidem, & fortitudinis signum est eis Leo.

Magnique animi fiduciæ & libertatis equus.

V.

Sicut certè & ipsius terræ & agriculturæ &imenti est bos.

VI.

Roboris autem rursus cum ingenij solertia Sphinx quæ totum quidem corpus habet Leonis, faciem autem hominis.

VII.

His quoque similiter ingenij solertiam & mentem, & vires, potentiamque, & artem homo significans, ab eis in sacris inseulpteur.

VIII.

Aliunt quidem certè Idanthuram quoque, Scytharum regem, vt refert Pherecydes Syrius, Dario qui Istrum traie-

Πάντα πέριξ· γῆναι ὅ κατ' ἐν μέρεσιν οὐ θέμις ἔστιν.

Ἀλλ' ἔχθ', ὡς ἤρξαντο δρόμου μέρεσιν ἴσον ἕκαστος.

Οἱ θαλλοὶ ἦτοι τῆς παρθῆς Ἑρφῆς σύμβολον ἔσονται·
χοιοῖν, ἢ ὅπως ἐπιγῶνται οἱ πολλοὶ τοὺς μὲν καρποὺς δι-
ὄλα θαλλῶν καὶ αὐξάνουσι διὰ μόνοντας ἐπιπλήξον· σφαιρὶς ὅ
αὐτοῖς ὀλίγον εἰληφέναι τ' τῆς ζωῆς χρόνον· τοῦτου χάριν δι-
δόνται τοὺς θαλλοὺς βούλονται· ἴσως καὶ ἵνα ἐπιγῶνται ὅτι ὡς
οὗτοι αὐτὸ χέρονται, οὕτως καὶ τοὺς εἰς τῷ πόντῳ βίον ταχέως
ὀκλιπεῖν καὶ πρὸς ἔργον γηθήσονται.

γ.

Αἰγυπτίων οἱ μὲν, ὅτι πλοῖα· οἱ δ', ὅτι κροκοδείλου τ'
ἥλιον ἐπιτεκνύουσιν· σημαίνεισι ὅτι ὁ ἥλιος δι' αἰέρος γλυ-
κεροῦ καὶ ὑγροῦ τ' παρείαι ποιούμενος, γηναί τ' χρόνον· ὅτι
ἀγίασται ὁ κροκόδειλος, διὰ τὴν ἀλλήν ἱερατικῶς ἱσοῦται.

δ.

Πρὸς τοῖς δ', ἀλκῆς μὲν καὶ ῥώμης σύμβολον αὐτοῖς
ὁ Λέων.

Ἀνδρείας τε καὶ παρρησίας ὁ ἵππος.

Ωσαύτ' ἀμέλει γῆς τε αὐτῆς καὶ γεωργίας καὶ Ἑρφῆς ὁ
βοῦς.

Ἀλκῆς τε αὐτῷ μὲν σπουδῆς ἢ σφύγξ, ὅ μὲν σῶμα
πρὸς λέοντος, ὅ παρὸς ὅπου αὐτὸς ποιεῖ χάριτα.

ε.

Ομοίως τε ταῦτοις σκυῖσιν, καὶ μνήμην, καὶ κράτος,
καὶ τέχνην, ὁ ἄνθρωπος ἀγίασμένος τοῖς ἱεροῖς παρὸς αὐ-
τῷ ἐπλήφεται.

η.

Φασὶ γ' οὖν καὶ Ἰδαυοῦραν καὶ Σκυθῶν βασιλέα, ὡς
ἱσορεῖ Φερεκύδης ὁ Σύριος, Δαρείου ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ ἱερῷ.

πόλεμον ἀπειλουῦντα, πέμψαι σύμβολον ἀπὸ τῆς γραμμᾶ-
των, μιῦ, βάτραχον, ὄρνιθα, οἷσιν, ἀέρον. ἀπορίας ὃ
οὕτως οἷας εἰκός, ἐπεὶ τοῖσι, Ορονοπάγας μὲν ὁ χιλί-
αρος ἐλεῖν τῷ δαδῶσιν αὐτῆς τῷ ὄρνιθι, περμασμένους, ἀπὸ
μὲν τῆς μυῖς τὰς οἰκήσας. ἀπὸ ὃ τῆς βατράχου τὰ ὕδατα. τῷ
ἀέρον τε ἀπὸ τῆς ὄρνιθος, ἔκ ἀπὸ τῆς οἰσὺς τὰ ὄπλα. ἀπὸ ὃ
τῆς ὄρνιθος τῷ χῶρον. Σιφῶδης ὃ ἐμπαιλὶν ἡρμηνεύσας.
ἐφασκεν γὰρ ἐὰν μὴ ὡς ὄρνιθες ἀνὰ πτωλῶν, ἢ ὡς μύες κτλ. τῆς
γῆς, ἢ ὡς οἱ βάτραχοι καθ' ὕδατος δύνωμεν, ὅσα δὲ φύ-
ριμν τὰ ἐκείνων βέλη.

Ἀναγροῖν τε τῷ Σκόττω φησὶ ὃ αὐτὸν κοιμώμενον κατέ-
χον τῇ μὲν λαγᾷ τὰ αἰδέα. τῇ δὲ ξιᾷ ὃ, τῷ ἑομα, ἀνιπτό-
μενον, δεινὸν μὲν ἀμφοῖν, μεῖζον ὃ εἶναι γλώττης κρατεῖν ἢ ἡδ-
ῆς.

Ἡ δὲ ὃ καὶ ταῖς καλουμέναις πρὸ αὐτῆς κομασίαις τῇ
θεᾷν χρυσᾷ ἀγάλματι, δύο μὲν κύνα, ἓνα ὃ ἱέρακα, καὶ
ἱβιν μίαι περὶ φέρονται, ἔκαστος τὰ τέσσαρα τῇ ἀγαλ-
μάτων εἰδῶτα, τέσσαρα γράμματα. εἰσὶ γὰρ οὗτοι οἱ μὲν κύ-
νες σύμβολα τῇ δυνάμει ἡμισφαιρίων, οἷς περὶ τοῦ σώματος καὶ
φυλάσσοντων. ὃ ὃ ἱέραξ ἡλίος. πυρώδης γὰρ καὶ ἀναρεπτός.
αὐτῆς τὰς λοιμικὰς νόσους ἡλίος ἀναπλάσσει. ἡ δὲ ἱβὶς σε-
λεύης, τὰ μὲν σπινθῆρες τὰ μὲν αἶμα. τὰ ὃ φωτεινὰ τὰ λευ-
κὰ τῷ πτελῶν εἰκαζόντων. εἰσὶ δ' οἱ τοῖς μὲν ὄρνιθι καὶ
τῷ κωτῶν μεμύεσθαι βούλονται, οἱ ἀφ' αὐτῶν αἰσῶσι καὶ πυ-
λωροῖσιν τῷ ὅτι νότον καὶ ἀρκτον παρὰ τοῦ τῆς ἡλίου πόντου
ισθμεινὸν ὑψηλὸν ὄντα καὶ ἀφ' αὐτῶν μύρον, ὃ ἱέραξ δηλοῖ,
κατὰ τὴν ἱβὶς τῷ λόξον. αἰεθμοῦ γὰρ ὅτι νοτίας καὶ μέτρα μα-
λακά τῷ ζῶον ἡ ἱβὶς ὄρνιθι πρὸς ἡσθαι τοῖς Αἰγυπτίοις δο-
καὶ ὡς τῇ κύκλῳ ὃ λαξός.

cerat, bellum minantem, Symbolum misisse pro litteris, murem, ranam, auem, iaculum, aratrum. Cum autem de his vterat consentaneum exorta esset dubitatio, Oron-topagas quidem tribunus militum dicebat eos tradituros Imperium, coniectans ex mure quidem habitationes, ex rana autem aquas: ex aue vero aërem: ex iaculo autem arma, ex aratro vero regionem: Xiphodres autem contra est interpretatus. Dicebat enim, Nisi tanquam aues euolauerimus, aut tanquam mures terram, vel tanquam rana aquam subierimus, illorum tela non effugiemus.

I X.

An charsin quoque Scytham dicit dormientem, sinistra quidem continuisse pudenda, os autem dextra, significantem oportere quidem vtrumque, sed maius esse linguam cohibere quam voluptatem.

X.

Iam verò in iis quoque quæ ab iis vocantur Deorum *νομασται*, aureas imagines, duos quidem canes, vnum autem accipitrem, & Ibis vnā circumferunt: & quatuor imaginum simulacra vocant quatuor literas. Atque duo quidem canes sunt Symbola duorum hemisphæriorum, vt quæ circumeant & custodiant: Accipiter verò Solis, est enim igneus & qui vim habet interimendi: Pestilentes itaque morbos Soli attribuunt. Ibis autem Lunæ, nam vmbrosa cum nigro, lucida cum albo, plumarum contendebant. Sunt autem alii qui volunt tropicos significari à canibus, qui custodiunt & instar ianitorum obseruant accessum Solis ad Austrum & Septentrionem. Æquinoctialem autem qui est altus & perustus, significat accipiter, sicut Ibis obliquum seu signiferum. Numeri enim inuentionis & mensuræ, maxime ex animalibus Ibis videtur principium præbuisse Ægyptiis, sicut ex circulis obliquus.

E X

DIODORI BIBLIOTHECÆ
HISTORICÆ LIBRO TERTIO.

I.

ACCIPITER illis cuncta quæ celeriter fiunt signifi-
cat: quodavis hæc omnium sit velocissima.

II.

Crocodilus omnis malitiæ index est.

III.

Oculus iustitiæ seruator, & custos corporis.

IV.

Dextera passis digitis victus suppeditationem.

V.

Sinistra contracta conseruationem facultatum & custo-
diam denotat.

ΕΚ ΤΩΝ
ΤΗΣ ΔΙΟΔΩΡΟΥ

Βιβλιοθήκης βίβλον γ'.

α'.

Ο Μέν οὖ ἱέραξ αὐτοῖς σημερινὰ πτότα ὀξέως γινόμενα, ἀφ' ὧ ζῶον τὸ τοῦ πτερυγίου ἀπαρχὴν ὀξύτατον.

β'.

Ο δὲ Κροχέδελος σημαντικὸς ὅτι πάσης κακίας.

Ο δὲ ὀφθαλμὸς δίκης τηρητὴς, καὶ πτομῆς τῶ σώματος φύλαξ.

γ'.

Η μὲν δὲ διὰ τοὺς δακτύλους ἐκτεταμένοις ἔχουσι σημερινὴ βίου πεισμόν.

δ'.

Η δὲ θύωνες τήρουν καὶ φυλακὴν χερμάτων.

ΕΚ ΤΩΝ
ΑΓΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ
ΕΡΜΗΝΕΙΩΝ.

α'. ΘΕΟΣ ΔΥΣΠΕΡΙΛΗΠΤΟΣ.

Ο λέων, τὰ ἐαυτοῦ ἴχνια κρύπτων.

ΟΤΕ παπῖ ἐν τῇ ὁρῇ, ἔρχεται αὐτῷ
ὁ σμὴ τῷ κυνηγῷ, τῇ οὐρᾷ συγκαλύπτῃ τὰ
ἴχνη ἵνα μὴ ἀκολουθοῦντες τοῖς ἴχνεσιν οἱ κυ-
νηγοὶ, θύρῃσιν αὐτῷ πρὸς ποίμνιον, καὶ κει-
λάβωσιν αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτως καὶ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ποιεῖς λέων
νικησας ἐκ φυλῆς Ιουδα, ἡ τῷ Δαβὶδ ῥίζα, ἀποσταλὴς
ἀπὸ τοῦ πατρὸς τὰς ποιεῖς αὐτῷ ἐκάλυψεν ἴχνη, πύπτει τῷ
θεότητι, ἕως τῆς κατελεύσεως. Κατήλθε γὰρ εἰς τὴν Μα-
ρείας γῆν, τῷ σώσει τὸν πεπλανημένον ἀνθρώπου γένος.
καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἐγίνετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. ἐκ οὗτου
οἱ ἀκολουθοῦντες αἰώθεν κατελθόντα, ἔλεγον. Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ βα-
σιλεὺς τῆς δόξης; ὅς τ' πνεῦμα ὁ ἄγιον λέγει, Κύριος τῷ δυ-
νάμεων, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

ΑΛΛΩΣ.

Οὕτως καὶ σύ ἰσητέ ἀνθρώπου ποιῶντος σου ἐλεημοσύνην,

ΕΧ

EX SANCTI EPIPHANII EXPOSITIONIBVS.

I. DEVS COGNITV DIFFICILIS.

Leo sua obtegens vestigia.

VM leo in monte oberrat, & venatorem odoratur, sua ipsius vestigia cauda obtegit; ne illis insistentes venatores, lustrum inueniant, atque ipsum capiant.

*Meminit
quoque A-
lianus lib. 11.
c. 30. Isid. l. 1.
Origin. c. 2.*

Interpretatio siue apodosis.

Sic Dominus noster Iesus Christus spiritualis Leo, qui vicit ex tribu Iudæ, radix David, à Patre missus, sui ipsius spiritualia cooperit vestigia, id est, diuinitatem suam; se enim exinaniuit, & in Mariæ ventrem descendit, vt saluaret fraude deceptum hominum genus. Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis: quapropter illi qui ignorabant, desuper illum descendisse, dicebant; Quis est iste Rex gloriæ? Sanctus verò Spiritus, Dominus, inquit, virtutum, ipse est Rex gloriæ.

ALITER.

Nec aliter tu spiritualis homo, cùm feceris elec-
R

mosynam, sinistra tua dexteræ opus ignoret, ne te diabolus ex bonis operibus inuestiget, & ad peccandum alliciat.

II. VITA PER CHRISTVM.

Lux & Spiritus à Leone catulis redditus.

*Origen. hom.
17. in cap. 49.
Gen. hoc idem
attigit.*

LEÆNA mortuum & cæcum edit catulum iuxta quem defixos in illum habens oculos triduo cubat; his vero transactis leo accedit, & in catulum spirat, qui statim & ad vitam reuocatur, & lumen oculorum recipit. Cum vero dormit, euigilant eius oculi, ita vt venatorem ab septem stadiis præsentiat; ipsumque fugit, neque ab illo capitur.

APODOSIS.

Sic gentes, quæ non credebant, per trium dierum sepulturam & Domini nostri Iesu Christi resurrectionem respexerunt, & ad vitam reuocatae sunt. Ante baptismum enim & mortuæ & cæcæ dicebantur: verum à leæna, id est, ab sancto Spiritu per triduum sepulturæ obseruabantur: cum autem leo, hoc est, viuificum Verbum venit, & in ipsos Spiritum sanctum inspirauit, ad vitam eos reuocauit, & omnes ab inferno eduxit.

μὴ ὀπιγνώτω ἡ ἀριστερά σου τῆς δεξιᾶς σου ὅ ἔργον, μὴ πως
ἐχολογήσῃ σε ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν ἐργῶν σε τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ ἐγ-
κρίνη σε ὅτι τὰ ποιήσῃ.

Β'. ΖΩΝ ΔΙΑ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Φῶς καὶ πνεῦμα ὑπὸ τῷ λέοντος τοῖς σκύμνοις
ἀποδοθήσεται.

ΟΤΑΝ τέξῃται ἡ αὐτῆς σκύμνον ἢ λεάμνα ἀπὸ μὲν τε
ἔκ τυφλὸν τυγχάνοιτα ἐμβλέπουσα, παροσκαθεζέσθαι
παροσέχουσα αὐτὰς τειμήμερον. μὲν γὰρ ὅ ὅ συμπληρωθῶναι τὰ
ῥῆς τῆς ἡμερῶν, παροσκαθεζέσθαι ὁ ἀρρῶν λέων, καὶ ἐμφυση-
σας αὐτὰς, ἔκ δὲ τῶν βλέπει καὶ ζῇ. ὅταν οὖν χειμασθῇ, γρηγο-
ροῦσιν αὐτὰς οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἀπὸ ἐπὶ βηματικῶν τῷ κυνηγῶ
παροσκαθεζέσθαι ἔκ ἀφ' ἑαυτοῦ, τῷ μὴ συνεμπεσεῖν αὐτὰς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ τὰ ἀπίστα ἔδωκεν ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς τειμήμερον ταφῆς, καὶ
ἐγέρσεως τῇ κυρίᾳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνέβλεψαν, καὶ ἐζωο-
ποιήσας. παρὸν γὰρ τῇ βασιλείᾳ νεκρῶν ἔκ τυφλῶν ὀνομα-
ζοντο. διεβλέποντο δὲ ὑπὸ τῆς λεάμνης, ποντίων, ὑπὸ τῷ
ἀγίῳ πνεύματι, ἕως τῆς τειμήμερον ταφῆς. ὅτε δὲ ἦλθεν ὁ
ἀρρῶν λέων, ποντίων, ὁ ζῶν λόγος, καὶ ἐμφύσησεν εἰς αὐτοὺς
ὅ ὁ πνεῦμα ὁ ἀγίος, ἐζωοποίησεν αὐτοὺς, καὶ ἀπῆρε πᾶν τὸ ἐκ
ἁδου.

γ' Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΥΠΟ ΤΟΥ
δαμονίᾳ πεπεδημένος.

Ο οὖτος ᾠδὴν τὸν Τάμιον αἰετός.

Talis est a-
xiāmpelos,
vitis sylve-
stris.

ΟΟΥΡΟΣ μέγιστόν ἐστι ζῶον πολὺ ὑπερβάλλον τὰ
ἑτέρα, βοὶ ᾠδὴν πλήσιος, δύο κέρατα ἐν ἑαυτῷ τείονι
ὁμοία ἔχων, αὐστηρὸς τῇ θεωρίᾳ ᾠδὴν πᾶσι ζῶα· ὥς τε πᾶ
μεγάλα δένδρα ἀφ' αὐτοῦ ἰσχύει τῆς κέραιας ἀφ' ὧν ἐκ κλω-
ροκοπῆς, καὶ ὅθεν τῇ ζῶων διωμάσθαι ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι.
νέμεται ὃ ὁ αὐτὸς ἔχει πλησίον ὃ ὠκεανὸς, καὶ δι' ὧτος μεγύ-
σκεται, καὶ παλαιὰ πρὸς γῆν τῆς κέραιας ὡς βοῦς. ἔστι δὲ
ἐκ δένδρον ἢ ὀνομαζομένη τῶν κλημάτων μέρφωσιν ἔχου-
σα λευκοκλών. καὶ κλητόν ὁ αὐτὸς ἔχει πᾶσι κεφαλῶν
πρὸς τὰ ἔρη τῆς τῶν κερῶν, ὃ κέραιας αὐτῶν δέδειται ὑπὸ αὐτῆς.
ᾠδὴν ἡμιόμοιος τριγυροῦν τῶν κυνηγῶν, καὶ δι' εἰσπορευτοῦ ἐμπε-
πεδημένον τῇ κερῶν, κρατεῖ αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν, νοητὲ ἀνθρώπε, νόησον ὅτι ἔχει γυμναστέον
σε ἐποίησεν ὁ θεός. αἰτὶ ὃ τῇ κερῶν, δέδωκέ σοι τὰ δύο ἀφ' αὐ-
τοῦ, πούτεσι, παλαιὰ, καὶ νέαν ἀφ' αὐτοῦ, κερῶν εἰς
τὰ ἐναντίας διωμάς, ἵνα μὴ παρσιγγίῃ πρὸς σε ὁ ποιη-
ρὸς. εἶπε γὰρ ὁ ποιητής, ἐν σοὶ πᾶς ἔχθρος ἡμῶν κερ-
ατοῦ.

ΑΛΛΩΣ.

ὠκεανὸς ἐρμυλεύεται ὃ μέγιστος τῶν πλοῦτον, τῶν κλημάτων ἢ

III. CHRISTIANVS A DÆMONIBVS

IRRETITVS.

Vrus ad Tanyn captus.

VRUS, animal omnium maximum, similis est boui, duoque habet cornua in modum ferræ, estque præ omnibus animalibus terribile aspectu: itaque proceras arbores quatens, illas dissecat, ramosque præscindit, nec est vllum animal illo fortius. Pascitur non longè ab Oceano, continuo verò ut bibit, veluti ebrius ludit, cornibusque tanquam bos terram petit. Est autem illic arbor dicta *Tanus*, viti similis & alba ramis, quos cum Vrus, capite concutit, cornu vineitur. Accedit itaque venator, & cornu alligatum deprehendit, illumque opprimit.

A P O D O S I S.

Tu igitur, ô spiritualis homo, considera quanto te Vro generosiorem fecerit Deus: loco enim duorum cornuum, duo tibi dedit testamenta, nouum videlicet & vetus, quæ cornua sunt contra potestates aduersas, ut ne te circumueniat diabolus: ait enim Propheta: In te inimicos nostros ventilabimus cornu.

A L I T E R.

Oceanus copiam diuitiarum significat, Tanus vero

R iij

vita voluptatem, qua implicitus homo fidem negligit: venator igitur, hoc est, diabolus, illum aggreditur, quem voluptatibus mancipatum, fidemque negligentem inueniens, in suam potestatem redigit.

IV. PRIMI HOMINIS LAPSVS.

Elephas à femina deceptus.

Hac de Elephantis historia recentiores etiam habet auctores ut Vincentiū, quos credibile est hunc locū compilasse.

ELEPHAS maximum est animal, proboscidemque habet, qua quæ ipsum adoriuntur animalia, percutit: hac cibum & potum sibi subministrat, non enim habet compages, propensiusque pascitur, genna haud incuruans. Femina herbam quæ mandragora dicitur, quærit, quam gustat, & coëundi cupiditate accensa, ad marēque properans, illam ipsi offert. Mas verò ut comedit, ardet libidine, & femina miscetur. Iam cum instat pariendi tempus, lacum ingreditur, pertentatque aquam, qua mammillas vsque pertingente parit: si enim in terram ederet fœtum, haud eleuari posset, cum membrorum compagibus careat.

APODOSIS.

Manifestum est, primum parentem Adamum, non ut Euam, inobedientiæ lignum prægustasse: illa enim dedit viro, qui ut comedit, sensit præceptum Domini transgressum esse. Quis igitur partus? peccatum: & lacus ubi peperit quis? Paradisus.

ἡδονὴ τῆ βίᾳ. ἐμπλεκόμενος ὁ ἀνθρώπος εἰς τὰς ἡδονὰς τῆ βίᾳ ἀρμυεῖ τῆς πίστεως. ἐπεὶ χοιρὸς δὲ τῆ κυνηγού, πούτεσι τῆ ἀφροσύνης, καὶ δεικνύοντες αὐτὸν συμπλεκόμενον, ἔα μὲν οὖν τῆς πίστεως, κατὰ κυριότητά αὐτῶν.

Δ'. ΤΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΟΛΙΣΘΗΜΑ.

Ο ἐλέφας ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἀπατηθεὶς.

ΕΣΤΙ γὰρ ὁ ἐλέφας μέγιστον ζῷον, περὶ βοσκίδα ἔχων καὶ ἀφροσύνην καὶ ἐπεὶ χοιρὸς αὐτῶν ζῷα. ὁμοίως καὶ πτω βράσιν, ἔτι πῶς πόσιν ἀφ' ἧς περὶ βοσκίδος αὐτῶν κυβερνᾶται· καὶ γὰρ ἔχει ἀρμυεῖας, καὶ κύβας νέμεται, καὶ ἔχει καμπτίαν γένεσθαι. καὶ ἡλὶς δὲ ζητεῖ βοτάνην πτω λεγόμενῳ μαμδρα-γέρον, καὶ μεταλαμβάνει δὲ αὐτῆς, καὶ διτῶς περὶ οὗται, καὶ πορθεῖται περὶ τὸ ἄρρενα, καὶ περὶ ἀπερὶ οὗται κομίζονται αὐτῶν πτω βοτάνην. καὶ μεταλαμβάνει ὁ ἄρρεν ἔξ αὐτῆς, καὶ διτῶς περὶ οὗται, καὶ συγγίνεται τῇ θήλει. ἐπεὶ χοιρὸς δὲ ἔχει καμπτίαν τε καὶ εἰσάγει εἰς τὴν λίμνην τὸ ὕδατος, καὶ ὕδωρ κατὰ μὲν οὗται, ὡς τῆ πλησιάζου πῶς μαρτυρεῖ, καὶ τῶν γυναικῶν. ὡς γὰρ πέ-ξεται ὑπὸ τῆς γῆς, ἀδυνατήσῃ ὁ σκύμνος ἐγερθεὶς αὐτῶν ἀρμυεῖαν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Προδήλον δὲ ὅτι ὁ περὶ πλάσας Ἀδάμ ἔχει αἴσθησιν ἢ εὐα τῆ τῆς περὶ οὗται ξύλου περὶ οὗται, πορθεῖται καὶ τῶν αἰσθησῶν γαμῆρ, ὅσιν μὲν πτω γὰρ οὗται διτῶς ἔχει περὶ οὗται κέναι ἡσθετο. καὶ δὲ ἐγίνετο; καὶ δήπου καὶ ἀμὲν οὗται. καὶ γὰρ ἡ τῆς γυναικὸς λίμνη; ὁ περὶ οὗται.

ε. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΜΕΤΑΝΟΩΝ.

Η ἑλᾶφος πρὸς τὰς πυλάς.

ΕΣΤΙ δὲ ἡ ἑλᾶφος μόρφωσιν ἔχουσα ἀγρίας δορκάδος· ὃ δὲ κέρας αὐτῆς τεύαρχον, καὶ τὰς περὶ αἰακηνίσης. ζῇ δὲ ἔτη πεντήκοντα, καὶ ἀφ' ἑξέως ὡς καλὸς δρομεὺς τὰς ἰάπας τῶν ὑλῶν, καὶ τὰς φάραγγας τῶν ἱρέων, καὶ ὁσφραί- νεται τὰς ὀπάς τῶν ἐρπετῶν· καὶ τὸν ὄφιν ὅπῃ φέρει ἀφ' αὐτοῦ παρὰ χεῖμα γινώσκει, καὶ δι' ἧτος τίθησι πλὴν ῥίνα αὐτῆς ὅπῃ πλὴν ἵσταται τῆς ὀπῆς, καὶ αἰακρῶς πλὴν πνοῶν, καὶ ὀξίων ὃ ὄφιν εἰσβάλλει εἰς τὸν λάρυγγα τῆς ἑλᾶδος, ἡ δὲ καταπίνει αὐτόν. ἀφ' οὗτο ἑλᾶφος ὀνομάζεται, ἀφ' ὃ ἐλθὼν ποῖς ὄφιν ἐκ τῶν βαθύων. βέχεται γὰρ ὅπῃ τὰς πυλάς τῶν ὑδάτων, καὶ ὡς μὴ βῆς ὡς γὰρ σπῆται τὸ ὕδατος, τελευτᾷ. εἰ δὲ δι' ἑνὸς ὕδατος, πάλιν ζῇ ἔτη πεντήκοντα. ἀφ' οὗτο εἶπεν ὁ πατριάρχης· ὅν ἔπον' ὅτι ποιεῖ ἡ ἑλᾶφος ὅπῃ τὰς πυλάς τῶν ὑδάτων, οὕτως ὅτι ποιεῖ ἡ ψυχὴ μου πρὸς σέ, ὁ θεός.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν, νοητὲ ἀνθρώπε, βῆς μὲν ἀπ' αἰακηνίσης ἔχης· πύτων ἡ μὲν ἐστὶ τὸ βάπτισμα τῆς ἀφθαρσίας, ἡ δὲ τὸ χα- ρισμα τῆς ὑπόθεσις, ἢ ἡ μετάνοια. καὶ ὅτε δι' ἑνὸς τὸν ὄφιν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ (πυτῆσι τὸ αἰμώριον) δρομέως χάρις ὅπῃ τὰς πυ- λὰς τῶν ὑδάτων, ἡ γὰρ ὅπῃ ποῖς κρυνοῖς τῶν γραφῶν (καὶ τὰς ἐρμηνευθῆσας πατριάρχαις) καὶ πῶς ὕδατος ζῶν, πυτῆσι τὸ ἀγιον δῶρον. κοινωνοῦν γὰρ ἐν μετάνοια. ἀνδρώση σαυτὸν λοιπὸν ἀφ' ὧς αὐτῆς, καὶ τελευτᾷ· τίναται ἡ αἰμώρτια.

V. CHRI-

V. CHRISTIANVS POENITENS.

Cervus ad fontes.

CERVVS similis est siluestri caprea: illius cornua tribus ramis distinguuntur, vt & triplex est eius vitæ reparatio. Viuit enim annos quinquaginta, nemorūque siluas, & montium valles, vt velocissimus cursor contento gradu perlustrat, serpentiumque cauernas odore indagat, & sicubi serpens delitescit, è vestigio subodoratur, statimque nares ad limen cavernæ admouet, halitūque trahit: prodiens igitur serpens in fauces cerui sese ingerit, ille obuium deuorat: qua de causa appellationem fortitus est, videlicet: quod ex imo serpentes ad se attrahat. Postquam autem serpentem ex cauernis cepit, illico ad aquarum fontes decurrit: quod si trium horarum spatio aqua se explere non potest, moritur: sin autem aquæ porus obtingat, ad annos denuo quinquaginta vitam protrahit. Vnde propheta Dauid: Sicut desiderat cervus ad fontes aquarum, sic desiderat anima mea ad te Deus.

*Geoponicor
auctor l. 5.
Huius pro-
prietatis ra-
tionem red-
dit, quod Cer-
uus afflans
serpentem af-
ficiat eum
vertigine.*

A P O D O S I S.

Tu igitur, spiritualis homo, tres habes restaurationes, baptismum scilicet incorruptionis, filialis adoptionis gratiam, atque poenitentiam: si quando serpentem, id est, peccatum intra cordis recessus deprehenderis, ad fontes aquarum, hoc est, ad scripturarum scaturigines statim confuge, sanctam videlicet gratiam (quemadmodum Prophetæ interpretantur) hauri: nam si poenitentiam egeris, ab ea iterum, deleta penitus peccato, reparaberis.

T. S.

VI. POENITENTIA ET RENOVATIO.

Aquila iuuentus.

Non dissimilis est Sadaia de Aquila narratio.

AQUILA volucrum regina, à longissima vita designationem accepit, viuit enim annos centum. Cum verò senescit, rostrum ei incuruatur, caligantque oculi, ita vt nec videre possit, nec cibum capere: igitur in altum sese attollit, & in prærupam se proijcit rupem, ad quam rostrum allidit, & se frigidis immergit aquis, aduersusque solares radios se opponit, tuncque ex oculis cadunt lippidines, ac iterum iuuenescit.

APODOSIS.

Tu igitur, ô spiritualis homo, cum multitudine peccatorum fueris oppressus, in altum ascende, hoc est, in tuam ipsius conscientiam, atque te ad petram, scilicet ad fidem orthodoxam proiice, desle peccatorum tuorum multitudinem, & perpetuis te aquis, id est, lachrymis abstergens, Solis radiis incalesce, hoc est, in cœtu fidelium, & in sancto Spiritu ad calorem poenitentiae propera, lippidines, id est, peccata abiice, statim enim renouabitur vt Aquilæ iuuentus tua, & iustus vocaberis apud Deum.

ζ'. Η ΜΕΤΑΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΗ ΚΑΙ
Η ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ.

Η Τῆ ἀετὸς νεότης.

ΕΣΤΙ γὰρ ὁ ἀετὸς βασιλεὺς τῶν ὀρνέων· ἀετὸς δ' κα-
λεῖται ἀετὶς πλὴν πολυετίᾳ αὐτοῦ. ὅταν μὲν ζῇ ἔτη ἑκα-
πέν. καὶ γηράσκοντος γευποῦσθαι ὁ παρομυκτὴρ, ἔα μὲν λυώ-
ται οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, τὸ μὴ ὅρᾳν, καὶ οὐκ ἰσχύει φα-
γεῖν. ἀνέρχεται δὲ εἰς ὑψος λίαν, καὶ ῥίπτει ἑαυτὸν ὅτι ἀχρο-
πορου πέδας, παροτρυνσας αὐτῇ τὸ ῥάμφος, ἔλθου εἰς
πλὴν ψυχρὰν λίμνην, καὶ κέσθεται καὶ τὸ ἡλιακὸν θερμὸν. πί-
πτοι δὲ λεπίδες ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἔτι πάλιν εἰς νεὸς τέ-
λειν ἀνέρχεται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν, νοητὲ ἀνδρῶν, ὅταν πολλὰ ἀμύρτησῃς, ἀέλ-
θε εἰς ὑψος, πωτέσιν, εἰς τὸ στυγερὸν σου. καὶ ῥίπον σε καὶ πέ-
δας, ἤρῃς εἰς πλὴν ὀρθόδοξον πίσιν, κλαῦσον τὸ πλήθος τῶν
ἀμύρτων σου· ἐν τῇ λίμνῃ καθαλείσθῃ τῆς δακρυροῦσας σε.
θερμανθῇ καὶ τὸν ἥλιον, ἤρῃς καὶ πλὴν ἐκκλησίαν, καὶ καὶ
τὸ ἄγιον πνεῦμα, πωτέσιν πλὴν παχίσιν ὅτι πλὴν θερμῶν
τῆς μεταμοίσεως. ῥίπον ἀπὸ σου τὰς λεπίδας τὰς ἀμύρτας, καὶ
πάλιν ἀνακαταστήσῃς, ὡς ἀετὸς, ἡ νεότης σου, καὶ δίκαιος ὀνο-
μασθῇ πᾶσι τοῖς ἁγίοις.

Ζ'. ΓΑΣΤΡΙΜΑΡΓΟΣ ΜΕΤΑ ΤΑΣ ΝΗΣΤΕΙΑΣ.

Γυπὸς ἔδεσμα.

Ο ΓΥΤ, ὄρνεόν ἐστι, τῇ ἡτῇ τῆς γαστρὸς ἐκ πόνου ἰσχυρακοντίζον. ὅντι ἀπασίαν ἀγὰ τεταραχέοντα τῇ ἡμερῶν. ὡς ὅτε λαχὼν τύχη, ἐδέσμασιν, ἐρδίς λίβας τεταραχέοντα, καὶ ἀναπληροῖ πάλιν τῇ τεταραχέοντα ἡμερῶν ἀσιτίαν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ, νοητὲ ἀνδρῶν, ὅς ἀπασίαν ἦγες ἡμέρας τεταραχέοντα, παροκείνων πάλιν τῷ κυρίῳ ἀνάσσειν, μὴ θέλης γαστριμυρία χολάζειν, ἵνα μὴ ἀποβάλης πάλιν τῇ τεταραχέοντα ἡμερῶν νηστείαν.

Η'. ΧΡΙΣΤΟΣ.

Ἡ Πελεκῶν.

ΕΣΤΙ γὰρ ἡ πελεκῶν φιλότεκνον ὄρνεον ὡς ἐκ πόνου τὰ ὄρνεα. ἡ δὲ θήληα κατέχευται τῇ νεότητι, φυλάσσουσα τὰ τέκνα, καὶ ὡριθεύει αὐτὰ ἀσπαζομένη, καὶ κοιλίῳσται ἐν φιλήματι, ὅπως ταῖς πλυραῖς κατεργάζεται, ἐτελευτῶσι. καὶ μὲν ἡμέρας βίβας, ὡς ἀνθρωπίνου τῷ ἀρρένῳ πελε-

VII. VORAX POST IEIUNIA.

Vulturis pastus.

VULTUR cunctis auibus voracior est: quadraginta enim diebus cibo abstinet, quem cum inuenit, totidem se ex illo libris ingurgitat: itaque quadragenariam abstinentiam quadragenaria ingluvie compensat.

*Fortè hæc
Anis est
notæ, quam
diu ieiunare
scribunt.*

APODOSIS.

Tu igitur spiritualis homo, qui in quadragesimali ieiunio Dominicam resurrectionem expectas, noli ventri fœde indulgere, ne quadragesimalis abstinentiæ meritum perdas.

VIII. CHRISTVS.

Pelecanus.

PRÆ omnibus volucris Pelecanus prolis est: amans femina nido incubat, pullos suos custodiens, ipsosque fouet, complectiturque, & nimis osculis fauciat; perforat itaque illorum latera, & illi moriuntur: post tres verò dies accedit mas peleca-

*Nota ex aliis
PP. historicis.
Aristoteles
tamen E-
lian. non me-
minere.*

nus, & mortuos inuenit pullos, & valde angitur doloreque impulsus proprium latus percutit, ac terebrat, emanatque sanguis, quem super mortuorum pullorum vulnera instillat, qui sic vitæ restituantur.

APODOSIS.

Sic Dominus noster Iesus Christus, cuius latus lancea aperuit, continuoque sanguis & aqua exiuit super mortuos filios, hoc est Adamum & Euam, ceterosque prophetas, & super omnes mortuos sanguinem suum fudit, vniuersumque mundum illuminauit, & per triduanam sepulturam ac resurrectionem suam ad vitam illos reduxit; quapropter per Prophetam dixit: Similis factus sum Pelecano solitudinis.

IX. BONORVM OPERVM FRVCTVS VBERRIMVS.

Perdicis fecunditas.

*De perdicis
fecunditate
agit Clearchus
apud
Athen.*

PERDIX prolis fecunda est: constructo enim nido accedit foemina & singulis diebus oua parit: nec verò proprii ventris sufficit illi foetus, verum aliarum animum discurrens suffuratur oua, & ad nidum suum illa defert.

καρδίας, καὶ θύεσκοντος αὐτὰ τεθνηκέτα, ὁλοφύρεται τὴν καρ-
δίαν λίαν. πεπληγμένος δὲ τῷ πόνῳ, καταφίξει τὴν ἰδίαν
πλευράν, καὶ ὅπασα αὐτῇ ἐμποῖς, καὶ καταρρίψῃ αἷμα, ὅπως
ζῶν ὅτι τὰς πληγὰς τῇ τεθνηκέτων νεοσσῶν, καὶ οὕτως ζῶ-
ποιουῖται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, λόγχῃ τῇ πλε-
ρᾷ αὐτῶν ὑβρίσε, καὶ θύεσκοντος αὐτὸν αἷμα, καὶ ὕδαρ. ἐπέσα-
ξεν τὸ αἷμα ὅτι τοὺς τεθνηκέτας νεοσσούς, πυνέσι, τὴν Ἀδάμ,
καὶ τὴν Εὐάν, καὶ τοὺς λοιποὺς παρρησίαι, καὶ ὅτι πονήσας
θάιοντας, καὶ ἐφώτισε τὴν οἰκουμένην, καὶ ἐζωοποίησεν αὐτοὺς
ἀπὸ τῆς τεθνηκέτου πατρὸς, ὅτι ἐγένετο αὐτῶν. ἀπὸ τούτου ἐλά-
λησε ἀπὸ τῆς παρρησίας, ὡς οὐκ ἔστιν πελεχθῆναι ἐρμηνεύει.

Β'. ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΕΡΓΩΝ

καρπὸς γεννημάτων.

Τὸ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ πολύτεκνον.

ΕΣΤΙΝ ἡ ἀφ' ἑαυτοῦ πολύτεκνος. νεοποιηθεὶς αὐτὴ δὲ
παρρησιάζεται ἡ θῆλεις, καὶ γυνᾶ τὰ ὡς κατὰ ἐκείνην. καὶ
οὐκ ἔρκει αὐτῇ τῆς ἰδίας καρπὸς ὁ πόκος, ἀλλὰ κλέπτου-
σα τὰ ὡς τῶν ἄλλοτείων, φέρει αὐτὰ ὅτι τὴν νεοποίη-
σιν αὐτῆς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν νοητὲ ἀνδραπε, ὅταν πολλάς ἐλεημοσύνας ποιήσης, μὴ ῥυχέσῃ σοι, ἀλλὰ δράμα εἰς ἑτέρας ἐπιτολάς, καὶ πλήθυνοι σφόδρα τὴν νεότητά σου. τυτέσι, ἀγνοοῦν τὴν καρδίαν σου, καὶ σκληρύνουν λίαν σε κατὰ τῶν ἐλατήρων διωάμεων.

Ε. ΕΡΩΣ ΕΙΣ ΘΕΟΝ ΡΙΣΤΟΣ.

Ἡ τῆς βυζάνος χρεία.

ΕΣΤΙΝ ἡ βυζάνος φίλωνδρον ὄρνειον ὡς πᾶσι παῖσι πετεινά· καὶ περιβόοντα ἀμφοτέροι ἀρρεὶ καὶ θήλυ, καὶ νεοασποιοῦσιν. ἀποζυγθέντων δὲ αὐτῶν, φυλάσσουσιν τὴν μονογαμίαν, ἕως τέλους τῆς ζωῆς αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν, νοητὲ ἀνδραπε, ὅταν πληθὺς ἀφομιῶν, καὶ δόξῃ σοι κατὰ τὴν μετομοῆσιν, ἀπόβαλλε τὸ κακουργεῖν, καὶ μὴ ἀπεισῇς εἰς ἑτέραν ῥόπην, τυτέσιν, εἰς ἑτέραν ἀμῶντιαν, ἀλλὰ φύλασσε τὴν μονογαμίαν σου, τυτέσι, τὸν ὅρον τῆς γυναικός σου, ἵνα θύρῃς μενῶν ἐν τῇ δαυτέρᾳ παρρησίᾳ.

ΑΡΟ-

APODOSIS.

Sic tu, spiritualis homo, si multas feceris eleemosynas, ne tibi satis esse putes, sed ad alia praecepta festina, & nidum tuum abundè imple, hoc est, cor tuum expia, & te aduersus contrarias potestates valde muni.

X, AMOR FIDELIS
IN DEVM.

Turturis viduitas.

INTER omnes aues, coniugis amans est turtur: *Meminit etiā*
mas & femina vnà volant, pullosque procreant: si *Basil. Homil.*
verò morte separantur, ad finem vsque vitæ viduita- *3. in Exa.*
tem custodiunt.

APODOSIS.

Sic tu, spiritualis homo, cum peccatis onustus, tempus esse poenitendi iudicaueris, abiice praua opera, nec nouis te sordibus, id est, peccatis implicis, sed vnico coniugio contentus esto: videlicet intra proprii tori limites te contine, vt in secundo aduentu mansionem inuenias.

T

XI. CHRISTI RESVRRECTIO.

Phœnix.

PHŒNIX aus pauone pulchrior est: pauo enim aureas argenteasque habet alas: Phœnix verò hyacinthinas, & smaragdinas, preciosorumque lapidum coloribus distinctas: coronam autem habet in capite & in pedibus malleolos. Prope Indiam degit: viuit autem annos quingentos, & in cedris Libani absque cibo & potu, vento pascitur: at post quingentos annos alas aromatibus implet, & cum Heliopoles sacerdos sacrificia inchoat, è proprio egreditur nido, ad sacerdotem pergit, vnâque templum ingreditur vsque ad sacrarium, & in cinerem tota consumitur: sequenti autem die alis renatis reperitur: tertia verò die iam integra sacerdotem salutat, restauratâque iterum ad proprium locum redit.

APODOSIS.

Cur igitur Iudæi iniqui, Domini nostri Iesu Christi triduanam resurrectionem non crediderunt, cum aus trium dierum spatio ipsa se susciteret? aut quomodo seipsum à mortuis suscitare non potuit, cum de illo dixerit Propheta: Iustus vt Phœnix florebit.

ΙΑ. ΧΡΙΣΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ.

Η Φοινίξ.

ΦΟΙΝΙΞ τῷ παλιν ὡραμιότερα ὑπὸνυχ. ὁ τῶν γὰρ
 χειρῶν καὶ ὤργων καπαπεπῆσας τὰς πτέρυγας κέ-
 κτηται· ἡ δὲ Φοινίξ, ὑακίνθου καὶ σμαράγδου, ἔστι λίθων πολυ-
 τελῶν. πάρεστι γὰρ φέρει ὅτι πλεὺς κεφαλῶν, καὶ σφύρας κατέχει
 ὅτι τοῖς ποσὶν αὐτῆς. ἡ Φοινίξ τῆς Ἰνδίας ἐγγὺς κοιτάζεται, καὶ
 ἀμφὶ τὰ περὶ τὰς ἐτὶ τὸ βίον ἀφ' ἧς εἰς τὰς κέδρους τῶν Λι-
 βαίων ἀβρωγας, καὶ ἀποτος, βέβηται ὅτι ἐκ πνύματος. καὶ μὲν
 τὰ περὶ τὰς ἐτὶ αὐαμέσας ἐμποῖς τὰς πτέρυγας αὐτῆς
 ὡραμιότερα, ἔστι δὲ σημεῖον ὁ ἱερὸς τῆς Ἡλιεπόλεως, ἐγείρε-
 ται ἐκ τῆς ἰδίας τόπου, καὶ πορεύεται πρὸς τὸ ἱερόν, καὶ εἰσερ-
 γνύμενη εἰς τὸ ἱερόν μὲν τὸ ἱερόν, εἰς τὸ ἅγιον θυσιάζειον, ἔ-
 πόρτα τὰ μέλη αὐτῆς, ἀποδοῖς γὰρ. τῇ δὲ ὁπίσθῃ ἡμέρᾳ, θεί-
 σκε αὐτὴν πτερυγνύμενη ἔσθμ, τῇ τεύτῃ δὲ ἡμέρᾳ, ἀναπε-
 πληρομένη πτερύγων ἀσπάζεται τὸ ἱερόν, ἔστι δὲ ἀνακαταστήσει
 ἀπὸ χειρὸς πάλιν εἰς τὸ ἴδιον τόπον.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ πῶς οὖν οἱ παλαιότεροι Ἰσδαῖοι ἠπίσταντο τὴν τελευτή-
 ῃ ἀνάστασιν τῆς κυρίας ἡμεῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπεὶ τὸ ὄρεον
 ἀφ' οὗ τεινὴν ἡμερὰν ἐζωοποιήθη, καὶ ὁ κύριος ἡμεῖς Ἰησοῦς Χρι-
 στός παρ' ἐγώ, οὐκ ἐδυνάμην ἐγείρειν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν; ἀφ' οὗ
 τὸ ποτὶ ἐλεῖν ὁ παρ' ἐγώ, ὡς Φοινίξ, ἀνέστη.

Τ ij

ιβ'. ΤΩΝ ΕΑΥΤΟΥ ΑΜΑΡΤΗΜΑ-
των γνώσεις.

Ο Τρώς τοῖς αὐτοῖς πόδας εἰσπορᾷ.

ΕΣΤΙΝ ὁ παῖς τερπόμηνον ὄρνεον ὡς δὲ πόδα πᾶ-
τεινά. ἐστὶ δὲ μωρόχροος, ἔπλεον ὥραων. περπα-
τῶν γὰρ ὁρᾷ αὐτὸν τερπόμηνον, ἐγκεχυφᾷ δὲ ἔχον πύ-
φαλλον ὑποδέλπει. ὅταν δὲ ἴδῃ τοῖς πόδας αὐτοῦ, φωνῇ
ἀγέως, αὐτοῖς ὁμοίως ἔχον πρὸς τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ σώμα-
τος φάσκων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν νηπτε ἀνδραπε, ὁρᾷ τὰ ἐμπλῆς σε, ἔπλεον
ἀγαθὰ σε, τέρπου, καὶ ἀγάλλῃς. ὅταν δὲ ἴδῃς τοῖς πόδας σε,
πᾶ ἀμάρτηματά σε, φώνησον, καὶ κλαῦσον πρὸς τὸ θεόν, καὶ μί-
σησον πύ-φαλλον, ὡς περ ὁ Τρώς τοῖς πόδας, ἵνα δίκαιος
ταῖς νυμφίω φαῖης.

γ'. Η ΣΤΕΝΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ἑρμῆν πύλη.

Οφίς ἀφ' ῥήγματος εἰσδυόμενος.

ΟΧΡΙΣΤΟΣ εἶπεν ἐν τῇ βασιλείᾳ, Γίνεσθε
φρόνιμοι, ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περὶ σελῆ. ὁ
φισιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς ὀφείας, ὅτι πολλαὶ φύσεις εἰσὶν ἐν
αὐτῇ.

XII. PECCATORVM SVORVM

AGNITIO.

Pauo suos pedes intuens.

PAvo inter omnes volucres avis est iactabunda: corporis enim forma atque alis pulcher est. Cum ambulat, se ipse lætitia exsultans intuetur, demittit verò caput, & in terram oculos coniicit: cum autem suos conspicit pedes, grauiter vociferatur, scilicet quod illi ceteris corporis sui partibus non respondeant.

Fabellam tamen existimatur.

APODOSIS.

Tu igitur, spiritualis homo, præcepta & bona tua videns delectare, & exulta: cum verò pedes, id est, peccata aspexeris, vociferare, & coram Deo desle atque odio habe peccatum, quemadmodum & pauo pedes, ut sponso iustus appareas.

XIII. ARCTA AD COELVM

IANVA.

Serpens per rimam ingrediens.

AIT Christus in Euangelio: Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. Physiologus in serpente plures inesse naturæ proprietates ait.

Notauit idem alio loco ex Climacho.

Prima serpentis proprietates.

Cum senio grauatur, caligant illi oculi: & cum iterum iuuenescere parat, quadraginta diebus cibo abstinet, & tandem emollita cute, quærit petram per cuius foramen magno nisu contendens pronusque transire nititur, cutemque exuit, qua deposita gaudet, atque iterum iuuenescit.

A P O D O S I S.

Et tu, spiritualis homo, si per angustam & arctam viam veterem mundi senectutem deponere vis, corpus tuum ieiunio macera: Est enim angusta porta, & arcta via quæ ducit ad regnum cœlorum.

XIV. DÆMONIS IMPETVS IN
GRATIA DESTITVTOS.*Serpens insiliens in nudos.*

*Isidorus &
Alberius ali-
ter narrant.*

CUM serpens vestitum hominem conspicit, pa-
uet, ipsumque fugit: quod si nudum videt, il-
lum petit.

Πρώτη φύσις τῆς ὀφθαλμοῦ.

Ὅταν γινώσκῃς, ἀμβλυώνοντα αὐτὸς οἱ ὀφθαλμοί, καὶ εἰς αἰανείαν ἐαυτὸν βάλῃ, καὶ τὴν ἡμέραν περὶ αὐτὸν ἔσται, ὡς δὲ τὸ δέμας αὐτὸ γινώσκῃ, ὅτι βίβῃ περὶ αὐτὸν, καὶ ῥαγάδαται· περὶ αὐτὸν δὲ ἄλλο τῆς ὀφθαλμοῦ ὡς αὐτὸν περὶ αὐτὸν, καὶ ἐκβῇ τὸ γῆρας, ὅτι ἀποβαλὼν αὐτὸ περὶ αὐτὸν πᾶσι νεανίσκων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ, νοήτε δὲ δευτερεῖα, εἰς τὴν ἡμέραν, ὅτι πάλαι ποτὲ γῆρας τῷ κόσμῳ ἀποβαλέσθαι, ἄλλο τῆς γῆρας, ὅτι περὶ αὐτὸν ὁδὸς, ὅτι νηστείας ὅτι σῶμα μάστιξον· τὴν γὰρ ὅτι ἡ πύλη, καὶ περὶ αὐτὸν ἡ ὁδὸς ἡ ἐπὶ αὐτὸν εἰς τὴν βασιλείαν τῆς οὐρανῶν.

ΔΑΙΜΟΝΟΣ ΟΡΜΗ ΕΝ ΤΟΙΣ
τῆς χάριτος ἀπειρημένοις.

Οφίς περὶ αὐτὸν ὁδὸς εἰς γυμνοίς.

ΟΦΘΕΙΣ τὰ ὅφθαι ὁ δὲ δευτερος ἐνδεδυσμένος, φοβῶν αὐτὸν πάλαι, ὅτι ἄλλοι δὲ αὐτὸν ὁδὸς εἰς γυμνοίς, καὶ αὐτὸν ὁδὸς εἰς γυμνοίς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ νοήτως εἰνόησον, ὅτι ἦν ἡμεῖς ὁ πατήρ σε ὁ Ἀδάμ ἐν
 τῇ πατρὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ ἀνθρώπου ὁ Θεὸς ὑφαντὸν πολὺν, ὅτε
 ἔχουσι ἐμπέσειν τὰ ἔχοντα, ἀλλὰ ἔφθνε μακρὰν ἀπ' αὐτῶν
 ὅταν δὲ γυμνὸς ἐμείνῃς τὸ ὅλον τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀδελφῷ, τότε ὁ
 πόνηρός ἐκράτησεν αὐτόν.

16. ΦΡΟΝΗΣΙΣ ΚΑΙ ΕΥΛΑΒΕΙΑ.

Οφίς πρὸς κεφαλῇ φυλάσων.

ΤΟΥ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἀποκεραμῖσαι ἰχνυόοντος, ὅλον
 τὸ σῶμα καὶ ἀδίδωσι, τὴν κεφαλὴν μόνῳ φυλάσσει.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οφείλουμεν οὖν ὡς ἡμεῖς ἐν χειρὶ περιεσμεν ὅλον τὸ σῶ-
 μα θανάτῳ καὶ ἀδιδώμεν, μόνῳ τὴν κεφαλὴν φυλάττοντες
 πνεύματι, τὴν Χεῖρὸν μὴ ἀφαιρέσωμεν, ὅπως ἐποιοῦν οἱ ἄλλοι μύ-
 τυρες· ἡ κεφαλὴ γὰρ πρὸς αὐτὸν ὁ Χεῖρὸς ἐστίν· ὡς ἐ-
 γράφαται.

17. ΑΚΑΚΙΑ.

Οφίς τὴν ἰὸν ἀποτίθεσθαι.

ΟΤΑΝ ὅτι τὴν πηγὴν ὅπου ὕδωρ πρὶν ἔλθῃ ὁ ὄφας ἐ-
 ρχῇ τὴν ἰὸν, ἀλλά γε ἀφείδων αὐτὸν ἐν τῇ νεότητι, ὅτε κα-
 ταρῶς πορεύεται, ἵνα μὴ τοῦ ὅτι αὐτῆς πίνοντος φαρμακεύσῃται.

ΑΡΟ-

APODOSIS.

Et tu spiritualiter considera, quòd cùm noster pater Adamus veste à Deo contexta in Paradiso indutus fuit, illum adoriri diabolus non potuit, sed procul ab eo fugit: cùm verò præcepta Dei transgressus nudus mansit, tunc vicit illum diabolus.

XV. PRUDENTIA ET CAUTIO.

Serpens caput obtegens.

SI quando serpens ab homine petitur, caput ille tantùm custodit, reliquum corporis exhibet.

APODOSIS.

Debemus igitur & nos in tempore periculi totum corpus morti concedere, solum caput custodire: hoc est, Christum non deserere, quemadmodum sancti martyres fecerunt. Omnis enim viri caput Christus est: ut ait Scriptura.

XVI. INNOCENTIA.

Serpens deponens Venenum.

CUM serpens ad fontem ut bibat pergit, virus non deferret, sed in antro illud dimittit, sicque purus accedit; ne ex illis aquis bibentes veneno inficiat.

Hoc idem habet gryxas.

APODOSIS.

Debemus igitur & nos qui ad perennem puramque & diuinis ac cælestibus eloquiis scaturientem aquam in Dei Ecclesia properamus, malitiæ venenum nobiscum non deferre: sed omnem prauitatem ac iurgium, & omnem malam cogitationem deponere, sicque inson-tes & puri Ecclesiam Christi adeamus, ne anima nostra veneno inficiatur.

XVII. PRVDENTIA OECONOMICA.

Formica.

AIT Salomon in Prouerbiis: Vade ad formicam
ô piger. Physiologus multas proprietates habere eam dicit.

Prima proprietas formicæ.

Cum sollicitè discurrunt, & singulæ granum portant, à ferentibus vacuæ nec petunt, nec vi auferunt, sed vnaquæque colligere sibi studet.

APODOSIS.

Hæc in prudentibus & fatuis virginibus deprehenduntur.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οφείλομεν οὖν καὶ ἡμεῖς ὅτι τὸ ἀένναόν τε καὶ ἀκακὸν
ὑδωρ ἀποδόντες, τὸ τῶν θεῶν καὶ ἐπουρανίων λόγων ἐν τῇ τῷ
θεοῦ ἐκκλησίᾳ γέμεν, μὴ φέρνουμεν ἡμῖν τὸν τῆς κακίας ὄνον, οὐ
μὲν. Ἀλλὰ πᾶσαν κακίαν καὶ λοιδορίαν, πόρῳ τε πονηρὸν ἐν-
θύμημα ἀφίνειν, καὶ οὕτως ἀμφοῖ τε καὶ καθαρὸν πορῶ-
μεν ἐν τῇ τῷ Χειροῦ ἐκκλησίᾳ, ὅπως μὴ πλεῖ ἡμετέραν
ψυχὴν καὶ φαρμακώσωμεν.

ΙΖ'. ΦΡΟΝΗΣΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ.

Η Μύρμηξ.

Ὁ Σολομών εἶπεν ἐν ταῖς παροιμίαις· Ἰθὺς πρὸς τὴν μύρ-
μηκα ὡς οὐκ ηὐρέ. ὁ φυσιολόγος εἶπε πρὸς τὴν μύρμηκα
τὴν πολλὰς φύσεως ἐχούσης.

Πρώτη φύσις τῆς μύρμηκος.

Ὅταν ὅτι μὲν βαδίζουσιν ἐκαστα κομίζουσαι τὴν κόκκον,
καὶ οὐ λέγουσι ποῖς φέρουσι, δότε ἡμῖν, οὐδὲ ἀρπάζουσιν ἀπὸ
αὐτῶν, ἀλλ' αὐτόματι τε συλλέξουσιν οἰκίσαι ἀποιόσαι.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ταῦτα ὅτι τῶν σωφρονίων τε καὶ μαρὰ πρὸς θεῶν ἀρεῖν
ἔστι.

ικ'. ΣΥΝΕΣΙΣ.

Η Μύρμηξ τοὺς κόκκους διχοτομῇ.

ΟΤΑΝ ἀπολαμύσῃ τοὺς κόκκους ἐν τῇ ποίμῃ, διχοτομῇ αὐτοὺς, μὴ χηιδῶς κατὰ λαβόντος σαπῶσιν οἱ κόκκοι, καὶ λιμοκτονηθῶσιν αὐταί. ἡ γὰρ μύρμηξ θυμώσφορ τυγχαροῦτα παροφῇ καὶ μα μέγα, ἢ ἔβροχλῶ ἔρχεσθαι. θεοερυμῶν δὲ σὲ τίω μύρμηκα τὸ κόκκον τῷ σίτου εἰς τὸ ἐπιπλεῖ εἰσχεμίζουσαν, ἐρχόμενον νότ τὸ χηιδῶν. ἡ δὲ ἐκφέρουσθαι διὰ σπῆ, γαλιώϊν ἐσορῶϊν γράτ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ δὴν ὦ ἀνδραπε, τῷ τῆς παλαμῆς ῥήματα ἐκ τῆς πνέματιν ἄφῃ. ὅ γὰρ γράμματα ἀποκτείνῃ. Γαδῶς γὰρ εἶπε. Ο νόμος πνέματικὸς ἐστὶ. πρὶν γὰρ τὰ νόμῳ μὴ παρσέχοντες οἱ Ιουδαῖοι, ἐλιμοκτονήθησαν.

ιβ'. ΔΑΙΜΩΝ ΘΗΡΕΥΤΗΣ ΨΥΧΩΝ.

Η ἀλώπηξ ὀρνίθας λαβοῦσα.

Vide Or-
pian. l. 3.

Κωνσ. γ. 460.

Οἰωνοὺς τε δὲ

λοισιν ἐλεῖν, καὶ

τὴν λαχῶν.

Η Αλώπηξ ἐστὶ πολὺτροπον ζῷον. πεῖνάσθαι τὴν καὶ φα-
ροῦτα ἐσφῆς, ἀφῃ λαβόντος τοὺς ἡλιακούς το τοὺς, κα-
ταρρίπτουσα αὐτὴν ἐς γλῶτ, ἔδνεχόμεν πλεῖ πνέμῳ, ἔδνε-
κρίνουσα πνέματιν, καὶ τὴν ὑπὸ τῆς οὐραίας τῆς οὐραίας τε καὶ τοῦς

XVIII. DISCRETIO.

Formica grana dissecans.

CUM in cellulis grana condunt, in duas partes illa diuidunt, ne hyeme ingruente putrescant, & ipsæ fame pereant. Formica enim cū sit animal solers, & æstus solis nimium, & hybernum tempus præsentit. Itaque cū eam videris triticum in cauernam condentem, hyemem aduentare intellige: si verò illud extra educentem ipsam videris, tranquillum instare tempus scito.

Id ipsum præclare descriptum à D. Hieronymo notari in hypotyposibus.

APODOSIS.

Tu verò, ô homo, sermones veteres ab spiritualibus separa. Littera enim interficit. Et Paulus ait: Lex spiritualis est. Iudæi autem legi minimè adhærentes, fame perierunt.

XIX. DÆMON VENATOR ANIMARVM.

Vulpes aues capiens.

VULPES versutum est animal. cū enim esurit, & cibo caret, aprica loca adit, & humi strata, animamque continens, ac simulans se mortuam, supina iacet, oculis & pedibus sursum

erectis. Aues itaque delabuntur ut ipsa vescantur: illa verò arripit eas subito, ac pro libito deuorat.

APODOSIS.

Nec aliter diabolus cum illaqueare hominem vult, tentat ipsum, ut quam negligenter se in oratione gerat: sicque facillimè irretitur.

XX. AMOR TENEBRARVM ET humilitas.

Nycticorax.

AIT Psaltes, Factus sum sicut nycticorax. Physiologus igitur auem esse dicit amantem magis tenebras, quam lucem.

APODOSIS.

Sic Dominus noster Iesus Christus dilexit nos sedentes in tenebris, & in umbra mortis, hoc est, Gentium populum amauit, magis quam Iudæos, qui olim adoptionem, repromissionemque in patre habuerunt. Quamobrem saluator dixit, Noli timere pusillus grex, quia complacuit patri vestro, dare vobis regnum. Dices, impura avis est noctua: atqui Saluator per Apostolum dixit, Eum qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit: humiliavit seipsum ut exaltaret nos: factus est omnia, ut omnes saluos faceret.

πόδας δὲ ἔχρυσον, ἐκ χρυσοῦν δὲ τὸ πετεινόν, ἔαυτὸν κα-
παδὶν βαλόμενον, ἐκείνη ἐποίησεν αὐτὰ κρατεῖ, καὶ ὅσα
βούλεται καὶ τρώγῃ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω δὲ ὁ ἀθέστος παρδύσαι τὸν ἄνθρωπον βαλόμε-
νος, ἀπαπειράζει αὐτὸν, ὅπως ἀμύνης ἔχηται τῷ πρῶτον,
καὶ ῥᾶσα οὕτως παρδύει αὐτόν.

κ'. ΦΙΛΟΣΚΟΤΙΑ ΚΑΙ ΤΑΠΕΙ-

νοφροσύνη.

Νυκτκόραξ.

ΦΗΣΙΝ ὁ ψαλμωδὸς· Εὐχόμενοι ὡσεὶ νυκτκόραξ.
ὁ γὰρ φιλοσόφος λέγει τοῦτ' ὅ πετεινὸν ὑπερβαίνει
τὴν νύκτα, ἢ τὴν ἡμέραν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτως καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀγάπησεν ἡμᾶς
ὥς ἐν σκότεινῳ θανάτου καὶ σκηνῶν, τοῦτ' ἔστι τὸ λαὸν τῶν
ἐθνῶν, ὑποφάνη τὸ λαὸν τῶν Ἰουδαίων, τῶν ποτε τὴν ὑπόστασιν καὶ
ἐπαγγελίαν τῶν πατέρων ἐχρησάμενοι. ἐκ τούτου δὲ ὁ σωτὴρ ἔλεγεν,
μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι διδάσκειν ὁ πατὴρ ἡμῶν,
δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. ἔρχεσθαι, ὅτι ὁ νυκτκόραξ ἀκρί-
βηρπιν ὅσιν. ἔπειτα ὁ σωτὴρ ἔλεγε ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅτι τὸν
μη γινώσκοντα ἀμύρῃσαν, ὑποφάνη ἡμῶν ἀμύρῃσαι ἐποίησεν ἐπαπαί-
νωσεν αὐτόν, ἵνα ὁφείλῃ τοῖς πόρταις· τὰ πόρτα γένοιεν, ἵνα
παύσαι σῶσιν.

κα'. ΕΝ ΜΙΚΡΟΙΣ ΜΕΓΑΛΑ.

Η Μέλισσα.

ΕΙΡΗΤΑΙ Ἀφ' τῆ σοφοῦ· μικρὰ εἰς πετεινοῖς μέ-
λισσα, καὶ ἔρχη γλυκυσμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ὡσαῦται τὰ θεῖα ἔργα αἰετιχάστα, εἰ δὲ θεόποις, καὶ
θαιμασά εἰς ὀφηλοῖς, καὶ γλυκύ τε καὶ ὡς ῥῆγι, καὶ κηρίον,
καὶ ὡς πτόμα τὰ κήσιατα.

κβ'. Ο ΜΟΝΑΧΟΣ ΑΡΓΟΣ.

Ο Ξηροβάτραχος.

ΟΥΤΩΣ ὁ Ξηροβάτραχος δέχεται θερμὸν τῆ ἡλίου,
πρὸς τε πάχους, ἔμβρους, αἰέμοις, καὶ χημύδας, καὶ
πτόμα ὡς ῥῆγι, οὐδαμῶς τε ἀπειρηκώς ἔστιν. ὁ δ' ὁ Ξη-
ροβάτραχος ἀδυνατεῖ ὡς ἐνεργεῖν ἐν τῇ ποιούτων, ἀλλὰ κα-
ταλαβόντος τῆ χημύδος, βάλλει ἑαυτὸν εἰς πὴν βυθόν. ὅπτι-
λάμψοντος δ' τῆ ὑλίου, ἔξερχόμενος ἡδὺς θερμαίνεται, ἐπὶ
δ' ἡ τῆ ἡλίου θερμὸν παρῶν, αὐτὸν φέρει οὐ διώσται, ὅ-
πάλιν ῥίπτει ἑαυτὸν βυθὸν δε.

APODOSIS

XXI. IN PARVIS MAGNA

Apis.

AIT sapiens: Parua inter aues est apis, & principium dulcedinum fructus illius.

APODOSIS.

Haud aliter diuina opera incomprehensibilia sunt in hominibus, & mirabilia in excelsis, & super mel & fauum ac super creata omnia dulciora.

XXII. OTIOSVS MONACHVS.

Rana aquatica.

APODOSIS

TERRESTRIS hæc rana calorem solis excipit, & gelu, imbres, ventros, & hybernas tempestates omniaque sustinet, Aquatica vero nihil horum tolerare potest: verum ingruente hyeme se ipsam in profundum demittit, Sole vero emicante emergens placide incalescit: cum autem solis calor increuerit, ferre illum non potest, ac denuo in profundum sese deijcit.

*Terrestres
Rana ut Calometa quæ
degunt inter
arundineta.*

APODOSIS.

Sic & qui otiosè degunt monachi minimè poterunt famem, sitim, nuditatem, continentiam, & humi cubationem tolerare: qui verò otio non indulgent, libenter ieiunant, atque omnia sustinent.

XXIII. CHRISTI ASPECTVS SALVTARIS.

Charadrij medici oculi.

*Charadrius
hic cum Ictero
confunditur
cuius aspectus
sanat
Ictericos.*

EST auis Charadrius dicta, quam Physiologus ait albam esse totam absque vlla prorsus nigredinis nota. Porrò si quis morbo laboret, sitque hominis ægritudo lethalis, prospectum suum Charadrius ab illo auertit: sin verò morbus vitæ securitatem promittat, tunc Charadrius in ægrum intendit visum, & vicissim æger in Charadrium.

APODOSIS.

Sic Christus Dominus noster candidus est totus, absque vlla mundana nigredine, qui à reprobis vultum suum auertit: in sanctorum autem faciem respicit. Age, quomodo, inquires, cum Charadrius impura sit auis personam Christi sustinet? impurus quidem est serpens, quem tamen in testimonium adduxit Christus, dicens: Quemadmodum exaltauit Moses serpentes in deserto, ita exaltari oportet filium hominis.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ οἱ μοναχοὶ, οἱ μὴ ἀσχύροισι οὐχ οἷσι τε
ἔσονται ὑπομνήν πείραν, δι' ἃν, γύμνασιν, ἐγκρατείας ἐ
χαμηκοιτείας. οἱ δ' ἀναχολούροισι ἡδιστα νηστεύουσι, καὶ πόρτα
φέρουσι.

αγ'. ΧΡΙΣΤΟΥ ΘΥΙΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ.

Χαράδρις ὀφθαλμοὶ ἰατρικῆ.

ΕΣΤΙ γὰρ πετεινὸν λεγόμενον χαράδρις. ὁ Φισιολόγος
ἐλέξε παρὰ τούτου ὅτι ὅλον λευκὸν ἐστὶ, μὴ ὅλως λευκ-
νίδην ἔχον. καὶ ἐὰν τις νοσῇ, ἡ νόσος τῷ ὀφθαλμῷ εἰ ἔστιν εἰς
θάνατον, ἀποστέφει ἀπὸ τῆ νοσηνῆτος ὁ παρὰσωπον αὐτοῦ ὁ
χαράδρις. ἐὰν δ' ἡ νόσος παρὰς ζώει ἐστὶν, ἀπειρῇ τὸν νο-
σηνῆτα ὁ χαράδρις, καὶ ὁ νοσῶν τὸν αὐτὸν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτως ὁ κύριος ἡμῶν Χριστὸς ὁλόλευκός ἐστι, μηδεμίαν
μυγαμίαν τῷ χρώματι ἔχον. ὅς μὲν ἀπὸ τῆς ἀπολουμένης παρὰ-
σωπον ἐαυτὸν ἀποστέπει, ὅς δὲ τῷ ἀγίῳ εἰς ὁ παρὰσωπον βλέ-
πει. ἄγε ἐρῶμεν, ὅτι χαράδρις ἀκαθαρτός ἐστι, καὶ πῶς φέ-
ρεται εἰς παρὰσωπον τῷ Χριστῷ; ἀκαθαρτον δὲ ἐστὶ καὶ ὁ ὀφθαλμὸς, καὶ
ἐμὴ τύρῃσιν αὐτὸν ὁ Χριστὸς λέγων. Καθὼς ὕψωσε Μωσῆς τὸ
ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὕψωσεν αὐτὸν δειτῶν τῷ ἀγίῳ
που.

κ.δ'. ΔΑΙΜΩΝ ΚΑΤΑΠΑΙΖΩΝ ΜΑΤΑΙΩΝ.

○ Δειδροκόλῳ εἰς ἀκαρπύζον δένδρα εἰσπράχνημος.

Ο Δενδροκόλωψ ὄρνεον ἔστι ποικίλον, καθάπερ καὶ ὁ
 Διδόβολος ποικίλος ἔστι. πορβύεται δὲ ὁ δειληροκόλωψ
 διὰ τὴν τῆς δρυμοῦ ὑλάν, καὶ τὰ περιμυκτῆει παῖσι, ὥς ποῖς
 ὡσὶν ἀκροῖσθαι· καὶ εἰ μὴ ἔστι κωφὸν καὶ ἀκαρόδον τὸ δένδρον,
 ἐκκόπτει καὶ ἐς αὐτὸ εἰσερχέσθαι· εἰ δὲ ὀλοκαρόδον ἔστιν, ἐκφύ-
 γει, ἐκφύγειν ἀπὸ χόλμος εἰς ἕτερον δένδρον.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτως ὅτε ἡμεῖς δὲ δρυμοὺς πορεύεσθαι, πρυτάνη, δὲ
 τῆς τῆς ἀνδρῶν φύσεως, καὶ ὅτι τοῖς δένδροις κατεζέσθαι,
 ἡμεῖς τοῖς ἀνδράποιν, μετὰ βάλανον καὶ καρδίας αὐτῶν εἰς τὴν
 ἀκαταρσίαν, παῖς καὶ τῶν ὡπὶ ἀκούει. Ἐν μὲν οὖν ἀνδρῶν
 κωφὸς τε ἔκ ἀκαρδίας ἔστιν, ἐν αὐτῇ εἰσπερχόμενος νεοστεύει
 ἐν τῇ ὁλοκαρδίᾳ, ταχέως ἐκφύγει, καὶ εἰς ἑτέρας ἐπομα-
 καμῶται.

κε'. ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΝΕΙΑΣ ΤΥΓΟΣ.

Ο ΠΕΛΑΓΟΣ.

ΕΣΤΙ δ' ο πελαργός ἀνότατον ὄρνεον, οὔτε γὰρ ἄρρεν
πῶς θήλειαν θελγέσει, πρὸς πῶς ὀχέϊαι ἐκκαλεῖσθαι

XXIV. DÆMON ILLVDENS VANIS.

Picus inanes arbores occupans.

PICVS auis est variij coloris, quemadmodum & *Picus arbores*
 diabolus versipellis est: nemoris frutera ingredi- *perforat un-*
 tur, rostroque petit, aurem iis admouens: quòd si si- *de δευκαλῶ-*
 derata inanifve arbor fuerit, illam excidit, atque ex- *πῆς dicitur.*
 cisam occupat: verùm si solidam deprehenderit, inta-
 ctam relinquens, auolat, atque aliam inuadit.

APODOSIS.

Non aliter diabolus siluam, naturæ videlicet huma-
 næ, intrat atque in arboribus confidet, hominis in-
 quam cor ad inhonesta traducens, ferit, atque attentè
 obseruat. si itaque hominem esse inualidum atque ex-
 cordem animaduertat, ipsum inuadit, & in eo nidum
 suum construit; quòd si firmo integroque esse corde
 sentiat, fugit statim, & ad alios accedit.

XXV. PIETATIS ET CASTITATIS
typus.*Ciconia.*

CICONIA auis est castissima: mas enim nec fe-
 minam illecebris ad coïtum prouocat, nec ipsi

vim infert. Deinde eadem aui mirabili pietate vtrumque parentem in senectute alit.

APODOSIS.

Sic & nos duo illa diuina præcepta adimplere oportet, hoc est, à malo diuertere, & bonum facere, quemadmodum regius Propheta scripsit. Sed & Dominus similiter in Decalogo iubet, sic dicens: Honora patrem tuum & matrem tuam: & rursus, Non Mœcha-beris.

FINIS.

βία συνάπτεται. Ὁ γὰρ ὄρνειον τῷ τ' πατέρα, καὶ πλὴν μη-
τέρα αὐτῶν δισέβεια θανμασία γηροβοσκῆς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω ἔῃμας δύο θείας ἐντολὰς ὅτι πληρῆν δεῖ, πωτέσι
ἐκκλίνῃν ἀπὸ τῆς κακοῦ, καὶ ἀγαθὸν ποιεῖν, ὡς ὅτι γέγραπεν
ὁ βασιλικὸς προφήτης. καὶ ὁμοίως δὲ ἐν δεκαλόγῳ προ-
τάτῃς ὁ κύριος οὕτω λέγων, Τίμα τ' πατέρα σου καὶ τ' μητέ-
ρα σου. καὶ αὐτῶν. Μὴ μοι χεύσῃς.

ΤΕΛΟΣ.

AD
HORI APOLLINIS
HIEROGLYPHICA,
OBSERVATIONES.

Auctore P. NICOLAO CAVSSINO Trecensi,
è Societate IESV.

L. S.

*In notis ea perstrinximus qua ad auctoris mentem declaran-
dam faciunt, nunc quaedam uberius visa sunt his
observationibus enucleanda.*

CVR

CVR SERPENTIBVS.
MAXIME VERO BASILISCIS,
ET ASPIDIBVS INSIGNITÆ
DEORVM ET REGVM CORONÆ?

AD HIEROGLYPHICVM
primum,

LIBRI PRIMI.

ASILISCVM serpentem *Dijis circumpos-*
tum Horus asserit hoc hieroglyphico, sed
qua ratione istud fieret non indicat, & pro-
fundum de hac re apud interpretes silentium.
Quomodo igitur *circumponunt*? Nempe
sic existimo Deorum capiti, hoc est Coronis
inserunt. Vsitatissimum erat apud hanc gen-
tem. Regibus, aut Leonis, aut Tauri, aut
Draconis anteriorem partem in capite gesta-
re, tanquam insignia principatus, quod notauit Diodorus l. 1. parte 2.
Quinetiam *Ælianus* libro 6. de Animalibus, cap. 38. disertè testatur,
Ægyptiorum regum Diademata spiris implexa fuisse, *his apud Ægyptios*
ἡ δὲ τοῦ ἀσπίδων, ut *stabilem imperij firmitatem declararent*; quam-
quam (opinor) melius Diodorus Regum sanctitudinem hoc symbo-
lo declarari putat, quos violare sacrilegium est. Hunc ferè morem
imitatus Hungus *Scotiæ Rex*, insignia in torqui ordinis circumtulit
carduis vndique præmunita, cum hoc lemmate, *Nemo me impunè*
lance *cus* *Dijis tri-*
buitus *et qua-*
gustiori etiam titulo Distribuebant vel certè, (ut censeat hic auctor) ad re?

Tautus Aegyptiorum Deus quid de tota Serpentum natura censuerit.

Aegyptij Serpentes ἀγαστάμους dixere.

Phœnices quoque eodem nomine appellarunt.

Draconia dicta templa Strabo l. 14.

Basilisci cadauer à Pergamenis emptum.

symbolum immortalitatis & diuinitatis. Talis quippe ab iis censebatur natura serpentum, vt docet Philo Biblius, & Sachomathon: scribunt enim *Tautum* Aegyptiorum Deum Draconum naturam atque serpentum diuinam putasse, quod spiritualissimum est omnium animal, & maxime igneum, longeuum præterea, & senectam cum pelle deponens reuirescit, & vix naturali nece conficitur. Cum quo facit Aelius Lampridius, qui Deos quoque Serpentes ab Aegyptiis nominatos memorat, vbi sic de Heliogabalo loquitur, *Aegyptios draconulos Romæ habuit, quos illi Agathodæmonas appellant.* Nec tantum Aegyptij, sed & Phœnices quoque Serpentem *Dæmonem felicem* nominabant, vt ait Eusebius lib. 1. De præpar. Euang. cap. 7. *Φοβίζας δὲ αὐτὸν ἀγαστάμους καλοῦσιν, ὅμους δὲ Αἰγύπτιοι Κνήρ ἐπονομάζουσιν.*

Verum quod magis mirere, Serpentibus tantum cultus tribuit gentilitas vt *Draconia* templa nominaret, quod prima (vt arbitror) circa Serpentes extiterunt Idololatriæ semina, adeo hanc speciem Dæmon habuit in deliciis, vt nec sine Serpentum effigie consecrata superstitionis domicilia crederentur, quod constat ex Persio. Nota præterea est Epidauriorum, Atheniensium, Argiuorum, Borussorum, Ophitarum denique hæreticorum, in Serpentes infelix superstitio.

Tribuitur autem ab istis hæc diuinitas maxime Basilisco, cuius natura supra ceteros serpentes velox est & ignea. Quamobrem & quæ Epies generatim de cultu serpentis dicit apud eundem Eusebium, Pierius de Basilisco accepit, qui vt solet non adeo pensiculatè auctores examinat, & qui Pierium descripsit in Basilisco, Gesnerus in eandem quoque mentem incidit, quam ego non arguo, sed ab Epie quem Pierius laudat, manasse non comperio. Ceterum, quod hîc tria serpentium genera facit, terrestres opinor intelligit, aquatiles, & volatiles, quorum meminit Strabo l. 15. At quod Basiliscus sit immortalis, commentum est, cui manifestè reluctatur Solinus, qui Basilisci cadauer amplo sestertio à Pergamenis emptum memorat, ne templum Araneæ intexerent, aut apes inuolarent. Non dissimilis fabula apud Apionem, qui sibi Ibin immortalem à sacerdotibus Aegyptiorum ostensam memorat.

Quid sit Sothis?

Ad Hieroglyphicam tertium.

SOTHIS apud Aegyptios fidus magni nominis, quod idem est cum Canicula ab eius ortu Heliaco Aegyptij Neomeniam Thoth primi magnæ periodi canicularis putabant: ab hac ipsa mundi statuebant primordium, quod Porphyrius in libello quem de Nympharum antro

composuit, docet his verbis. Αἰγυπταῖοις δὲ ἀρχὴ ἔτους οὐχ ὁ Αἰεθροῦς ὡς Ρω- *Sothis cani-*
μαῖοις, ἀλλὰ Καρκίνος. πρὸς γὰρ τῷ Καρκίνῳ ἡ Σῶθις. καὶ Κυνὸς ἀστέρα Εἰ- *cula anni pri-*
λινὴς θάσι. Νουμβρία δ' αὐτοῖς ἡ Σῶθις ἀνατολὴν ἡμέτερος κατέρχεται τῆς εἰς *mordium*
τὸν κόσμον. *Egyptijs principium anni est, non Aquarius, ut Romanis, apud Egy-*
sed Cancer, in Cancro enim est Sothis (quam Canis sidus Graeci dicunt.) ptios.
Neomenia autem est ipsius Sothis ortus, quæ generationis mundi ducit
initium.

Hæc autem Sothis, à Rege Petoſiride apud Vettium valentem vo- *Sothis, alias*
catur Σῶθ', idque genere masculino, cum dicit τὸ Σῶθ' ἀνατολὴν Εἰ- *Σῶθ'.*
dem quoque ἀστροκύνον dicta, ubi insigne mendum irrepsit ἀστροκύνον
ἀστροκύνον, quam lectionem apertè indicat Porphyrius de antro.

Notat porro Caniculam præcipuè habere duas stellas, vnam in ca-
pite quæ Isis vocatur, & alteram in lingua quæ Syrius propriè & ca-
nis nuncupatur. Vnde apud Diodorum lib. 1. Bibliothecæ inter titulos
Isidis hic legitur.

Εγὼ εἰμι ἐν τῷ ἄστρῳ τῷ Κυνὶ ἐμπέλασα.

Ego sum in astro canis refulgens.

Hæc doctè simul & acutè vidit Hadrianus Iunius. Sed in eo dissen-
tire cogor ab homine erudito, quod eandem stellam neget appellari
Maram, & *Nearam* apud Hyginum reponat. Ego *Mera* verissi-
mam lectionem puto, & ex Nonno Dionysiacō scriptore compro-
bo; sic enim lib. 5. scribit,

Πυράπιδος ἀστέρι Μαίρης.

igneæ astrum Mera.

Vbi *Neare* nomen conuenire non potest. Et certè Etymologia
congruit, nam μαίρειν est lucere. Porro de huius sideris fulgore & si-
gnis præclare cecinit Homerus *Ιλιάδ. X.*

Λαμπεύειντος μὲν ὁ γ' ὅστι, τὰ κεν δὲ τε σῆμα τίτυκται,

Καὶ τὸ φέρετ' πολλὸν πυρετὸν δειλοῖσι βροτῶσι.

At Manil. Astronom. l. 5.

Exoriturque canis, latratque canicula flammæ,

Et rabit igne suo, gemitatque incendia Solis.

Quod autem dicit in huius sideris exortu *Egyptios* χρησιμεύειν τῷ Σελωδεύματι,
πάντων ὅτ' ἐν τῷ ἐνιαυτῷ μελλόντων, id est, Prognosticon facere de iis quæ *vulgò Alma-*
toto anno futura sunt, alludit ad Καλανδεύματα, quæ nos vulgò *nachus* vnde
nachs nominamus. Mos iste vt apparet ab *Egyptiis*, manauit ad Græ-
cos, qui cum sæpè iis diuinationibus abuterentur, minimè mirandum *Impostores*
est, si perstringantur à Patribus vt iudiciariæ astrologiæ commentarij. *sua Prognosti-*
Nicephorus Homologeta in Canon. Τὸν Σποκλινεῖν τὰ Παύλου, καὶ τὰ Λα- *ca reuelatio-*
γὰν βασιτολόγια, καὶ σελωδεύματα, καὶ Καλανδεύματα οὐ καὶ δὲ χροῖον βίβλιν *nes Adami*
καὶ γὰρ πάντα, id est, Reuelationem Pauli, & commentarios de fulmi- *Salomonis,*
nibus, de prædictionibus mensium, & auspiciis Calendarum admit- *aut Paulise-*
tere non oportet, sunt enim profani omnes. *pe vocabant.*

Hyginus male
ab Hadriano
Iunio in voce
Mera corre-
ctus.
Mera quid.

De anno Dei & ortu Sothidis, & quorsum annus Τέταρτος vocaretur?

Ad Hieroglyphicum quintum libri primi.

Annus diei apud Censorinum pro anno Dei, id est Solis. **P**eraque sunt in hoc capite subobscura, quæ liquidius mihi videntur explicanda. Primum enim quis est ille *annus Dei*? pro quo scēdā imprimis notā apud Censorinum legitur *annus diei*. Sed græca totam illam fuliginem facillè detergunt, cum dicunt, ἔτος τῶ θεοῦ ἡλιακῶν ἐξήκοντα πέντε ἡμερῶν. *annum Dei* trecentis & sexaginta quinque diebus absolui. Ex quo apparet annum esse civilem & hic Solem, καὶ ἡλιὸν θεὸν nominari. Non ob eam rationem quam Ludouicus Carrion libro secundo emendationum annotauit, quod primi homines existimarint Deos Solem, Lunam, Terram, Astra, eosque primum nominarint θεοί, quia perpetuo cursu viderent ferri, vnde & Apollo ὁ θεός. Hec ratio (inquam) non euincit, quia ad Græcos potius pertinet quàm Ægyptios: deinde θεὸν nomen omnibus stellis volentibus facit esse commune.

Cur Sol Deus Osiridis simlachrum ex nouem cubitorum smaragdo. Longè aptior mihi videtur quæ colligitur ex Plutarcho in Iside & Osiride: vbi notat ipsius Osiridis per quem Solem intelligebant, Natali, auditam fuisse vocem, quæ significaret natum esse μέγαν θεόν, ex quo hæc appellatio placuit, & ad ipsius postea numinis honorem usurpata est. Accedit quod Isin & Osirin Solem videlicet & Lunam supra ceteros omnes Deos colerent Ægyptij, eisque omnes honores deferrent. Vnde & Apion Plistonices Osiridis siue Serapidis simulachrum ex nouem cubitorum smaragdo conflatum stupendo apud eos miraculo commemorat. Mos erat autem omnibus gentibus vt Deos patrios, tutelares, & quos Theodoretus in oratione de Martyribus πολιοῦχος nominat, sine additamento Deos vocitarent. Sic Attici Mineruam, πύθ θεόν, & Lacedæmonij Castores τῶ Σιδῶ, & Ægyptij Osirin τῶ θεόν. Isin τῶ θεόν.

Duplex annus Ægyptiorum. Iam quod grauioris est difficultatis, cur annum communem per quartam arui partem quæ centum duntaxat cubitos complectebatur, expresserunt, & eundem annum Τέταρτον quasi quadrantem diceret, nominarunt. Obseruo ex Censorino libro de die Natali duplicem Ægyptiorum annum fuisse, vnum quidem minorem trecentorum & sexaginta quinque dierum. Alterum κανικὸν Canicularem, qui quatuor Solis annos complectebatur, vno insuper die intercalari addito, vt Horus definit, si non ex civili ratione, saltem ex arcana Sacerdotum obseruatione: Nam primis temporibus nulla fuit apud Ægyptios intercalandi consuetudo. Hunc annum ex ortu caniculæ quater repetito definie-

bant; Atque ut trecentis & sexaginta quinque diebus absolutis, sex præterea horæ ad cursum qui ex motu Solis definitur singulis annis adduntur; Illæ verò post quatuor annorum conuersionem diem solidum efficiunt, Ægyptij (inquit) quarto demum ortu Sothidis, siue Caniculæ intercalabant, & solidum annum tunc absolutum putabant; quod erat re vera quadriennium, civili quadriennio vno die maius propter hanc intercalationem. Hæc ex Censorini verbis colliges quæ ita se habent.

Ad Ægyptiorum verum annum magnum Luna non pertinet, quem Græci *κυρκον*, latine canicularem vocamus, propterea quod initium illius sumitur cum primo die eius mensis quem vocant Ægyptij *ἡμερὴς* caniculæ sidus exoritur. Nam eorum annus civilis solos habet dies trecentos sexaginta quinque, sine vlllo intercalari; itaque quadriennium apud eos vno circiter die minus est quàm naturale quadriennium: eoque fit ut anno millesimo, quadringentesimo sexagesimo primo, ad idem reuoluatur principium, hic annus etiam *ἡλιακὸς* à plerisque dicitur, & ab aliis *ὁ θεῶν ἐνιαυτός*.

Hæc ille, ex quibus iam facillè est Hori symbolum interpretari. Annum verrentem, hoc est civilem significantes quartam arui partem pingunt, & annum volentes dicere, *τετάρτον*, quadrantem dicunt. Quorsum? nisi quia civilis annus est quarta pars anni magni? & præterea in vno quoque anno quarta diei pars redundat: quam rationem subintexit cum dicit, *κατὰ τὴν ἀνατολὴν τῆς ἀστὴς τῆς Σωθιδος μέχρι τῆς ἄλλης ἀνατολῆς τετάρτον ἡμέρας περιέειναι*, ab vno Sothidis ortu ad alterum (præter annum) quartam diei partem apponi, ex quo, inquit, quarto quoque anno superuacuum diem computant.

Cur Idolum Solis accipiter?

Ad Hieroglyphicum sextum libri primi.

NON est hîc meum (quod præmonui) consilium, actum agere; quamobrem quæ de accipitre à Pierio sunt annotata, lubens volensque prætermitto. Tantum ea quæ aut ipse omisit, aut incertis auctoribus indicant (quod sæpè facere solet) commemoro, & quæro imprimis cur *ἡλιε εἰδωλον*, Accipiter nominetur, curve in accipitris effigiem Sol, siue Osiris fuerit efformatus, & quorsum idem ales Apollini sit peculiari superstitione dedicatus. Duas causas inuenio, Vaticiniorum & medicinæ scientiam. Quippe accipitrem post excessum è vita immortalis spiritu vigere, & oracula petentibus reddere cre-

*Accipitrum
fabulosa ora-
cula.*

*Accipitrum
intestina à
falsis prophe-
tis deuorata.
Kirandis fa-
bulose com-
mentationes
& deliria.*

mirere Porphyrius in eo opere quod de abstinendo ab animatis con-
scripsit, refert aliquos eò dementiae uenisse, vt si quando augurandi
scientiam auidè quærent, præsagorum animalium atque imprimis
accipitrum fibras cruore adhuc stillantes deglutirent, quo Accipitris
animam cum cruore haurirent; & ita se ad fundenda oracula mirificè
acutos & diuino quodam spiritu incitados credebant.

Quo spectat etiam vanissimi Kirandis de ariolandi modo ars nuga-
toria. In *Xiphia* (inquit) lapide, id est, in sapphiro sculpe accipi-
trem, & sub pedibus eius *Xiphiam* piscem, deinde inclusam sub ea-
dem gemma herbae *xiphii* radicem gesta in anulo. Hic enim annulus
castus est, quem si habueris omnia tanquam ex oraculo cognosces, quod
si eandem gemmam in simulachro aliquo collocaris, de rebus quas scire
uolueris, fundet oracula.

Hæc ille nugator impudens, ex quibus lector videas callidam Dæ-
monis Tyrannidem, & deploratum superstitiosæ gentis statum, quæ
cùm animam accipitris haurire se credebatur, Dæmonem impurissimo
pectore admittebat. Neque verò tantum accipitrem oraculorum
scientia pollere crediderunt, sed & ipsum sacerdotum doctorem fe-
cerunt. Narrat enim Diodorus delatum ab eo secundum Ægyptiorum
fabulas ad sacerdotes librum, filo puniceo circumligatum, in quo om-
nes Ceremoniarum ritus continerentur. Eius verba sunt libro primo
Bibliothecæ pagina ex edit. H. S. SS. *Τὴν δὲ φασὶν ἐν τοῖς ἀρχαίοις
ῥηγοῖς ἱερεῖα βιβλίον ἐνυκλῆν εἰς θήκας τοῖς ἱερεῖσι φοινικῶν ῥαµατὶ περικτε-
µέον, ἔχον ῥαµατὶ τὰς τῶν θεῶν δεξιὰς τι καὶ πρὸς αὐτάς.* Addit idem au-
thor in huius rei monumentum Ægyptiorum *ἱεραµατῆς* licium
purpureum, & accipitris pennam in capite gestare, quod nobilitatis
apud Ægyptios fuit monumentum.

Iam quod ad scientiam medicinæ attinet, non tantum serpentes &
insecta procul arceret, sed herbam Hieraciam sui nominis inuenit ad
acuendam visus aciem perutilem, cuius Aetius & Dioscorides memi-
nere. Describitur apud Gesnerum Hieracium cubitale, tenerum, lacte
manans, mollibus aculeis, flore luteo diluto, qui in pappos abit, qui-
bus semina oblonga, & asperiuscula subduntur, foliis laciniatis bre-
uioribus quam in plerisque lactucis sylvestribus, anteriore sui parte
lterioribus & rotundis hisque amaris. Hæc est Hieracia quæ hîc ab Ho-
ro recensetur. Vides igitur quas ob causas accipitrem καὶ εἰδωλον
dixerit.

*Hieracium
herba quæ.*

*Accipiter my-
sticum librum
defert.*

Cur animæ Symbolum accipiter, & cor septum animæ.

Ad Hieroglyphicum VII. lib. I.

PRÆter Hori rationem quæ ab Ægyptio nomine Accipitris est petita, *Baieth* enim (quo vocabulo sacram hanc avem nominant, animam cordatam significat) occurrit alia ratio, quod accipitrem ingenti quadam celeritate præditum, igneæ esse naturæ dicerent. Animam autem igneam non modo Ægyptiorum, sed & Græcorum, & Romanorum Philosophia statuit. Mitto infinitos locos, & laudatores huius sententiæ, vnum tantum ex Fabio, declamatione decima placeat ascribere, ubi agit de sepulchro excantato, & prohibitis adolescentis Manibus, ne in complexum Matris reuolarent, sic autem definit. *Animam flammei vigoris impetum, perennitatemque non ex nostro igne sumentem, sed quo sidera volant, & quo sacri torquentur axes, inde venire, vnde rerum omnium auctorem Parentemque spiritum ducimus, nec interire, nec villo mortalitatis affici fato. Sed quoties humani corporis carcerem effregerit, & exonerata membris mortalibus leui se igne lustrauerit, petere sedes in astra.*

Anima flammei vigoris impetus.

Anima leui igne lustranda ex testimonio gentilium.

Martianij Capella de planetis in animam influentibus sententia.

Igneas igitur non tantum facit animas, sed volucris siderum igne accensas. Vnde Martianus Capella l. I. septem planetas in animam quasi in sobolem suam calore & luce influentes inducit, ex quo, animam humanam à Saturno habere dicit *λογικόν*, à Marte *θυμικόν*, à Mercurio *ἰσχυρικόν*, à Venere *ἑρμητικόν*, à Luna *σεπτικόν*, à Ioue *πνευματικόν*, à Sole *ἡλιωτικόν*. Hac eadem ratione freti igneam esse animarum naturam dixerunt, quod & ab astris igneis fluere, & in astra redire, imò quod magis mireris stellas post excessum è corpore fieri crederent, quod annotauit Aristophanes, vnde & Horus l. I. 2. *ἀστέρες* symbolum esse dicit *ἡ ψυχὴ ἀνθρώπου ἄρρενος*.

Hanc sententiam spectauit Prudentius cum dixit, *Oris opus, vigor igneolus*. Quæ cum apud auctores leguntur, per allegoriam intelligenda sunt: Est enim anima omnis expers materiæ, nec lucis, aut ignis habet essentiam, sed aliquam dumtaxat similitudinem. Quamobrem Tertullianus in eo cautè legendus est libro de anima, cap. 9. qui eandem facit caloris ærei & lucidi, & Cæsarius iunior qui animam in vas aliquod sphericum clarissima luce perfusum deformat.

Tutius & prudentius loquutus est Philo cum libro secundo allegoriarum, *πῶς ἡ ψυχὴ* vocat *μακαρίας φύσεως ἐνμαρτυρίαν, ἢ ἀπαύσιασμα, ἢ ἐνσυνέσιον*. Expressum beatæ naturæ simulacrum, decerptam à Deo animæ particulam, diuinitatis radiationem.

Porro quod hic Horus *Καρδίαν* dixit *ἡ ψυχὴ μέγιστον*. Cor septum

*Cor quomodo
septum ani-
ma.*

*Octo partes
animæ secun-
dum Varro-
nem.*

*D. Dionysij
pulchra ob-
servatio de
comparatione
animæ cum
corpore.*

*Mos deoscu-
landi pectoris.*

*Sapphirus
Veritatis.*

*Eurycles ij-
dem ac ἐν γα-
στρίῳ δουρὶ ἀπὸ τοῦ
σώματος Eury-
cle.*

anima, appositæ ad eorum sententiam dixit, qui animam in corde constituerunt, quamquam de ea re diuersæ fuerunt sententiæ. Marcus Varro singulas hominum animas in octo partes distribuit inter se proportionem maximè dissimiles: Quinque enim statuit quibus sentiunt homines, sextam qua cogitant, septimam qua progenerant, octauam qua voces mittunt. Ex quo fit vt animam quasi in varias propagines discriminatam per totum corpus diffundat. Alij nouam intelligentiam in capite tanquam in arce, θυμὸν verò in corde stabiliunt. Quæ opinio ad eorum alludit mentem qui animæ facultates, per singulas corporis partes exprimunt. per σῆδος autem siue cor τὸν θυμὸν delineant.

Sic enim habet D. Dionysius libro de diuinis nominibus cap. ix. Τὸν θυμὸν σωματικῶς διπλασιεῖ, καὶ κεφαλῇ αὐτὸν τοῦ νοῦ, ἀρχὴν πλὴν δόξαν, σῆδος τὸν θυμὸν, γαστέρα δὲ πλὴν ἐπιθυμίαν, στέλη δὲ καὶ πόδας πλὴν φύσιν ἐλεγχόμεν. Mentem scilicet respondere capiti, opinionem ceruici, pectori animum, cupiditatem ventri, crura verò tantum τὸν θυμὸν, sed cum mentis, rationis, & consilij communiter autores in corde collocant. Sic suum לֵב Hebræi doctores accipiunt, & קוֹנָה לֵב possidens cor prouerbiorum 15. 32. idem est ac sapiens. Vbi nota præclarum antiquorum ritum, qui cum in corde sapientiæ domicilium defigerent, sapientum virorum non os, & manus, sed pectus in sapientiæ veneratio- nem solebant deosculari.

Quem morem scitè notauit Eusebius historiæ Ecclesiasticæ libro sexto, capite secundo in Leonide Origenis Patre, qui cum in filio adolescentulo agnosceret δαΐζουσαν φύσιν, dormienti sæpè numero astabat, eiusque pectus denudabat stragulis: atque illud perinde ac si facer Dei spiritus idem ipsum sibi tanquam templum consecrasset, auguste & cum reuerentia osculabatur. Etni fallor apud Eunapium Sardonium extat honorifica Proæresij sophistæ mentio, cuius eloquentiam maximè verò extemporaneam demirati auditores, eiusdem pectus quasi ἑρμοῦ λόγιον πίπτον lambebant osculis.

Quamobrem & olim sapientiæ Hieroglyphica gestabantur in corde. Testes sunt Romanorum bullæ, testis illa nobilis sapphirus, in qua sculpta erat imago Veritatis, quam summus Egyptiorum iudicum Præses de collo appensam gestabat in pectore, cuius meminit Ælianus variæ historiæ libro xiv.

Certè Iudeorum maximus Pontifex non alibi quàm in pectore admirabiles illas gemmas rationalis insutas gestabat, quas dubiis temporibus Populus consuleret, vt quasi ex summi sacerdotis corde Dei voluntatem & sapientiam eliceret, de quo plura ex Iosepho & Epiphanio dixi Symbolorum Syntag. 2. Lusit quoque in hac imitatione Dæmon, cum Eutycles suos, & σενομαίτις, è pectore quasi ex domicilio sapientiæ voces depromere curauit.

Addo etiam maleficos in suis defixionibus, vt animam è corde veluti

ex sua sede elicerent, per cordis cerei septa stimulos & acus adegisse, hoc enim voluit Ovidius, cum dixit,

*Sagaque punicea defixit numina Cera,
Et medium tenues in iecur egit acus.*

Cuius sceleris auctor primus fuisse fertur Nectanabus, vt annotavit egregius scriptor noster Delrio Disquisit. magic. l. i. c. 4.

Cur cornix in nuptiis inuocata, & quid sit ἐκ κοῦρῃ Κοῦρῃ Κοῦρῃ.

Ad Hieroglyphicum 8. l. i.

Scopulus est hic locus ad quem multi offenderunt: Nil opus est *Locus Ori*
omnium commemorare sententias. Cælius Rhodiginus, & Gesne- *valde perple-*
rus, qui in grandem illam voluminum molem omnia penè congesse- *xus.*
runt, hunc antiquitatis ritum non omisere, sed verbis adeo corruptis expres-
serunt, vt nihil minùs videantur quàm huius auctoris sententiam intel-
lexisse. Atripuerunt enim ex communi interprete hæc verba ἐκ κοῦρῃ, ni-
mirum κοῦρῃ cornicem appellantes, quibus nihil distortius. Pierius
paulò liquidior sententiis, in hac tamen verborum interpretatione,
quæ maximè desiderabatur, filum abruptit. *Græci* (inquit) *vt Hori* *Pierius pa-*
interpres, obseruauit, nuptialibus festis ἐκ κοῦρῃ κοῦρῃ clamitare consue- *rum in Hori*
uerant, cum tamen ignorarent Cornicem in nuptiis omine auspiciatissimo, mente inqui-
nominari solitam. Tum suspicatur mendum, & aliter apud Æschylum *renda dili-*
in Danaïdibus scribifatur, sed quod affert non plus habet perispicui- *gens.*
tatis. Nam vt rem accuratius inspiciamus, Tragœdia Æschili quæ lau-
datur non extat, licet tantum nobis riuiolos ex hoc fonte in pindari scho-
liaſte conſectari, qui ad Pythiorum oden tertiam p. 217. sub finem ex-
plicans illud Poëtæ,

ἀλῆες
Οἷα παρδέρου φιλοῦσιν ἐπὶ τῷ
Εὐφροίας ἱεροκοῦρῃ-
ζῆδου ἀοιδῶν.

Coetanea vt Virgines socie solent in vespertinis cantibus dicere iuueni-
libus iocis. Interpres (inquam) ad hoc verbum quærit quid sit ἱερο-
κοῦρῃ ζῆδου, responderet idem esse ac iuuenilius animi caussa, lasciuiare, &
ludere νεοπεζῆς ἔχῃ ψυχῶν τε καὶ παλῶν. Alij censent puellas ἱεροκοῦρῃ ζῆδου
dictas fuisse ἀπὸ τῆς ἀμοφῆς κοῦρῃς ὑμῶν, νυμφῶν, καὶ τῶν νυμφῶν. *Quod*
sponsum & sponsam celebrarent. Tertiam subinfert rationem, quod
canentes benè ominatis vocibus inclamarent. Σὺν κοῦρῃς τε καὶ κοῦρῃς
Cum pueris & puellis, quod initium cantilenæ nuptialis esse liquidum
est. Hic proferuntur Æschyli verba ex Tragœdia Danaïdum mire à Pic-
rio truncata, atque deprauata.

Quid sit apud
Pindarum
ἱεροκοῦρῃ ζῆδου.

Χάριτα δ' εἶσι λευκὴν ἡλίου φάος,
 ὅς ἐγείρω πρηνέσιν τὰς νυμφίους,
 Νόμοισι δέ τινι, σὺν κόρῃς τε καὶ κόρνι.

Horum sensus est. *Deinde vero prodit lucidum solis iubar, Interim ex- cito benivolos coniuges, Legibus eorum qui statuerunt* (hanc cantile- nam) Σὺν κόρῃς τε καὶ κόρνι. Hæc Æschilus. nam quæ sequuntur καὶ τῷ βίῳ ἀκορεῖ. ἀπὸ τῆς κόρῃς κορώνας, non iam videntur Æschili, sed ex alio capite ducti sunt, & tam fœdè discerpta, ac mutila, ut nihil ad huius lo- ci interpretationem inde deduci possit. Hadrianus Iunius vir eruditissi- mus longè sagacius locum illum peruidit, Animaduerforum lib. 1. cap. 1. ubi Cælij Rhodigini quia hæc ipsa Hori verba citauit, mentionem fa- ciens, *Dispercam* (inquit) *si se ipsum intellexerit, tantum abest ut*

Iunius in hoc Hori loco dis- cutiendo ac- curatior. *Hori sententiam peruidisse illum putem.* Tum emendans contextum proculdubio deprauatum, legit ἐκκόρῃ κόρνι κορώνῃ, & interpretatur, *Euerræ Virgo Cornicem, atque elimina.* Iubetur autem (inquit) Vir- go Cornicem euerrere, quod sinister esset solitariae Cornicis occursum velut viduam portendentis vitam. Hæc laudatus Criticus satis appositè, quæ prima quidem specie, probabilitate sensum percellunt. Sed tamen

Iunij senten- tia eleuatur.

accuratius spectata aliquid relinquunt dubitationis. Nam primò n vox ἐκκορεῖν euerrere, propriè est sordibus purgare, ac emendare, & non nisi durius significat eliminare. Deinde cur iubetur euerræ & eliminari cor- nix, cum potius ad nuptias post Hymenæum inuocaretur. nec dicas in- uocatas fuisse duas cornices, non singularem: Ælianus enim libro tertio de animalibus capite nono, ubi de hac inuocatione Cornicis scribit, non aliter quàm Horus singulari numero vsurpauit, cum ait consueuisse ve- teres ἐν τοῖς γάμοις μετὰ τὸν ὑμῶν Κορώνην καλεῖν. Cum igitur constet inuocatam fuisse cornicem, non potest dici euerræ & eliminari; si quidem inuocare, & eliminare, planè repugnant. Et cum fateatur Horus ἐμονοίαν χάριν celebrari illud ἐκκόρῃ Κόρνι Κορώνῃ, planè inuocatam potius quàm expulsam Cornicem significat, nec iam vnus numero Cornicis ratio- nem habet in hoc adagio, quæ solitaria credebatur infausa, sed Κορώνῃ dixit nomen speciei, non numeri: ab omni enim numero abstrahit.

Dicam ego quod sentio, cum n verbum Κορεῖν frequentius saturare si- gnificet, ita hæc Hori verba interpretanda existimo, ἐκκόρῃ Κόρνι Κορώνῃ, *Exsaturatione & puella Cornicem.* Neque hoc leui coniectura adductus effutio: nam puellæ nobiles ut ominatas consequerentur nuptias, iube- bantur opimum prandium dare Cornici, quod ex Phœnice Colopho- nio, qui citatur ab Athenæo, libro octavo colligere licet, ubi Coronistæ hoc est Circulator s Cornici loquutuleiæ quam circumferebant, emen- dicant stipem, & prandium ad fores Patris-familias: Accedit autem vir- go nubilis, & si quis affert pro prandio Cornicis, ex quo aiuscatores illi precantur ut illustrem, & locupletem maritum nanciscatur, quod Cor- nicem coniugij Hieroglyphicum tam impense colat. Versus autem Phœnicis sunt, ubi diu Metragyræ illi rogarunt.

Mos anti- quus de puel- la nubili qua prandium dabat Cornici ex Phœnice antiquo au- ctore erutus.

Ω πῶς θύειν ἀγκλινε· πλοῦτος ἦκουσε.

Καὶ τῇ Κορώνῃ παρθένης φέρει σῦκα.

Θεοὶ, θέοιτο μετὰ πύμπλος ἡ κόρη,

Κάρνειον ἀνδρα κ' ὀνομασὸν ἔχουσι.

Καὶ τῷ χέρι πατρὸς κοῦεν εἰς χεῖρας

Καὶ μητρὶ κοῦεν εἰς τὰ γούνα κατδεῖν.

O puella fores aperi. Plutus audiuit.

Et Cornici Virgo offert ficus.

O di, fiat multis procis expetita puella,

Et locupletem virum, & celebrem nanciscatur,

Senique Patri filiolum in manus

Et matri filiolam in genua deponat.

Hec opinor multum ad huius loci interpretationem faciunt, & simul grauium auctorum, de Cornice in nuptiis inuocata, & de puellarum erga Cornicem cultu iudicia satis confirmant, quibus etiam addi potest, quod habet Pausanias in Messenicis de Cornice aenea in fundamentis Coroneæ vrbis inuenta, quam licet colligere ibi gentilitio ritu cultam fuisse. Videre est quoque apud Festum huius superstitionis relicta Romanis vestigia. Nam (inquit) *Corniscarum Diuarum Lucus trans Tiberim Cornicibus dicatus, quod in Junonis tutela esse putabantur.* Cuius rei nulla commodior est ratio quàm quæ ab Horo affertur, quod Cornix sit coniugalis amoris symbolum. Mares enim scæminis conubio iuncti numquam ad alteram diuertunt Cornicem, ac ne ipsa quidem scæmina quoad viuunt, ad alterum marem; quod si mors diuortium fecerit, qui superstes est à coniugibus, perpetuum sibi indicit celibatum.

*Cornix aenea
in vrbe Coro-
naa.*

*Cornica Di-
ua apud Fe-
stum.*

Quomodo Scarabæus viri symbolum, & de annulo militum
Scarabæi figura impresso.

Ad Hieroglyphicum decimum.

Porphyrus in eo libro quem ἐπὶ τῇ ἐμ-λόγων ἀποχρῆς de abstinendo scilicet ab animatis copiosè scripsit, de Scarabæo tradit multa Horo planè consentientia. Illi (inquit) cumulatæ sapientia, & diuinarum rerum consuetudine quædam animalium magis quàm Homines à Diis int.lexerunt amari, quæ Soli maximè consecrata putant, quia natura eorum sanguine & spiritu copiosissimo constet. Et post pauca Scarabæum animal (ait) rerum diuinarum indocti abominabantur, quod Ægyptij summopere venerantur, animatam Solis effigiem esse putantes. Scarabæus autem omnis virilem sexum habet, & spermate in sterco infuso, pila deinde confecta, pedibus inuoluitur, veluti Sol cælum & mensẽ lunarem expectat. Hæc ille, quæ meritò Eusebius libro tertio de præparatione Euangelica plenius irridet. Nec Appion famosus

Grammaticus mundi cymbalum, suæ gentis in hac re ineptias satis robusta oratione potest excusare.

*Pulchra
Æliani ob-
servatio de
annulo mili-
tum Egy-
ptiorum.*

*Sacramen-
tum militare.*

*Militum Ro-
manorum
σπεραιδες &
nota.*

*Christiani
quid iuberent
ferre in
annulis.*

*Mos piorum
inurendi sibi
ferro candenti
in cute no-
men Iesu ex
Procopio.
Antonij Dio-
genis lepida
observatio.*

Porro quod dixit Horus Scarabæum τὸν αἰδέεσθαι significare, idem est ac si dixisset αἰδέεσθαι virum fortem & bellicosum, quia omnes Scarabæi mares nascuntur. Præclara est in eo argumento Æliani observatio libro decimo de animalibus, capite decimo quinto. Vbi annotat Egyptios milites ex lege quadam patria, quæ ita præcipiebat, consuevisse in annulis gestare insculptam scarabæi effigiem, significante (inquit) per hoc symbolum legislatore, Δεῖν ἅρρενας εἶναι πάντας τοὺς μαχητικούς τῆς τῆς χώρας. Oportere omnes esse masculos, qui pro patria pugnarent. Itaque milites in sacramento non tantum quod ait Polybius, pollicebantur se περὶ θανάτου καὶ ποιήσιν τὸ ἐπὶ τῷ ἀρχόντων καὶ δούλων, obtemperaturos se & facturos quicquid mandabatur ab Imperatoribus, iuxta vires. Sed ut vno verbo omnia complecterentur, promittebant se viros, & viros bonos, quod licet ex Senecæ epistola 37. ad Lucilium conijcere, ubi sumptis à re militari verbis eundem hortatur ad virtutem. Promisisti virum bonum, sacramento ligatus es: Quod si ignavi essent milites, non iam viri, sed forminx per contumeliam appellabantur, & ita Bunduica Britannorum Regina apud Dionem Cassium, libro sexagesimo secundo Neronem Imperatorem molliæ plusquam muliebri dissolutum vocat Neronidem, Νερωίδα ἢ Δομνίαν.

Quanto rectius Romani non scarabæum in annulis & clypeis, sed Imperatoris imaginem, & nomen candenti plerumque ferro in cute insculptum gerebant, quo fidei & fortitudinis admonerentur, σπεραιδα γραπτοῦ appellat D. Chrysost. homil. tertia in epistolam secundam ad Corinth. Sed omnium rectissimè Christiani, qui cum longe aliam sectentur militiam, iubentur in annulis non scarabæos, aut signa bellica, sed piscis effigiem in memoriâ scilicet Christi qui fuit Sibyllarum ἰχθὺς mysticus, vel piscatoris in reuerentiam Apostoli, vel columbæ ad recordationem Spiritus sancti, vel navis ad speciem Ecclesiæ gestare. Ita enim præcipit Clemens Alexandrinus pædagogilib. 3. Αἱ δὲ σπεραιδες ἡμῶν ἔσονται ἰχθὺς, ἢ ἰχθὺς, ἢ ταῦς οὐρα δὲ αὐτῶν, ἢ λέγε μοισκὴν, καὶ ἂν ἀλίσκων τις Ἀποστόλος ἐμνήσθηται. Verum in ea re pietatem omnium vicerunt, qui primis Ecclesiæ temporibus non in annulis quidem, sed in carne candentibus notis venerandum nomen Iesu, aut signum crucis curabant sibi inuri, quod eruditè notavit Procopius antiquus author ad illud Isaïæ 44. Ἰστε δὲ, Deus sum, τὸ δὲ χάρις διὰ τὸ εἶναι Ἰῶντος πολλοὺς ἐπὶ καρπῶν ἢ βλαβερῶν, ἢ τῷ σωθῆναι τὸ σῶμα, ἢ τὴν Χριστοῦ προσομοίαν.

Ad sum mum quod habet de oculis scarabæorum & felium pro statu Lunæ variantibus, id ipsum Antonius Diogenes ἐν ἀπίστων λόγῳ de tibicine quodam Astræo annotavit, qui oculorum suorum incremento & decremento Lunæ designabat alternationes, quamobrem cum in Aquitaniam venisset ubi duo reges ex pacto iuxta Lunæ vicissitudines alternatim regnabant, fuit illis carissimus, quod ex oculis omnem inter eos

contentionem dirimeret. Eius verba sunt, Αἰγύτιος τῇ ἀπὸ τῶν οἰκείων ἐφ-
 ὅδω μοι ἐννομεῖται τὰς σελήωνας σημαίνων ἐννομεῖται. Καὶ λέων ἐλεῖδεν
 τὸν ἐκείνου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς βασιλείας, οἱ δὲ οὗτοι καὶ τὰ τοιαῦτα σελήωνας πύθη,
 ἀλλήλων ἀντιπαρατίθεντο διέφερον, quod memini me notasse in symbolis, ci-
 tatur autem à Photio biblioth. p. 358. Porro quod hic ait de scarabæo-
 rum variis generibus, plenius hæc enumerantur à Plinio, libro vndeci-
 mo, cap. vigesimo octavo, & cæteris locis, vt lib. 30. c. 11. l. 29. cap.
 vlt. vbi nominat Lucanos, Stercorarios, Κοπελόνας, Fullones, Virides
 Milagridas, Gryllos, Blattas pistrinarias, Molonthas, χελιδόνες Lon-
 gipedes, Tauros.

*Scarabæorum
 diuersa gene-
 ra.*

De Vulture, Vrania, & signo monadis.

Ad Hieroglyphicum II. lib. 1.

DE Vulture satis copiosè quidem dixit Horus, & de eodem multa
 passim vulgares commentarij. Tantùm hic notandum videtur
 quod habet Ælianus de animalibus. Vulturem non modò Ægyptiis, sed
 & Barcæis populis sacrum fuisse visum. Quamobrem eos quos vis mor-
 bi confecisset, communi quidem sicut apud plerasque nationes funere
 cremabant. At verò fortium militum corpora deuoranda obijciebant
 Vulturibus, fortunatos quippe eos dictitantes qui sacri alitis ventrem
 pro tumultu habuissent. Quod stratagema (vt satis patet) ad stimulan-
 dos gloriæ aculeis militum animos institutum fuit; nam cùm multi pro-
 pter eorum qui in acie ceciderant cadauerum statum, congressum præ-
 liorum reformidarent: Quod miseriam putabatur, & ignominiam, totum
 in speciem felicitatis & gloriæ callido imprimis consilio conuersum est.
 Quod autem Vultures adeo cadaueribus inhiare viderent, vnde Eu-
 rymnum Dæmonem quem mortuorum cadauera nudatis ossibus de-
 pascere credebant, instrata pelle vulturis stulta depinxit gentilitas. Re-
 uera autem sæpè pro Eurymno Vulturio execrabiles magi refoffis se-
 pulchris excisas cadauerum partes ad maleficia diripiebant. Vnde Fa-
 bius declamatione 14. *Facinus quod dicitur inquietare superos, sidera
 diris agitare carminibus, tumulos bustaque scrutari, & amputatis cada-
 ueribus ipsas in scelera armare manus.* Et Apuleius Miles. l. 2. *Nam
 nec mortuorum quidem sepulchra tuta dicuntur à lamis, sed & bustis,
 rogis reliquie quedam, & cadauerum præsegmina ad exitiabiles vi-
 uentium fortunas petuntur, & cantatrices annis in ipso momento chora-
 gij funebri, præpeti celeritate alienam sepulturam anteuortunt.*

*Barcæorum
 stratagema
 ad milites
 animandos.*

*Eurymnus
 Dæmon quis?*

Addit ad significationes Vultures vanus Kirandes hunc ad facundiam
 sermonis, & lucrum, & gratiam, Dæmonumque & veneficiorum fu-
 gam facere, qua spe illecti multi ex supersticiosorum grege, candelabra
 ex vulturis tibiis sibi fieri curabant, vt si quid inter mensas veneni
 tibiis.

propinatum esset statim animaduertent. Euax quoque auctor est lapidem quadrum in capite Vulturis inueniri, contra noxios vltus praesentissimum remedium. Sed hæc ex Vanorum (opinor) Philosophia.

Vrania latus pilæ.

Cæterum quod Horus dixit, *οὐρανίαν οὐδ' ἀρεσκὴν αὐτοῖς τὴν οὐρανὸν λέγειν*, noli existimare Vraniam Ægyptium esse vocabulum, sed ne Græcum quidem est hoc præsertim sensu. Nam præter nomen Musæ proprium, *οὐρανία* nihil significat, nisi fortè ludum pilæ, cuius meminit Iulius Pollux Onomastici l. ix. c. vii. *Ἡ δ' οὐρανία ὁ ὡρ ἀνακλάσας αὐτὴν ἀπὸ τοῦ πύλου οὐρανὸν εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς δ' ὡρ ἀλλοιούσας φιλοπρῆμα πρὶν εἰς γλῶσσαν αὐτῶν ἐμπεσεῖν ἀρπάσαι*. Vrania est ludi pilæ genus, cum hic quidem reclinans sese pilam in cælum proijcit: illis verò assilientibus cura est, priusquam terram contingat arripere, quem ludum inuenias descriptum ab Homero Olyss. θ. Horus igitur *οὐρανίαν* dixit pro cælo ad imitationem alicuius verbi Ægyptij generis fæminini. Sed ne longius inquiramus, Pindarus certè Olympiorum Ode prima si non *οὐρανόν*, saltem *αὐδέει* fæminino genere protulit *ἐρήμιας δ' αἰδέει*.

Perplexi loci explicatio de drachmis quæ pro lineis irrepsent.

In fine capituli subobscura sunt hæc verba, *Δεαχμαὶ δ' δύο δὴν παρ' Αἰγυπτίους μονὰς ἔστιν αἱ δύο γραμμαῖς*. *μονὰς δ' παντὸς ἀεὶ τοῦ ἡρώους οὐδ' ὡρ δύο δεαχμαὶ βυλόμενοι δηλώσαι, ὥστε γραφοῖσιν, ἐπὶ μήτης δοκεῖ, ὡς ἡρώους εἶναι καὶ δὴν δ' ἡ μονὰς*. Quæ Pierius ita reddit. Si drachmas duas ostendere voluissent, Vulturem ponebant, Causam nonnulli commentum sunt: quia vnitas apud Ægyptios duarum drachmarum instar aestimatur, Vnitas verò cum binario totius est numeri generatio. Merito itaque si drachmas duas indicare vellent, Vulturem pingebant, quandoquidem generationis et Matris prerogatiua polleat, perinde ac vnitas ipsa vna cum binario numeros omnes generat.

Hæc *μετὰ γενεῶν* & parum fideliter, nam cum Horus dixisset Monadem esse generationem & principium numerorum, hic semper addit, Vnitas cum binario, sed binarij nusquam Horus meminit; non enim binarius principium dicitur numerorum, sed ipsa vnitas. Deinde multum laborat in explicandis illis duabus drachmis, per quas putat cor significari, cum tamen hic de ea re nulla sit quaestio.

Crucis signum apud Ægyptios dictum monadis hoc est Dei signum.

Ego sic existimo *δεαχμαὶ* pro *γραμμαὶ* in hunc locum irrepsisse, nam quod de lineis, non de drachmis sit sermo declarat quod statim sequitur, *παρ' Αἰγυπτίους μονὰς ἔστιν αἱ δύο γραμμαῖς*. Apud Ægyptios duæ lineæ vnitatem significant. Cur autem hoc binario linearum, vnitatem significant, hic nodus est; qui vt facilius solvatur, primum statuendum quod ex Pythagora, Damascio, Synesio & cæteris notam est, Deum appellari *Μονάδα*, Vnitatem. Signum autem Dei, & magni mysterij, apud Ægyptios fuit duplex linea, quarum altera alteri in perpendiculi modum ductæ substernebatur. Cuius rei cum ab iis ratio quaereretur, nulla alia suppetebat nisi quod hæc diuini cuiusdam mysterij significatio esset. Quamobrem & per easdem lineas in crucis modum compositas quas ita reueiebantur, & magnæ Vnitatis hoc est Dei Hieroglyphicum ducebant, in-

certi quid pingerent, Crucis sacrosanctum mysterium apud hanc gentem adumbratum graues auctores tradunt. Isidorus libro primo Origin. cap. 3. Ruffinus lib. 11. c. 29. Socrates lib. 5. c. 17. Sozom. l. 7. c. 15. Niceph. l. 21. c. 16. adduntque sub Theodosio Imperatore cum solo æquarentur templa, in Serapidis sacrario hieroglyphicas compertas esse literas quæ Crucis præferrent formam.

Quomodo fidus fati hieroglyphicum.

Ad Symbolum decimumtertium libri primi.

VETVS Ægyptiorum & Chaldæorum error, qui deinde longe manauit incrementis. Εἰς ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οἰκονομία συνίσταται. Fatum ex siderum cursu, ac dispensatione constitui. Huic permulsi subscripserunt, vt Ptolomæus qui fatum definit causarum connexionem quæ ex astrorum motibus vim & efficacitatem trahit, & Orpheus in hymno astrorum, dum stellas appellat.

Μαρτυροῦντες τὰς ἀστέρας οὐρανίου ὄντας.

Fatales fatorum omnium Indices, quem imitatus Iuuenalis dixit, *Sidus & occultis miranda potentia fati.* Satyr. 7. v. 100. Hinc illam per æternæ consequentiæ nodos implicatam necessitatem,

Traxerunt longam corda inconsulta catenam.

Quam docti & graues viri acerrimè impugnarunt. Inter quos est Eusebius libro sexto de præparatione Euangelica, Diodorus Tarsensis Episcopus apud Photium, Isidorus Pelusiota epistola 228. ad Harpocratem Scholasticum. Clemens Alexandrinus Stromatum lib. 4. D. Augustinus de ciuitate Dei, qui disertissimè hanc fatalem legem, quam impij Chaldæi & genethliaci hominum voluntatibus impositam finxerunt, multis rationibus confutarunt. Sed & Bardesanes vir genere quidem Syrus, doctrina verò omnium Chaldæorum excellentissimus, in nobili dialogo, Ægyptiorum & cæterorum qui hanc siderum necessitatem astruunt, ineptias irridet, vbi dicit Seribus legem esse positam nec occidere, nec fornicari, nec furari, nec adorare simulachra: vnde in illa regione nullū tēplum conspicitur, nullā mulier meretrix, nulla adultera, nemo fur, nemo homicida: Nec voluntatem alicuius illorum ardentissima stella Martis, in medio cœli cōstituta ad cædem hominis coëgit. Nec Venus Marti coniuncta, vt alienam quispiam soll citaret vxorem potuit efficere. Hæc ille & cætera quæ fusiùs prosequitur ex quibus hanc ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οἰκονομίαν repulsiare possis, quum sacri canones & Imperatoria leges funditus sustulere. Sic enim habet concilium Bracaren-

Qui astra dixerunt fata.

Bardesanes Syrus confutat astrologos.

*Concilij Bracaren-
caren-
sis de-
astringi: sicut Pagani & Priscilliani dixerunt, anathema sit. Et canone
10. Si qui duodecim signa, id est, sidera qua Mathematici obseruare so-
lent, per singulas animas vel corporis membra dissipata credunt, & cos iudiciarios*

Blaconomion
quid?

nominibus Patriarcharum adscripta dicunt, sicut Priscillianus dixit, *Anathema sit*. Observatione dignum est quod notauit Suidas Astrologos, Alexandriae propter metum fortasse maioris incommodi aliquando toleratos tributum pependisse, quod proprio nomine *βλακονέμιον*, *stultorum tributum* appellabatur, quod soli fatui astrologos adirent, διὰ τὸ τὰς μωρὰς εἰσέλασθαι πρὸς αὐτοὺς. Ceterum non semper αἰρικὴ οἰκονομία, pro illa fatali necessitate Aegyptiorum, sed nonnunquam pro ordine causarum naturalium, & decreto quo diuina providentia suis quæque neccit ordinibus, vsurpatur, qua significatione recta est εἰμαρμένης acceptio, & hoc sensu veteres fata voluerunt Ioui præsto esse cum stylo & tabulis ad inscribenda eius dicta, & Parcas Martianus Capella *scribas Iouis* appellat, quod eius decreta in æreas tabulas referant. Hæc est δῖα πρῶναι, quæ ut ait Nicephorus Gregoras l. 7. Συμπαρεῖ τ' ἀπ' ἀπὸ πῶν βελούμασι τ' ἔχ' ἀγύμασι.

Quid sit apud Horum βασιλῆον.

Ad Hieroglyphicum 15. lib. 1.

Videre est hîc in picturis cynocephalum cum regia corona, & interpres quidem pingit, *Regum insigne capite gestantem*, quam sententiam secutus est quoque Pierius, hieroglyphicorum lib. 6. *Ad cynocephali* (inquit) *speciem addebant, ut manus in cælum sublatas haberet, & diadema regium capite gestaret*. Nusquam tamen hoc apud Horum inuenies, à quo hoc symbolum depromptum est: fefellit eruditos viros hic textus, βασιλῆον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχοντα, itaque statim arripuerunt quod occurrebat, & βασιλῆον coronam interpretati sunt, sed nunquam cynocephalos coronatos Horus Apollo constituit. Quid igitur dicendum? τὸ βασιλῆον nomen, & βασιλῆος regium, vel regale proprium significat. Itaque non modò ad coronam significandam traducitur, sed ad illud omne quod regem spectat, vnde βασιλῆος & βασιλῆον dicitur, quod in quaque re obtinet principatum: & est veluti aliorum principium, atque exemplar. Igitur hieroglyphicorum scriptores prototypa imaginum, & symbolorum quorum primaria & vberior est significatio, appellant βασιλῆους. Ut enim rex viuus & spirans longè præstantior est imagine, quæ ad eius speciem expressa est. (Nam quidquid perfectionis est in imagine, longè excitatius lucet in exemplari tanquam in fonte & origine.) Ita fit ut Luna appelletur βασιλῆος, hoc est exemplar, & ἀρχέτυπος, Cynocephalus verò sit τὸ βασιλευμένον. Et ita Cynocephalus dicitur habere βασιλῆον in capite, quia prototypum suum Lunam scilicet in imagine suo capiti imminētem defixis intueretur oculis. Et ne videar illud gratis assumere, ex ipso auctore cōprobo, ubi ad hieroglyphicum xi. lib. 1. cū dixisset vultures omnes esse fœminas, itaque ad significandum quidquid

insubulare, vel subula facere foramen. De ista clepsydre fabricatione & foramine, sic scribit Aristophanis Scholiastes in vespis, καὶ τοῦδε ἀγγεῖον τρεψιδρῶν ἐν ᾧ ὕδωρ ἐκκλίνει, καὶ εἰς πῆν ἀγγεῖον ἵπναι. *Clepsydra vas perforatum in quod aquam effundebant, & sinebant fluere usque ad foramen.* Et rursus ab eo appellatur ἀγγεῖον ἔχον μικροτάτω ἐπὶ τῷ πνεύματι Apuleius quoque 3. *Metamorphoseos*, formam eius attigit cum sic describit: *Hic rursus praconis amplo boatu citatus accusator quidam seniore exurgit, & ad dicendi spatium vasculo quodam in vicem colli graciliter fistulato, ac per hoc guttatim destitit, infusa aqua populum sic adorat.* Porro de usu clepsydram in foro superuacaneum arbitror hic pluribus inculcare. Lege ibidem, ἵνα μὴ εὐρύτερον τὸ κατασκευασμένον ἀπὸ ἀγγεῖου, & latinè redde, ne verò latior sit machina, ubi interpretum cum sua periphrasi sensum non assequitur, *Ne foramen illud acutè artificiosè sequè confectum.* Non enim de foramine intelligendum, sed μετὰ μυσίας, de illa animalis parte sculpta in horologio, & in modum tubi fistulata, vel de vasculo in cynocephali formam artificiosè dolato. Cæterum de hac diuisione horarum ex cynocephali observatione mentionem fecit Victorinus in commentariis ad Rhetoricos Ciceronis.

De Niliaco Incremento.

Ad Hieroglyphicum 21. lib. 1.

Variæ sunt de hac re, Cadmi, Hecatæi, Ephori, Hellanicij, Theopompi, Thaletis, Anaxagoræ, Herodoti, & cæterorum sententiæ, quas vide apud Diodorum. Tres autem hic afferit rationes: Prima, ad Ægyptum aquarum genitricem: Secunda, ad Oceanum: Tertia, ad Imbres Æthiopiz causam refert. Et prima quidem liquidius tractatur ab Ephoro qui asserit: Ἀπὸ τοῦ τῷ Ἀιγυπτίῳ ποταμῷ ὄντος οὗτος καὶ χαλκῶς, ἐπὶ δὲ κρηστῶν τῶν φύσιν ῥαγδαίως τε μεταβάλλει, καὶ διήκει εἰς ἕν, διὰ δὲ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀντανακλῶν ὕδατος πλῆθος, καὶ κατὰ τὸ τῷ χειμῶνι ὥστε συνίχει ἐν ἑαυτῇ ὥστε, καὶ τῷ θερινῷ, ὥστε ἰδρωτὸς πρὸς ἐξ αὐτῆς πάντα ῥοῦν ἀνέχει, καὶ διὰ τούτων πληθαίνει τὸ ποταμῶν. hoc est, *Tota Ægyptus à flumine congesta est, & laxa naturæque pumicosa, rimas in se habet magnas, & continuas, per quas humoris copiam in se recipit, & hyemali tempore in se constringit, æstate autem tanquam sudores ex se undequaque emittit, unde incrementum Nilo præbeat.* Hanc sententiam multis argumentis confutat Diodorus Siculus, & incredibile prorsus asserit exstillantes terræ sudores tantum fluij augmentum facere: Altera quæ est de Oceano, sacerdotes etiam aliquot Ægyptiorum assertores habuit qui Nilum ex Oceano terram circumfluentem nasci asseruerunt, quos nihil sani dicere idem Historicus ostendit.

dit. Tertia quæ ad Æthiopiæ imbres pertinet, longè probabilior est, & hanc sequutus est Agatharcides Gnidius, qui præter cæteros placet Diodoro acris iudicij viro. Nec satis robustè eandem refellit Brodeus vir alioqui eruditus Miscellaneorum lib. 7. cap. 4. quod, vt ait, à veteribus scriptoribus perhibetur, raro in Æthiopia pluere, imò idem ipse Agatharcides antiquus author testatur in Æthiopiæ montibus certo tempore, eo scilicet quo Nilus augetur, pluuias esse continentes. Ibidem Mercerus putat inferendum τῷ αὐτῷ σημεῖον ἔχοντα, & nescio quas supplicationes pro Nili inundatione fingit, de quibus nulla ex hoc loco coniectura. Puto vnus literulæ mutatione totam sententiam claram fieri, siquidem cùm Horus dixisset Leonum ritus in fontibus insculpi ad beneficij memoriam, quod ex Leonis sydere percipere se existimant. Inde, inquit, ad hodiernum vsque diem ingens est ad votum aque copia. quasi vellet dicere hanc Ægyptiorum pietatem sidus Leonis fortunare, & copiosius riuos illos benignitatis aperire. Itaque censeo legendum, ἃς οὐ καὶ μάλα γυν κατ' ἐν-
χρὴ πλεονασμὸς ὕδατος, pro πλεονασμοῦ.

Cur in templis, thronis, fontibus, sepulchris,
Leonum effigies?

Ad Hieroglyphicum 21. lib. 1.

Fuit illud non modò in prophanis, sed etiam in sacris rebus vñtissimum, vt Leones ad symbolum maiestatis appingerentur, aut sculperentur, idque non modò in templis, sed in thronis, fontibus, & sepulchris. Et de templis quidem id disertè testatur Horus, συμβολικῶς τοῖς κλείδοις τῶ ἱερῶν λέοντας ὡς φύλακας παραλήφας, quod non tantùm Ægyptiis, sed & Iudæis quoque fuisse commune, discas ex sacris interpretibus. Nam præter notas Cherubinorum imagines quæ Leonis partem aliquam exhibebant, sculptas etiam in altaris angulis Leonum species coniicit eruditissimus Villalpandus. Quin etiam magnum illud & tremendum altare vbi iuge sacrificium Deo offerebatur, *Leo Dei* appellabatur. Hebræa vox est *אֱרִיֶּל* Ariel, ab *אֵל*, quod est Leo, & *אֵל* Deus quam Chaldaus paraphrastes apud Isaiam 29. vertit altare.

Leonum effigies in templis.

Magnum altare Hebræorum cur Leo Dei dictum.

Cuius rei causam reddunt Hebræi doctores, quod sicut Leo pecudes deuorat, ita hoc ipsum altare perennibus flammis hostias absumeret; vel quod Leo symbolum sit diuinæ maiestatis, siue ad speciem illam oculos conicias quæ omnibus animantibus terrorem iniicit, siue ad elementiam spectes, quâ vt omnium penè scriptis celebratur depressis & abiectis facilem indulget veniam. De thronis verò nimis notum est ex regia illa sede Salomonis leunculis insigni,

*Leones in
thronis regū.*

In fontibus.

quam Iosephus antiquitatum Iudaicarum libro octavo, capite quinto nominat, Εξιδέειν διατρέψαι ἐν ἡ ἡγεμόνος ὁ βασιλεὺς ἐκείνῃ. Eisdem Leonum rictus in fontibus ab Aegyptiis prudenti quadam sacerdotum destinatione collocatos testatur Horus, Ταῖς χαλιδέσσιν, καὶ τοῖς εἰσπληγῆς τῶν ἱερῶν κρυφῶν λεοντομορφοῖς κατεπεύουσαι, οἱ τῶν ἱερῶν πικρῶν ἐργῶν παρῳδῶνται, ὅτι ἐμυθρόντος τῶν ἡλίου τῶν ζώδιω τὸ διμοῖον τῶν ὕδατος πλημμυρεῖ πολλάκις. *Tubos canalesque sacrorum fontium solent ij qui sacris presunt operibus, Leonis figura fabricari, quod sol cum in Leonis signo persistit, saepenumero in duplum aqua ipsius Nili excrescit.* Traductum ab Aegyptiis in ceteras nationes non superstitionis, sed ornatus gratia exemplum. Nam Sidonius Apollinaris libro secundo, epistola secunda ad Domitium, Piscinam describens, Leonum rictus non omittit. *In hanc ergo, inquit, piscinam fluentum de supercilio montis elicium, canalibusque circumactis per exteriora natatoria littora curvatum sex fistula prominentis Leonum simulatis capitibus effundunt; qua temere ingressis veras dentium crates, meros oculorum furores, certas cernicum iubeas imaginabantur*

*Leones in sepulchris & a quo primum mos ille inven-
tus.*

Addo postremo loco fuisse Leones sepulchrorum, maximè verò fortium virorum insignia. Siquidem Pausanias in Boeoticis eorum Thebanorum sepulchrum describens, qui in acie aduersus Philippum ceciderant, Πελοπόντων (inquit) τῇ πόλει πολυάνδρῳ Θεβαίων ὄντι ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι ἀποθανόντων· ἐν ἐπιτάφῳ μὲν δὲ ἐπιτάφια, ἐπίσημα δὲ ἔπειν αὐτῶν Λέων. *Proximo urbi loco commune est sepulchrum Thebanorum, qui in pugna contra Philippum defuncti sunt. Inscriptio nulla quidem inscripta est, insigne vero tumuli Leo.* Cuius consuetudinis initium ab Hercule fuisse tradit Ptolomæus Hephæstion, qui septem libros de nouis ad variam eruditionem historici edidit. Ὅτι Ἡρακλῆς ἀποβρωθέντος αὐτοῦ τῶν δακτύλων ἐνός ἑσὺ τῶν Νεμεῶν λέοντος, ἐννεαδάκτυλος γέγονε, καὶ ὅτι τὰς τοὺς ἐννεοκομμοῦ δακτύλους. Λέοντα δὲ ἐστὶν ἰδεῖν τῶν δακτύλων τὰς ἐφεσῶντας λίθινον ἐν Λακεδαιμόνι, σύμβολον δὲ τῶν Ἡρακλέως αἰκῆς, ὅς ἐστιν καὶ τοῖς ἄλλων τὰς τοὺς λίθινους ἐφεσῶντας λέοντας. *Herculem deuorato à Nemeo Leone digito uno, nonem dumtaxat digitos habuisse, extarèque tumulum digiti anulli. Leonem verò ex lapide Lacademone videre est digiti tumulo impositum, symbolum nimirum Herculei roboris. Vnde mos inoleuit in reliquorum quoque sepulchris lapideos statuere Leones.*

Quid Phylacterium apud Horum?

Ad Hieroglyphicum 24. libri primi.

*Phylacteria
sunt πέταλα.*

Non satis signanter interpretes reddidit φυλακτήριον, præsidium ac remedium, cum amuletum dicere debuisset. Quis enim non

agnoscit hîc agi de phylacteriorum, siue amuletorum superstitione quæ Græci etiam *πέταλα* & *περίσπασμα*, Latini ligaturas nominant. Ac petala quidem meo iudicio non omnia, sed ea dumtaxat in quibus imagines & characteres laminæ impressi gerebantur: nam vetus glossarium *πέταλον* laminam reddit. Mitto quæ de ligaturis *λίσσας*, de indumentis infantum, de inauribus, de leciis, de herbis & radicibus doctè & luculenter tradidit Gretserus noster vir multæ eruditionis in commentariis de cruce. Hic quod Horus ad Ægyptiorum phylacteria pertinuisse dicit. *Δύο κεφαλὰς ἀνθρώπων, τὴν μὲν τῆ ἀρσενος ἑστῶ βλέποντων, τὴν δὲ θηλυκῶ ἔξω. Duo hominum capita, unum maris intro, alterum femina extra afficiens* plenius discutiendum est. Omnino intelligit imagines pictas, vel fictas, quarum frequentissimus erat usus in amuletis. Alij quippe signa gestabant genituræ suæ, seu (ut vno verbo dicimus) Horoscopa, quibus se tota vita protegi ac fortunari credebant. Notus in eo argumento famosus Octavij Cæsaris Capricornus nummis eius incisus, quem summam Astrologi portendere dicebant felicitatem, ut qui Augusto fuisset fortunatissimus. Alij illustrium asseruabant viro, um effigies, ut Pythagorei Præceptoris sui Pythagoræ imaginem, & multi, Alexandri magni numismata, quos Divus Chrysostomus homilia vigesima prima ad populum Antiochenum meritò perstringit. Alij falsorum Deorum species magicis characteribus incisas. Tales erant imagunculæ quas Basilides hæreticus sectatoribus suis instar amuletorum deferendas tradere solebat. Hic cum trecentos & sexaginta quinque cælos statueret, summum Deorum *A B P A K A Z* statuebat, cuius nomen numerum illum *ccclxv.* complectitur. Extat apud Cardinalem Baronium tomo secundo, istorum amuletorum species, hominis nempe figura, portentosis vndique literis impressa.

Signa genitura seu Horoscopa pro amuletis gestata.

Basilidis imaguncula magica.

Nec dissimilia erant Theraphim, quorum meminit Elias Thebites in Lexico Hebræo, ad eandem vocem, dirissima prorsus simulachra, & nefariis imbuta superstitionibus. Mactabant quippe puerum primigenium, cuius caput à corpore reuulsum sale & aromatibus condiebant; hinc illi laminam imponebant, eamque immundi spiritus nomine, & characterè signatam, mox odore & suffitu cereis que accensis venerabantur, & quamquam hoc secretis parietibus occultabatur scelus, nonnumquam tamen etiam occisorum infantium præsegmina, laminis & bracteis inclusa, supersticiosoque ritu excantata gestabant. Alias imagines cereas fieri curabant, ad morborum etiam execrables medicinas, de quibus Paracelsus lib. de Hyperphysicis morbis præcipit, his verbis. *Fabricet medicus ceream imaginem ad similitudinem patientis, & in nomine eius, aut conformet ceream particulam similem affectæ parti, idque indubitata fide, & forti imaginatione credat per illam sanitatem agro restitui posse. Ac tandem additis magicis precatiunculis, ceream illam imaginem in ignem projiciat. At*

Theraphim qua ex Filia Thebite.

Idola magica ad curationes morborum de testabili ritu usurpata.

si forte ex doloris acerbitate, vel partis affectu, vita periculum metuat, integram imaginem certis verbis admurmuratis comburat medicus, & liberatur ager. Vides lector detestabiles lusus dæmonis in humanam perniciem lasciuientis. Totam hanc nefandi ritus superstitionem damnat articulus Parisiensis qui est vigesimus primus. Quod imagines, inquit, ex metallo vel cera, vel alia materia, ad certas constellationes fabricate, vel certo charactere aut figura efformate, aut etiam baptizate, exorcisate, aut consecrate, aut potius execrata secundum prædictas artes, & sub certis diebus habeant virtutes mirabiles quæ in libris huiusmodi supersticiosi recitantur, error est in fide, & philosophia naturali, & astronomia vera.

*Amuleta
auctororum.*

*Quid domus
anima apud
Hebræas mu-
lieres.*

Contra hæc ipsa Dæmonum *πειράται* sancti plerumque verbis & rebus sacris vsi sunt. Narrat enim Leontius Episc. sanctum Simeonem solum mulieri magæ amuletum in tabula conscripsisse, quo gestato illa non potuit amplius diuinare, nec magica amuleta facere. Atque ut Hebrææ mulieres à collo ad vbera gestabant quædam pendula vascula admodum preciosa, quæ illæ *בית נפש* domum animæ, appellabant. Sic religiosa personæ oleum sanctæ crucis in vasculo, quod S. Spiridionem fecisse refert Surius tomo sexto, aut aliquid simile circumferabant. Author tamen incertus in Matthæum inuehitur in illos qui his amuletis abutebantur, & iisdem de collo suspensis sanctiores aliis videri volebant; Tum vero in illos qui ex suis capillis & vestibus aliis largiebantur quæ ad collum appenderent hominibus. 43. in Matthæum; unde Canon. 36. Concilij Laodicensi error quoque in eo nonnullorum clericorum castigatur, qui imprudenter huiusmodi phylacteria faciebant.

Quod officium *ιερογραμματίων*, & quales Ægyptiorum sacerdotes.

Ad Hieroglyphicum trigesimumseptimum lib. i.

*Arpedonapta
apud Ægy-
ptios qui?*

Cæue *ιερογραμματίς* confundas cum Arpedonaptis, quorum cernit Clemens Alexandrinus Stromatum libro primo, cum luculento Democriti testimonio, qui suam eruditionem intemperantius prædicans scribit, Καὶ λόγιον ἀνδράπων πλείων ἐσκόουσα, ἢ γραμμάτων συνδύσις μετ' ἀποδείξις οὐδὲν πῶμα παρέλαξεν, οὐδ' οἱ Αἰγυπτίων χαλκίδμοι Ἀρπεδονάπται. Et homines doctos audiri plurimos, & in componendis cum demonstratione lineis nemo me adhuc superauit, nec qui Ægyptiorum quidem vocantur Arpedonapta. Vbi Arpedonaptas colligas esse Ægyptiorum Mathematicos. At *ιερογραμματίς* de genere erant Sacerdotum, & iidem qui apud Assyrios *ιερώων λόγων ἐρμηνευταί*, ut author est Lucianus in Macrobiis. Siquidem Ægyptiorum sacris, & doctrinis

præfecti nunc *ιεροφῶροι* & *ιερόσοι* appellantur, ὅτι ἡ *ιερό* λόγῳ περὶ *Hierophori*
 θεῶν πίσις καὶ διακονία δεισιδαιμονίας, καὶ *περιεργίας* ἐν τῇ ψυχῇ φέροντες, ὡς *& Hierostoli*
 ἐν *κισῇ* καὶ *περιεργίαν* τε. *Quod sacram doctrinam ab omni supersti-*
tione & curiositate puram in animo suo, tanquam in cista gestant, at-
que continent. (Vt disertè notavit Plutarchus in *Iside & Osiride*) nunc *Officium ie-*
ιερογραμματεῖς, qui non tantum sacrarum literarum notarij fuerunt, *ερογραμματεῶν.*
 ut quidam apud Diodorum interpretati sunt, sed sacræ doctrinæ in-
 terpretes, eisdem vates fuisse innuit Suidas, cum ait, οὗτοι παρ' Αἰγυ-
 πτίους ἦσαν θεοὶ, καὶ περὶ τῶν μελλόντων τῶν ἀλλ' ἑταίρων εἰπεῖν, additque vnum
 ex iis Regi Ægyptiorum prædixisse, futurum Israëlitam virtute & glo- *Sacri Scriba*
 ria clarissimum, qui Ægyptiorum imperium deprimeret, Moysen *de Moysè va-*
 scilicet innuebat. Idem etiam erant phylacteriorum scientissimi quo- *ticinium.*
 rum author peruetustus fertur Iachim in ea gente *πειράων* καὶ *ἐπαν-*
δῶν ἐμπειροί. At verò cum Horus describat, *ιερογραμματεῖς* τέλῃον πολλὰ
μελετῶντα ὑλακτοῦντα τε συνεχῶς, καὶ ἀπαραύχοντες μὴδὲν χαλεζοῦντες. Fa-
 cile ostendit sacros illos Scribas, legibus, & disciplinæ præfectos
 fuisse. Tales enim erant antiquitus Ægyptiorum sacerdotes. Hi nam- *Sacerdotum*
 que ut Senatus Principes Regi præsto semper aderant qua opera, qua *priorum apud*
 consilio, qua doctrina ipsum adiuvantes. Tum ex astrologia & sacro- *Ægyptios di-*
 rum inspectione futura diuinando, tum ex sacrorum librorum anno- *gnitas.*
 tatis res gestas cum utilitate interpretando. Vnde à cunctis oneribus
 erant immunes, & primas à Rege honoris & potestatis obtinebant.
 Παρὰ τὸν αἰθέρα καὶ δευτερεύοντες μετὰ τῇ βασιλείᾳ, τὰς δ' ὁδοὺς, καὶ τὰς ἐξ-
 ούδους. Præterea sceptrum commune cum Regibus habebant, quod
 ad honorem agriculturæ sicut & Aethiopes, in formam aratri effin-
 gebant, ut licet ex Diodoro lib. 3. 145. 101. colligere. Et illi quidem
 primis temporibus Ægyptiorum sacerdotes hanc dignitatem obti- *Sacerdotum*
 nuerunt. Nam postquam sub Romanorum imperio Ægyptus esse postremis cœ-
 cepit, nihil his hominibus contemptius, quippe qui ex sacrificiis, *poribus vili-*
 in viles Chaldaeos, haruspices, & aliptas degenerarunt, quod licet ex *tas.*
 Hadriani epistola apud Phlegontem colligere, quæ refertur à Flauio
 Vopisco in Saturnino, statim à principio. Vbi præcautione opus est,
 ad diluendam Hadriani Imperatoris calumniam, qui peruersè & ma-
 litiōsè Christianos cum Isiacis sacerdotibus confundit, & iisdem Se- *Hadrian.*
 rapidis cultum imponit his verbis: *Ægyptum quam mihi laudabas,* *calumnia in*
Serviane charissime, totam didici lenem, pendulam, & ad omnia fama *Christianos.*
momenta volitantem. Illi qui Serapin colunt, Christiani sunt, & deuoti
sunt Serapi qui se Christi Episcopos dicunt. Hæc admodum perfidio-
 sè, nisi velis hac ratione excusare, quod de Apostatis loquatur, qui
 ut est in actis Epimachi Ægyptij Martyris, apud Græcum Marty-
 rologium, τὸν Χριστιανισμὸν κρύπτοντες τῶν ἀσέβων κατακείνοντο, *testo Chri-*
stianismo impietatem simularunt. Pergit Hadrianus, *Nemo illic archify-*
nagogus Iudæorum, nemo Samarites, nemo Christianorum presbyter,
(quod de hæreticis Christianæ pietatis simulatoribus intelligendum)

Cyprianus in
Senatorem
Apostatam à
Christo ad
Isin.

non Mathematicus, non Aruspex, non Alientes. Ex quibus intelligere licet ad quas sordes impiorum sacrificorum natio deuenerit. Hoc ipsum plenius ostendit diuus Cyprianus, ubi Senatorem à Christiana fide Apostatam, atque ad Serapidis & Isis cultum nefariè abreptum infestatur, simul Ægyptios sacerdotes, in quorum collegium cooptatus fuerat, describit his verbis.

Namque sacerdotes tunicis muliebribus idem
Interiorum ritum cultu interiore fatentur.
Idque licere putant quod non licet, unde per orbem
Leniter incedunt, mollita voce loquentes,
Laphatisque tenent extenso pollice lumbos
Et proprius mutant vulgato crimine sexum.
Cumque suos celebrant ritus his esse diebus
Se castos memorant; At si tantummodo tunc sunt
Ut perhibent casti, reliquo iam tempore quid sunt?
Sed quia coguntur saltem semel esse pudici,
Adente fremunt, lacerant corpus, funduntque cruorem.

Quæ illic Cyprianus de vestibus, & flagitiosissimis moribus profert, quæ est, copiosè describit Apuleius lib. 8. Metamorph. ubi nominat indusia, mitellas, crocoras, virgatas vestes, cœnosa pigmenta & cætera. Die sequenti, inquit, variis coloribus indusiati, & deformiter quisque formati, faciem cœnoso pigmento obliti, & oculis obnuctis graphice prodeunt, mitellis, & crocotis, & carbasinis, & bombycinis lineis: Quidam tunicas albas in modum lanciolarum quoquoersum fluente purpura depictas, cingulo subligari, pedes luteis induti calceamentis. Mox de eorum phanaticis futuris differit plenius. Quorum rituum pleraque etiam primis temporibus in usu fuisse declarat Hero dotus lib. 2. ubi animaduertit eos derafos fuisse, circumcisos, veste linea, & calceis papyraceis indutos, frigida interdum ter, noctu, bis lotos, & in Deorum supplicis frequenti diuerberatione sua sponte cæcos.

Entaphiasta.

Proximi erant sacerdotibus, ἐνταφιασταὶ & πνεύματα, qui cadauera maximè sacrorum animalium curabant, quos ut ait Diodorus lib. 1. Πάσης μὲν πρῶτος ἡ πολυαείας ἀξιούται. τοῖς τε ἱεροῖσι συνίπτεται, ἡ τὰς εἰς ἱερὰ ἐν εἰσόδῳ ἀκωλύται ὡς ἱερὰ ποιοῦνται. Omnis honore atque cultu dignantur. Nam sacerdotibus familiares sunt, & in sacrarium ut qui sacri sunt, libere ingrediuntur. Tanta autem superstitione & apparatu sacra animalia funerant, ut curatorem funeris vnus animalis, totas facultates suas satis luculentas impendisse, & insuper quinquaginta talenta à Ptolomæo fœneratum memoret Diodorus p. 76. l. 1. p. 2. Verum quoniam inter officia sacerdotum est aliquod discrimen, operæpretium est de hac re audire Clementem Alexandrinum, qui totam hanc sapientum, & sacerdotum Ægyptiorum seriem disertissimè tradit Stromatum libro sexto p. 456. Primus, inquit, procedit his qui vulgo

Quis apud
Ægyptios
Sacerdotes,
Odus.

ἄλλος nominatur, vnum aliquid afferens ex symbolis Musica. Eum dicant oportere duos libros tenere ex libris Mercurij, ex quibus vnus quidem continet hymnos Deorum, alter verò rationes vitæ regis. Post cantorem vero procedit, ὁ ὡρολόσιος ὡρολόγιον τε καὶ χεῖρα, καὶ φοίνικα ἀφροδείας ἔχων σύμβολα. *Horoscopus gestans in manu horologium & palmam astrologia symbola.* Eum quatuor libros Mercurij de astrologia oportet semper promptos in ore habere. Deinceps autem, ὁ ἱερογραμματος ἔχων πέρα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, βιβλίον ἐν χειρὶ καὶ κανόνα ἐν ᾧ τὸ τε γραφικὸν μέλαν, καὶ ὄρνιθος ἢ χάροισιν. *Prodit, inquit, scribe sacrorum alus habens in capite, & librum in manibus, & regulam, atramentum præterea, ad scribendum, & stylum iuncum quo scribunt.* Hunc oportet scire ea quæ vocantur Hieroglyphica, & mundi descriptionem, & Geographiam, & ordinem Solis & Lunæ, & quinque errantium st. Illarū, Ægyptique corographiam & Nili descriptionem, tum instrumentorum, ornamentorumque sacrorum, tum locorum consecratorum, mensuras præterea & quæcumque ad templa & res sacras attinent. Deinde sequitur, σοφιστὴς ἔχων τὴν δισκοσώμενην πύχυν, καὶ τὸ σπονδεῖον, sto-
listes seu ornator, qui iustitiæ cubitum & calicem ad libandum gestat. Is scit omnia quæ ad disciplinam & sacrificia primitias, hymnos, preces, pompas denique & dies festos spectant. Post omnes exit Prophetæ, προφητὴς τὸ ὑδρεῖον ἐγκολποιῶν ὃ ἐπὶ πύλῃ τοῦ ἐκπύου τῶν ἀφροδείων βασιλεύοντες. *Qui spectabilem in sinu gestat hydriam, quem sequuntur qui emissos panes portant.* Is vt qui sit sacrorum præfectus, ediscit libros decem qui vocantur sacerdotales, de Diis & legibus & vniuersa sacerdotum disciplina.

Quid horoscopus?

Quis & eius habitus?

Quis stolistes?

Quis Prophetæ?

Méminit quoque eo loco πασφόρον, qui sex Mercurij libros de medicina ediscunt, hoc est de anatomia, & morbis, instrumentisque medicis, tum de medicamentis, oculis, & mulieribus. Eos autem esse ex ordine sacerdotum declarat hic locus libri terrij padagogi cap. 2. vbi describens eum qui idola ostendit, πασφόρος ὃ ἢ τις ἄλλος τῶν ἱεροποιούντων, ex quo apparet fuisse quemdam ædituum, de quo dico ad symbolum 9. lib. 1. in notis.

Quis Pastrophorus?

Ex eo Clementis loco facillè confutes eos qui existimarunt omnes Ægyptiorum sacerdotes communiter vocari prophetas, quod sensisse videtur Diogenes Laërtius, cuius auctoritate adductus Criticorum aliquis in hoc Antinei monumento, Ἀντινοῦ στυλοῦντος τῶν Αἰγυπτίων θεῶν Μ. Οὐλπίος Ἀπολλωνίος προφητῆς. προφητῶν, hic dicit esse ἱερεῖα, abusus communi nomine proprii loco, nec satis ea discriminans quæ apud Ægyptios (vt doctissime ostendit Clemens) inter se distincta erant.

Grauis error de Idolorum sepultura emendatus.

Ad Hieroglyphicum 37. lib. 1.

AD hieroglyphicum 37. Γύμνα καὶ ἀνατεταμένηα θεωρεῖ τὰ ἑστ' αὐτῶν κηδεύοντα εἰδωλα, Turbatum est in hoc loco, & puto restituendum ἀνατεταμένηα. Quàm enim ridiculum est hæc verba de Pollinctore accipere, & cum interpretibus dicere, *Quod nuda & resecta quibus iusta facit, simulachra contemplatur.* Et ubi Pollinctori iusta facit, hoc est sepelit simulachra? & simulachra in partes concisa? Esto esto, Pollinctores funerarint sacra animalia prius dissecta vnguentisque oblita, non tamen hoc simulachris aureis & marmoreis vnquam factum legitur quod per se ineptum est, hæc igitur verba de Cane intelligenda sunt, γυμνὰ καὶ ἀνατεταμένηα θεωρεῖ τὰ ἑστ' αὐτῶν κηδεύοντα εἰδωλα, nuda & explicata spectat, quæ custodit Deorum simulachra. Nam κηδεύοντα non semper funerare, sed curare & seruare significat. Quod autem Canes custodiæ templorum & simulachrorum adhiberentur, ne quid auri argenteve ex iis abraderetur, aut etiam gemmæ quibus parietes sacri apud Ægyptios colucebant, furto subducerentur, ex Horo colligere licet & Eliano de animalibus. Porro quos hic ἐνταφιαστὰς, seu libitinarios designari vides ab Horo publici funeris Curatores, eorumdem cœtum apud Christianos in Orientali Imperio ἀσκητῶν, dictum fuisse notat vir eruditus: non tamen euincit iis quas affert rationibus. Nam quod ex Nouella Iustiniani 59. Citat ἐκείνη κλήνη ἀσκητῶν διδωσάτων ἀσκητὰς, aliquot exequiis mortuorum fuisse deputatos confirmat, non tamen inde rectè colligit ἀσκητῶν, fuisse propriè quod funera curabat, quasi definire vellet ἀσκητῶν esse ἐνταφιαστὰς, quod minimè dici potest ubi propria verbi significatio quæritur. Neque enim si Apelles sit pictor & orator, ideo pictorem definiens, dicam, *Pictor est Orator.*

Quid sit Pastophorus.

Ad Hieroglyphicum 39. lib. 1.

AD Hieroglyphicum 39. πασφῶρεν ὃ σημαίνοντες, Interpres vertit *sacrum pallium gestantem*, perperam meo quidem iudicio. Nam si verbi significatio spectanda est, diuus Hieronymus in Isaiam pastophorum interpretatur thalamum. in quo habitat præpositus templi, ex quo πασφῶρες ædituus est aliquis potius, quàm *sacrum pallium gestans*, quæ verba nimis generalia sunt & obscura. Fefellit interpretem

quod apud Iulium Pollucem lib. 3. cap. 4. Onomastici παστὴς dicitur, παστὴς τῇ ἐν τῇ περὶ πότασμα, velum quod thalamo obtenditur, vbi cū aliqui codices latini pallium reddiderint, hic de veste communi accepit: sed debebat animadvertere quod habet etymologicum magnum, παστὴς ἢ ἐμπειροσύνη τῶν ποικίλων καὶ τῶν ἀσμένει σκευῇ. Vbi pastos non pallium tantum, sed thalamus ipse nominatur, quo sensu etiam pastophorium dicitur. Verū hic aliud latet quod neque Clementis Alexandrini interpretes peruidere παστοφῶρες, vt constat ex eodem Clemente lib. 1. pædagogi est, ex sacerdotibus Ægyptiorum, & vt faciliè intelligi potest, Ædituus aliquis, nam dicitur aduenas in templum introducere & idola monstrare, Σεινὸν δὲ δορκῶς, καὶ παῖδα τῇ Αἰγυπτίῳ ἔδωκε γλῶσση. Nunc docti viri quærent quorsum dicatur παστοφῶρες, neque enim Deorum thalamos, & ædes portat, sed custodit; manuscriptus aliquis codex apud Clementem Alexandrinum habet πλαστοφῶρες, distortius quidem, sed apparet ex eo locum esse deprauatum. Ego legendum existimo παστοφῶρες, templi custos, quo nihil aptius ad Clementis & Hori mentem video, nam ἐπὶ τοῦτου φυλάσσεται τὸ ἱερόν.

An omnis lustratio per aquam, & ignem fieret?

Ad Hieroglyphicum 41. lib. 1.

QVod ait Horus de aqua & igne, Διὰ τούτων τῶν στοιχείων πᾶς καθαρμὸς ἐκτελεῖται. Omnis huius elementis fit lustratio, non ita intelligendum est, quod sola hæc elementa semper ad lustrationes fuerint adhibita; ignis certè, & aqua in his expiationibus principatum tenuerunt, & vt ait Plutarchus, τὸ πῦρ καὶ ὕδωρ ἐν ὕδαρ ἀγνίσκει. Quamobrem, & qui Mithræ sacris initiabantur, dicebant καρτερεῖν τὸ πῦρ ignem tolerare, quem ritum nonnulli etiam hæretici tenuerunt, qui catechumenorum aures igne adurere, vel candenti ferro signare consueverant, vt auctor est Heracleon in libello qui σπορητικὸν ἐκλογὰν inscribitur, ἐν οἷς τὰ ὅσα τῶν σπορητικῶν κατεσημειώσαντο, & hoc ipsum Iacobitæ quoque sunt imitati, qui ad baptismum contra legitimos Ecclesiæ ritus aqua minimè utebantur, sed teste Bernardo Luxemburgensi, imprimendam candenti ferro crucis figuram in frontibus initiatorum curabant. Inde etiam prodierunt πυρὶ καὶ καθαρμῶ, quas malo more & exemplo, ad expiationes Christiani nonnulli renouare conati sunt. Et hæc ex Ethnicarum lustrationum superstitionibus. Quod verò ad aquæ aspersionem attinet, nihil occurrit frequentius: neque enim tantum ad templi fores statuebantur, quæ Græcis περὶ ἄνθερα, Latinis aquimalia dicuntur, sed etiam in fori aditu, & fœnestarum ædium vestibulis, quò spectant illa Euripidis in Alceste.

Aures igne
signata, &
frons candenti
ferro à Iacobitis inusta.

Πυλῶν πύργον δ' οὐχ ὄρω,

Πυλῶν ὡς γομίζεται

Γε χέρσιβ' ἐπὶ φθιτῶν πόλεις

Καὶ τὰτ' οὐκ ἐπὶ πύργου τιμῶν.

Non video ante portam (ut lex est)

Fontana lauacra pro morinis,

Nulla coma præcisa est in vestibulo.

(Nam & capillus de mortui capite sectus foribus appendi solebat.)
De cæteris frustrationibus quæ per ouum, squillam, sulphur, laurum, sanguinem, & cætera id genus fiebant, nihil nunc opus est inculcare pluribus.

Coturnicem pro Oryge malè à Pierio sumi.

Ad Hieroglyphicum 46. libri primi.

Magnain hoc hieroglyphico enodando interpretum est dissensio. Alii siquidem de Oryge, alii de coturnice intelligunt. Multum refert utrum de quadrupede, an de aue sermo sit, quod tamen vnius litteræ ambiguitate decepti homines, alioqui non imperiti confudere. Codex Italus qui Romæ prodiit excusus anno 1599 nomen ὄρυγος de textu expunxit, reliquit tamen illi locum ad marginem, ne planè abrasum videretur: Deinde reposuit ὄρυγος Coturnicem pro Oryge. Quam sententia fuit quoque Pierius libro vigesimo septimo, haud ita diligens in Hori mente perferenda. Mihi verò mirari contigit quomodo viris doctis hæc interpretatio exciderit, quæ ut alia omittam vel hoc vno argumento refelli quam facillimè potest, quod id ipsum animal de quo hic sermo est, Horus dicat, ἐμπροσθεν σκέλεσιν ἀντιτάσσεται τῶν γλῶν, *Anterioribus cruribus, sine pedibus terram effodere.* Quæso cur anteriores hinc pedes nominantur, nisi quia & sunt posteriores: at si anteriores sunt & posteriores, apparet animal esse quadrupes, quod in auem tam citò efformauit Pierius. Deinde si auis est, & coturnix, quomodo huic tanquam equo insidentes facit Reges? quod absurdum est. Omnino de Oryge totum symbolum intelligendum; primum quia id omnium penè codicum fides postulat, & ὄρυγος nomen ut apparet non nisi timidè in alienam sedem irrepsit. Secundum quia quæ hic Orygi tribuuntur ab Hori, eadem quoque comprobant Aelianus de animalibus. Neque enim tantum Orygem dicit, Solem Orientem auersari, sed etiam aduersus eius exortum aluum delicere, quo fit ut Serapidis cultores tam præposterum animal malè oderint. Benè igitur in hac parte Mercerus, qui Aldi codicem sequutus nihil mutauit. Sed hic postea laudatus interpretes postquam ad hunc textum deuenit. Καὶ οἱ ἱερεῖς τὸν μόνον τῶν πτερυγίων ὄρυγος ἔχουσιν, hoc est (ut ipse inter-

HIEROGLYPHICA, OBSERVATIONES. 197
pretatur,) Quare & sacerdotes unam hanc inter volucres non signatam comedunt.

Tum idem Mercerus in hunc locum annotat. *Mirum sanè est, quod hoc loco Orygem inter volatilia annumeret, quòd à nemine quod sciam est proditum.* Putavit ita vir minimè malus Oryges alatos ab Horo censerì, nec mirum est si hoc tantopere demiratur, sed non minus mirandum quomodo vir tam emundæ naris, & in tot authorum commentationibus volutatus, tam facilem locum suo nitori restituere non potuerit. *Itaque totum hunc locum (inquit) corruptum existimam, nec qua ratione possit restitui, succurrit, nisi fortè pro τὸ πλωῶν, legimus τὸ ὑπεῖν.* Si tam audacter in auctoribus mutare licet, omnia (factor) erunt protinus alba. Sed ubi prudentium Criticorum in dictionum mutationibus hæc audacia? Ego existimo vnus, & admodum affinis literulæ mutatione posse totam hanc plagam sanari, si dicamus πλωῶν, positum pro κλωῶν, quæ germana est lectio. Sed reclamabit aliquis ex Grammaticorum natione τὸ κλωῶν dici de pecudibus, quòd in Orygem ferum animal cadere non potest. Hic quisquis ita obiecerit, satisfactum sibi abundè existimet, si Orygem inter pecudes esui aptas videat annumerari à Columella libro 9. cap. 1. ubi sic scribit. *Fera pecudes, ut caprosoli, damaque, nec minus Orygem cernorumque genera, & aprorum, modo lautitiis & voluptatibus Dominorum seruiunt, modo questui ac redditibus.* Vnde etiam Iuuenalis Satyr. 11.

Et getulus Oryx hebeti lautissima cœna Caditur.

Est enim Oryx de genere caprearum syluestrium bisulcus, & vnicornis, ut ex Aristot. & Plin. licet colligere. Oppianus tamen lib. 2. de venatione, non vnum duntaxat cornu, sed plura videtur illi tribuere dum canit, *Ὀξὺς καὶ ἄλλοι τὸ μῆνος ἀντέλλουσιν ἀρχαί.* Nunc quod reliquum est difficultatis expediamus. *Διότι οἱ ἀρχαῖοι βασιλεῖς τὸ ὥροσκόπου σπουδαιότερος αὐτοῖς τὴν ἀντολὴν ἐπελάδοντες πύτοι τῷ ζῳῷ, διὰ μέσου αὐτῆς πύτων γνομῶν πῶς δὲ ἀντολὴς ἀνέλθῃ ἐγγυεῖται.* Quapropter antiqui reges cum sibi ortum nunciaret horarum observator, huic insidentes animali, per medium ipsum velut gnomones quosdam ortus rationem ac tempus accuratè certoque cognoscebant. Primum malim καὶ δὲν actiuè sumere, & de horoscopo intelligere quem Reges iubent Orygem conscendere, ut certiùs Solis ortum dignoscant. Quòd autem habet διὰ μέσου αὐτῆς, per medium ipsum, subobscurum est, nescio enim quid sibi cogitatione pinxit Mercerus, quasi per medium hoc animal cui insident intuentes reges, ortus speculentur. Hic τὸ μέσον accipiendum est, pro re interiecta & interposita ad aliquid efficiendum, vel certè vno verbo clarius dicendum *διὰ μέσου αὐτῆς, hoc est ipsius internenti, ipso mediante.* Nam διὰ μέσου dicitur antiquis ut recentioribus μεσότης, qui ad negotium aliquod conciliandum interuenit, & sic ὀρυξ hic διὰ μέσου nominatur, quòd beneficio huius naturalis propensionis qua solis primas faces præuidet, tempora discernant horoscopi.

Iam quòd ad interpretationem eorum verborum attinet, Διὸς δὲ οἱ ἱερεῖς τὸ το μόνον τῶ κτήων ἀσπαρίζον ἐδίδοσαν. Sacerdotes vnam hanc inter volucres non signatam comedunt. Visa est interpreti suspecta vox ἀσπαρίζος, & forte (inquit) legendum ἀσπαρίζος, sed omnino retinenda vetus lectio ἀσπαρίζος. Declarat Herodotus lib. 2. p. 65. E. H. S. vbi ostendit veritum esse sacerdotibus sub pœna capitis ne victimam aliquam immolent, quam prius sigillari annulo non signarint, ἀσήμενον δὲ θυσιῶν θύγατος ζυμὴν ἐπικέεται. Horus hic Orygem solum excipit, eam opinor ob causam, quòd quæ Deorum sigillo essent impressa, in Deorum possessionem transcribi viderentur; at nefas erat Orygem execratum animal Dei, maximè Solis nota inurere, & quasi eiusdem peculium facere.

Antiqua lectio defensa.

Ad Hieroglyphicum 2. lib. 2.

HOC Hieroglyphicum vt breue, ita difficile est, Καὶ ἀεὶ νεοσφύ-
α ῥήτορτον, καὶ κυκλωδὸν σημαίνει. Primum Mercerus emendat αἰτὸς
νεοσφύς pro νεοσφύ. Ego veterem lectionem retineo, cum bis in Horo
constantiveterum codicum fide ita legatur. Non aduertit Mercerus
quòd doctiores Grammatici notant, recentiores Græcos (ex quorum
numero est hic auctor Hori μεταφραστὴς) nonnunquam accusatiuis nomi-
natiuorum loco abusus. Sic Nicetas in Alexio Angelo, θυγάτηρ δι-
xit pro θυγάτηρ τῶ βασιλῆος ἢ τῶ ἢ καὶ τέτη θυγάτηρ τῶ εὐδελία τοῦνομα.
Sic *corona pretiosa* Græcus liber θυεῖδα in nominandi casu pro θυεῖς
habet. ἀρρενογόνος autem non tantum masculus est, sed mares gene-
rans. Vox κυκλωδὸς omnino deprauata est, Mercerus reponit κυκλω-
δὸν, & interpretatur orbiculatum, sed quis hunc sensum probare possit?
Quod aquila pullus orbiculatum quid significet. Vide num legendum
sit κυλωδὸν, κυλωδὸς est calli speciem habens, & per metaphoram ro-
bustus: sic autem Aquilæ pullus inhuert masculum, fortem, & robus-
tum, qui ex diuturno labore callum contraxerit. Non occurrit quo-
modo aliter hanc cicatricem obducamus.

Quod duo Polypi pro duobus Apollinis pedibus
sint perperam ab interprete positi.

Ad Hieroglyphicum 46. libri primi.

HOC Hieroglyphico vbi legitur, Δύο πῆδες πωλημένοι, καὶ βελκώτης δεξι-
μον ἡμῖν τῶ τοῦ χερμαίνοντος περὶ αὐτοῦ σημαίνονσι. *Gemini pedes simul*

compacti & progredientes, solis cursum cum in solstitio est hyberno, significant, varix sunt lectiones. Et primum quidem Manuscriptus liber, pro δύο πόδες, habet δύο πολύποδες. Pierius Hieroglyphicon l. 27. non est admodum pugnax quo minus duo Polypiad hybernum solstitium denotandum simul colligati exprimantur. Impressorum, inquit, codicum lectio quæ est δύο πόδες, nequaquam displicet: sed si progressum exprimere volueris, videndum est si pedes illigatos pinxeris, qua ratione id tuearis. Hæc ille, quorum nullam auctoritatem, nullam affert rationem. Et certè nullus, opinor, veterum inuenietur, qui ullam partem Polypi ad Solem significandum unquam vsurparit, quamquam ut nihil est in istis symbolis tam alienum quod non aliquo cultu orationis, & rationis specie splendescat, posset illud fortasse dici, Polypum rectè Solis in hyberno solstitio tarditatem significare, quod sit ut ait Ovidius,

--- *crinali corpore segnis.*

Vel ut canit Oppianus,

Παντοίας σφεδάλιγας ἑπὶ σκολιόισιν ἱμάσι
Τεχνάζων.

Verùm quid opus esset geminos Polypos ad hoc symbolum pingere, & si sua natura tardi sunt, cur vincula quæ ad frænandam celeritatem expressa sunt iniicerentur? Puto probabilius esse, si pro δύο πολύποδες, legatur δύο πολλοὺ πόδες, id est, *duo solis pedes*, pro duobus Polypis: nam Sol πολλὸς appellatur, ut constat ex eodem Hori libro primo, Hieroglyphico trigesimo secundo. Quid est autem aptius ad Solem in solstitio hyberno tardè progredientem significandum quàm Hori siue Apollinis statuam, cuius pedes inter se vincti sint & impliciti depingere? At vrget Pierius, & quærit quomodo si pedes vincti sint, progredientur? Difficilius quidem, sed tamen progredi possunt, quod cernitur in ergastulariis qui ita vincuntur compedibus, ut aliqua ex parte mouere se, & progredi possint, & rectè quidem hoc pacto cursus solis significatur, qui non est omninò nullus, sed tardior, ut stare quodammodo loco videatur. Quam ob rem puto legitimam esse lectionem. Δύο πολλοὺ πόδες σωφροσύνην, σωφροσύνην δὲ βέλκοντες.

Quomodo Hippopotamus horas significet.

Ad Hieroglyphicum 19. lib. 2.

Quomodo Hippopotamus horas significet? quærit Pierius Hieroglyph. lib. 29. & multum quidem laborat, ut explicet; coniecturæ verò quas affert paulò videntur debiliores. *Quia depascit segetes, inquit, ante determinatas in diē, vel quod interdum in imis aquis latet, nocte*

in terram egreditur. Hæc, inquam, rem acius perpendenti non satisfaciunt. Primum nota in Græco esse *ἀγρ* non *ἀγρς*. *ἀγρ* autem *κατ' ἐξοχὴν*, ut constat sæpe vernum tempus significat. Et ita *ἀγρς*, hoc est veris Hippopotamus symbolum esse dicitur, quia verè ubi primum herbæ pubescunt, incipit à Nilo egredi, & pabulari, ut habet Nicander in Theriacis,

Χιρὶ ὅτε χλοάουσι νέλω δ' ἀπὸ χύατο πέλω.

Pabula ubi virescunt, & novam fundunt herbam.

Dixit au. em *ἀπὸ χύατο*, pro *ἀπὸ χύατο* per enallagen. Aliter etiam explicari potest si dicas *ἀγρ* irrephisse pro *ἀγρ*, ut Hippopotamus execrationem significet, quo nullum animal execrabilius, nam Patrem interficit, & Matrem comprimit.

Quomodo Phœnix nascatur.

Ad Hieroglyphicum 54. lib. 2.

QUOD ait hîc Phœnicem se in terram summo impetu proiicere, unde & vulnus accipit. Ex sanie verò vulneris defluente alium gig. 1, qui simul cum patre moribundo Heliopolin proficiscitur, hoc neque Chæremon Ægyptius qui citatur à Tetzze, neque Philostratus & Herodotus: au. ex Latinis Solinus, Lactantius, Manilius, Ovidius, & cæteri qui Phœnicis meminerunt, tradidere. Patrem tamen eundem orbiculari myrrhæ ligno veluti ovo includere, & ad aram Solis deferre meminit Herodotus, sed melius Lactantius de cineribus & reliquis patris accipit his verbis:

Vngue balsameo myrrhaque & thure soluto

Condit, & in formam conglobat ore pio.

Quem patribus gestans contendit Solis ad ortum,

Inque ara residens ponit in æde sacra.

Licitum cuique fuit in re tam ignota pro arbitrio fingere, itaque pluribus discutiendum non puto.

AD

A D
CLEMENTIS ALEXANDRINI
HIEROGLYPHICA,
OBSERVATIONES.

Quorū in templis Ægyptiorum rotæ?

Ad Clementis Alexandrini lib. 5.

DIONYSIVS Thracius, & post eum Clementis Alexandrinus, nobilis illius symboli meminere, quo Rotæ in templis Ægyptiorum circumagebantur: quid autem per illam rotarum conversionem significare vellent, pluribus non explanant. Tres ego potissimum causas huius Hieroglyphici conijcio. Prima est, ut Dei naturam adumbrarent, quem scitè & ad illa Ægyptiorum placita depingens Democritus, appellat *νοῦν ἐν πυρὶ σφαίρει*. Mentem in igne orbiculari, quod spectat etiam illud Parmenidis, qui Deum definiēbat, *σφαῖραν, coronam, continentem ardore lucis orbem, qui cingit cælum*. Et præclare quoque notatum est ab Iamblycho libro de mysteriis, Ægyptios solitos fuisse, Deum mundi Principem in loto arbore aquatica, cuius tum poma tum folia rotunda sunt, sedentem exhibere: ex quo significaretur circularis actio mentis in se vndique remeans. Quæ opinio adeo superstitiosos animos oppresserat, ut in sacris, ambitus & circuitiones frequentius vsurparent, vnde exstat illud in symbolis Pythagoræ *μεγίστην περιστροφήν*, quod Plutarchus in Numa ad imitationem quoque rotarum Ægyptiarum expressum à Pythagora memorat, rationemque subintexit, hanc in sacris circuitiōnem ad similitudinem orbium cœlestium fieri pronun-

Deus mens in igne circulari secundum Democritum.

*Conuersiones
& circuli in
sacris.*

cians. λέγεται (inquit) ἀπομίμῃσις εἶναι τὸ τὸ κόσμῳ ἐπιφορεῖσθαι. Hac con-
uerſio imitatio est motus cœli, quod rotundum & volubilem Deum
Stoici nominarunt. Quymobrem & Gili, inter sacrificandum, ex
cruore ipsius hostiæ quæ Diis immolabatur, circulum in ara delineabant,
dicebanturque id temporis περιουδῆαι, hoc est sacrificium consummare,
cū orbem illum, adumbratam quandam Dei speciem designassent. Vi-
denum quoque eò spectet illud Dauidis, cū n̄ Psal. ii. dixit, *Impios in
circuitu ambulare*, & si vulgo explicant, Impiorum multitudinem ubi-
que vagari, vel mysticè, secundum Remigium, Improbos semper in
περιφορῇ incedere, neque ad centrum qui Deus est, pertingere (vt ait
Caicatanus.) Tamen non importanè ad superstitiosos illos gentilium
sacrorum circuitus significandos accommodari posset.

Alia ratio huius consuetudinis, quam Plutarcho in Numa placuisse
quoque video. Εἰ μὴ γὰρ διὰ τῶν Αἰγυπτίων προορῆς ἀνιπτεται π, καὶ διδύκει
παρεπλήσιον ἢ μεταβολὴν τὴν χήματος, ὥς οὐδεὶς ἐστὼς τὸ ἀνδραπύην. Nisi
quid Heracle similiter *Aegyptus* rotis inuoluit; & significat hac figuræ
mutatio, nihil esse in rebus humanis stabile.

*Georgius Ce-
drenus in cō-
pendio, p. 475
edit. Basil.*

*Soldani dictū
notabile ad
Regem Fran-
corum.*

Hæc fuit quoque Soldani viri sapientis, apud Cedrenum ad Regem
Francorum oratio, cuius memini symbolorum libro primo Synt. 2.
Hic cum rotæ conuersionem è carcere in quo captiuus tenebatur, ocu-
lis acerrimè defixis diu contemplatus fuisset, ex diuturno mœrore in so-
lutiorem risum effusus est, cuius rei causam sciscitanti Regi respon-
disse fertur. Καὶ ὡς εἰκόνα ταύτην λαβὼν τὸ ἀσπαρμῆτον καὶ ἀβέβαιον τὸ ἀνδρά-
πων εὐδαιμονίας ἐξέλεγε. ἅμα δὲ ἐνδυμνδεῖς, πῶς ἐφ' οὗτως ἀβέβαιον περὶ μα-
τι ἐπυστόμηδα, ἅμα δὲ καὶ ἀδύνατον οἰνδεῖς, τὸ καὶ ἐμὲ ὥς εἶπὲν ἐν μετώπῳ χαρ-
νότα ταπεινόν, οὗτως καὶ ἐν τῇ χαμαρπῇ ἐνδεχεται πάλιν ἀδύνατον περὶ τὸ μέγα-
δος. Hanc ego incerta inconstantisque hominum felicitatis imaginem
sentiens risi; cum quod in mentem mihi veniret quàm instabili nos de re
superbiremus, tum simul hoc etiam fieri posse iudicans, vt quomodo ex
summo infimus sum factus, ita ex humili rursus loco ad prius attol-
lar fastigium. In eodem argumento sunt quadrigæ Sesostridis, & Ano-
nymy Regis dictum de quo Niceph. lib. 18. c. 29. Adde ad idem symbo-
lum Ixionios amicos, aulicos scilicet illos & parasitos, quos Heliogaba-
lus per ludibrium ad rotam aquariam alligatos sub aquas mittebat, rur-
susque in summum reuoluebat: cuius ludi quem tam sæpè aulici in hoc
rerum humanarum æstu ludunt, meminit Lampridius in Heliogabalo,
& ego in symbolis explico plenius.

*Ixionij amici,
qui?*

Tertiam demum rationem nobis subijcere videtur Anacreon Poëta,
sed sobrius, ubi rotam imaginem esse dicit vitæ curretis his verbis.

Τεχὸς ἀμματος τὸ οἶα

Τρεχεῖ βίος κυλιδεῖς,

Ολίγη δὲ κίχουεδα

Κόρη ἐστὼν ἀνδραπύην.

*Rota velut curulis
Properat volucris etas,
Tenuis iacehimisque
Cinis, ossibus solutis.*

Cum quo facit Persius Satyr. 5.

*Nam quamvis prope te, quamvis temone sub vno
Vertentem sese, frustra sectabere cantum,
Cum rota posterior curras, & in axe secundo.*

Vbi non tantum vitæ volubilitatem, sed & irremeabiles temporum lapsus designat, & ostendit quàm arduum sit desidiolis diei præsentis manum injicere.

Villegifus Patre Rhedario natus ab Othone III. de repente primus inter Electores adoptatus, Rotas suo Musæo appingi curavit, & inscribi, Vide quis sis; memento quis fueris.

Quid folia & rami in templis Ægyptiorum, significarent?

Ad Clementis Alexandrini lib. 5.

Symmachus ad illum locum Ezechielis, c. 8. *Et ecce applicant ramum ad naves suas*, innuit hic derisionem significari fædo raucō-
que narium sonitu in contemptum Dei. Sic enim ille, *Καὶ ὡς ἀφιέρτες* Symmachier.
εἰσὶν ἡχοὶ ὡς ἄσθμα διὰ τῆς μυκτηρίων ἐκ τῶν. Itaque alij tantum habent *μυκτη-* *ror in locis*
ρίζοντες, deridentes, nulla facta ramorum mentione, qua in senten- *Ezechielis.*
tia sunt Septuaginta, *Καὶ ἰδὺ αὐτοὶ ὡς μυκτηρίζοντες.* Theodotio, vt li-
beriolem ansam interpretationis daret, ramorum simul, & derisionis
meminit his verbis, *Καὶ ἰδὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσιν τὸ κλῆμα ὡς μυκτηρίζοντες.*
Et ecce ipsi porrigunt ramum tanquam deridentes. Ratio ambiguita-
tis fuit vox *הזמורח* hazmorach, quæ vt notavit Symmachus & so-
num, & ramum significat, quamobrem Theodotio virumque con- *Hazmonach*
iunxit, sed in eo errat quod gestationem illam ramorum signum derisio- *ramus & so-*
nis interpreteretur, cum potius venerationis sit hieroglyphicum. Quis *nus.*
enim ignorat ramos in superstitionis gentilium ritibus, ad cultum falso-
rum Deorum fuisse prælatos vt Pinum Pani, Sylvano & Diti cupres-
sum, Isidi abrotonum? Certe apud Athenienses festus erat dies ramo-
rum nomine insignis, quo in honorem Bacchi præferebantur ῥοοί, qua-
si *ρόοι*, hoc est tenues rami maximè vitis. Ex quo ῥοοφείας cele-
bre nomen, & ῥοοφεί, seu ramiferi appellabantur. Pueri Ca-
milli Sacrorum ministri qui acceptos vitis ramusculos ex Bacchi
templis in Mineræ Scitradis ædem deferrebant, vt disertè testatur Scho-
liastes Nicandri, *Οροφεί, ὃ λέγονται Ἀδώνησι παῖδες ἀμφιδαλῆς ἀμειλί-*
μοι καὶ φυλαῖς, οἱ καμβάοντες κλήματα ἀμπέλις, ἐν τῇ ἱερῇ τῆς Διονύσου ἑστέρῃ. *Osibophori.*

εις τὴν τῆς Σακερίας Ἀθλήσεως ἱερόν. Quod autem Deos venerantes & manum, & ramum (si tunc tenerent) secundum veterem adorandi ritum ori admoerent, hinc D. Hieronymus rectè vertit, & applicabant ramum ad nares suas in signum, scilicet adorationis quam Soli præstabant.

Hunc certè honorem Deo debitum sacrorum simius Dæmon ita præripiebat: nam Hebræos quoque eadem ceremonia in cultu Dei vfos fuisse in festinitate tabernaculorum produnt sacræ literæ, & disertè testatur Iosephus antiquit. l. 3. vbi scribit Iudæos solitos victimas Deo incendere, & simul pro gratiarum actione sacrificare, manibus interim gestantes ramos myrti, & palmæ ex quibus mala Persea dependebant.

Judæi cur vsti Eius verba sunt, Ολοκαυτωὶ τε καὶ θυρὶ τῷ θεῷ τότε χαρισθεῖα, φέροντας ἐν
malis Persea ταῖς χερσὶν ἐπιστάλῃ μύροισιν, καὶ ἵτετε αὐτὴν κατὰ τὴν φοινίκας πεποιημένην, ὅς μὲν
arboris. αὐτὴ δὲ ἡ Περσὶς περσέως. Nota consulto mala Persea arboris fuisse ramis adhibita, ut significarent cor & linguam Deo dedicandam esse.

Nam Persea frondes habet in linguæ speciem acuminatas, fructus verò in cordis formæ effigiem deformatos.

*Coronæ ex
Loto.*

Idein postea ramorum honos Principibus vitis exhibitus in Pompis, & triumphis, vnde apud Heliodorum Æthiopicon lib. 10. ab Hydaspes rege præmittuntur nunciij victoriæ loto coronati, & palmarum ramos in ipsius honorem quatientes. Ταῖς κεφαλὰς τῶ Νελάω λώτῳ καταστῆσαντες, καὶ φοινίκων πλόττοις ταῖς χερσὶ κατασπείοντες.

Itaque si quem insigni populi favore honestatum omniumque celeberrimo plausu & lætitia exceptum significare vellent, hunc φιλοβολούμην dicebant, quia non solum ramos illos exhibebant, sed præterea folia, & flores in bene meritos spargebant, quod genus honoris & benevolentia φιλοβολίαν καὶ ἀνδοβολίαν nominabant. Vnde Philo libro de legatione ad Caium, Agrippam dicit fuisse, φιλοβολούμην καὶ ἀνδοβολούμην ἐν ἑσπερίᾳ.

*Quid sit ἀνδο-
βολία.*

Nec hoc tantum favoris signo contenti, etiam ramos maxime palmarum ad fores insignium virorum affigere soliti erant, quod genus honoris notavit Lucianus in Rhetorum Doctore, οἱ φοίνικας δὲ ἐπὶ τῇ θύρᾳ χλωροὶ ἐσπαρμένον. De hoc certè antiquorum ritu tot suppetunt testimonia, ut nihil sit opus inculcare pluribus. Hæc fuit causa cur Christus tanquam vetus Rex & Deus ramis palmarum à populo exciperetur, quod rectè animaduertit vetus Poëta,

*Palmæ ad
Rethorum
fores affixa.*

Perque viam vti Regi velamina purpurata,
Arboreasque solo frondes, & olentia fæta
Sub pedibus strare Deum omnes voce færentes.

*Porphyrj
observatio de
primis sa-
crificiis.*

*Theod. orat. 7
de sacrificiis.*

Ex his igitur colliges primam & omnium clarissimam rationem exhibendorum ramorum, & terræ germinum, fuisse signum venerationis diuinæ, cui autem hoc potius quam alio symbolo fuerint delectati, disco ex Porphyrio. Οἱ παλαιοὶ ἄνθρωποι οὕτε λαβανόντι, οὕτ' ἄλλο δῶμα προσέτινον, ἀλλὰ χλοὺς οἶον πᾶσι τὸ γένιον φύσας χροῦ ταῖς χερσὶν ἀνέμεινον καὶ

ἱερογλυφικῶν. Antiqui, inquit, neque thus, neque aliam victimam offerebant, sed folia, veluti primam pubescentis naturæ lanuginem manibus decerpunt Diis adurebant, quo signo Deum creatorem testabantur, à quo herbæ & fruges, atque omnia terra orta producerentur & adolefcerent.

Nec mirum igitur si hoc genus officij Christo exhibitum qui *σπλῆ Dominica* *χορηγία* ἡπὶ nominatur à Synesio. Est porro dignum observatione, *palmarum* hanc Cæremoniam quam anniverfaria religione Ecclesia veneratur, *quam celebris* apud Græcos fuisse percelebrem, Dominicamque ipsam palmarum *apud Græcos?* quam nos appellamus, ab illis vocati βασινοφῶν, quod βαίς quo verbo etiam Horus vititur Hieroglyphico quarto libri primi, sit Palmæ ramus, vnde & βαία appellantur largitiones, & dona, quæ ab Imperatore & Patriarcha distribuebantur ea scilicet septimana, quæ diem palmarum præcedebat, vnde & nomen βαίων. Hoc disertè testatur Balsamon de Incens. Patriarchæ, die Cateches. τὸν ὑποτάτω τῷ δέσπῳ αὐτοκρατορῶν πειωπῆς, καὶ τῷ πεπεισμένῳ τὸν μεγαλόπῳτα, μετὰ τῶν ἄλλων, ἐσέμνου, καὶ ἐπίστοι ρόγῳ ποτὲ καὶ βαίων φιλοπυμνῆται. *Præclaram*, inquit, *divinorum* *Imperatorum* *circumspectionem*, & *Patriarcharum* *magnificentiam*, *cum reliquis* *angustam* *faciebant* & *annua* *erogationes*, & *donorum* *quæ βαία* *nominantur*, *munifica* *largitio*. Et Imperator quidem Palatinis suis, Patriarcha clericis distribuebat, quem ritum quoque fufius describit Luitprandus. Rerum Europ. l. 3. c. 5. In ea quæ est ante βαίνοφῶν, quod nos *palmarum Ramos* dicimus, hebdomada, tam in militibus quàm in diuersis constitutis officiis, numismatum aureorum erogationem, provt cuiusque meretur officium, Imperator facit. Deinde *modum* enucleat. Erat, inquit, appofita decem cubitorum longitudinis ac *quatuor* latitudinis mensa, quæ numismata loculis congregata, provt *dicta βαία*, cuique dabatur, numeris extrinsecus in loculis scriptis retinebat. Ingre- *hoc est Rami* diebantur denique ad Imperatorem non confusè, sed ordinatim secundum *palmarum &* officij dignitatem recitabat. Quorum primus vocatus est Rector *carum ritus* domus, cui non in manibus, sed in humeris posita sunt numismata cum scaramangis (genus est vestis) quatuor. Post quem ὁ Domesticos Ascalonas & ὁ Delongaristis ploas (doctè Meursius emendat, διουστοκὸς τῷ ῥολῶν, διουγγείας τῷ πλοῖας, quorum alter militibus, nauigantibus præerat alter) sunt vocati. Hi itaque paris numeri, quia dignitas par erat numismata, & scaramanga fuscipientes, præ multitudine non iam in humeris portauerunt, sed adiuvantibus aliis post se cum labore traxerunt. Post hos admissi sunt Magistri numero xxiv. quibus erogatæ sunt numismatum aureorum libræ, unicuique secundum eundem numerum viginti quatuor cum scaramangis duobus. Patriciorum deinde ordo hos pone est sequutus, & duodecim numismatum libris cum scaramanga vna donatus. Turba post hos immensa vocatur, Protospathariorum, Spathariorum, candidatorum, & id genus clientum.

Hæc ille quod, quia ritus est præclaræ antiquitatis, & ad honorem

Dominica palmarum pertinet, nolui hoc loco prætermittere. Cæteras porro distribuendorum ramorum rationes recte exsequitur Clemens Alexandrinus quæ maximè spectant illud Homericum.

Οἷν ἀπὸ φύλλων ῥυεὶ τινὶ δὲ καὶ αἰδέων.

Quod autem dixit in Ramis expressum quoque fuisse cremationis & sepulturæ symbolum, καὶ πρὸς ἔργον ῥυήσασθαι, antiquis Ægyptiorum moribus congruere non potest, sed Græcorum. Ægyptij enim cremationem detestabantur, quod ignem existimarent *θνήσκον ἐμψυχον πάτερ καὶ θεόν*, belluam animatam omnia deuorantem, ut constat ex Herodoti libro tertio.

FINIS.

QVID
SINT ÆGYPTIORVM
ΚΩΜΑΣΙΑΙ.

Ad Clementis Alexandrini Hieroglyphicum X.

ΩΜΑΣΙΑΣ ab Ægyptiis nominatas innuere videtur Clemens Alexandrinus. Nolim tamen existimare nomen *κωμασίας* Ægyptium esse, sed ab Ægyptiis græcanicis vsurpatum. derivatur enim ut satis liquet ἀπὸ τῆς κωμῆς, quod est τὸ μετὰ αὐλῶν καὶ κισσῶν καὶ ῥόδων τὸν οἶνον πίνον, hoc est cum musica & saltatione epulari, ut interpretatur Zonaras: vel certè ἀπὸ τῆς κώμης, qua voce vicus

significatur. Erant igitur *κωμασίας* conuiuia & choreæ, quas Ethnici in honorem idolorum obseruabant, de quibus intelligenda sexta Synodus Trullana dicta à Trullo, fastigio concamerato in Constantini Regia, quod aliter secretarium palatii nominatur: sic igitur Synodus (quanquam non fuit œcumenica) τὰς οὕτω λεγομένας Καλένδας, καὶ τὰ λεγομένα Βοτὰ, καὶ τὰ λεγομένα Βεθυμάλια, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ τῇ μηνί μηνός ἡμέρας ἐπιτελεσθῆναι πανήγυριν, καὶ δάπαξ ἐν τῇ τῶν πρῶν πολιτείας περὶ εὐδελῶν βελόμβῃ, ἀλλὰ μὲν καὶ τὰς τῇ γυναικῶν δημοσίας ὀρχήσεις, ἐπὶ μὲν καὶ τὰς ὀνόματι τῇ παρ' ἑλλήσι ψευδῆς ὀνομαζέμενων θεῶν. vbi inter cætera audis vetari Kalendas, & Panis festa, & brumalia, & conuentum primo die Martij, & saltationes muliercularum in honorem deorum. Quod ad comestationes attinet, vetantur ibidem Christiani Ethnicorum more in templis εἶδεν, καὶ ἀκούσιντα φωνῶν. per acubita intelligit hic lectos triclinares. Ακούσιντα λέγεται ἅπαν φωνῆς καὶ τῶν ἀσμάτων εἰς ὕψος ἡγεμόν καὶ μαλακόν: ita enim vox exponitur in Pandectis iuris Canonici Græcorum. Vel certè quod probabilius est *κωμασίας*, hinc sumuntur pro deorum pompis quæ per vrbis vicos producebantur exquisitissimo apparatu, quem fusè describit Lucius Apuleius Metamorphoseos l. b. ii. inter has oblectationes ludicras popularium quæ passim vagabantur, iam sospitatrix deæ peculiaris pompa moliebat.

βοτὰ. ἑορτὴ ἢ τελεμὴ καὶ χάρις πανός. Balsa-
mon in com-
mentarijs.
Miror cur do-
cti viri reddi-
derint (Vota)

Mulieres candido splendoris amicimine, vario latantes gestamine, verno florescentes coronamine, quæ de gremio per viam, qua sacer incedebat comitatus, solum sternerant flosculis, aliæque nitentibus speculis pone tergum reuersis, venienti deæ obuium monstrabant obsequium. Et quæ pectines eburneos ferentes, gestuque brachiorum, flexuque digitorum, ornatum atque obpexum regali crinium fingerent: illæ etiam quæ cæteris vnguents & geniali balsamo guttatim excusso conspergebant plateas. Magnus præterea sexus vtriusque numerus, lucernis, tædis, cereis, & alio genere ficti luminis siderum cælestium stirpem propitiantes: Symphonæ dehinc, suaves fistulæ, tibiarumque modulibus dulcissimis personabant: eas amœnus lectissimæ iuuentutis veste niuea & cataclista prænitens sequebatur chorus, carmen venustum iterantes, quod Camænarum fauore solers poëta modulatus edixerat, quod argumentum referebat. Interim maiorum antecantamenta votorum. ibant & dicati magno Serapidi tibicines, qui per obliquum calammum ad aurem porrectum, dextram, familiarem templi dei que modulum frequentabant, & plerique qui faciem sacris viam dari prædicabant, & cæc. Deferebantur quoque, quod hic attigit Clemens Alexandrinus, Deorum Egyptiorum simulachra, & quidem à personis lectissimis. Lampridius & Aelius Spartianus notant huius etiam honoris fragile choragium suscepisse Commodum Imperatorem: *Sacra Isis coluit, ut caput raderet, & Anubim portaret.*

Lampridius
in Commodo

Aelius Spartianus in Pescennino Nigro.

QVIS CHARADRIVS ET AN ICTERICIS

Ad Epiphaniij Symbol. XXVIII.

CH'ARADRIVM hic pro Ictero à S. Epiphanio vsurpatum nonnulli esse voluerunt, quod Ictericis facere medicinam dicatur. Verum minime vacillasse memoria Epiphanium, ut Charadrium pro Ictero poneret, si modo hæc inter se fuissent distincta, testantur veterum testimonia, quæ hanc ipsam medendi facultatem Charadrio tribuunt: atque imprimis Heliodorus Æthiop. lib. 3.

Heliodorus
Æthiop. l. 3.
p. 142.

Ο Χαράδριος τὸς ἰκτερίους ἰάται· ἢ τὸ το πάγων, εἰ τῇ ὀργῇ προσβλήται, τὸ δὲ φέρει ἢ ἀποσφύεται, τὸς ὀφθαλμοὺς ἐπιμάσσει· οὐ φθοροῦν ὡς οἰονταὶ πρὸς τῆς ἀσθενείας, ἀλλ' ὅτι δεινός τις ἔλκειν ἢ μετασφύει εἰς αὐτὸν, ὡς αἰνέοντα πόνον τὸ πάθος, Charadrius Ictericis medetur; & si Ictericus eum intueatur, refugit ille, & auersatur, oculis conuiuens, non propter inuidiam remedii (ut quidam putant) sed quia contagione se affici sentit, transeunte in ipsum per obtutum alterius affectionis ceu fluxu quodam.

Hoc idem Aelianus, & Philes asserunt, & Plutarchus Symp. l. 5. qu. 7.

vbi loquitur de Ictericis ἐμμελίοντες τῷ χροαδείῳ διεκπύονται.

Addit Suidas ideo mercatores qui hanc avem vendunt, consulto occultare ante pretium persolutum, ne gratis, mercantibus Ictericis medeat, unde Hipponax Poëta lusit in eum credo qui merces occultabat, χροαδείον φρονῶς, *Charadrium vendis.*

Restat vt videamus an Charadrius idem sit cum Ictero, & difficultatem quidem facessit haud leuem, quod Epiphanius dicat ex Physiologo hunc Charadrium totum album esse absque vlla nigredinis nota, ὅτι οὐλον λευκὸν ὅτι μὴ ὅλως μελανίαν ἔχον, quæ quomodo Ictero conueniant, quem constat esse magna ex parte luteum? Et si Icterum quem Latini Galgulum vocant, separe a Charadrio, duæ erunt aues diuersæ quæ Ictericis medeantur, quod ij qui naturas auium describunt, non asserunt.

Crediderim ego potius parum accuratè loquutum fuisse Physiologum quem citat Epiphanius, dum Charadrium vult totum candidum esse, cum præsertim Aristoteles dicat eum esse colore & voce prauum: ἔστι δὲ χροαδείος καὶ τὴν χροίαν καὶ τὴν φωνὴν φαῦλος.

Sed & Gesnerus in descriptione Charadrij: pennis (inquit) vt accipiter, aut tinnunculus subrufus est, collo, capite, & pectore maculosus: isdemque partibus ex luteo subrufis, nisi quod colli pars posterior magis ad fuscum tendit.

Suidas vero propter varietatem colorum, ait Charadrium pro rebus obiectis mutari, εἶδος ὁρνεῖα μεταβαλλόμενον εἰς τὰ περὶ κελεύειν: ex quibus refellas Physiologum, nisi per λευκὸν, τὸ δαυγὲς intellexerit, idque propter auis auruginem. Nam Eustathius ad Homerum λευκὸν etiam δαυγὲς nominari animaduertit, sed magis conuenit limpido quam luteo. Itaque non puto eos à veritate alienos qui Charadrium Ictericorum medicum, Icterum quoque appellari existimant, quanquam ab aliis distingui non ignoro.

FINIS OBSERVATIONVM.

INCIPIVNT

ÆNIGMATA

SYMPOSI POETÆ.

*ÆC quoque Symposius de carmine lusst inepto,
 Sic tu Sexte doces, sic te deliro magistro.
 Annua Saturni dum tempora festa redirent
 Perpetuo semper nobis solemnia ludo
 Post epulas letus, post pocula dulcia mensa
 Deliras inter vetulas, puerosque loquaces,
 Cum streperet latè madida facundia lingua.
 Tum verbosa cohors studio sermonis inepti
 Nescio quas passim magno de nomine nugas
 Est meditata diu, sed friuola multa locuta est
 Nec mediocre fuit magni certaminis instar
 Ponere diversa, vel soluere quæque vicissim.
 Ast ego ne solus fædè tacuisse viderer,
 Qui nihil attuleram mecum, quod dicere possem,
 Hos versus feci subito de carmine vocis.
 Insanos inter sanum non esse necesse est.
 Da veniam lector, quid non capit ebria musa?*

I. GRAPHIVM.

*De summo planus, sed non ego planus in imo,
 Versor utrinque manu, diverso & munere fungor,
 Altera pars reuocat, quidquid pars altera fecit.*

II. ARVND.

*Dulcis amica Dei, semper vicina profundit,
 Suave canens musis, nigro perfusa colore
 Nuncia sum lingue digitis signata magistris.*

III. ANNVLVS CVM GEMMA.

Corporis extremi non magnum pondus adhaesi,

Ingenitum dicas, ita pondere nemo grauat.
Vna tamen facies, plures habitura figuras.

IV. CLAVVS.

Virtutes multas de viribus adfero paruis,
Pando domus clausas, iterum sed cludo patentes.
Seruo domum domino, sed rursus seruo ab ipso.

V. CATENA.

Nexa ligor ferro multos habitura ligatos,
Vincior ipsa primo, sed vincio vincita vicissim.
Et solui multos, nec sum tamen ipsa soluta.

VI. TEGVLA.

Terra mihi corpus, vires mihi præstitit ignis.
Est domus in alto, sedes est semper in alto.
Et me perfundit qui me cito deserit humor.

VII. FVMVS.

Sunt mihi, sunt lacrymæ, sed non est causa doloris.
Est iter ad cælum, sed me grauis impedit aer.
Et qui me genuit, sine me non nascitur ipse.

VIII. NEBVLA.

Nox ego sum facie, sed non sum nigra colore,
Inque die media tenebras tamen adfero mecum,
Nec mihi dant stellæ lucem, nec Cynthia lumen.

IX. PLVRIA.

Ex alto venio, longa delapsa ruina,
De cælo cecidi medias transmissa per auras.
Sed sinus excepit, qui me simul ipse recepit.

X. GLACIES.

Vnda fui quondam, quod me cito credo futuram,
Nec rigidi cæli duris connexa catenis.
Nec calcata pati possum, nec nuda teneri.

XI. FLVMEN ET PISCIS.

Est domus in terris, clara qua voce resultat,
Ipsa domus resonat, tacitus sed non sonat hospes:
Ambo tamen currunt, hospes simul, & domus vna.

XII. NIX.

Pulvis aquæ tenuis modico cum pondere lapsus
Sole madens, astate fluens, in frigore siccus,
Flumina facturus, totas prius occupo terras.

XIII. NAVIS.

Longa feror velox formosa filia sylua
Innumeris pariter comitum stipata cateruis,
Curro vias multas vestigia nulla relinquens.

XIV. PVLLVS IN OVO.

Mira tibi referam nostra primordia vita,

*Nondum natus eram, nec eram tum matris in aluo.
Jam posito partu natum me nemo videbat.*

XV. VIPERA.

*Non possum nasci, si non occidero matrem,
Occidi matrem, sed me manet exitus idem.
Id mea mors patitur; quod iam mea fecit origo.*

XVI. TINEA.

*Littera me pavit, nec quid sit littera novi.
In libris vixi, nec sunt studiosior inde.
Exedi musas, nec adhuc tamen ipsa profeci.*

XVII. ARANEA.

*Pallas me docuit texendi nosse laborem,
Nec pepli radios poscunt, nec licia tela.
Nulla mihi manus est, pedibus tamen omnia fiunt.*

XVIII. COCLEA.

*Porto domum mecum, semper migrare parata,
Mutatoque solo non sum miserabilis exul,
Sed mihi conchylum de cœlo nascitur ipso.*

XIX. RANA.

*Rauca sonans ego sum media vocalis in vnda,
Sed vox laude sonat, qua se quoque laudet et ipsa.
Cumque canam semper, nullus mea carmina laudat.*

XX. TESTUDO.

*Tarda gradu lento, specioso prœdita dorso,
Docta quidem studio, sed sævo prœdita fato.
Vivam nihil dixi: qua sic modo mortua canto.*

XXI. TALPA.

*Cæca mihi facies atris obscura tenebris,
Nunc est ipse dies, nec sol mihi cernitur ullus.
Malo regi terra, sic me quoque nemo videbit.*

XXII. FORMICA.

*Provida sum vita, sed non sum pigra labore,
Ipsa ferens humeris securæ præmia brumæ
Nec gero magna simul, sed congero multa vicissim.*

XXIII. MUSEA.

*Improba sum fateor, quid enim gula turpe veretur?
Frigora vitabam, qua nunc æstate reuertor
Sed cito submoueor, facta conterrita vento.*

XXIX. GVRGVLIO.

*Non bonus agricolis, non frugibus utilis hospes,
Non magnus forma, non recto nomine dictus,
Non gratus Cereri, non parvam sumo saginam.*

XXV. MYS.

Parva mihi domus est, sed ianua semper aperta,

*Exiguo sumptu furtiva viuo sagina,
Quod mihi nomen inest, Romæ quoque consul habebat.*

XXVI. GRVS.

*Littera sum cœli penna perscripta volantis,
Bella cruenta gerens volucris discrimine Martis,
Nec vereor pugnas, dum non sit longior hostis.*

XXVII. CORNICVLA.

*Viuo noxem vitas, si non me Gracia fallit,
Atraque sum semper nullo complexa dolore,
Et non irascens vltro conuicia dico.*

XXVIII. VESPERTILIO.

*Nox mihi dat nomen, primo de tempore noctis,
Pluma mihi non est, cum sis mihi penna volantis,
Sed sedeo in tenebris, nec me committo diebus.*

XXIX. ERICIVS.

*Plena domus spinis, parui sed corporis hospes,
Incolumi dorso, telis completus acutis.
Sustinet armatas sedes habitator inermis.*

XXX. PISCATOR ET PISCICVLI.

*Est nona nostrarum cunctis captura ferarum,
Vt si quod capias, id tu tibi ferre recuses.
Et quod non capias, tecum tamen ipse reportes.*

XXXI. PHOENIX.

*Vita mihi mors est, morior si capero nasci.
Sed prius est fatum, laeta quam lucis origo.
Sic solos manes ipsos mihi dico parentes.*

XXXII. TAVRVS.

*Mœchus eram regis, sed lignea membra sequebar,
Et Cilicus mons sum, sed non sum nomine solo,
Et vehor in cœlis, & in ipsis ambulo terris.*

XXXIII. LVPVS.

*Dentibus insanis ego sum qui vinco bibentes
Sanguineas pradas querens, victusque cruentos,
Multa cum rabie vocem quoque tollere possum.*

XXXIV. VVLVES.

*Exiguum corpus, sed cor mihi corpore maius,
Sum versuta dolis, arguto callida sensu,
Et fera sum sapiens, sapiens fera si qua vocatur.*

XXXV. CAPRA.

*Alma Iouis nutritrix, longo vestita capillo,
Culina difficili peragrans super ardua gressu,
Custodi pecorum tremula respondeo lingua.*

XXXVI. PORCVS.

Setigera matris fecunda natas in aluo

*Desuper ex alto virides expecto sagittas,
Nōmine numen habens, si littera prima periret.*

XXXVII. MVL A.

*Disimilis patri, matris diuersa figura,
Alterni generis, generi non apta propago.
Ex alijs nascor, nec quisquam nascitur ex me.*

XXXVIII. TIGRIS.

*A fluuio dicor, fluuius vel dicitur ex me.
Iunctaque sum vento, vento velocior ipso.
Et mihi dat ventus natos, nec quero maritum.*

XXXIX. CENTAVRVS.

*Quattuor insignis pedibus, manibusque duabus.
Disimilis mihi sum, quia sum non vnus, & vnus.
Et vehor, & gradior, quia me mea corpora portant.*

XL. PAPAVER.

*Grande mihi caput est, intus sunt membra minuta.
Pes vnus solus, sed Pes longissimus vnus.
Et me somnus amat, proprio nec dormio somno.*

XLI. MALVA

*Anseris esse pedes similes mihi nolo negare,
Nec duo sunt tantum, sed plures ordine cernis,
Et tamen hos ipsos omnes ego porto supinos.*

XLII. BETA.

*Tota vocor græce, sed non sum tota latine,
Ante tamen mediam cauponis scripta tabernam,
In terris nascor, lymphæ laevis, vnguor oliuæ.*

XLIII. CVCVRBITA.

*Pendeo dum nascor, rursus dum pendeo nascor,
Pendens commoueor ventis, & nutrior undis.
Pendula si non sim, non sum iam iamque futura.*

XLIV. CEPE.

*Mordeo mordentes, vltro non mordeo quemquam,
Sed sunt mordentem multi mordere parati,
Nemo timet morsum, dentes quia non habeo vllos.*

XLV. ROSA.

*Purpura sum terra pulchro perfusa rubore,
Septaque ne violer telis defendor acutis.
O felix longo si possim viuere fato.*

XLVI. LILIVM.

*Magna quidem non sum, sed inest mihi maxima virtus,
Spiritus est magnus, quamuis sim corpore paruo,
Nec mihi germen habet noxam, nec culpa ruborem.*

XLVII. THVS.

Dulcis odor, nemoris flamma, fumoque satigor,

*Et placet hoc superis, medios quod mittor in ignes
Cum mihi peccandi meritum natura negaris.
Nec mihi pœna datur: sed habetur gratia danti.*

XLVIII. MYRRHA.

*De lacrymis, & pro lacrymis mea caput origo.
Ex oculis fluxi, sed nunc ex arbore nascor.
Letus honor frondis, tristis sed imago doloris.*

XLIX. EBVR.

*Dens ego sum magnus populis cognatus Hic.
Nunc ego per partes in corpora multa recepsi.
Nec remanent vires, sed formæ gratia mansit.*

L. FOENVUM.

*Herba fui quondam viridi de gramine terra,
Sed calybis duro mollis præcisa metallo
Mole premor propria, tecto conclusa sub alto.*

LI. MOLA.

*Ambo sumus lapides, vna sumus ambo iacentes,
Quam piger est vnus, tantum non est piger alter,
Hic manet immotus, non desinit ille moveri.*

LII. FARINA.

*Inter saxa fui, quæ me contrita premebant,
Vix tamen effugi totis conlisa medullis,
Et nunc forma mihi minor est, sed copia maior.*

LIII. VITIS.

*Nolo thoro iungi, quamuis placet esse maritam:
Nolo virum thalamo, per me mea nata propago est.
Nolo sepulchra pati, scio me submergere terra.*

LIV. HAMVS.

*Exiguum corpus flexu mucronis adunci
Fallaces escas medio circumfero fluctu.
Blandior vt noceam, mortis præmitto saginam.*

LV. ACVS.

*Longa, sed exilis, tenui producta metallo,
Mollia duco leui comitanti vincula ferro,
Et faciem læsis, & nexum reddo solutis.*

LVI. CALIGA.

*Maiores eram longè quondam, dum vita manebat,
Sed nunc exanimis lacerata, ligata, renulsa,
Dedita sum terre, tumulo, sed condita non sum.*

LVII. CLAVVS CALLIGARIS.

*In caput ingredior, quia de pede pendeo solo,
Vertice tango solum, capitis vestigia signo,
Sed multi comites casum patiuntur eundem.*

*Findere me nulli possunt, præcidere multi,
Sed sum versicolor, albus quandoque futurus.
Malo manere niger, minus vltima fata verebor.*

LIX. PILA.

*Non sum cincta comis, & non sum compta capillis,
Intus enim crines mihi sunt, quos non videt vllus.
Meque manus mittunt, manibusque remittor in aures.*

LX. SERRA.

*Dentibus innumeris sum toto corpore plena.
Frondicomam sobolem morsu depascor acuto,
Mando tamen frustra, quia respuo premia dentis.*

LXI. PONS.

*Stat nemus in lymphis, stat in alto gurgite sylus,
Et manet in mediis undis immobile robur.
Terra tamen mittit, quod terre munera præstat.*

LXII. SPONGIA.

*Ipsa grauis non sum, sed aquæ mihi pondus in hæsit,
Viscera nota tamen patulis diffusa cauernis.
Intus lympa latet, sed non se sponte profundit.*

LXIII. TRIDENS.

*Tres mihi sunt dentes, vnus quos continet ordo,
Vnus præterea dens est, & solus in imo.
Meque tenet numen, ventus tumet, aquora curant.*

LXIV. SAGITTA.

*Septa graui ferro, lenibus circumdata pennis,
Aëra per medium volucris contendo meatu.
Missaque discedens, nullo mittente reuertor.*

LXV. FLAGELLVM.

*De pecudis dorso pecudes ego terreo cunctas,
Obsequio cogens moderati lege doloris,
Nec volo contemni, sed contra nolo nocere.*

LXVI. LATERNA.

*Cornibus apta cauis tereti perlucida giro,
Lumen habens intus diuini sideris instar.
Noctibus in medijs faciem non perdo dierum.*

LXVII. SPECVLAR.

*Perspicio penitus, nec luminis arceo visus,
Transmittent oculos intra mea membra meantes,
Nec me transit hiems, sed sol tamen emicat in me.*

LXVIII. SPECVLVM.

*Nulla mihi certa est, nulla est peregrina figura,
Fulgor inest intus radiantis luce corniscus,
Qui nihil ostendit, nisi se quid viderit ante.*

ÆNIGMATA.

217

LXIX. RATIO.

*Lex bona dicendi, lex sum quoque dura tacendi,
Vis avidæ linguae finis, sine fine loquendi,
Ipsa fluens dum verba fluunt, ut lingua quiescat.*

LXX. PVTEVS.

*Mersa procul terris in cespite lymphæ profundo,
Non nisi perfoſſis possum procedere riuis,
Labor & ad superos alieno ducta labore.*

LXXI. TVBVS.

*Truncum terra tegit, latitant in cespite lymphæ,
Alienus est modicus, qui ripas non habet vllas,
In ligno vehitur medio, quod ligna vehebat.*

LXXII. VTER.

*Non ego continuo morior, dum spiritus exit,
Nam redit assidue, quamvis & saepe recedat.
Nunc mihi magna mea est anima, nunc nulla facultas.*

LXXIII. LAPIS.

*Deucalion ego sum crudelior hospes in vnda,
Ad finis terræ, sed longè durior illa.
Littera decedat, volucris tum nomen habebo.*

LXXIV. CALX.

*Euaſi flammæ, ignis tormenta refugi,
Ipsa medela meo pugnat contraria fato.
Ardeo de lymphis, medijs incendor ab vndis.*

LXXV. SILEX.

*Semper inest intus, sed raro cernitur ignis,
Intus enim latitat, sed solos prodit ad ictus.
Nec lignis, ut viuat, eget, nec ut occidat vndis,*

LXXVI. ROTA.

*Quatuor æquales currunt ex arte sorores.
Sic quasi certantes cum sit labor omnibus vnus,
Et prope sunt pariter, nec se contingere possunt.*

LXXVII. SCALE.

*Nos sumus ad cælum quæ scandimus alta petentes
Concordi fabrica, quas vnus continet ordo.
Ut simul hærentes per nos comitentur ad auras.*

LXXVIII. SCOPA.

*Mundi magna parens laqueo connexa tenaci,
Iuncta solo plano, manibus compressa duabus,
Ducor vbique sequens, & me quoque iuncta sequuntur.*

LXXIX. TINTINNABVLVM.

*Ære rigens curuo, patulo componor in orbe
Mobilis est intus linguae crepitantis imago.
Non resonat positus, motus quoque saepe resultat.*

SYMPOSIUM POETÆ

LXXX. CONDITVM.

*Tres olim fuimus qui nomine iungimur vno,
Ex tribus est vnus, tres commiscuntur in vno.
Quisque bonus per se, melior qui continet omnes.*

LXXXI. ACETVM EX VINO.

*Sublatum nihil est, nihil est extrinsecus auctum.
Quod fuerat non est, cepit quod non erat, esse.
Nec tamen inueni quidquid prius esse reliqui.*

LXXXII. MALVM.

*Nomen habens gracum, contentio magna dearum
Fraus iuuenis pulchri multarum cura sororum.
Excidium Troiæ, dum bella cruenta peregi.*

LXXXIII. PERNA.

*Nobile duco genus magni de gente Catonis,
Vna mihi soror est, plures licet esse putentur.
De fumo facies, sapientia de mare nata est.*

LXXXIV. MALLEVS.

*Non ego de toto mihi corpore vendico vires,
Sed capitis pugna nulli certare recuso.
Grande mihi caput est, totum quoque corpus in illo.*

LXXXV. PISTILLVS.

*Contero cuncta simul virtutis robore magno,
Vna mihi cervix, capitum sed forma duorum,
Pro pedibus caput est; nam cetera corpora non sunt.*

LXXXVI. STRIGILIS.

*Rabida, curua, capax alienis humida guttis,
Luminibus falsis auri mentita colorem,
Dedita sudori, modico succumbo labori.*

LXXXVII. BALNEVM.

*Per totas ades innoxius introit ignis,
Est calor in medio magnus, quem nemo veretur.
Non est nuda domus, sed nudus conuenit hospes.*

LXXXVIII. TESSERA.

*Dedita sum semper voto non certa futuro,
Iactor in ancipites varia vertigine casus.
Non ego mæsta malis, non rebus leta secundis.*

LXXXIX. PECVNIA.

*Terra fuit primo latebris abscondita duris,
Nunc aliud pretium flammæ, nomenque dedere.
Nec iam terra vocor, licet ex me terra paretur.*

XC. MVLIER GEMINOS PARIENS.

*Plus ego sustinui, quam corpus debuit vnum.
Tres animas habui, quas omnes intus habebam,
Discessere dua, sed tertia pene secuta est.*

XCII. MILES PODAGRIVS.

*Bellipotens olim seuis metuendus in armis,
Quinque pedes habui, quod nunquam nemo negavit.
Nunc mihi vix duo sunt, inopem me copia fecit.*

XCIII. LVSCVS.

*Cernere iam fas est, quod vix tibi credere fas est.
Vnus inest oculus, capitum sed millia multa.
Quicquid habet vendit, quod non habet vnde parabit.*

XCIII. FVNAMBVLVS.

*Inter luciferum cælum, terrasque iacentes,
Aëra per medium doctus meat arte viator.
Semitæ sed brevis est, pedibus nec sufficit ipsis.*

XCIV. DE VIII. VT TOLLAS VII.
ET VI REMANEANT.

*Nunc mihi iam credas, fieri quod posse negatur.
Octo tenens manibus, sed me monstrante magistro,
Sublatis septem, reliqui tibi sex remanebunt.*

XCV. VMBRA.

*Insidias nullas vereor de fraude latentes,
Nam Deus attribuit huius mihi munera formæ.
Quod me memo mouet, nisi qui prius ipse mouetur.*

XCVI. ECHO.

*Virgo modesta nimis, legem bene seruo pudoris,
Ore procaz non sum, nec sum temeraria lingua,
Vltro nolo loqui, sed do responsa loquenti.*

XCVII. SOMNVS.

*Sponte mea veniens varias ostendo figuras,
Fingo metus varios nullo discrimine veros,
Sed me nemo videt, nisi qui sua lumina claudit.*

XCVIII. MONVMENTVM.

*Nomen habens hominis post vltima saxa relinquo,
Nomen inane manet, sed dulcis vita profugit.
Vita tamen superest morti post tempora vita.*

XCIX. ANCHORA.

*Mucro mihi geminus ferro coniungitur vncō.
Cum vento luctor, cum gurgite pugno profundo.
Scrutor aquas medias, ipsas quoque mordeo terras.*

C. LAGENA.

*Mater erat tellus, genitor fuit ipse Prometheus
Auriculaque regunt redimite ventre cauato
Dum cecidi infelix mater mea me ante dinisit.*

FINIS.

INDEX ENIGMATVM.

A	Cetum ex	Graphium.	1	Porcus.	36
	vino. 81	Grus.	26	Pullus in ouo.	14
	Acus. 55	Gurgulio.	24	Puteus.	70
Anchora.	99	Hamus.	54	Rana.	19
Anulus.	1	Lagena.	100	Ratio.	69
Aranea.	17	Lapis.	73	Rosa.	45
Arundo.	2	Laterna.	66	Rotæ.	76
Balneum.	87	Lilium.	46	Sagitta.	64
Beta.	42	Lupus.	33	Scala.	77
Caliga.	56	Luscus.	92	Scopæ.	78
Calx.	74	Malleus.	84	Serra.	60
Capillus.	58	Malua.	41	Silex.	75
Capra.	35	Malum.	82	Somnus.	97
Catena.	5	Miles Podagricus.	91	Specular.	67
Centaurus.	39	Mola.	51	Speculum.	68
Cepa.	44	Monumentum.	98	Spongia.	62
Clauis.	4	Mulier geminos pa-		Talpa.	21
Clauis calig.	57	riens.	90	Taurus.	32
Coclea.	18	Mus.	25	Tegula.	6
Conditum.	80	Musca.	23	Tessera.	88
Cornicula.	27	Myrrha.	48	Testudo.	20
Cucurbita.	43	Nauis.	13	Tinea.	10
Ebur.	49	Nebula.	8	Tintinnabulum.	79
Echo.	96	Nix.	12	Tridens.	63
Ericius.	29	Papauer.	40	Tubus.	71
Farina.	52	Pecunia.	89	Tus.	47
Fenum.	50	Pedicula.	30	Tigris.	38
Flagellum.	65	Perna.	83	Vespertilio.	28
Flumen, & pisces.	11	Phoenix.	31	Vitis.	53
Formica.	22	Pila.	59	Vipera.	15
Fumus.	7	Pistillus.	85	Vmbra.	95
Funambulus.	93	Pluuia.	9	Vter.	72
Glacies.	10	Pons.	61	Vulpes.	34

FINIS.

INDEX IN HORI HIEROGLYPHICA, ET OBSERVATIONES.

A.

Bominatio.	34	Ægyptus vmbilicus orbis.	ibid.
Accipiter pro anima.	9	Ægyptij sole gaudent.	32
Accipiter aquam non bibit.	9	Ægyptiæ literæ.	33
Accipiter ortum versus.	53	Ægyptij iunco scribunt.	ibid.
Accipiter prægnans.	78	Æquinoctia per cynocephalum.	18. 21
Accipiter Dei symbolum.	121	Æuum.	2
Accipiter solis signum.	125	Agricultura.	122
Accipiter omnium quæ celeriter fiunt, symbolum.	ibid.	Alimentum.	ibid.
Accipitrum fabulosa oracula.	174	Altare magnum Hebræorum cur leo Dei dictum.	187
Accipitrum intestina à falsis prophetis deuorata.	ibid.	Ambre sancta.	33
Accipiter mysticum librum deferit.	174	Amens.	41
Accipitris Symbola multa.	9	Amor fidelis in Deum.	145
Acerra incensa.	25	Amuleta sanctorum.	190
Accusatiuis veteres Græci abusi pro nominatiuis.	198	Anemone.	50
Adulatione deceptus.	77	Anima.	9
Adynatum.	44	Anima nutritur sanguine.	9
Ædificatio.	86	Anima flammæ vigoris impetus.	175
Ægrotans ob accusatoris conuicia.	65. 66	Anima leui igne lustranda ex testimonio gentilium.	ibid.
Ægyptus.	25	Animæ partes octo.	176
		Animæ domus apud Hebræas mulieres.	190
		Animantia conyza vescentia.	73
		Animus perpetuo agitatus.	78

- Annulus Christianorum. 180
 Annulus Ægyptiorum militum. 179
 Anni primordium apud Ægyptios Sothis canicula. 170
 Annus duplex Ægyptiorum. 172
 Annus per palmam, s. & arui partem. 6
 Anguis caudam mordens. 45
 Anguilla. 81
Ανδρογύνη quid sit. 196
 Apis. 161
 Apum rex. 45
 Aqua & ignis. 34
 Aquila. 65
 Aquilæ pullus. 49
 Aquila adunco rostro. 78
 Aquilæ iuuentus. 138
 Aquila senescens. *ibid.*
 Armatus & sagittas iaculans. 50
 Arpedonaptæ apud Ægyptios qui sunt. 190
 Ars per hominem. 122
 Aspidēs regibus tribuebantur. 169
 Astra à quibus dicta fata. 183
 Astrocyon. 5
 Atramentum cum cribro & iunco. 33
 Auditus. 37
 Auerſio. 53
 Auris picta. *ibid.*
 Aures igne signatæ & frons candenti ferro à Iacobitis iniusta. 195
 Auritus. 69
 Autochthon. 25
 Axiomatici. 50
- B.
- B** *Βαία* quæ sint. 205
 Baierh quid Ægyptiis. 9
 Barcæorum stratagema ad milites animandos. 181
- Basiliscus. 66
 Basiliscus quomodo dicatur Diis circumponi. 169
 Basiliscus Diis tributus & quare. *ibid.*
 Basilisci cadauer à Pergamenis emptum. 170
 Basilidis imaguncula magica. 189
 Beatitudinis arcta via. 149
 Belli acies. 50
 Blaconomion. 184
 Bonis alienis vascens. 85
 Bos. 122
 Bouis masculi cornu. 53
 Bouis fœminæ cornu. *ibid.*
- C.
- C**æcus. 66
 Camelus. 81
 Cancer cum ostreo. 82
 Candelabra ex vulturis tibiis. 181
 Canis. 34
 Canes duo. 125
 Canis funus procurantes fiunt spleneticī. 34
 Canis cum veste regia. *ibid.*
 Canis auersus. 53
 Capita duo. 25
 Capra naribus & auribus respirans. 69
 Carabus cum polypo. 82
Καρποδῆστος. 73
 Castitatis typus. 165
 Castor. 66
 Ceruus. 53
 Ceruus & vipera. 74
 Ceruus cum tibicine. *ibid.*
 Ceruus ad fontes. 137
 Cerui descriptio. *ibid.*
 Ceruus post serpentem deuoratum si aquam inuenit, annos 50. viuit. *ibid.*
 Charadrij medici oculi. 162

Christianus à dæmone irretitus.		Crocodili vespa.	53
137		Crocodilus ibis pennas habens.	73
Christiani quid iuberentur ferre	180	Crocodilus impudentiæ Symbol.	121
in annulis.	180	Crocodilus ore aperto.	73
Christus per Pelicanum.	141	Crucis signum apud Ægyptios	
Christi salutaris aspectus.	162	dictum monadis, hoc est Dei	
Cibos vomens.	85	signum.	182
Cicada.	62	Cucupha.	41
Ciconia.	65. & 165	Cucupha sceptris deorum im-	
Ciranidis fabulosæ commenta-		stita.	ibid.
tiones & deliria.	174	Culicolum copia per vermes.	61
Cælum.	13	Curam sui non habens.	82
Cognitio.	38	Custos per caput leonis.	21
Columba.	42	Custodis simulachrum.	34
Columba nigra.	ibid.	Cygnus.	58
Columba dorso erecto.	61	Cynocephalus.	17. & 18
Columbæ esus antidotum luis.		Cynocephali in templis nutriti.	
42		ibid.	
Concordia.	50	Cynocephalus non totus semel	
Concilij Bracarensis decretum		moritur.	ibid.
contra Mathemat. iudiciarios.		Cynocephali literarum periti.	
138		ibid.	
Conuerfiones & circuli in sacris.			
220			
Cor.	30		
Cor quomodo septum animæ.			
176			
Cor & anima quomodo dicta			
apud Ægyptios.	9		
Cor apud Ægyptios quid sit. ibid.			
Cor faucibus appensum.	49		
Corniscæ diuæ.	179		
Cornicis ouum.	9		
Cornix solitaria.	ibid.		
Cornicis pulli.	78		
Cornix ærea in vrbe Coronæ.			
179			
Cornix mortua.	77		
Corona ex loto.	204		
Coturnix, seu Orygis.	37		
Coturnicis os.	50		
Crocodilus.	45. 130		
Crocodilus in se furit.	46		
Crocodili caua.	ibid.		

D.

Dæmon ruens in gratiâ desti-	
tutos.	150
Dæmon illudens vanis.	165
Dæmon animas venans.	157
Damno proprio læsus.	66
Damnus prioribus emendatus.	
73	
Dea per vulturem.	13
Debilis conualefcens.	81
Deus rerum omnium fundamen-	
tum.	
Deus mundi rector per sydus.	
Deus.	49. & 121
Deum cognitu difficilem quo-	
modo notarent.	129
Diis tributus basiliscus, & qua-	
re.	169

- Deus mens in igne circulari secundum Democritum. 201
 Deuinciendi sibi vim habens. 86
 Diademata Ægyptiorum regum aspidibus implexa. 169
 Digitus. 50
 Dimensio. ibid.
 Discretio. 157
 Diuitiarum copia per Oceanum. 133
 Doctrina. 30
 Domi manens. 66
 Dominica Palmarum quam celebris apud Græcos. 205
 Dona & largitiones Imperatorum dictæ *paia*, hoc est rami palmarum, & earum titus. ibid.
 Dux siue Imperator suæ nationis. 82
- E.
- E**Dens. 73
Ex 501 34. 58
 Elephas cum proboscide. 74
 Elephas cum ariete. ibid.
 Elephas cum porco. ibid.
 Elephas dentes defodiens. 77
 Elephas à fœmina deceptus. 134
 Elephantis natura. ibid.
 Elephas fœmina mandragoram edit & offert masculo. ibid.
 Elephas in terram partum non edit. ibid.
 Eutaphiastræ. 192
 Equa lupum conculcans. 58
 Equus. 122
 Equi cadauer. 58
 Equus & otis. 61
 Esus piscium facer. 37
 Esus columbæ, luis antidotum. 42
 Eurymnus dæmon quis. 181
- F.
- F**Aces & leones. 70
 Facultatum custodia. 126
- Fame enectus senex. 78
 Fatum. 17. 54
 Felis mas ad solis cursum pupillæ mutat. 10
 Felis aquaticus. 85
 Fiducia. 122
 Filius. 38
 Filio inuiso hæreditatem relinquens. 66
 Finis. 30
 Fistula. 86
 Fœcundus. 45
 Fœtus imperfectus. 25
 Folia. 54
 Formica. 38. 134
 Formicæ discessus. 57
 Formica cum pennis vespertilionis. 66
 Formicæ proprietates. 154
 Formica grana dissecans. ibid.
 Formica æstium & hybernium tempus præsentit. ibid.
 Fortis & temperans. 37
 Frons à Iacobitis candenti ferro iniusta. 195
 Fullo. 45
 Fumus. 53
 Furiosus. 45
 Futurorum cognitio. 13
- G.
- G**Ratus animus. 41
 Generationis signū puer. 121
 Genituræ signa pro amuletis gestata. 189
 Genethliacus. 34
 Grus vigilans. 78
 Grus volans. ibid.
 Gulosus. 85
 Gustus. 29
- H.
- H**Adriani calumnia in Christianos. 191
 Hazmorach ramus & sonus. 203
 Hemisphæria duo. 125
 Hera-

Heracion herba. 174
 Hieracium herba qua. 174
 Hierophori & Hierostoli qui. 191
 Hirundo. 154
 Homo. 122
 Homines duo in magistratus ornamentis. 50
 Homo perditus. 57
 Homo ex solaribus radiis contracta febri mortuus. 58
 Homo qui se responso oraculi sanarit. 61
 Homo bile carens. 174
 Homo tuto urbem incolens. 174
 Homo debilior quem alius persequatur. 174
 Homo à proprio patrono eiectus ac derelictus. 62
 Homo sacris initiatus. 69
 Homo ab inferioribus victus. 69
 Homo inimico superior aut inferior. 174
 Homo ab hostibus oppressus. 70
 Homo qui iustam aetatem vixit. 77
 Hora. 153
 Horoscopus quis. 193
 Humilitas. 158
 Hyæna. 69
 Hyæna ad dextram versa vel ad sinistram. 174
 Hyænae pellis. 174
 Hydræ tres. 22
 Hydrologia Ægyptiaca. 118
 Hyppopotamus. 153
 Ibis. 30
 Ibis pennæ. 30
 Ibis principium numeri & mensura præbuit. 125
 Ichneumon. 174
 Idola magica ad curationes

borum usurpata. 189
 Ieroglyphicarum officium. 191
 Ieroglyphicæ quis & eius habitus. 193
 Iesu nomen à piis in cute ferro candenti inurebatur. 180
 Ignis & aqua. 34
 Ignis. 53
 Igne perustus. 66
 Igne ob iracundiam castigatus. 170
 Imago cum gladio umbilico tenens. 53
 Impietas. 174
 Impostores quomodo vocant sua prognostica. 171
 Impudens. 81
 Impudentia. 38
 Impurus. 37
 Intemperans. 73
 Inexpertus. 54
 Infestus omnibus. 81
 Ingenij solertia per hominem. 122
 Ingratus. 174
 Inimicus cum pari inimico congrediens. 174
 Innocentia. 153
 Insanire desinens. 86
 Instabilis. 69
 Instauratio rerum diuturna. 65
 Interitus. 38
 Inualidus. 57
 Inundatio. 22
 Ira. 17
 Ira immodica. 57
 Iudæi cur. 174
 Iudex. 34
 Iudex æquis. 86
 Iudicium & delectus. 30
 Iunco scribunt. 174
 Iuno. 174
 Iustitia servator oculis. 126
 Ixionij amici, qui

- L** Amia. 82
L Lapsus tegens. 69
Laurus aduersus morbos optima. 171
Læna. 74
Læna cæcum parit catulum. 130
Leo. 21
Leonis pili instar radiorum. 10
Lis. 10
Leonis anteriora. 10
Leonis caput. 10
Leonis signum in precibus. 22
Leo catulos cauda flagellans. 57
Leoness & faces. 70
Leo simiam vorans. 73
Leo fortitudinis signum. 122
Leo sua tegens vestigia. 129
Leonis oculi semper vigilantes. 130
Leo catulis reddit spiritum. 10
Leonum effigies in templis. 187
Leoness in thronis regum. 188
Leoness in fontibus. 10
Leoness in sepulchris & à quo
 primum mors ille inuentus. 10
 ibid. 10
Lepus. 26
Liber signatus. 54
Liberi matribus insidiantes. 65
Liberos valere iubens. 78
Libertas. 122
Limes. 13
Linea recta cum altera superne
 inflexa. 54
Linea plana decem. 10
Lingua genitrix rerum. 22
Lingua cum oculo. 26
Lingua cum manu. 10
Lingua admota dentibus. 29
Litteræ. 17
Litteræ Egyptiæ. 30
Litteræ septem duobus digitis in
 cluse. 54
Longæuus. 29
- L**uis antidotum columbæ efus. 42
Lumbus. 50
Luna. 17, 125
Lunæ ortus. 18
Lupus aduersus. 53
Lupus deperdita extrema cauda. 70
Lupus & lapis. 10
Lux & spiritus à Leone catulis
 redditus. 130
M.
M Agistratus. 34
M Malis Persæ arboris cur
 vsi sunt Iudæi. 204
Manus hominis. 86
Manus cum lingua. 26
Manus cum arcu & scuto. 50
Manius dextra passis digitis. 127
Manus sinistra contracta. 10
Mars & Venus. 19
Masculi anima. 49
Mater. 13
Meisi apud Egyptios, quid. 42
Mensis. 45
Minerva. 13
Misericordia. 10
Mœra. 171
Monachus otiosus. 162
Morbus per anemonias. 50
Mors. 54
Mula. 58
Mulier desponsata. 50
Mulier vidua. 54
Mulier virago. 57
Mulier sterilis. 58
Mulier quæ infantes fœminas
 peperit. 10
Mulier abortiens. 10
Mulier lactans. 62
Mulier semel enixa. 74
Multitudo. 29
Mundus. 27
Mimicatio. 38

Mundi pictura. 38
 Mures piftores indicant. 38
 Mus, rana, avis, iaculum, aratrum, miffa à Scytharum rege ad Darium. 125
 Mufa. 54
 Mufca. 38
 Muficus fenex. 58
 Mustella. 57

N.

Natatio. 17
 Nilus dux Egypti. 22
 Nili inundatio. ibid.
 Noctua cum paffere. 62
 Notæ militum Romanorum. 180
 Nox Egyptiis quid. 25
 Nox. 49
 Numerus primarius. 17
 Numerus 1095. 26
 Numerus triennis quis. ibid.
 Nuptiæ per cornicem. 9
 Nutrimentum primum. 122
 Nycticorax. 54

O.

Obfidio. 58
 Occafus folis. 46
 Oceanus. 133
 Oculum cum lingua. 26
 Oculum iuftitiæ feruator. 126
 Oculum cultos corporis. ibid.
 Oculi leonis dormientis vigilant. 130
 Odium. 121
 Odoratus. 34
 Odus quis apud Egyptios sacerdotes. 192
 Onoccephalus. 25
 Opus. 53
 Opus futurum per aurem. ibid.
 Operum bonorum vberimus fructus. 142
 Orbis. 17
 Orbis habitati. ibid. regiones. ibid.

Origanum. 57
 Origo antiqua. 26
 Orix. 37
 Ortus fiue generatio. 10
 Ortus Solis. 46
 Os. 49
 Os boni viri. ibid.
 Os spinæ dorf. 50
 Oscophori. 203
 Ofiridis simulachrum ex nouem cubitorum Smaragdo. 172
 Ostreum & cancer. 82
 Oris & equus. 61
 Ovis pro oues Egyptiis. 14
 Oua quæ in dextra & finiftra qualia. 58
 Ouium mactator. 73

P.

Palma ad Rhetorum fores affixa. 204
 Palumbes fauri folium tenens. 61
 Papyri fasciculus. 26
 Pardus. 97
 Parostophorus quis. 193
 Pars finiftra deterior. 58
 Pars dextra melior. ibid.
 Paffer cum noctua. 62
 Paffinaca pifcis quis fit. 85
 Pater. 10
 Patris amans. 69
 Patrimonium filiis relictum. 54
 Pateros nomen. 62
 Pavo fuos pedes intuens. 149
 Pavo avis iactabunda. ibid.
 Peccata agnofcens. ibid.
 Pedes hominis. 4542
 Pelicanus. 38
 Pelicano vulgus Egyptiorum vefcitur. 41
 Pelicanus Chrifti fymbol. 141

Pellicani amor erga pullos. <i>ibid.</i>	Puella nubilis prandium dabit
Pelles geminæ, altera hyæna, altera pardi. 69	cornici. 178
Perdiciis fecunditas. 142	Puellus. 121
Perdiciis proprietas. <i>ibid.</i>	Pullus aquila. 49
Peregrinatus diu. 29	
Perseæ arboris mala. 204	R.
Pestilentia soli attribuitur. 125	R Acemi esu læsus & se curans. 77
Phœnix. 29	Rami. 121
Phœnix mortuus solenniter curatur. <i>ibid.</i>	Rana. 26. 81
Phœnicis ætas. 30	Rana pedes posteriores habens. 81
Phœnix. 65. 146	Rana aquatica. 161
Phœnicis proprietas. <i>ibid.</i>	Ranæ terrestris & aquaticæ discrimen. <i>ibid.</i>
Phœnix vento pascitur. <i>ibid.</i>	Rapax & iners. 71
Phœnices <i>αγροδοδαίμονα</i> vocant serpentem. 170	Rapax. 45
Phylacteria cur <i>πίταλα</i> . 188	Res aperta. 26
Picus <i>δρυοκελεύς</i> dictus. 165	Rerum honestarum amore flagrans. 85
Picus inanes arbores occupans. <i>ibid.</i>	Res magnæ in paruulis. 161
Pietatis & castitatis typus. <i>ibid.</i>	Resipiscens. 86
Pij sibi ferro candenti in cute nomen Iesu inurebant. 180	Resurrectio Christi. 146
Pilæ ludus Vrania. 182	Rex potentissimus. 42
Piscis. 121	Rex vigilans. <i>ibid.</i>
Piscium esus sacer. 37	Rex mundi dominus. <i>ibid.</i>
Pisces gulosi. <i>ibid.</i>	Rex à stultitia abhorrens. 74
Pistores iudicati ex muribus. 38	Rex nugatorem auersans. <i>ibid.</i>
Planetæ. 17	Rex seorsum agens. 65
Pœna. 53	Regibus aspides tribuebantur. 169
Pœnitens. 85. 137	Rhetores palmis donati. 204
Pœnitentia & renouatio. 138	Rifus. 34
Populus regi obsequens. 45	Robur. 21. 122
Polypus. 82	Roboris signum cum ingenij solertia. <i>ibid.</i>
Polypus cum carabo. <i>ibid.</i>	Robustus. 74
Porcus. 57	Ros è cœlo. 30
Porta ad cœlum arcta. 149	Rudis. 74
Potentia per hominem. 122	
Propheta quis? 193	S.
Protoplasti lapsus. 134	Sabbatiani hæretici. 58
Prudentia. 153	Sacer scriba. 33
Prudentia œconomica. 154	Sacer scriba nulli gratificari debet. <i>ibid.</i>
Pudicitia. 34	

INDEX.

229

Sacerdos à piscium esu alienus.
18. 21.
Sacerdotum Ægyptiorum, apud
Ægyptios dignitas. 191
Sacerdotum postremis tempori-
bus vilitas. ibid.
Sacramentum militare. 180
Salamandra. 66
Sapphirus veritatis. 176
Sbo Ægyptiis quid. 33
Scala. 54
Scarabæus. 10
Scarabæi generatio. ibid.
Scarabæi 30. digiti. ibid.
Scarabæus Mercurio sacer. ibid.
Scarabæus cæcus. 58
Scarus. 82
Scelus tegens. 77
Scientiæ syderalis gnarus. 78
Scorpius & crocodilus. 57
Σελυδοδέρμα vulgo Almanachs
vnde orta. 171
Sepia. 85
Sepulturæ prospiciens. 77
Sermo. 26
Sermones. 54
Serpens solo ore valet. 37
Serpens per rimam ingrediens.
149
Serpens mundi imago. 2
Serpentis proprietas. 150
Serpens insiliens in nudos. 150
Serpens caput obtegens. 153
Serpens deponens venenum. ibid.
Serpentes ἀγασδοδέρμας dicti ab
Ægyptiis. 170
Sidus. 17
Silentium. 26
Simiam vorans leo. 73
Simij φιλοσοφία. 69
Simius lotium reddens. ibid.
Sinisteriani qui? 58
Sol. 125
Sol cur Deus κατ' ἑξοχὴν. 172

Solis statua felis specie. 10
Sol Horus quare. 21
Sol πλεὶς dictus. 29
Sole gaudent Ægyptij. ibid.
Solis ortus. 46
Solis occasus. ibid.
Solis cursus in bruma. 49
Solis circulus cum stella, & solis
disco bipartito. 50
Sol in nauigio aut in crocodilo.
122
Soli pestilentia attribuitur. 125
Soldani dictum notabile ad re-
gem Francorum. 202
Sothis canicula anni primordium
apud Ægyptios. 171
Sothis alias αθ. ibid.
Sphinx. 122
Splen. 33
Splenetici fiunt, qui canis funus
procurant. ibid.
Stabile quidpiam. 50
Stella. 49
Sternutatio. 33
Struthiocameli pennæ. 86
Sus pro tutela Samniis. 57
Symmachi error in loco Eze-
chielis. 203

T.

TAautus Ægyptiorum Deus
quid de tota serpentum
natura censuerit. 170
Talpa. 66
Tanyos arboris descriptio. 133
Tardus mouendis pedibus. 81
Tauri auricula. 37
Taurus sinistrorsum spectans. 58
Taurus caprisco reuinctus. 73
Taurus dextro genu alligatus. ib.
Temerarius. 62
Τελετὴ vox. 65
Templa draconis dicta. 170

Temperans & fortis.	37	Vigil.	21
Tempus per stellam.	49	Vindemia copiosa.	77
Temporis generatio.	122	Vipera.	65
Terribilis.	22	Vipera & ceruus.	74
Terra.	ibid.	Vir.	10
Testamenta duo cornua sunt contra potestatem diaboli.	433	Viri boni os.	49
Teraphim quæ ex Elia Thesbite.	189	Visus acutus.	81
Timens discrimina.	70	Vita per Christum.	130
Tonitru ægeos phon.	26	Vita longissima.	93
Torpedo piscis.	81	Vitis sylvestris tanys dicta.	133
Tumultus.	50	Vnitas duæ lineæ.	14
Turtur.	62	Voluptas per tany.	133
Turtur laqueo implicatus.	80	Vorax post ieiunia.	141
Turturis viduitas.	145	Vox remota.	26
Turtur ad finem vsque vitæ viduitatem custodit.	ibid.	Vpupa.	77
Tutela.	25	Vpupa cum herba adianto.	ibid.
Tympani vis ad abigendos lupos.	70	Vrania ludus pilæ.	181
		Vrfa pragnans.	74
		Vrus ad Tany.	133
		Vrus animal terribile aspectu.	ibid.
		Vrum quomodo capiant venatores.	ibid.
		Vulcanus mas & fœmina.	14
		Vulpanfer.	38
		Vulpanferis calliditas.	ibid.
		Vulpes aues capiens.	157
		Vulpis calliditas.	ibid.
		Vultur.	13
		Vultus ad prælij locum aduolat.	ibid.
		Vultur suo sanguine pullos pacit.	ibid.
		Vulturis pastus.	141
		Vultur quomodo abstinentiam ingluvie compensat.	ibid.

V.

VÆ Egyptiis quid.	26
Vates.	33
Vaticinium sacri scribæ de Moyse.	191
Vbæus.	2
Velox & agilis.	74
Ventus.	53
Venus & Mars.	9
Veritatis sapphirus.	176
Vespæ.	58
Vespertilio.	62
Vespillo.	33
Vetustissimus.	54
Victus suppedatio.	126

FINIS.

POLYHISTOR SYMBOLICVS.

ELECTORVM SYMBOLORVM, ET
PARABOLARVM HISTORICARVM
stromata, XII. Libris completens.

AVTHORE
P. NICOLAO CAVSSINO
TRECENSI, E SOCIETATE IESV'

PARISIIS.
Apud SIMONEM PIGET, viâ Iacobæâ,
ad Insigne Fontis.

M. DC. XLVII.

POLYHISTOR

SYMBOLICUS

ELECTORVM SYMBOLORVM, ET

PARADOXARVM HISTORICARVM

NOTIIS, XLI. LIBRIS COMPLETUS.

AVTHOR

P. NIGOLAUS CAVSSINO

TRICENSI, SOCIETATE 1734

PARISIIS.

Apud Simonem PISTET, viii Jacobini,

ad Iuliane Pontis.

M. DC. XLVII

LIBRI INSTITVTVM.

LIBROS de Symbolica Ægyptiorum sapientia iam penè perduxeram ad vmbilicos, cum varias ex illustri historiarum instrumento parabolæ, non quidem illas *sympliciter*, sed electæ cuiusdam doctrinæ notas, quæ à me diuersos, vt fit, auctores legente fuerant animaduersæ, visum est attingere.

Quas ego dum ad priuatorum studiorum subsidium in ordinem digero, video vt res est per se suaui & aliquo delectationis flore blanditur, iam prælibatas in hominum manus spargi, eo habitu quo minimè desiderabam: quamobrem visum est aliquo saltem artificio dedolatas, atque exsculptas in lucem emittere, vt eorum etiam petitionibus satisfaciam cumulatius, qui hæc à me cruda propelli desiderabant in publicum. Nunc autem te, Lector, de argumento paucis monitum volo.

CVR LIBER POLYHISTOR *Symbolicus.*

Placuit hunc Librum Polyhistorem Symbolicum inscribere, quod variarum historiarum stromata contineat ad egregias aliquot sententias *συμπληρώς* accommodata.

NON ESSE NOVVM HOC SCRIBENDI
genus, sed grauissimis authoribus usurpatum.

Non est noua hæc scribendi ratio qua illustres aliquot historiarum rebus moralibus accommodantur: Auctores habet grauissimos puta Platonem, Dionem Pausan, Maximum Tyrium, & ceteros:

quorum oratio his parabolarum illuminata stellulis longè maius habet aucupium suauitatis.

At vero sancti Patres, vt Basilii & Ambrosii in suis Hexameris quàm sæpe res naturales efformant in Ethica quædam symbola, quæ ad vitam instituendam moresque regendos pertineant, nihil opus est dicere.

Sed plenissimè hoc argumentum professus est Diuus Epiphanius vir æquè doctus ac sanctus in suo Physiologo, siue interpretationibus, quas cum Clementis Alexandrini symbolis coniunxi: huius vestigiis insistens duodecim parabolarum historicarum libros persequi.

*QVID DE SYMBOLORVM SEV
parolarum usu sentiat Clemens
Alexandrinus.*

Clemens Alexandrinus lib. 5. Stromatum, de symbolorum dignitate, fructu, iucunditate paucis verbis sic censuit.

Χρησιμώτατον ἀπὸ τοῦ τῆς ἐμβολικῆς ἐρμηνείας εἶδος εἰς πολλὰ, καὶ πρὸς τὸ ὅριον θεολογίαν πωρροῦν, καὶ πρὸς ἐπιστάσαν; καὶ πρὸς ἐπίδειξιν, καὶ πρὸς βελτιώσας ἀκρίβειαν, καὶ σοφίαν ἐνδείξιν.

Utilissima (inquit) symbolica interpretationis forma ad res permultas: nam iuvat & ad rectam Theologiam, & ad pietatem, & ad demonstrationi generis orationes, ad breuitatis denique exercitationem specimenque sapientie.

Hæc ille quæ eruditis tantò magis parabolis conueniunt, quantò doctrinam historiarum cum flore ingenij suauius coniungunt.

*QVOD ISTÆ QVOQVE PARABOLÆ
sacras literas exornent, Et locuples de hac re
S. Augustini testimonium.*

Sanctus Augustinus epistola centesima decima nona de parabolis historicis ita iudicauit.

SI QVÆ AVTEM FIGVRE SIMILITVDINVM NON TANTVM DE COELO ET DE SIDERIBVS, SED ETIAM DE INFERIORI CREATVRA DVCANTVR AD DISPENSATIONEM SACRAMENTORVM, BLOQVEN-

TIA QVÆDAM EST DOCTRINÆ SALVTARIS MOVENDO AFFECTVI DISCENTIVM ACCOMMODATA, A VISIBILIBVS AD INVISIBILIA, A CORPORALIBVS AD SPIRITUALIA, A TEMPORALIBVS AD ÆTERNA.

Hæc ille, vbi rectè nota appellari hoc inuentum, *Eloquentiam doctrina salutarem.*

Cauendum tamen ab eorum infantia, qui parabolas frigide nonnunquam & tortuosè nulla habita loci, temporis, argumenti, aurium ratione, plena manu inferciunt.

Tota hæc ratio debet esse suaui & condita prudentius, alioqui gratiæ nativus ille flos emarcescit.

METHODVS LIBRI.

IN roto libro præmittere sol eo historias, deinde interpretationes subiicere, quas iuxta proprium Rhetorum verbum libuit ἀποδείξεις, siue redditiones appellare: historias fermè omnes ex antiquis & probatis historicis attuli, si quæ interdum plus admirationis habere videantur, non fuit nostri instituti scrupulosius disquirere veritatem, cum præsertim non tam historiam quam parabolas scriberem. Itaque de his fas est mihi dicere quod S. Augustinus de Civitate Dei lib. 21. cum multa huius generis planè admirabilia percensuisset, *multa sic habeo ut neque affirmanda, neque neganda decreuerim.* Interpretationes fermè sunt ingenuæ, & exquisitis vestitæ optimarum sententiarum ornamentis, potuissem quoque historicæ accommodationis iuxta ἱεραγλώφων mentem fusius reddere rationem, sed nolui in rebus perspectis commentariorum luxuria sylvescere, suum cuique in hac re arbitrium relinquo.

LIBRORVM ORDO ET
NVMERVS.

- I. **M**VNDVS, & *Elementa.*
- II. **M**Dij *Gentium.*
- III. *Hominis bona.*
- IV. *Hominis mala.*
- V. *Ritus Gentium.*
- VI. *Aues.*
- VII. *Quadrupedes.*
- VIII. *Pisces.*
- IX. *Serpentes & insecta.*
- X. *Planta.*
- XI. *Lapilli.*
- XII. *Manufacta.*

ELECTORVM SYMBOLORVM ET PARABOLARVM historicarum.

LIBER PRIMVS.

M V N D V S

Seu de ijs que ad Cælum, & Elementa pertinent.

MVNDVS DEI IMAGO
ET SYMBOLVM.

IMÆVS Pythagoricus Deum vocat, Κέκμεν ἰν-
δαμικόν, *Mundum exemplarem*. Vt enim mun-
dus omnia suo complexu cingit: sic Deus maxima
(quod aiunt Pythagorici) vniuersalisque natura,
vbique præsens, omnia vident, audiensque, cun-
cta continens, nullius verò ambitu contenta;
Maximus mundus sapientiæ, sanctitatis, intelli-
gentiæ, vitæ, rationum, formarum. Quod Plato disertè h's verbis de-
finit: τὸ δὲ πᾶσι ζῷα πάντα ἐκείνος ἐστὶν αὐτῷ πελάγαν ἔχει, καὶ δέσποει
κόσμος ἡμῶν οὕτως ἅλλα ὑπερμύχνηται ἑατά. *Omnia enim quotquot
sunt animalia intelligibilia ille in se complexus seruat atque continet, non
secus ac mundus nos, & omnia creata quæcumque cernuntur, suo am-
bitu cingit.* Inde in illa nobilis figura mundi apud Ægyptios per quam
nos ad creatoris intelligentiam arcanis mysteriis inducunt. Deum si-
quidem vt refert Porphyrius apud Eusebium, Κρῖν Ἀgyptij appel-
lant, vbi nota in illo Pierij codice parum fideliter legi Eneph, pro

*Dei præclara
definitio ex
Pythagor.
sententia.*

*Porphyrius
apud Euseb.
l. 3. de prepar.
Euang. c. 3.*

*Iamblic. de
mysterijs rit.
Opinio A-
gypt.*

*Ouum mun-
dus visibilis.
Ex Euseb.*

*Simulachrū
αἰθρῶν τοῦ κόσμου
mundi Hie-
roglyphicum,
ex eodem.*

*Ægyptiorū
præclara ce-
remonia.*

*Tabula A-
pelles & Pro-
togenis, ex
Plinio.*

Cneph, nisi malis cum Iamblichio legere Emeth, quod nomen apud Hebræos veritatem significat. Huius porro Cneph imaginem, humana (inquit) forma depingunt, colore cœruleo, zonam tenentem, & sceptrum, pennam gerentem in capite. Ouum præterea ab ore producit, à quo nascitur Deus quem Ægyptij Phta, Græci Vulcanum vocant. Hic Porphyrius coloris cœrulei zonæ, & sceptri Hieroglyphica, ut per se satis nota prætermittens symbolum pennæ explicat, quod poni asserit propter obscuram Dei cognitionem, ἡ δὲ πτερυγὸς οὕτως ἐστὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ σώματος τὸ δὲ στοιχεῖον αὐτοῦ καὶ καὶ πυρρὸν. Ouo verò mundum visibilem significari refert idem Eusebius ex Pythagoræ philosophia, qui testam oui cœli omnia cingentis imaginem, Vitellum ignis, spiritu, qui sunt in ovo aëris, Albumen aquæ, terræ porro partes magis concretas symbolum esse dictabat.

Aliud hic Eusebius addit mundi Hieroglyphicum, simulachrum αἰθρῶν τοῦ κόσμου complicatos habens pedes, vestem talarem, eamque auream, pilam capite sustinens, quo mundi forma, immobilis constitutio, rotunditas, & stellarum varietas significatur. eaque omnia à Deo regi, sustentarique, & in Dei cognitionem mentes hominum perducere.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Dei natura humani aut angelici ingenij viribus comprehendi nullo modo potest; Hic enim sibi suæ gloriæ latebras constituit, quas si mens conetur perrumpere, opprimitur magis quàm lucet. Itaque diuinæ naturæ immensam obscuritatem significantes Ægyptij dictabant primum omnium principium tenebras esse supra omnem intellectum positas; Tum in sacris ceremoniis ter incognitam caliginem, hoc est Deū, vocabant, quod præclare animaduertit Damascius Platonius. Περὶ τοῦ ἀπύκτου νοητοῦ τοῦ οὐκ ὁρατοῦ καὶ ἀπὸ πάντων νόησι, οὐκ ὁρατοῦ ἀγνοῦν τοὺς θεοὺς ἐμμενέοντες. Quæ cum ita sint, satis erit humano ingenio post lucem fidei, Diuinæ maiestatis veluti refractos radios in mundo, & rebus creatis agnoscere.

Iuppiter est quodcumque vides.

II. MYNDVS DEI LIBER ET TABVLA.

Dei Canticum.

RHodi viuebat Protogenes, quò cum Apelles adnauigasset, audus cognoscendi opera eius famâ tantum sibi cogniti, continuo officinam petiit, aberat ipse, sed tabulam amplæ magnitudinis in machina aptam picturæ anus vna custodiebat: hæc Protogenem foris esse respondit, interrogauitque à quo quæsitum diceret: ab hoc, inquit Apelles, arreptoque pernicillo, lineam ex colore duxit summæ tenuitatis per tabulam. Reuerso Protogeni, quæ gesta erant, anus indicauit, ferunt artificem protinus contemplatum subtilitatem, dixisse Apellem venisse: non enim cadere in alium tam absolutum opus. Ipsum tunc alio colore tenuiorem lineam in illa ipsa duxisse, præcepit;

seque abeuntem, si rediisset ille, ostenderet, adijceretque hunc esse quem quæreretur, atque ita euenit. Reuertitur Apelles, sed vinci erubescens, tertio colore lineas secuit, nullum relinquens amplius subtilitatis locum. At Protogenes victum se confessus in portum deuolauit, hospitem quærens. Placuitque sic eam tabulam posteris tradi, vnicam quidem, sed artificum præcipuo miraculo. Auidè Roma spectata est, spatiosiore amplitudine nihil aliud continens quàm lineas visum effugientes, inter egregia multorum opera inani similis, & eo ipso alliciens, omnique opere nobilior. Plinius lib. 35. cap. 10.

A P O D O S I S.

Deus in hac rerum vniuersitate quasi in tabula subtilissimâ operum suorum duxit lineamenta, ex quibus agnosci potest: Nemo enim est tam ferus & ferreus, qui cum primum in cælum suspenderit, mundi rectorem Deum non videat: Atque ut ex vngue Leonem, ex linea Dei ex minimis, vel Protogenem, licet deprehendere; sic ex minimis etiam rebus Dei magnitudinem possumus colligere.

Materia ne quare modum, sed perspice vires

Quas ratio non pondus habet.

D. Augustinus non modò cum tabula variorum, colorum temperie florida: sed etiam cum cantico mundum comparat his verbis: Si homo, inquit, carminis artifex nouit quas, quibus moras vocibus tribuat, ut illud quod canitur succedentibus, ac decedentibus sonis pulcherrimè currat, ac transcat. Quanto magis Deus nullam in naturis nascentibus & occidentibus temporum spacia, quæ tamquam syllaba ac verba ad particulas huius sæculi pertinent, in hoc labentium rerum quasi mirabili cantico, vel breuius, vel productius, quam modulatio præcognita & præfinita deposcit, præterire prætermittit. Idem habet S. Paulinus natali ix. S. Felicis.

*Manilius
Astron. l. 4.*

III. MVNDI STATVS ETHICA PICTVRA.

Ex Sancto Damasceno.

S. Sanctus Damascenus in historia Barlaami c. xii. homines mundi delictis mancipatos simile se dicit fugienti rabiem Monocerotis, qui dum fugeret, in barathrum incidit, atque in ipso lapsu arbusculam quandam apprehendit, forciterque tenuit: Tum in basi pedibus impressis visum est sibi de reliquo in otio, & tranquillitate fore. At verò conuersis oculis vidit duos mures, album vnum; alterum nigrum, corrodescentes radicem arboris, & nihil propius fuit, quàm ut absceinderent. In imo barathro inspicit draconem, aspectu terribilem, flammâ & faeces spirantem, sibi que cruentis faucibus inhiantem: intuens verò rursus basin illam supra quam constiterat, animaduertit quatuor aspidum capita de pariete emergentia; Nec mora, eleuans oculos cernit de ramis arbusculæ exiguum mellis suauitatem: quam obrem omissa maiorum quæ illum obfederant memoria, totum se insanæ mellis dulcedini tradidit.

APODOSIS.

Hæc similitudo (inquit) est eorum qui voluptatis illecebris adhæserunt. Unicornis est mors. Parathrum mundus, a buscula à muribus corrosa, vita nostra per dierum & noctium curricula, consumpta! Quatuor Aspides, totidem elementa, quibus malè temperatis compago totius corporis dissolvitur. Draco, infernus est, eos seducens qui se vitis tradidere, Stilla mellis, delectationum mundi dulcedinem significat.

*Hec! quam dulce malum mortalibus additum
Mellis dirus amor!*

IV. CÆLYM.

Laboris perpetui Typus.

Ægyptij cælum, ob ἀίδιοντα. hoc est, perpetuitatem, corde pieto, cui focus ardens subiectus sit, exprimunt, Plut. in Isid. & Osirid.

APODOSIS.

*Viri magni
stantes mori-
untur Suet.
in Vesp.*

*Divina gaudent perpetuo
motu Pacatus
in Theodisii
paneg.*

Viros magnos, & cœlestis particula plenius compotes, perpetuis iisque grauibz curis agitari oportet, atque instar cordis, aut cœli semper moveri, & quod ille dixit, *stantes mori*, Suet. in Vespasiano. Hoc diseretè Latinus Pacatus in nobili Theodosij panegyrico descripsit his verbis.

Gaudent profecto divina perpetuo motu, & iugi agitatione se vegetat aternitas, & quicquid homines vocamus laborem, vestra natura est. Ut indefessa vertigo cælum rotat, ut maria æstibus iniquis sunt, & stare solnescit. Ita tu Imperator continuatis negotijs, & in se quodam orbe redeuntibus, semper exercitus es.

V. CÆLYM, MAIESTATIS ET REGII ANIMI.

DOMINATIVS, SYMBOLVM.

Chosrois cælum.

Chosroës rex Persarum machinam finxit, in qua cœli effigies, Castrorumque conuersiones, cum sceptrigeris Angelis astantibus, admirabili spectaculo cernebantur; tum imbres fluere, præmicare fulgura, tonitrua mugire, ipse eminens in medio, quasi Deus humanus, spectabat omnia. Cedrenus rem totam describit his verbis: Ingressus Bazacum urbem Heraclius: οὐρε τὸ μουσικὸν ἰδὼλον τοῦ Χοσροῦ, τὸ ἐκτύπωμα αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ παλατίου σφαιροειδεῖ στήλῃ, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ δὴ μόνον, καὶ περὶ τὸ τοῦ Ἡλίου, καὶ Σελήνης, καὶ ἀστρῶν, οἷς ὁ δεσπομεύων, ὡς θεοῖς, ἐλάττει, καὶ ἀγγέλοις αὐτῷ σκηνιποφύροις περιέσσην, ἐκείθεν δὲ τὰ ὅλα τὰ ἐν, ὡς ὑποῖς, καὶ ἡχοῖς, ὡς βρονταῖς ἐξέρχεται ὁ θεόμαχος τῆς μηχανῆς ἐπιτεχνήσας, Cedrenus ad annum Heraclij xlii. pag. 338.

APODOSIS.

Quod ille vanus, & impius Chosroës inani specie duntaxat expressit: Hoc vir sapiens solida quadam foelicitatis possessione plenius videtur adeptus: Is enim cælum sibi figxit in terris, qui pacatos habet animi

animi affectus, qui gaudet officio, qui Angelorum choro stipatus Deo fruitur, & diuinis rebus (ut ait Theodorus) *om̃p̃orē* hīc sub pedibus humanarum rerum cursus & recursus, reciprocasque negotiorum vicissitudines labi videt lætus, alacer, securus, & sui ubique similis. Hic verè:

Inconcussa dedit puræ sacraria menti.

Rupertus super Matth. hanc similitudinem videtur delibasse, cū *Cælum mens* dixit: *Cælum ipsa mens, vel anima præcipuè sapientis; ut qua habet vel anima salu- lucida sidera, statos motus, concinnas choreas, diuinos circuitus, vir- pientis. Ru- tutum splendorēs fulgidissimos.* pert.

VI. CÆLVM FORI BABYLONICI.

Iustitia.

ERAT inquit Philostr. c. xviii. lib. i. aula è saphiris cœlestis colo- ris constructa, in qua aureæ Deorum effigies, quasi ex æthere eminebant: spectatrices (credo) actionum humanarum, & æquitas præfides. Ex testudine vero illices auicula quatuor aureæ pendebant, quas illices torquillas nominant *ἰνυες*. Adrasteam vltionis Deam significant. *Illices auicu- tes, admonentesque regem, ne se supra hominem efferret: eas dicunt la Deorum Magos, cū in regiam venissent, iussisse fieri, vocantque Deorum lingua.*

APODOSIS.

Rectè & opportunè hīc iustitia exprimitur. Color cœlestis, augustam simul, & venerandam loci sanctitatem; simulachra Dei, in iudiciis vindictam præsentem, in nefarios iudices significant, *ἔχοντες ἐνδύον ἑμῶν*, Homerus.

VII. DINIÆ CÆLVM TERRENV.

Bruta felicitas improborum.

DINIÆ se ad Lunam prope accessisse dicebat, tanquam ad puris- *Antonius* simam quandam tellurem. Idem quoque Xenophanes docuit, ut *Diogenes in* est apud Ciceronem Academic. quæst. 4. habitari in Luna; eamque *liberis incre-* esse terram multarum urbium, & montium. Huic somnio multa similia *dibilibum.* apud Lucianum in verarum historiarum libris inueniuntur, quæ & hoc *De corde* sæculo vani homines renouant.

APODOSIS.

Homines voluptuarij, titillante sensuum lenocinio terram sibi fin- *quod remitte-* gunt in cœlo, & belluarum fordidissimas voluptates in beatorum sede *batur ad hūc* constituunt. Tales sunt Elysi Turcarum campi, qui domicilium suæ *locum, vide* beatitudinis lupanari quoque fœdius esse voluerunt. *lib. 3. de Ho-*

O curuæ in terris anime, & cœlestium inanes.

VIII. SOL IN NAVI.

Dei providentia.

PORPHIRIVS apud Eusebium de præpar. Euang. lib. lib. 3. c. 3. refert Egyptios inter cætera symbola hoc non inferioris notæ habuisse. Solis effigiem pulchra radiorum luce circumfusam collocabant

in naui, quæ aduerso flumine raperetur, remis, velisque incitata. Huic autem se substernere videbatur crocodilus, & blando quodam famulatu ingenij mitescente sæuitia, per vndas deportare.

APOD. Porphyrius physicos sequutus hoc symbolo denotari putat motum Solis in humido, per Crocodilum vero potabilem aquam, in qua Solem ferri contendunt Ægyptij: sed Iamblichus in mysteriis, titulus de expositione symbolorum Ægyptiæ Theologiæ, ἱερῶς explicat & refert ad Dei circa mundum prouidentiam. Proinde (inquit) ubi Deum introducunt naui gubernatorem, principatum mundi, & veluti clauum in Dei manibus constitutum significant. Sicut enim gubernator clauo, vno quodam faciliq; momento nauim mouet & regit: ita Deus ipse mundum desuper, videlicet à primis naturæ principiis præcipuas motionum causas exhibens.

IX. SOL IN IOSVE MONUMENTO.

Principum vigilantia.

INTER cetera Iosue monumenta, præclarum illud est quod Hebræi narrant interpretes, in eius tumulo statuam Solis positam fuisse, quasi in demortui cineribus adhuc staret: à quo inter viuos degente, inaudito antea miraculo, de illo cursus ardore, quem nulla vis inflexerat, detortus fuerat. Vide Serr. in cap. 24. Ios.

APOD. Præterquam illud ad memorabilis illius rei quæ contigerat monumentum, simulachrum Solis fuit expressum: Virtutes quoque Iosue designat, & maxime in regendo dexteritatem ad omnia temporis momenta compositam, quod videtur indicasse Iosephus, cum dixit, fuisse illum quem memoramus Naue filium, ἡρωικὸν τὸ κατ' ἀρετὴν ἄνθρωπον, ὃς πρὸς ἀπαντὰ κατέβη ἀπὸ τοῦ ἡγεμονεύοντος. Ideo familiare est Regum fidus, quia Princeps temporum.

—tempora diuidit æui,

Mutat nocte diem, radysque potentibus astra

Ire vetat, cursusque vagos statione moratur.

Lucan. lib. x.

X. SOLIS VIRGÆ. Ἡλὸς βακτηρίας.

Filij regum præsidia.

ÆGYPTII festam Solis baculorum celebrant vigesima secunda die mensis Phaophe, post æquinoctium autumnale, Solisque viros baculos aiunt: ἐμφανέστες ὡς αἱ κατ' ἐξουσίαν δίδουσι τὴν δύναμιν, innuentes fulcro & robore Solem indigere, qui iam inclinatus à nobis ferri incipit, & caloris, & luminis aliquam patitur diminutionem. Plutarch. in Iside. & Osiride.

APOD. Sol, qui calore imminutus videtur, & luce, principis vim senio tabescentem significat, quæ virgis, hoc est filiorum adolescentum adminiculis fulcitur.

Sunt enim ἀπὸ τοῦ ἡλίου οἱ βακτοί.

vnde votum Martialis pro Filio Domitiani ep. l. 3. 6.

*Nascere Dardanio promissum numen Iulo,
Vera Delus soboles, nascere magne puer:
Cui Pater aeternas, post secula tradat habenas,
Quique regis orbem cum seniore senex.*

XI. SOLIS SACRVM.

Manuetudo & ebrietatis fuga.

SACERDOTES Heliopolitani Soli nunquam vino litabant, neque ipsi utebantur. Graeci quoque cum facerent sacra Soli, mel litabant, quod existimarent Solem omnium rerum moderatorem à vino & ebrietate alienissimum. Philocorus hist. lib. 12.

APOD. Sol mens mundi, astemius, viros principes quibus aliorum regendorum cura commissa est, circa vinum maximè temperantes esse oportere significat, πάντα τὰ ἀλογα τῷ ἀνθρώπων ἐγκλήματα οἶνε δὲν ὑποκαλύπτεται.

Isidor. Pelus. ad Zenod. ep. 203. lib. 1.

Omnia hominum peccata rationis & mentis expertia, è vino, tanquam è fonte, scaturiunt.

Vinum fons peccatorum.

XII. SOLIS VICTIMA. *Ἡλὸς ἱερὸν.*

Opus egregium. ex Himerio.

PERSÆ Soli sub Mithræ nomine sacrificant. Reges ergo equum album, ephippiis, phalerisque insignem eidem dedicant ad maiestatem. Philostr. lib. 1.

APOD. Himerius orationem suam, cum equo albo, phaleras, cum Musarum ornamentis, eum qui eandem consecrarat, comparat cum Sole, ἐν περὶ μενέων λόγῳ, ex eo disce præstantissimum quodque & purissimum Deo omnia intuenti esse offerendum: Neque verò satis esse, vegeti corporis robur illi dedicare, sed mentis præterea addendam esse puram candidamque sinceritatem. *Quod si corpus quo inferiori tanquam famulo utitur anima, sacrificium est, quanto magis anima ipsa cum se refert ad Deum?* Augustinus. Prosper. epigramm. xv.

Quid voueat Domino quisque bene corde volutat,

Ipsam se totum præparet & voueat:

Maior enim offerri nequit hostia mentu in ara.

Nec Christi ex templo suauior exit odor,

Quam cum homo castorum offert libamina morum,

Et de virtutum munere sacra litat.

Quomodo litandum.

XIII. LVNÆ SIMVLACRVM CVR ACCIPITRIS

CAPITE.

Deus fons & caput operis.

LVNÆ simulachrum Apollinopoli, quæ est vrbs Ægyptia, mira arte compositum cernebatur: specie quippe erat non muliebri, ut pingi vulgo solet, sed virili: Tum vero Accipitris faciem præferabat, & altera manu hastam vibrans, fluuiatilem equum, per quem Typhona Ægyptij designare solent, videbantur configere. Alias quoque

exhibebatur geminis cornibus molliter assurgens, quorum apici *κύνες* *δοκός*, Circulus in disci figuram efformatus infidebat. Eusebius l. 3. de præpar. Euang. c. 3. Quod autem hîc notat virilem fuisse Lunæ speciem, etiã causam non explicet, tamen coniiciendum reliquit Ægyptios, Assyriorum cuidam superstitioni congrua dixisse. Siquidem in Assyria Lunæ templum fuit apud Carras; in quo, qui Lunæ muliebri supplicaret, hunc vxoris imperio subiici credebant: Qui vero Lunæ virili sacrum faceret, illum vxorium non esse, sed suæ coniugi dominari. Itaque Lunam in viri speciem effingebant, eique Solis insignia adtexebant capiti. Tum *Lunum* Deum inuocabant potius quàm Lunam, quem masculum Lunam appellat Tertull. in Apologético c. xv.

APODOSIS.

Cum istis ferme congruunt que Assyrii in Adad & Adargaridis exprimebant simulachris
Vide Liliu Syntag. I. de Historia deorum.
Luna Deus apud Carras. Deus omnis harmoniæ operum præses.

Luna Accipitris, quod est symbolum Solis, caput præferens, ostendit beneficia in suum auctorem liberali animo regerenda, & originem omnium bonorum Deum in apice, & primordiis rerum semper esse constituendum, à quo quicquid est inter mortales luminis defluit.

Deus omnisonæ modulatur & arbiter vnus Harmoniæ, per cuncta mouet quam corpora rerum Et natura opifex Deus omnis, & artis, in omni Fons opere & finis, faciens bona, factaque seruans.
 S. Paulinus, S. Felic. natal. ix.

Præfert etiam hîc Luna castissimæ Matronæ effigiem, quæ pudorem seruat, & Typhonem, hoc est impudentiam calcat, quæ virum suum caput æstimat, quæ se in eius voluntates & mores obsequij facilitate transfundit.

XIV. ΣΕΛΗΝΗ.

Inconstantia.

PETIT à matre Luna, vt sibi tuniculam congruentem texeret: mater verò respondit. Quî possum verò? cùm te iam plenam, mox in cornua attenuatam, rursus dimidio orbe videam. hanc fabulam narrat Cleobulus in conuiuio sapientium.

APODOSIS.

Ambitiosi & Cenodoxi cum luna comparati à Divo Bernardo.

Luna Symbolum inconstantia, homini fatuo & vitioso nulla mensura: modò iratus est, modò lenis, modò tristis, modò hilaris, prout diuerse rerum imagines animi perculerunt: ita varias in vultu figuras conformat. *Stultus vt Luna mutabitur.* D. Bernardus in sermone de natiuitate S. Ioannis Bapt. fræ, rectè cum Luna comparat eos, qui se hominum opinionibus & adulationi manciparunt. Quemadmodum, inquit, splendet Luna sine seruore, modò plena, modò exigua, modò nulla videtur: Mutatum enim lumen nunquam in eodem statu permanet, sed crescit, deficit, extenuatur, annihilatur, & penitus disparet. Sic qui conscientias suas in alienis labiis posuerunt, modò magni, modò parui sunt, modò nulli, secundum quod adulantium linguis, vel vituperare, vel laudare placuerit.

XV. LVNA CRESCENS ORTVS SPECTAT.

Pietas, Dei contemplatione alitur.

LVNA semper auerfis à Sole cornibus, si crescat, ortus spectat; si minuatur, occasus. Plin. lib. II. cap. XIV.

APODOSIS.

Si vis ad verum decus iustis incrementis progredi, Deum religioso cultu intueri. Noli illi contumacis spiritus cornua obtendere, incipies enim minui, & evanescere, cum te ad occasum, hoc est ad rerum creaturarum solatia conuerteris: Deum lucis fontem contemplare, & cum Synef. Iyra cane.

Σὺ δ' ἡμίχρον, ἀνάξ,

Ἀνάγωγα φάν,

Ἄψον δ' σέλας,

Καὶ πυρρῶν,

Σπέρμα τὶ βαιὸν

Αὐξων ἐν ἐμῷ

Κερατὸς ἀπόφ.

Tu verò illustra Rex

Oculos ut ad cœlestia se attollant:

Accende ignem,

Et incendium,

Semen illud exiguum

Alens in meo

Capitis apice,

Synes. hymn. III.

Potest etiam hoc Symbolum dici de ingratis: nam sicut Luna obuertit tergum Soli, à quo lucem deriuat, sic multi ab iis quorum luce fulgent, & beneficiis ornantur, pessimo animi dedecore auertuntur.

XVI. STELLA PERTINACIS.

Providentia.

IN veteri numismate Pertinacis simulachrum cernitur, manibus versus ingentem Stellam in cœlum sublatis, cum inscriptione? PROVID.

DEOR. COSS. II. Illustre quoque in eo factum fuit Ioannis Gallorum

Regis, qui Stellatorum Equitum ordinem instituit, cuius insigne erat,

Stella Magorum in galero, aureis radiis circumfusa, cum lemmate.

Monstrant regibus astra viam.

*Stella Magorum insigne
stellatorum
equitum.*

APODOSIS.

Icon indicat Dei Providentiâ regi omnia in terris, & contra Epicuri delirium, de quo Manilius,

--- Mundum diuino numine verti,

Atque ipsum esse Deum: nec fortè coisse magistra

Ut voluit credi, qui primus mania mundi

Seminibus struxit minimis, in qua illa resoluit.

Vide Senec. lib. de Prouid. Himerium in Epicurum, Hieroclem, Minutium, & cat. infinitos.

XVII. ACEPHALVS STELLA.

Helluo. ex Clemente Alexandrino.

MINI videtur is qui Mathematicis dicitur Acephalus, qui ante Stellam errantem enumeratur, capite in pectus compresso, significare helluones homines, & voluptuarios, & ad ebrietatem propensos. Nam in his quoque ratiocinandi facultas non in capite, sed intestinis

collocatur, iræ, & cupiditati seruiens: τὸ λογιστὸν ἰδρυται ἐκ ἐν τῇ κεφαλῇ, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπιθυμίοις πάσχειν. Pædag. lib. 7. p. 117.

APODOSIS.

Congruit cum D. Hieronymi sententia, qui supra Matth. ait, *Cor habet in ventre gulosus, lasciuus in libidine, cupidus in lucro*. Et in Epistol. *Animas in nimio sanguine & adipibus quasi luto inuolutas, nihil tenue, nihil cæleste, sed semper de carnalibus eructare, & gluiem cogitare.*

XVIII. FULMEN ANTONINI, ET NERVÆ.

Clemens.

IN Antonini Pij, atque etiam in aliquot Nervæ numis cernere est fulmen in thoro collocatum. Inueniuntur alia numismata, in quibus Aquila fulmini insidet, cui ramus oliuæ est additus: hoc in suis symbolis Carolus V. & Maximilianus II. vsurparunt.

APODOSIS.

*Sine consilio
fulmen mit-
tendum non
est.*

Arguit offendendi potestatem penes ipsum Imperatorem esse, verum ob illius clementiam quiescere, & non nisi consulto torqueri: disertè in hanc sententiam Seneca Natural. Quæst. lib. 2. cap. 63. Quare ergo id fulmen quod solus Iuppiter mittit, placabile est, Perniciosum id de quo deliberauit, & quod aliis quoque diis auctoribus misit. *Quia Iouem id est, regem prædesse etiam solum oportet, nocere non nisi cum pluribus visum est.* Discant hoc ij quicumque magnam potentiam inter homines adepti sunt, sine consilio nec fulmen quidem mitti. Aduocent, confiderent multorum sententias, placita temperent, & hoc sibi proponant, ubi aliquid percuti debet, ne Ioui quidem suum satis esse consilium. Cassiod. Var. 3. 46. *Materia est gloriæ principalis delinquentes reatus, quia nisi culparum occasiones emergerent, locum pietas non haberet.*

XIX. FULMEN MITHRI DATI ADVLATVR.

Regia Maiestatis Symbolum.

MITHRIDATES rex Asiæ, & Ponti, cum adhuc infantulus in cunis vagiret, collapsum fulmen fascias, quibus inuolutus erat, exussit, neque tamen ipsum læsit, vestigium modo quoddam ignis in fronte relictum esse, quod faciliè occultaret coma: rursus cum iam vir esset, ita propinquum ei dormienti cecidit, vt tela in pharetram, quæ haud procul à lecto pendeat, condita conflagrarint: ipse tum quoque intactus. Vide Muret. lib. 1. var. hist. c. 2.

APODOSIS.

Hæc fulgura, & faces capiti heroum affusa, regiæ maiestatis semper indicia fuere, quod eruditè notauit Virgilius in suo Iulo.

Eccè lentis summo de vertice visus Juli

Fundere lumen apex, tactuque innoxia molli

Lambere flamma comas, & circum tempora pasci.

Hoc Seruio Tullio contigisse memorat Plinius l. 2. c. 107 & Plut. l. h. de fortuna Romanorum, additque fuisse οὐρανὸν χερσὶν ἐπὶ ἀστροδμήτῃ ἡγεμονίαν.

XX. IGNIS DIVINITATIS ET POTENTIÆ
SYMBOLVM.

VR Chaldæorum.

CHALDÆI sub Constantino Magno totum terrarum orbem lustrabant, vt Deum, quem sub ignis speciem colebant, omnibus diis præstantiorem re ipsa conuincerent. Et quidem omnes deorum statuæ ignis vi dissoluebantur, ventum erat in Ægyptum & certamen propositum. Ægyptij igitur sacerdotes, Nisi ingentem statuam producant, quæ intus concaua magnam aquæ copiam continebat, vndique autem foraminibus plena: quæ subtili artificio cera oblinebantur, ita vt aquam continerent, ignis tamen vim minimè sustinere possent. Chaldæi exultabundi certamen ineunt, igni Nilum circumdant, cum repente referatis, oblique factam ceram foraminibus, maxima vis aquæ profundi cæpit, quæ & ignem extinxit, & Chaldæorum Deum omnium ludibrio exposuit. Ruff. lib. 2. hist. Eccles. paulò aliter Suidas rem narrat in voce Canopus.

APODOSIS.

Ignem diuinitatis Symbolum esse docent non modo profani auctores, sed etiam sacri, vt Cyrillus in Ioan. 3. Origen. 1. Patriarch. August. contra Amantum 13. & Dionysius cœlestis Hierarchiæ 15. qui ignis virtutes vberiore stylo prosequitur. Parabola autem præterea indicat, nullam esse tam immensam potentiam, quæ ab alia si præsertim adhibeatur industria, domari, refrænariue non possit.

Omne sub regno grauiore regnum est.

XXI. IGNIS REGIÆ MAIESTATIS IMAGO.

Vophalensium λαμπάδευμα.

VOPHALENSIVM Æthiopum rex, singulis annis mittit, ex suis domesticis, qui ignem nouum principibus, & regibus, qui in illius ditione sunt, nomine ipsius regis impertiat, atque inde reliquis hominibus impertiat, hoc modo, vbi legatus, ad domum cuiusvis principis accedit, ignis extinguitur, deinde à legato nouus excitatur: tunc omnes eò commeant, vt ignem inde in domos suas inferant, qui non facit, vt proditor & maiestatis reus punitur extremo supplicio, & si opus fuerit in eum comparatur exercitus. Oforius lib. 4.

APODOSIS.

Mitto quod hic ritus abundè testetur, ignem fuisse Regiæ maiestatis Symbolum, vnde Imperatoribus Romanis, & Constantinopolitanis olim prælatus. Addo etiam Patriarchis præiuisse λαμπάδειον, (ita enim nominatur à Codino) qui in liturgiis, & processionibus lampadem ante ipsos Ecclesiæ Principes gestabat. Notat Balsamo prælatus Imperatori faces, corolla aurata gemina fuisse insignitas, cum Imperatricis, & Patriarchæ λαμπάδες vnatanquam essent redimitæ. αἱ λαμπάδες μὲν τῶν βασιλέων δι' ὧς περιγύροις περιζώνονται σεφά-
νόμασι, τῇ δὲ Πατριάρχῃ, καὶ τῇ βασιλίῳσις ἐν κατὰ κληροῦς τῇ δριμύτατι. Torus

*Lampades
Imperatoribus,
et Patriarchæ præ-
latis.*

hic ritus satis apertè demonstrabat à Regibus lucem dignitatis, & claritatem nominis hautiri, eosque instar ignis omnia permeare, & vitalem spiritum suis popularibus impertiri.

XXII. IGNIS MITHRÆ, PRÆVIUS REGVM.

Sapientia cœlestis.

PERSÆ ignem cœlitus delapsum apud se sempiternis ferculis custodiunt, cuius portionem exiguam quondam præisse Asiaticis regibus dicunt, ut ait Ammianus lib. 23. Manavit in cæteros deinde Imperatores exemplum, qui πῦρ αἰετιμωπυπικόν etiam mera luce vsurparint. Quanquam Indi non quilibet faces, sed eas, quæ in ara Mithræ, hoc est Solis, essent accensæ, prætulerunt: Narrat enim Philost. lib. 2. cap. 13. pag. 96. Indos ipsos ad Phraotæ regis reditum tanta lætitia elatos, ut accensis ex ara Solis facibus obuiam procederent, & ad regiam vsque deducerent faustis acclamationibus prosequuti.

APODOSIS.

Fax quæ præit regibus est, cœlestis sapientia, quæ ἀσθεον φέγρος dicitur αἰδολ. ε. Ara Ecclesia, Sol Deus. His auspiciis reges feliciter regnant. Themistius ad Valentinianum: θεοφιλῆς ἀναρχικὸν εἶναι τοῦ βασιλέως ἡμᾶ τῇ πατρὶ τῇ ὕμνῳ.

XXIII. IGNIS FLAMINIS DIALIS.

Scientia bene utendum.

IGNEM è Flaminis Dialis domo nisi in sacrum efferri ius non est. Aulus Gellius.

APODOSIS.

Purissimus ignis est sapientia, in quo splendor & calor: hoc, accendit: illo, illuminat: at quàm sœdè ea abutuntur, qui ex religiosa domo, & prope ex ipsa Dei ara acceptam, in prophanos amores, in venalis linguæ petulantiam conuertunt? Simile est quod de Christianorum oleo lucernas Iudæorum, aut Gentilium incendi vetant Canones Apostolorum. Sicut enim habet Canon septuagesimus: *Si quis Christianus oleum accendi lucernas Iudæorum diebus, aut lucernas accenderit, de societate pellatur.* Et in Phædrio de oleo Christianorum.

Lucernam fur accendit ex ara Iouis,

Ipsumque compilavit ad lumen suum.

Onustus qui sacrilegio cùm discederet,

Repente vocem sancta misit Religio.

Scelestæ spiritu culpam lues.

XXIV. ANEMON HXΩ.

Dei maiestas occulta.

EXHIBEATUR in tabula vir, poplitibus se excipiens, erectis in cœlum oculis, vel pronus in faciem, ad spirantium ventorum strepitum perhorrescens, cum hoc versiculo.

Ἀνέμων πνεόντων τὸν ἥρω ἀποκαύει.

APOD.

APODOSIS.

Lamblichus interpretatur his verbis, ἀνίσταται ὃς αἰς δὲ τῶν θεῶν οὐσίων, ὃς δυνάμεων, τῶν ἐμυσίων ἀγαπᾷ. Deum minime, videre possis, at certe per res creatas sparsum, & in iis tacito quodam horrore spirantem debes venerari. Porro D. Dionysius celestis Hierarch. 15. Deum venti nomine commodè designari ostendit, propter naturalem vim mouendi, atque animandi, & celerem insuperabilemque discessum, & nobilium principiorum, atque finium incognitas, atque inuisibiles latebras.

Dens venti nomine designatur ex D. Dionysio.

XXV. ZEPHYRVS AD OLORES.

Mæcenatum fauor in poetas.

Olores Fauonio afflati canunt suauius,
 Ἀνίσταται ὃς τῶν πτερύγων ἡ πικρότης,
 Νούρων τῶν γ' ἔντερον ἀμμουμένη,
 Καὶ πλῆλιν οὐδὺς ὁ Ζέφυρος ἐπιγίνεται.

Erigitur enim alarum seges, fidium neruos temperatos referens, & plectrum statim Zephyrus suggerit. Phile.

APODOSIS.

*Spirante fauoris, & Principum virorum
 Liberalitate blandius Poetæ modulantur,
 Sint Mæcenates non dierunt Flacce Marones.*

Et quod præclarè dictum est à Plutarcho de fortuna Alexandri lib. 2.

Καρπῶν μὲν οὐρασίαν οὐκρασίαν ποιεῖ,
 Καὶ λεπτότης τῆς περὶ ἑχέματος ἀέρος,
 Τεχνῶν δ', ὃς φύσεων ἀμαθῶν ἀβήσιν
 Ευφροσύνη, καὶ πῦρ, καὶ φιλικὴν ἀντιβολίαν βασιλείας.

XXVI. PLUVIA SANGVINEA.

Luxuria nota pessima.

Circa annum Christi 1017. in regione Aquitanie iuxta maritima, ante solemnitatem D. Ioan. Baptiste, tribus diebus de cælo pluit sanguis, qui cadens supra carnem hominis, aut supra lapidem, non poterat lauari, si verò supra lignum caderet, lauabatur.

APODOSIS.

De hac re consultus Fulbertus Episcopus Carnotensis ep. 79. apud Baron. Per lapidem impij (inquit) per carnem fornicarij significantur, per lignum medij, qui neque molles, vt caro, neque vt lapis duri. Addit, *Impiorum & fornicario-impios & fornicarios indelebili nota in sanguine suo morituros, medios rum mors.*

Fulbertus Episcopus Carnotensis.

Superioris potestatis rigor.

Refert Plinius ferro in Lucania pluuisse, anno antequam M. Crassus à Parthis interemptus est, omnesque cum eo Lucanie Milites quorum magnus numerus in exercitu erat lib. II. c. LVI.

APODOSIS.

Symbolum est superioris potestatis in inferiores acerbæ atque immitis.

Cœli enim instar sunt Reges & Principes, quorum munus est mitioribus Iustitiæ, & benignitatis radiis in inferiora, hoc est in plebem influere: Quod si telis quasi ferrea grandine semper armati in miseros vsque, quaque defœuiant, suæ conditionis obliuiscuntur: *Nullum enim Clementia ex omnibus magis, quam Regem aut Principem decet.* Senec. l. i. de Clementia.

PLUVIA AUREA.

Aurea contrà pluuiam Symbolum est fauoris, opulentia, & felicitatis quam Reges in suos populares immittant.

APODOSIS.

Hoc Rhodiis fertur contigisse quos ait Himerius in bibliotheca Photij auro fluxisse, Ioue auream nubem in eos rumpente: *ἄρουρ ἐπ' αὐτοὺς Διὸς νεφέλῃ χρυσαύτος.*

Talis per cuneos hyems Latinos.

Plebem grandine concutit serenam:

Ducat nubila Iuppiter per orbem,

Et latis pluuias minetur agris,

Dum nostri Iouis hi ferantur imbres.

Stat. lib. i. Syluar. hæc ille de Imperatorum missilibus.

XXVII. QUATVOR AMNES PARADISI.

Virtutes Cardinales.

Zoroastres, cum animum alatum esse diceret, interrogatus à discipulis quo pacto volucres animos sortiri possent: Irrigate (inquit) alas aquis vitæ: interim sciscitantibus vnde has aquas peterent, per parabolum more suo respondit: Quatuor amnis paradisus Dei alluitur, & irrigatur, vobis salutares aquas inde haurietis.

APODOSIS.

D. Ambrosius flumina Zoroastri quatuor, virtutes totidem Sapientiam, Iustitiam, Fortitudinem, Temperantiam intelligit. Vide D. Ambros. lib. de Paradis. & Allegor. Philon. p. 39. edit. Colon. Allobrog.

Ganges prudentiam. Ganges ramentis auri, prasino lapillo, & carbunculo nobilitatus prudentium inuenta, vigorem, seu viuacitatem mentis, & animæ facem significat.

Nilus temperantiam. Nilus, qui Ægyptum alluit, temperantiam designat, qua deliciarum, & voluptatum ardor restinguitur, & per hanc corporis Ægyptum virtutum riuus fecundatur.

Tigris fortitudinem. Tigris flauiorum omnium velocissimus, fortitudinem notat, quæ mirabili pernicitate, sonitu magno, cursuque fertur, & obstantia quæque proruit, & demolitur.

Euphrates Iustitiam notat. Euphrates, Iustitiæ symbolum est non obscurum, ut cui fecunditatem, & fructuum exuberantiam tribunt. At Iustitia est, ex qua magna fructuum vbertas humanæ societati affluit.

Hæc paulo aliter, & copiose Philon pertractat in legis allegoriis.

apud quem Geon, qui τὸ σῆδος pectus significat, & Nilo responder, *Cupiditates*
pro fortitudine accipitur, Tygris, qui Assyrios alluit, hoc est, τὰς ἐλπίδας *spei sunt ἀπ-*
νύγτας temperantiam designat circa cupiditates, quæ ut Tigres *spei sunt ἀπ-*
ἀπιδασκόμενα. *Philone.*

XXVIII. FONS ÆSCULAPIJ.

Medicina.

Fuit in Æsculapij gymnasio fons olei, aureo fornice conspicuus,
quem Heracles constituit: ἐλαίης κρήνην ἐποικυάσας ἐν τῷ τῷ Ἀπλά-
ντις γυμνασίῳ χερσὶν ἦ δέσφου.

Apodosis.

Gymnasium Æsculapij, Medicorum academias significat, è quibus
fontes olei, curationes scilicet ad miserorum mortalium salutem fluunt:
Quæ omnia quanto erunt splendidiora, si fornix aureus, Dei charitas
desuper vestiat.

Omnes humanos sanat medicina dolores.

Prop. Eleg. l. 2. idcirco.

Τῶν δ' ἐλευθερίαν περὶ ἰατρικὴν τὸ μὲν γλαφυρὸν, καὶ περὶ πόνον, καὶ ἐπιτε-
ρὴς οὐδεμίαν ἐνδείκτεσθαι ἔχει, θεωρητικὸν δ' ἔμμελα τῆς φιλομαθεύουσι πλὴν σωτηρίαν,
καὶ πλὴν ἐρίαν.

Plutarch. de præcept. sanit.

Quanti facerent medicinam ipsi Abderitæ etiam in hac stupiditate
gentis demonstrarunt, Hippocrate ad sanandum Democritum inuitato:
quod si fecisset, non tantum Medicum, sed creatorem totius Ioniæ suæ
patriæ fore asseuerarunt, ex epist. Abderit.

XXIX. ALBULA.

Virtus seuera in primis, postea facilis.

Albula, Romanorum aqua, argentea perspicuitate, ingredientibus
bus quidem frigida, artubus infert horrorem; postmodum tam le-
niter calefacit, ac si potionem calidam ebibissent, qui eadem se abluunt.
Strabo.

Apodosis.

Virtus prima fronte aspera videtur imperitis, fortibus verò athleticis
nihil mansuetius.

Aspera principio (nec enim mihi fallere mos est)

Prosequitur labor, adnitendum intrare volenti

— mox celsus ab alto

Infra te cernes hominum genus.

Senis Italicus, l. xv.

XXX. FONS ALEXANDRI.

Victoria cum labore.

ALEXANDRO castra ad Oxum flumen metante, atque in
Sogdianos inuicente, non procul à Regis tabernaculo gemini
fontes exorti, Alter aquâ, alter oleo fluxit. Consultis vatibus, Aristander

respondit, Olei fontem, laborem quidem, sed, & victoriam promittere.

APODOSIS.

*Fons Christi
Oros.*

Observatione dignum est, quod id ipsum in Domini nostri natali contigit. Nam ut notat Orosius, fons viâ Transyberina toto die fluxit oleo. Portendebantur illi videlicet labores, quos Christus toto vitæ cursu, pro nostra salute exantlauit, & ærumnosissimo omnium supplicio finit, ex quibus misericordia largius fluxit in terras effusa.

Nec cedite curis.

*Gloria causa
laboris est.*

*Arat. Diacon.
l. 1.*

*Virtuti damnosa quies, nullumque coronat
In stadio securus honor: sua gloria forti
Causa laboris erit, rarisque ad gaudia miles
Cui pax sola fuit, victoria semen ab hoste
Accipit.* Arat. Diacon. l. 1. in Acta Apostol.

XXXI. APUSCIDAMVS.

Religio.

Apuscidamus lacus est Africa, In quo omnia existant, nihil mergitur. Pl. lib. 31. c. 2.

APODOSIS.

Religio, & cœlestis philosophia eminentes animas, in hoc rerum humanarum salo, supra cupiditates statuit, nec ad ima terrenarum curarum deuolui patitur.

*Hic securus quies, & nescia fallere vita,
Hic patiens operum, paruosque assucta iuuentus
Sacra Deum, sanctique patres, extrema per illos
Iustitia excedens, terris vestigia fecit.*

*Me vero primum sacre ante omnia Musæ
Quarum sacra, fero ingenti percussus amore
Accipiant, cœlique vias, & sidera monstrans.*

Liceat enim de hac vita Maronis ore loqui.

XXXII. ASBAMÆA AQVA.

Voluptas.

Hæc fidem seruantibus dulcis, & aspectu placida, periuriis, & infidis infesta: epota namque oculos, pedes, ac manus peierantium inuadit, pustulis, ac vomicis eorum corpus inquinans, neque illinc discedunt, sed ad aquam suam deplorant calamitatem. Philost. in vita Apoll. lib. 1. c. 14. p. 7.

APODOSIS.

Voluptas honesta, vtentibus suavis, mala, è contrario fruentibus perniciosa; quæ cum semel inuasit in corpora, quibus sordibus opplera non inquinat, quibus vitiis animum non inficit: ad summum vlticis conscientie fittas, squallorem & mœsticiam suis amatoribus, præclarum relinquit authoramentum. *ὅς ὁ μολιχῶν ἐδιδῆκε, ἢ μέγα κλαυθεῖ, Synef.*

Mundus.

IN Asphaltite lacu Iudææ nihil mergi potest quicquam animam habens. Isid. Orig. lib. XIII. cap. XIII.

Apodosis.

Asphaltites vorago est mundi, & vanitatis, quæ permultos quidem absorbet, in eos tamen nihil iuris habet, qui anima sunt præditi, hoc est prudentiam Christi, vel charitatem sunt affecti, qua omnes animantur actiones.

*Sunt etenim penne volucres pjs
Quæ celsa conscendant poli,
Quas sibi cum velox mens induit,
Terras perosa dispicit,*

Et Synesius hymn.

*Μακρὸς ὅστις βρεῖν ὕλας
Περυρῶν ὑλαγμα, ἢ γὰρ,
Αναδὲ ἀλματι καὶ φῶ
Βοδὸν οἶδεν διαφιλᾶται.*

*Fœlix qui voracem hylæ
Latratum fugiens, & terræ,
Emicans saltu celeri*

Profunditatem vidit diuinitus fulgentem.

XXXIV. BŒOTIÆ LACVS.

Vinum immodicum, fomes libidinis.

BOeoticæ lacus furialis est, de quo qui biberit, facibus libidinis exardefcit. Isidor. orig. l. XIII. cap. XIII.

Apodosis.

Vinum *δύος* *μαυόλης*, vt appellatur à D. Gregor. Nazianz. Bœotici *Vinum lac* lacus est, qui flammam succendit libidinis, D. Hieron. lib. II. aduersus *Veneris*, ab Iouinianum cap. 6. *esus, & potus vini, ventrisque securitus, semi-* Athenao *con-* *nerium libidinis est.* Nec immerito ab Aristophane apud Athenæum, *malorum om-* lib. 10. nominatur *lac Veneris*, & à Pontiano *Malorum omnium Me-* *nium metro-* *tropolis, ἀφροδίτης γάλα πύτων δαιμόνιοις μετρόπολις.*

XXXV. FONS BRIELII.

Dulcis inter amara.

VIRGO MARIA.

QUod in Hollandiâ accidit, vrbi Brielio, valde memorabile est. vrbs est in insulâ, in quâ nulla prorsus aqua dulcis in puteis, aliâve scaturiginibus inueniri potest, & quantavis adhibeatur, omnis opera perditur. vbique enim, tam in vrbe ipsa, quam per insulam omnem, potabilis aqua reperiri nullâ ratione potest: fecit tamen natura fontem dulcem, ad quem ponticulo est aditus, vnde vrbs tota sibi vsu aquæ parat, cum tamen circa hunc fontem foueæ putei omnes salâam continent, vt memorat Georg. Bruin. in Brielio.

APODOSIS.

Maria virgo sola in hac inquinati generis humani massa, pura permansit. Cyprianus in sermone de Natiuitate Christi. *Non aquanda est mulieribus cunctis qua genuit maiestatem plurimum à ceteris differentem: Natura communicauit non culpa.*

XXXVI. CERON ET MELAS.

Institutio bona & mala.

Evdicus in Hestiaoti de fontes duos tradit esse, Ceronem, ex quo bibentes oues nigras fieri, Melan, ex quo albas, ex utroque autem varias. Plin. Nat. histor. lib. xxxi. cap. ii.

APODOSIS.

Bona institutio candidos, praua improbos facit, miscellanea versipelles: Quamobrem magnæ curæ esse debet recta iuuentutis institutio, idque à teneris, ut herbescentis ætas in bonam frugem adolescat:

Principijs obsta, sero medicina paratur,

Cum mala per longas inualuere moras:

Sed propera, nec te venturas differ in horas:

Maius opus mores composuisse suos. Ouidius.

XXXVII. AQUA CICERONIANA.

Vnus lucet utrique.

Digna memoratu villa est, ab Auerno lacu Puteolos tendentibus imposita littori, celebrata porticu ac nemore, quam & vocabat Marcus Cicero Academiam, ab exemplo Athenarum, ibi compositis voluminibus eiusdem nominis, in qua & monumentum sibi instaurauerat, cœu vero non in toto orbe terrarum fecisset. Huius in parte prima exiguo post obitum ipsius, Antistio Vetere possidente, eruperunt fontes calidi, perquam salubres oculis, quos Laureas Tullius suis carminibus celebravit. Plin. lib. 31. c. 2.

APODOSIS.

Laureas ille Tullius, Ciceronis libertus, Græcis & Latinis literis eruditus, allusionem fecit huius fontis, à luce corporis, ad lucem animi. Istas nempe aquas oculis salutares, symbolum esse ingenij Ciceroniani, cuius libri, & monumenta tenebras animi dispellerent. Plinius carmen affert laureæ dignum (inquit) ubique, & non ibi tantum legi.

Quo tua Romanæ vindex clarissima lingua

Sylua loco melius surgere iussa virot,

Atque Academia celebratam nomine Villam,

Nunc reparat cultu sub potiore Vetus:

Hic etiam apparent lymphæ non ante repertæ,

Languida quæ infuso lumina rore leuant.

Nimirum locus ipse sui Ciceronis honori

Hoc dedit, hæc fontes cum patefecit ope.

Vt quoniam totum legitur sine fine per orbem,

Sint plures oculis quæ medeantur aqua.

Cizici fons amorem veneris tollit. Iud. Orig. lib. xiii. c. xiii.

APODOSIS.

Sanguis Christi potentissimus ad omnes impuri amoris, & cæterarum permotionum flammam restinguendas. D. Bern. *Si quis vestrum non tam sæpe modo, non tam acerbos sentit iracundie motus, inuidie, luxurie, aut cæterarum huiusmodi, gratus agat corpori, & sanguini Domini, quoniam virtus Sacramenti operatur in eo, & gaudeat quod pessimum vlcus accedat ad sanitatem.*

In idem ferme argumentum cadit.

Telum Cupidinis in templo Dianæ Ephesiæ, pendens in vacuo.

In Virtutis enim, & Castitatis regno quæ per Dianam significatur; Amor terrenus locum nullum inuenit, in quo desigatur: Nihil quod ledat habet.

Telum Cupidinis in templo Dianæ Ephesiæ.

XXXIX. CLITOR FLUVIUS.

Collegium nobile.

Maseas Patrensis in Periplo scribit, Clitoris fluij pisces vocales esse. τὰς ἐν Κλείτορι ποταμῷ ἰχθύας φωνεῖσθαι. Athen. lib. 8.

APODOSIS.

Clitor fluius vocales pisces efficit, & nobilis eloquentiæ Academia, eos qui prius infantissimi erant, facit eloquentes.

O mutis quoque piscibus

Donatura Cycni, se libeant, m dum.

Hor. od. 3. car. l. 4.

XL. FONS CUPIDINIS.

Amor celestis.

Cizici fons Cupidinis vocatur, ex quo potantes amorem deponere Mutianus credit, Plin. lib. xxxi. cap. ii.

Apod. Terrenas cupiditates ponunt, qui se puro lauacro pœnitentiæ abluunt, & celestis Cupidinis facibus inflammantur. Is est de quo Mar-
rianus Scholasticus Antholog. iv.

Cupido celestis.

Οὐκ ἀπὸ πυλῆμεν ἔχει Κύπριδος, ἐκ ἀπὸ γαῖης

Εἶμι, καὶ ὑλῆς ἐκ γένος εὐφροσύνης.

Αὐτὸς ἐν ἁγνῇ μεσσην φρένα πυρρὸν ἀνὰ πτε

Εὐμαδὶς, πυρρὸν δ' οὐρανὸν εἰσπύει.

Ex δ' ἀρετῶν τεράσις ποιεῖται πλέων, ὡς ἀπ' ἑγῆς

Τοῖς φέρων παρὰ τῆς σοφίης τέρεται.

Non ex vulgus hospes Venere, non è terra

Sum, & corporea soboles latitiæ:

Sed ego in pura hominum mente facem accendo,

Doctrina, animamque ad cælum perduco,

Ex quatuor enim virtutibus coronas texo, & ex

Singulis decerpens primâ sapientiæ coronor.

IN Epiro esse ferunt fontem, in quo faces extinguuntur accensæ, & accenduntur extinctæ. Isidorus sic, *Eloquentia frigidos inflamat, accensos restinguit.*

A P O D O S I S.

Huius est languentis populi incitatio, & effrenati moderatio eadem facultate, & fraus hominum ad perniciem, integritas ad salutem, vocatur. Cic. de Oratore. Accedit autoritas Pindari.

Καὶ τὸν αἰχματὶ καεζυγὸν Ἰωνῆς
Αἰγὰς πυγῆς. πύθ. εἰδ. α.

XLII. GALLVS.

Ne quid.

GAllus Phrygiæ fluuius (si modicè bibas) medetur corporis malis, si immodicè, lymphatum animum agit. Plinius.

A P O D O S I S.

Μέτρον δέικτον.

Est modus in rebus, sunt certi denique fines;

Quos extra citraque nequit consistere rectum.

Hor. Satyr 2. Suus cuique modus est, tamen magis ostendit nimium quam parum Cicero de Oratore, in quo consentiunt cum vetere Phocillidis dicto:

Πάντων μέτρον δέικτον ὑπερβασίαι δ' ἀπεινά.

Μέτρον μὲν παρὰ πένην, καὶ μυθολογούν.

Omnium mensura optima, excessus damnosus.

Cum mensura comede, & bibe, & loquere.

XLIII. GNIDES ANNIS.

Virtus unita.

Cyrus Gnidem amnem, qui vnum ex eius equis absorpserat, minatus ita restrinxit, vt in trecentos sexaginta riuos diduceret, ex quo celebris amnis amplitudo concisa est. Herod. lib. 1.

A P O D O S I S.

Nimia propagatione, & concisione magnarum plerumque rerum minuitur claritas.

Οὐκ ἀγαθὸν πολυπραγμεύειν. Plutarch. in Antonio. Quamobrem cum ab Aruntio & Ateio actum esset in Senatu sub Tiberio, an ob moderandas Tiberis exundationes verterentur flumina & lacus, per quos augefcit. Itum est in hanc sententiam. Optime rebus mortalium consiluisse naturam, qua sua ora fluminibus, suos cursus, atque originem, ita fines dederit, ipsum Tiberim nolle prorsus accolis fluminis orbatum minore gloria fluere. Cornel. Tacit. annal. lib. 1.

Beatitudo post fata.

EST fons in India, unde hauritur aurum fistilibus, quod statim concrefcit, nec eo quisquam potitur, nisi frangat fistile. Phot. in bibliotheca pag. 68. initio.

A P O D O S I S.

Fistile est corpus humanum, aurea vero beatitudo, cuius deliciis non est alia ratione frui, nisi existis compagibus excesserimus.

*Felix qui potuit gravis**Terra solvere vincula,**Felix qui potuit boni**Pontem visere lucidum,**Ite nunc fortes ubi celsa magni**Ducit exempli via. Cur inertes**Terga nudatis? superata tellus**Sidera donat.*

Boët. Metr. xx. l. III. & VII. l. VI.

XLV. FONS INDIAE AVREVS ET FERREVS.

Eloquentia perfectorum.

FONS est quadratus in India vnius vlnæ altitudinis, latitudinis verò sexdecim cubitorum. Ex eo primum quidem aurum fistilibus hauritur: Deinde ferrum educitur, sed ferrum omni auro præstantius, quod in terram depactum nebulas, & grandines turbinesque compescit. Ex eo ferro se duos gladios habuisse memorat Ctesias in Indiciis.

A P O D O S I S.

Primum quidem auro proludit adolescentum eloquentia, inter Epi-
dictici generis blandimenta, & delicias enutrita: Mox ubi iuuenari
desiit, ferreis armis pugnat, hoc est vi quadam ineluctabili, qua ho-
minum impotentes, & furiosos sedat affectus, mentemque serenita-
te perfundit. Talis est magistra summorum Oratorum eloquentia.

*Det primos versibus annos,**Maoniumque bibat felici pectore fontem.**Mox & Socratico plenus grege mittat habenas.**Liber, & ingentis quatiat Demosthenis arma.**Hinc Romana manus circumstuat: Et modo Græco**Exonerata sono mutet suffusa saporem,**Interdum subducta foro det pagina cursum,**Et fortuna sonet celeri distincta meatu.**Dein pugnas, & bella truci memorata canoro,**Grandiaque indomiti Ciceronis verba minetur.**Hic animum succinge bonis, sic flumine largo**Plenus, pierio defundes pectore verba.*

Petron. Arbiter.

STrabo lib. xvi. memorat non procul à Laodiceæ littoribus insulam esse saxosam, quæ tamen incolas habear non paucos, fontemque ibi esse tradit, in quem immersa vasa hauriendæ aquæ causa, salsam primo haustu trahunt, eamque maritimam: reliquo autem haustu dulcem & portabilem.

A P O D O S I S.

Initia plerumque aspera incundos exitus sortiuntur. Virtus initio difficilis, dura, austera: mox tanta iucunditate sensus perfundit, ut mella, rosas, & balsama spirare videatur.

Θάρσιν χεῖρ, φίλε Βάσις, τὰ χ' αἰεὶον ἔσσετ' ἀμύμων.

Theocritus.

XLVII. FONTES FORTVNATARVM INSVLARVM

ANTISTROPHI.

Antidota, veritas, & error.

Pomponius Mela insigniter tradit esse in fortunatis insulis singularem duorum fontium naturam, ex altero qui gustaverit, risu soluitur in mortem; at vero affectis remedium est ex altero bibere.

A P O D O S I S.

Error, & veritas his fontibus significantur, quorum ille necat mortifero planè poculo, nisi se, suumque liquorem limpidissimum veritas instillet. Athanasius in Apologia ad Constantium: ῥόπαλόν ἐστιν ἡ σαβολή, καὶ μάχαιρα, καὶ τόξον αἰσθητόν, ὡς εἶπε Σοφοκλῆς, καὶ τὰ ταῦτα μόνη ἡ ἀλήθεια ἰσθῆται δυνάται.

XLVIII. HYPANIS.

Voluptatis, γλυκύτητος, τὴν ἀπὸ τῆς ἀπαιτίας.

Herodotus lib. iv. scribit Hypanim è fontibus, quinque dierum via exilem profluere, ac dulcem. Deinde post aliorum, quatuor dierum iter per quam amarum. Athen. lib. ii. p. 43.

A P O D O S I S.

Amores celeriter deflorescunt. Cic.

Voluptas initio mellea, accescit ad extremum. Amores enim & delicia, quod ait M. Tullius pro Cælio, & ii. de Orat. maturè & celeriter deflorescunt, & in omnibus rebus voluptatibus maximis fastidium finitimum est.

Ὁς δ' ἡσυχίας,

Qui autem in mensis

Ἐπορεύσθης,

Porrecta manu

Μελιχρὸν ἔδρξο,

Epulas dulces attigit,

Ἡ μὲν κλοῦσαι,

Eum valde sanè penitebis

Πικρὰν μείδα,

Acerbæ portiones,

Τῶν ἀπ' ἑαυτοῦ

Contrarijs ponderibus,

Συμφερόμενον

Eam detrahentibus.

Ὁ δ' ἡσυχίας

Hæc enim terrena

Θεοῦ ἀνάγκη

Lex necessitatis

Δικόθεν διαπύς

Βίον οὐρανίου.

Binis ex crateribus mortalibus

Vitam fundit.

Boëtius lib 3. metro. 7.

*Habet omnis hoc volaptas,**Stimulis agit furentes,**Apiumque par volantum**Vbi grata mella fudit,**Fugit & nimis tenaci**Ferit ista corda morfu.*

Dignus est, inquit Epictetus, deorum conuiuia, qui rebus creatis moderatè vititur, qui verò licitas etiam voluptates contemnit, non iam conuiuia Dei est, sed Dei consors, αὐτῷ ὅτι παραπλήσιον σοὶ μὴ λάβης ἀλλ' ἐπίσης τότε οὐ μόνον συμπίπτει τῷ θεῷ ἔσθῃ, ἀλλὰ καὶ συνάραγον. Epict. Arr. cxx.

Creaturis bene vitendum.

XLIX. HIMERÆVS.

Consuetudinis vis.

HIMERÆVM fluuium cœlestes mutant plagæ, amarus siquidem est, dum in Aquilonem fluit, dulcis, vbi ad meridiem flectitur. Solin. Polyhistor. p. 36. edit. Lugd.

APODOSIS.

Talis plerumque hominum vita, qualis est conuersationis, & exemplorum via, consuetudo, & regionum mores. *Quantum consuetudo possit* (inquit Seneca) *intelliges si videris feras quoque conuietum nostro mansuescere: nullique immani bestia vim suam permanere, si hominis contubernium diu passa est.* Senec. de ira l. 3. c. 8.

Fera conuietum mansuescunt

L. NILVS.

Rex benignus.

Vespasianus cum recens auctus Imperio lustraret Ægyptum, fertur Ægyptiis pro concione dixisse, Haurite à me tanquam à Nilo. Philost. lib. v. cap. x. in vita Apollonij.

APOD. Nilus fluuiorum rex, & totius orbis nobilissimus, recte vel ipso Vespasiano interprete Reges significat, ut enim ille in fecundos Ægyptij agros restagnantibus exundat aquarum riugulis, ita illi toti in publicam sese effundere debent vtilitatem. Talis fertur extitisse Manuel ille Comnenus, qui in exemplum summæ liberalitatis, dicitur:

δαπάνων φιλοδοξίας, ἐλέους ἀβυσσος, τῷ πρῶτον τῷ ἡδύς ἐνέπνευστος, καὶ τῷ βασιλεῖ ἀρετῶν ἀπαράμιλλος. *Mare magnificentie, abyssus misericordie, Manuele. morum suauitate congressuque facili, sed regia virtute imutabilis.*

Nicetus in

LI. FONTES OBLIVIONIS, ET MEMORIÆ

AD ORCHOMENON.

In Gratia valent obliuio & memoria.

IN Bœotia, ad Trophonium Deum iuxta Orchomenon, duo sunt fontes, quorum alter memoriam, alter obliuionem affert. Inde nominibus inuentis. Plin. lib. 31. cap. 2.

A P O D O S I S.

Orchomenos sedes est Gratiarum. In Gratiis autem duo spectabilia sunt, obliuisci si quid dederis; meminisse si quid acceperis. Ideo fontes obliuionis, & memoriae, sunt in Gratiarum regno.

Nihil in amicitia odiosius quàm exprobratio beneficiorum, vnde exclamat ille proscriptus, & seruatus ab amico Cæsaris: *Redde me Cæsari, quousque dices, ego te seruavi, ego te eripui morti.* Seneca lib. 11. de Beneficiis.

Cadit etiam in doctrinam, & philosophiam cœlestem, in qua duo spectare oportet, obliuisci priores vanitates, & in præsentia seriò incumbere.

LII. LACVS POLYCRITI.

Theologia, seu Philosophia profunda immensitas.

Polycritus rerum Sicularum scriptor, loco mediterraneo flagnum esse, ait, ambitu suo scutum nihil excedens, aqua resplendente quidem, sed turbulentiore nonnihil, in quem si quis lauandi gratia ingrediatur, in latum extendi, quod si iteret, amplius dilatari. Arist. de mirabil. auscult.

A P O D O S I S.

Talis est laudatarum artium procreatrix philosophia, in ea, quò plus progrediare, eo tibi laxior campus videbitur. Talis est Dei natura, qui vt ait D. Gregor. Nazianz. oratione prima p. 32. *ἡτοιμασμένον ὅσον καταλαμβάνεται.* Tantum recedit, quantum capitur.

--- *Exigua est vis*

Humani ingenij, tantoque angusta labori:

Quippe minor natura aciem si intendere tentet

Acrius, ac penetrare Dei secreta supremi!

Quis dubitet victo fragilem lassescere visu,

Vimque fatigata mentis sub pectore paruo

Turbati, inuvalidisque hebetem succumbere curis?

Prudent. in Symmach. l. 1.

LIII. SABBATIVS FLVIVS ICON

SABBATINÆ QUIETIS.

Sabbatis quiescendum. Ex Iosepho & Elia Thesbite.

Miraculum est Syriæ Sabbatius fluvius, qui licet aliis diebus non interstitente vndarum cursu fluat vberius, singulis tamen sabbatis quasi diei religionem sentiret, quiescit & exsiccat. Hæc magni nominis Authores commemorant Iosephus, & Plinius, quanquam nonnihil inter se discrepant: Iudaicus siquidem historicus indicat, eum interpositis sex diebus à fontibus deficere, & siccum alneum spectantibus exhibere. Deinde quasi nulla mutatione facta, septimo die sui similem exoriri, non impetu quidem languidum, sed plenius fluentem. Eius verba sunt, *πολλὰ γὰρ ὥν, ὅτε ρεῖ, καὶ τὴν ποταμὸν οὐ ροαῖος. Ἐπιτετα ὅτ' αὖς ἐν τῇ πηγῇ ἐπιλείπων ἐξ ἡμερῶν ἀεθμον, ξηρὸν παραδιδόναι ὁρᾷ τὴν πό-*

Ioseph. de bello Iudaico lib. 7. cap. 24.

πον, εἰς ὅπου οὐδεμίαν ἡμετέραν μεταβολὴν, ὅμοιος καὶ τὴν ἐξ ὧν ἐκδίδωσι.

At Plinius contra breuiter & disertè, *In Iudæa riuus sabbatis omnibus exsiccatur.* Quid igitur in hac scriptorum varietate definiemus? facit Plin. l. 32. cap. 2.

ut Plinio magis assentiar primum inditi fluuio nominis ratio, quem antiqui Sabbathum & sabbaticum nunquam nominassent, nisi Sabbatinæ quietis imaginem præ se tulisset. Deinde authoritas Eliæ Thesbitis Iudæi qui eiusdem mentionem facit in lexico, in voce *Sambation*. *Sambation*, inquit, *nomen est fluuij de quo dicunt, quod per singulos dies hebdomadis tanto impetu currat dempto Sabbato, ut lapides magnos moneat, nec ullo modo pertransiri possit, ex quo sapientes vocarunt eum Sabbathon ab eo quod cesser sine quiescat in Sabbato.*

Consentit quoque cum Thesbyte Zabamus, qui hunc ipsum fluuium Gozam à veteribus nominatum scribit, quod celeriter oculis surripiatur, atque id contingere Sabbato nemo Iudaicorum scriptorum quos legerim, præter Iosephum diffidetur. Quod verò Elias illius quietis hanc causam affert, *Decem tribus illis captiuas detineri, ut non possint exire inde, nec Sabbato ne violent illud: hæc ex tabulis Rabbionorum, & nugis quas ipse non probat.*

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Præclara hæc est imago quietis Sabbatinæ, ita in multis etiam fluminibus suorum vestigia præceptorum Deus impressit. Clamat D. Ignatius Martyr, Spiritus sancti tuba: *ἀλλ' ἐκαστος ἡμῶν σαββατίζει τὸ πνευματικὸν καλῶς νόμων χαίρων, οὐ σώματος ἀνίστει, διμυερίαν θεοῦ διαφυλάττων, ἐν ἑωλῇ καὶ χλιμῶν πίνων, καὶ κεκοιμημένα βαδίζων, καὶ οὐκ ἐσθίει, καὶ ποτίζει τοῦ ἐν ἐχθροῖς χαίρων. Καὶ μετὰ τὸ σαββατίζειν εὐορτάζει τὸ πάς φιλόχριστος, τὴν ὑπεράκλῳ τὴν ἀνακτικὴν τὴν βασιλείαν τὴν ὑπάρχον πᾶσιν ἡμετέροις.* Hæc ille, ex quibus licet agnoscere antiquorum in colendis diebus festis religionem; nostrorum vero temporum deplorare impietatem, quibus cæci mortales, quod erat pietatis, hoc totum lasciuia tribuerunt. *Vnusquisque vestrum, inquit, Sabbathum colat, non corpore, sed mente, sacram legum gaudens meditatione, non corporis remissione, Dei scilicet opera admirans, non opiparis epulis, aut mellioribus poculis indulgens, nec rex & vel etiam composito gradu incedens, aut saltationibus, aut choreis, in principis omnibus nihil est bonæ mentis oblectatus. Post Sabbathum autem celebret diem dierum.* *Ex Ignatio Martyre.*

LIV. SALMACIS.

Luxus.

Salmacis Fons in Caria, qui bibentes effæminat, ut fertur. Pompeius Festus: Salmacis nomine Nympha, Cæli & Terræ filia, fertur causa fontis Halicarnassi aquæ appellandæ fuisse Salmacidis, quam qui bibisse, vitio impudicitia mollesceret, ob eam rem, quod eius aditus angustatus parietibus, occasionem largitur petulantibus iuue-

nibus accedentium puerorum, puellarumque violandarum, quia non patet refugium.

A P O D O S I S.

Luxuriæ causa frustra in ærem, & aquam reicitur: hanc enim facit: *πλοῦτης, ἢ ἡ πρὸς τοῖς δαίταις ἀκολασία*. Strab. lib. xiv.

LV. FONS SARDINIÆ SOLIFUGÆ

R E M E D I U M.

Vulnus, & salus.

Fons est in Sardinia, qui contra venenum Solifugæ (est enim animalis eius morsus mortifer) à summo omnium opifice in remedium conditus, ut ubi oritur malum, ibi quoque inueniatur in promptu remedium. Solin. c. ix.

Cum permittit Deus mala grassari, præsentia suggerit remedia. Sic furentibus nostro sæculo hæreticis, magna Ecclesiæ lumina opposuit, doctores Catholicos, qui flammeo diuini verbi gladio, totam illam transfugarum cateruam diuexare, & cædere non cessant, atque instillatum eorum perniciæ virus, salutaribus sapientiæ, & virtutis remediis auertere, ut inde & maior sapientiæ lux & virtutis ardor fidelibus accrescat. Petron. Arbitr.

Vnde datum est vulnus, contigit inde salus.

LVI. SELEMNVS AMNIS.

Christi sanguis per motiones sanat.

Selemnus amnis, amoris remedium, quo qui loti fuerint, cupiditatis obliuiscuntur, *σύμφορον εἶναι ἢ ἀνδραγαθόν, ἢ γυναιξίν ἐς ἔξωτος ἰαμὰ*. Pausan. in Achaicis.

A P O D O S I S.

Selemno longe nobilior, & ad impuri amoris flammas restinguendas efficacior Christi Domini sanguis, qui, ut dictum est à D. Chrysostomo, regiam in nobis imaginem reformat.

LVII. FONS SICVLVS.

Pœnitentiæ Symbolum.

Aristoteles in admirandis, cap. xxviii. scribit in Sicilia fontem esse vorticis forma, in quo aues suffocatae, sed & reliqua animalia ubi fuerint immersa reuiuiscunt.

A P O D O S I S.

O magistræ Pœnitentiæ naturam! quid cum pœnitentiæ magis congruit? Est illa verè fons Christi de latere exiliens, qui nos miseros mortales toties lethalibus plagis affectos, toties exanimatos reuocat ad vitam. D. August. lib. de Pœnitentiæ: *Pœnitentiæ languores sanat, leprosos curat, mortuos suscitât, sanitatem auget, gratiam conseruat, claudis gressum, aridis copiam, cæcis restituit visum, vitia fugat, virtutes exornat, mentem vnit ac roborat.*

*Pœnitentiæ
vires.*

Mundus.

Ctesias tradit Siden vocari Stagnum in Indis, in quo nihil innatet, omnia mergantur. Plin. lib. xxxi. cap. ij.

A P O D O S I S.

Corruptio rerum magna est in qua raræ extant generosæ animæ, avaritiæ, ambitionis, libidinis gurgite non immersæ:

Apparent raræ nantes in gurgite vasto.

Rectè de hac mundi corruptione cecinit Alcimus Poëta Christianus qui vixit Clodouæi temporibus.

Post lapsum, inquit, primorum Parentum
Ex tunc paulatim retro sublapsa referri
Vita prior, cunctisque malis laxarier orbis.
Et corrupta satis, dirapinguedine tellus
Lethali quædam suffudit germina succo.

LIX. SILARIS.

Vitiorum stupor.

DE Silari aquis hoc peculiare traditur: Planta si quæ in aquam eius coniciatur, in saxum mutari, manente colore, formaque iisdem. Strab. l. v. p. 163. φυτὸν ἀπολιθοῦνται φυλάττον τὴν χροίαν, καὶ τὴν μορφὴν.

A P O D O S I S.

Cadit in stuporem improborum, qui vitio obæcati omnem humanitatis sensum amiserunt, & cùm pectore lapidei sint, & ferrei, specie *Homines fer-* duntaxat homines videntur. *Cor enim habens quod nec compunctione rei, & lapi-* scinditur, nec pietate molitur, nec mouetur precibus, minis non cedit, fla- dei. Ex D. *gellis duratur, ingratum ad beneficia, ad consilia insidum, ad iudicia se-* Bernard. *num, inuerecundum ad turpia, impavidum ad pericula, inhumanum ad* humana. D. Bernard, lib. i. de Considerat. ad Eugen. Pontificem.

LX. SILIAS.

Ambitiosus.

Silia flumini nihil innatat: ἐν δὲ τῇ ὀρεῇ Σιλίαν ποταμὸν εἶναι ἐν ᾧ μὴδὲν ἐπιπλεῖ. Strab. l. ij.

A P O D O S I S.

Ambitiosus non patitur sibi quenquam dari superiorem, ne Deum *Caligula ri-* quidem: tanta est & tam vecors superbiæ impudentia. Hoc vel ex Ca- *dicula ambi-* ligule Cæsar's ingenio satis patet, qui iratus cælo, quod obstreperet *tio.* Pantomimis quos imitabatur curiosius, quam spectabat, quodque co- messatio sua fulminibus terreretur, ad pugnam vocauit Iouem, & qui- dem sine missione, Homericum illum exclamans,

Ἡμὶ ἀνείκελ, ἢ ἐγὼ σε, *Aut tolle me, aut ego te.*

POLYPH. SYMBOL.

LXI. FONS SOLIS.

PETRO POENITENTI.

IN Troglodytis fons Solis appellatur dulcis. & circa meridiem maxime frigidus, mox paulatim tepescens ad noctis media feruore & amaritudine infestatur. Plin. lib. II.

APODOSIS.

Ad prunas, & calorem Petrus refrixit, ubi senectus est pontificis domo proripuit, incaluit, & fleuit amare. de quo iure illud dici potest,

Inuenit propriis in fontibus ignes.

Pœnitentia.

LXII. AQUA STYGIS MORTIFERA SOLVM

Asini Scythici cornu non lædit.

Patientia inuicta.

Aqua Stygis omnia perforat, præter vasa ex cornu asini Scythici confecta. Hancce materiam miratus Alexander Delphos misit, & Apollini consecrauit. *Ælian. de animalib. l. 10. c. 40. Pausan. l. 8.* eius aquæ vim pestiferam vberiori stylo prosequutus, mortiferam esse ait Stygis aquam, tum homini, tum cuius animantium generi. Nam & capellæ sæpius aquæ eius potu extinctæ sunt, quod ex intervallo temporis cognitum est. Accedit, & aliud ad eius aquæ miracula: Vasa, & poculas omnia, siue vitrea, siue crystallina, siue Murrhina, siue è lapide, aut testa sint fictili, aquæ illius vi franguntur. Quin etiam ferrum, æs, plumbum, stannum, argentum, & electrum ea aqua infusa solvuntur. Ipsum quoque aurum quod neque sita, neque rubigine deteri Lesbica Pœnira testatur, & res ipsa indicio est, aquæ tamen huius virus non sustinet. Mirum est, quo pacto vnius Asini cornu huius veneno non lædatur.

APODOSIS.

Ad omnia spicula fortunæ obdurauit Clypeus patientiæ, & nullum est telum tam mortiferum, quod eius vim pertundere, atque debilitare possit.

*Me calor æthereus feriat, mihi plena veneno
Occurrat serpens.*

*Serpens, sitis, ardor, arena,
Dulcia virtuti, gaudet patientia duris.*

Lucanus lib. 9.

LXIII. SULMONENSIS AQUA.

Doctrina subtilior à Rudiorum ingenio aliena.

IN Sulmonensi Italiæ agro Fabiano, ubi arua rigantur, herbas aqua illa irrigatas necari, fruges verò ali, & irriguum pro sarculo esse scribit Plin. lib. xvij. c. xxvj.

Sacrarum literarum sensus cognoscere, non est omnium.

APODOSIS.

Doctrina subtilior, quæ corroboratis ingeniis prodest, eadem tenues animos obruit. Non est omnium arcanos sacrarum literarum sensus cognoscere. Sicut in cælo celatur Deus, sic in scripturis absconditur. Et sicut

sicut hoc cœlum corporeum, omnes homines vident, Deum autem inhabitantem cernere minimè possunt; sic & sacras literas ferme omnes legunt, non tamen omnes Deum veritatis in arcanis sensibus latentem intelligunt, nisi sapientiæ lumine fuerint illustrati, quòd præclare differit D. Chrysostom. Homil. 4. oper. imperf. si modo eius est.

LXIV. LACVS TROGLODYTARVM.

Praua inconstantia.

Iuba in Troglodytis lacum insanum esse dicit, malefica vi appellatum, ter die fieri amarum, salsumque: ac deinde dulcem, totiesque etiam noctu, scatentem albis serpentibus vicenùm cubitorum. Plin. Natur. histor. lib. xxxj. cap. ii.

A P O D O S I S.

Hominem significat dementis inconstantiæ, & malitiæ, qui modò levis videatur, modò acerbus, modò comis, modò austerus, ad summum nunquam à malitia recedens, & totus è fraudibus confectus.

Mobilis, & varia est ferme natura malorum.

Cum scelus admittunt, superest constantia: quid fas,

Atque nefas tandem incipiunt sentire peractis

Criminibus. Tamen ad mores natura recurrit

Damnatos fixa, & mutari nescia. Nam quis

Peccandi finem posuit sibi? quando recepit

Eiectum semel attrita de fonte ruborem?

Iuuenal. Satyr. 13.

LXV. FONS VIRGINIS BALSAMVM VEGETANS.

Mariæ fauor.

Burchardus, natione Germanus, qui floruit ante annos trecentos, in Ægypto vidit hortum Balsami, non edere vllum ex se fructum, nisi irrigetur fonte vicino, in quo Maria sæpius Iesum lauit, Sarracenosque expertos frustra irrigare aliis aquis, quamobrem duxisse in illum fontem aliunde aquam, ut virtutem diuinam inde hauriens, abundè sufficeret ad irrigationem Burch. cap. pen. Bozius de signis Eccl. lib. ij. cap. vij.

A P O D O S I S.

Omnia nostra cogitata, factaque tanquam steriles plantæ marcescunt, nisi illâ vitæ aquâ irrigentur.

Quæ rapitur de fonte vivo.

O sola inter virgines mater, & inter matres virgo! Poterit igitur inde rectè conformari emblema in Christianam pubem, quæ virginis Mariæ auspiciis crescit, & viget, cum hoc lemmate, *Crescit quodcumque rigat.*

Celebris fuit Romæ aqua Virgo, cuius meminit Statius lib. i. Syl-
uar. in balneo Etrusci.

*Vos mihi qua Latium septenaque culmina Nympha
Incolitis, Tibrimque novis attollitis undis
Quis praeceps Anien, atque exceptura natatus
Virgo iuvat.*

*Canathus
fons apud
Argivos.*

Iuxta est (inquit Plinius) Herculaneus riuus quem refugiens nomen
Virginis obtinuit. In eodem argumento celebratur Canathus fons
apud Argivos, cuius aquis lotam noua subinde quotannis Virginita-
tis gloria lunonem repubescere narrabant fabulæ. Pausan. in Co-
rinth.

A P O D O S I S.

Symbola sunt Virginitatis duo illi fontes, cuius laudes in media
quoque gentilitate viguerunt. D. Athanasius eius encomium diser-
tissime persequitur in libro *περὶ παρθενίας*, vbi eam appellat, *πλοῦτον
ἐκκατάληκτον*, *σεφανὸν ἀμαράντινον*, *γαδὸν θεοῦ*, *οὐκ ἡττήσεω ἀγνὴ πνεύματος*.

*Hoc est monile Ecclesie,
His illa gemmis colitur,
Dotata sic Christo placet,
Sic ornat altum verticem.*

Prudentius in D. Laurentium.

LXVII. FONS VMBRIÆ.

Liberalitas sera.

Non procul à Narnia fons est, qui nunquam scaturire visus est,
nisi cum annonæ penuria propediem futura est. Leander in Vm-
bria.

A P O D O S I S.

Multi sunt eo ingenio, vt nunquam riuulos benignitatis ape-
riant, nisi res in summum discrimen sint adductæ.

Ὁ κείναι χεῖρες γλυκαρώτερα· ὡς δὲ βροδῶν.

Πᾶσα χεῖς κενὴν, μὴδὲ λείπειτο χεῖς.

Celares Gratia dulciores. quod si tardior fuerit,

Cuius gratia vana, neque gratia nomine digna.

Lucianus.

LXVIII. MONS CINDACVLVS.

VIRTUS.

MONS est eminentissimus apud Austrogothos, non longè à præ-
dicta arce regia, & lacu Vener. vulgari gentis sermone Kinda-
culle dictus: tantæ altitudinis, vt longè à nauigantibus ultra xl. mil-
liaria Italica in eodem lacu quasi atra nubes, inter cœli hiatus appa-
reat. Ideoque multi tempestatibus, vique ventorum agitati, summis
viribus conantur eius pedes attingere, vbi tranquillissimum portum

adessenouerunt. In eius montis summitate ea amœnitas frondium, herbarum, fructuum, diuersarum arborum sua sponte nascentium, non raritate magis, quàm suauitate velut satarum reperitur. Accedit auium concentus, quæ mellitissimos cantus fundunt, & totum montem exhilarant. Olaus magnus lib. II. c. xx.

A P O D O S I S.

TOta regio vndique aspera hanc habet arcem amœnissimæ iucunditatis. Non dissimili ratione virtus cum difficiles ipsa aditus habeat, vbi tamen ad cacumen peruentum est, cœlestium voluptatum deliciis quam suauissime luxuriat. Plautus in Trinum,

---Ibi animo

Labor grandis capitur, boni sibi has expetunt.

rem, fidem, honorem,

Gloriam, & gratiam, hoc probis pretium est.

LXIX. HELICONIS FERTILITAS.

Literarum fructus.

Helicon mons, quem Musis consecrarunt Poëtarum fabulæ, soli singulari quadam bonitate commendatur, cuius etiam pastionibus ferunt serpentum venena infirmari. Pausan. in Bœoticis Plutarchus iunior in Ismeno, ait, Heliconem, & Cytheronem fuisse duos fratres. Κατὰ δὲ θεῶν παλαιὰν εἰς ὁμάνυμα ὅρι μεταμορφωθέντες ἐγένοντο, Κισσαίων μὲν διὰ τὸ ἀσπίδα, Εὐνύων μῦθος. Ελικὼν δὲ διὰ φιλοσοφίαν Μουσῶν ἐκδιαιτῆμα.

A P O D O S I S.

Literis nihil fecundius est, aut amabilius, quibus etiam animorum vitia, & permotiones sedantur, si modo quis eas diligenter excolat, *Animum formant, & fabricant, vitam disponunt, actiones regunt, agenda & omittenda demonstrant, sedent ad gubernacula, & per ancipitia fluctuantium dirigunt cursum.* Seneca ad Lucilium, epist. xvi.

LXX. MONS LYCÆVS VMBRARVM EXPERS.

Religio.

IN Lycæo monte Arcadiæ est arca Iouis Lycæi, quò hominibus non est accessus. Quo si forte homines bestiæve intra loci ambitum se immiserint, nullas è corporibus umbras reddunt; Ac feras illuc confugientes venator non insequitur, sed foris consistit, nullas à corporibus earum umbras fundi videns. Paus. in Arcadicis.

A P O D O S I S.

Religio, & sapientia sola est, in editissimo rerum humanarum apice collocata, ad quam marcescentes vanitatis umbræ non permeant, sed intus omnia veræ, solidæque virtutis nixa radicibus consistunt.

*Beatus es nunc mente pauper: sed spes
Dives, qua gaudent pauperes,
Qui defraudati lubricis mundi bonis;
Cœli fruuntur.*

S. Paulinus ad Cytherium.

LXXI. MONTES PERSICI.

Beatitudo cœlestis, bello & laboribus comparanda.

IN locis quæ in Magorum regione sunt eminentiora, referunt tres montes in spatioso campo esse positos: eos autem qui locum transmittunt, cum ad primum quidem montem peruenerint, audire vocem confusam veluti clamaantium, non paucorum millium hominum, perinde ac si essent in acie: Ad medium autem cum venerint, maiorem simul, & euidentiore strepitum apprehendere: tandem autem audire in fine canentes Pœana, perinde ac qui vicissent. Clemens Alexandrinus.

APODOSIS.

Per labores, & pugnas itur ad triumphos.

Virtutum gaudia vulnus habent.

Diuus Prosper. Epigrammate 87.

LXXII. ANOSTVS.

POENITENTIA.

CHIVS refert, vel potius fabulatur in finibus Meropum locum esse ἀνοστόν, irremeabilem (ita enim appellatur) similem voragini, & hiatus, neque verò tenebris, neque lumine insignem, sed aërem impendere obscuro quodam rubore permixtum. In eo loco duos fluuios labi, alterum voluptatis, alterum tristitiæ: & ad utrumque arbores sitas esse, magnitudine platani magnæ. Quæ ad flumen tristitiæ sunt eiusmodi naturæ, ac potestatis fructus producere, si quis iis vescatur, eum tantum eiicere lachrymarum, vt per vniuersam vitam reliquum tempus fletibus, luctibusque diffuat, & sic vitam finiat. Alteras verò quæ fluuiio voluptatis agnoscuntur fructum contrarium ferre: qui enim hunc gustat, ab omnibus pristinis cupiditatibus abducitur, & si quem amavit, in eius obliuionem venit, paulatimque fit iunior, atque præcedentem ætatem, & iam transactam retro agit, ac resumit: abiecta enim senectute ad vigorem ætatis reuertitur, deinde adolescentiam induit, tum pueritiam, postremo fit infans, & sic denique expirat. Ælian. lib. 3. Var. hist. c. 18. ex Chio.

APODOSIS.

Domus hæc Anostus, domus est poenitentiae, ex qua nunquam ad vitia redeundum. Ea nec omnino lucida est, nec tenebrosa. In statu enim poenitentiae discutiuntur paulatim tenebræ, nondum plena lux enitescit. Flumen tristitiæ lacrymas poenitentiae significat: flumen voluptatis consolationem quæ tristitiam sequitur. Cupiditatum vacui-

as, & reditus ad infantiam, vitæ innocentiam designat. S. Prosp.
SP. 72.

*Cor mundum & sapiens fructu virtutis alatur,
Et Christi in nostro pectore regnet amor:
Quo semel impletus nunquam vacuabitur illo;
Æterna æterni flumina fontis erunt.*

LXXIII. APOLLONIATARVM REGIO QVAM
IGNIS NON LÆDIT.

Incorruptio.

Apolloniatarum vrbs finitima est Epidamno, sita in Ionico sinu, atque in proximis vicinis circa ipsam locis fodina bituminis habetur, non aliter quàm pleræque scaturigines aquam, sic illa bitumen emittens, replensque locum. Non procul etiam sempiternus ignis ostenditur. Ardens vero collis est, non ita magnus, neque ingens spatium occupans, neque longum ambitum complectens. Sulphur autem, alumen olet: circumque ipsum pulcherrima sunt arbuta, multaue loca viridantia, quæ nihil ab incendio vicino læduntur, neque quod ad germina, neque quod ad viridatem plantarum attinet. Ignis verò, dies noctesque perseverat, neque desit vnquam, ut inquit Apolloniata, antebellum quod cum Illyriis gesserunt, *Ælian.* lib. 13. c. 16. var. histor.

Item.

Cor germanici.

Germanici Cor, inter ossa cremati cadaveris incorruptum repertum est. Suet. in Caligul. cap. 1.

Item.

*Iustorum Hominum regio quam ignis
Ex Æthiæ faucibus erumpens non lædit.*

Cnidias apud Photium.

Cor Germanici incrematum. Suet. in Calig.

Iustorum Hominum regio.

AFODOSIS.

Incorruptio facit proximum Deo.

LXXIV. CRETA NOCTVAVM EXPVLTRIX.

Iustitia cultrix regio.

In Creta noctuam aiunt omnino non nasci, ac si extrinsecus importetur, mori. Itaque Euripides videtur temerè fecisse, hanc autem à Polyde visam, atque ea coniecisse Glaucum ei quoque cognominem (nam glauca Græci noctuam appellant) defunctum Minois filium se reperturum. Audio præterea Cretenses iactare Creticæ terræ concessum hoc munus à Ioue, nempe in ea, & nutrito, & occultato, ut ab omni malefica, & noxia fera libera sit, ita ut, nec ipsa ullam producat, nec aliunde inuestam alat: & hac re ipsa declarari cum nullum in ea maleficum animal reperiatur, hoc si quis velit experiri, venenatum animal quodpiam foris assumit: quod primum ut hanc terram attingit, statim perit. Itaque circulatores qui venantur in Africa serpentes talia machinantur, ad mouendam hominum admirationem serpentes va-

rias mansuefactas circumgestant: & simul terræ Africæ quantum satis sit ad earum usum comportant: quod ipsum prouident, ne serpentes pereant ob eamque causam cum ad hanc insulam peruenerint, non prius feras bestias exponunt quam terram peregrinam quam secum portant, subtraherint: ex quo fit, ut multitudinem imperitam congregent, atque stupidam detineant. Et tamen si ea quidem sese incitent, non loco tamen se mouent neque ex domestico & vernaculo puluere excedunt atque incolumes manent. Sin in externum, & hosticum solum egrediantur, è vita quoque exeunt. Nec immerito Nam si Iouis nutus, neque in Thetidem, neque in alium quemquam fuit, aut futurus est irritus vnquam: multo minime in terram ei nutriciam vanus aut irritus fuerit. *Ælianus.*

A P O D O S I S.

Typus est religionis iustitiæ culticis, quæ ab hæretica prauitate, & vitiorum omnium immanitate summa Dei prouidentia, & singulari principalicuius opera sit immunis. Hoc olim D. Hieronymus dixit de Gallia: *Sola Gallia monstris caret.*

LXXV. ALAODINI PARADISVS.

Ad delicias inuat ire periculis.

IN Persidis regno Tyrannus quidam, Alaodinus dictus, Muletam regionem occupauit, multosque sicarios, quos dixere Assassinos, hoc astu sibi adiunxit: in valle quadam amœnissima, & præruptis eiecta montibus paradisum omni deliciarum genere, qualem suis Mahumetes promittebat, instruxit in faucibus, per quas solus patebat aditus, arcem extruxit munitissimam, ne cui accedendi potestas esset, præterquam conscis. Affirmabat interim se clauas Mahumetici paradisi habere, & potionem soporiferam clam oblata, dormientes in eum locum deferendos curabat. Experfecti cum omnibus deliciis affatim fruerentur, re vera se in paradiso esse credebant. At præstigiator ille capta opportunitate medicato poculo sopitos rursus extra paradisum efferebat, eos ad omnia quæ imperaret patranda paratissimos postea habebat, quippe de paradiso si principi obedirent, securissimos. Hac arte non paucos Christianorum principum insidiis circumuentos oppressit. Tandem anno salutis M. C. C. LXII. Allaus rex Tartarorum senem hunc, in paradiso triennali obsidione ad deditionem fame compulsi, locum aboleri, & assecras omnes interimi iussit. Paul. Venet. l. i. cap. xxviii. Orient. histor.

A P O D O S I S.

Si improbi terrestris paradisi ergo nullos labores recusant, quid facient pii in honestis & sanctis laboribus, quos celestium deliciarum exceptura est immortalitas?

Explorant aduersa viros perque aspera duro,

Nititur ad laudem virtus interrita cliuo.

Silius Italic. l. 3. de bello Punic.

Virgo inter vitiorum incendia intacta.

Regio Catacecaumene, hoc est, combusta, arboribus prorsus cæter, siquidem camporum superficies tota est cineritia, montana, & saxo, nigri coloris velut ex adustione fulminum. Itaque sunt qui à fulminibus, & cælestis ignis immixtis procellis id accidisse dicant. Inter illam tamen terræ maciem, & ingrati cæli inclementiam vitis ramos viridissimos explicat. Strab. Geograph. lib. xij.

De hoc argumento sic cecinit Ioannes Surgisius adhuc adolescens, candidissimi ingenij, & eximie indolis Poëta, qui postea in nostra societate vita & eruditione clarus militauit.

*Est regio igniferis late combusta ruinis,
Arboribusque, satisque carens, ubi torridus aruis
Stat vapor, & steriles mundi squalentis arena.
Hanc nunquam pluuio perfudit sydere vernus
Iuppiter, aut picto Thaumantis discolor arcu:
Sed situs informis terras premit, aruæque saxis
Aspera, merentes cruciant sub vomere tanros.
Tum forte exigua calamus si reptat auena,
Ergo soli macies crescentem exsugit aristam.*

*Hinc frustrata Ceres fœtus deplorat ademptos,
Et labor, & maleuada fames & tristis egestas,
Crudeles longo ludunt examine dira.
Nempe hic ut perhibent, ignitum fulmen Olympo
Decidit, & rapidis fluxere vaporibus aura,
Sulphureasque vagus torquens per inania flammæ
Omnia Vulcanus fumanti vortice sorpsit.*

*At licet infestus terram decoxerit ardor,
Vastarique amplos pestis Lipareia tractus:
Vinea combusta se subtrahit una ruina,
Et lato grauidos extollens vertice ramos
Irrorat madidas Leneo nectare rupes.*

*Hanc circum festa redimitus tempora fronde
Mollis pampineam Bromius circumrotat hastam,
Conseruatque suo defensam numine vitem.
Cui lenes laxat zephiros, succosque benigno
Effundit natura sinu: nec ferrea Iuno,
Nec laua ingrati nocet inclementia cæli.*

ALLVSIO.

Est ardor vitij labes, virgo integra vitis.

LXXVII. CALVVS AGER, Φαλακρά ἀγρὺς.

Voluptas cauenda.

APVD Indos tractus est, cui nomen Phalacra, quasi Latine *Calvus*: eoque ita appellatur, quod qui herbam in eo nascentem

degustavit, & pilos, & cornua amittit. Itaque elephanti nisi coguntur, non accedunt ad locum illum, imò verò prope cum accesserint, perinde atque homines prudentissimi, ab omni illius loci gramine refugientes, pedem referunt. *Æl. lib. v. tit. cap. xv. de animal.*

A P O D O S I S.

Caluus ager, voluptatis domicilium est, viros effœminans, herba, deliciae, amissio cornuum & pilorum, iactura roboris & ornamenti. Prudentes igitur illi qui instar elephantorum, si cum amœnam illam, & floridam iuventutis in ulam venerint, eandemque viderint, omnibonorum, & deliciarum genere refertam, fortiter contemnere maluerint: quam pestifera gramina, in suam perniciem vorare. *Voluptas vitro dissolvit, & omne robur emollit. Senec. epist. 93.*

LXXVIII. IUNONIS ARGIVÆ ET DIANÆ ÆTOLICÆ
LVCVS FERAS MANSVEFACIENS.

Religionis Christiana vis & mansuetudo.

A pud Venetos duo olim luci celebres feruntur extitisse, Iunonis Argivæ, & Dianæ Ætolicæ, in quibus fera ita mansuecebant, ut cerui lupis aggregarentur. *Strab. lib. 5. p. 149.*

A P O D O S I S.

Fabulosum quod affert Strabo: at, quod in Christiana religione cernitur, verissimum est, ea efferatos hominum mores, etiam humanis dapibus, & frustis esculentis infames cicuravit, & belluina vita, ad Angelorum commercium traduxit. Vide Theodoret. *λογ. θ. πειρ νόμων.* Per hanc,

*Securum blandi leporem fovere molossi,
Vicinumque lupo prœbuit agna latius:
Concordes varia ludunt cum tigride dama,
Massylam cerui non timere inbam.*

PARABO-

PARABOLARVM
HISTORICARVM
LIBER SECVNDVS.

DII GENTIVM.

I. DII CRVMENIGERI.

Pecunia vis.

HÆNICES deos suos fingeant cum crumenis
& marsupijs, quod nullum maius existimarent
diuinitatis symbolum quam pecuniam: ex quo
& Mercurij statua visebatur Constantinopoli,
sacculum gestans. Georgius Codinus in parec-
bolis. ἥ δὲ κέρδις αἰπὸν λέρειον ἔμπροσθεν τὴν ἐργάνην
ὄψεν τὸ ἀγαθὸν αὐτῇ ἰσῶσι βασιλεὺς μάρσιπον. ἀλλὰ καὶ
οἱ φοίνικας τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἀλάστοισιν ἐπιφειγνῆς βα-
λάντια, ὡς ἡδὲ χρυσὸν συμβόλιον ὄντος διωασείας.

*Codinus de
diis Phœni-
cum.*

APODOSIS.

Pecuniæ obediunt omnia, quod venustissimo epigrammate Arbi-
ter illustrauit:

Quisquis habet nummos secunda nautiget aura,

Fortunamque suo temperet arbitrio.

Vxorem ducat Danaen, ipsumque licebit

Acrisium iubeat credere quod Danaen.

Carmina componat, declamet, concrepet omnes,

Et peragat causas, sitque Catone prior.

*Arbiter de
vi pecunia.*

Jurif. Consultus paret, non paret, habeto,
Atque esto quicquid Servius & Labeo.
Multa loquor quid vis nummis presentibus opta,
Eueniet, clausum possidet arca Iouem.

II DII DEMOCRITI PŒNA ET BENEFICIUM.

Iustitia diuinitas.

Democritus duos tantum deos credidit, Pœnam & Beneficium. Plin. lib. II. cap. XVII. Recte in id argumentum cadit Pij IV. Symbolum, in quo lauri & virgæ pinguntur hoc lemmate, *Pœna & premium.*

APODOSIS.

Nihil ad societatis humanæ conseruationem potentius, quàm punire improbos, & optimos quosque remunerari, quod præstat iustitia, dum æquitate humanam vitam moderatur, quod diserte canit Orph. ὕμν. εἰς Δικ.

*Orpheus de
 æquitate.*

Ω θνητοῖσι δικαιοσύνη, πολυούλκε, ποσεινῇ,
 Η κεραεῖς γνώμας αἰεὶ τὰ δέοντα βραβεύεις,
 Αδραῖσος τὸ σωφρόδες. αἰεὶ δραῖεις ᾧ πάντας
 Οἷοι μὴ τὸ σὸν ἡλδον ὑπο ζυγόν, ἀλλ' ἰσθ' αὐτῶ
 Πλάσσει βραβεῖσι παρεκλινάντες ἀπλήσως.
 Αἰεὶ ᾧ τὸ πλέον ευχέεις, ἰσότητι δ' χαίρεις,
 Εὐ σοὶ ᾧ σοφίης ἀρετῆς τέκος ἄλλον ἱκεῖν.
 Πάπμυ, ὀλβιόμυρε δικαιοσύνη, μεγαλαυχίς.
O mortalibus iustissima, opulenta, desiderabilis,
Quæ puris sententijs semper iura administras
Integra conscientia. Quæ franges omnes
Quicumque tuum non subierunt iugum, sed illud
Trutinis violentis prætersiluerunt immoderate.
Semper enim quod nimium est odisti, & æquitate gaudes.
Tibi sapientiæ & virtutis totus cumulus accessit,
Omni honore digna fortunata iustitia, gloriosa.

III. DEA SYRIA.

Pro omnibus vna.

LVcianus de Dea Syria librum scripsit, in quo tradit se vidisse in Syria statuam in templo deæ multiformem, quæ quidem esset Iuno, haberet tamen aliquid Palladis, & Veneris, & Lunæ, & Rheæ, & Dianæ, & Nemeseos, & Parcarum, quæ altera manu tenebat sceptrum, altera fufum, in capite radios ferebat, & ignem, & Ceston.

APODOSIS.

*Helena Zen-
 xidis.*

Dicetur de pulchritudine absolutissima, cui poterit etiam accommodari illud Zeuxidis, qui suæ Helenæ non apposuit faciebat, quod alij consueuerant, sed οὐ Νέμεσις, quasi vellet dicere opus esse extra aleam.

IV. DEORVM ANALECTA COLLIGENDA.

Parua non contemnenda.

A Nalecta Deorum etiam venerationi sunt. Vide Philost. in vita Apollo. lib. I. c. XIII.

APODOSIS.

Hoc adagio ostendetur etiam minima quæque summorum viro-
rum colligenda: cum enim Damis ab inuido reprehenderetur, quod
catellos imitatus qui cœnantibus dominis micas de mensa colligunt,
ita ille minuta quæque Apollonij operi inscripseret suo. ἡ ποταμὸν δ' Ἀπό-
λλω, εἰ δ' αὖτις ἐφ' ἑαυτὸν εἰσι, καὶ σπένγεται θεοὶ πάντες ποῦ, καὶ θεράποντες αὐτοῖς
εἰσι, οἷς μέλει τὸ μηδὲ τὰ πῖπλοντα τ' ἀμβροσίας ἀπὸ λυδαί. Recte dicis (in-
quit Damis) verum hoc conuiuium Deorum est, & conuiuæ Dij quo-
rum famulis maxima cura est, ne qua etiam minima ambrosiæ particu-
la, si fortè ceciderit, pereat.

V. ADONIDIS TEMPLVM, LEONES MANSVEFACIT.

Literæ mansuetiores.

I N Elymæa regione Adonidis templum est, & in eo mansueti Leo-
nes: qui homines templum ingredienti, tanquam salutatos adu-
lando excipiunt: Eos si ad cibum aduoces, tanquam inuitati ad conui-
uium adsunt: & quicquid porrexeris, postquam acceperint, modestè
& decenter abeunt. *Ælia. l. xij. c. xxij.*

*Ælianus de
leonibus Ado-
nidis.*

APODOSIS.

Non templum Adonidis: sed sapientiæ, mores hominum duros, at-
que austeros mansuefacit, & omni feritate exuta ad cultus humani
modestiam componit, Huius siquidem ope,

*Venti sternuntur, & vada,**Pigrior adstrictis torpuit Hebrus aquis.**Securum blandi leporem fouere molossi,**Vicinumque lupo præbuit agna latus.**Concordes varia ludunt cum tigride damæ,**Massylam cerui non timuere iubam.**Vis sapien-
tiæ.*

VI. ÆSCVLAPII IMAGO.

Medicus.

Æ Sculapij simulachrum sedet in folio scipionem tenens, altera
manu draconis caput premit, cane ad pedes decumbente. Pau-
san. in Corinth.

APODOSIS.

Typus est medici in Æsculapio: solium, & virga imperij in ægros:
Draconis caput, vigilantiam: canis fidelem custodiam significat: Ex
quo πολλῶν ἀντίποιος ἄμων.

*Fortissimus Vmbro,**Vipereo generi, & grauius spirantibus hydri**Spargere qui somnos, canis que manique solebat,**Mulcebatque iras, & morsus arte lenabat.**Virgilina.*

M m. ij

Quid enim aliud sunt febres & morbi quam serpentes, iræ, & morsus? qui à medicis sopiuntur, atque opprimuntur.

VII. AII VOX.

Est Deus in nobis, agitante calescimus illo.

M Cæditiis de plebe nuncianit se in noua via vocem noctis silentio audiuisse, clariorem humana, quæ Magistratibus dici iuberet Gallos aduentare, id vt fit, propter authoris humilitatem spre- tum, & paulò post Camillo expiandæ etiam vocis nocturnæ, quæ nuncia cladis ante bellum Gallicum audita, neglectaque esset, mentio illata, iussumque est templum in noua via *Aio loquutio*, fieri. Liuius l. 5. Cic. 1. de diuin.

APODOSIS.

Quum sæpe diuina vox clamat, & monet, & se vel repugnantium sensibus ingerit: Sed tamen pro dolor! repudiatur. Et vrbe capta Romani Aii vocem agnouerunt: Sic improbi postquam in vltimum discrimen sunt adducti, sero, & Dei monientis verba, & suum stuporem recognoscunt. *ἔργου θεοῦ.*

VIII. ALOADÆ, ΑΛΩΑΔΑΙ.

Auari.

Herodes Sophista eos qui reconditis pecuniis sacrificant, Aloadas cognominabat, qui postquam Martem in vincula coniecissent, ei sacrificarent, *τὸν δὲ ἔ, δὲ δὲ ἀξιοῦντας ἀποδείξας χεῖρας, Αλωάδας ἐπὶ νόμῳ, εἰς τὸν τοῦ Αἰφ, κατὰ τὸ δῖον αὐτῶν.* Philost. in Herode, Nota est de Oro & Ephialte fabula.

*Philostratus
de Aloadis.*

APODOSIS.

D. Chryf. de auariis. Videtur allusisse D. Chryf. hom. 64. in Matth. Sicut idolum (inquit) lapidem templis, sic aurum auari claustris, & vectibus sepeliunt, pro templo arcam preparantes, deinde adorant ipsi quod concluderunt, oculosque, & animam malunt, quam thesaurum perire.

IX. APOLLO AVRITVS.

Prudentia.

Apollo sapientiæ præses Deus apud Lacedæmonios, cum quatuor auribus totidemque manibus fingeatur, quod iis apud Amyclas pugnantibus ea figura visus esset. Sosibius apud Zenobium Centuria 4. adag. 54. quod alibi annotauimus. Nunc in eodem genere symboli occurrit quod scribit Bembus in Veneta historia, barbaros quosdam coronas gestasse è culmo pictas, septem quasi auriculis intextas.

APODOSIS.

Viro prudenti res quamplurimæ audiendæ, manus deinde operi non segniter admouenda, pars prudentiæ est docilitas, qua aliorum consilia lubenter audimus, mox prudentibus sententiis ponderata, si modò expediant, exequimur. Nihil enim aures profunt sine manibus quod

Hercules apud Auianum rustico desidioſis precibus numen inuocanti præclare inculcat:

*Perge laborantes ſtimulis agitare iuuenços,
Et manibus pigras diſce inuare rotas.
Tunc quoque congreſſus maioraque viribus auſus
Fac ſuperos animis conciliare tuis.
Diſce tamen pigris non ſecti numina votis,
Præſentesque adhibe cum facis ipſe Deos!*

*Auianus de
deſidioſis.*

Fabul. 32.

X. APOLLINIS SPONDII ARA.

Diuites improbi.

THebis ſupra Sophroniſterem ara erat, Apollinis Spondij ex victi-
marum cineribus congeſta. Pauſan. in Bæoticis.

APODOSIS.

Domus improborum diuitum ex miſerorum ſanguine, & cineribus excitata, qui quaſi innocentes victimæ fortunis, & vita ſpoliantur, vt potentum libidini faciant ſatis. De his diuitibus Arnob. lib. 2. aduerſus gentes. *Exercent auidum atque iniuſtiſſimum fœnus, & è miſero-
rum ſanguine ſupputandi ſe augent inſania: millibus poſſeſſionum
ſemper produciunt fines, & quamuis prouincias totas ruſ faciant
vnum, pro arbore vna, pro ſulco forum litibus terunt: cum amicis
fratribus inextinguibiles ſuſcipiunt ſimilitudines.*

*Arnob. de in-
probiſ diuiti-
bus.*

XI. AMICITIA.

PIngebatur iuuenis forma, detecto capite, tunica rudi induta, in cuius ſimbria ſcriptum erat, *Mors & vita*. In fronte *æſtus & hyems*, habebatque latus apertum uſque ad cor, & brachium inclinatum digito cor oſtendens, ibi inſcriptum erat, *Longè & propè*. Suberat & picturæ explicatio, quæ ita legitur.

APODOSIS.

Forma iuuenilis, indicat amicitiam ſemper virentem; nudum caput, fidele obſequium, rude indumentum, tolerantiam laborum. Vita & Mors, perpetuam amicitiam. *Æſtus*, & *hyems*, proſpera, & aduerſa. Latus apertum, ſimplicitatem, indicium cordis, ſinceritatem amoris. Longè & propè, eiſdem in omni loco conſtantiam. Vide Liliū Gyr. ſyntag. 1. hitori. deorum.

XII. ANGERONA.

Silentij religio.

INter antiquiſſimas populi Rom. religiones ſacellum colitur Angerona, cui ſacrificatur ante diem duodecimum Calendarum Ianuariarum, quæ Diua præſul ſilentij ipſius, preſſo obſignatoque ore ſimulachrum habet. Solinus.

Addit Valerium Soranum neci datum ob meritum prophanæ vocis, quod contra interdictum Romæ nomen eloqui auſus fuiſſet, inde ſorte Angerona conſecrata.

*Curtius de
moribus Per-
sarum in ca.
figanda lin-
gua.*

Angerona presso ore omnibus silentij religionem commendat.
Curt. li. 2. ubi agit de moribus Persarum. *Lingua gravior castigatur
quam ullum probum, nec magnam rem sustineri posse credunt ab eo cui
tacere grave sit.*

XIII. MIDÆ ARA.

Inconstantia morum & animorum.

*Lapis quater
in die colorem
mutans.*

ARA Midæ ad Cælenas, ex ipso loco in quo absorptus est alter
Curtius, modò lapidea est, modò aurea. Plutar. Parell. 5. In eo-
dem genere est lapis pumici similis, quater quotidie colorem mutans.
Plutarch. Iunior in Pactolo. *Τηνάτου δ' ἐν αὐτῇ λίθος Κισήρης πέτριμος ὃς
ἀπαιὶς ἐκείνῃται τετράκις ὃ ἡμέρας ἀλλάσσει τὴν χροῶν.*

APODOSIS.

Repentinæ sunt animorum mutationes, & nunc aurei, nunc lapidei
videntur. *Quod enim fretum, quem Euripum, tot motus, tantas, tam va-
rius habere putatis agitationes fluctuum, quantas perturbationes, &
quantos æstus habet ratio, non dicam Comitiorum cum Tullio, sed ani-
morum?*

XIV. BACCHI TEMPLUM.

Ardua virtutem profert via.

Dionysius ille non temulentus, & helluo, qui à Poëtis describitur,
sed sobrius, & bellator, cum Indiam magnis, & continuis præliis
accisam subiugasset: pro illustrissimo gloriæ suæ monumento tem-
plum habuit, cuius magnificentissima substructio ut ex eo conijci po-
test, quod trecentos, & sexaginta quinque gradus ex Sapphiro lapide
purpureo contineret. Quibus apertè significabat se per totidem virtu-
tum, egregièque factorum non incruentum decus, ad illius gloriæ api-
cem conscendisse. S. Epiphan. lib. de 12. Gemmis c. v. *τὸ τέμενος παρὰ τὴν
δὲς φασὶν εἶναι τῷ Διονύσῳ τῆς ἀναβαθμῆς ἔχον ἐν σαφείῃσι λίθου, quod tamen
multis & merito incredibile videri asserit.*

APOD. Tot gradus purpurei quibus altissimum honoris culmen
virtus conscendit, generosarum mentium labores, sudorem, & sangui-
nem indicant, quibus immortalitatem meruere:

Hæc proceres abiere p̄j.

XV. BACCHI RECTI ARA.

Vinum moderatum.

*Aristophanes
de vino.*

Philochorus scribit Amphyctionem regem Atheniensium, cum à
Baccho didicisset vini temperandi rationem, primum diluissè, &
idcirco qui sic mixtum biberunt, homines rectos ambulasse, cum an-
tea curui ob meri potum incederent: ob tantum beneficium aram
ἐξδοῦ Διονύσου. Recti Bacchi dedicasse in horarum delubro, & proximè
Nymphis alteram extruxisse. Athen. lib. 2.

APOD. Vinum tempestivè sumptum, lymphis dilutum, hominum
generi salutare, idcirco inter horas & Nymphas rectus Bacchus ab

Amphyctione collocatur. Contra verò immoderatum *μηνόλης* est, vt appellatur à D. Greg. in odis: vel vt Aristophan. *Αφροδίτης γάλα.*

XVI. ARICINÆ DIANÆ ARA.

Male conscientiae metus continuus.

Aricinæ Dianæ nemus est iuxta Ariciam urbem Italiae, in quo olim Taurica sacra sunt vsurpata, perfuga sacerdos constituebatur *ἀνταρχὸς τοῦ ἱερωμένου*, qui priorem sacerdotem sua trucidauerat manu, strictoque semper gladio paratus erat ad insultus propulsandos. Strab. lib. 5.

APODOSIS.

Qui conscientiae terroribus exagitantur, nunquam mente consistere possunt ferientis gladium semper expectant, ipsi vmbram capitis sui timent.

Quos diri conscia facti

Mens habet attonitos, & surdo verberare cadit

Occultum quatiente animo tortore flagellum.

Iuuenal. Satyr. 13.

XVII. CUPIDO ÆGYRENSIS.

Amor fortuna mancipium.

ÆGyræ simulachrum fuit fortunæ cui iunctus erat volucer Cupido. Pausan. in Achaicis.

APOD. In amore fortuna dominatur, imò dementia, & summum corruptæ naturæ vitium, quod Antisthenes, vt est apud Theodoretum oratione III. *κακίαν ἐκείνην τὴν φύσιν, ἣς ἡ πόλις ὄντες οἱ κακοδαίμονες θάδον* & *νόσον καλοῦσι*, morbum dementiae intelligit. Bias quoque apud Laërtium *νόσον ψυχῆς*, ait esse τὴν ἀδωσίαν ἐργῶν. Quod verò in eo affectu omnia incerta sunt & instar vitreae fortunæ lubrica, quid mirum?

Hic habitat constricta licentia nodo.

Et flecti faciles iræ, vinoque madentes.

Excubia.

Iocundique metus, & non secunda voluptas

Et lasciva volant lenibus periuria pennis,

Claud. de nupt. Honor.

XVIII. CUPIDO, *κατανοφός.*

Omnia vincit amor.

Alcibiades cum exercitui præesset, etiam id curauit vt pulcher esset. Itaque scutum ex auro, & ebore confectum ille habuit, & in eo pro insigni Cupidinem qui vlnis fulmen amplecteretur. Athen. lib. 12.

APODOSIS.

Potentior Cupido ictu fulmineo, eius potentiam sic describit Oppian. *κνρ. β.*

Οὐδεὶς ἔως πόσις ἐστὶ, πόσι σέθεν ἄπλετος ἀλκή;

Πόσα νοεῖς! πόσα κοιρανέεις! πόσα δαίμων ἀδύρξει!

Iuuenalis de improbis.

Amor vitium & morbus naturæ.

Eximia descriptio ex Oppiano.

Γαῖα πᾶσι σαυερὴ, βελίεσσιν ὅσῳσι δυνάτω.
 Ἀσπερος ἔπλετο πόντος, ἀπὰρ οὐρανὸς καὶ τὸν ἐπιφύας.
 Ἥλυθες οἷς κείνῳ. οἶδεν δὲ σε μακρὰς ἔλυσσας.
 Δειμαίνῃ δὲ σε πάντα, καὶ οὐρανὸς οὐρανὸς ὕψους.
 Γαῖης ὅππῃς ἐνέρεθαι, καὶ ἔδρα λυγρὰ καμύοντων.
 Οἱ Λήθης μὲν ἀφυσσας ὑπὸ σῶμα νηπαδὸς ὕδατος.
 Καὶ οὐρανὸν ἀλγὰς πάντα, σὲ, δ' εἰσέτι περὶ κείνου.
 Σὺ δὲ μὲν καὶ τῆλε περὶ ὅσον οὐποτὲ λούσας.
 Ἡέλιος φαέδων· σὺ δ' αὖ πνεῖ καὶ φάος εἴκει.
 Διμῶν καὶ Ζηνὸς ὁμῶς εἴκοσι κεραυνοὶ,
 Τοίοις ἄρτι δαίμων ἔχεις πυρρῆτος οἰσῖς.
 Πευκεδανὸς, μαλερός, φειδύμενος, οἰσῖντας.
 Τηκεδνὰ πνέοντας, ἀνδρείας, οἷσι καὶ αὐτὸς
 Θῆες ἀντιπνέοντας ἐπ' ἀζύκτοις ποδῶσι.

Id est,

*Dure amor quantus es! quanta infinita potentia!
 Quanta cogitas! quantum dominaris! quantum Dine ludis!
 Terra firma est, tuis tamen telis commouetur.
 Inquies est mare, sed tu illud stabilisti,
 Venisti in cælum, vidit te magnus Olympus,
 Omnia te metuunt, & cælum latum superne,
 Et quæcunque infra terram sunt, tristesque cætus mortuorum,
 Qui Lethes hauserunt ore obliuiofum aquam,
 Et dolores fugerunt omnes, te etiam perhorrescunt.
 Tuo autem robore longè penetras, quantum nunquam
 Sol lucidus aspicit, tuis ignibus & lumen cedit
 Pertimescens, & simul Iouis cedunt fulmina.
 Tales habes crudelis Dine ignitas sagittas
 Acerbas, ardentes, prudentia corruptrices, furibundas.
 Tabem spirantes, immedicabiles, quibus & ipsas
 Perculisti feras in non copulandis amoribus.*

*Aliud Sym-
 bolum inge-
 niorum.*

Congruunt cum Oppiano versus illi antiqui, quos legere est inter Euro-
 ropæ antiquitates, ubi Cupido in Emblemate pro Ioue tonante orna-
 tus fulmen eiacularur in mare, Neptuno interim posito tridente, & ni-
 xo de genibus Amoris numen reuerente, hic enim canit,

*Sol calet igne meo, Neptunus flagrat in undis,
 Quamuis liber erat, feci seruire Tonantem.
 Quamuis liber erat Martem sine Marte subegi.*

XIX. CUPIDO PORI ET PAUPERTATIS FILIUS.
Amor Dei necessarius.

PAupertas cum sobolem desideraret, Poro copiae Deo dormienti
 atque ex eo grauida facta amorem peperit παντοδωπόν. Plutarch. in
 Isid. & Osirid.

ΑΡΘΩ.

APODOSIS.

Quo fit vt amor dicatur πατὴρ καὶ ἀγαθὸς, καὶ σοφὸς, καὶ πᾶσι ἀντίθετος, μηδὲν δ' ἀμύχανος καὶ ἀπίστου. patre bono & sapiente, & omnibus sufficiente genitus, matre vero egente & inopi. an verò ex nostra inopia, & bonorum omnium affluentia, quæ in Deo est, ad ipsum redamandum, vel nolentes impellimur? An si lubeat ad terrenos amores referre, ideo abundantia, & egestatis filius Cupido dicitur, quod amantes tanquam personæ de mimo, modò egeant, modò diuites fiant: modò cum suis fruuntur deliciis, se Reges & Cæsares putent: modò orbat, vel ipsa satietate languidi, sibi inanes videantur, qui prius erant opulentissimi.

XX. DIANA CYNDIAS.

Virgo intacta.

Cyndiadis Dianæ simulachrum sub dio nunquam omnino niue, aut pluuiâ tangitur. Polyb. lib. 16. pag. 752. quanquam istas narrationes Πουταρχίου vt ait, ἀντεστῇ.

APODOSIS.

Multa huiusmodi argumenta celebrantur in honorem sanctissimæ Virginis, cui nihil est ex communi hominum macula contagionis instillatum.

Qualiter è spinis mollis rosa surgit acutis.

Nil quo ledat habens, matremque obscurat honore.

In eodem argumento est apud Pausaniam in Laconicis, Ἰθωμάτι τῆς Ἰωῆς, signum in flagrante Sylua illæsum: Quæ Dæmonum ope ad firmandam deprauatæ gentis superstitionem contingere potuerunt.

XX. DYNIMENES SIMVLACHRYM.

Diuites contumaces.

Dyndimenes simulachrum aureum faciem habuit (cum ebur deesset) ex fluuiialis equi dentibus conflata. Paus. in Arcadicis.

APOD. Diuites huius sæculi quasi aurea simulachra, toti diuitiarum fulgore collucet: faciem tamen plerumque habent ex dentibus hyppopotami, hoc est duram, ferream, inclementem in pauperes, quos omni contumacia diuexant. Quod si omnes facultates plerumque ademerint, beneficij loco numerant quod miserrimam vitam relinquunt, & obtrudunt lupi dictum adgruam: de quo Phædrus lib. 1. Fabula 8.

Os deuoratum fauce cum haberet lupi,

Magno dolore victus cepit singulos

Inlicere pretio, vt illud extraherent malum.

Tandem persuasa est iureiurando gruis,

Guleque credens colli longitudinem,

Periculosam fecit medicinam lupo.

Pro quo cum factis flagitaret premium:

Ingrata es (inquit) ore quæ nostro caput

Incolume abstuleris, & mercedem postulas.

*Phædrus de
lupo & grue.*

XXII. EPIDOTES LEONEM CALCANS.

Somnus omnium domitor.

Επίδωτης, Somnus Epidotes cognomento apud Corinthios visebatur Leonem sopiens, Pausanias in Corinth. ὕπνιος καὶ τιμωρὶς λέοντος.

APODOSIS.

Icon omnia somno domari indicat, vbi enim incubuit:

*Tacet omne pecus, volucresque feraeque,
Et simulant fessos curuata cacumina somnos:
Nec trucibus fluminis idem sonus occidit horror
Aequoris, & terris maria acclinata quiescunt.*

Stattius.

XXIII. EROS, ET ANTEROS.

Amor caelestis & terrenus.

IN Maltho Gymnasio simulachra erant Erotis, & Anteroris, quorum ille palmam tenebat in manu, hic infringere, & surripere nitebatur. Pausan. Elian. lib. posteriore, pag. cccii.

APODOSIS.

*D. Chrysof.
de amore y-
troque.*

Amor terrenus caelestium rerum amorem opprimit, nec is Deo libero animo seruire potest, qui rerum creaturarum vinculis tenetur irritus. Benè vtriusque discrimen explicat D. Chrysof. Homil. in illud Pauli, *utinam tolerassetis*. Ille enim animi morbus est (inquit) & opprobrium: Hic animæ læticia & exultatio. Ille bellum in animantium inuehit cogitationem: hic bello pacem substituit. Ex illo vulgari non modo nihil emolumenti, sed ingens quoque rei familiaris sumptus inanis, vitæ perniciēs, ædium denique à fundamentis subuersio. Ex honesto hoc, qui spectat animorum decorum, multæ opes bonorum operum, magna virtutum suppellex. Bonam corporis formam adaman-tes, & ad faciei splendorem inhiantes. Si turpes sunt, & inelegantis formæ, nihil ad mutandam deformitatem ex concupiscentia lucratur: in hoc contra fit amore. Quisquis amat animam sanctam, continuo talis erat, qualis est, quem amat, verè scilicet pulcher, ac formosus.

XXIV. EUPHEME MUSARVM NVTRIX.

Litterarum honos.

Eupheme Musarum nutrix fuisse fertur. Pausanias in Bœoticis Εὐφήμη Μουσῶν τροφή.

APODOSIS.

Eupheme gloriam significat, quo Ciceronis illud confirmatur: *honos alit artes, omnesque incenduntur ad studia gloria: Vnde ille litterarum amore incensus Poëta:*

*Phædrus de
gloriæ cupidi-
tate.*

*Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires,
Non venit è facili lecta corona iugo.*

Verum istud gloriæ choragium vanissimum est, nisi & utilitas ex literis percipiatur.

*Olim quas vellent esse in tutela sua
 Dini legerunt arbores. Quercus Ioui
 Et myrthus Veneri placuit; Phœbo laurea:
 Pinus Cibela: populus celsa Herculi.
 Minerva admirans quare steriles sumerent,
 Interrogavit. Causam dixit Iuppiter:
 Honore fructum ne videamur vendere;
 At mehercule narrabit quod quis voluerit,
 Olima nobis propter fructus est gratior?
 Tum sic Deorum genitor, atque hominum sator:
 O nata merito sapiens dicere omnibus.
 Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria.*

Phœdrus lib. 3. lvi.

XXV. FABVLINVS.

Grammatici & Poëta.

Fabulinus Deus à Romanis colebatur, cum pueri fari inciperent, quod os pueri tenerum figurare, & linguam expedire crederetur. Varro de liberis educandis.

APODOSIS.

Fabulini Dij sunt magistri Grammaticæ, qui primis rudimentis pueros imbuunt, & offensantis lingue fragmine balbutientes finiunt. Hor.

Os tenerum pueri, balbumque Poëta figurat.

XXVI. FAVOR.

Vitæ aulicæ conditio.

Favor ab antiquis in Deorum numerum relatus est, & à Fortuna discriminatus, cuius venustissimam imaginem Apelles pinxit, quam Lilius Giraldus in suos commentarios retulit his versibus,

*Pictor Apellæa qui pingis ab arte Favorem,
 Vnde illi generis semina, nota parum?
 Hic genitum Forma, Fortunæ hic dicit alumnum:
 Casu ille, ille animi dotibus esse satum.*

*Lilius Giral.
 de pictura
 favoris.*

*Qui comes assiduus lateri? Assentatio, & ecquæ
 Pone subit lentis passibus? Invidia.
 Et qui circumstant? Opulentia, Fastus, Honores,
 Leges, & scelerum sæpè Libido parens.
 Cur facis aligerum? fortunæ elatus ab aura
 Aduolat alta, imo nescius esse gradu.*

*Quare oculis captum pingis? non nouit amicos
 Improbus ex humili cum petit alta loco.
 Quid rotula insistit? fortunam imitatur, & infert
 Se socium instabiles qua tulit illa pedes.*

*Cur timet, atque extra sese ambiciosus offert?
 Occidere animos fata secunda solent.*

XXVII. FORTVNA PLVTVM GESTAT.

Dinitie fortune subiacent.

Xenophon Atheniensis, & Callistonicus Thebanus Fortunæ simulachrum finxerunt Plutum infantem gremio gestantis: Et ille quidem manus, & os, hic reliquas signi partes effert. Pausan. in Bœoticis.

APODOSIS.

Fragile bonum opulentia, quæ Fortunæ imperio subiaceret, & in perpetuo penè fluxu est. Senec. lib. 7. de beneficiis. *Omnia ista quæ vos tumidos & supra humana elatos oblinisci cogunt nostræ fragilitatis: quæ ferreis claustris armati: quæ ex alieno sanguine rapta vestro defenditis: propter quæ classes cruentaturus maria deducitis: propter quæ quassatis vrbes, ignari quantum telorum in aduersos Fortune comparate: propter quæ raptistoties affinitatis, amicitie collegij fœderibus, inter contententes duos terrarum orbis elisus est. Non sunt vestra: in depositi causa sunt, iam iamque ad alium dominum spectantia: aut hostilis animi successor inuadet.*

*Præclara de
lubrico fortu-
næ ex Seneca.*

XXVIII. FORTVNA PRINCIPVM AVREA, SED VAGA.

Fortuna nusquam perpetua.

Fortunæ aureæ effigies in cubiculo Principum poni solebat, quæ iisdem morientibus in successorum manus transferebatur semper vaga, & raro diutius in eodem residens loco. Hoc ex Iulio Capitolino colligo, qui sic de Antonino Pio moriente scripsit: *Tertia die cum se grauari videret, M. Antonino rempub. & filiam presentibus præfatis commendauit, fortunamque auream qua in Principum cubiculo poni solebat, transferri ad eum iussit.*

*Capitolinus
de Antonino
moriente.*

APODOSIS.

Fortuna principum aurea, sed tralatitia. Tacitus ann. 13. *Nihil rerum mortalium tam instabile, & fluxum est quam potentia non sua vi.* Itaque Fortunam citius reperias quam retineas. Non tantum aurea est, sed vitrea: cum splendet, frangitur. Idem: *Quamobrem Seianus Ser. Fortunam Seruij Tullij quam domi supersticiosè habitam libationibus & sacrificiis colebat, repentè vidit sese auertentem. ætæ-*

tanam coluit.

XXIX. FORTVNA VISCATA.

Felicitas constans.

Fortuna apud populum Rom. nomine Viscatæ culta, quod nos eminus capteret, vt nonnulli interpretantur, sed perperam. Sic enim nominata fuit quasi firma, constans, & visco, glutinove illigata. Similis Atheniensium *ἡ ἀεὶς ὕλη*, & Mars Laconicus in vinculis, cuius meminit Pausanias in Laconicis.

APODOSIS.

*Fortuna cau-
ponatur vita.*

Icon est constans, & perpetuæ felicitatis: quam tamen non est in humanis imperiis reperire:

Τύχη μεταλλάσσει πάντα τὸν βίον
 Αὐτὴν ἐχέοντων πλὴν οὐκ ἐστὶν κερταῖον.

*Fortuna cauponatur totam vitam
 Intemperans sortita ingenium.*

Αἰθ. βίβ. α.

XXX. ΤΥΧΗ SEVERI.

Fortuna commutabilis.

Fortuna aurea seruiatur in Imperatorum cubiculis, quasi regni fatum. Hanc Seuerus moriens in duos filios ita diuidi iussit, vt alterius esset apud virumque: meminit Spartianus in Seuero. Fortunam deinde regiam quæ comitari principes, & in cubiculis poni solebat, geminare statuerat, vt sacratissimum simulachrum vtrique relinqueret filiorum: sed cum videret se perurgeri sub horam mortis dixisse fertur, vt alternis apud filios Imperatores in cubiculis poneretur.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Hæc igitur Fortuna erat Diaria, qualis verè est, in dies vel potius in horas mutabilis: οὐδὲν οὐδὲν ἔστι τῷ ἀνθρώπῳ ἀποστασιμάτων ἔργον, καὶ ἀεὶ οὐδὲν, ἀλλὰ σὺν τῇ αἰσῇ, ὡς ἐστὶν παρὰ τὴν φύσιν, ἔργον τῆς καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς αἰσῆς ἐν ταῖς μεταβολαῖς. Philo Iud. Quod Deus sit immutab. Nihil est quod mortales tanto affectu desiderant, re ipsa nimil: Sed umbra, aut aura, antequam subsistat prætercurrens. Accedit & recedit Enripis, & assibus maris similis. Franciscus primus in muro palatii quod ei erat carceris loco, scriptum illud Car. V. Symbolum, plus ultra, cum vidisset, subiunxit, Hodie mihi, cras tibi.

*Philo de imp.
 constantia
 fortuna.*

XXXI. FORTUNÆ OBSEQUENTIS PVLLVS
 SERVIVS TVLLIVS.

Fortunatus.

Hic prædicabat sibi consuetudinem intercedere cum Fortuna, quam per fenestram quandam in suum cubiculum ad se delabi dictabat, idem in Capitolio Fortunam *Primigeniam* & *obsequentem* dedicauit. Plutarch. in Fortuna Rom.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Rectè prouerbiali figurâ iactari poterit in vehementer Fortunatos, quibus adeo omnia succedunt ad votum, vt fortunæ in deliciis esse videantur. Sed

Fortuna nimium quem fouet, stultum facit.

& vt ait Epictetus, εὐτυχίας ὡς τῆς μέθης ἄφρων ἐστὶν ἀπολαύτης ἀνθρώπος ζῶντας, felicitate non secus ac ebrietate quadam plus satis plenus imprudens, imprudentior efficitur.

Fortuna obsequium periculorum.

XXXII. HERCVLES MVSAGETES.

Literarum Tutor.

Fuit apud veteres Hercules *Musagetes* ductor Musarum, in cuius templo Marcus Fulvius nobilior triennio postquam de Ætolis triumphauit, Musarum signa, quæ capta Ambracia Romam

Nn iij

transfulerat, posuit. Liuius lib. xxxviii. & Eumenes Rhetor.

APODOSIS.

Latent Musa in tutela bellicæ virtutis, & sub principum Virorum auspiciis florent iucundius.

Pierij tutela chori.

Pieridem Heroes, doctos & amate Poetas,

Aurea nec superent munera Pieridas.

Carminē purpurea est nisi coma, carmina ni sint,

Ex humeris Pelopis non nituisset ebur.

Quem referent Musa, viuet: dum robora Tellus,

Dum cælum stellæ, dum vehet amnis aquas.

XXXIII. HERCVLIS ARA DIDYMÆA,

ὁ δὲ Διδύμους λεγόμενος.

Crudeliter.

ἀπὸ τῆς ἰσχυρῆς
αἰματός.

DIdymis ciuitas est Milesiorum, Ara ab Hercule Thebano ex luto sanguinis affusi copia subacto erecta dicitur. Pausan. in Eliacis.

APODOSIS.

*Theodorus
Gadareus de
crudeli.*

Rectè dicitur hæc parabola in hominem impurum ex flagitiorum ac cædium importunitate concretum. Theodorus Gadareus huic interpretationi calculum dedit, qui Tiberij mores improbos Iconē cupiens exprimere, eum *μῆδ' αἰματὶ πικρῆς ὕλης*, appellabat.

XXXIV. HERCVLIS CLAVA CANES EVGANS.

Virtus victrix calumnie.

Sacellum Herculis in foro Boario est, in quo argumenta conuiuij, Potitiorum, & maiestatis ipsius remanent. Nam diuinitus illo, neque canibus, neque muscis ingressus est. Etenim cum viscerationem sacrificij litaret, Myagrum Deum dicitur imprecatus, clauam verò in aditu reliquisse, cuius olfactu refugerent canes. Solinus initio Polyhistoris.

APOD. Virtus vel solo sui odore terret, & fugat calumniatores.

Audaci timor esse potes.

XXXV. HERCVLIS POMVM.

Dona lenia Magnos oblectant.

BOËOTIIS erat statum, & solenne Herculi sacrum, victima aries comparabatur, sed eos, qui ducebant, Asopus fluuius, qui cælesti aqua mirum in modum creuerat, interclusit: inter sacrum, laxumque, ut aiunt Bæotij, stabant, cum tali commento hostiam simularunt. Pomo, specie, & magnitudine excellenti, festucas supponunt, & hi pedes arietis, duas item ad latera festucas infixere, ut cornua effingerent. Tum solitis sacrorum verbis, Hercules, inquit, Promache mactus hoc Pomo Ariete esto. Iulius Pollux.

APODOSIS.

Parua munera, & ludicra, Magnos etiam aliquando viros delectant:

*Vaga cingitur astris**Luna ☾ in Oceanum riuī fluxere minores.*

XXXVI. ISIS MAMMOSA.

Dei beneficentia.

INter Ifidis effigies, ea non est ignobilis, quæ apud Macrobiū
opinor tota ex vberibus conferta pingitur, quo antiqui terræ om-
nium parentis, & nutricis fecunditatem adumbrare solebant.

APODOSIS.

Totus vber Deus est, adeo se miserorum casibus impendit, & rebus
omnibus alimenta necessaria largitur. Apul. Met. lib. xi. *Dulcem ma- Apul. de Dei*
tris affectionem miserorum casibus tribuit, nec dies, nec quies vlla ac beneficentia.
ne momentum quidem tenue eius transcurrit beneficijs otiosum.

XXXVII. IOVES SPARTANI ADORATI.

Potentiorum cultus.

APud Lacedæmonios rex erat sacerdos Iouis cælestis, & Iouis
Lacedæmonij.

APODOSIS.

Plures nunc seruiunt Ioui Lacedæmonio, quam cælesti. Si Deus
enim læsus fuerit, pro nihilo habent, & illud Tiberij vsurpant, *Dei in-*
iurias Deo cura. At verò si Potentiorum aliquis cuius se imperio man- *Tiberij dictis*
ciparint, offendatur, non ferunt, minantur, ferunt, exterminant. *callidum.*
Ab iis sciscitandum,

*De Ioue quid sentit? est ne vt praponere cures**Hunc cuiquam? vis statio?**Persensat. 2*

XXXVIII. IVNO MONETA.

Iustitia.

Bellum aduersus Pyrrhum gerebat Populus Romanus magna aris
Binopia, Iunonem consulunt quid opus sit facto, iubet eos armis
iustitiæ pugnare, hoc pacto pecuniam nunquam defuturam, parent
iussi, Iustitia, & fide certant cum hostibus, & his armis superant. Ex
quo institutum vt Iuno Moneta appellaretur, & in eius templo numi
cuderentur. Suidas in voce, *Μονήτα. τὸ νέμειν καὶ ἰστέον αὐτῆς οὐκ ἔστιν*
ἡ ἐξουσία. *Suidas de*
Moneta Ro-
manorum.

APOD. Armis Iustitiæ nihil omnipotentius.

*Δίκης λόγχοι μάχης, καὶ πάντα θαμνάσταις.*Nec sine causa Plato Iustitiam appellat *ἵστω πόλειαν.**Plato de Iu-*
stitia.

XXXIX. IVNONIS ARA CINERICIA.

Impietas.

IVnonis Olympiæ ara erat Cinericia, *βασιλὸς πεποιμένος τέρεος.* Pau- *Pausanias de*
san. in Eliacis lib. i. p. CLXII. initio. *Iunonis.*

APODOSIS.

Absurdum cælesti Iunoni sacrificare in cinere? absurdus Deo viuo,
corde immundo, & humanarum rerum puluere, & sordibus oppleto
facere. Quid sunt tenim aliud rerum humanarum curæ?

Πάντα γίγνεται, καὶ πάντα κύνει, καὶ πάντα τὸ μὲν.

XL. IVPITER ARIETINVS.

Impictus.

THebani cūm alias arietibus abstinerent, vnum tamen quotannis mactabant, cuius pellem simulachro Iouis inducebant. Herod. lib. 11.

APODOSIS.

Cæca hominum amentia deos fingit artatque vt lubet. Immundi Caprum faciunt: homicida, leonem: voluptuarij suem. Hinc ampla vitiū seges, cum vitia ipsa pro numinibus habentur. Xenophanes Colophonius. Εἰ χεῖρας ἔχον βόες, ἢ λέοντες, ἢ χεῖρας χεῖρες καὶ ἔργα τελέειν ἂν οὐκ ἀνδρες, ἵπποι μὲν θ' ἵπποισι, βόες δ' τελέουσιν ὁμοίως καὶ θεῶν ἰδέας ἔχουσιν. Si manus haberent boues, aut leones, aut pingere, fingeréve, sicut & ipsi homines scirent; Equi quidem equis, Boues bubus similes Deorum effigies facerent.

XLI. BACCHI MODERATOR FLVVIVS

IVPITER.

Vinum aqua diluendum.

Philonides med. lib. de coronis, & vnguentis auctor est, translata è mari rubro vite in Græciam à Baccho, multisque intemperanti voluptate delinitis, & merum bibentibus, cum alij furiis acti insani- rent, alij crapula obruti iacerent, quibusdam ad litus maris potantibus, ingruente pluuia conuiuium dissolutum, ac poculum, in quo parum vini relictum fuerat, aqua repletum esse. Deinde cum factum rursus esset sudum, ac serenum cælum, conuiuias in eundem locum reuersos, vinum dilutum gustantes mitem atque minimè molestam voluptatem sensisse. Ex eo Græci allato inter cœnandum Temeto exclamant, *Bonum Deum*, Bacchum, scilicet inuocantes. Post cœnam verò cum temperatum poculum ministraretur, *Ionem Seruato- rem* exclamant pluuia largitorem, & moderatorem potus. Athen. lib. xv.

APODOSIS.

Meleager de vino aqua diluendo epigr. Meleagri anth. 1. εἰς οἶνον. *lúro.*

Αἱ νύμφαι δὲ Βάκχον ὅτ' ἐκ πυρὸς ἤλαθ' ὁ κοῦρες,

Νύμφαι, καὶ τέρψιν ἀπὸ κυλίσματος.

Τούτῳ καὶ σὺ νύμφαις Βεόςμιος φίλος, ὡς δὲ γιν' ἔργης

Μίσγεται, δέξῃ πῦρ ἐπὶ χυμῶδρον,

Nympha Bacchum quando ex igni exiit puer,

Abluerunt in cinere recens volutatum.

Quare cum Nymphis dilectus Bacchus, quod si recuses

Miscere, capies ignem ardentem.

AThenis in curia quingentorum, qui summæ rei præerant, statua erat Consiliarij Iouis, *Βουλευτῆς Διός.* Pausan. in Atticis pag. 3.

A P O D O S I S.

Vt intelligant iudices à Deo capienda omnia consilia, & inspectorem esse iudiciorum Deum.

Regum timendorum in proprios greges,

Reges in ipsos imperium est Iouis,

Clari giganto triumpho

Cuncta supercilio morientis.

Horat. odar. l. 3. i.

XLIII. IVPITER CENTVMPEDA, ET TIGILLVS.

Dei providentia.

Inter ceteras iconas, quibus antiqui Dei providentia mundum sustentari docuerunt, hæc est non postrema, quod Iouem Centum-pedam, & Tigillum exhibuerunt: Primum, quod veluti centum nixus pedibus firmaret infima, alterum quod Tigilli instar supera fulciret.

A P O D O S I S.

Dei providentia ubique diffusa, ita cœlestia regit, & firmat vt infima quæque non contemnat. *οὐδὲν γὰρ ἀπεργίζονται, οὐδὲ ἡμεληκρότον παρὰ τῷ θεῷ, πάντα σκοπεῖ δ' ἀκούωντος ὀφθαλμοῦ.* Nihil improuisum, nihil neglectum apud Deum. Omnia perspicit ipsius oculus non dormiens. Exstat in Traiani nummo fœmina, statura erecta, stola amicta, sceptrum vna manu tenens, ad alteram globum ad eius pedes deuolutum ostendens, qua providentiæ regimen significatur. Simile est quod Eduardus sextus rex Angliæ pinxit in symbolo. Erat globus cœlestis catena vinctus, quæ pendet ex manu cœlesti cum symbolo, *Nihil sine Deo.* Octau. de Strada.

*Traiani
nummus.*

*Eduardi
VI. Symbo-
lum.*

XLIV. IVPITER CRETENSIS, ὁ ἐν Κρήνῃ Ζεὺς.

Index Surdus.

IN Creta Iouis erat simulachrum sine auribus. Plutarch. in Isid. & Osirid.

A P O D O S I S.

Hoc videlicet significabant, rerum omnium potentem nullius dicto audire: *τῷ γὰρ ἀρχόντι καὶ κυρίῳ πάντων οὐδὲν ἀκούειν ἀρνησιν.* Recte cadet in principem surdus, aut iudicem querelas non audientem, quod magnum per se crimen est: nam, vt ait vir pius æquè ac doctus Petrus Blesensis, *Qui dat diuitias terræ, ab eis aurum non postulat, vel Petrus Blesensis, sed vt audiant causam populi, & arguant pro mansuetis sensis, terræ.*

XLIV. IVPITER MYSCARVM ABACTOR.

*Zeus ἀπομύσας.**Improbiorum vindex.*

FErunt Herculem Ioui porricientem ἐπομύσῃ Ζωὶ victimam immolasse, & cum perlitatum esset, muscas omnes trans Alpheum euolasse. Paus. in Eliacis lib. i.

A P O D O S I S.

Achilles VI. Typus est viri grauis qui sua auctoritate compescat improbos *de amoribus* lumniarum vellicationibus probis insultantes: ἢ διαβολὰ ἔργοις πομπῶν *Clitophontis* πῆγ, πρὸς κλισικώτερον, καὶ τὸ Σιγλώων ὅτι ἐπιτετέον, ut ait Achilles lib. 6. *calumniam* de amoribus Clitophontis, quamobrem eget forti propugnatore, *ut depingit.* in cuius umbra Hercules ipsi conquiescere possint.

XLVI. IVPITER PINGENS CENTAVROS

IN NVBIBVS.

Princeps in nugis occupatus.

IMago est amplissimorum hominum qui se nugis occupari patiuntur: & cum ad maxima quæque nati sint, reculis humanis, & inanibus ludis capiuntur: quid aliud sunt ista, quam ut D. Chrysost. πῶδων ἀδύρματα. Verba autem Apollonij Damidem interrogantis, ita se habent, Ζωγράφος οὐκ ὁ θεός, ὡς Δάμι, κατελιπὼν τὸ πλὴν ἄρμα, ἐφ' οὗ πορεύεται διακοσιῶν τὰ θεῖά τε, καὶ ἀνθρώπων, κέκμηται τότε, ὡς ὁ ἀδύρας τε καὶ χράτων ταῦτα ὥστε οἱ πᾶδες ἐν ψαύματι. Ph. in vita Apoll. l. i. c. x. Hoc præstitisse videtur Domitianus, cum abiectis Imperij curis certas sibi quotidie horas destinavit, ad capiendas muscas, quas stylo ferreo nauiter configebat.

XLVII. IVPITER PHIDIÆ, ET

IVPITER HOMERICVS.

Vrbes magis viris illustrentur, quam viri Urbibus.

APollonius apud Philostr. lib. iv. c. ii. vrbes pulchras cum Iouis simulachro à Phidia elaborato comparat, homines cum Homero Ioue.

A P O D O S I S.

Significat viros illustres præcipua vrbium ornamenta, non autem manufacta, quibus finem allatura est ætas. Explicat idem Apollonius, ubi de Ioue Phidiæ ait: κἀκεῖναι γὰρ αὐτὸ οὕτως ἐν τῷ δημιουργῷ ἔδωκε· τὸν δ' ἀνδρὸς ἐπὶ πάντα ἥκοντας, μηδὲν ἀποκρίναι τὸ Ομηρεῖν Διὸς, ὅς ἐν πολλὰς ἰδέας Ομήρῳ πεποιήται, διημασιώτερον εὐγκλήιδους τ' ἐλεφαντίνῃ· τὸν μὲν γὰρ ἐν γῇ φαίνεσθαι, τὸν δ' ἐς πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπονοεῖσθαι. Siquidem Phidiæ Iouem sedere eo pacto quo artifici placuit; Homines autem omnia illustrantes haud quaquam dissimiles esse HomERICI Iouis, qui ab Homero variis formis expressus est, longè admirabilius quàm si ex ebore constaret: Hic enim in terra duntaxat ut videtur, alius in cælo intelligitur.

IOui custodi Domitianus templum ingens, seque in sinu Dei sacrauit, quod ipsum in seditione Vitelliana à furore hostium confuasset. Sueton. in Domitiano.

A P O D O S I S.

Omnes quotquot sunt mortales, sed maximè reges, in sinu Dei parentis iacent, cuius providentia seruantur, Ecphantes de regno: *Ecphantis dictum præclarum de rege.*
 ἐν τῷ τῆς γῆς καὶ παραμένειν ἀριστοφάνειον, αὐτοῦτος. θεοῖσι τὸ δὲ βασιλεὺς, ἐν τῇ κοινῇ φύσει πλεονεκτῶν τῇ κρίσει, τὸ μὲν σκῆνος τοῖς λοιποῖς ὁμοῖος, οἷα γὰρ οὐκ ἐστὶν αὐτῷ ὕλη· ὑπὸ τὴν γῆν, δὲ ἐργασμένος λάσπη, οὗ ἐπιχρίπτουσιν αὐτὸν ἀρχιπύργου χρομῆος ἰαυτῶν. In terra optimum sanè ingenium præ cæteris animantibus homini datum est. Diuinior autem inter homines rex est, vt qui multum supra communem naturam emineat. Corpore reliquis non dissimilis, vtpotè natus ex eadem materia: sed ab optimo artifice factus, qui fabricauit ipsum Archetypo ex sese sumpto. Idcirco peculiari cura reges quasi patres populi protegit.

XLIX. IUSTITIÆ NUMMVS.

IN antiquo nummo cernitur Iustitiæ effigies, amictu quidem toto in exporrectam retro dextram appenso, claua supra leonis caput postremis pedibus residentis iniecta.

A P O D O S I S.

Feroces domat Iustitia.

Λοὶ θραύεις τὸ ἀπαντα
 ὅσοι μὴ τὸ σὺν ἡλθόν ὑπὸ ζυγόν.

Semper frangis enim omnes

Quicumque iugum non subierunt tuum.

Orpheus in hymno Iustitiæ.

I. LAMIAE OCYLI.

Peccata aliena curiosè obseruare, sua negligere.

LAmia, quod aiunt, cum foras iret, fictitios oculos habebat, quibus omnia curiosissimè lustraret, eosdem domum rediens appendebat ad fores, vel in vasculo reponebat. Plutarch. de curiositate, πῶς Λαμίαν κερταῖον οἶκοι μὲν ἄδεν τυφλῶν, ἐν ἀγρείῳ πνὶ τὸν ὀφθαλμοῖς ἐχούσας ἀποκαίρουσι· ἔξω δὲ περιόουσιν ἐπιτίθεσθαι καὶ βλέπειν.

A P O D O S I S.

Est illud hominum ingenium, vt alienos errores quanta possint curiositate odorentur, domi nullos oculos habeant, & in propriis peccatis omnino cæcutiant.

Aspice quid portet mantica posterior.

Lucianus verarum histor. lib. i. vbi agit de orbe lunari, & hominibus eum incolentibus. τὸν ὀφθαλμοῖς, inquit, πελαγέτης ἐχρῖσται, καὶ ὁ βαλόμενος ἐξελθὼν τὸν αὐτὸν φυλάσσει. Oculos habent præter communem modum portatiles, & quisquis vult ablatus seruat.

POLYH. SYMBOL.
LI. LATONA DELIACA.

Spes frustrata.

PArmenicus Metapontinus (vt scribit Senius lib. 5. Deliadis) primarius tum genere, tum opibus, cum in antrum Trophonij descendisset, reuersus postea nunquam redire potuit. Ea de re sciscitanti oraculum, sic Pythia respondit,

Εἶπ' ἡ ἀμφὶ γένετος ἀμείλιχ' ἐμπελίσσει,
Δώσει σοὶ μήτις οἶκον, τὴν ἔσχατον πέ.

Sperans igitur post reditum se risurum, cum id non contigisset, deceptum se ab oraculo putans, fortè Delon appulit, vbi quicquid visebatur in insula, cum admiraretur; Latonæ sanum ingressus, & matris Apollinis insignem statuam spectaturum se confidens, ligneam & deformem conspicatus, præter opinionem in risum effusus est. Athen. lib. xiv.

APODOSIS.

Spes inanis, vbi expectabatur aliquid ingens, at exiguum, contemptumque præter opinionem accidit, vt cum mus, aut felis pro leone ostenditur.

Pbædus.

*Mons parturibat gemitus immanes ciens,
Eratque in terris maxima expectatio,
Quod ille pareret: At ille murem peperit.*

LII. LYCI DÆMONIS CLIENTES.

Calumniatores.

AThenis in foro vbi agebantur caussæ, Lycus quidam Genius sculptus stabat lupina specie. Apud hanc statuam Sycophantæ pecunia corrupti versari consueuerant, velut apud Deum quempiam sui quæstus præsidem, eique in dies singulos triobolus secabatur. Zenobius cent. v. Prouerb. 2. Ἀνὴρ ὁ ὕψος πρὸς τοῖς ἐν Ἀθηναῖς δικαστηρίοις ἰσχυρὸν τὸ θεῖον τὴν μορφὴν ἔχων ἐνθα οἱ διαδοσκόωντες, καὶ συκοφαντοῦντες ἔχοντες ὑπόμνησι συνεσπέρουντο.

APODOSIS.

Meritò in Lyci Dæmonis clientela sunt calumniatores, fœdissimum genus hominum, lupi infesta rabie in integerrimorum virorum famam semper armatum. Hoc præside gaudent.

LIII. MERCURIUS VIALIS.

Mutuum auxilium.

Consuetum fuit antiquis Mercurio, quem viarum præsidem credebant, lapides sacros in aceruum conicere: tum vt Deo ὁ δὲ γὰρ honorem haberent, tum vt iis qui idem tererent iter, commonstrarent viam. Hoc Prouerb. xxvi. indicatur his verbis: Sicut mittit lapidem in aceruum Mercurij: Ita qui tribuit insipienti honorem. Hebræi commentarij hunc aceruum lapidum vocant Marcolis, vbi Elias Thesbites ait, Marcolis nomen est idoli cui talis erat cultus. Alij di-

*Marcolis
quid apud
Hebraeos.*

cunt nomen esse Dei cuiusdam, quem Romæ colebant, qui alio nomine Mercurius vocatur: quæ de re cum sciscitatus fuerim, responderunt nequaquam talem Mercurij cultum fuisse. Existimabat quippe vir candidi ingenij, Mercurij statuam lapidibus ab eius cultoribus impeti: sed hoc de aggesto lapidum cumulo in Mercurij Vialishonorem intelligendum, quod declarat Hesychius his verbis in voce Ερμῆος, λέγεται τὸν στοιχίον τῶν λίθων Ερμῆος τὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς γινώσκοντες, εἰς πηλὸν τοῦ Θεοῦ, ἐρόδος γάρ. Vnde rectè Petavius noster vir politicissimi iudicij ad Themistij Oration. 23. pro ἐρεσὶν Ερμῶν, legit τὸν ἐρεσόν. Ex iis lapidibus aggestis tumuli in altum plerumque culmen erigebantur, vnde Liuius l. 26. Mercurius Teutates tumulus in Hispania. Hunc Teutatem Galli sub nomine Mercurij coluerunt:

*Et quibus immitis placatur sanguine diro
Teutates.*

Lucanus.

Phurnutus ingestos fuisse lapides in hunc Mercurij acervum dicit, ad significandum orationem ex verbis, vt cumulum ex lapidibus coalescere.

APODOSIS.

Lapides ab vnoquoque prætereunte in acervum Mercurij coniecti ad viam demonstrandam, significant in societatis humanæ mutuum adiuventum suum quemque symbolum afferre oportere: eamque artium inuentarum noua subinde accessione locupletari.

LIV. METHÉ PAUSIÆ.

Ebrietas comes impudicitiae.

Pausias pictor celeberrimus in tholo Æsculapij Cupidinem pinxit Citharædum, & Methen, seu ebrietatem, quæ ex vitrea phiala bibebat, ita vt per eius perspicuitatem muliebrem os ostenderet. Pausan. in Corinth. p. lxi.

Μέθυ ἐξ ὑαλίνης φιάλης πί-
νυσαν.

APODOSIS.

Ebrietas sæpè impuri amoris comes, οἶνος γὰρ Ἀφροδίτης γάλα, vinum enim lac Veneris dicitur, cuius, vt ait Clemens Alexand. Pædag. lib. ii. c. i. ἀνδρομεινὸς πολυδιδέσκει οὖσα ἐμποκοτῇ τῇ ψυχῇ. Vapor turbulentus mentem obnubilat, & plerumque cæcitate confundit, Prouerb. xx. Luxuriosa res vinum, & tumultuosa ebrietas: omnis qui cum his miscetur, non erit sapiens: Hieron. in c. v. ad Galatas, Semper ebrietati iuncta luxuria est.

LV. MINERVA ANEMOTIS.

Auxilium ab alto.

Fvit apud Messinos Anemotidis Mineruæ signum, quod Diomedes ob sedatam ventorum rabiem qui intempestiuus flatibus regionem vastabant, consecrauit. Pausan. in Messen.

APODOSIS.

Rectè παρρημακῶ schemate dicitur in egregiam feminam quæ tempestates aliquas malorum sedarit, & turbulentis calamitatibus auram

Beata Vir-
go.

lucis salutarem attulerit. Talis beata Virgo extitit, quæ, cum antea fœdi miseriarum turbines totam penè terram lacerassent, prima serenitatem mundo attulit, & aduersis ventorum flatibus dissipatis, Zephyrorum lenitatem Christi auspiciis emisit in terras: vnde rectè appellari potest, *Miseris sydus implorabile nautis.*

LVI. MINERVA PHIDIAE.

Homo ad Dei imaginem creatus.

Phidias ille præstanti vir ingenio, cum simulachrum Mineruæ, velut omnium operum caput in ipsa Atheniensium arce singulari industria à se expolitum collocaret, in Deæ clypeo suam impressit imaginem, tanto artificio, vt nemo delere posset, aut dinellere, qui totam statuam non imminueret. Arist. in veteri codice *πεὶ ἦν Σαυματοῖων.*

APODOSIS.

Deus rerum omnium creator, & opifex non cælo, aut terris, non equis, aut vlli animantium, sed homini, vt omnium operum capiti & ornamento, suam impressit imaginem: ita penitus inhaerentem, vt nemo possit delere qui sibi vim non afferat, & funditus perniciem molitur. Theodotus in Epitome, *ὁ πρὸς ἐπιγραφῇ μὲν ἔχει διὰ χειρὸς τὸ ὄνομα, τὸ θεοῦ δὲ τὸ πνεῦμα ὡς εἰκόνα.*

LVII. MINERVA SAITANA, H ἡ Σάει Αἰδωῶ.

Sapientia cælestis.

SAI Mineruæ, siue Ifidis fanum erat, in quo hæc inscriptio: ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΠΑΝ ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ, ΚΑΙ ΟΝ, ΚΑΙ ΕΞΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΜΟΝ ΠΕΠΛΟΝ ΟΥΔΕΙΣ ΤΩΝ ΘΝΗΤΩΝ ΑΠΕΚΑΛΥΨΕΝ. Plutarch. in Ifid. & Osirid. *Ego sum omne quod fuit, est, & erit, & meum pepulum adhuc nullus mortalium euoluit:* addit supra Plutarchum Proclus: *Οὐ ἔτι καὶ κατὰ τὸν Ἡρακλῆα ἐχρῆστο.* Quem peperit fructum, Sol est.

APODOSIS.

Cadunt omnia in Deum, quem *σοφίαν κοσμοτεχνίτην* Synes. nominat: pars tamen vltima de qualibet obscura scientia dici potest: vt de theologia, cuius nullus adhuc velum plenè retexerit: tanta est in rerum diuinarum cognitione difficultas. Saitana porro Mineruæ meminit. Plato: *Σάει μεγίστη πόλις ἐν τῇ Αἰγύπτῳ οἱ δὲ πύλας θεὸς ἀρχηγός ἐστιν. Αἰγυπτιῆς δὲ τοῦτομα Νηὶς. ἐκλήλυσι δὲ ὡς ἐκείνων λόγος Αἰδωῶ.* de Rep.

LVIII. MOMVS.

CRITICI CENSORES.

Producta est Venus in deorum concilium omnibus veneribus affluens, etiam comptis, & tortis cincinnis, madentibusque comarum fimbriis, & omni mundo muliebri ornata. Placuit cælestibus diuina species, & omnium oculos inflexit admiratione suspensos. Aderat tum Momus Deus amentissimæ dicacitatis: rogatus quid de Ve-

nere sentiret, Sandalium, inquit, habet nimis stridulum, & argutum. Vide Budæi Philologum.

A P O D O S I S.

Critici sæpè & correctores opera cedro digna, quæ omnes admirantur, soli reprehendunt, & cum eloquentiæ decora exilis pectoris angustis capere non possint, minutias quasdam, ut calceoli strepitum exagitant, voces nonnullas vellicantes. Itaque rectè ab Antiphane vocantur: *ὀυράων λαθροδύναμι Κόβεις*, Eloquentium clandestinè mordentes cimices.

LIX. MOMI TAURVS.

Potentia moderata.

Momus ut reprehensionis aculeos in omnes deos mordacius exerebat, Tauri artificem Deum carpebat, quod cornua non suffixisset oculis: quo illorum vis immoderata his veluti ducibus regeretur. Lucianus in Nigrino.

A P O D O S I S.

Ex eo oculus vigil Tauri cornu insidens, symbolum erit ferocis potentiae rationis beneficio restrictæ, ne quocumque tempestas raperit, erumpat: Alioqui summa potentia lumine prudentiæ & moderationis destituta, in quas perniciēs non est, eruptura?

---*Nec qua iubet alia potestas*

Fre, sed armatas militum sibi demere vires.

Papinius.

LX. MORPHO, Η ΜΟΡΦΗ.

Coniugalis amoris firmitas.

Cognomen est Veneris apud Lacedæm. cuius effigies vinctæ erat compedibus. Paus. in Lacon.

A P O D O S I S.

Idem interpretatur de firmitate, & constantia amoris coniugalis. Alij censent hoc vinculo notatas fuisse Laconum vxores *πειθεύμοις* vagas, & sequituleias, quibus opus esset compedibus. Plutarchus refert apud suos Bæotios concremari pro foribus axem vehiculi quo sponsa in domum viri deuecta est: quo symbolo ostendunt, liminis custodiam religiosè commendari mulieribus. Καὶ γὰρ παρ' ἡμῶν ἐν Βοιω- *Bæotiorum*
τίνα καίτοι παρὰ τῆς εὐχῆς τ' ἀξίον τῆς ἀμάξης, ἐμφανίζοντες, δεῖν τὴν νύμφην ρίπτειν.
ἐμβαίνειν ὡς ἀνηρημένους τ' ἀπάγοντας. Rom. quæst. 29.

LXI. MORS.

Mulier dentes habens nihilo feris placidiores, & aduncos manuum ungues: *ὁδόντας ἔχουσα οὐδὲν ἡμεωτέρευσ θνείν, καὶ οἱ κτ' ἢ χερσῶν εἰσι γ' ὀπικαμπείς οἱ ὄνυχες.* Pausan. in Eliac. lib. priore.

A P O D O S I S.

Mortis rapacitas ea significabatur Icone, quæ in vniuersum genus hominum ungues exerit, nec se quisquam ab eius legibus vindicare potest:

*Eripere vitam nemo non homini potest,
At nemo mortem.* Seneca in Theb.

LXII. MULIER FORMOSA, ALTERAM
FOEDAM TRAHENS.

Iustitia.

Formosa mulier (apud Pausan. in Eliacis, l. i.) alteram fœda facie, obtorto collo, trahens sinistra, dextera fuste cædens, Iustitiam significat, quæ iniuriam malè multat.

APODOSIS.

*Orpheus de
Iustitia.*

Videtur pictor respexisse illud Orphei in hymno Iustitiæ.

Κλῆδ' δὲ τὰ κλέω διντὸν δ' αὖτις δ' αὖτις.

Audi dea malitiam mortalium frangens iustè.

LXIII. MISERICORDIÆ ARA INTER
GLADIATORVM SPECTACVLA.

Simulatio virtutis.

Athenienses, ut vrbis moribus compositi, & ad omnem lenitatem propensi, Misericordiæ aram in sua ciuitate collocarunt: Mox vitii caterarum gentium deprauati, gladiatorios ludos, hoc est fœdissimam mortalium laniationem, quæ tot millibus capitum singulis annis Europæ sterit, in suam urbem introduxerunt. At verò, antequam huius crudelitatis usum admitterent, fertur Demonax dixisse, Quæso Athenienses, si gladiatores Athenas inducere decreuistis, salutem aram Misericordiæ diruite. Plutarch.

APODOSIS.

Eo sunt ingenio præditi mortales, ut inter fœdissimas libidines, Lucrætiarum imagines, inter insanos conuiuiorum furores, exempla sobriorum sine ullo usu vanissimè ostendent, πολλοὶ μὲν νῆψιν ἀποφύγουσι, πάντες δὲ τε βέλονται. Plato.

LXIV. MUSARVM ARA ET SOMNI.

Somnus utilis studiosis.

Troezen (oppidum est Peloponnesi) cella fuit Musarum, quas Ardalus Vulcani filius fecerat. Nec longè ara, in qua Musis simul, & somno sacra faciebant. Musis deorum omnium amicis Somnum arbitrati. Pausan. in Corinth.

APODOSIS.

*Orpheus de
somno.*

Modico somno studiosis opus est, ut defessum continua agitatione animum nouis viribus recreent. Orpheus,

Δυσμύεμαι κόπων ἡδὲ τ' ἔχων ἀνάπαισι,

Καὶ πάντας λύπης ἰσθὲν παρμυδίων ἔρδων.

Seneca in Hercule furente.

Tūque o domitor somne malorum,

Requies animi, pars humana

Melior vite.

Atque

Arque inde mos fluxit, vt cubitum discedentes Mercurio libarent, vitæ Alud sym-
ctimarumque linguas immolarent. Vide Apollon. Schol. in hunc lo- bolum.
cum.

-- Τέως ἐπὶ τε γλάσσης κείοντο
Αἰδομένους ὕπνον δ' διὰ κρίφας ἐμυαίνοντο.

LXV. NEMESIS MARATHONIA,

Ἡ ἐν Μαραθῶνι Νέμεσις.

Superbia punita.

Non longè à Marathone, vbi Persæ ab Atheniensibus insigni clade deleti sunt, templum erat, & signum Rhamnusiæ deæ, quod Phidias ex ipsius marmoribus fecerat, quæ Persæ Atheniensium copias fastidientes aduexerant, vt sibi trophæa statuerent, ἐς Ἰσθμὸν ποίησαν. Pausan. in Atticis initio. Nemesis porro simulachrum coronam habebat, ceruis & victoriolis insignitam: leua κλάδων μαλίας, fraxini ramum: dextra phialam tenens. vide Ammian. Marcell. lib. xiv. sub finem, edit. Lug. p. xxxv.

A P O D O S I S.

Persæ Thraſones sunt, & superbi, qui præter metum & expectationem celeri turbine feriuntur: Nemesis signum, vltionis diuinæ monumentum: Athenienses victores populos significant: Corona, Nemesis potentiam: Cerui, velocitatem in vlciscendo: victoriolæ, fortitudinem: fraxinus, celsitatem: phiala, effusionem sanguinis. De hac autem Nemese extat Aufonij epigramma quod è Græco Anthologiae transtulit:

*Aufonius
de Nemese.*

Me lapidem quondam Persæ aduexere, trophæum

Vt fierem bello, nunc ego sum Nemesis

At sicut Græcis Victoribus asto trophæum,

Punio sic Persas vaniloquos Nemesis.

Ἀποδοῦναι δ' ἔσθην, καὶ ἐλλώπειν Ἰσθμίων

Νίκης, καὶ Πίσους τὸ πολέμου Νέμεσις.

Memoremque time Rhamnusiæ iram.

LXVI. NICE ATHENIENSIVM INVOLVCRI.

Ἡ ἀπτερὸς Νίκη.

Victoria immobilis.

Athenis simulachrum fuit Victoriæ sine alis, vt ea immobilem apud eos sui domicilij sedem constituisset crederetur. Similiter apud Lacedæmonios signum fuit Martis, Εἰρηλιν, in compedibus. Pausan. in Laconicis.

A P O D O S I S.

In constantem igitur victoriam conueniet, Νίκην ἀπτερὸς. In id argumentum disertè lusit Pompeius Poëta, cum Roma alæ in statua Victoriæ tactæ de cælo conflagrassent. Anthol. iv. εἰς Νίκης ἀγάλματι.
κα. κα.

Πῶς μὲν περὶ αὐτῆς τῆς κλέος οὐ ποτ' ὀλεῖται.
Νῦν γὰρ τε θυρεῖν ἂν πύργος οἱ δούλῳται.

LXVII. OROMAZÆ OVVM.

Bonum sincerum.

MAgorum fabula est de quo Oromazæ, in quo xxiv. deos, eosque bonos & propitios incluserat: quod cum totidem dij ab Arimano pessimo genio conditi perforassent, bona sunt malis admixta. Plutarch. in Isid. & Osirid.

A P O D O S I S.

Ouum Oromazæ sinceram partem aurei generis demonstrat, quæ sua sponte æquo bonoque addicta, nullum habuit cum prauitate commercium: At postquam flagitiorum lues irrepsit in terras, ita penitus adhæsit omnibus, ut vix ullum bonum omni ex parte sincerum liceat inuenire, in quo non sit φθονεὶα καὶ εἰς, de qua Synes. in Hymnis:

Sincera bonorum pars nulli concessa viro.

Satin' parua res est voluptatum in vita

Atque in atate agunda.

Præ quam post molesta est, ita quoque comparatum

Est in atate hominum.

Ita Dis placitum, voluptati ut mæror comes consequatur:

Quin incommodi plus malique illico adsit, boni si obtigit quid,

Plautus in Amphitruone.

Sunt bona, sunt quedam mediocria, sunt mala plura,

Quæ legis: hic aliter non fit Auite liber.

Martial. l. i.

LXVIII. OSIRIDIS CVLTORES.

Beneficentia, & Charitas.

OSiridis cultores maximè cauent ne arborem hortensem perdant, aut fontem obturent. Plutarch. in Isid. & Osirid.

A P O D O S I S.

Dei Optimi Max. cultui addictos cauere vehementer oportet, non modo ne teneris plantis noceant: sed ne iisdem benignitatis riuulos claudant, Vespasiani illud dictum aureum sequuti: Ἀρεῖς ὡς ἐν Νείλῳ, haurite, inquit Egyptiis, haurite ex me tanquam ex vestro Nilo.

LXIX. OSIRIS EFFIGIES.

Regum vigilantia, & potentia.

ÆGyptij Osirim Regem, & dominum suum, oculi sceptrive effigie exprimunt. Plutarch. in Isid. & Osirid.

A P O D O S I S.

Regum vigilantia, & moderatio significatur: oculo vident, sceptro regunt, quæ præiderunt: & cum sint veluti θεὸς ἐξ ἀνθρώπων, quod ait Plato, popularibus rectè prospicere debent, ut omnium somnos sua vigilantia tueantur. Rex Vigila.

*Tu ciuem patremque geras, tu consule cunctis,
Nes tibi, nec tua te moneant, sed publica vota.*
Theodosius ad Honorium, apud Claudianum.

LXX. OSIRIDIS IMAGO.

Vir bonus.

O Siridis boni Dei Imago apud Aegyptios erat accipiter. Nam & acie oculorum, & volatus pollet celeritate, idemque alimentum cito digerit, & mortuorum oculis inhumatis terram ingerit superuolans: & cum ad Nilum bibiturus venit, pennam rectam figit, quam deinde inclinat, significans se Crocodilum euitasse: quod si abripiat, manet tamen recta penna, sicut eam statuerat. Plutarch. in Isid. & Osirid.

APODOSIS.

Acies oculorum, perspicacitas est bonorum: celeritas alarum, prompta mens: iniectio terræ mortuis, Misericordia: penna recta, monumentum sui quod posteris ad fœlicem & aternam memoriam relinquit, *Τὸν βίον δ' ἀρετῆς μνημεῖον σπερμαζών.*

LXXI. PAUPER TATIS ET INDVSTRIÆ

ARA COMMVNIS.

Paupertatis comes industria.

A pud Gaditanos *πείλας & τέχνης βωμοὶ* fuerunt. Philostratus lib.v. cap.i.

APODOSIS.

Paupertas artes omnes excitat, & ut ait Luc. Apuleius. *Prisca apud Apuleius de secula omnium ciuitatum conditrix, omnium artium temperatrix. Se- paupertate.* nec.epist.xv. *Noua artificia fames docuit.* Quod disertè quoque persequutus est Marcus Manilius Astronomicon lib.i. Cum enim (inquit) abundarent homines,

Tum quisque satis se nosse putabat.

Sed cum longa dies acuit mortalia corda,

Et labor ingenium miseris dedit: & sua quemque

Aduigilare sibi iussit fortuna premendo,

Seducta in varias certarunt pectora curas,

Et quaecumque sagax tentando repperit usus

In commune bonum commentum læta dedere.

*Labor dat
ingenium.*

LXXII. PLVTVS IN IRENES GREMIO.

Pax omnium bonorum mater.

Cephisodotus in Pacis gremio Plutum puerum effinxit. Pausan. in Bæot.

APODOSIS.

Ex pace efflorescit opulentia Bacchylid.

Τίττι δ' ἀπατοῖσιν ἐπὶ λυγρὰ μέγαρα

Πλοῦτον, & μελιγλώστων αἰεδῶν ἄλγιστα.

Δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσι ἀΐεται βοῶν
 Ἐν δ' αὖ φλογὶ μχεῖα τ' εὐταίχων τε μήλαν,
 Τυμνάσιων τε νέους ἀνδρῶν τε καὶ κόμων μέλῃ.
 Ἐν δ' σιδερεδίοπτον πόρπαξιν αἰδῶν ἀραχῶν
 Ἴσοι πέλονται, ἔγχρ' αὖ τε λοίσχων,
 Ξίφεα τ' ἀμφοτέρω εὖρος δαμνᾶται Χιχέων
 Οὐκέτι σιλήγγων κτύπος, οὐδ' αὖ σιλήγγων μελίφρων ἵππος,
 Ἀπὸ βλεφάρων ἄμμος ὅς δ' ἀλάτῃ κέαρ.
 Συμπόσιων δ' ἑσπεῶν βεῖδοιτ' ἀργαί,
 Παιδικαὶ θ' ἔμμοι φλέγονται.

*Parit mortalibus autem pax magna
 Diuitias, & melleorum carminum flores.
 Affabrefactisque super aris diis vruntur boum
 Fulua flamma femora, villosarumque ouium
 Iuuenibus gymnasia, tibiae, & comessationes cura sunt.
 At in ferro reuinctis clypeis nigrarum araneorum
 Tele fiunt, hastasque cuspidibus munitas:
 Et gladios ancipites ærugo conficit, ænearum
 Non amplius tubarum clangor, neque surripitur melleus somnus.
 A palpebris nostrum qui fouet cor.
 Conuiuuiis autem amabilibus pleni sunt vici,
 Et puellares hymni calent.*

LXXIII. PRAXIDICÆ.

Vltio.

ESt apud Haliartios sub dio dearum ædes, quas vocant *πραξιδικας* (vindices) ad quarum aram iusiurandum concipiunt indigenæ. Pausanias in Bœoticis Praxidicen verò Deam quandam appellabant gentes (vt Hesychius tradit) quæ non modo iis quæ dicantur, sed & quæ agantur finem imponat. *Δαίμονα πᾶσι φασὶν τῶν ὡσπερ τέλος ἐμπιπείησαν αὐτοῖς τὰ ἀρεστέμιστα, καὶ πραξιδικοῖς.*

A P O D O S I S.

Vindici oculo Dei patent omnia.

Ὁμμα διὸς καὶ θεῶν, πάντα τὰ γινόμενα. Suidas Praxidicæ Deæ solum caput constitui solitum memorat, quod voluit Hesychius cum dixit, *Διὸς καὶ τὰ ἀγάλματα κεφαλῆς ἡνέδου, καὶ τὰ δαύματα*, quasi tota caput esset, & oculus, ad deprehendenda mortalium flagitia.

LXXIV. ANTIOCHI NUMVS.

Sapientia fortissima rerum.

IN Antiochi nummo sculptus erat humi procumbens Leo, eumque superuolans noctua, ex antiquo num.

A P O D O S I S.

Vires cedunt Sapientiæ, & rectè sapiens à Seneca cum exercitu fortissimo comparatur. *Et quoniam ad omnem incursum manitus eo intan-*

ens, non si paupertas, non si luctus, non si ignominia, non si dolor impetum faciat, pedem refert interritus: & contra illa ibit, & inter illa. epist. lix.

LXXV. SATVRNI SACRIFICIVM.

Bacchanalia, & Chorea.

Carthaginienses Saturno filios immolabant, & qui nullos habebant, a pauperibus miserabiles victimas emere cogebantur. Astabat autem in ipso sacrificio mater rigida, & absque gemitu: si enim ingemisset iacturam faciebat, & honoris, & filij. Interim ante statuum omnia tibi arum cantu, & tympanorum pulsu personabant, ne quis clamor exaudiretur. Plutarch. de superstitione.

A P O D O S I S.

Dæmon animas inter cantandum, & saltandum deuorat in præclaris illis Bacchanalibus, quæ Christiani magno nostræ religionis rubore è paganis eruunt ceremoniis. Iuuat de iisdem Apollonium Ethnicum hominem, & magnum audire, qui sic Atheniensium Bacchanalia perstringit: *ὁμοῖς ὃ ἀβρότεροι τῷ Ξέρξῃ γυναικῶν ἐπ' αὐτὸν ἐκλήδατε, οἱ γέροντες, οἱ νέοι τὸ ἐφηβικόν. ἐν πάλει μὲν ὤμιουσιν ἀρχαῖα φωνῶντες ὡς ἂν πατρίδος ἀπεθνήσκειν, καὶ ὁπλὰ εἰσίσταται. νῦν ὃ ἴσως ὁμιῶνται ὡς ἂν πατρίδος βαλχρύνειν, καὶ θυρῶν λήψαται.* Vos autem molliores estis quàm Xerxis fœminæ, eosdem geritis ornatus senes, pariter ac iuuenes, quos Persarum impuberes gestare solent. Quodam tamen in agro pugnaturi iurastis pro patria potius esse morituros, & arma laturos; nunc autem ut puto iuratis pro patria vos Bacchaturus, & thyrsus sumpturos. Apud Titum Liuium cum Senatus decreuisset quæstionem de Bacchi sacris, Cato ad Pop. in hæc verba dixit. Nunquam tantum malum in rep. fuit, nec ad plures, nec ad plura pertinens. Quicquid his annis libidine, quicquid fraude, quicquid scelere peccatum est, ex illo vno sacrario scitote ortum esse.

LXXVI. SERAPIS TRICEPS.

Rex bonus.

Serapidis idolum, ut ex antiquis numismatis constat, triceps erat, in medio Leonis caput vastum admodum, dextera parte canis applaudibundi, blandientique, læua lupi, supernè calathus insidet, quæ species vniversa anguis habitu complexa est. Macrobi. Satur. lib. I. c. xx.

A P O D O S I S.

Ad Solem referunt mythologi: sed exiliter Leonis capite monstratur præsens tempus, inquit Macrobius, quia conditio eius inter præteritum, futurumque actu præsentis valida, feruensque est: sed & præteritum tempus lupi capite signatur, quod memoria rerum transactarum rapitur, & aufertur. Item canis blandientis effigies futuri temporis designat euentum: de quo nobis spes licet incerta blanditur. Vertex insignitus calathus & altitudinem sideris monstrat, &

*Apollonius
Bacchanalia
exagitat.*

*Lycophron
de Marte.*

potentiam capacitatis ostentat. An potius tria illa capita conditiones ostentant Principis! Leo regiam dominationem. Lupus, qui Marti dicatus est, unde ὁ πάλῃς λύκος, Mars nominatur à Lycophrone, bel-
landi peritiam. Canis fidelem popularium custodiam.

LXXVII. SIRENES SPOLIATÆ.

Literæ humaniores sacris deferuunt.

MVSÆ victis Sirenibus, ex earundem pinnis alarum euulsis co-
ronas sibi texuerunt. Pausanias in Bœot.

A P O D O S I S.

*Pulchritudo
animæ feru-
la.*

Literæ sacræ ex humanioribus spolia capiunt, & iisdem plerum-
que venustantur. Nam, vt ait-D. Basilius in oratione de vtilitate ex
Græcorum scriptis percipienda. Τοῖς ἔτι δὲ τοῦτοις ὡς τελεδύντες τὸ
αἶδος ἐπάγουσι. Adolefcentes his mansuetioribus literis initiati, reliquis
studiis vegetum quendam florem induunt, & pulchritudinem, quam
Synesius in Dione *fibulam animæ*, πρῶτον δὲ ψυχῆς nominat. Verum
quo temperamento sit istud præstandum, ostendo fusius in libris de
triplici eloquentia.

LXXVIII. SVADA, ET VIOLENTIA

THEMISTOCLIS.

Seueritas mixta suauitati.

THemistoclem ferunt, cum legatus ad Andrios venisset, pro con-
cione dixisse, se duobus potentissimis Numinibus comitatum ad
urbem accessisse, Suada, & violentia. Plut. Themist.

A P O D O S I S.

*Frontonis
dictum de
Nerua.*

Seueritatem cum mansuetudine ita temperare oportet, vt qui na-
tura benignitatem contempserint, sentiant aculeos authoritatis. Fron-
to senator desiderabat hanc mixturam in Nerua Imperatore, cum di-
ceret, Καλὸν μὲν εἶναι ἀντιπραΐτορα ἔχειν, ἐφ' οὗ μὴδὲν μὴδὲν ἔστι ποιεῖν, χεί-
ρον δ' ἐφ' οὗ πᾶσι πάντα. Malum esse imperatorem habere sub quo ni-
hil cuiquam liceat: Deterius vero eum habere sub quo omnia omni-
bus liceant.

LXXIX. TROPHONII ORACVLVM.

Literarum studia.

TRophonij oraculum aditurus, primum manebat in adicula bo-
no genio & bonæ fortunæ sacra, in qua expiabatur, & calidis
aquis abstinens, Hercyna fluuii lotus: victimarum, quas immolabat,
carnibus victitabat. Ad summum admitti à Deo putabatur ad consu-
lendum, cum ariete litatum esset: deducebatur tunc à sacrificulis
consulto noctu, ad Hercynam fluuium: ibi oleo perungebatur, & à
pueris tredecim annorum abstergebatur, quos hermas nuncupabant.
Bibendum deinde erat ex fontibus obliuionis & memoriæ, vt præ-
terita obliuisceretur, attentus maximè ad præsentia. Mox linea toga
amictus, per scalas pedibus anterioribus in antrum descendebat, mel-

leas placentas gestans : Ibique modo visu, modo auditu tantum futurorum cognitionem accipiebat. Reuersum eodem modo, quo descenderat, & adhuc attonitum sacrificij in memoria folio collocabant, vt visa vel audita exponeret. Hæc Pausanias in Bæoticis p. cccxiiij. qui se audiuisse antrum & consuluisse testantur.

A P O D O S I S.

Antrum Trophonij, Philosophia: Expiatio, purgatio mentis: lotio, purificatio: sacrificia, preces: fons obliuionis, prauæ consuetudines dediscendæ: memoria, bonæ retinendæ: linea toga, innocentia: mellæ placentæ, lenitas morum: ingressus pedibus anterioribus, difficultas: auditus, opinio: visus, scientia.

LXXX. TYPHONIS IMAGO.

Improbitas.

TYphonis imago apud Ægyptios per fluuialem equum, cui accipiter insistebat, depingebatur. Plutarch. in Isid. & Osirid.

A P O D O S I S.

Typhon improbos significat, immanitatem hippopotamus, accipiter rapacitatem, ex iis totus conflatu est improbus. *ὁ δὲ τῷ ἵππῳ καὶ τῷ ἀκρίτῳ ὅλως ἀνθρώπων πρὶ ; ἀλλὰ πανταποῖ τι κακόν, γὰρ δὲ, καὶ ἐπὶ τὸν ἀχρὶ ἀφ' οὗτος. Τοσαῦτα ἀφ' ὧν καὶ ἡρώδης ὅτι γὰρ ζῆται, καὶ ἀλλὰ ἐναποτίθεται τῷ κακῷ ἐφ' οὗτος.* Hæc Synesius de Typhone, lib. de prouidentia.

LXXXI. VENVS AVERRVNCA.

*Αφροδίτη ἡ Αποστοπαία.**Adulteri detestatio.*

HArmonia Thebis cum Venere Vrania, & Pandemo Apostrophiam dedicauit, ad auertendos illegitimos concubitus, quibus omnis creatur perniciēs. Pausan. in Bæot.

A P O D O S I S.

Apostrophiam Venerem colunt, qui exleges copulas detestantur. Bene exclamat Antisthenes apud Theodoretum, oratione tertia, *Αφροδίτην καταξέχουμι εἰ λάβοιμι, ὅτι πολλὰς ἡμῶν καλὰς, καὶ ἀγαθὰς γυναῖκας διέφθειρεν. Venerem ego sagittis confoderem, si deprehenderem, quando ex nostris permultas honestas, ex morum bonitate insignes fœminas corrumpit.* Idem Amorem appellabat καλὴν ἢ φύσιν, cui cum subditi sunt miseri mortales, *scdum morbum in Deos transcribunt.*

*Antisthenes
contra Venerem.*

LXXXII. VENVS CALVA.

Salus charior forma.

Venus calua à Populo Rom. culta est tali euentu: vrbs à Gallis occupata, obsessi in Capitolio Romani, cum ex mulierum capillis tormenta fecissent, ædem Veneris caluæ consecrarunt. Lact. lib. i. cap. 20. Veget. l. 4.

A P O D O S I S.

*Venus cum
pectinem.*

Icon Venuris Caluæ monebat salutem pulchritudini anteponen-
dam. Caterum, alij non impensos Reip. saluti capillos, sed ob pruri-
ginem abrasos volunt. Qua in sententia est Georgius Codinus Con-
stantinopol. historiæ auctor Græcus, ubi agit de simulachro Veneris
pectinem ferente. τῆς Αφροδίτης, inquit, τὸ ἄγαλμα κτένα φέρει, ἐπὶ δὲ σι-
νὴ ποτὲ ταῖς ἑ Ρωμαίων γυναιξὶ κνήφην κοιμῶδι ἡνέσταν, καὶ ξυρρυμένων πασῶν
γερόνασιν αὐταῖς οἱ κτένες ἄρχοι.

LXXXIII. H EN KNIDΩΙ ΑΦΡΟΔΙΤΗ.

Vana gloria.

Simulachrum celebratur Cnidia Veneris, cuius amore captus stul-
tissimus adolescens, istud pro germana Venere habuit, umbram
pro corpore confectatus. Philost. in vita Apollonij.

A P O D O S I S.

Simulachrum gloriæ multi amplectuntur solidam gloriam rati, πᾶ-
ν ἀνδρῶπις ἔραε τὸ μέλλοντος ἐνιδρυται. inquit Philo. *Multi totum iter
ignorant veræ gloriæ, fascibus enim & purpuris gloriari vanus error
hominis, & inanis cultus dignitatis, fulgere purpura, mente sordescere.* Minutius Felix in Octauio.

LXXXIV. VENVS CORINTHIORVM.

Luxuria.

A Pud Corinthios Venus erat ex auro & ebore scitissimè elabora-
ta, altera manu papauer, altera malum gestans: qui femora ani-
malium in sacrificiis adurebant iuniperi quidem lignis, quibus & pæ-
derotis folia addebantur.

A P O D O S I S.

Venus aurea libido est blanda specie: malum, illecebra luxuriæ: pa-
pauer, sopor & veternus mentis: femora animalium, impura corpora:
flammæ, incendia libidinum: pæderos, obscæni amoris fascinationes:
felix qui eius illecebris abstinet, nec cogitur cum Circes porcis ex-
clamare:

--- Accipimus sacra data pocula dextra,
Quæ simul arenti sitientes hausimus ore,
Et tetigit virga summos Dea dira capillos,
Et pudet, & referam, setis horrescere cepti,
Nec iam posse queri, pro verbis edere raucum
Murmur, & in terram toto procumbere vultu.

Ouid. Met. xv.

LXXXV. VENVS NIGELLA.

Αφροδίτη ἡ Μελαρίς.

Amor pudore & verecundia plenus.

M Antineæ simulachrum fuit Veneris Nigellæ. Pausan. in Ar-
cad.

A P O D O S I S.

APODOSIS.

Significat Venerei amoris consuetudinem, ut rem pudoris plenam, nocte & tenebris lubenter circumuallari:

Κλεπῶν γὰρ ἡ νύξ ἡ ἀλκιμίας τὸ φῶς.

Euripides.

LXXXVI. VENVS PHIDIAE.

Mulier Casta.

Venus Phidiae vrana apud Eleos ex auro & ebore conflata, altero pede testudinem premebat. Pausan. in Eliacis lib. poster.

τῷ δ' ἐτέρῳ πεδί ὅτι χελώνης βέβηκα.

APODOSIS.

Mulier egregia specie, & honestate parietibus priuatis contineri, domi curam gerere, nec temere foris vagari debet. hoc enim per testudinem domiportam significatur. τῷ δ' ἡ Ἀθηνᾶς ἡ δ' ἑλκοντα παρέθηκε. τῷ δ' ἡ Ἀφροδίτης ἐν Ηλιδι πῶς χελώνη, ὥς τὰς μὲν πανθενους φυλακὴς διαμύσας, τὰς δ' ἡμετέρας οἰκουμένην καὶ σταθμὴν ἀρέπουσαι. Plutarch. in Iliad. & Osirid.

LXXXVII. VENVS SCOPAE.

Mulier impudica.

Vir apud Eleos non longè à Venere Phidiae Veneris παρ' ἑμῶν, seu vulgiuagæ effigies, capro foedissimo animali insidens. Pausan. in Eliacis lib. II.

APODOSIS.

Mulier vaga & περὶ ἑμῶν hac Icone significabatur, quæ capri foetorem & turpitudinem refert. D. Hieronymus: Fornicatio & voluptas pervertit sensum, & de rationabili homine brutum efficit animal. cap. IV. Osee.

LXXXVIII. ZABVLVS.

Gloria de peccatis.

Zabulus qui primus aleam fertur inuenisse, non modo se infgni statua consecrauit, cuius in gremio tabula lusoria cernebatur: sed sibi quoque sacrificari ab aleatoribus voluit, antequam ludum aggrederentur. Et ne quis hoc dictum sine testimonio putet, legat D. Cyprianum libello singulari de aleatoribus, qui sic ait: Sic ergo se

*Aleatores:
vide quæ ali-
bi dicta de
Palamede.*

*imagine speciosa demonstrans, alto quodam loco condidit, & in sinu
suos hanc aleæ tabulam gestans, ut quasi ipse lusor, & adinuentor
huius malitiæ appareret. (addit) aliud crimen adinuenit, quo se ab
imitatoribus suis colendum, & sibi sacrificandum instituit, ita ut qui
vellet studio eius adherere, non ante manum in tabulam eius porrige-
ret, nisi auctori huius prius sacrificasset. D. Cyprianus de aleato-
ribus.*

APODOSIS.

Improbi non modo vitiorum fomites nefaria quærent solertia,
sed in iis inuentis exultant, & triumphant, vel certè rectè torque-
bitur in aleatoribus: *Tabulo sacrificant.*

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER TERTIVS.

HOMINIS BONA.

O c, & altero libro, varias ab historia personarum ductas parabolas complectemur. Atque ut ab ipsa hominis natura ordiar: certè maximum omnium, atque illustrissimum symbolum est, cum sit *μάτρων ἀπαίων*; & ut loquitur D. Gregorius Nazianz. *πολυτροπίατος ἡ ποικιλίατος*. nam si secundum naturam illam cœlestem spectetur, quid est aliud, quàm ut ait idem auctor, *Deus terrenus*: *οὐρανίου χρίσιος*; si ex aduersa parte consideretur, quid est aliud quàm quod ait Aristoteles, *τύχης παίγιον, μεταπτώσεως εἰκὼν, καὶ ἐὺ λήφυσεν, ἔδωκεν ἡ συμφορὰς πλάσιξ*, τὸ δ' λοιπὸν φλέγμα ἡ χολή. Vnde latus existit de hoc argumento dicendi campus. Ordinem à duabus iconibus quibus Hominis miserix suis coloribus exprimuntur. In vna infans matris vterum repetit: in altera alius in ipso matris vtero clausus, gemitus orditur. Non sunt in malis numerandæ miserix, quæ bonorum patrimonia nominantur, & ut ait Epictetus homines *θεοῦ ὀλυμπίου* constituunt.

I. INFANS MATRIS VTERVM REPETENS.

Vita miseria salutare.

Est inter exempla, in vterum protinus reuersus infans Sagunti, quo anno ab Hannibale deleta est. Plinius.

*Hominis mi-
serie.*

In vterum credo reuerterentur omnes infantes, si misérias vitæ præuiderent: ὁ βίος ἀλγυῖος οὐ βίος ἀλλὰ συμπορία. Aurea sunt illa Plinij lib. vii. c. l. Incertum, ac fragile nimirum est hoc munus naturæ, quicquid datur nobis: malignum verò, & breue in iis etiam quibus largissimè contingit, vniuersum vtrique æui tempus inuentibus. Quid quod æstimatione nocturnæ quietis dimidio quisque spatio vitæ suæ viuit? Pars aqua mortis similis exigitur, aut pæna, nisi contingit quies. Nec reputantur infantie anni, qui sensu carent: nec senectæ in pænam viuacis, tot periculorum genera, tot morbi, tot metus, tot cura, toties inuocata morte, vt nullum frequentius sit votum. Natura vero nihil hominibus breuitate vitæ præstitit melius: hebescent sensus, membra torquentur, præmoritur visus, auditus, incessus; dentes etiam, ac ciborum instrumenta: & tamen vitæ hoc tempus annumeratur. Ex iis miseriis salutare moderationis consilium existit, vt discant homines non alta sapere, sed erecto animo omnia perferre incommoda, è quorum tolerantia suam gloriam decerpant. Γεναιότερον ἐν τῇ παιδείῃ τὸ φιλόσοφον ὥστερ' ἡμεῖς σιδνεὺς τοῖς κινδύνοις συμπορεύμεν. Hominis Philosophia ex miseriarum tolerantia fit generosior, & vt ferrum infusa frigida, sic periculis acuitur. Nazianz. orat. 23.

II. INFANS RASCATIVS IN VTERO FLORANS.

Vitæ miserie.

Infans natus in Rascato duobus cornibus monstruosus, cuius ploratus xiv. diebus auditus, antequam nasceretur. D. Canicul. coll. 4.

APODOSIS.

Cadit in humanæ vitæ misérias, & acerbitates significandas, quæ tantæ sunt, vt non immeritò homo animal φιλόδακρυ, & φύσει ἐλεεινόν dicatur: Hoc voluit Palladas cùm dixit:

Δακρυχέαν ἡρώμεν, & δακρύσας ἀποθήκω,
Δάκρυσι δ' ἐν πολλοῖς τὴν βίον εἶρον ὄλον.

Ὡς ἄνθρωπων πολυδάκρυτον, ἁδενὲς οἰκτρὸν.

Sum natus lachrymans, lachrymans moriorque, peregi

In lachrymis vitæ tempora longa meæ,

O genus humanum miserum & lachrymabile!

Quapropter edulcare conuenit vitam, curasve acerbis sensibus gubernare. Cneus Martius in Mimiambis: sed optimum miseriarum condimentum est Patientia.

III. HOMINIS COR.

SAPIENTIA.

Cordis effigies hieroglyphicum sapientiæ, & fortitudinis est, vt Varro tradit, hominis anniculi cor duarum drachmarum, quinquagenarij constare drachmis c. ab eo tempore annis singulis totidem imminuitur drachmis, quot excreuerat: creditumque inde ex defectu humani cordis non vltra centesimum annum posse homines viuere.

APODOSIS.

Cor Sapientiæ sedes & typus. Vasculum quidem paruum, vt ait *Cor vasculum* Macarius Homil. 43. sed in quo recipiantur omnia. Ibi Deus, ibi An- *omnium ca-* geli, ibi vita & regnum: ibi cœlestes vrbes, ibi thesauri Gratia. At si *par.* prauum fuerit, ibi Dracones, ibi Leones, ibi bestia venenosæ, ibi asperæ & salebrosæ viæ, ibi præcipitia, ibi thesauri vitiorum. Hæc ille.

IV. COR.

Symbolum vitæ.

Agyptij regionem suam per cor figurabant. Αἰγύπτιον ὃ χάροντες *θυμιατερος καιρόνιον ζωχαφούσι καὶ ἐπὶ τῷ καρδίαν.* Orus lib. 1. Hierogly. 22. & 21. cum corde comparat.

APODOSIS.

Vtrique principatus, vitæ, & salutis fons, copia, & vbertas bonorum adscribebatur. Nonnulli per vitæ arborem in paradiso cor significari putant. Philo in allegoriis legis. οἱ δὲ λέγουσι τὴν καρδίαν ξύλον αἰσθητικῆς ζωῆς, ἐπεὶ αἰτία τῆς ζῆν ἐστίν, καὶ τὴν μέσιν τῆς σωματικῆς χάριν ἔλα-
χεν. Inueniuntur aliqui, dæmone ita instigante, Cor exectum, combustum, in cineresque redactum, vino temperatum sibi ipsis inuicem propinasse, quod de Iudæis narrat Michaël Neander in Erotematicis linguæ sanctæ.

V. COR IN ANCHORALI FUNE.

Cupiditatum moderatio.

Exhibeatur cor æstuan anchorali fune reuinctum, quod significat his verbis Synesius in encomio caluitij: ἐν οὐδ' ἀνείχευ τὸ λόρον, καὶ τή-
ρουν ἐν πείσῃ, φασὶ, τὴν καρδίαν, ὡς αὖ Οδυσσεὺς ποτὶς τὴν ἀνὰ γῆρας τὴν ἡσυχίαν ἀνέπληκτος ἔμελλε. Patere igitur orationem, & retine, quod aiunt, cor anchorali fune, quemadmodum Vlysses ad pellacium mulierum improbitatem imperturbatus remansit. Versicul. Homericus. Οδυσ. υ.

Τὸ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίον μέντε τετληῖα,

Vbi Scholi. explicat πείσιν, & πείσμα, ἀγκυραῖα κρίνει. vt annotat Leopardus emendat. lib. 1. c. xviii. & Iunij lapsum exagitat, ac ceteros, qui ad Pisam Olympiorum referunt.

APODOSIS.

Cor sapientiæ sedes, non fune, sed diuinæ legis vinculis coercendum: ne, si in intemperantes motus efferuescat, tota hominis interioris œconomia disturbetur.

Medium tenuere beati.

VI. HOMINIS MANVS DEO DICATA.

Operum efficacia.

Lusitani veteres abscissam captiuorum manum dextram diis immolabant. Strabo. lib. 3.

APODOSIS.

Manus rerum gerendarum artifex, Deo maximè, vel grata, vel inuisa esse potest. Grata si honesta: inuisa, si patrare turpia nitatur.

Σὺν Ἀθωῇ ἢ χείρῃ κινῆ.

Quid enim prodest ignaua opera, philosopha sententia? Tantum scis, quantum operaris: quod rectè dixit vir sanctus: Manum igitur Deo redde.

Non credo auguribus qui aures verbis diuitant.

Accius in *Astyanacte*.

VII. SALIVA HOMINIS IEIUNI SALVTIFERA.

Ieiunium.

Serpens ieiuni hominis saliuā necatur, ut est apud Plinium lib. XXVIII. c. IV.

APODOSIS.

Veneræ voluptates, ardorque libidinis, cibi & potus abstinentia restringitur. D. Cyprianus de Ieiunio, & tentationibus Christi. *Ieiunij vitiorum sentina siccatur, petulantia marcet, concupiscentiæ languent, fugitiua abeunt voluptates, extinguuntur ardentis Ætne incendium, & flammivomi fornax Vulcani extincta intrinsecus, montes conterminos non adurit.* Ieiunium si discretionē regatur, omnem carnis rebellionem edomat, & tyrannidem gulæ spoliāt, & exarmat. Ieiunium extraordinarios motus in cippo claudit, arctat, & appetitus vagos distringit & ligat.

VIII. ÆNÆI FRATRES.

Pietas in parentes.

A Napias, & Amphinomus ex Æthæi ignis irruptione cæteris aurum, & argentum asportantibus, parentes senes extulerunt. Tantæ pietati cessit clementior natura, & voraces flammæ in omnium excidium armatæ, se, ut viam pijs fratribus darent, in duas partes diuiserunt: Quin, & locus omnis eorum passibus peragratus circumquaque instar amœnæ insulæ effloruit, cum omnia, aut flammis obfessa aut fuligine deturpata tenerentur. In tantæ rei memoriam agrum Hierum Siculi consecrarunt. Photius, Pausan. in Phocicis, Strabo. lib. 6.

APODOSIS.

Pietatis in parentes typus erit, cum hoc lemmate,

Pietati cedite flammæ.

Ad idem symboli genus pertinet *Lapis pietatis*, in Mæandro: quem ubi pij filij inuenere, in templo matris Deorum recondunt, ut in parentes æternam seruent pietatem, ἐν τῷ περὶ τοῦ Μηνέως τῆς θεῶν μητρὸς ἐν οὐδένῳ χεῖν ἀσέβειας ἀμαρτανύσαν. Plutarch. iunior in Mæandro.

IX. AGASICLIS TRIPVS.

Gloria Deo tribuenda.

Agasiclis ab Halicarnasseis extorris factus est: quod tripodem, quem ipse ludis obtinuerat, non dedicasset Deo, sed domum retulisset. Herodot. lib. I.

APODOSIS.

Rectè factorum omnis gloria à Deo est, & soli Deo tribuenda.

Dij te minorem quodd geris, imperas.

Huc omne principium, huc refer exitum.

Horat. Od. vi. l. III.

Omnibus in rebus geminum est opus omnipotentis,

Totum Iustitia est quod gerit aut Pietas:

Quæ simul in terris descendunt lucis ab arce,

Ne cuiquam parti desit utrumque bonum.

S. Prosper. epigr. 28.

X. ALEXANDER LYSIPPI.

Laus apta.

Lysippus Apellem arguit, quod Alexandrum pinxit fulminantem, quod nec fecerat, nec vnquam facturus esset. Ipse verò hastam tenentem finxerat, veram, & Alexandri propriam, cuius gloria nunquam esset intermoritura. Plutarch. in Iliid. & Ofirid.

APODOSIS.

Consultius laudant, qui propriis laudibus clarissimos viros afficiunt, quàm qui fingunt alienas: hæ enim vanæ sunt, & breui tempore pereunt: illæ solidæ & immortales.

Tà σὺν, σὺν, τὸ ἀόλῳ, ἀόλῳ κέχεν.

XI. ALEXANDRI THVS.

Pietas apud Deum liberalis.

Alexandro magno in pueritia sine parsimonia thura ingerenti Aris, pædagogus Leonides dixerat, vt illo modo cùm deuicisset thuriferas gentes, supplicaret. At ille Arabia potitus thure onustam nauim misit, & exoratus, vt largè deos adoraret. Plin. lib. XII. c. XIV.

APODOSIS.

Nunquam tenacem erga summum numen esse oportet.

Hæc mihi non vani, nec erat cur fallere vellent,

Narrauere senes. Equidem pendentia vidi

Serta super ramos, ponensque recentia dixi:

Cura Deum. Dij sunt, & qui coluere, coluntur.

XII. ANACHORETÆ PRVDENS FACTVM.

Ambitio opimorum sacerdotiorum periculosa.

Senex quidam, inquit D. Hieronymus, eremi cultor, & Spiritu sancto plenus, nepotem suum quarentem, vtrum Episcopus electus accipere deberet, super disco satis à terra erecto fecit volutari, cumque ille se postremo casum timere dixisset, iussit vt descenderet,

atque ibidem super latam mollioris soli planitiem sese agitaret : ex multa volutatione sudanti ac defesso, surge, inquit, & iam facere perge, quod tibi tutius putas : Itaque edoctus de præminentia periculo, iuuenis electioni renuntiavit, iuuenem vita defunctum seni apparuisse ferunt, & postquam gratias egisset, dixisse. Scio quia nunc essem de numero damnatorum, si fuisset de numero Episcoporum. Marul. l. 1. c. 5.

APODOSIS.

Periculosa res est ampliorum dignitatum cupiditas : *Fortunam velut tunicam magis continuam proba, quam longam.* Apuleius.

XIII. ANTIOCHI ΤΡΕΙΑ.

Salus in Cruce.

ANtiochum ferunt cognomento Soterem antiquum illum, à quo reliqui Syriæ reges Antiochi mox dicti, cum aduersus Galatas acie decertaturus esset, per nocturnam imaginem videre visum adstitisse sibi Alexandrum, qui mandaret, vt militibus tesseram daret, ἡρίκα seu ὁρίαν, cuius dicto hieroglyphicum olim iam adinuentum erat: triplex triangulus inter se complicitus, ex quinque paribus lineis sese inuicem puncto contingentibus. Quo non cunctanter à se facto, paratagrammatoque huiusmodi, tum in vexillis, tum in reliquis militariibus indumentis appposito, admirabilem contra hostes victoriam est consecutus. Vide Cælium. l. 7. c. 24.

APODOSIS.

Quam magnificentius crucis signum, & quinque Crucifixi vulnera, atque illud Constantini ἐν τούτῳ νικῶ. D. Ambros. sermone 43. *Nonne cum adhuc gentilis esses, solebas signa perquirere? Quæ signa quibus rebus essent prospera, magna inquisitione colligere? Jam nunc nolo erres in numero: scito, quia in vno signo Christi omnium rerum est tuta prosperitas.*

XIV. APELLIS VENUSTAS.

Gratia & lepōris efficacia.

Præcipua in arte Apellis venustas fuit, cum eadem ætate maximipictores essent, quorum opera cum admiraretur, collaudatis omnibus, deesse iis vnā illam Venerem dicebat, quam Græci Charita vocant, cetera omnia contigisse: sed hac sibi neminem parem. Pl. nat. hist. lib. 35. cap. 10.

APODOSIS.

Dici non potest quantum addat venustas magnis operibus: qua si fuerint destituta, placere non possunt, quanquam morosa diligentia expolita. Pulchritudo ipsa sine lepōre, vt ait Eustatius, ἡλεαρ ὅτι ἀπο ἀγλίστην νυχόμυρον, *Est sicut sine hamo fluctuans, quæ neminem capiet.*

Caput artis (quod aiebat Roscius) est decere.

XV. ARRACHION.

Gloria post fatum.

Arrachionis cadaueri victoriam & coronam iudicum sententia concessit, cum ille in victoria efflasset animam. Pausan. in Arcad. Philostrat. in Arrachione: *σεραυόντα δ' αὐτῷ Ἀρράχων ἐπαπιδύων τῇ νίκῃ, & σεραυὸν αὐτὸν οὐτοὶ ἔμαρτο δῖος.*

APODOSIS.

Arrachion viri strenui imago suo sepulsi triumpho.

At mihi quod vino detraxerat inuida turba;

Post obitum duplici fœnore reddit bonos. Prop. l. 3.

XVI. ASCLEPIADES.

Doctores amovones.

Asclepiades Prusiensis medicus præstitit cæteris, relato in funere homine, & seruato. Sed maximè sponsione facta cum fortuna, ne medicus crederetur, si vnquam inuvalidus vllō modo fuisset: ipse, & victor in suprema senecta lapsu scalarum exanimatus est. Plin. lib. vii. cap. xxxvii.

APODOSIS.

Carere oportet vitio, qui alienam vitam reprehendit, vt secundum illud Iuuen. *Loripedem rectus derideat, Æthiopem albus.* Celebratur illud Leonis Bysantini, qui cum maledicus arreptis de trinio dictariis vitium oculorum exprobrasset, ipse gibbo deformatus: *humanum*, inquit, *conuigium in me iecisti, cum ipse Nemesim in dorso portes.*

XVII. ASOPODORI CENSURA.

Vulgus argumentum pessimi.

Asopodorus Phliasius tibicine magno plausu laudato in hypocausto adhuc moratus: Quidnam hoc est? inquit, magnum oportet aliquod malum accidisse, alioqui tam multis non probaretur. Athen. lib. xiv. *Arbuscula*, vero psaltria, *Sibilet turba*, aiebat, *dum mihi plaudat eques.*

APODOSIS.

Argumentum pessimi turba est: quæramus quod optimè factum sit, non quod vñtissimum, & quod nos in possessionem felicitatis æternæ constituat, non quod vulgo veritatis pessimo interpreti probatum sit. Vulgus autem tam chlamydatos, quam coronatos vocat. Seneca de vita beata ad Gallionem.

XVIII. ATHLETA.

Iustorum merita. ex Clem. Alexandr.

Christianum militem Iustum ex meritis ius habere ad gloriam declarat hac parabola. Athleta quidam non ignobilis, nec pusilli animi apud veteres, cum longo tempore corpusculum exercuisset ad fortitudinem, petens Olympia, cum Pisæi Iouis aspexisset statuam: *Εἰ ποῦτα εἶπες ὃ Ζεὺ δόντως μοι τὰ πρὶν δ' ἁγῶν περὶ κευδάδε, ἀπὸ δὲ φέρων*

Si quis riuo vitulus equos. Si omnia, inquit, ô Iupiter, mihi rectè parata sunt ad certamen, meritò mihi redde victoriam.

APODOSIS.

Sic, cùm Christianus circa reprehensionem, & cum bona conscientia, quoad se attinet omnia impleuerit, & ad doctrinam, & ad bonorum operum exercitationem, perfectam consequitur salutem:

— *fit laurea iustis*

Ex pretio quod terror agit, mansuraque virtus

Crescit in aduersis, quæ testibus vsa periculis,

Ad meritum discrimen habet. Arat. Diacon. l. 2. in Acta.

XIX. AVGVSTVS LVDENS CVM AQVILIS.

Puer generosus.

AVgusto Cæsari Aquilæ tam familiariter assueuerant, vt panem manu abreptum quam altissimè deferrent, rursusque ex improviso delapsæ leniter redderent. Suet. in August. c. 94.

APODOSIS.

Ludunt cum Aquilis pueri, qui à tenera ætate blanditias, & nugas fastidiunt, toti in generosis cogitationibus:

Ante annos curamque gerunt, animumque virilem.

XX. AVGVSTVS PVER RANIS SILENTIVM

IMPONENS.

Calumniatores repressi.

OCtavius infans, vt est apud Suetonium, obstrepentes infans clamoribus ranas compescuit. Cum primum (inquit) fari cepisset in auito suburbano obstrepentes fortè ranas silere iussit: atque ex eo negantur rane ibi coarare. Sueton. in Augusto. cap. 94.

APODOSIS.

Rectè cadit in Regum & Principum filios qui à prima adolescentia sunt improbis terrori. Hoc in morte Henrici magni Gallia experta est, cùm noster Augustus Borbonides, quasi clementissimum sidus affulset, aureæ tranquillitatis serenitatem paterna sapientia inuictam stabilivit, & importunas calumniatorum linguas sua autoritate repressit. Memini me hoc argumento olim aliquid luisse in Porticus Lodoiceæ iconibus.

Elidit geminos annis surgentibus angues,

Alcides maior viribus ipse suis.

Increpat Augustus ranas, impuraque stagna,

Rana paucet iussus, stagna repente silent.

Tu quoque, tu seuæ vibrantia fulmina lingue

Tu turpes ranas comprimis ore puer.

Quod fuerat Divis olim commune duobus,

Hoc totum Princeps incipit esse tuum.

XXI. BOCCHYRIS.

Iudicandum ex aquo.

IN hac tabula Bocchyris sedet iudex seuerissimus cuius capiti circumuoluta aspis superne hominem inumbrat: Erat is rex Aegyptiorum adeo notæ & incorruptæ in diiudicandis litibus æquitatis, vt si quem omnibus iustitiæ partibus absolutum significare vellent, Bocchyrin quasi Minoem & Rhadamantum dicerent: Ad hæc cum esset natura grauis & austerus, Isis illi aspidem immittere solebat, quæ capiti insidens hominem constantis in iure dicendo seueritatis admoneret. Plutar. in comment. de vitiosa taciturnitate.

APODOSIS.

Aspis capiti circumfusa vindictam clamat in iudices nummarios, qui fidem lucello mancipant, & non arguunt pro mansuetis terræ: quod ait Petrus Blesensis, *Odit Deus lucrosam & sanguinolentam in-
iustitiam.*

XX. CALANVS.

Mortis contemptus.

CAlanus Indus, cum longum vale dixisset Alexandro, Macedonibus, & vitæ, quando se ipsum à corporis vinculis liberare volebat, extructa, & apparata pyra in pulcherrimo Babylonis suburbio ex lignis fragrantibus, Cedro puta, Thyo, Cupresso, Myrtho & Lauro: ille solitam cursus exercitationem cum obiuisset, in media strue constitit coronatus foliis arundinum, affulgente sibi Sole quem ipse adorabat. Atque hoc dederat signum Macedonibus, vt pyram incenderent: Quod cum fecissent, ille circumdatus flammis immotus constitit, neque ante collapsus est, quàm expirasset. *Ælian. l. 5. c. 6.*

*Similis exitus
Ninache-
ti in India
vide Maffei
lib. 5. pa. 150.
edi. Antwerp.*

APODOSIS.

Calanus homo vanissimus in mortis causâ felix, vt putabatur in morte, valere cætera iubeantur; si ex ipsa mortis specie typum pij viri exprimamus, qui magno mortis contemptu in eximiarum virtutum fragrantia aternū iustitiæ Solem intuens feliciter ex hac vita discedit:

*Nam sponte crematur**Vt redeat, gaudetque mori festinus in ortum.*

XXIII. CALANI CORIVM.

Imperij optima gubernatio, medium ne deferat orbem.

CAlanum Gymnosophistam ferunt exemplum Imperij Alexandro magno ob oculos posuisse: corium in medium coniecit siccum, & retorridum cuius oram calcavit: id vno loco pressum cæteris partibus extulit se: Idem lustrans vndique, & pedibus stringens in quaque parte ostendit euenire, quoad medium occupauit, tunc omnes partes quiescere.

Apo. Ea imagine significauit media regni maxime premenda, neque procul ab iis vagandum. Plut. in Alexandr. Rectè quoq; id ipsum cordis, quod est veluti in homine medium, custodiæ accommodaretur:

R r ij

quod memini me ab eximia sapientiæ viro audiuisse : Nam & cum mundo cor sapè comparatur, tum propter iugem motum, tum propter consilij sedem, quæ mentis illius diuinæ, qua vniuersum regitur, est symbolum, alludit Ausonius cùm dixit. Edyll. 12.

*Palpitat irrequies, vegetum, teres, acre, calens cor,
Vnde vigent sensus, dominatrix quo vegetat mens.*

XXIV. CHARETIS STRATAGEMA.

Diuites ad fortia meticolosi.

CHares in Thracia, cum vehementissima tempestas ingruisset, conspiciat milites vestimentis parcere, & segniter imperata facere, mandauit vt vestes inuicem commutarent : hoc facto, cum singuli alienarum vestium nullam rationem haberent ; promptius id quod imperatum fuerat, exequabantur. Polyænus lib. 2.

APODOSIS.

Opulenti ad pericula, labores, & studia ipsa literarum minus expectati:
sed rure paterno.

*Est tibi far modicum, purum ex sine labe salinum :
Quid metuas ? cultrixque foci secunda patella :
Hoc satis ? an liceat pulmonem rumpere ventis ?*

Persius Satyr. 3.

XXV. CIPPI CORNUA.

Charitas in patriam.

Cippus (vt aiunt) Taurorum pugnam auidè spectarat & in hac cogitatione acerrimè defixus decubuerat : Ex quo species hominem vexauit, recursans in somniis, tantamque vim habuit, vt is mane surgeret enatis cornibus, & portentoso capite, nescio an magis horribilis, an ridiculus. Aliter narrat Val. Max. lib. v. cap. vi. Genucio Cippo (inquit) prætori paludato portam egredienti noui & inauditi generis prodigium incidit : Namque in capite eius subito veluti cornua emerferunt, responsumque est, eum Regem fore, si in urbem reuertisset. Quod ne accideret, voluntarium sibi met ac perpetuum indixit exilium.

APODOSIS.

Magna vis *charitatis* : ex quo monemur ad honesta animum applicare, ne turpitudine cogitationis irrepens (mentem) consensu maculet, & eam prius forma, atque innocentia spectabilem, peccati scelerate deformat : Quod si lubet ad Valerij sensum accommodare, Cippus erit (opinor) typus eximie in patriam charitatis, in quam idem auctor exclamat : *Dignam pietatem, quæ, quod ad solidam gloriam ætinet, septem regibus præferatur.* Cuius rei testandæ gratia, capitis effigies ærea, qua excesserat, portæ inclusa est, dictaque Raudusculana, quod olim æra raudera dicebantur. Cornua autem symbola esse imperij testatur, & Seleuci statua cornigera apud Georgium Codicem : quæ assertur ratio, leuis est, quod Taurum cornibus apprehen-

sum de fuga retraxisset. Accedit, quod oleum regiæ vnctionis in cornu seruabatur. Rupertus de operib. Trini. lib. 1. Cornu ex quo vnctus est Dauid, existimat fuisse vas solidum æterni symbolum principatus: Quin ex auro, vel argento fuisse hæc cornua conijcit Nicolaus de Lyra.

XXVI. COMATES.

Musarum gratia.

Comates in Sicilia heri diuitis pecora pascens, consueuerat nunquam Musis aliquid de gregibus Domini offerre: id cum rescuisset Herus, duriter seruulum increpat: orat Comates ne succenseat, fore enim, vt Musarum beneficio omnia cumulata reddantur. At Dominus, Age (inquit) experiamur, an Musæ te sint nutrituræ: & seruum in arborem excavatam inclusit, atque ab eo recessit, relicto vt fame moreretur. Exacto anno cum ad eum locum rediisset, Comatem viuum, atque incolumem inuenit, & multum fauorum in arbore vnde victitauerat: Apes enim in eam arborem per rimas penetrantes suauiter ipsum aluerant, ex Theocrit. schol. Bilb. Cagn. lib. 1. narrat.

APODOSIS.

Non perit quod Musis, & viris literatis impenditur.

Contermina morti.

Nec virtus suprema fefellit.

XXVII. CYRI AGER.

Labor ante otium.

Cyrus vt ad bellum contra Astyagem Persas incitaret, conuocat omnes, iubetque primo die agrum viginti stadiorum expurgare, altero genialiter epulari: Tum demum quærit vtram mallent viuendi rationem, qui cum se posteriorem amplecti omnes dixissent, hanc quidem promissit, sed iusto bello quærendam.

APODOSIS.

Otiij & voluptatis omnes pene studiosi sunt, labores tamen quibus ea paritur, refugiunt; at meminerint, *Non cineris causa vnquam quasit vapor*, (inquit) Accius.

Τὴν δ' ἀπὸ τῆς ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται ἡ σκῆπη.

Adrianus.

Is dedit exosa postquam monumenta quieti,

Non sine supremo magna labore peti. Auianus.

XXVIII. CYRI TIBICEN.

Seneritas utilis.

Cyrus Ionibus, qui pacis conditiones prius repudiatas reposcebant, dixit apologum Tibicinis: qui ad alliciendos pisces tibia cecinerat, sed cum nihil proficeret, sagem in mare, multosque pertraxit, quos cum palpitantes intueretur: Temperate, inquit, iam à saltationibus, quia me canente nolistis saltare. Herod. lib. 1.

Rr ij

APODOSIS.

Humanitati qui se non accommodat,

Plerumque penas oppetit superbiæ. Phœdrus.

Nam mansuetudo hominis repudiata merito seueritatem irritat: multi autem ita affecti sunt, vt miti brachio secum agi nolint, & serius lenitatem requirant, postquam armarunt ipsi iustitiam: Adhibere oportet in regendo duo Themistoclis numina *ἡδὴ*, & *βίαι*, vt qui illius suauitatem contempserint, huius stimulos sentiant. Est in hoc argumento lepidissima Phædri fabula de Cicada & Noctua. lib. 3. 55.

Cicada acerbum noctuæ conuicium

Faciebat solita victum in tenebris querere,

Cauo que ramo somnum capere interdix.

Rogata est vt taceret, multo validius

Clamare coepit, rursus admota prece

Accensa magis est. Noctua vt vidit sibi

Nullum esse auxilium, & verba contemni sua,

Hac est aggressa garrulam fallacia:

Dormire quia me non sinunt cantus tui,

Sonare Citbara quos putes Apollinis,

Potare est animus nectar quod Pallas mibi

Nuper donauit, se non fastidis veni

Vna bibamus. Illa qua ardebat siti,

Simul cognouit vacem laudari suam,

Cupide aduolauit. Noctua egressa cauo

Trepidantem consecrata est, & letho dedit.

Sic viua quod negarat, tribuit mortua.

XXIX. DEMADIS ATHENÆ.

Beatitudinis umbra in rebus creatis.

DEmades orator cum fortè ad Philippum regem legatus ab Atheniensibus missus esset, rogatus ab eodem, an Macedone præstantiores essent Athenæ: urbem continuo descripsit in mensa, cuius opinor, cupiditate tantopere Philippus est inflammatus. Hermogenes 1. de Inuention.

APODOSIS.

Athenarum umbra quædam & futilis imago Philippum mouit, quod pulchritudinem ex eâ, urbis conijceret: sic & in his terris, quæ in rebus creatis videmus, sparsâ dignitatis, aut voluptatis umbracula, animum cœlestis vitæ amore debent incendere.

Inuat ire periculis ad decus.

XXX. DIRADIS SACERDOS.

Castitatis illustratio.

IN Dirade Apollinis templum, cuius sacerdos fœmina viri consuetudinē abstinens, à quo singulis mensibus per noctem immolato diuino furore afflari credebatur. Pausan. in Corinth.

Apod. Ad lumen mentis mirum in modum confert castitas corporis: ut enim Sol in purissimam crystallum radios eiaculans vberiore luce suffundit: sic in castam mentem Deus influens plenius illustrat, scientia enim Dei singulare donum est.

Quem primum infernis licuit cognoscere terris

Munera cœlestum? quis enim condentibus illis

Clepsisset furto mundum, quo cuncta reguntur?

Quis foret humano conatus pectore tantum

Inuitis ut Djs cuperet Deus ipse videri? Manil. Astron. l. 1.

XXXI. CÆNA FVNERIS DOMITIANI.

Vive memor lethi.

Domitianus primoribus Senatorum, & equestris ordinis conuiuium in hunc modum fecit. Apparauit ædes omni ex parte nigerimas: Erant enim atra laquearia, parietes, ac pauimentum, in eoque sedes nudæ eo modo collocatæ erant. Quibus paratis rebus, eos de nocte introduci iubet, absque comitibus, ac primum omnium iuxta vnumquemque columnam collocat, factam instar sepulchri, in qua nomen eius scriptum erat, pendeatque de ea lychnuchus paruus, ut assolet in monumentis: Tum nudi pueri atramentoque obliti, tanquam spectra quædam ingrediuntur, eosque horribili saltatione circumcumeunt, eoque facto ante ipsorum pedes consistunt: ad extremum omnia quæ in exsequiis mortuorum adhiberi solent in vasis, eodem modo eis apposita fuerunt. Cæna interim peragebatur magno omnium silentio, ut qui timore pœnæ exanimati essent, Domitiano insuper sermonem, de iis, quæ ad mortes, & funera pertinerent, super mensam ingerente. Xiphilinus in Domitiano.

APODOSIS.

In hac cæna expressa fuit delicatis hominibus mortis imago, & memoria, longè accuratius, quam per sceleron Ægyptiorum argenteum, qui in conuiuiis præferri solebat, pueris interim hos versus accinentibus,

Eheu nos miseros quàm totus homuncio nil est!

Sic erimus cuncti postquam nos auferet orcus.

Salutare sibi, & senatoribus documentum parauerat Domitianus, nisi risum potius quam sapientiam captasset.

XXXII. ENALLI EMERSIO.

Author ego inuentorque salutis.

ENallum ducem ferunt, ut submersam virginem seruaret, in mare defluisse: sed ambos fluctibus obrutos diu latuisse: verum post aliquod tempus cum Methinus denuo habitaretur, Enallus illuc peruenit, narrauitque quo pacto emerisset urinando, cum sympulo vndecim aureis litteris per ambitum signato, Διὸς σωτῆρος, Iouis seruato-
ris, quod virginem seruasset, auro præterea tam excellenti, & admittendo, ut commune hominum cum eo comparatum videretur nihil ab ære differre. Athenæus lib. xl.

APODOSIS.

Fiet in eum, qui cum perditus videretur liberalitate, & beneficentia alicuius principis, redit cum insignibus notis collati in se beneficii: vel certè Christus Dominus, vt naturam humanam malorum vortibus immersam liberaret, se in cruoris sui rubrum mare totum demersit, & per triduum latuit ex hominum conspectu abreptus: Mox ex tot vndarum fluctibus, & ipsius mortis faucibus emergens corpore integro, & florido, & super mortalitatem nostram fulgenti, præfert in eo titulum non Διὸς σωτῆρος, sed Χριστοῦ σωτῆρος, quod naturam à morte ad vitam, à seruitute ad libertatem traduxerit:

*Legibus inferni oppressis super astra meantem
Laudant ritè Deum lux, solus, arua, fretum.*

XXXIII. EUMENIS VENUSTVS APOLOGVS.

Non temere se præsidij exarmandum.

ANTIGONVS bellum gerens contra Eumenem Cardianum, misit legatos ad Satrapas, & ad Macedones, postulans, vt Eumenem defererent, cum magnificis promissis: At cum Macedones legatis minarentur, Eumenes superueniens laudauit ipsos, & fabulam retulit antiquam, leonem amantem virginis, contulisse cum patre puellæ de nuptiis: Patrem dicere quemadmodum paratus sit quidem eam ipsi concedere, formidare autem vngues, & dentes, ne quando contractis nuptiis, propter aliquam causam exacerbatus, sese gereret belluinè cum virgine. Cum leo abiecisset vngues, & dentes, pater conspicatus arma eum abiecisse, per quæ erat formidabilis, baculo feriens, facile interfecit. Non absimile facere Antigonum: eò vsque promissiones extendere, donec exercitu potiatur, atque ita de ducibus pœnas sumat Diodor. lib. xix.

APODOSIS.

Non facile hostibus credendum.

Quicquid id est timeo Danaos & dona ferentes

XXXIV. EUPOMPI DICTVM.

Imitatio recta.

EVpompus pictor interrogatus, quem sequeretur antecedentium, dixit, naturam ipsam imitandam, non artificem. Plin. lib. 34. cap. 8.

APODOSIS.

Nullius addictus iurare in verba magistri. Horatius.

XXXV. GLAUCVS VICTOR AB ARATRO.

Victoria insperata vel honor ab humili loco.

Glaucus puer Bœotius cum agriculturæ operam daret cum patre, & dilapsum vomerem manu pro malleo vsus restituisset, coniecit parens ex eo fortem fore, & duxit in Olympia in quibus certauit: cumque ab aduersario, vt certaminis imperitus, grauiter vrgeretur, exclamauit è multitudine pater: *ὦ νῦν τὴν ἀπὸ ἀγῶνι, Ὁ πuer istum*

ab aratro, scilicet ictum infligit: hac voce inflammatus adolescens, ingenti plaga aduersarium percussit, & vicit Pausan. in Eliacis lib. posteriori.

A P O D O S I S.

Cadit opportunè in eos, qui antea contempti insperatas palmas obtinent, & ceteris qui sibi vel omnium maximè laurearum decora polliceri videbantur, præripiunt. Sic apud Auianum mus paruus, & contemptus vulnus infligit boui:

*Ingentem fortur mus quondam paruus oberrans,
Ausus ab exigua ledere dente bouem.*

XXXVI. HEPHÆSTIONIS OS SIGILLATVM.

Arcanum Regum silentio constringendum.

Alexander, cum Hephæstion ore sensim admoto Olympiadis lectitaret arcanas cum Rege literas: non prohibuit quidem hominem, sed annulum sigillare ori apprimens, Regum arcana silentio obsignanda docuit. Plutarch. in Fortun. Alex.

A P O D O S I S.

Ὅρως δ' ἐμπεδὸν βέβηκα. Orph.

Claudite fores profani.

XXXVII. HIPPOMACHI VIRGA.

Vulgo non placere.

Hippomachus pugilum doctor, cum Athleta quidam ex eius disciplina speciem exhiberet artis, & circumstans multitudo vniuersa plauderet, percussit eum virga Hippomachus, inquiens: Tu verò perperam fecisti, οὐ γὰρ ἀπ' ἀνέμενος οὗτος τεχνικὸν σε δέξεται. Alian. cap. 6. lib. 2.

A P O D O S I S.

Argumentum pessimi turba est. Seneca in hoc argumento nota sus Parmenonis quam describit Phædrus Fabell. 86. Hic scurra fictitium oris grunnitum edebat, Rusticus verum.

scurra digrunit prior,

Mouetque plausus, & clamores suscitât,

Tunc simulat sese vestimentis Rusticu,

Porcellum obtegere, quod faciebat scilicet.

*

*

*

*

*

Peruellit aurem vero quem celauerat,

Et cum dolore vocem natura exprimit.

Acclamat Populus scurræ multo similis

Imitatum, & cogit Rusticum trudi foras.

At ille profert ipsum porcellum è sinu,

Turpemque aperto pignore errorem probans.

Et hic declarat quales sitis indices.

XXXVIII. INDVS PARENTVM CINERES IN
PROPRIO CAPITE SEPELIENS.*Parentum amans.*

Brachmanes fabulam de Vpupa, quam Indorum Reges habent in deliciis, bellissimam narrant. Regi Indorum, inquit, olim filius fuit minimus natu, quem fratres improbi propter aetatem contempserunt. Cum vero parentes senectute graues, contumeliosè ab eis tractarentur, vt improbitatem eorum declinarent, assumpto filio minimo discedunt, ac fugiunt: & laboribus in itinere consumpti moriuntur, defunctorum cineres filius in sui capitis vulnere, quod ense sibi inflixerat, sepelit. Insignem hanc eius pietatem conspicatus, admiratusque Sol, puerum in auem formosam admodum, & viuacem conuertit, crista supra caput eius erecta, vt gloriosi facinoris monumento. *Æl. l. xvi. c. v.*

APOBOSIS.

Parentes in capite sepeliunt, qui mortuorum memoriam sanctè retinent, & officiis pietatis frequentant, vnde sibi magnum decus, & ornamentum apud posteros comparant. Nasamones, vt habet Tertullianus cap. 57. de Anima, propria oracula apud parentum sepulchra mansitando captabant. Celtæ eadem de causa apud virorum fortium sepulchra abnoctabant.

XXXIX. IUSTINIANI STRAGVLA FERALIS, IN
QVA MORS LVDIT INTER TRIUMPHOS.*Mortis Imperium.*

Iustiniano Imperatori mortuo instrata vestis stragula, in qua Phrygio opere textæ victarum urbium, & Barbarorum Regum, quos ipse suis auspiciis debellarat, effigies: de qua Corippus,

*Et tulit intextam precioso murice vestem,**Iustinianorum series, vbi tota laborum**Nexo auro insignita fuit, gemmisque corusca.**Illic barbaricas flexa ceruice phalanges,**Occisos Reges, subiectasque ordine gentes,**Pictor acu tenui multa formauerat arte,**Fecerat, & fuluum disflare coloribus aurum,**Omnis vt aspiciens ceu corpora vera putaret.**Effigies auro, sanguis depingitur ostro.**Ipsam autem in media victorem pinxerat aula**Effera Vandalici calcantem colla Tyranni,**Plaudentem Libyam, fruges, laurumque ferentem.**Adidit antiquam tendentem brachia Romam**Exerto, & nudo gestantem pectore mammam**Altricem imperij, libertatisque parentem.*

Baron. ad annum Iustin. xxxix.

A P O D O S I S.

Ecce tibi inter pugnas, triumphos, victorias, mortis effigies. Ludit certe mors in imperiis, & equo pulsat pede pauperum tabernas regumque turres. Paulo aliter hoc expressit Martinus V. antea Otto Columna dictus, qui Tiaram Pontificiam, Galerum Cardinalium, infulas Episcoporum, diademata Imperatorum, coronas Regum, Ducum nudum edsem: omnia habet in emblemate pyrae ardenti iniecta cum lemmate, *Sic omnis mundi gloria.*

*Martini V.
Symbol.*

XL. LACHARIS EVGA.

Perde vt serues.

L Achares captis Athenis à Demetrio vestem seruilem, & rusticam indutus, atramento faciem tingens, calathum sterquilinio tectum portans, furtim egressus per exiguam portulam, conscenso equo, Daricos aureos in manibus tenens, fugit. Equites Tarentini summo studio persequentes delusit, sigillatim Daricos in viam spargens: quos cum illi colligerent, peruenit in Bæotiam, Suidas.

A P O D O S I S.

*Accidit & nostro similis fortuna Catullo;
Cum plenus fluctu medius foret alueus, & iam
Alternum puppis latus euertentibus undis
Arboris incertæ, nullam prudentia cani
Rectoris conferret opem, decidere iactu
Cæpit cum ventis, imitatus Castora, qui se
Eunuchum ipse facit cupiens euadere damno:
Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audeat
Argento præferre caput, rebusque salutem?*

Iuuenal. Satyr. 12.

XLI. LVERIVS.

Liberalitas.

Posidonius tradit Luerium Gallum principem per agros curru vehi solitum: aurumque, & argentum in turbas Celtarum innumeras eum prosequentes spargere: Quin, & septum eundem quadratum stadiorum duodecim aliquando cinxisse, in quo portione sumptuosa, & exquisita pleni lacus essent, parataque cibariorum copia, vt complurculis diebus liceret iis quibus placeret ingredi, fruique illo apparatu cum assiduus ministrorum officii: Idem Bardo encomiastæ sacculum auri proiecit, quo sublato fertur Poeta dixisse: Currus, quem ducebat impressa terra vestigia, aurum, & beneficia procreare mortalibus. Athen. lib. iv.

A P O D O S I S.

Hic erit munificentissimi principis character, qui velut Triptolemus aliquis pernici gloriæ curru subuectus, non fruges sparget, sed beneficia: Num vero magnificentior Christus dominus: qui intra Ecclesiæ septa suas oues cœlesti alimonia iucundissimus Angelorum

Sf ij

poculis reficit, & recreat? Hoc Eucharistiæ munus D. Basilius in epistola ad Amphilochoium commodè appellat κοινωνίαν τοῦ αἵματος, quod in eadem, cumulatissimè bonorum omnium genera contineantur.

XLII. METHODII PICTURA.

Iudicij diuini terror.

BOcoris Bulgarorum Princeps, supra modum venationibus delectabatur quibus cupiens, non tantum cum venatum iret, perfrui, sed etiam in otio, nouam domum ædificauit, & Monachum Methodium Roma oriundum, ac pingendi artificem, historiis eam totam exornare iussit. Diuinoque instinctu factum est, ut non diceret nominatim animalia, quæ depingi vellet, sed pingere suo arbitrio, modo terribilis esset pictura, iuberet. Monachus secundum Christi aduentum pinxit, quod nihil eo terribilius sciret princeps ab hac parte videns, iustorum cœtum expressum, ab illa impiorum supplicia persequentium, edoctus à pictore, quid sibi ista vellent, illico suam eiurauit superstitionem, & intempesta nocte baptizatus est. Contra eum proceres Bulgarorum insurrexerunt, eos ille parua suorum manu, crucis signo prælato, fudit: reique inopinatæ territos ad fidem Christi perduxit. Cedrenus.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Si tantum umbra valuit, quid corpus efficiet? & si hic terror picturæ, qualis veritatis futurus est?

Quæque latent maiora puta.

XLIII. MILO.

Fortitudo.

ERat eius statua vittata, simul compositis pedibus stans, sinistra malum punicum tenens, dextræ manus digiti recti, & insertis similes, οὐκ ὀλίγους. Philostr. lib. iv. cap. ix. in vita Apollonij.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Fortitudinis typus est Milo: pedes compositi immobilitas: Malum punicum, firmitas propter compressionem granorum in granato. Virtutis temperantiæ symbolum, τὸν ταυρίαν δὲ ἢ ἀνδρείου, σωφροσύνης ἡρώτων ζυμβολον: hæc affertur enarratio à Philostrato.

XLIV. MILO LYCEI COLUMNAM SVSTINENS.

Literarum protectio, vel Imperij sustentatio.

Milonem ferunt columna in contubernio Philosophorum ruinam minitante, in eius subiisse locum: itaque, & reliquos seruasse omnes, & seipsum subduxisse. Strab. lib. vi.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Imago erit principis, aut moderatoris, qui rem literariam, aut publicam iam labentem suo, vel periculo, vel robore, vel authoritate, vel felicitate, vel liberalitate sustentat. Principes ipsi columna man-

di appellantur. Vnde Oppian. ad Antonium Imperatorem lib. 1. de venatione initio.

Σοὶ μάλιστα αἰδέομαι ἐκείνους ἔρποντα.

XLV. MORIONIS PRVDENS DICTVM.

Exitium Discordia rerum.

Nicolaus Morio Saxonum Ducis, quem ob miros sales octoginta talentorum millibus in familia herciscunda aestimasse dicuntur, cum inter fratres de diuidenda regione ageretur, veste principali indutus in concessum procerum venit, & ecquid placeret Fridericum Ducem interrogauit. Laudante eum duce, in cubiculum exiuit, & forfice vestem dissecuit: Mox alteram partem indutus principi se obtulit, & nunquid placeret rogauit. Principes vero factum eius virgis coercendum minitantur, vt libet, exclamauit, modò & te vicissim virgis cædam, qui diuisione cum fide inita pulchriorem hac vestem dilacerare conaris.

A P O D O S I S.

Concordia parua res crescunt: Discordia maxima dilabuntur.

Sic alternos reficit cursus

Alternus amor, sic astringit

Bellum discors exulat oris.

Hac concordia temperat aquis

Elementa modis, vt pugnantia

Vicibus cedant humida siccis,

Iungantque fidem frigora flammis.

Boët. lib. 4. Metr. 6.

XLVI. MOSIS ABBATIS PRVDENS FACTVM.

Ignosce.

Moses Abbas in deserto Scythi, cum accerseretur, vt sententiam diceret in fratrem qui peccauerat: venit sacco arena plenum in tergo baiulans, & rogatus quid illud esset: peccata sua esse dixit, quæ vix ferret, posset nedum aliena iudicare: Quod Præpositi monasterij audientes fratri pœnitenti veniam indulgere, quam pœnam infligere maluerunt, dum considerant in se quidem sine peccato esse. Marul. lib. 5. cap. 1.

A P O D O S I S.

Non temere de aliis iudicandum, ne vt saepe fit.

Det veniam Coruis vexet censura Columbas.

XLVII. MOGORIS REGIS MAGISTRATVS.

Humilitas et memoria sua conditionis.

Mogoris Regem ferunt plebeios quidem, & tenues homines ad amplissimos honores nonnunquam euehere, atque, vt suæ pristinae conditionis, & regalis beneficij memoriam nusquam amittant, iubere eisdem artis, quam antea exercuerunt, ferre insignia.

St iij

APODOSIS.

Inter prospera meminisse oportet suæ conditionis. Simile quod Aeneas Syluius memorat de Primissao : qui ex Rustico ad regni gubernaculum euectus, Sagum rusticum, dum inauguraretur, iussit expromi, idemque seruauit vsque ad obitum, quo sibi memoriam priuæ vitæ identidem refricaret : At vero animus superbus,

ἐπληθύνεται οὐνεκ γαῖαν

Ποσὶν ἐπιστῆσαν θυτοὶ ὃ οἱ εἰσι πεκύνει. Rianus.

Ad idem argumentum pertinet, quod habet Sabellicus lib. 3. Enn. 10. de Archiduce Corinthiorum, qui in sua inauguratione, procedit agresti habitu, pileo tectus, calceos, & pastorem baculum gerens, Pastorem agens magis, quam Principem : aquam quoque pileolo delatam potat, in futura sobrietatis argumentum.

XLVIII. ONESILI APES.

Mortuorum honores.

ONESILI Regis Cyprij caput in ludibrium Amathusij supra portam vrbis suspenderant : in id examen apum mella congeffit, fauisque referfit : hinc loci incolæ oraculo moniti caput honorificè sepelierunt, Onesiloque quotannis, vt heroi, sacra instituerunt. Vide Pier. lib. xxvi. c. 111.

APODOSIS.

Mortuorum honoribus parentantes poëtæ significantur, eorum etiam ipsorum quos liuor extinxisse putabatur.

Maius ab exequiis nomen in ora venit.

XLIX. ORPHEI SVDOR.

Gloria fortium.

ALEXANDRO in Persas expeditionem parante, Orphei statua in Pieria continuo sudauit : varia fuit vatum de hoc prodigio sententia. Aristander verò Telmissius vates eximius, Alexandrum bono animo esse iubet, significari enim cuiusvis generis Poëtæ magnopere laboraturos in Alexandro, eiusque rebus gestis describendis ac decantandis. Arrian. de expeditione Alexandri.

APODOSIS.

Parabola congruet in viros gloria & prædicatione supra ceteros illustres : Quorum laudes in cælum scriptis carminibus sit elatura posteritas. Ceterum qualis fuerit hæc Orphei statua, vide in Hypotyposis, vbi Philostratus iunior, & Callistratus summo artificio depingunt.

L. PAUSIÆ ET GLYCERÆ CERTAMEN.

Eloquentiæ varietas.

FLORUM inuicem odores, coloresque accendere Sicyonij ex ingenio Pausiæ pictoris, atque Glyceræ coronariæ dilectæ admodum illi, cum opera eius pictura imitaretur, & illa prouocans variaret, essetque certamen artis, ac naturæ, quales nunc etiam extant artificis

HOMINIS BONA. LIB. III. 327

illius tabulæ, atque imprimis appellata Stephanoplocos qua pinxit ipsam. Plin. lib. xxi. cap. i.

APODOSIS.

Certamen illud cum vniuersitate rerum, & eloquentia videtur constitutum: Nihil est enim in natura, tam varium, tam reconditum, quod vis orationis complecti, imitatione referre, & exprimere non possit.

*Seu sidereas exerceat altius artes,
Seu voluit monitus quos dat Bargericus auctor,
Seu doctam quatit illa chelyn, seu dissona necit
Carmina, siue minax ultorem stringit iambon.*

LI. PHALEREI VOMICA.

Vtilitas ab inimicis.

Phalereus deploratus ab inimicis vomicæ morbo, cum mortem in acie quæreretur, vulnerato pectore medicinam inuenit ex hoste. Plin. lib. vii. cap. i.

APODOSIS.

Ab inimicis sape, quam non speramus vtilitatem capimus: τὸν ποτὶ ἐχθρὸς ὅτι καὶ ἀπὸ τῶ ἐχθροῦ ἀφελείδου. Plutarc. ex Xenophonte lib. πῶς αὖ πῶς ἐστὶ. Mundanis siquidem rebus frequenter nascitur de aduersitate prosperitas, & homines cum ledere cupiunt, beneficia frequenter impertiunt. Cassiod. lib. iv. Var. 47.

LII. PHILIPPI CALIX.

Aut vino aut sanguine rores.

Philippus Augustus Francorum Rex, anno salutis 1214. contra Othonem Imperat. pugnaturus, in patera aurea buccellas panis vino pregnantibus suis propinans: bibite ex hoc omnes exclamauit: Commune hoc, aut victoriæ, aut gloriôsæ mortis poculum erit, qua voce animati Franci, hostes mira alacritate superarunt. Agidius Corrozetus de dictis & factis memorabilibus.

APODOSIS.

Rectè conueniet in fidelissimam vitæ, mortis, gloriæ, & periculorum omnium societatem.

Commune periculum.

Omnibus, vna salus. Longè nobiliori ratione Christus Dominus cum ad cœleste contubernium generosos milites euocaret, communes laborum, & crucis ætumnas, communem cuique pro meritis palmam gloriæ proposuit, & simul suo sanguine prælibauit: vnde postea tantum Martyrum seminarium emerfit.

Cruor ille pares sanctis spondebat honores

Ortuus toto corpore Martyribus

Nam cum sacra seges terrarum impleuerit orbem,

Omnis ab hac vno semine messis erit.

S. Prosper. epigr. 69.

Philippum Regem Macedonum quispiam inuitarat ad cœnam, cumque venisset magno sanè comitatu, nonnihil conturbatus est hospes, ut qui non grandem cœnam instruxisset. Id sentiens Philippus, submisit qui singulos amicos admoneret, ut placentæ locum relinquerent. At hi dum verè credunt placentam apponendam, atque expectant, abstinere ab iis quæ fuerant apposita: atque ita factum est, ut conuiuium omnibus sufficeret. Plutarc. de tuend. val.

A P O D O S I S.

Permuli præsentia negligunt, ob spem inanem futurorum.

Præsentem mulge, quid fugientem insequeris.

Extat in hoc argumento lepidissima Auiani fabula:

Piscator solitus prædam suspendere seta,

Exigui piscis vile traherat onus:

Sed postquam superas captum perduxit ad auras,

Atque auido fixum vulnus ab ore tulit:

Parce precor lachrymis supplex ita dixit obortis:

Nam quanta ex nostro corpore damna feres?

Nunc me saxosis genitrix fecunda sub antris

Fudit, & in propriis ludere iussit aquis.

Tolle minas tenerumque tuis sine crescere mensis:

Hæc tibi me rursus littoris ora dabit.

Protinus immensi depastus cerula Ponti,

Pinguior ad calamum sponte recurro tuum.

Ille nefas captum referens absoluerat piscem:

Difficiles queritur casibus esse vices.

Nam miserum est (inquit) præsentem amittere prædam,

Stultius & rursus vota diurna sequi.

Incerta pro spe, ne munera certa relinque,

Ne rursus quæras fortè nec inuenias.

Fabul. xx.

LIV. PHOCENSIVM IVSIVRANDVM.

Fœdus firmum & stabile.

PHocenses de excedendo, & relinquenda vrbe capto iam consilio, massam ferri candentem proiciunt in mare, iurantque non prius se redituros, quam ipsa sponte emergeret. Herod. lib. i.

A P O D O S I S.

Fœdus æternæ veritatis, quale illud Virg. 12. Aneid.

Nulla dies pacem hanc Italæ nec fœdera rumpat.

Quo res cumque cadent, nec me vis ulla mouentem

Auertet, non si tellurem effundat in undas

Diluuium miscens, calumque & tartara soluat.

L V. P H R Y N E

LV. PHRYNES ACVMEN.

Opinio hominum multum facit ad aestimationem rerum.

PHryne meretrix, quæ incredibili pulchritudinis elegantia floruerat, cum iam defloruisset à multis procis frequentata dicebat se faciem pluris, quam vinum vendere, propter inueteratam suæ formæ opinionem.

Τὴν Φρύγα πλείονος πωλεῖν διὰ τὴν δόξαν.

A P O D O S I S.

Idem sæpè contingit doctis viris, qui cum ingenti eruditionis opinione apud omnes floreat, etiam quæ languescere iam ætatis vigore faciunt, propter diuulgatam apud omnes sapientiæ famam, magno gloriæ pretio distrahunt, atque diuendunt.

Est seris sua gratia pomis.

LVI. POLYPERCONTIS STRATAGEMA.

Nosce vt vincas.

Polypercon Peloponnesiis aditum obsidentibus, suos milites ad periculum adeundum confirmavit: pileum imposuit, & tunicam duplicem indutus, acceptoque baculo, dixit ad eos: qui nos in periculum vocant, ô commilitones, eiusmodi sunt homines: post his depositis, & armatura recepta: qui vero manum cum iis conferent, inquit, eiusmodi vsque in hoc tempus multorum, magnorumque bellorum victores: quo audito milites obsecrabant ne amplius moram aliquam interponeret, sed rectà ad ineundam pugnam duceret. Polyænus lib.4.

A P O D O S I S.

Multum iuuat ad victoriam hostes nosse, fit enim plerumque, vt metus & opinio

*Longum inualidi collum ceruicibus æquet**Herculis Antæum procul à tellure tenentis.*

Iuuen. Sat.3. In eodem argumento est Brenni stratagema.

LVII. I T E M.

Brennus.

Brennus enim rex Gallorum volens suis persuadere, vt expeditionem in Græciam susciperent, conuocatis in concionem viris, & mulieribus, produxit captiuos Græcos vilissimis corporibus, & infirmis præditos capitibus, rasos, & sordidis palliis amictos: iuxtaque eos maximos Gallorum collocavit, & speciosissimos, Gallicam armaturam indutos: hoc facto: nos, inquit, tanti ac tales contra homines tam imbelles & paruos bellum geremus: hoc modo Galli contemptis Græcis adducti sunt, vt proficisci cum exercitu in Græciam non dubitarent. Polyænus l.7.

Virtus pudore laceſcita fit acrior.

IN expeditione Hieroſolymitana, Duce Petro Eremita, poſt occu-
patam à noſtris Nicæam, cum Solymannus nouo exercitu Chri-
ſtianis occuriſſet, & multitudine infeſtus eſſet: Robertus Dux Nor-
manniæ aureum vexillum in frequentiſſimos hoſtes iecit, quod dum
reperunt Normanni, antequam in poteſtatem hoſtium veniret, impe-
tus furentium factus hoſtes diſſipauit. At duo millia noſtrorum deſi-
derata, quadraginta hoſtium millia circiter cecidere. *Æmilii lib. 4.*

A P O D O S I S.

Commentum fuit præſtantiffimi ducis qui nouerat germanam
virtutem iactura aliqua, & pudore laceſcitam acrioribus ſtimulis, &
facibus incaleſcere.

*aſiſtunt ſociæ, virtusque, dolorque,**Et pudor armatas pilo petit impiger alas.*

Sidon. in Panegy. Socreri.

LIX. ROMVLI MANIPVLI.

Vita humana.

Romulus primus populum Romanum in centurias diſtribuit,
quarum vnamquamque vir vnus ducebat, qui manipulum ſœni,
aut herbarum in conto affixum geſtabat: Vnde militum manipula-
rium nomen: *ἡρώης ὁ ἀνὴρ ἀφ' ἡρώ, ῥόστου καὶ ὕλης ἀρχαλίδε ποτὶ πει-
καίρῳ ἀνέχον, μάλιστα τὰντα λαττοὶ καλοῦσιν.* Plut. in Romul.

A P O D O S I S.

Hominum fragilitas per ſœnum adumbrata. Omnis caro ſœnum.
Comparatur quoque vita humana cum hortis Adonidis, in quibus
flores omnes Adonidem illum referebant, in primo ætatis flore præ-
reptum; nihilque in illis ferebatur, quod fructum proferret, ſed illa
tantum, quæ oblectationi & deliciis eſſe poſſent.

LX. SCILVRI FASCICVLI.

Concordia.

Scilurus Scytharum rex, cum iam moriturus octoginta filios
ſuperſtites relinqueret, afferri ſingulis faſciculum iuſſit, vt ſi poſ-
ſent frangerent: Quod cum ipſi facere ſe poſſe negarent, diſtractis
pedetentim ſingulis fuſtibus, totam facile contriuit molem: ſignifi-
cans ſcilicet concordēs germanos inuictos fore: Contra vero diſcor-
dēs facile, vel à quouis debellari poſſe. Plutarch. in Regum & Imp.
Apophthegmatib.

A P O D O S I S.

Ομόνοια μίξιν ἀγαθόν. Xenoph. lib. 4. de factis, & dictis Socratis. In
hoc genere quoque ſymboli ſunt lapides Philadelphi, quorum memi-
nit Mendefius tertio de lapidibus, & Plutarchus in Strymone. *Τινδάρ-
του δ' ἐκ αὐτοῖς καὶ οἱ φιλάδελφοι λεγόμενοι Κίεραρος τὴν ῥίζαν ἀνδρῶν τοῖς μισοῖς
ſibi mutuo adherent vt fratres.*

*Horti Ado-
nidis,*

LXI. SCORUS ACVMEN.

Fratrum discordia concursus.

Scorus Dacarum Dux, cum dissidentibus inter se Romanis, Dacas à bello illis inferendo dehortari vellet, in consilium duos feroces canes adduci iussit, qui, ut soliti fuerant, statim tanquam inter se commissi mordicus certare coeperunt: Non multo post, lupum quoque adduci curauit: quo conspecto nihil morati canes omisso praelio concordēs ambo lupum petierunt: ab ea contentione Scorus sermonem orsus, ostendit nihil esse, quod facilius Romanorum dirimere contentiones posset, quam, si se Dacarum bello peti sensissent. Fulgosi 1.8. c.10.

LXII. SELEUCI ANCHORA.

Inexpugnabile rebus praesidium.

Seleucus anchora signatum femur habuit ab ipsa origine, filijque, & nepotes eius eodem insigniti modo. Is cum Babylonem iret urbem occupaturus, inter gradiendum pedem lapide offendit, & ex eo cogitur dolore subsistere. Amicis interim principem demulcentibus annulus apparuit, anchora signatus, atque impressus, quem ibi ipse antea amiserat. Ex quo magnam imperij spem concepit, nec excidit. Appianus Alexandrinus in Syriaca apud quem, & Ptolomaeus Lagi filius hoc signum feliciter interpretatur, ἀποδοσίς ἐστὶν ἀγκυρῶν, οὐ γὰρ τῶν γῆς σύμβολον.

APODOSIS.

Tum demum in spem caelestis imperij nos venire oportet, cum crucem ἱερὴν ἀγκυρῶν, sacram anchoram amplexi fuerimus.

Cruce nobis dedit arma salutis. Fortunat.

LXIII. SERAPION.

Liberalitas consecrata.

Serapionem pugilem statua consecrarunt Elai, quod in magna Sannonæ penuria veniens ad ludos, frumentum secum vectandum curauerit ad releuandum famem, Pausan. in Eliacis lib. 11. p. cccii.

APODOSIS.

Nullum magno Principe, immortalitatemque merituro dignius impendij genus, quam quod erogatur in posteris. Plin. in Paneg. Traiani.

*Extra fortunam est quidquid donatur amicis**Quas dederis solas semper habebis opes.*

LXIV. TELESILLA PHARMACYM.

Littere utiles.

Telesilla honesto loco nata mulier, sed agro corpore, ad oraculum misit de valetudine sciscitata, cui responsum est, Μουσὸς ἐγενήθη. Ex quo humanioribus Musis addicta, non modo Poëtria euasit, sed & aegritudini corporis fecit medicinam, Plutarc. in mul. virtut. in Argiu.

Litterarum utilitas tanta est, ut non modò morbis animi, sed & corporis medeantur. Certè Theocriti Cyclops easdem contra prauos animi affectus, & impuros amores magnam vim habere ostendit. Idyll. xi.

Οὐδὲν τοῦτον ἔρωτα πρὸς καὶ εὐφρανῶν ἄλλο,

Νικία, οὐτ' ἔλκεισιν ἐμοὶ δάκρυ, οὐτ' ἐμπέσων,

Ἡ καὶ Πισειδῆς.

Nullum contra amorem natum est remedium aliud,

O Nicia, neque quod inungi, vel aspergi possit, ut opinor.

Quam Musæ.

LXV. THEAGENES.

Honor clarissimorum virorum & inuidia pœna.

Theagenes nobilissimus athleta quadringentis coronis illustris statuam habuit, quam linidus post fortis viri fatum singulis noctibus flagellis cedere gaudebat, quod cum sapius iteraret, oppressus est tandem à statua. Mortem parentes vlciscuntur, & secundum Draconis leges damnatur statua, & projicitur in mare. Ex eo grassata lues Thasios male mulctauit, nec prius sedata est, quam statuæ ex mari extractæ florentissimos honores redderent. Pausan. in Eliae. in lib. posteriore.

APODOSIS.

Hoc aduersus florentissimorum hominum famam potest inuidia, quod aduersus Solem nebula: Breuissimo tempore nocet, & eadem dissipata mitiores radios virtus exerit. *fr̄is nubila contra.* Val. Flaccus Argon. lib. iv.

LXVI. THEMISTOCLIS APOLOGVS

Non est ante festum posterus dies. Antiquorum honor.

Dictum perurbanum Themistoclis in iuniores Imperatores, qui se prosperè rebus gestis ipsi anteferebant. Posterus dies olim tum festo contendit, obstrepentem illum, sollicitumque esse dictitans: se vero pridie apparata fruenda per otium præbere. Verum, inquit festus dies, sed si non fuisset, vbinam terrarum esses? Plut. in Fort. Rom.

APODOSIS.

Noui antiquis honorem debent, quorum ipsi perfruuntur laboribus: magnum fuit inuenire, facilius inuenta promouere ad summum,

Moribus antiquis res stat Romana, virisque.

Et quod ait Græcum adagium:

Ἀπὸ τοῦ πρὸς καὶ τοῦ πρὸς τοῦ πρὸς.

Aquila senectus corydi iuuentia molior.

LXVII. THEMISTOCLIS HYDROPHORA.

Scientia non occultanda.

Themistocles Hydrophoræ Nymphæ imaginem dedicauit ex multis eorum qui aquam distinebant, ne in publicam vtilitatem emanaret. Plutarch. in Themistocl.

A P O D O S I S.

Digni sunt multi, qui scientias & concessa sibi à Deo bona occultant, & retinent, quibus societatem hominum iuuare, & aliqua ornamentorum accessione locupletare possent. *Deus est mortali iuuare mortalem, & hæc ad æternam gloriam via.* Plin. l. i. cap. vii. histor. Natural. *Magno animo nos non vnius vrbs mœnibus clusimus, sed in totius orbis commercium emisimus.* Senec. lib. de tranquill.

LXVIII. THEMISTOCLIS IUDICIUM.

Scientia bene vtendum.

Themistocles interpretem Græcum, qui Persidi ministrarat, interfici iussit: rem iniquam ratus Græcæ linguam in vsum Barbarorum conuertere. Plut. in Themist.

A P O D O S I S.

Quid illis fiet apud summum Imperatorem, qui scientiam donum Dei ad impurissimarum voluptatum contubernia, aut scurilium verborum nugas, aut, quod maius est, ad castra impietatis traduxerunt? *Pensemus quod lucrum Dei fecimus; nos qui accepto talento ab eo ad negotium missi sumus.* Gregor. Hom. xvii. in Euang.

LXIX. TIMOTHEI RETE.

Fœlicitas Imperatoris.

Timotheum fortissimum Imperatorem, & fœlicissimum; inimici dormientem pinxerant, & rete gestantem, in quod sua sponte vrbes influerent. Plutarch. in Apoph.

A P O D O S I S.

Significat eos, qui sunt maximè felices, quibus diuina (quod aiunt) virgula suppeditari videntur omnia.

Θεὸς ὁ δὴ δὴν ἐν ἀνθρώποις βεβούη.

LXX. VISINVS.

Disputator egregius.

Visinus eximæ opinionis gladiator omnem telorum aciem ad hebetudinem solo aspectu redigere solebat. Olaus magnus lib. iii. cap. xvi.

A P O D O S I S.

Cadit in acerrimum disputatorem, qui leui negotio omnium argumentorum vim imminuat. *Εἷς ἐστὶν ὅμα τοῦτον, ὅτις ἐξ ὅς, ἀνὰ τὸν ὅον* Pro hasta habens os promptum, pro sermone gladium, pro clypeo vocem: vt loquitur Nonnus Dionys. lib. 13.

LXXI. DE IGNORANTIA ET EXCVSATIONE
VITIORVM.*Apologus.*

Conduxerat quidam portorium ad amnem, qua pons transitum præbebat, hac conditione, vt singuli pro singulis vitiis persoluerent nummum. Aduenit quidam scabiosus, & ab illo petitur portorium nummi vnus, vt erat constitutum, qui cum recusaret pendere, occurrit portitor, & pignoris loco detrahit viatori pileum: atque ibi apparet in caluitie alterum vitium Alopecia. Ergo duos (inquit) iam nummos solves, minime, (inquit viator) & luctari incipit, dumque à valentiore datur ad terram, conspicitur hernia: Tres, inquit, portitor iam nummos peto, quos ille, qui vnum initio noluerat, tum numerare coactus est. Gilbert. Cagn. lib. i. narrat.

A P O D O S I S.

Hic tot vitiis opplerus, nec fateri potest vitium, nec videt. Cur? an quod ait Phædrus:

Pexas imposuit Iupiter nobis duas.

Proprijs repletam vitijs post tergum dedit:

Alienjs ante pectus suspendit grauem.

Hac re videre nostra mala non possumus:

Alij simul delinquunt censores sumus.

Sed quid lucrantur qui sibi folia ficus consuunt, & peccata pene omnibus nota vehementi studio tegunt? vt *Improbi pateant magis.*

PARABOLARVM
HISTORICARVM
LIBER QVARTVS.

HOMINIS MALA.

I. ABYDENVS STVLTVS.

Opinionis vis, vel felicitas improborum.

ERVNT in Abydo quemdam mente destitutum in theatrum progressum vacuum, multosque dies illic diligenter, tanquam in eo essent histriones, applausisse, acclamasseque admirabundè. Cæterùm, mente recepta, dixit suavius se nunquam atque eo tempore vixisse. Arist. de mirabili auscult.

APODOSIS.

Quàm multi imperitis oratoribus, & prope nullis, plaudunt opinione decepti, quàm multi insania ebrij, videntur sibi pulchri, beati, cùm nihil eorum, quæ sibi animo fingunt, possideant, sed vt Menippeæ Empusæ bona cuncta euolent, & dilabantur. Num merito hæc à Græco comico appellantur *εὐχολύγεια* *υἱεγ.* umbris somniisque similia: nec malè illud Plautinum. hîc vsurpari potest.

Bona εὐχολύγεια υἱεγ.

*Miris modis Dî ludos faciunt Hominibus,
Mirisque exemplis somnia in somnis dabant.*

II. ACCESSÆVS.

Præcristinator.

Comperendinatoris Hieroglyphicum est Accessæus decussatis brachiis cælum intuens, & expiscans an luna fluxu luminis or-

bem sui syderis impleat: hic nauta, vt satis ex adagio notum est, ignauia velum prætendens, commodi temporis opportunitatem, perfectionem vsque differebat; Lunas minimè fauentes caussatus, quæ tamen, cum & actu, & labore, & senio cælum vsquequaque lustrarent, desidiosus hic Callipides nusquam soluebat de portu. Diogenianus Centuria 1. Adag. 57. *Ἦν δ' κυβερνήτης ὃς ῥάθυμος ἂν ἔλεγε διὰ παντός ἀγῶνιστον σελῶναι, ἵνα ὅς φωνὴ ὁ πλοῦς αὐτῶν ᾖ.*

A P O D O S I S.

Tales sunt partim ignaui, partim etiam callidi & malitiosi compendinatores, qui cum minimè rem promoueant, in cælum & sydera suæ negligentia caussam refundunt.

Luna quater latuit, toto quater orbe recreuit.

III. ALEXANDER EBRIVS MORIENS CVM

BACCHO EXPOSTVLAT.

Nullum numen abest, si sit prudentia.

Ephippus, lib. de Alexandri & Ephestionis sepultura; Proteas (inquit) Macedo bibacissimus fuit, robustoque corpore vitam traduxit, cum se plurimum in bibendo exercuisset. Alexander igitur poculum, quod duos congios capiebat, cum poposcisset, Proteæ id præbuit: Ille verò sumptum multis laudibus regem prosequutus exhaust cum plausu omnium, ac paulo post poculum idem postulauit, rursumque Alexandro propinans, id hausit. Rex autem generosè quidem ebibit, sed perferre non potuit in puluinar reclinatus, & poculo è manibus demisso, ac iam inde morbo correptus interijt; Baccho, vt fama est, irato, quod Thebas patriam suam obsedisset.

A P O D O S I S.

Stultum est suorum malorum causam in Deum, aut fatum, non in suas libidines & flagitia, reijcere. Senec. epist. 93. *Multos inueni equos aduersus homines, aduersus Deum neminem: obiurgamus quotidie fatum.*

IV. ANAXANDER.

Adulatorum impudentia.

Satyrus in vitis, scribit Anaxandrum Eudæmonicum Philosophum, vnum ex assentatoribus Alexandri, cum rege iter facientem vt stupendo fragore inopinatoque tonuit, omnibus pauore consternatis: Hoccine fecisti, ô Alexander Iouis filij Athen, lib. vi.

A P O D O S I S.

Meretur is inter tot adulatorum greges, qui non vltimas teneat, & inuerecundæ assentationis typus fiat: *alius quidem*, vt ait Seneca natural. quaest. lib. iv. *adulatione clam utebatur parçè, alius ex aperto palam, rusticitate simulata, quasi simplicitas illa non ars sit.* Plancus artifex ante Velleium maximus, aiebat, non esse occultè, nec ex dissimulato blandiendum: *Perit*, inquit, *procari, si latet*: hoc Anaxander nouerat, qui tam impudenter assentabatur.

V. ANA-

V. ANAXENOR IN IOVIS PURPURA.

Honor indignis concessus.

ANaxenorem cytharædum extulerunt quidem theatra, sed multo magis Antonius, qui eum etiam militibus stipatum, tributum exactorem è quatuor urbibus constituit. Patria quoque ipsum haud mediocriter ornauit, ea ipsa purpura induens, quæ Ioui Sospolidi, hoc est, urbis Seruatori, erat consecrata. Strabo lib. xiv.

APODOSIS.

Hoc schemate exprimitur vilis, & tenuis homuncio, summis honoribus affectus; qualis Æschines fingitur à Demosthene, qui in nobili oratione *ὁπὶ στρατῷ, ἀεσβεγῖος ἐνόμαος, τραγικὸς πῆδικος*, nominatur.

*Sic dentata sibi videtur Agle,
Emptis cornibus, indicoque cornu,
Sic quæ nigrior est cadente moro,
Cerussata sibi placet Licoris.* Martial. lib. i.

VI. ÆNETVS QVINQVERTIO.

Honoris humani fragilitas.

IN Olympiis victor declaratus, simul atque coronam accepit, excessit è vita. Pausan. in Laconic. pag. c.

APODOSIS.

Quis iam illud non inclamabit? *εἰδωλὰ εἰδῶτων ἀνθρώπων θεήματα.* Mors certè in coronis & triumphis ludos facit, cum mortales in ipso honorum limine, quos infinitis laboribus quæsierunt, importuna rapiat. Num rectè Æneto illud Poëtæ congruit.

Prehensa vouet expirare corona.

Addi poterit quod fertur de Gueschlino, cuius tumulo clauces arcis quam obsederat, impositæ.

VII. ANTHEAS AD MUSICAM.

Imperitus & indoctus auditor.

Hic Scytharum Rex Ismeniam tibicinem bello captum canere iussit inter pocula. Omnibus autem admirantibus, & præ voluptate plaudentibus, iureiurando affirmavit, suauius se interdum equum hinnientem audisse. Plutarch. de Fortun. Alexand.

APODOSIS.

D Hieronymus ad Marcellam: *Asino quippè lyra superflue canit.* *ἄγος λύρας ἠκούσε, καὶ σάλπιγξ ὕε.*

VIII. ANTONII ANTRVM BACCHICVM.

Gula triumphus.

Socrates Rhodius Antonium scribit Athenis commoratum: conspicuum vndique super theatro cœnaculum temporarium ædificasse, virenti fronde opacatum, antri Bacchici specie, ubi tympanis adaptatis, hinnulorumque pellibus, & reliquis Dionysiacorum ludorum ornamentis, cum amicis statim à diluculo recubans ad ebrietatem vsque potaret.

APOD. Vitia ipsa plerumque authoribus displicent, & temperantiam laudant non sobrii: at ubi libido non contenta domesticis parietibus, effert in publicum, & speciem dignitatis rebus turpibus affingit, apparet in summam desperationem res venisse, habes de hac Antonij intemperantia in Cicerone & Plutarcho dignum planè triumuiro tabernaculum.

IX. APICIUS.

Helluonum typus.

Apicius infamis gurgis, Tiberij vixit temporibus, & Minturnis, quæ ciuitas est Campaniæ, vt plurimum degens locustis vescatur magno emptis, quæ illic nascentes, & maximas Smyrnaas, & Astacos Alexandrinos amplitudine vincebant: Cùm in Africa vastæ, inusitatæque magnitudinis audisset reperiri, continuo illò naui profectus, multaue incommoda nauigationis perpeffus: sed cùm minores inuenisset, quàm fama diuulgasset, illicò ne commoratus quidem in portu, Minturnas regressus est. Athen. lib. 1.

APOD. Hic dementissimæ gulæ Catillo typus esse poterit omnium, qui ab Eunapio *αποτίος* *απός* dictus est. Describitur à Seneca de vita beata libro singulari. *Aspice nomentanum & Apicium terrarum ac maris, vt isti vocant, bona conquirentes, & super mensam recognoscentes omnium gentium animalia. vide hos eosdem è lectis suis spectantes, popinam suam, aures vocum sono, spectaculis oculos, saporibus palatum suum delectantes: mollibus lenibusque fomentis totum lacepsitur eorum corpus, & ne nares interim cessent, odoribus varijs inficitur locus ipse, in quo luxurie parentatur.*

X. ARTEMON.

Improbi meticulosi.

Artemon, qui *μετφορέως* dictus fuit, improbæ fuit nequitiae, vt qui assiduò lectica vectaretur, vel potius in lecto portaretur. Is adeò erat meticulosus, vt etiam domi tranquillè desidenti, duo famuli scutum æreum supra caput sustinere cogerentur, ne quid ex alto decideret, aut improuiso telo feriretur. Vide Stromateum. v. 1317.

APODOSIS.

Diffidens malum improbitas, omnia tuta timet, nec ei domus commune omnium perfugium ad quietem data.

Menandes.

Ο πωριστὴν αὐτῷ τι, καὶ ἢ δρασίματος,

Ἡ σωεὶς αὐτὸν δαλδατον εἶναι ποιεῖ.

Qui aliquid sibi conscius, etiam si fuerit audacissimus, Conscientia tamen facit ipsum timidissimum.

XI. ASTOMI.

Cenodoxi.

Astomorum gens sine ore, corpore toto hirta vestita frondium lanugine, halitu tantum viuens & odore, quem ex naribus trahit, Plin. lib. vii. cap. 11.

ApoD. Cenodoxi os nullum habent, ad Dei, aut gratissimorum hominum laudem prædicandam: toti sunt veri honoris ornamentis destituti, & nihil habent præter pilos & folia, hoc est, humanarum rerum quisquilias, res omnino leues, & nugatorias, halitu tantum viuunt, an vanæ gloriolæ auris; quas naribus excipiunt, cum os non habeant, & ad solidæ laudis pabulum excipiendum non egeant.

Quicumque solam mente præcipiti petit,

Summamque credit gloriam,

Latè patentes ætheris cernat plagas,

Arctumque terrarum situm,

Breuem replere non valentis ambitum:

Pudebit aucti nominis. Boëtius Metro. 7. lib. 2.

XXII. ATERGATIDIS PISCES.

Vltio diuina.

A Tergatis regina, piscium ad insaniam vsque auida, à Mopso Lydo capta, cum Icthye filio in lacu Ascaloni vicino demersa, & suffocata est, atque ob suam insolentiam, & iniurias, à piscibus deuorata. Xanthus Lydius & Athen. lib. viii.

Apodosi.

Eadem sæpè sunt voluptuariis libidinis, & suppliciorum instrumenta. *Per quæ quis peccat, per eadem punitur:*

Ex modo quæ fuerat gloria, pœna fuit.

XIII. ATHANATOS.

Dives stultus.

A Thanatos vir robustus, prodigiosæ ostentationis quingenario thorace plumbeo indutus cothurnisque quingentorum pondo calceatus per scenam ingressus est. Plin. lib. vii. cap. 20.

Apodosi.

Cadit in stultos diuites, qui se ad cælum iter affectare dicunt, tot ponderibus præpediti, quibus se potius scenicè ostentent, quam salutis viam expediunt. Minutius Felix in Octauio. *igitur ut qui viam terit, eo felicius quo leuior incedit, ita beatiore in hoc itinere viuendi qui paupertate se subleuat, non sub diuitiarum pondere suffirat.*

Cum victi mures mustelarum exercitu

(Historia quorum in tabernis pingitur)

Eugere, & artos circum trepidarent cauos.

Agrè recepti tamen euaserunt necem.

Duces eorum, qui capitibus cornua

Suis ligarant, ut conspicuum in pralio

Haerent signum quod sequerentur milites,

Hæse in portis, sunt que capti ab hostibus:

Quos immolatos victor audis dentibus

Capacis alui mersæ tartareo specu.

Gloria terrarum vilis.

Fabula lepidæ de muribus cornigeris.

XIV. CALIGULÆ ACERVI AVREI.

Avaritia.

Idem nouissimè contrectanda pecuniæ cupidine incensus, sæpè super immensos aureorum acervos, patentissimo diffusos loco, & nudis pedibus spatiatus, & toto corpore aliquandiù volutatus est. Tranquill. in Caligul. cap. XLIII.

APODOSIS.

Auari aurum intuentes sibi applaudunt, & in eo animo merguntur, nullum inde fructum, præter vanam ostentationem, colligentes.

*At qui tantulo eget quantum est opus, is neque limo
Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in vudis.*

Horat. Satyr. I. lib. I.

*Caliphas in
auro perijt.*

Non omittendus est hîc Caliphas qui inter auri, & gemmarum acervos volutatus fame interiit. Occupata siquidem Babylone ab Halaone Tartarorum Regis fratre, omnique populo deleta, Caliphas sacrorum Mahometanorum summus magister, qui magnum thesaurum congererat, comprehensus mediis auri gemmarumque acervis impositus est, in quibus plures dies asseruatus, inedia, vel sanè pretiosa fame consumptus est. Sabellic. lib. 7. Ennead. 9.

XV. CALIGULÆ PRO BACCHO ORNATVS IVRA REDDIT.

Iudex dissolutus.

Caligula pro Baccho ornatus prodibat in publicum, & cum eadem iura dicebat. Athen. lib. IV. de hoc cultu habes in Tranquillo cap. LII. *Vestitu calceatus, & cætero habitu, neque patrio, neque civili, ac denique humano semper usus est.*

APODOSIS.

*Soli mel liba-
sum.*

Turpe & fœdum, Principem iura reddentem pro Baccho ornatum sedere: turpius & fœdius, Iudicem in vinum se ingurgitare, & ebrium magni etiam momenti causas tractare. Sapiebat illa mulier, quæ Philippum Regem, sed sobrium appellabat. Quæ potest esse in vino digna iudice commentatio, ubi mens, *ἐν οἷνῳ χύμασιν νεύαται*? Ea de causa Græci, cum facerent sacra Soli, qui, *πῦρ ὁρατὶ, ἔξ πῦρ ἐπ' αὐτοῦ, πῦρ βεβηλὸς*, mel libabant; Quod existimarent Solem rerum omnium moderatorem, à vino & ebrietate alienissimum. Philochorus lib. XII.

XVI. CALIGULÆ CAPVT IN IOVIS CORPORE.

Dux ignauus in florenti Rep.

Diuinam Maiestatem. Caligula affectauit, datoque negotio, vt simulachra Numinum religione, & arte præclara, inter quæ Olympici Iouis apportarentur è Græcia, quibus capite dempto suum imposeret. Sueton. in Calig. cap. XXII. Idem Olympius Iupiter, quem Romam transferri curauerat, tantum cachinnum repente edidit, vt machinis labefactis, hospites diffugerent. Suet. I. VII.

APODOSIS.

Corpus erat Iouis Olympici, caput Caligulae malè sanum. Sic florētissimo plerumque Reip. corpori ignavi duces imponuntur.

Sed leue pondus erat.

XVII. CALIGULÆ PALMA.

Victoria turpis.

Mirmillonem è ludo rudibus secum batuentem, & sponte prostratum confodit ferrea sica, ac more victorum cum palma discurrit. Sueton. cap. xxxii.

APODOSIS.

Laurea hæc est in mustaceo, quid fœdus quàm Imperatorem gentium de vnus vilissimi gladiatoris anima triumphare? Similiter faciunt potentes aulici, qui se pulchros, ac beatos putant, si infelicissimum homulum, à quo læsi fuerint, aut se læsos putent, suæ mactarent iracundiæ.

Fæda est de vili sanguine palma.

Num longè generosior Taurus in fabula apud Gabriam.

Tauri sedebat vilis in cornu culeæ:

Volare num se vellet, ipsum interrogat.

Respondet ille: nec sedentem noueram,

Nec euolantem te profecto sentiam.

Ultio mala.

Tauri fabula.

Noluit quippe de sanguine culicis triumphare, sed ipsum generosè spernere.

XVIII. CALIGULÆ TEMPLVM.

Gula improbitas.

Caligula cum se pro Ioue Latiali adorandum exhibuisset, templum etiam numini suo proprium, & sacerdotes, & excogitatissimas hostias instituit. In templo simulachrum stabat aureum Iconicum: amiciebatúrque quotidie veste, quali ipse vteretur. Magisteria sacerdotis ditissimus quisque, & ambitione, & licitatione maxima vicibus comparabat. Hostiæ erant Phœnicopterij, Pauones, Tetraones, Numidicæ Meleagrides, Phasianæ, quæ generatim per singulos dies immolarentur. Tranquill. in Caligul. xxi.

APODOSIS.

Humani quidem Ioues potentes sunt helluones: templum, culina: Sacerdotes, coqui: Hostiæ, cupediæ omnis generis. Recte exclamat Scribani nostri viri doctissimi Philosophus Christianus. O ubi mens nostra vix palmari stomacho ingentia fumant fumibula, feruent tripedales aheni, Babylonix calent fornaces, immanes æstuant ignes, superstant fercula ferculis lassatis mensis. Seruorum, ancillarum, coquorum sudat exercitus, natant penuaria vino, fatiscunt horrea frumento. Et ego credam vnum ventrem in quo plurimarum non rarè gentium conduntur vina?

XIX. CAMBLES.

Maritus improbus

X Anthus in Lydiacis narrat, Cambletem Lydorum olim regem edacem & gastrimargum fuisse, noctūque vxorem suam in frustra dissectam vorasse. Deinde crastino manē reperta coniugis manu, quæ ad eius os hæserat, re cognita & in vulgus sparsa, se ipsum iugulasse. Athen. lib. x.

APODOSIS.

Voratores coniugum sunt impij mariti, qui coniugalis concordie vinculum rumpunt, & miserarum vxorum dotes in lustris ac ganeis decoquunt.

XX. CANTIBARIS.

Gula lassatur non satiatur.

C Learchus, libro quinto vitarum scribit, Cantabaridi Persæ cum mandendo essent defatigatæ maxillæ, hianti domesticos cibum iniicere solitos, tanquam in vas quoddam inanime. Athen. lib. x.

APODOSIS.

Helluones adeò tetra sunt, & profunda gulæ, vt saburrati cibis adhuc concupiscant, doleantque, vt ait Seneca, quod magna pars eorum sclicitatis exclusa corporis angustis esset, quorum gula.

Lassata cibus, nondum satiata recessit.

XXI. CITHAROEDVS IASSIORVM.

Concionum & oratorum neglectus.

C Vm Citharædus quippiam Iassi artem suam publicè ostentaret, tantisper ab omnibus auditus est, dum tintinabulum signum venditionis piscium daret, eo audito vniuersi ad negotiationem piscium discesserunt, vno excepto, qui erat surdaster maiorem in modum. Ad hunc accessisse dicitur Citharædus, maximasque egisse gratias, qui ipsum honore affecisset, tantoque studio musicæ ferueret, cum reliqui, simul atque tintinabulum signum dedisset, discessissent. Quid ergo signum datum est? inquit surdaster; tu igitur valet, & statim è conspectu se proripuit. Strab. lib. xiv.

APODOSIS.

Misera plerumque Concionatorum conditio, quos omnes priuatarum rerum studiis illecti relinquunt, & si quæ occupatio, aut voluptas fuerit oblata, malunt audire discum, quam philosophum, vel certè aliqui audiunt, qui minimè intelligunt. Notatur & vanitas oratorum, qui plerumque se multum placuisse existimant, cum ab auditoribus oscitantibus auditi vix fuerunt.

*Vbi vanus animus aura captus frivola,**Abripuit insolentem sibi fiduciam,**Facile ad derisum stulta lenitas ducitur.*

Vanitas stulta.
ta.

Maiestatis vanus simulator.

Clearchus Heracliae tyrannus gestavit fulmen, & filium Tonictrum appellavit. Plutar. in Fort. Alexand. lib. II. Similis in eo Salmoneo fuit.

*Demens qui nimbos & non imitabile fulmen
Ære, & Cornipedum cursu simularat equorum.
Contorsit (non ille faces, nec fumea tædis
Lumina) præcipitemque immani turbine adegit.*

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Melius amore, quàm terrore regitur humanum genus, parùm cordati sunt principes, qui gravitate vocis, toruitate vultus, ac morum truculentia, fugaque consuetudinis humanæ, maiestatem & auctoritatem Imperij sibi videntur imitari. βαρύτητι φωνῆς, & βλέμματος τεραχύνει, & δυσκολία, τῶσπον, & ἀμείλια διαίτης, ὅγκον ἡγεμονίας & στυμνότητα μιμνῆσθαι διδόνειν. Plutarchus.

XXIII. CYLICRANES.

Vinosi.

Populi ita dicti, quod poculi effigiem impressam humeris semper gestarent. Athen. lib. XI. κυλικράνες ὃ λέγονται, ὅτι τὸν ὅμοιον καὶ ἐστὶ μῆθοι κύλικας ποῦν. Tanti illi poculum fecerunt: & certè Nomadum quorundam omnis opulenta est poculum, gladius, aquale. Ibid.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ

Rectè cum Cyclicranibus comparari poterunt vinosi, qui non modò amphoræ speciem, sed ipsam amphoram vbique circumferunt, & Horatianum illud ad amphoram nequissimè exclamant. Od. XXI. lib. III.

O para tecum.

XXIV. Ex DEMETRIO MATVLA.

Honoris humani lubrica vicissitudo.

Cassander Athenis in ditionem acceptis vsus est humaniter, vrbique ciuem præfecit Demetrium Phalereum, Theophrasti discipulum qui instauravit popularis Reip. statum, quantum ferebant tempora. Verùm invidia, & paucorum inimicitia tantùm valuerunt, ut Cassandro mortuo fugere in Ægyptum sit coactus, statuâsque eius ampliùs motu facto aduersarij deiecerunt, conflaueruntque: addunt quidam conflationem in matulas factam: κατεχάρευσαν ἔργοι ὃ προσεδάσαν ὅτι & εἰς ἀμάδας. Strab. lib. 9. Marcus Terentius Varro eius imagini subscripsit, hic Demetrius Æneas toraptus est, quot lucas habet annus absolutus.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Nihil honoribus rebûsque humanis incertius. Quid miraris virum trecentis statuis insignem, & omni honore florentissimum conflari in matulam? hos quotidie res humanæ ludos experiuntur:

Οὐδὲ γὰρ μοι γέλωτος πρὸς αὐτὰ πέποιετο,
 Ἀρδεύειν τιμῆς, καὶ κλέος οὐλομένοιο.
Neque mihi opus aura celerrimè fluente;
Humano honore, & decore perituro.

D. Gregorij Naz. τιμαυτ. α. D. Cyprian. epist. 2. *Malorum blandientium virum occultum est, & arridentis nequitia facies quidem lata, sed calamitatis abstrusa illecebrosa fallacia.*

XXV. DEMOCHARIS.

Verborum obscenitas fugienda.

Democharis, vt erat ore impuro, apud Athenienses vetitus est ignem Vestæ sacrum sufflare, ne fœdi spiritus contagione purissimam flammam contaminaret. Timæus Historicus.

APODOSIS.

Indigni sunt qui Dei verbum, aut leges diuinitus institutas vsurpent, qui prætextatis, atque impuris verbis os, & linguam addixerunt suam, ἡ ἀσεβείαν τὸ σκιάει οἱ λόγοι. Isidor. ep. ccxxxii.

*Libri obsceni
in gustu ha-
bent vene-
num.*

Habent ista, vt ait S. Paulinus, in specie lenocinium: in gustu venenum, quorum vsus in crimine, pretium in morte numeratur. Paul. in epist. ad Iouium fratrem.

XXVI. DEXICREONTIS AQUA.

Vilia carò vendita.

Dexicreon nauta, suadente Venere, nauim, non sine elegantiorum mercatorum risu, aqua oneravit, quam deinde cæteris dulci aqua egentibus, tam carò vendidit, vt cæterarum mercium superaret pretium. Plutarch. in quæst. Græc. 55.

APODOSIS.

Quædam primo aspectu videntur vilia, quorum summum precium necessitas facit.

Vel maxime despecta nunquam despice.

XXVII. DIOGENES EPICUREVS SACERDOS VIRTUTIS.

Simulatio, vel hypocrisis.

Diogenes Epicureus ab Alexandro rege Syriæ petit, quod minime Philosophum decebat, sibi vt liceret purpuream tunicam induere, & auream coronam gestare cum virtutis imagine in eius medio posita, cuius sacerdotem appellari se cupiebat. Vtrumque rex concessit, coronamque, & tuniculam insuper largitus est. Ea Diogenes Lysiodo fœminæ, quam deperibat, dono dedit, quæ postridiè ipso Diogene cum rege & grauissimo comitatu sedente inter tibicinas introducta, cum eadem corona, & imagine virtutis magno omnium risu visa est. Athen.

APODOSIS.

Multi speciem virtutis habent in veste, quam nunquam habuerunt in pectore. Quid refert an Diogenes Philosophus, an Lysiodos tibicina sigillum habeat virtutis? simile est illud prouerbio Græcorum iactatum:

iactatum: πολλοὶ γὰρ θυρσοῖσι παῖσι ὃ βαρύνει. *Multi Thyrsiferi, pauci vero Bacchi*, non omnes qui habent citharam, sunt citharædi, inquit Varro II. de re rustica: *Malunt sibi omnes personam quam faciem*. Talis fuit ille Gryllus, de quo Curopalates Michaëlis tertij impietatem narrans. Cynædos ille in honore habens & colens, diuinis verò illudens & insultans, sacras vestes auro contextas induit & chlamides; turpiterque & impurè cogebat res diuinas peragere, castissimæque mysteria: istorum Principem Gryllum nomine Patriarcham vocans, & reliquos vndecim Metropolitæ, se quoque vnum ex sacerdotibus fieri voluit, qui præsul colonix appellabatur: cùmque oporteret eos canere, mysteriaque perficere, cithara cantiunculas absoluebant, nunc sensim quodam modo & leni voce resonantes, nunc incitata & clara, perinde atque in sacris ceremoniis sacerdotes sacrorum hymnorum voces edere consueuerunt: habebantque vasa inaurata & pretiosis lapidibus ornata, quæ aceto & sinapi implentes, iis qui sumerent, porrigebant: ad hunc modum sacrorum & impolluta mysteria irridentes. Ioann. Curop. in Michaële. Baron. ad Michal. 13. ix.

XXVIII. DIONYSII COLUMBÆ.

Liberalitas ficta.

Dionysius senior cùm tyrannum ageret, Locris formosas Virgines conducere ad conuiuia solebat, & columbas integris alis ἀλοήγεις dimittere, virginibusque imperare, vt eas nudæ captarent: quibusdam etiam sandalia indutis inæqualia, alterum sublime, alterum humile dedecoris causa iussit, vt sic columbas captarent. Strab. lib. 6. pag. 149.

APODOSIS.

Beneficia dare oportet, non nepotari, & per lasciuiam intrudere: præclarè in illum Dionysium & similes eius cadunt hæc verba Senecæ. *O superbia magnæ fortunæ! ô stultissimum malum! vt à te nihil accipere iuuat! vt omne beneficium in iniuriam conuertis! vt te omnia nimia delectant! vt te omnia dedecent! quoque altius te subleuasti, hoc depressiores, ostendisque te non agnoscere ista bona quibus tantum infaris.* Seneca lib. de beneficiis cap. 13.

XXIX. DIONYSII FILIÆ.

Improbitas affectatrix virtutis.

Dionysij pater matricida bipedum quadripedumque nequissimus, filiarum vnâ virtutem, alteram temperantiam, tertiam iustitiam nominauit. Plutarch. in Fort. Alexand. lib. 2.

APODOSIS.

Nemo adeò improbus est, qui virtutis nomen non affectet: tam clara, tam illustris est eius species, vt improbos obiecta cruciet, & cùm minimè sequantur, fingant tamen se diligere.

Magne Pater Dintum seuos punire Tyrannos

Et aliâ ratione velis, cùm dira libido

*Mouerit ingenium feruenti cinctâ veneno :
Virtutem videant intabescantque relicta.*

Perf. Sat. III. v. 35.

XXX. DORIONIS VOTVM.

Votum obliquum.

ARistodemus lib. 2. facetiarum memorabilium scripsit, cum Dorion Crumatopæus, & loripes, in conuiuio claudicantis pedis soleam amisisset: furi, inquit, nil grauius imprecabor quàm vt eius pedi calceus conueniat. οὐδὲν ἔφη πλείον καταράσσειν τῷ κλέπτειν, ἢ ἀρμόσαι αὐτῷ τὸ σιδήριον. Athen. lib. VIII.

ΑΠΟΔ. Obliqua mali imprecatio sub boni specie emissa. Dorioni similes sunt, qui cum videantur amicis bona exoptare, ambiguis verbis mala imprecantur: vel in eos etiam cadit, qui ea sibi ardentem cupiunt, vel aliis eripiunt quibus uti non possunt.

Mettri se suo pede.

XXX. EICADASTES PVGNANS IN PLACENTAS.

Gula lethifera.

Eicadastes Epicureus allata placenta, quæ nondum feruere desierat, omnibusque abstinentibus, ipse heroicum illud inclamans ex Homero, quasi in Chimæram pugnaturus.

Τὸν δ' ἐγὼ πάντας εἶμι, καὶ εἰ πλεὶς χεῖρας ἔοικε.

Aduersus illam gradior, etsi manus igni similes habeat,
Impetum fecit, & perustis faucibus elatus est à conuiuio. Athen. l. 7.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Dignus hic Eicadastæ tumulus, qui omnibus helluonibus in typum miseræ voracitatis proponatur.

Non poterat letho nobiliore mori.

XXXII. CLITI AMORGOS.

Superbia seu vana gloria.

Clitus, ad Amorgum, depressis tribus, aut ad summum, quatuor nanibus, tam impotenti lætitia exultauit, vt tridentem gestare. Neptunumque dici, & induere non erubesceret. Plutarch. de Fort. Alex. lib. II. Idem fermè habet de Sexto Pompeio Appian. l. 5. de bellis ciuilibus. Ille enim se Neptuni, & Salatiæ filium in decus naualis victoriæ lubenter appellari audiuit.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Vani homines propter leues gloriolas ingentes habent spiritus, & agunt tragicas simias, non tam ridiculè, quàm turpiter. *Deforme est enim de seipso predicare, falsa præsertim, cum irrisione audientium imitari militem gloriosum.* Cic. i. offic.

XXXIII. EUTHYDEMVS.

Malum necessarium.

Mylasa vrbs est Cariæ, in qua floruit nobilis orator Euthydemus, nimia quidem potentia, sed tamen vtilissimæ ciuitati, in

quem perorans, Hybreas dixit, Euthydemus *malum est ciuitati necessarium*: nam neque tecum viuere possumus, neque sine te. Strab. lib. XIV.

A P O D O S I S.

In eos qui nocent quidem, sed mala bonis compensant, talis erat Aterius: de quo Seneca IV. contra Proœm. *Redimebat Aterius vitia virtutibus, & plus habebat quod laudares, quam quod ignosceres.*

XXXIV. ERICI VENTOSVS PILEVS.

Potentes & gratiosi.

ERICUS Rex Suetiæ in arte magica nulli suo tempore secundus habebatur, tamque familiaris erat malis dæmoniis, quorum cultui summoperè vacabat, vt quocumque verteret pileum suum, confestim inde optatus ventus aspiraret. Olaus magnus lib. III. cap. XIII.

A P O D O S I S.

Potentes & gratiosi homines ea sunt autoritate præditi, vt quamcumque in partem vel leuiter inclinarint, in eam incredibilis mentium animorumque conspiret fauor.

Omnes hoc fidere currunt.

XXXV. E U E N I V S.

Pastorum vigilantia.

Sunt in Apollonia oues Solis sacræ, quas noctu viri fortuna splendidi custodiebant. Euenius aliquis suas pro more vices agens in pecoris custodia, lupum ingredi in ouile, & sexaginta oues sua incuria deuorari patitur, ex quo, iudicio ciuitatis, damnatus, oculis orbatur. Herod. lib. IX.

A P O D. Commendat hæc tabula pastoribus Ecclesiæ vigilantiam, qui non Solis oues, sed sempiterni Dei custodiunt. Non modò lupos arcere, & oues alere debent, sed etiam senis Pastoris apud Aurelium Nemesianum præceptum audire.

*Te quoque non pudeat cum seruis ouilia vises,
Si qua iacebit ouis partu resoluta recenti,
Hanc humeris portare tuis, natosque tepenti
Ferre sinu tremulos, & nondum stare probatos.*

*Pastorum
vigilantia.*

Ecloga v.

XXXVI. FVLVIVS ARGENTARIVS.

Latitia intempestiua.

FVLVIUS Argent. bello Punico secundo, cum corona rosacea interditi è pergula sua in forum prospexisse dictus, ex autoritate Senatus in carcerem adductus, non ante finem belli emissus est. Plin. XXI. cap. 3.

A P O D O S I S.

Hæc parabola eos perstringit, qui inter sacrosanctæ passionis tempora, & spinas Domini, deliciarum rosas vsurpant, quam indigna res in coronæ Christi contumeliam, floribus, auro & gemmis coronari!

*Clemens de
coronis Chri-
sti.*

Clem. Alex. pæd. II. cap. VIII. ἀλόγιστον ἀκηκοότες ἡμᾶς τὸν κύριον ἀγα-
θὰς ἐστραμμένον αὐτὸς ἐστραμμένους τῷ σωματῷ κυεῖν πέδαι, ἀπαδείδει τοῖς ἀδελφοῖς.
Infantum est nos qui Christum spinis coronatum audiuimus, quasi ve-
nerandis Domini cruciatibus illuderemus redimiri floribus.

XXXVII. FABRICIANI VENVS.

Vitia nocent authoribus.

FABIVS Fabricianus Maximus, dirapiens Tuxium, principem
Samnitium urbem, Venerem, quæ apud illos colebatur, Romam
misit, idemque ab vxore adultera paulo post interfectus est. Dositheus
tertio Italic.

APODOSIS.

Qui recipiunt vitia in publicum, cum debeant, & possint emen-
dare, sentiunt se illico domesticis malis opprimi.

Η δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλευσάντι κακίση. Hesiodorus.

Malitia ipsa maximam partem veneni sui bibit. Arthalus
apud Senecam, epist. LXXXII.

XXXVIII. HARPASTE SENECAE.

Vt nemo in sese tentat descendere.

HArpaste Senecæ cum cæca esset, non de amissione oculorum,
sed de domicilij obscuritate querebatur. Sic ille epist. 50. ad Lu-
ciliū. Harpastem vxoris meæ fatuam scis hereditarium onus in do-
mo mea remansisse. Ipse enim auersissimus ab istis prodigiis sum. Si
quando fatuo delectari volo, non est mihi longè quærendus, me rideo.
Hæc fatua subito desuit viuere. Incredibilem tibi narro rem, nescit se
esse cæcam. Subinde pædagogum suum rogat vt migret, ait domum
tenebrosam esse.

APODOSIS.

Apodosim sic reddit Seneca, hoc quod in illa ridemus, omnibus
nobis accidere, liqueat tibi. Nemo se auarum esse intelligit, nemo
cupidum.

XXXIX. HELIOGABALI CONVIVIUM.

Felicitas umbratilis.

Parasitis in secunda mensa sæpè ceream cœnam, sæpè ligneam, sæ-
pè eburneam, aliquando fictilem, nonnunquam vel marmoream
etiam, vel lapideam exhibuit: Ita vt omnia illis exhiberentur viden-
da de diuersa materia, quæ ipse cœnabat, cum tantum biberent per
singula fercula, e manus, quasi comedissent, lauarent, nonnunquam
pictas ciborum tabulas idem exhibebat, inter quas conuiuæ famæ ma-
cerarentur. Aelius Lampridius in Heliogabalo.

APODOSIS.

Tales sunt res opesque humanæ, vmbra bonorum & simulachra
potius, quam vera bona, imò, vt ait Theophylactus, εἰδύλωτον εἰδύλωτον.

XL. IUPITER MENEKRATES.

Simulatio diuinitatis inepta.

Menekrates medicus eos, quos à morbo sacro curasset, cauere, & scripto polliceri cogebat, futuros sibi obtemperantes, seruos ac comites vbi conualuissent. Ex illis vnus Nicostratus Argius comitum morbo liberatus Herculis vestitu incedebat: alius Apollinis, Mercurij alius: alius denique Æsculapij. Athen. lib. 7. pag. cclxxxix.

APODOSIS.

Deum non facit vestis, aut comitatus, sed conscientia, & virtutis integritas Deo similes reddit mortales: multi Iouis sceptrum, & fulmina sibi arrogarunt, sanctitatem diuinam pauci expresserunt.

Πολλοὶ θρησκόλοι, πῦρες δὲ τε μαρτυρεῖται αἰσθεῖς. 3. Enodot.

XLI. IXIONII AMICI HELIOGABALI.

Aulica vite lubrica conditio.

Parasitos ad rotam aquariam ligabat, & cum vertigine sub aquas mittebat, rursusque in summum reuoluebat, eosque Ixionios amicos vocauit. Ælius Lampridius in Heliogab.

APODOSIS.

Præclarus in hac rota typus inconstantiae fauoris aulici. Palladas.

ἢ τὸν μὲν κατὰ γούρου πάλιν σπαιρῶν δόει.

Τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς νεφελῶν εἰς αἰθέρα κατὰ γούρου.

Fortuna aulica alios in orbem euehit, alios ex nubibus ad inferos deprimit. Idcirco Orontes recte aulicos cum digitis Arithmeticorum comparabat, qui nunc decem millia, nunc vnum significant. καὶ δὲ αὐτὸ τῶν ἀεὶ θρησκόλων δάκτυλοι, νῦν μὲν μυριάδες, νῦν ὅμως μονάδα πηγαὶ δυνάμει.

XLII. LYSIMACHVS HASTA CÆLVM FERIENS.

Superbia.

Lysimachus, cum loca ad Thraciam vergentia obtinuisset, eò usque dementiæ euasit, vt diceret. Nunc demum Byzantijs ad me veniunt, postquam lancea cælum attigi. Ibi Pasides Byzantius, qui tum fortè aderat: Recedamus, inquit, ne ille lanceæ mucrone cælum perforet. Plutarch. in Fort. Alexand. lib. II.

APODOSIS.

Typus hic erit Thraconis, siue hominis dementis iactantiæ, qui iam non feriat, quod ait ille, sublimi sydera vertice, sed cælum ipsum hasta configere nitatur. Restat vt & illud immurmuret.

Δυσμενέων δὲ τε πῦρες ἐμὴ μὲν ἀντίωσιν.

XLIII. MARCELLI STATVA.

Solem Orientem adorare.

Acusatus est Marcellus apud Tiberium, quod cum antea Augusti Cæsaris statuam consecrasset, mox Tiberio post mortem Augusti, ad Imperij gubernacula euecto in eadem statua, amputato Augusti Cæsaris capite, Tiberij faciem indidisset, Actam rem in Senatu refert. Tranquillus, & quia ambigebatur per tormenta quæsitam, damnato

tandem reo, hoc genus calumniæ eò processit, vt hæc quoque capitalia essent, &c. Vide Cornel. Tacit. lib. 1. Tranquill. in Tiberio LVIII.

APODOSIS.

Eo fermè ingenio sunt omnes aulici adulatorum, vt Principum, dum viuunt, nomen, & titulos colant, mortuorum non modò memoriam obliterari sibi patiantur, sed penitus eradant; pectore aliarum sibi amicitiarum speciem deturbatis prioribus vltro ingerentes.

XLIV. MARCVS ANTONIVS SALOMON DICTVS.

Esto quod audis.

NVlla vnquam, opinor, vanæ ostentationis vel præpostera adulationis erga principes clarior imago visa est, quam in M. Antonij monumento: qui cum esset ad omnem propè flagitiosi animi demeritiam pessundatus, se nomine sapientissimi Regis insigniri, & quasi religiosum ædificium sanctissimi templi custodiæ affigi per impudentiam aliquorum (vt credibile est) adulatorum passus est. Refert enim Villalpandus noster se nummum vidisse peruetustum, in cuius facie altera esset M. Antonij imago cum hac inscriptione, *Rex Salomon*. Altera facies templum exprimebat Hebraicis characteribus insignita, quibus illud esse Salomonis templum indicaretur. Villalpandus tomo 2. in ep. nuncupat. ad Phil. tertium Regem Catholicum.

APODOSIS.

Quàm multi speciosis titulis suas ostendant ineptias, & ea gestant insignia, quæ non magis illis conueniunt, quàm *Calonibus Sambuca*, quibus illud Laberij dictum sanè argutum rectè congruit,

Sepulchris similis, nil nisi nomen retineo.

XLV. MENIPPI AMASIA.

Voluptas hominum deceptorix.

HÆc Menippum spe coniugij demulcebat, omnibusque obsequiis deuincire studebat, vt se tandem eius carnibus saturaret, disertè narratur à Philostr. cap. VIII. lib. IV. in vita Apollonij, & à Budæo in philologo. Menippo, inquit, soli aliquando in via iter facienti, quæ Cenchreas ferebat, phantasma occurrit specie muliebri: apprehensa-que manu eius mulier iamdiu amore eius captam se esse dixit. Phœnissam autem sese origine esse aiebat, sed in suburbio Corinthi habitare, quoddam suburbiorum nuncupans. Quo, Menippe, inquit illa, si venire constitueris, cantilenam me cantitante mirè oblectabere: vinum-que illic bibes quale ante hunc diem nunquam; Nec vero ibidem tibi ab æmulo metus erit: tecum enim vno victura sum formosa cum formoso. Quibus verbis iuuenis pellectus, ad mulierem se contulit sub vesperam, deinde cum ea modo consuevit, vt solent qui amant. Apollonius autem cum eò venisset, in morem statuarij intuens in Menippum, hominem velut pictor oculis perlustrabat, deinde ubi perco- gnitum hominem iam habuit. Heus tu, ô formosè, inquit, quem

fœminæ decoræ captant, scito te serpentem sinu fouere, vicissimque foueri à serpente. Hæc & alia cum in illo nuptiarum eleganti conuiuio differuisset Apollonius, apertè rem prodens. Isthæc bona sponsa Empularum, inquit, est vna, quas quidam lamias esse, quidam laruas arbitrantur. Amant autem Empulsiæ, ac rebus venereis gaudent, tum carnibus præcipuè humanis delectantur, & quos homines comesse statuerunt, eos ante sollicitant motibus venereis. Tum Apollonij dicta noua sponsa refellente, & comiter, vt sit, in Philosophos cauilante, aurea pocula, argenteaque suppellex, vt quidem videbantur, inania & euanida interim abierunt. Serui etiam vinum miscentes & concinnatores obsoniorum, atque omne illud famulitium, repente non comparuerunt, cum præstigias confutasset Apollonius.

APODOSIS.

O quantum est in rebus inane!

XLVI. MINYAS.

Δίνες Μινυέζοι.

Minias primus ærarium ad pecuniam asseruandam fecisse dicitur. Pausan. in Bœoticis pag. cccx.

APOD. Dicitur ergo prouerbiali caractere in diuites *Δίνες Μινυέζοι*, qui Plutum illum miserum in arcis flagellant, vel potius strangulant, nec vsque liberè spirare patiuntur.

Nullus argento colore est auarus

Abdito terris, inimice lamina

Crispe Sallusti, nisi temperato

Splendeat vsu. Horat. Od. II. lib. 2.

Abiturus illuc quo priores abierunt,

Quid mente cœca miserum torques spiritum?

Phædrus Fabul. 77.

XLVII. MITHRIDATES INTER BELLVARVM SATELLITIVM

DORMIENS.

Improborum dissidentia & miseria.

Mithridates Ponticus cum somnum caperet, sui corporis custodiam nō modò armis & satellitibus excubitoribus committebat, sed magis etiam tauro, & equo, & ceruo, quos mansuefactos habebat. Ij enim ad custodiam eius dormientis aduigilantes, si quis accederet, illius sensum ex ipsa respiratione quem mox percipiebant, atque ille mugitu, alter hinnitu, alius sua propria voce, eum e somno excitabant. Æl. lib. VII. cap. XLVI.

APODOSIS.

Ex eo apparet quàm misera tyrannorum conditio, qui cum neminem habeant in tor aulicis fidelem, corporis sui custodiam belluis committere coguntur. Quantò melior nostrorum Regum conditio, qui amore & clementia animos sibi omnium deuinctos tenent? *stud est sanè vinculum pex quod respublica coheret. Ille spiritus vitalis,*

quem hæc tot millia trahit, nihil ipsa per se futura, nisi cinis & præda si mens illa imperij subtrahat? Seneca de Clementia.

XLVIII. MYCERINI NOCTES.

Voluptuaria vita.

Mycerinus rex, cum accepisset se intra annum septimum periturum, lucernarum magnam copiam sibi fieri curauit, ubique epulis, & ludo noctes coniungens cum diebus, ut ita annos quatuordecim ex septenis efficeret. Herod. lib. 2.

APODOSIS.

Hac illustri Herodoti parabola significantur homines voluptuarij nocturnis bacchationibus & intempestiuis conuiujs assidui, qui ut Mycerinus noctem vertunt in diem, & illud Martialis ep. xix. lib. x. impudenter occinunt.

*Seras tuior ibis ad lucernas,
Hæc hora est tua, cum furit Lyam,
Cum regnat rosa, cum madent capilli.*

XLIX. NERONIS CALIX.

Multa cadunt inter calicem, supremæque labra.

Accubanti in conuiuio Neroni decidens fulgur calicem quem in manibus tenebat excussit. Philost. lib. rv. cap. xiv. σπινυδὺν δὲ τῷ Νέρωνος ἐμπροσθεν τῇ τραπέζῃ σκηνῆος διήλασεν τῆς κωλίκος ἐν χερσὶν εὐστis, καὶ οὐ πλεὺ ἀπεχουσις τῷ σωματι.

APODOSIS.

Repentini sunt mortalium casus, & quod quisque vitat nunquam homini satis cautum est in horas. Horat. Car. II. Od. xiii.

L. NERONIS COPÆ.

Voluptates.

Quoties Nero Tiberij Ostiam deflueret, aut Baianum sinum præternavigaret, disposita per littora, & ripas diuersoriae tabernæ parabantur, insignes Ganæ & matronarum infitorie Copas imitantium, atque hortantium hinc inde ut appelleret. Suet. in Nerone. xxvii. Tacitus lupanaria vocat, lib. xv. Crepidinibus stagni lupanaria astabant illustribus fœminis completa.

APODOSIS.

Baianus sinus vita est, & Copæ quidem voluptates. Neronis vero miseri voluptuarij. Stat igitur in littore voluptas mellita sirenula, & his versibus amasiun compellat.

*Tu si me comitare puer, non limite duro
Iam tibi decurret concessi temporis ætas,
Haud vnquam trepidos abrumpet buccina somnos,
Non glaciem Arctoam, non experire furentis
Ardorem Cancris.
Sed current albique dies, horæque serena,
Et molli dabitur victu sperare senectam.*

Quantas

Quantas ipse Deus latos generavit in usus

Res homini pleneque dedit bona gaudia dextra.

Silius Ital. Verum, latet anguis in herba.

LI. NERONIS ICARVS.

Ambitio.

Non est iam fabula. Icarus Poëtarum, sub Nerone inuentus est qui volandi aleam fusciperet: audi Tranquillum. Exhibuit & Naumachiam marina aqua innantibus belluis; Item Pyrrichas quasdam è numero Ephæborum, quibus post editam operam diplomata ciuitatis Romanæ singulis obtrulit. Inter Pyrricharum argumenta Taurus Pasiphaën ligneo iuuenæ simulachro abditam iniuit, vt multi crediderunt: Icarus primo statim conatu iuxta cubiculum eius decidit, ipsumque cruore resperfit. Tranquill. in Neron. xii.

APODOSIS.

Typus ambitiosi. Hoc idem fermè ipsum contigisse narrat Nicetas sub Manuele Comneno. Agareus quippe præstigiator spectaculis Circensibus eo tempore quo Manuel Sultanum hospitio exceperat, sua sponte hippodromi turri conscensa, ampla & promissa veste, multisque sinibus vndante, postquam populum variis gesticulationibus elusisset, aëri se commisit, mox decidens magno omnium risu mortuus est.

Icarus Agareus.

Quæ fuerat fabula pœna fuit.

Non dissimili facto Testudo apud Auianum, dum cupit ab aquila de ferri in sublime.

Testudo vult feri volucris.

Et male mercatis dum querit sidera pennis,

Occidit infelix alitis vngue feræ.

Tum quoque sublimes cum iam moretur in auras,

Ingemuit votis hæc licuisse suis.

Nam dedit exosæ post hæc documenta quieti,

Non sine supremo magna labore peti.

LII. NERONIS PISCATIO.

Commodum maiori damno comparatum: vel

Ingenio bene vtendum.

Piscatus est reti aureo purpura coccoque funibus nexis. Suet. in Neron. cap. xxx.

APODOSIS.

Piscantur reti aureo, qui exigua commoda magnis impensis confectantur: Et, vt ait Absalon Abbas serm. 5. de Christi aduentu, qui ingenium suum ad Poëtas, & Philosophos conuertit, quasi aureum Abbatis banum mittit in lutosam aquam, quia pro re vili in profundo detinetur: nec potest iactura lucro piscis comparari.

Absalonis Abbatis dictu.

Adulatorum ineptia.

HEgesander refert Nicefiam Alexandri assentatorem, cum Alexander à musca se punctum quereretur, ideoque muscas graui-ter abigeret; dixisse: Aliis profecto muscis, inquit, hæ quæ tuum sanguinem degustarunt, multo futuræ sunt præstantiores. Athen. lib. vi. de adulatoribus.

A P O D O S I S.

Adulator nullum in laudando tenere potest modum, sed frigida etiam & inepta persæpe comminiscitur, quæ quisque sani pectoris abhorreat. Verum principes hoc veneno infecti cupiunt omnes titulari, & non vident. *Pessimum inimicorum genus esse laudantes.* Cornel. Tacitus.

LIV. PACVVI FVNERATIO.

Moriendum quotidie.

PACUUIUS, qui Syriam vsu suam fecit, cum vino, & illis funereis epulis se sepelisset quasi sibi parentaret, sic in cubiculum ferebatur à cæna, vt inter plausus exoletorum hoc ad symphoniam caneretur: *Βελωτε, βελωτα.*

Nullò non se die extulit.

A P O D O S I S.

Hoc quod ille ex mala conscientia faciebat, nos ex bona faciamus, & in somnum ituri læti, hilaresque dicamus,

Vixi, & quem dederat cursum fortuna peregi.

Istaque sic ordinandus dies est omnis, tanquam cogat agmen, & consumat, atque expleat vitam. Senec. ep. xii.

LV. PHILIPPI ASTER.

Vltio diuina insperata.

Philippus, cum noctu sagittis stellas inceslere puer soleret, à stella seu atere milite altero oculo orbatus est: ex Ptolemæo Hephestione lib. i. i.

A P O D O S I S.

Non sunt temere potentes irritandi: quod qui faciunt videntur in Solem spueri, & stellas sagittis inceslere, inde cum minimè putant Nemesis flagello, veluti cælesti plaga percutiuntur:

Μὴδ' αὐτ' ἠλείωτο τὸ πρῶτον ὄζδος οὐρανῶν.

Aduersus solem ne meito.

LVI. PHILIPPI VENATIO.

Generositas.

Philippus puer de nocte solebat desilientes stellas sagittis inceslere, quo agnito Diognetus vates Dominatorem multorum fore adolescentem prædixit. Ptolom. Hephest. Phot. bib.

A P O D O S I S.

Venantur stellas magnanimi & ad egregiarum rerum spem erecti.

qui non terræ regionibus spes definiunt suas, sed Beatarum mentium Domicilium noctes diesque cogitant, atque in id omnes cogitationis impetus defigunt.

*Pauci quos æquus amavit
Juppiter, aut ardens euexit ad æthera virtus.*

LVII. PHILOXENVS.

Helluo dissolutus.

Philoxenus hic depingitur gracilesciente in gruis speciem collo, typus edacitatis inuerecundæ. Is accusans naturam, ut diutius frueretur cibi ac potus voluptate collum sibi gruis optabat: *ὡς αὐτὸ ποτὶ τὸν περὶ αὐτοῦ γένει.* De hoc dici potest quod Seneca epist. cxiv. *Mæret quod magna pars suæ felicitatis exclusa corporis angustijs cessat.* Idem mullum in Dionysij Tyrannicæna sibi appositum auri ad-mouit, veluti sciscitans aliquid eorum, quæ apud Nereum sunt, de Galatea scripturus: sed piscem iuniorem esse, & nimis paruum dixit, ideo nihil scire: inhiabat enim Dionysij mullo, qui maior erat. Ath. lib. i.

APODOSIS.

Clara est ex Icone: torquetur enim in Helluones qui omnia voluptate metiuntur.

Et quibus in solo vinendi causa palato est. Iuuenal. Satyr. ii. hos Aristophanes *ῥένας παυχέρας*, cadavera collo *tenuis* appellat, quibus offerto præ ingluvie corpore pigris, & iuxta Poëtam, vino sepultis, neque pes, neque mens officium facit. Plotinus eosdem dicit *ἀποδεδωκυῖαι*, quod instar plantarum alimoniam tantum attrahant, cætera sine sensu esse videantur.

LVIII. PHRYNE DELPHICA.

Voluptas consecrata.

Crates auream Phrynes statuam Delphis positam cum vidisset, exclamauit, Græcorum id petulantia trophæum esse erectum. Plut. in Fort. Alex. lib. ii.

APODOSIS.

Improbi non modo amant vitia, sed monumentis etiam consecrant, ad quodlibet audendum & audiendum proiecti. *Malorum ultimum est mala sua amare, ubi turpia non solum delectant, sed etiam placent.* Senec. epist. xxxix.

LIX. POLYDAMAS SAXI RVINAM EXCIPIENS.

Temeritas.

Polydamas clarissimus athleta, qui Herculis gloria stimulatus leonem oppressit, apprehensum posteriorum pedum altero taurum constrictum diu tenuit, ut vix delapsis ungulis euaderet. Tandem nimia virium fiducia labenti saxo se obiecit, & debitas temeritati pœnas dedit. Pausan. in Eliac. libro posteriore.

APODOSIS.

Temeritatis typus, τὸ μὲν εἶναι. Stob. serm. III. cap. XXXIII. Non malè exprimit hæc tabula dementem ambiciosum, qui vel ipso vitæ periculo marcescentem humanæ gloriolæ lauream nundinetur & dicat; *Quina cadere generosa iuuat.*

LX. PROCRUSTES.

Hæreticus deprauator.

Procrustes qui memoratur à Plutarcho in Theseo, latro fuit omni diritate teterrimus, qui viatores suo lectulo applicare solebat, & siquidem proceriores essent, amputatione pedum decurtare, si contra breuiiores, neruorum extensione lacerare. Plutarch. in Theseo.

APODOSIS.

Tales omnino sunt hæretici, qui vt ad modulum prauæ mentis sacras litteras fingant, nunc demunt, nunc addunt de suo sensu, & hanc carnificinam se Spiritu sancto authore facere dicunt.

Parce sepulchris.

LXI. PROTOGENIS MOROSA OPERA.

Diligentia nimia vel prolixitas.

A Pelles, cum Protoprogenis opus immensi laboris ac curæ supra modum anxie miraretur, dixit omnia sibi cum illo paria esse, aut illi meliora. Sed vno se præstare, quod manum ille de tabula nesciret tollere. Plin. lib. 35. cap. 10.

APODOSIS.

Nocer sæpè nimia diligentia:

Τὸ μὲν εἶναι τὸ ἀγὰρ ἀγὰρ ὡς τίπτει.

Alphæus.

Lucerna Callimachi.

In eodem argumento est Callimachus, qui auream Mineræ lucernam fecit toto anno ardentem, quamuis nihil olei affunderetur. Is enim ob morosam in expoliendis operibus industriam καυζοτεχνος dictus est. Pausan. in Atticis. Apollodorus quoque fictor, iniquissimus sui iudex crebrò perfecta signa frangebat: dum artis cupiditatem satiare non posset. Plin. l. 34. cap. 9.

LXII. PSAPHON, SIVE ANNON.

Vana gloria.

A Nnon Carthaginensis supra mortalitatem nostram fastu elatus, præstantiorem de se famam euulgare statuit, quam natura pateretur. Itaque plurimas aures humani sermonis dociles coëmit, & in tenebris domesticorum parietum aluit, vnam cantilenam edocens, *Ὅς ἐστιν Ἄννων*. Quæ cum satis erudita viderentur, in diuersas plagas dimisit, arbitratus hoc auium carmen de se vulgatum iri. At illæ semel alis solutæ, libertatemque adeptæ, & ad consuetum sibi victum reuersæ, naturalem cantum ediderunt, & auium modulationes recoherunt, longo vale Annoni doctrinæque, qua in seruitute fuerant imbutæ, dicto. *Ælian. lib. 14. cap. 30. Eundem Apsephan nominat Dio-*

nis Scholiaſtes : ὁπότεν ἰσχυρεῖται μετὰ τῆς Διὸς βασιλείας Ἀψευδῆ, διὰ τῆς ψι-
 τήκων μεμνημένον, ἢ καλεσθῶτων Ἀψευδῆς θεῶν ἐστὶν in orat. i. de
 Regno.

A P O D O S I S.

Nec te quaesueris extra.

LXIII. PTOLEMÆI CAMELVS NIGER.

Nouitas ingrata.

Ptolemæus Lagi filius, cum aliquando duas res nouas in Ægy-
 ptum adduxisset, Camelum videlicet Bactrianam totam nigram,
 & hominem bicolorem, cuius altera pars planè nigra, altera autem
 eximie candida erat, per totum corpus æqualiter distincta atque di-
 uisa : congregatis in theatrum Ægyptiis, exhibuit illis cum alia multa
 spectacula, tum inter postrema hæc quoque Camelum videlicet, &
 semialbum hominem, putauitque se magnam admirationem isto spe-
 ctaculo concitaturum esse. At illi ad Cameli quidem conspectum
 perterriti sunt : & parum abfuit quin exilientes profugerent : quan-
 quam ea tota auro culta atque purpura instrata erat : frænum autem
 etiam gemmis comparatum habebat, ex Darij alicuius, aut Camby-
 sis, aut etiam ipsius Cyri thesauris depromptum. Ad hominis autem
 intuitum plerique ridebant. Alij autem etiam vt monstrum aliquod
 ipsum auersabantur. Lucian. contra eum qui dixerat. Prometheus es
 in verbis.

A P O D O S I S.

Ex ipso Luciano.

Ex eo Ptolemæus intellexit se illis non adeo laudem conciliaſſe sibi,
 neque nouitatem apud Ægyptios in admiratione esse, sed præ ipsa, τὸ
 εὐεργετον & εὐμορφον, quod concinnum iustaque forma compositum es-
 set, probari.

LXIV. SAGARIS MARIADYNVS.

Mollitia.

Clearchus libro quinto vitarum narrat, Sagarim Mariadynum
 præ mollitie ad senectutem vsque nutricis ore fuisse cibatum, ne
 mandendo fatigaretur. Athen. Dipn. lib. xii.

A P O D O S I S.

Hoc instar adagij in delicatum puppinum iactari poterit, quod Per-
 sianum illud expressisse videtur Satyra iiii. v. xvi.

At cur non potius teneroque columbo,

Et similis regum pueris pappare minutum

Poscis, et iratus mammae lallare recusas?

LXV. SELENE SIMONIS MAGI

Religio vna, reliquæ spectra.

Selene mulier erat formosa, quæ cum se spectandam ex alta turri
 populo Romano præbuisſet, effecit suis præstigijs Simon Magus
 vt quot in turri fenestras erant, tot Selenes facies apparerent. D. Clem.
 lib. ii. recognit. & lib. i. constit. Apost.

A P O D O S I S.

Vna erat Selene vera, cæteræ imponebant oculis: Sic vna solida gloria, vna sapientia, vna religio, multæ tamen specie fallunt miseros mortales. Vide.

Quid distent ara lupinis.

LXVI. SMINDYRIDES.

Improbilas Lucifuga.

CHAMÆLEON Ponticus, lib. de voluptate, refert Smindyridem ciactare solitum se viginti annis, nec Orientem Solem vidisse, nec Occidentem, idque magni ad felicitatem momenti existimasse. Athen. lib. 7.

A P O D O S I S.

Improbi nec primos Orientis Solis iustitiæ afflatus quærunt, nec Occidentem sibi vident, sed pectus obstruunt, quo minus cogantur admittere, atque inter tenebras sua flagitia & libidines exercent: Κλέωνος γὰρ, ἢ τοῦ δ' αὖτε αὐτοῦ, τὸ φῶς. Euripides. Cadit etiam in voluptuarios somno & deliciis marcidos, qui paupertatem inde sibi, & magnas vitæ molestias accersunt, *Dormienti enim non consciunt Dii*, nec immerito illis esurientibus postea dicitur:

Χερσῶτος ὄρεον μὴ παρῆς ἔσθ.

LXVII. SOTADES, ΣΩΤΑΔΗΣ.

Poëta obscæni typus.

PRImus author Cinædi carminis fuit. Ἡστὶ δ' Σωτάδης μὴ ποῦτος κινεσθλοῦ. Strab. lib. IV. p. ccccxlvi. de eodem Marcial. lib. I. I. ep. LXXVI.

*Quod nec carmine glorior supino,
Nec recto lego Sotadem Cinædam.*

A P O D O S I S.

*Constantini
edictum in
obscænos Poë-
tas.*

Sotadeo genere sunt omnes Poëtae obscæni, qui, quod miserunt, Christiani nomine tenus impurissimorum Ethnicorum Cinædias & squalentibus impuditiæ sepulchris eruere non verentur: quod capitale esse voluit diuinus Imperator Constantinus. Nam cum **THALIAM** effœminatos, ridiculosque numeros ad similitudinem Egyptij Sotadæ conscriptos in lucem edidisset Arius, Constantinus ita rescripsit:

Victor Constantinus Max. Aug. Episcopis, & populo.

Cum Arius scriptorum & impiorum hominum consuetudinem imitetur, eandem cum illis ignominiam, & turpitudinis notam merito subire debet. Quemadmodum Porphyrius capitalis pietatis hostis, qui nefarios libros contra religionem Christianam nuper edebat, mercedem dignam laboribus recepit, & eiusmodi quidem, ut apud posteriora sæcula non ipse solum maximis probris vexatus fuerit, & turpissima labe infamiæ aspersus, verum etiam impia eius scripta deleta, & penitus extincta; sic etiam visum est Arium, & eius sectatores Por-

phyrianos nuncupare, vt quorum secuti sunt mores, eorum etiam nomen habeant. Quinetiam si quod opus ab Ario scriptum reperitur, illud cremandum esse. (Addit) Illud etiam mandamus, vt si quis librum ab Ario compositum occultasse deprehensus sit, & eum non statim in medium adductum igne combusserit, morte mulctetur, nam mox vt comprehensus fuerit, plectatur capite. Vide Socrat. lib. i. cap. 6.

LXVIII. STASICRATIS ATHOS.

Adulatio impudens.

Stasicrates aurum, æs, ebur, pigmenta, ligna, & cætera respuens. Athon montem efformare & elaborare studebat in Alexandri speciem: vt mare quidem ima basi attingeret, sinistra amplam admodum & ciuium multitudine abundantem ferret ciuitatem: dextra perennem fluiuium erumperet ex phiala. Hic Alexander excelsos artificis spiritus admiratus iussit quiescere. Neque enim sibi vnum montem sufficere ad gloriæ monumentum existimabat, cum & Caucasum, & Tanaim, & Caspium pelagus haberet. Plutarc. lib. ii. de Fortit. Alexandri.

A P O D O S I S,

Adulatores alienas prorsus species principibus affingunt. Iuuenal. Satyr. ii. v. iv.

*Quid quod adulandi gens prudentissima laudat
Sermonem indocti, faciem deformis amici,
Et longum inualidi collum cervicibus æquat
Herculis, Aut eum procul à tellure tenentis.*

LXIX. THEMELIS NOBILE EXEMPLVM.

Sacerdotibus arma tractare periculosum.

Cvm Ameras Tarfi Dux Sarracenorum contra Romanos cum exercitu profectus esset, atque in Herculis vicum milites prædatum misisset, quidam presbyter, Themel nomine, sacrificium incruentum peragens, vt agnouit Sarracenorum irruptionem, relicto sacrificandi munere, ita vt erat indutus, manibus gestans Ecclesiæ mysterium, sic eos qui inuasérant propulsans, & multos vulnerauit, haud paucos interfecit, reliquis in fugam versis, & ab Episcopo interdicto ei sacrificandi munere, postquam non impetrauit veniam, ad Agarenos se contulit, & Christianam fidem eiurauit, atque cum ipsis egressus, non solum Cappadociam, & finitima loca vexabat, sed etiam vsque ad Asiam minorem peruenit, & quanta detrimenta intulerit, nec scribere quidem nobis fas est. Baron. ad ann. Christ. 957. ex Curopalate,

Fœlicior ille si fuisset.

Doctus solvere vincla questionum

Et verbi gladio secare sectas.

Sidonius.

LXX. THEOPHYLACTVS HIPPOMANES.

SACERDOS IMPIVS.

Ab ara ad aram.

Theophylacto Patriarchæ Constantinopolit. qui ad furorem usque alendorum equorum cupiditate flagrauit, quorum duo milia habuit, sacra peragenti magna illa quinta sacra Cœnæ die, & preces mysteriorum legenti, ministrum illum, ferunt, cui fuerat equorum commissa cura, nuntium attulisse maximè insignem illam Phorbantem equam, addito nomine peperisse; Et illius præ nimio gaudio quod reliquum sacrificij utcumque peracto, cursu ad stabulum contendisse, conspectoque nato pullo ad magnum templum rediisse ut absolueret Sanctæ Dei & Saluatoris nostri passionis hymnum. Curopalates, & Baron. ad annum Christi 956.

APODOSIS.

Huic verè mens fuit quod disertè à Græcis dicitur: *ἐν τοῖς τῷ φατρίῳ βουταῖς.*

LXXI. THOMYRIDIS FACTVM.

Curiositas & vanitas scientiarum punita.

Thomyris Nymphæ filius, & Rex creatus à Scythis, propter artis peritiam cum Musis contendit pignore proposito, nempe ipsarum Musarum coniugio, sed ab iis superatus oculis orbatur. Phot. bibl. ex Canone.

APODOSIS.

Non temere in scientiis insaniendum, nec irrumpendum impudicè in adyta sapientiæ. *Βέλπον ἐχθροῦ καλῶς, ἢ εἰδέναι κακῶς.* D. Chrysost. de Fato. homil. LXV.

LXXII. THRASYLLVS.

Dives auarus.

Thrasyllus Exoneus inaudito quodam dementiae genere laborauit, nam vrbe relicta migrabat in Piræum, quumque ibi habitaret, omnes naues, quacumque in eo subducerentur, suas esse putabat, & in album referebat, sicque dimittebat eas. Quod si quæ saluæ, & integræ in portum ingrederentur, supra modum gaudebat. Multos autem annos hoc morbo tenebatur. Demum frater eius profectus è Sicilia, tradidit eum Medico ut sanaretur, atque sic eum reliquit vecordia. Sæpissimè igitur suæ in amentia oblectationis mentionem faciebat, & se nunquam cumulatiùs gaudium percepisse dictitabat, quàm cum vidisset naues seruari, quæ tamen ad se nihil pertinerent. *Ælian. lib. 4. Var. hist. cap. 25.*

APODO-

A P O D O S I S.

Icon est diuitum auarorum, quos dulci cupiditate ebrios tenet auaritia. Vident illi aurum, & argentum factum, infectum, stragulam, vestem delicatam, currus auratos, villas, horrea, apothecas, & sua esse opinantur, longè opinione decepti: nam vix oculos huiusmodi spectaculis pascunt, cum à se ad alienos heredes transuolant. At demum intelligunt se opinione beatos fuisse.

Et vigil elapsus querit auarus opes.

LXXIII. TIMOTHEI TEMPESTAS.

Orator parùm vehemens.

Tempestatem in Nauta descriptam à Timotheo Dorion tibicen cum irrideret, in feruente cacabo se vidisse dixit vehementiorem. Athen. lib. v. III.

A P O D O S I S.

Cadit igitur *maesiua* in oratorem parùm vehementem qui res grandes culpa ingenij & langore styli deterat modeste. Horat. lib. i. Carm. Od. vi.

*Nec sanam Pelopis domum
Conamur tenues grandia: dum pudor
Imbellisque lyrae musa potens vetat
Laudes egregij Caesaris, & tuas
Culpa deterere ingenij.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Dignè scripserit? aut puluere Troico
Nigrum Merionen? aut ope Palladis
Tydidem superis parem.*

LXXIV. TRIREMIS AGRIGENTINA.

Ebrietatis typus.

TIMÆVS Tauromenites domum quandam Agrigenti triremem ea de causa vocatam fuisse narrat. Iuuenes quidam in ea temulenti vsque adeo dementati sunt, vino æstuant, vt in triremi nauigare se crederent, horrenda tempestate in mari iactata, tantumque è mentis potestate moti sunt, vt domus vasa omnia, & stragula foras eijcerent, velut in mare, nauis, quam tempestas affligebat, vt illis videbatur, exonerandæ causa. Postridiè verò profectis ad illas ædes prætoribus, inclinati iuuenes adhuc nauseabundi, iis qui interrogabant magistratibus responderunt, tempestate se vexatos nauis alleuandæ causa sarcinas deiecisse in mare. Mirantibusque prætoribus tantum stuporem, vnus qui ex iis natu maior videbatur: Ego, inquit, viri Tritones, sub infimo nauis tabulato, quam maximè licuit abditus, iacui. Postremo, seruati, statuas inter deos marinos promiserunt iudicibus. Athen. lib. II.

A P O D O S I S.

Ebrietas mentem stupore confundit, & novos mundos fingit, novas rerum species, noua monstra.

Cum vini vis penetravit

Acri, & in venas discessit diditus ardor:

Consequitur grauitas membrorum, præpediuntur

Crura vacillanti: tardeſcit lingua, madet mens:

Nam oculi: clamor, ſingultus, iurgia gliſcunt.

Lucret. lib. 3.

LXXV. TRIUMPHVS CALIGULÆ.

Vana gloria, ſeu res humana.

Caligula, deficiente belli materia, paucos de custodia Germanos trajici, oculique trans Rhenum iuffit; ac ſibi poſt prandium quam tumultuoſiſſimè adeſſe hoſtem nunciari. Quo facto proripuit ſe cum amicis, & parte equitum Prætorianorum, in proximam ſylvam: truncatiſque arboribus, & in modum trophæorum adornatis, ad lumina reuerſus, eorum quidem, qui ſequuti non eſſent, timiditatem & ignauiam corripuit: comites autem, & participes victoriæ nouo genere, ac nomine coronarum donauit; quas diſtinctas Solis, ac Lunæ, ſyderumque ſpecie exploratorias appellauit: & cætera planè Caligula digna. Poſtremò quaſi perpetraturus bellum directâ acie in littore Oceani, ac balis, machiniſque diſpoſitis nemine gnaro ac opinante quidnam cœpturus eſſet, repente vt conchas legerent, galeasque, & ſinus replerent, imperauit: ſpolia Oceani vocans Capitolio Palatioque debita. Et in indicium victoriæ, altiffimam turrim excitauit, ex qua, vt ex Pharo noctibus, ad regendos nauium curſus, ignes emicarent. Pronuntiatoque militi donatiuo centenis viriſtim denariis, quaſi omne exemplum liberalitatis ſupergreſſus: Abite, inquit, læti, abite locupletes: conuerſus hinc ad curam triumphi, præter captiuos, & transfugas Barbaros, Gallorum quoque proceriſſimum quemque, & vt ipſe dicebat, ἀξιόπριμνον, ac nonnullos ex principibus legit ac ſepoluit ad pompam, cœgitque non tantum rutilare, & ſubmittere comam, ſed & ſermonem Germanicum ad diſcere, & nomina Barbarica ferre. Tranquil. cap. 45. 46. 47.

A P O D O S I S.

Quis riſum teneat de triumphatore illo hypobolimæo audiens? Num verò ſimiles ſunt res humanæ, in quibus & ſpecies, & tituli, & tumultus multus, cum ipſæ ſint planè nihil?

Heu primus quis fuit ille,

Auri qui pondera teſti

Gemmaſque latere volentes

Precioſa pericula fodit.

Boët. Metr. 5. lib. 2.

LXXVI. TROPHÆVM THEBANORVM
ÆREVM REPREHENDITVR.*Inimicitias æternas esse non debere.*

CVM Thebani Lacedæmonios bello superauissent, & ferè mos esset Graiis, cùm inter se bellum gessissent, vt ij qui vicissent, trophæum aliquod statuerent, victoriæ modo in præsentia declarandæ causâ, non vt in perpetuum belli memoria maneret, æneum sustulerunt trophæum. Accusantur apud Amphictionas, id est apud commune Græciæ concilium, quòd æternum inimicitarum monumentum, Graios de Graiis statuere non oporteret. Cic. 2. de Inuentione.

A P O D O S I S.

Pudeat Christianos qui æternæ inimicitiae scelerata figunt trophæa.

Crudelitatis genus est vltra naufragium velle deseuire. Cassiod. 4. Var. 7.

LXXVII. VALERIA DENTATA.

Calumnia.

Valeria cum dentibus nata exitio ciuitati fuit, in quam deportata est. Plin. lib. vii. c. 16.

A P O D O S I S.

Exitiales sunt hominum generi, qui vix nati iam mordere famam bonorum & lacerare incipiunt. Quamobrem periculum est ne in quamcumque deuenierint ciuitatem aut hominum cœtum, maledictorum virus effundant, & in perniciem bonorum grassentur, ὥς ἄρα οὐδὲν τι διαβόλου γλώττης χεῖριστον ἐς ἀνθρώπους ἔτερον κενόν.

LXXVIII. ZOROASTRES AB ASTRIS INCENSVS.

Scrutator maiestatis oppressus.

ZOROASTRES, qui ita appellari voluerat, cùm prius Zarades diceretur, se ζῶν ἄστρον iactitans, dùm curiosius vim cœli & astrorum scrutari conatur, ab iisdem incensus est.

A P O D O S I S.

Procul à Ioue, & fulmine. Cadit in hoc argumentum quod habet Nicetas de Theologis Græcis, qui cùm curiosius de incarnatione apud Commenum Imperatorem disputarent, repente alieno anni tempore ingens tonitru exauditum est, tanto fragore, vt nonnulli in terram collaberentur, tum Elias aperto libro de terræ motibus & tonitruis, scriptum inuenit, πῶς τις σοφῶν. Casus sapientum.

LXXIX. PES LIGNEVS IN AVREA CREPIDA.

Vanitas misera, & inepta.

FVit in Asia vir opulentus, cui calamitoso casu, cum per niuem iter faceret, putrefactus frigore vsturis vterque pes deperierat. Ille tam miserabilem fortunam expertus infelicitatem solari cupiens, ligneos pedes truncis accommodabat, ac calceis indutus, vndique feruis innixus incedere gaudebat. Vbi hoc insuper ridiculum comminiscabatur: Crepidas pulcherrimas semper & nouas, cura erat summa mercari, vt ita calceis speciosis ligna sua, nempe pedes, conspiciuos faceret. Lucian. aduers. indoct.

A P O D O S I S.

His assimilia facere dicit, qui cum sint clauda mente, & ficulneis sensibus *χαλκὸν & σιδηρὸν πρᾶντο* ἔχοντες, vestibis, libris, ædibus speciosis, & reliquo rerum humanarum choragio student enitere.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER QVINTVS.

RITVS GENTIVM.

I. ÆGINETARVM SEPVLCHRVM.

Hypocrisis, vel Arrogantia.

ÆGINETÆ, cū erubescerent se abfuisse à prælio Plataensi, suis mortuis, qui nulli erant, sumptuosi operis sepulchrum excitarunt, vt apud posteritatem fortitudinis laudem capterent. Vide Herod. lib. ix.

APODOSIS.

In eos, qui speciosis titulis ornant parietes, cū ipsi funus sint, & nihil: quos disertè ait

Plato, Περαιτέρω κόνιος νεκρωδύς τὸ φρονεῖν.

Infra cinerem etiam superbire.

II. ÆGYPTIORVM FVNERATIO.

Gule detestatio.

Ægyptij, quoties medicatum aliquod funus apparabant, ex primis nobilitate mortuorum condientes, seorsum eximebant ventriculum, eumque in arcula seponebant, deinde cū pollinctor elato funere cadauer ad Solem conuertisset, defuncti nomine Solem cœlestesque omnes insigni elogio contestabatur: Sol rerum domine, vosque cœlites, qui mortalibus lucis usuram largimini, me accipite,

Zz iij

& cœlestibus contubernalem addite, equidem piè, ac religiosè numina à maioribus mihi commonstrata semper dum vixi excolui, genitura meæ authores semper honoravi, hominem occidi neminem, aut deposito fraudavi, nec aliud quicquam infandum patraui: quod si quid à me patratum est edendo, bibendove, quod non oportuerit, id omne non mea, sed huius causa commissum est, simulque cum dicto arcam in qua ventriculus erat conditus in profluentem proiciebat, corpus reliquum vt purum & labis immune condicens. Plutarch. in conuiuio septem sapientum, τὸν νεκρὸν ἀνατέλλοντες εἰδείξαν τῷ ἡλίῳ, εἶτα αὐτὰ μὴ εἰς τὸν ποταμὸν κατέβησαν.

APODOSIS.

Hac parabola gulæ perniciēs, & detestatio pulchrè significatur.

Obsequium ventris mihi perniciosius est.

Horat. Sat. 7. lib. 2.

III. ÆGYPTIORVM SCELETVS.

Mortis memoria.

Circumferebatur apud Ægyptios inter pocula sceletus, hoc est, corporis ossea dumtaxat compage extantis effigies, in memoriam Manerotis Isis (vt aiunt) alumni quem annis innocentibus immatura morte fata præripuerunt. Herod. lib. 11. Petronius in Satyrico huiusce moris quoque meminit, & versus affert non illepidos, qui in hoc spectaculo cantarentur.

Eheu nos miseros quàm totus homuncio nil est!

Sic erimus cuncti postquam nos auferet orcus,

Ergo viuamus dum licet esse benè.

Nec vacat etiam illud antiquæ Philosophiæ mysteriis, quod Romani ex Numæ institutis eandem deam nuptiarum simul & funerum præsidem fecerint Venerem, quæ alio nomine dicitur Libitina, vt inuenirent θάνατον εἶναι τὸ ζῆναι, & ianuam mortis ipsam fermè vitam esse. Delphis quoque, simulachrum Veneris sepulchralis, Ἀφροδίτης ἐν τῷ μυσταίῳ, cernebatur. Plutarch. in ἑρμῇ.

Venus sepulchralis.

IV. ÆTHIOPVM CHRISTIANORVM MOS.

Πάντα Κοίσι.

Æthiopum Christianorum maioris ordinis Antistitibus, non crux modò, sed vas etiam aureum terra refertum præferri solet, vt hoc inspectum homines suæ admoneat mortalitatis. Sabell. lib. 4. cap. 4.

APODOSIS.

Hoc symbolo significatur conditionis humanæ fragilitas, & nostra mortalitas. Rectè in veteri quodam Epitaphio quod citatur à Delrio in adagialibus sacris homo appellatur. *Vas Cinerum.*

Dic homo vas Cinerum, quid confert flos facierum?

Copia quid rerum? mors vltima meta dierum.

V. ETHÆVS VENATOR.

Opera irrita.

ÆThæi venatores, quasi inuitâ Dianâ venentur, captant semper, capiunt nihil. Nam vt Sicilia vndique vernat floribus eorumdem fragrantia canis alioqui sagacis nares ita hebetantur, vt odoratu carere videatur, Vide Cæl. Rhodigin.

A P O D O S I S.

Egregiè cadit in concinnatores, qui apud delicatos, & voluptuarios homines agunt. Ex quo fit, vt vernantium illic deliciarum lasciuia, non modo homines oblectati à rebus seriis abducantur: sed ipsorum doctorum languescat industria: malè cum austeritate virtutis, & compunctione cordis congruunt deliciae, *Αδύατον ἀνέμξαι ὕδατι πῦρ, οὐ τὰς, οἶμα, γρυλῶ, καὶ κατὰνξιν.* S. Chrysof. lib. i. de compunctione cordis.

VI. ÆGYPTIORVM SAIREI.

Natalis Christi typus.

Festum erat apud Ægyptios, quod Sairei siue festum lætitiæ nominabatur, in honorem Serapidis, quem Solem interpretatur institutum. Hoc, opinor, lucem solemni gratulatione salutabant: meminit Plutarch. in Iside & Osiride, *ἐν τῷ ἑορτῷ Αἰγύπτου τὰ χαρμωδέστατα Σαίρει καλοῦσιν.*

A P O D O S I S.

Verè *Χαρμωδέστατος* lætitiæ festum est Natalis Domini, quo dissipatis errorum tenebris, nobis prima Christianæ lucis crepuscula illuxerunt. Idcirco à D. Chrysostomo dicitur hom. xxxi. de beato Phylogono, *ἡ πᾶσιν ἑορτῶν σεμνοτάτη, καὶ θεολογιεστάτη, ὡς ἐν αὐτῇ πῶς ἀμάρτοι μεταπολιν πᾶσιν τῇ ἑορτῇ προσέτιον, omnium solemnitatum augustissima, et maximè stupenda, quam haud errarit qui metropolim festorum omnium dixerit.*

VII. ÆGYPTIORVM VICTIMA.

Puritas.

Sacerdotes Ægyptiorum, si vnum dumtaxat pilum in boue nigrum viderint, immundum censent. Herod. lib. ii.

A P O D O S I S.

Hæc parabola è sacris Ægyptiorum deducta, significat sinceram cordis munditiem, in quo nihil sit fucatum. Oportet ad numen accedentes cithari piscis cor habere, *τὴν καρδίαν λευκὴν καὶ ἀκατήγαν.*

VIII. ÆTHIOPE SOLUM ORIENTEM

DETESTANTVR.

Improbi, ocores virtutis.

Æthiopes nonnulli Orientem Solem detestantur, & eo emergente in paludes se condunt. Strab. lib. xvii. num. dclv.

A P O D O S I S.

Improbi lucem virtutis & bonorum operum non ferunt.

Κλειπὸν γὰρ ἡ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.

Furum nox est, lux veritatis. Euripides. Sic in fabula Ranæ Solis nuptias execrantur:

Clamorem Ranæ sustulere ad sidera.

Convitio permotus quarit Iupiter

Causam querelæ, quædam tum stagni incola.

Nunc (inquit) omnes vnus exurit lacus,

Cogitque miseræ arida sede emori:

Quidnam futurum est, si crearit liberos?

IX. ÆTHIOPVM CADAVERA.

Hypocrisis.

Æthiopes exsiccata cadauera gypso inducunt, pingunt, & cippo vitreo operiunt, quid ornatus? imo quid turpius? Herod. lib. II.

A P O D O S I S.

Magnificis tectoriis hypocritæ celant vitia, quos ideò Christus Dominus sepulchra dealbata nobili icone denominat. Sed viperæ in auro quoque & electro sepultæ hanc vanitatem redarguunt.

Flentibus Heliadum guttis dum vipera serpit,

Fluxit in obstantem succina gemma feram:

Quæ dum miratur pingui se rore teneri,

Concreto riguit vineta repente gelu.

Ne tibi regali placeas Cleopatra sepulchro,

Vipera se tumulto nobiliore iacet.

Martial. epigr. lib. 4.

X. AGRIOPHAGORVM, ET SAMBRORVM REX.

Vigilantia, & ratio libidini subiecta.

Occidentem versus Agriophagi tenent, qui solas Pantherarum & Leonum carnes edunt, rege præditi, cuius in fronte oculus vnus est. Sambris verò proximi summam regiæ potestatis Cani tradunt, de cuius motibus quidnam imperitet augurantur. Solin. Polyhist. pag. 93. edit. Piët.

A P O D O S I S.

Illi regem Imperij oculum demonstrant, quem ἀκοίμῳτον, & perspicacem esse oportet. Hi omninò barbari, qui se à cane regi patiuntur, deprauatos homines ostendunt, qui abiecto rationis gubernaculo libidini obtemperant.

Nil tibi concessit ratio?

XI. ALBA

XI. ALBANORVM MORTVI.

Hæreticorum exequia.

A Pud Albanos piaculum est, curam suscipere, aut mentionem facere mortuorum. Strab. lib. II. cap. 347. num. 10.

APODOSIS.

Barbaris Albanis sunt similes, qui neque pro defunctis orare, neque vlla pietatis officia curare volunt. *Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis solvantur*, Machab. August. lib. I. Ciuitate Dei cap. XIII. *Non idèò tamen contemnenda & abicienda sunt corpora defunctorum, maximèque iustorum, atque fidelium, quibus tanquam organis & vasis ad omnia bona opera sanctus vsus est spiritus.* Ad hæc Cassiod. lib. VI. Var. 8. *Defunctorum quinetiam sacram quietem, æquabilia iura tuæ conscientie commiserunt, ne quis vestita marmoribus sepulchra nudaret, ne quis columnarum decorem irreligiosa temeritate præsumeret, ne quis cineres alienos, aut longinquitate temporis, aut voraci flamma consumptos scelerata perscrutatione detegeret, ne corpus, quod semel reliquerat molestias mundanas, humanas iterum pateretur insidias.*

Lacedæmonij cum Messeniis pugnantes, non de salute, sed de sepultura solliciti, tesseras insculptis suis & Patrum nominibus, dextero brachio deligarunt, vt si omnes aduersum prælium consumplisset, & temporis spatio confusa corporum lineamenta essent, ex indicio titulorum tradi sepulturæ possent. Iustin. lib. 3.

XII. ALBANORVM VICTIMA.

Improbiorum felicitas.

Albanorum multi diuino, vt arbitrabantur, sed verè dæmoniaco instinctu correpti vaticinantur. Qui verò eorum furore vehementiore agitatus solus per sylvas vagatur, hunc comprehensum sacerdos, sacra vincit catena, & opiparè per illum alitannum. Productus deinde ad rem sacram vnà cum alijs victimis mactatur vnguentis delibutus. Strab. lib. II.

APODOSIS.

Impij quasi victimæ Albanorum potant, olent æternis supplicijs destinati. Minutius Felix in Octauio.

Miseri quibus ultimus instat

Ille dies, festa velantur fronde per urbem.

XIII. ÆNEANES, AINEIANES.

Auari.

Illi sibi ex oraculo persuadebant fore, vt patriam terram amitterent, si particulam aliquam largirentur. Plut. in quæst. Græc. 14.

APODOSIS.

In auaros qui pecuniam recondunt, & nemini largiuntur, non secus ac si in vncia donanda ex asse bona essent amissuri. Et ita quidem clausos omnibus volunt benignitatis fontes, vt quod est in sordidi

charactere apud Theophrastum, μήτε ἄλλος χροῦς, μήτε ἐλλύχνη: neque salem aliis commodent, neque ellychnium.

Tibi dico auare gaudium heredis tui:

Qui tristis audis Musicum cithara sonum,

Quem tibi arum macerat incunditas,

Obsoniorum pretia cui gemitum exprimunt:

Qui dum quadrantes aggeras patrimonio

Cælum fatigas sordido periurio,

Qui circumcidis omnem impensam funeri:

Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

Phædrus lib. 4. 77.

XIV. ÆNEANI PATRIA EST NOVERCA.

Soli natalis odium.

Virgines iis, qui Cassiopæam bouem ducebant, solebant acclamare:

Μήποτε νοσήσαυτε φίλῳ ἐς πατρίδα γαῖαν.

Nunquam redeatis dilectam in patriam terram.

Et id sibi lubenter acclamari audiebant propter terræ duritiem, & sterilitatem. Plur.

APODOSIS.

In eos qui patriam lubenter relinquunt alibi melius victuri.

Omne solum forti patria est, ut piscibus aquor.

XV. ANGYLÆ.

Impietas.

Angylæ solos colunt inferos. Fæminas suas primis noctibus nuptiarum adulteriis cogunt patere, mox ad perpetuam pudiciam legibus stringunt seuerissimis. Solin. Polyhist. pag. 97.

APODOSIS.

Typus impietatis expressus, si addas Valerij Flacci lemma,

Alijs Rex Iupiter oris.

XVI. AQUINATORVM REGVM IMPERIUM.

Inconstantia rerum humanarum.

Astræus oculorum suorum incremento atque decremento, lunæ designabat alterationes, inde Aquitanis Regibus charissimus fuit, quod contentionem inter eos dirimeret, qui iuxta lunæ vicissitudines succedebant imperio. Antonius Diogen.

APODOSIS.

Res humanas luna mutabiliores perpetua vertigine alternat inconstantis fortunæ rota. Cuius lubrica si scire quisquam velit, quàm varia sint & assidua, arenarum numerum idem iam despiciens, & montium pondera scrutari poterit. Amm. Marcell. lib. xiv. Phil. lib. de mundi opificio, οὐδὲν γὰρ ἐν ᾧ οὐκ ἔστι βέβαιον, τροπὴς δὲ μεταβολῆς ἀναγκαστὴς τὰ πάντα ἄστρον. Nihil in rerum natura firmum est; mutationes, & vicissitudines necessarias res humanæ habent.

XVII. ARABIAE SACRI.

Castitas Sacerdotum.

Ferunt non amplius esse ccc. familias in Arabia, quæ commercium thuris exercent, & id iuris per successiones sibi vendicent, sacros ob id vocari thurilegos, nec congressu feminarum funerumque cum incidant eas arbores aut metant, pollui. Plin. hist. lib. xii. cap. xiv. Pene simile habet de cinnamomo Æthiopum Solinus.

APODOSIS.

Castos esse oportet qui orationes thymiama Dei offerunt.

Casti placent superis.

Ambrosius Petro Subdiacono Sicilia: Nullus debet ad altaris mysterium accedere, nisi cuius castitas ante susceptum mysterium, fuerit approbata.

XVIII. ARGIVORVM ΤΒΡΙΣΤΙΚΑ.

Viri muliebres.

Argiæ mulieres cum Telesilla Duce contra Cleomenem Lacedæmoniorum regem in suæ urbis obsidione fortiter pugnassent, bellicis monumentis honestatæ, id insuper habuerunt, vt quotannis ἑορτὴν celebrarent, in quibus chlamydatæ mulieres incedebant, viri pallis muliebriter induti cernebantur. Plutarch. in Argiu. ibidem.

APODOSIS.

Parabola suggillat viros muliebri animo. ἀργίδας ἐκ τῆς ἀργαυίας.

*Vos etenim Iuvenes animum geritis muliebrem,**Illaque virgo viri.*

Immane templum (vt ait Accius) obuallatum ossibus, sed sine animo, sine quo anima est nihil.

XIX. ARIANVS SPONSVS.

Labor ante fructum bonorum.

Apud Arianos (populi sunt Persarum finitimi) nemo vxorem ducit, nisi prius hostis amputatum caput detulerit ad regem, caluaria in regio thesauro posita linguam minutatim secans, cum farina miscens prius degustatam, ei qui attulit, & familiaribus edendam præbet. Strab. lib. xv.

APODOSIS.

τῆς δ' ἀρετῆς ἰσχυρὰ δὲ ἀρετὰς ἐστὶν ἐδνα.

Αἰνάντι. — Hesiod.

Dij inquit, sudorem posuerunt ante virtutem, & laborem ante fructum voluptatis.

XX. ATHENIENSIVM IVDICVM CRVENTA SVBSELLIA.

Iudiciorum circumspectio.

Athenienses vt innumeros in re iudiciaria ritus, tùm illum non postremum habuerunt, quo ante iudicium confessum porcellum

maſtari iubebant, tanquam expiatoriam victimam; mox rore ſanguineo ſedilia leniter reſpergi veteri conſuetudine receptum erat. Vide Sigon.

APODOSIS.

An idcirco ſanguini inſidebant, vt memores eſſent ſe de vita & ſanguine hominis cernere, quem ſi iniuſte profunderent, ſcirent ſe ita reſperſum iri hoc cruore, vt ſubſellia in quibus ſedebant porcelli ſanguine.

Ομμα δίκης παρὰ τὰ πάντα τὰ γινώσκοντα.

XXI. BOETICORVM ORACVLVM.

Conſilium malum conſultori peſſimum.

Boetis Oraculum ſciſcitantibus, antiſtita reſpondit, ἀποδοῦναι τοῖς θεοῖς. rebus uſuros ſecundis ſi impiè agerent, quo accepto mulierem in rogum conijciunt, rati ſi oraculum mala fide edidiſſet, hanc pœnam demereri: ſi bona, ſe ex oraculo facturos, cremantes ſacerdotem, quod maximè impium videbatur. Strab. lib. viii.

APOD. Exurit quæ Colchicum dedit impietatis: ſic

Sape in magiſtrum ſcelera redierunt ſua.

XXII. BALEARICORVM VICTVS.

Labor ante fructum bonorum.

Balearici fuditores ſunt ſupra cæteros inſignes, vt qui tres fundas circa caput geſtant, ad omnimodam iaculorum emiſſionem, neque puerulis panem alia conditione dare ſolent, quàm ſi funda ſcopum tetigerint. Strab. lib. 3.

APODOSIS.

Vigilando, agendo, benè conſulendo, proſperè omnia cadunt: mala mille hominem affligunt, cui ſegne & inutile corpus: neque vnquam ignauia immortalis factus eſt. Saluſt. Philo. ἀρχὴ γὰρ, εἰ δὲ τ' ἀλυσὶς εἰπεῖν, παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ ἀρετῆς πύλην ὁ Θεὸς ἀνέδειξεν ἀνθρώποις, πόνον. Omnis felicitatis, omnisque virtutis principium, ſi verum dicendum eſt, laborem Deus oſtendit mortalibus: addit, ſicut ſine luce videre non poſſumus, quia nec colores, nec oculi ad videndum ſufficiunt: hanc enim ceu vinculum natura præparauit, quo coaptaretur color oculis: nam in tenebris venter ſuam vim exerit. Eodem modo, τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα τὸ κατ' ἀρετὴν ἀνέδειξεν ὁ ποῦν ἀνθρωπίνου ἀνδραγαθίου, καὶ σεσχηματισμένον ὡς φῶς πυνέρεται τῷ πόνῳ. Animæ oculus nullam virtutis actionem poteſt atrectare, niſi à labore, ſeu luce adiutus. Philo. lib. de ſacrif. Abel, & Caïni, edit. Coll. Allob. pag. 140. Et hîc plura habet de labore.

XXIII. BARBARORVM NOVI ORBIS MOS.

Liberalitas erga Deum.

Barbari in nouo orbe inueniuntur, qui patria veteramenta, hoc eſt, detritos calceos, montibus & viis dedicant, vt proſperum iter obtrineant. Ex hiſt. de nouo Mundo.

APODOSIS.

Sordidi sunt & illiberales, qui ætatis primitias mundo & voluptatibus mancipant: Reliquias demum vitæ, quasi veteramenta Deo consecrant. Quid est hoc aliud quàm quod aiebat Phryne, *πρῶτα τῶ καλλίῳ πωλεῖν*. Faciem pulchritudinis vendere?

V dum & molle lutum es, nunc nunc properandus, & acriter fingendus sine fine rota.

XXIV. BRACHMANVM AVDITORIVM.

Modestia discantium.

Auditori Brachmanum non licet nec loqui, nec scire, aut expuere, alioquin per diem illum cœtu excludi vt incontinentem ferunt. Strab. lib. xv.

APODOSIS.

Ex eo reuerentiam discant adolescentes maximè in sacris, & scholis, quibus calor ætatis non finit seruare modum.

Γλῶσσοι μὴ ἀγῶν, χεῖρες δὲ ἐργατικὴν ἐέργειν.

XXV. CAVNIORVM THEOMACHIA.

Impietas.

Caunij sumptis hastis ærem ferientes ad Calyndices vsque montes se peregrinos Deos expellere dictitabant, quorum iam sacra erant pertasi, cum antea recepissent. Herod. lib. i.

APODOSIS.

Quid est aliud pugnare cum Deo, quàm diuinæ voluntati resistere? Talis ille Amycus apud Valerium Flaccum Argonautic. lib. 4.

*fuga sub terras, fuga nulla per oras,
Nec lachrymæ, nec forte preces, superire vocati
Pectora nostra mouent: alijs Rex Iuppiter oris.*

XXVI. CERCETVM NAVICVLARII.

Magistratum ignavia castigata.

Cercetes, vt rem nauiculariam magni faciunt, ita in pigros nauitas seuerè animaduertunt. Nam si quis scapham regens aberrarit, & vectores in discrimen adduxerit, hunc singuli accedentes conspuunt, & omni contumelia afficiunt. Nicolaus Damascenus de moribus Gentium.

APODOSIS.

Pastores & magistratus significantur, qui si Reip. vel Christianæ vel ciuilibs clauum, cui sunt affixi, bene feliciterque rexerint, magnam laudem consequentur: Sin autem negligentia salutem animorum vel popularium suæ fidei commissam produnt, æternas ignominie notas subeunt.

Μέγιστα τὴν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶν ἰσχύα Θεοῦ, πᾶσι δὲ ἀνθρώποις ἀποδομένη φιλανθρωπίαν, ἰεροσυνὴν τε καὶ βασιλείαν, inquit Iustinian. in authentic. idque ad tutelam & salutem mortalium non ad socordiam.

XXVII. CHALCIDICÆ COENÆ PROOEMIA.

Exordia vel initia splendida.

Hegesander refert, Dromeum parasitum, cuidam interroganti, an cœnæ lautiores essent in vrbe, an in Chalcide: respondisse, procœmium cœnarum in Chalcide elegantius, ac iucundius esse, quàm totum vrbis apparatus: τὸ προόμιον ἢ ἐν Κάλχιδι δειπνῶν χαιρότερον εἶναι ἢ ἐν Ἀθῆναις παρασκευῇ.

APODOSIS.

Exordia sæpè plus habent elegantiae, quàm reliquum corpus orationis, initia plerumque splendida, aut actionem, aut rem, aut opus totum superant: imò multi postquam feliciter incœperunt, veluti hebescente industria media & finem corrumpunt.

In fine ne corrumpas.

XXVIII. CIMMERII. ΚΙΜΜΗΡΙΟΙ.

Vitiorum propriorum ignoratio.

Quod remittebatur ad hunc locum de Crocodylo, & Scorpio vide suo ordine in animalibus.

Cimmerij non modo tenebris oppleti sunt, sed & Solem in mundo esse, & aliis lucere negant. Plut. de superst. 295.

APODOSIS.

Nemo se avarum intelligit, nemo cupidum: Caci tamen ducem quarunt: non sine duce erramus, & dicimus: Non ego ambitiosus sum, sed nemo aliter Roma potest vivere. Senec. ad Lucill. ep. 50.

XXIX. CLIMACIDES. ΚΛΙΜΑΚΙΔΕΣ.

Adulatio turpis & servilis.

Syræ mulieres vilissimæ conditionis, quæ Cypriorum Regum vxoribus in rhedam ascensuris dorsum sternerant: τῆς γυναικὸς ἡ βρασιλίων ἀναβάντων ἐπὶ τὰς ἀμάξας, δι' αὐτῶν ὑποκατακλινόμεναι περιέχον. Plutarch. de discernendis amic. ab adulatorib. Vide Athen. lib. vi.

APODOSIS.

In turpissimos adulatores, qui indecorum nihil, aut facere se putant, aut pati, modo dominorum libidini placeant, quo ventris impudentiæ faciant fatis. Bene Leo apud Auianum cani lauticias herilis mensæ iactanti:

*Vade ait & meritis nodum cervicibus infer,**Compensentque tuam vincula dura famem.**At mea cum vacuis libertas redditur antris,**Quamvis ieiunus qualibet arua peto.**Has illis epulas potius laudare memento,**Qui libertatem praposuere gula.*

XXX. CNIDIORVM ORACVLVM.

Novitatis odium seu leges antiquæ seruandæ.

Cnidij cum Isthmum ad insulam efficiendam perfodere tentarent, responsum acceperunt ab oraculo Delphico:

*Ισθμὸν δ' μὴ πρυοῦτε μὴδ' ἐρύσσετε,**Ζεὺς γὰρ κ' ἐδάκα νῆσόν ἐν ἐβούλετο.*

*Isthmum ne molibus erigite, ne fodite, Iupiter enim insulam fecisset
si vtiq; voluisset.* Herod. lib. 1.

APODOSIS.

Standum Dei ordini, & veteribus institutis: nihilque temerè nõ
uandum est,

Moribus antiquis res stat Romana virisque,

Nam hi mores maiorum laudant,

Eosdem lutilant quos laudant: hisce ego te artibus gratiam

Facio, neu colas, neu imbuas ingenium, meo modo, & moribus

Vrui antiquis: quæ ego tibi præcipio, ea facito, nihil ego istos

Moror faceto mores, & turbidos, quibus boni dedecorant se.

Plautus in trinumuiro.

XXXI. CORINTHIORVM RITVS IN CREANDO DVCE.

Ianua gloriæ humilitas.

Memoratu digna ceremonia, qua Corinthij sibi Archiducem
creant: est patens vallis ad Vittum oppidum, nec procul hic est
marmoreus lapis in patentibus pratis erectus: hunc cum Dux crean-
dus est, rusticus hæreditario iure occupat, ad dexteram bouem
habens fœtam nigri coloris, ad læuam equa illi sistitur strigosa, ma-
cieque insigni, frequens circa populus, agrestiumque turba ingens,
dux inde futurus ex aduerso mouet purpuratorum multitudine septus,
præcedunt principatus signa, omnesque in toto comitatu egregiè cul-
ti præter futurum ducem. Is agresti habitu, pileo tectus, calceos &
pastoralem baculum gerens, pastorem agit magis quàm principem,
hunc venientem intuitus qui lapidem obtinet, Illyrica voce (quæ illis
vernacula est.) *Quis hic est,* exclamat, *qui tam superbe incedit?* Res-
pondet multitudo, *principem regionis aduentare:* tum ille, *iustusne
index salutem patriæ querens? libere conditionis? dignusne honoris
est? Christianæ fidei cultor & auctor?* reclamatur, *est est quidem, &
erit.* Rursus idem: *quæro quo me iure hac a sede dimouebit,* ait Comes
Goritiæ Ducalis aulae magister, *sexaginta denarijs hic abste locus emi-
tur: iumenta hac tua erunt:* (ad bouem & equam manum intendens)
vestimenta qua dux exuet, habebis, eris tu cum tota domo liber: qui-
bus dictis rusticus malam percutit alapa leniter incussa, iubetque si-
mul æquum iudicem esse. Præmióque inde abducto loco cedit, tum
lapidem dux occupat, nudum gladium vibrans, populum affatur, pol-
liceturque se æquum iudicem futurum: ferunt & aquam agresti pileo
delatam potare in futura sobrietatis argumētum: inde operari sacris in
facello *Divæ Mariæ* vicino, quibus peractis humili veste deposita, pa-
ludamētum induit, cōuiatur cum proceribus, postremo in apertum
egressus pro tribunali sedēs ius dicit populo. Anno salutis 790. dux gē-
tis Iugo nomine ingēs conuiuiū provincialibus præparauit & agresti-
bus ad conspectum suum intrōmissis in vasis aureis atque argenteis;
nobilibus vērò, ac magistratibus procul ab oculis collocatis, fictilibus

ministrari iussit: interrogatus cur ita faceret, respondit: *non tam mundos esse qui vrbes & alta palatia, quam qui agros humilesque casias colerent. Rusticis, qui Christi Evangelium acceperunt, candidas esse animas: nobiles qui spurcitiis idolorum sequerentur, sordidas ac nigras: se ergo pro animarum qualitate instruxisse conuiuium, breui tempore castigati ea de re nobiles, Christi fidem acceperunt, hinc hos inuestiendi principis rusticis datus. Sabell. lib. 5. Enn. 10.*

APODOSIS.

Præclare hoc symbolo demonstratur, *Ianuam gloriæ esse humilitatem, & pauperum curam, hisque fundamentis nixam virtutem, ad summum honoris apicem euolare.*

XXXII. CRETENSIVM LEGES MUSICÆ.

Legibus nulla melior harmonia.

CRetenses pueri literas discebant, & *tis en ? vovuv ôdûs* leges numeris musicis conditas. Strab. lib. 2. de legibus Iustin. lib. 1. *Haec primum rudibus hominum animis simplices erant, maximeque fama celebravit, Cretensium quas Minos, Spartanorum quas Licurgus, ac mos Atheniensibus quaesitores, iam & plures Solon præscripsit.*

APODOSIS.

Henrici magni apophregma. Leges musicas habuerunt Cretenses, an ut earum severitatem numerorum suauitate lenirent? an ut bonarum legum optimam esse harmoniam ostenderent? Henricus magnus dicebat, nihil vetare, quominus regum liberi musicorum audirent acroamata: musicam autem discere, aut fidibus canere nolebat: cum præsertim hæc ars nihil iis præterquam ad amatorias illecebras sit profutura. Pessimum documentum, & quod peruersa naturæ contagione, celerius irrepit animo quam magistri præceptis egeat. Regum quidem propria in pace instrumenta, sceptrum esse, & manum iustitiæ, in bello gladium hæc ipsædem regiè tractanda, hæc utroque tempore usurpanda prædicabat. Prudentiæ, Iustitiæ, Fortitudinis, cæterarumque virtutum temperiem, regiam planè cantilenam esse musicis legum numeris illigatam, quam quisque quadripartito solus canere posset.

XXXIII. DIALIS RELIGIONES.

Sacerdotum puritas.

CApram, & carnem incoctam, & hederam & fabam, neque tangere Diali mos est, neque nominare: capra enim obscæna est, caro incocta imperfecta, hederæ Bacchi insigne, faba feralis est.

APODOSIS.

Sacerdotes, non modò à Veneris, Bacchique contubernio puri sunt, sed imperfecta quæque & feralia abhorreant.

Ecclesiæ nunc alma fides sine fine pudicos

Pontifices iubet esse suos, & querit in omni

Cauta tribu, quos rite probet, nec sanguinis iste,

Sed

Sed meriti successus erit.

Aratus Diaconus lib. 2. in Aët.

XXXIV. EPHESIORVM EDICTVM.

Ephesij Hermodorum eiecerunt, quod de frugalitate philosopharetur, de quo sic Heraclitus: digni sunt Ephesij qui ad puerum vsque strangulentur, quod Hermodorum virum inter ipsos frugi eiecerint, addito: *Ημεῖς μὲν οὐδεὶς ὀνήσις ἔστω. εἰ δὲ μὴ ἄλλῃ τε καὶ μετ' ἄλλων. Nemo nostrorum frugi esto, sin autem is alibi sit, & inter alios.*

APODOSIS.

Improbi societatem bonorum non ferunt. Quod potest enim esse cum tenebris luci commercium? simile omnino est Laconicum edictum, cuius meminit Plutarchus in quaestionibus Graecis, *μὴ ἐξέιναι χρησὶς τοῖσιν, nemini liceat bonos facere.*

per me sint omnia protinus alba,

Nil moror, euge omnes, omnes, mire bene eritis res.

Perfius Satyr. 1.

XXXV. EQVITES A BALNEO.

Puritas studiosorum.

Equites à balneo in Anglia sunt instituti non contemnenda cetera. Pridie enim quam initiarentur post diuinum officium sub noctem secedebant in cubiculum, vbi lectus erat stratus, & labrum balneatorium velis opertum. In hoc abluebantur, vt hoc symbolo discerent munditiam animi & corporis studiosissimè consecrari. Mane votis nuncupatis quibus se Deo & Regi obstringebant ad defensionem religionis & Imperij, lato insignique pallio holoserico coloris hyacinthini induiebantur, gladiosque Deo consecrantes aræ imponebant. *Ex libello de ordinibus militaribus.*

APODOSIS.

Simile est quod alibi diximus de pallio Philosophico, ex eo studiosi qui serio incipiunt Deo in studiis militare, intelligant, quanta mentis & corporis castimonia facere debeant.

Casti placent superis, pura cum veste venite.

XXXVI. FINNI VENTORVM VENDITORES.

Favor & aura popularis seu vanitas.

Solebant aliquando Finni inter ceteros gentilitatis errores, negotiatoribus in eorum littoribus contraria ventorum tempestate, impeditis, ventum venalem exhibere, mercedeque oblata, tres nodos magicos non Cassioticos loro constrictos eisdem reddere, eo seruato moderamine, vt vbi primum dissoluerent, ventos haberent placidos: vbi alterum, vehementiores: At vbi tertium laxarent, sauas tempestates paterentur. Olaus magnus. lib. III. cap. xv.

APODOSIS.

Ventos illi vendunt, qui lubricam speciem auræ & fauoris humani, magna mercede & praesenti pecunia flagitantibus addicunt.

Tanta emitur mercede nihil.

XXXVII. FONTINALIA.

Gratiarum actio.

Fontinalia festus erat dies Romæ, quo in fontes coronas proieci-
bant, puteosque coronabant, ut à quibus pellucidos liquores ad
restinguendam sitim acciperent, iisdem gratiam referre hoc ritu vide-
rentur. Vide Varr. lib. 5. de ling. Lat.

APODOSIS.

*Æquum est eos, à quibus haurimus beneficia, laude & gratula-
tione persequi. Si aquam hauris puteum corona. Et*

Λύγος χεῖραν ἔχων ἐπιχεῖν μέλιτος ἔλαιον.

XXXVIII. GALLORVM SOLDVRII.

Amicitia fidelis.

Nicolaus Damascenus lib. centes. decimosexto narrat, Adiato-
rum regem Sotianorum (est autem Galliæ natio) sexcentos
habuisse proximos, sibi delectos homines; Galli propria lingua Silo-
dunos Σιλοδύνοις vocant, Græci ἐνχορμαῖοις, Latine *Denotos* diceret,
qui cum rege & vitam agunt & moriuntur, nec est qui dicere possit, ex
illis amisso rege, quempiam mortem vel expauisse, vel recusasse ter-
giuersantem. Athen. lib. vi. pag. ccxlix. Cæsar. lib. iii. comment.

APODOSIS.

*Amicitia fidelis & perpetua typus est in Solduriis: quorum unus-
quisque suo regi non tam verbis, quam re prædicare poterat:*

*Et prius hanc animam vacuas reddemus in auras**Quam fiat meriti gratia vana tui.**Da mihi si quid ea est, hebetantem pectora letæ,**Oblitus potero non tamen esse tui.*

Quid. iv. de Pont.

XXXIX. GOTHORVM MOS.

Principum dona & fauores ancipites.

Fidei integritatem in externis regiis aulis Gothiæ & Suetiæ, nun-
quam meriti sunt, nisi strictum gladium, vel pugionem, per cus-
pidem principis manu, & munere fidelitatis iuramento præstito, susce-
pissent, ne capulo sumpto ipsum gladium retorqueant in viscera porri-
gentis. Olaus lib. viii. cap. vii.

APODOSIS.

Duos admittit sensus: vel etiam fidem erga principes commendat,
vel ipsa principum dona lubrica esse, & periculosa ostendit, ut quæ ad-
uersum mucronem intentent accipienti.

Pro munere penam.

XL. GOTHORVM REGALIS MENSA.

Premium ex labore.

Gothorum regibus erat in more positum, ut liberos sua mensa
non communicarent, antequam illi bellico facinore nobilitati ab

aliquo exterorum principum adoptarentur. Cassiod. in epist. Iidem adoptabantur per arma: per arma (inquit) fieri posse filium grande inter gentes constat esse præconium, in epistola lib. iv. Olaus magnus affert ex Paulo Diacono lib. viii. cap. iiii. citat Paulum lib. i. cap. xxiii.

APODOSIS.

Ex labore gloria efflorescit, indignus est Christianus mensa Domini qui nullum vsquam virtutis in aduersis rebus periculum fecit, Clau. in epist. Honorij.

Ap. *Nec quisquam fruitur veris odoribus,
Hibletis apibus aut spoliat fauos,
Si fronti caueat, si timeat rubos.
Armat spina rosas, mella tegunt apes.
Crescunt difficili gaudia iurgio.*

XLI. GRÆCORVM RITVS IN ΘΕΡΑΠΕΙΑ.

Beneficentia.

Hippocrates, cum fuisset mos liberatos morbis scribere in templo Dei Æsculapij quid auxiliatum esset, vt postea similitudo proficeret, exscripsisse ea traditur, atque vt Varro apud nos credit iam templo cremato instituisse medicinam hanc quæ clinice vocatur. Plin. xxix. cap. i.

APODOSIS.

Par est eos aliorum incommotis mederi qui iisdem doloribus affecti fuerunt, secundum illud.

Non ignara mali miseris succurrere disco.

XLII. GYMNO SOPHISTÆ AD SOLEM.

Contemplatio.

Philosophos eorum quos Gymnosophistas vocant, ab exortu ad occasum perstare narrant, contuentes Solem immobilibus oculis, feruentibus arenis toto die pedibus alternis insistentes. Plin. lib. vii. pag. ii.

APODOSIS.

Piorum & sapientum imago. *Purior illos Solis feruor alit, pretiosaque pabula libant.* Ambros. Serm. lxxiv. in natali Sanctorum Martyrum Nazarij & Celsi. *Oratio quæ castitatis & iustitiæ, eleemosynarum operibus iuuatur, excedit mundum, penetrat paradisum, euolat vsque ad summæ maiestatis conspectum, & in eo suauissime conquiescit.*

XLIII. HIPPONÆ COROLLÆ.

Labores alieni non vsurpandi.

Hipponij magna pratorum fertilitas eademque amœnitas, ex quo Proserpinam ex Sicilia in eundem locum venisse ferunt florum legendorum gratia: Indeque morem esse matronis receptum, vt flores ipsæ legant, coronasque nectant, turpeque iis habeatur ad festos dies ferra gestare emptitia. Strab. lib. 6.

APODOSIS.

Non est honestum alienis laboribus frui in otio atque desidia, & fucorum more laboriosarum Apum mella diripere, quod Procopius libro 2. in Belisarij persona affert: οὐ δικαίον τὸν κερῶνα μὲν ὑφ' ἑτέραν, πόλιν μεγάλων ἀπολαύεσθαι· ἄλλοις δὲ τὸ μέλιτος οὐδεμιᾶς ταλαιπωρίας ἐνίνανθαι.

XLIV. IBERI NYCTOBLEPÆ.

Ignorantia & cecitas improborum.

A pud Antonium Diogenem in incredibilium libris de insula Thule, mentio fit ciuitatis, cuius incolæ noctu quidem vident, interdiu cæcutiunt. Phot. in bib.

APODOSIS.

Nyctoblepæ improbi; dies, res cœlestes: nox, res humanæ. Ita enim sunt affecti qui se mundo manciparunt, vt in negotiis tractandis, in re familiari augenda toti sint lyncei: in iis, quæ ad salutem & futuram vitam attinent, liberide, quod aiunt, cæciores hebescant:

*Proh tantum pectora cæce
Noctis habent!*

XLV. IBERICARVM ZONA.

Regule & leges omnium communes.

I Berorum mulieres habent zonam certæ mensuræ intra quam si aliquis venter comprehendi nequeat, pro dedecore putant. Nicolaus Damasc. in Polit. Ἰβήρων αἱ γυναῖκες ἔχουσιν μέτρον τι τῆ ζώνης, ἥ τῆ γαστρός ἀφελῆσθαι αὐτὴν μὴ δύνησθαι, ἀλλὰ ἔχειν ἡρώδης.

APODOSIS.

Ibericarum mulierum zonæ leges sunt & regulæ sine vlla distinctione personarum.

Suo quisque pede.

XLVI. IMPERATORIA IMAGO NON VIOLANDA.

Castitas.

*De imagini-
bus Impera-
torum vide
D. Greg. Na-
zianz.*

Svb Tiberio capitale erat ad Augusti simulachrum feruum cecidisse, vestimenta mutasse: nummo, vel annulo effigiem impressam latrinæ, vel lupanari intulisse: Cœnabat Paulus Prætorius in conuiuio quodam, imaginem Tiberij Cæsaris habens ectypam, & eminente gemma, rem ineptissimam fecero, si nunc verba quæfiero, quemadmodum dicam illum Merellum sumpsisse. Quod factum simul & Maro ex notis illius temporis vestigatoribus notauit. At seruus eius, cui neccebantur insidiæ, ei ebrio annulum extraxit. Et cum Maro conuiuas testaretur, admotam esse imaginem obscœnis, & iam subscriptionem componeret, ostendit in manu sua seruus annulum. Sueton. in Tiberio cap. LVIII. Seneca lib. III. de Beneficiis.

APODOSIS.

Agnosce homo, cuius imaginem ectypam feras, cuius impressos vultus habeas. Nonne signatum est super nos lumen vultus tui Domini.

ne? vt quid igitur Dei speciem ipsismet Angelis tremendam, inquinati corporis contubernio, & fœdis voluptatum commerciiis dedecorare nitimur? D. Ignatius Martyr ad Polycarpum.

Σεαυτον ἀγρόν τήσ' ὡς Θεοῦ οἰκητήριον.

XLVII. INDI AVRITI.

Delatores Otacoustæ.

Indi sunt (si modo Ctesiae fabularum concinnatori credendum) quorum aures adeo latæ sunt, vt operiant humeros, τὸν ἰστών ἀπαντῶν συγκαλύπτειν. Ctes. Indic. Phot. bibl. pag. xciii.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Prouerbiali figura dicitur, vt in Otacoustas omnia auribus aucupantes, vel in stupidos, quando aures longiores, & laxiores stuporis plerumque sunt indicium. οἱ τὰ ὦτα μεγάλα ἔχοντες τῆς ἀνοητικότητος, οἱ δὲ μεγάλα, ὀνόματι. *Quicunque aures paruas habent, simiales sunt: qui magis, Asinini.* Arist. Physio.

XLVIII. INDORVM ANCHORA AVREA.

Eloquentiæ sanctitudo.

Indi anchoram ferunt auream, qua caducæi vice vtuntur. Philost. in vita Apollonij lib. iii. cap. iii. τὸν δὲ Ἰνδὸν χρυσὴν μὲν φέρειν φασὶν ἄλκυονα, ὡς νομίζουσιν Ἰνδοὶ κρηνηφόρον, ἐπὶ τῷ πᾶσι, ἔχειν. Indum porro auream ferre anchoram dicunt, quam instar caducæi habent, quod omniac oërceat.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Indus, orator: anchora aurea, eloquentia qua ipsemet orator, vt Mercurius virga

--- Animas euocat orco

Pallentes, alias sub tristia tartara mittit,

Dat somnos, adimitque, & lumina nocte resignat.

Illa fretus agit ventos, & nubila tranat.

Virgil. 4. Æneid.

XLIX. INDORVM DOLIA.

Eloquentia.

Indi habere dicuntur in doliis ventos, & pluuias, quibus regionem vel compluant, vel exsiccent, Philostrat. & Phot.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Tales sunt viri eloquentes qui flexanima illa facundia ita dominantur, vt modò animos liquefaciant, modò inflamment, & pro suo arbitrio mutationem afferant. Itaque in eloquentis viri satellitio dicuntur esse venti, tonitrua, & fulgura, sicut illi.

--- Cui militat æther,

Et coniurati veniunt ad classica venti.

Hoc diserte Lucanus prosequitur in poematio ad Calphurnium Pisonem:

*Nam tu siue libet pariter cum grandine nimbo
Denſaque vibrata iaculari fulmina lingua, &c.*

L. IUDICVM IMAGINES, ΑΧΕΙΡΕΣ.

Iuſtitia.

THebis imagines fuere Iudicum ſine manibus. Item Præſidiis, Ἰουſτὶν
Αχέρας ἐκαστῶν effigies conſpiciens oculis, κατὰ τοὺς τοῖς ὁμῶς. Plu-
tarch. in Iſid. & Oſirid.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Αδελφοὶ ἀπὸ δῶνα δῶνα οὐκ ἐν τελευτῇ οὐκ.

Iuſtitia vera donis & congreſſu hominum non corrumpitur.
ſed,

Aurea nunc verè ſunt ſæcula, plurimus auro

Venit honos, auro conciliatur amor.

Auro pulſa fides, auro venalia iura,

Aurum lex ſequitur, mox ſine lege pudor. Prop. lib. 3.

LI. LYCHNOPOPŒIA.

Increate ſapientie honor & gloria.

ÆGyptij Mineruam Saitem, tum aliis in rebus ſumma colunt ve-
neratione, tum in eius honorem anniuverſarias ferias celebrantes
feſtum conſecrarunt, quod ſuo nomine Lychnopopœiam appellant.
Cum verò ſolemnitatis eius quotannis ſtarum redit tempus, ſolent alij
quidem lychnos nauigiis imponere, & Nilo ad urbem vſque Saim per-
uehi, quò ubi peruenerunt ad templum, in quo ſimulachrum Deæ
collocatum eſt, inter cætera quæ lex religionis dicat, hoc diligenter
curant, vt lychnos accendant ſub dio circa ſcenas & porticus extre-
mas, vnde fit vt Sais per totam illam noctem ſacro igne quaſi in meri-
die, Sole illuſtretur. Themiftius orat. 11. ad Imp. Conſtantinum.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Increate lucis fonti ob cœleſtis ſapientie donum gratia à viris mor-
talibus debentur immortales. Quod ſi Ægyptij Lychnopopœiam ce-
lebrant in honorem lunæ (hæc enim Saitis Minerua) huic (opinor) ob
lucis quam impertitur mortalibus uſuram gratulantes. Cur non Ma-
riæ noſtræ, quæ pulchra eſt vt luna, facibus accenſis gratulabimur
quod φῶς πῶς πορευτὰν (vt ait Synefius) ſacratiffimis viſceribus
enixa eſt. Nec verendum eſt, ne faculas iſtas laudum, Deus, in quo
immenſa eſt claritas, reſpuat.

Vaga cingitur aſtris

Luna, & in Oceanum riuus cecidere minores

LII. MEGARENSIVM COMITIA AD PLVRES.

Religio maiorum ſeruanda.

ÆSymno Megarenſi dum ſuper Republica feliciter adminiſtranda
conſultat, reſpondiſſe oraculum narrat Pauſanias, referret ad
multos, ſi quid gerere proſperè deſideraret. Ea de cauſa Megarenſes
plures mortuos arbitrati comitia ad heroum ſepulchra celebrant.

Μεγαρέας, εὖ παύειν ἡμῶν μὲν τὰ πλεόνων βυλεύσονται. Pausanias in Atticis.

APODOSIS.

Hoc utique consilium dare oportet hæreticis. Referant ad plures & audiant quid mortuorum ossa, quid cineres, quid muti sepulchrorum lapides, quid antiquissimarum basilicarum clament marmora. *ὁ δὲν σέβει καὶ τὰ πάτρια.*

LIII. MELLIS ET LACTIS PRÆGVSTATIO.

Concordia & charitas.

MOris erat infantes à lauacro susceptos, lactis & mellis gustu primum imbuere, quod ad concordia significationem factum putat Tertullianus. *Inde suscepti lactis & mellis concordiam prægustamus.*

APODOSIS.

Christiana charitas & animorum consociatio incredibilis ab ipsis religionis cunabulis suscipienda est, iis præsertim qui serio Christum volunt consecrari, *ἀγάπη καὶ εὐσέβεια τῶν ἐκτελεσθῶν καὶ μάλιστα, ὡς κεφάλαιον τῆς νόμου.* Greg. Nazianz. orat. xvi.

LIV. MEXICANÆ VICTIMÆ.

Felicitas improborum.

Mexicani nonnunquam captiuos ornant pro deis, quibus ipsos sunt immolaturi, & vnum fermè mensem ante destinatum sacrificium omnibus deliciis proluunt, & honoribus extollunt infinitis, ut prætereuntes etiam cum veneratione adorent, dies ornatos ostentat, nox in caueam clathratam conijcit, ad summum postquam triginta dies regali apparatu exegerunt, & iam satis pingues ad sacrificium videntur, à barbaris maculantur, & solennibus epulis comeduntur. Ex histor. de nouo mundo de stat. Imp. pag. 303.

APODOSIS.

Simile est omnino quod de Sacis ex Dione Chrysostomo dictum est, præclarum humanæ felicitatis in improbis documentum.

De tuo luditur corio.

LV. NEVRORVM VITA.

Crudelitas.

NEVRI, ut accepimus (inquit Solinus) ætatis temporibus in lupos transfigurantur. Deinde exacto spatio, quod huic sorti attributum, in pristinam faciem reuertuntur. Populis istis Deus Mars est, pro simulachris enses colunt, homines victimas habent, ossibus adolent ignes focorum. Solin. Polyhistor. pag. 58. edit. Pict.

APODOSIS.

Digni sunt, qui omnibus proponantur in exemplum crudelitatis & impietatis cum lemmate:

Κύκλωες δὲ θεῶν ἐν ἀλέγειν.

Adulterij pena.

CVm mulierem in adulterio deprehensam in eminenti lapide collocabant: deinde asino impositam per urbem circumducebant, donec iterum in pristino lapide constituta *ὀνόμας*, & tota vita infamiae pronunciaretur. Plutar. in quæst. Græcis.

APODOSIS.

Is character ad adulterorum infamiam exprimendam est insignis, qui idcirco cum asinis componuntur in libidine, quibus ut nihil turpius, sic nihil stupidius: luxuria enim omnem vim mentis & ingenij, veluti Circeis poculis extinguit, & cælo natos homines mutat in beluas, an & ridendo dicere verum voluit Lucius Apuleius, qui se à sua Photide in asinum transformatum, & sexcentis laboribus conflictatum narrat per totam illam metamorphosin, cuius partem ex Luciano descripsit. Non omittendum quoque hîc existimo Cretensium ritum qui adulteros ignominiae causa lana coronant. Et hæc quidem corona redarguit adulterorum mollitiem, timiditatem, mulierositatem. Ælian. lib. 12. Var. hist.

Adulteri lana coronati.

LVII. OSCOPHORIA THESEI.

Vita humana lætitia & dolore mixta.

OScophoria festum Atheniensium, in quo præferebantur palmitres racemis onusti in memoriam Bacchi & Ariadnes. Hoc ipsum cum post Ægei patris fatum celebraret Theseus, *ἐλεεῦ, Ιοῦ, Ιοῦ*, in doloris gaudijque signum cani iussit, ut eodem temporis vestigio Athenienses & patris morti ingemiscerent, & suæ gratularentur inaugurationi. Plut. in Theseo. *ὅθεν καὶ γὰρ ἐν ταῖς ὀρχοποιεῖς τετραγῶνται μὴ τὸ κέρμα λέγουσιν, ἀλλὰ τὸ κινύκρον. ὁπρῶνεν δὲ ταῖς σπονδαῖς, Ἐλεεῦ, Ιοῦ, Ιοῦ, τὰς παρῶντας. ὡς τὸ μὴ σπεύδοντες ἀναφωνεῖν, καὶ πικρύνοντες εἰσάδειν, τὸ δὲ ἀκπλήξεως καὶ παρῶντες ὄντι.*

APODOSIS.

Læta tristibus, tristia lætis in humanis rebus commiscuntur.

--- Sincera bonorum.

Pars nulli concessa viro.

LVIII. PANOEBOURV REGES.

Regum Veneratio.

PAnœbi Regis defuncti corpus terra condunt, caput abscindunt, inaurant, in sacris collocant. τὰ δὲ κεφαλὰ ἀποκόψαντες καὶ χρυσῶν σφαῖραις ἀναπλάσαντες ἐν ἱερῶ. Nicol. Damascenus in Panœbis.

APODOSIS.

Magno omnibus honori reges esse oportet, qui sunt *θεοὶ καὶ ἀνθρώπων*, ut ait Plato.

Εἰκὼν δὲ βασιλεὺς ὅστις ἐμψυχὸς θεοῦ.

Addit Xenophon honoris & gratiæ radios à Deo Regibus esse impressos.

Εμψύχ

Εμοί γε δοκῶν καὶ ἐν θῶν πρῶτης, καὶ χάρις συμπερέπεσαι ἀνδρὶ ἀρχόντι.

LIX. PARTHORVM REGIS MENSA.

Cænipetarum seruitus.

Possidonius libro quinto Regem tanta superbia elatum refert, vt si amicos fortè ad cœnam vocet, tractet indignissimè: non enim mensa particeps est conuiua, verum humi sedens Rege in sublimi lecto re-ambiente, quod ab ipso proijcitur, canis instar comedit, ac sæpe ob leuem causam virgis cæditur, & cruore oblitus tanquam beneficio accepto gratias agit, & Regem pronus veneratur.

APODOSIS.

Imago contumeliosæ superbiæ, & indignissimæ seruitutis Cænipetarum, quam plenius expressam à Luciano in libello de mercede conductis licet intueri.

Omnia ferre

Si potes, & debes pulsandum vertice naso

Præbebis quandoque caput, nec dura timebis

Flagra pati, his epulis & tali dignus amico.

Iuuenal. Satyr. v.

LX. PERSARVM MOS DE SVBVLICIS.

Luxuria odiam.

Subulci apud Persas à sacris eliminabantur. Herodot. lib. ii. nec mirum, quia dum Aegyptij volunt, ἀνδρῶν ἐξ ὧν συμπύλαι χρίσιν ζωχαφοῦσι, vt habet Orus lib. 2. 35. vnde violæ albæ symbolum.

APODOSIS.

Immundarum cogitationum alumni, & Veneris sacrificuli subulci sunt omnium impurissimi, & sacrorum mysteriorum communione indigni. Tertull. lib. de Pudicitia. *Oportet cum peruenitur ad summum sacerdotem Patris Christum, de domo hominis nostri in tempore hebdomadis auferri omnia impedimenta prius, vt munda sit quæ remanet domus, caro & anima, & vbi introierit eum sermo Dei, & inuenerit maculas raboris & viroris, extrahi statim & abijci sensus mortiferos & cruentos, nam & Apocalypsis viridi equo mortem, ruffeo autem Præliatorem imposuit.*

LXI. PERSARVM OXYGALA.

Per acida itur ad dulcia.

Rex ille Persarum magnificentissimus, cum inauguraretur antequam Cidarim ornamentum capitis regibus singulare à Maximo Sureno impositam acciperet, acidi lactis potionem ebibebat. Plut. in Artoxerxe.

APODOSIS.

Ordo fuit crenisse malis, sic calicem doloris amarissimum Christus exhaust, antequam in gloria se reciperet domicilium.

Ccc

Hunc quoniam calicem non est transire facultas.

Iuuenecus lib. 3. de Euang. historia.

LXII. PERSARVM SACRIFICIVM.

Pietas vera litat animo.

Persæ, cum sacrificarent, carnes hostiæ in suam rem conuertebant, solam animam Deo relinquebant. Strab. lib. xv. *ἡς γὰρ θυγὲς φασὶ τὴν ἰεγὺ δίδου.*

APODOSIS.

Non qui sumptuosas diuitias sine mentis erogat sinceritate, Deum colit: sed qui litat animo. Arnob. lib. 14. *Aduersus gentes: Non enim qui sollicitè relegit & hostias immaculatas cadit, qui acervos dat tburis cremandos, hic numina consentiendus est colere, aut officia solus religionis implere: cultus vero in pectore est, atque opinio de dijs digna: nec quicquam prodest illatio sanguinis aut cruoris.*

LXIII. PHENEATARVM PETROMA.

Litterarum sacrarum honor.

Est apud Pheneatas in Arcadia Cereris fanum, in quo magna, ut apud Athenienses celebrantur mysteria: prope fanum lapides eminent duo prægrandes apta simul commissione compacti: hoc Πέτρωμα appellant, & in eodem sacras literas quibus ritus mysteriorum continentur, asseruant, imminente Thesmophoriorum die lapides disiungunt, & cœmentarium eductum legunt, lectum in pristina sede noctureponunt. Tanto autem honore petroma venerantur, ut ad id iusiurandum religiosè concipiant. Pausan in Arcad.

APODOSIS.

Multò profecto rectius honor sacrarum literarum maximus esse & religiosissimus apud Christianos debet. Isid. Pelusiota epist. cccxxxix. ad Cyrum: *αὶ ὁ ἱερεὺς ποικταὶ τὴ μαρτυρουμένην θεῶν χάριν τῆς πρὸς θεὸν ἀγάπης καὶ μακαρίας. πάντα τήρω τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ θεοῦ πεποιημένα, ὡς δόκιμον δέχου χριστὸν, πεπρωμένα τὸ θεῶν ὁ ἀληθείας πνεῦμα, vides sacras literas vocari, scilicet ad cælum, Aurum Dei spiritu probatum.*

LXIV. PISIDÆ.

Parentum honor.

Pisidæ primitias in suis conuiuiis parentibus libant ut Diis, quod à Nicolao Damasceno literis consignatum est, ad commendandam singularem erga parentes obseruantiam. Sed neque minus habet reuerentiæ quod ait Tertull. lib. de anima. c. 57. Nasamones propria capere oracula apud parentum sepulchra.

APODOSIS.

Secundum Deum honorandi à quibus huius lucis vsuram accepimus: quid quod Scythæ Issionides caput purgatum patris inaurant adorantque pro simulachro solennibus & annuis sacrificiis venerantur? Herodot. lib. 10. pag. cii.

LXV. PITHOEGIA.

Scientiæ vsus.

Pithœgia δὲ τὸ εἰρηναῖον τοῖς πλοῦσι festa fuerunt Atheniensium, quibus postquam mustum deferbuisset, solemnī die puta Nouembris vndecimo aperiebant dolia, libabant Ioui, amicis & seruis impertiebantur, precati antea, vt vsus vini, & prima illa libatio forēt omnibus salutaris, ἀγλαῶν καὶ σωτήριον εἶναι τὸν φαρμάκον ᾗσιν. Plutarch. tom. 2. Opuscul.

A P O D O S I S.

Scientia donum est Dei, sed tamen vt vinum prodest vel nocet pro vsu ratione, si qui vana gloria stimulari cum nondum deferbuerint æstus cupiditatum, ad docendum illotis manibus accedant: periculum est ne se, & alios in discrimen adducant: contra bene, sapienterque faciunt, qui cum iuuenilis veluti ardoris crapulam exhalarint, Deo antea sacris animorum piaculis conciliati, ad docendos alios accedunt, & acceptam à Deo scientiam in auditorum mentes diuident:

Sed fis haud ulli est exire in luminis auras

Non vocitante Deo.

Claudius Marius Victor.

LXVI. PSYLLI INTER SERPENTES.

Viri Sancti in mundo mundi.

A Gatharcides dicit, in Africa Psyllorum gentem esse, & nihil quidem quoad viuendi rationem à reliquis hominibus differre, verumtamen cum aliis nationibus peregrinum eorum corpus comparatum admirationem habere: non enim venenatas bestias, quæ vel ictu, vel morfu venenum relinquunt ei quippiam nocere posse, neque aut serpentis morfu, aut Phalangiorum mortiferis vulneribus vt cæteros homines affici, neque scorpionum aculeis lædi solere: cum enim venenatum quiddam ad eos accesserit, vel eorum corpus attigerit, vel aliquem dolorem exhauserit, veluti soporiferam bibisset potionem stupore affectum ac sensu priuatum sopitur, & tandiu debilitatur, quoad ab illo Psyllus recesserit. Porro natos sibi infantes quomodo germani an spurij sint experiuntur serpentibus admotis, vt auri puritatem igne explorant aurifabri. Ælian. lib. xvi. cap. xxvii.

A P O D O S I S.

Tales sunt qui cum in medijs vitæ periculis versentur, diuinis tamen instructi præidiis non modo nihil vitij contrahunt, sed & cæteris morbo impeditis medentur, ἀκτὶς ἡλίου καὶ ὁμιλῆσι βορβόροι μὲν καὶ παρὰ καὶ ἀμύλωντος. Synes. in epist.

LXXVII. PYTHAGORÆORVM CENOTAPHIA.

Apostasia mors anima.

PYthagoræi cenotaphia extruebant iis qui defecissent à Philosophia. Orig. lib. i. in Celsum. Meminit quoque Clemens Alexan-

drinus Strom. l. v. Πυθαγόρειον ἡγεμονίαν τῆς διατελέως, καὶ πᾶσι ἐπ' αὐτῷ
 ἡμέραν οἷα νεκρῶ, διὸ καὶ ἐν τῇ βαρβαρῇ φιλοσοφίᾳ νεκροὺς καλοῦσιν τὸν ὀνει-
 ρωμένον τῶν ἀγμάτων.

A P O D O S I S.

Pro mortuo habendus qui spreta recta viuendi ratione, voluptati-
 bus quas ipse repudiarat, iterum se foedè mancipat:

O voluptas mundi, οὐκ ἔστι σοὶ.

Hec quoties fidem,

Mutatosque Deos flebit, & aspera

Nigris æquora ventis

Demirabitur insolens.

Qui nunc te fruitur credulus aurea,

Qui semper vacuam, semper amabilem

Sperat, nescius aureæ

Fallacis: miseri quibus

Intentata nites, me tabula sacæ

Votiva paries indicat inuida

Suspendisse potenti

Vestimenta maris Deo.

Horat. Od. l. i. Carmin.

LXVIII. RVGIANI AB EQVO CON-
 SILIVM CAPIVNT.

Appetitus Dominatus.

Rvgiani Baltici maris accolæ *Suantoniti* idolum colebant magna
 religione. Alebatur huic sacer equus albus, per quem auspicia
 huiusmodi sumebantur: cum bellum aduersum aliquam prouinciam
 suscipi placuisset, ante fanum triplex hastarum ordo ministrorum ope-
 ra, disponi solebat; in quorum quolibet binæ è transuerso iunctæ con-
 uersis in terram cuspidibus figebantur, æquali spaciorem magnitudi-
 ne ordines disparante. Ad quos equus ductandæ expeditionis tem-
 pore, solemnī precatione præmissa à sacerdote è vestibulo produ-
 ctus, si propositos ordines antè dextro quàm læuo pede transcende-
 ret, faustum generandi belli omen accipiebatur. Sin læuum vel se-
 mel dextro prætulisset, petendæ prouinciæ propositum mutabatur.
 Nec prius certa nauigatio præfigebatur, quàm tria continuè potio-
 ris incessus vestigia cernerentur. Saxo 14. hist. Danorum.

A P O D O S I S.

Quid est aliud ab equo consilium capere, quàm calcato rectæ ra-
 tionis foedere, & oppressa mentis face belluinis permotionibus se re-
 gendum tradere?

Vix te patiuntur, vbi acres

Incaluere animi, cernitæque repugnat habenis.

LXIX. SACCARVM FELICITAS.

ΤΩΝ ΣΑΚΚΩΝ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ.

Improborum prospera.

Saccarum festum celebratur apud Persas, quo vnum ex captiuis sumebant, morti iam addictum, cui in sella regia sedere, scortari, saliare in modum epulari, omnia denique pro libidine agere licebat: finito deinde ludo beatus ille verberibus caesus affigebatur cruci. Dion. Prusæus orat. 4. de regno: καὶ ζῶσιν εἰς τὸν θρόνον τῷ βασιλεῶς, καὶ τὴν ἐδῆντι δίδωσι αὐτῷ τὴν αὐτὴν καὶ περὶ αὐτῶν καὶ πολλὰ καὶ ἄλλα.

A P O D O S I S.

Minutius Felix in Octauio; miseri in hoc altius tolluntur vt altius decident: hi enim vt victimæ ad supplicium saginantur, vt hostiæ ad pœnam coronantur. In hoc adeo quidem Imperiis ac dominationibus eriguntur, vt ingenium eorum perditæ mentis licentia liberi nundinentur. Absque enim Dei notitia quæ potest esse solida voluptas? Cùm sit somno similis, antequam teneatur, elabitur.

LXX. A SACRIS AVSPICANDVM.

In Africa nemo destinat aliquid nisi præfatus Africum.

Plin. xxxviii. cap. i i.

OMnes qui sub tutela sunt Virginis, eamque, vt dominam studiosius venerantur, nihil omnino nisi prius inuocato eius nomine moluntur, quo plenior ad Christum pateat aditus. Bernardus ferm. i i. de Aduentu Domini. *Virgo regia ipsa est via, per quam saluator aduenit procedens de ipsius utero tanquam sponsus de thalamo suo: per te accessum habeamus ad filium, ô benedicta inuentrix gratiæ, mater salutis, vt per te suscipiat nos, qui per te datus est nobis.*

Notatione digna sunt, quæ habet Surius in vita S. Gerardi, ad 24. Septemb. de cultu ipsius erga beatam Virginem: neque enim contentus perpetuum ei Thymiana adolere, ita ad eius nomen & inuocationem affectus erat, vt si quis reus, clam à familiaribus sancti viri edoctus, veniam ab ipso peteret, per nomen matris Christi: mox audito nomine matris misericordiæ, Pater sanctus lacrymis perfunderetur, & perinde ac ipse reus esset, à reo veniam peteret. Ipso auctore ab Hungarica gente non pronuntiatur nomen ipsum matris Dei, sed *Dominam* eam vocant: si sit autem pronuntiatiuum nomen illius, statim flexis genibus, & demissis in terram capitibus sese inclinant. Atque adeo Pannonia à sancto Rege suo Stephano, Sanctæ Mariæ familia appellata est.

Gerardi cultus in B. V.

LXXI. SARDIORVM MVRI.

Regum infantium auspicia.

MEles primus Sardiorum Rex quacunque parte murorum Leonem filium recens natum circumtulerat, ea erat inexpugnabilis: neque verò cùm vrbs à Persis capta est, aliundè eruperunt, quam ex eo loco qui non esset infantis præsentia lustratus. Herodot. lib. i.

A P O D O S I S.

Majestas in regibus etiam infantibus elucet, quæ & ciues tuetur & hostibus terrorem iniicit. Quod Regi LVDOVICO insigni miraculo contigit: hic enim postquam HENRICVS MAGNVS consecratis omnium parricidio de rerum humanarum culmine sublatu est; cum timore arderet Gallia, expectans quo scelus istud esset erupturum, vnus infans, Deo auspice, omnes malorum nebulas discussit, & se in hoc rerum fluctu quasi serenissimum sidus suis populis spectandum præbuit:

Per patris Augusti vestigia currens.

LXXII. SAVROMATARVM ABSTINENTIA.

Sobrietas coacta.

Sauromatæ tanta voracitate se in cibos ingurgitant, vt ad triduum saturantur, διὰ τοῦτον ἡμεῶν σπῶνται οἱ Περσῶν. Nicol. Damascenus de moribus gentium.

A P O D O S I S.

Sauromatis similes sunt qui propter stomachi marcorem sobrij esse coguntur, & ieiunant quoties sunt saturi: hanc crapulam præclare Prudentius exagitat in hymno ieiunantium, corpus enim (inquit)

Putrem resudans crapulam,

Obstrangulatæ mentis ingenium premit.

Hinc, Vini atque somni degener discordia,

Libido sordens, inuerecundus lepos,

Varieque pestes languidorum sensuum.

Hinc, Frequenti marcida oblectamine,

Scintille mentis intorpesceat nobilis,

Animusque pigris stertit in præcordijs.

LXXIII. SAVROMATARVM VIRGINES.

Labor ante voluptatem.

Sauromatæ non prius Virgini nuptias concedunt, quàm hostem aliquem interfecerit, illustri splendore nobilitata: παρθένον δ' οὐ πρὸς τὸν συνοικίζουσι πρὸς γάμον ὅτιν αὐτὸν πόλεμον ἀνδραγυῖαν. Nicol. Damascenus.

A P O D O S I S.

Laborante virtutem, & pugna ante victoriam ne sint *Salmacida* spolia sine sudore & sanguine: ὅταν ἐμπῶσι πρὸς τοὺς μέμνηται ὅτι σε θεὸς οὐκ ἀλλοτρίως παρατίτω βέλτερον, ἢ αὐτοματικῶς ἔργον. Cum tibi obtigerit discrimen aliquod, memento te à Deo quasi *Alypte* cum robusto athleta commissum, vt in olympicis coroneris. Epictetus Arriani lib. I. cap. 24.

*Epicteti di-
ctum graue.*

LXXIV. SCAPEDRA.

Aulicorum vita.

Collocatur in circo trabs humanam staturam altitudine exequans, eademque perforata: traicitur per foramen funis, è cu-

ius extremitate religantur vtrique adolescentes duo auersi, qui valido nisu adurgentes, alter alterum in sublime attrahere satagunt; quo certaminis genere victoriam reportat qui supremo stipite alterum admouerit. Ex quo non dubium est quin præcipiti lapsu deijciatur. Iulius Pollux lib. 9. cap. 8. refertur à Iunio in adagiis.

A P O D O S I S.

Eustathius em̃ *supra* nostra ad laboriosa molimina refert: mihi verò videtur in eo aulicorum ambitioforum vita viuis coloribus exprimi, qui in tota vita Scaperdam agunt, hoc vnum summis viribus conati vt se trudent, retrudent, extollant, deprimant, ad summum opus omnium durissimum, ludum putent: ita insana est aulicæ vitæ dulcedo.

Stet quicumque volet potens

Aula culmine lubrico:

Me dulcis saturet quies,

Obscuro positus loco,

Leni perfruar otio. Seneca in Thyeste.

LXXXV. SEPTEMTRIONALIVM ETHNICORVM MOS.

Inconstantia superstitionis.

Est nonnullis gentibus septemtrionis mos, quicquid primo diei diluculo in cælo, terra, vel aquis viuum apparuerit, hoc ipsum ad crepusculum huius diei pro numine fideliter adorare, vtpote aues, animalia, pisces, ac ipsos serpentes, & vermes, & præcipue ceruum volentem, quem ob cornua, quibus, capita iuuenum adornantur, inter nobiliora reptilia honorant. Olaus Magnus cap. 11. lib. 111.

A P O D O S I S.

Bellè designat tabula hæreticorum in dementi superstitione inconstantiam, qui ad omnem opinionis scopulum adhærescunt, & sibi novos quotidie deos, novos ritus faciunt.

Nil mouisse salus.

LXXXVI. SEPTEMTRIONALIVM RITVS.

Superstitionis inconstantia.

Septemtrionalium quidam quicquid primo diluculo in cælo, terra vel aquis viuum apparuerit, toto eo die, vsque ad crepusculum pro numine colunt: huic oblationes ex ossibus syluestrium animalium & piscium venatione quæsitæ faciunt, quæ æstate non incendunt, sed hyeme in publicis congressibus comburunt. Olaus Magnus lib. 3. cap. 2.

A P O D O S I S.

Rectè cadit in dementem hæreticorum superstitionem, quæ excus-
sa semel veræ fidei anchora, ad omnem opinionis scopulum adhæ-
rescit: vel in eos, qui Euripo mutabiliores ad omnium aut amicitiam,
aut venerationem, animos repentè adiungunt, repentè quoque eos
deserunt, & novos sibi quotidie Deos parturiunt, quibus certè con-
veniret istud lemma,

Hodie tu Iupiter esto,

Cras mihi truncus eris, ficulus inutile lignum.]

LXXVII. SINITARVM SACRVM.

Eleemosynarum parsimonia.

Sinitæ in sacris, vbi aliquid in disco puta porcini capitis imas auri-
sculas, reliquarum altitium vngues, vini guttas aliquot in ara si-
mulachro apposuerunt, qui vetus est libandi mos, cæteras ipsi dapes
magno cum tripudio, & effusa lætitia comedunt. Maff. histor. Indic.
lib.6.

A P O D O S I S.

Impietas Deo, & pauca, & contempta delibat, sibi & plura, & me-
liora referuat, & quasi sola in possessionem rerum omnium venerit,
nihil cum pauperibus communicat: quod D. Ambrosius egregiè car-
pit lib. de Nabute cap.1. Quousque extenditis diuites insanas cupidi-
tates? nunquid soli habitabitis super terram? cur eiicitis consortem
naturæ, & vindicatis possessionem naturæ? In commune omnibus
diuitibus, atque pauperibus terra fundata est: cur vobis ius proprium
soli diuites arrogatis? nescit natura diuites, quæ pauperes omnes ge-
nerauit: nudos fudit in lucem, egentes cibo, amictu, poculo: nudos
recipit terra quos edidit: nescit fines possessionum sepulchro inclu-
dere.

LXXVIII. SPARTANORVM LANCEA.

Virtute decet non sanguine niti.

Dio Chrysostomus orat.4. refert apud Thebanos familiam quan-
dam Spartanorum fuisse, qui hereditario quodam iure lanceæ
speciem corpori à natura inustam gererent, quæ qui carerent, pro spu-
ritis & illegitimis habebantur.

A P O D O S I S.

Ea demùm vera nobilitas est, quæ non tantùm maiorum sangui-
ne, sed propria virtute, quæ per λόγος istam σμῆλον ὅρις signifi-
catur; nixa est.

*Non facit nobilem atrium plenum imaginibus, Virtus est quæ fa-
cit nobilem.*

LXXIX. SPARTANORVM SENATORVM MOS.

A Deo initia agendi capienda.

Senator apud Lacedæmonios cū primū creatus esset, veteri & laudabili more, omnia deorum templa frequentabat coronatus. Plut. in Lycur.

A P O D O S I S.

Benè sapienterque faciunt, qui à Deo omnium actionum sumunt primordia: maximè verò ij penes quos est Resp. debent numen, consiliorum fontem, venerari, sine cuius auxilio omnis humana prudentia fumus est. Val. Max. in prologo. *Nam se priscei Oratores ab Ione optimo, max. benè orsi sunt: si excellentissimi vates à numine aliquo principia traxerunt: mea prauitas eò iustus ad fauorem tuum decurrerit, quod cætera diuinitas opinione colligitur, tua presenti fide paterno auitoque sideri par videtur.* Erat tantum in numine, nimius Imperatorum assentator.

LXXX. SVSIDES.

Cupiditas rationis domina.

Svsides Mulieres solitæ dominari viris, vnde in omnem turpitudinem prolapsæ: nam vnguētis ornamentisque optimis comptæ, maiore ambitione quàm viri, pudicitiam detestabantur. Clemens Recog. lib. cap. 9.

A P O D O S I S.

Pessimum est Imperium, cum Gynecæa cupiditatum se in dominam rationem effundunt atque affigunt humi, quod Horatius ait, *diuine particulam aure.*

LXXXI. SYBARITÆ GALLOS ET MALLEOS
NON FERVNT.*Concionatores improbis molesti.*

Primi Sybaritæ, quæ cum strepitu exercentur artes, vt fabrorum, arariorum, & materiatorum in suam ciuitatem recipi noluerunt, & neallicunde somnus interrumpetur, gallos perpetuo exilio multarunt. Athen. lib. xii.

A P O D O S I S.

Voluptuarij homines, dum palpum vbique quæritant, reprehensionem veritatis, quasi mallei strepitum fugitant, & diuini verbi præ-

cones longum valere iubent, Æneanum illud imprecantes, quod est apud Plutarch. in quæstionibus Græcis:

Μή τι γὰρ δῖος τε φίλῳ ἐς πατρίδα γαῖαν.

Nunquam redeatis dilectam in patriam terram.

LXXXII. TAVRORVM REGVM MOS.

Amici aures regum.

A pud Tauros rex cūm mortuum luget amicum auriculæ suæ partem, nonnunquam totam abscindit. Nicol. Damascenus in Tauris: ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποθανόντος φίλου, ἢ μέγας ἢ τὸ ὅλον ἀποτέμνῃ αὐτόν.

APODOSIS.

Oculi & aures regum fidi, & prudentes amici, quos cūm amittunt, toties partem sui amittunt: Dion. orat. i. de Regno: ὁ πόσις γὰρ αὖ τις ἢ κακῆτιμος ἢ ταίριος πούτοις μὲν ὀφθαλμοῖς ἀ δὲ ἀκοῇ. *Quot quisque sibi compararit amicos, tot oculis quæ vult ipse videt, tot auribus audit ea quæ oportet.*

LXXXIII. THVRIFERÆ REGIONIS IVDICIA.

Prouocatio ad alium iudicem non debet esse temeraria.

Ἀθανοφόρος
dicitur ab
Athenao.

IN regione thurifera, si quis iudices malè iudicasse putet, fenestram in suprema palatij parte catena reuinctam, apprehensa catena trahit, & referat: tum rex hoc vbi rescuerit, eo, qui conquestus est, accersito ius dicit: malè à iudicibus si est pronuntiatum, occiduntur: sin rectè, qui fenestram mouit, interficitur. Athen. lib. xii.

APODOSIS.

Hæc parabola reos monet, vt consultè ad aliud forum appellent: iudicibus autem vulgatum decantat.

Discite iustitiam moniti, & non temnere diuos.

LXXXIV. THVSICA TIBIA IN SVPLICIIS.

Musica importuna.

Alcinius Thuscos ad voluptatem esse adeò propensos refert, vt tibix cantum adhibeant, cūm fontes flagris cædunt. Athen. lib. xii.

APODOSIS.

Rectè prouerbiali figura dicitur in musicam importunam: vel in eos, qui cūm dolorem inferant, volunt tamen iucundum videri, &

suauibus fictorum verborum lenimentis irrogatos corporis cruciatus permulcent. *Satis est semel perire.*

LXXXV. TIRINTHIORVM SACRVM.

Consuetudinis vis.

THeophrastus lib. de Comædia, scribit Tirynthios ridiculos, & ad res serias inutiles, ad oraculum Delphicum se contulisse, eius monitu ab eo vitio liberari exoptantes, vaticinatumque Deum fuisse, immolatum Neptuno taurum si continentes risum in mare abijcerent, cessaturam eam ridendi consuetudinem. Illos autem metuentes, ne quid peccarent aduersus Dei responsum, sacro pueri ne interessent, vetuisse: vnum tamen, cum id rescuisset, turbæ permixtum, aliis cum clamore eum aspellentibus dixisse: quorsum hæc? an Sphagium, vestrum, hoc est, peluim ad excipiendum hostiæ sanguinem, subuertam, timetis? Illi continuo riserunt: neque enim vas vllum oportebat, quo cruor exiliens exciperetur victimæ, præsertim quæ in profluentem abijceretur. Athen. lib. vi. Deipnosoph.

APODOSIS.

Ex ea parabola discimus vim consuetudinis esse tenacissimam: *Lex enim peccati est violentia consuetudinis, qua trahitur & tenetur etiam animus inuitus, eo merito quò in eam volens illabitur: D. Augustinus.*

LXXXVI. VICTIMA IVNONIS CONIUGALIS.

Amor coniugum.

ANtiqui Iunoni γαμήλιᾳ nuptiales victimas felle destitutas offerri volebant.

APODOSIS.

In connubiis amorem & concordiam regnare, fel omnino abesse oportet. Horat. Od. xiii. lib. i. carmin.

Felices ter & amplius,

Quos irrupta tenet copula, nec malis

Diuisus querimonijs

Suprema citius soluet amor die.

Difertè autem Plutarchus hanc similitudinem prosequitur in coniugalibus præceptis: οἱ τῇ γαμήλιᾳ θύοντες ἥρα, τὴν χορὴν οὐ συγκαταίχουσιν τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς ἀλλ' ὁλοῦντες ἔρριψαν περὶ τὸν βωμόν. Αἰνιτικῶς δ' νομοθετοῦν τὸ μηδέποτε δεῖν χορὴν μὴδ' ὄφελ' γάμῳ παρτεῖναι.

LXXXVII. VITIORVM INTERITVS.

Confessio.

PRæcipuum festum Persarum vitiorum interitus, quo serpentes & venenata omnia Persæ conficiebant, & magis offerebant pro insigni pietatis argumento: hac via gratam se rem bonis diis, molestam vero laevis numinibus facere arbitrati. Agathias lib. II.

A P O D O S I S.

Serpentes, omnia sunt peccata; interitus verò peccatorum, confessio. Augustinus de Pœnitentia. *Confessio est salus animarum, dissipatrix vitiorum, expugnatrice demonum: quid plura? obstruit os inferni, & paradisi portas aperit.*

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER SEXTVS.

A V E S.

I. ACCIPITER AB ARDEA SUPERATVS.

Mens antea generosa à voluptate oppressa.

ON caret admirationē pugna Falconis cum Ardea: nam si hæc supra Accipitrem volatu contendere potest, & sibi illum subijcere, suis excrementis respergit, quò gnauī alioqui alitis pennæ ita hebescent, vt ad pugnam sit inutilis, nec difficili admodum labore ab hoste superetur. Quare Falco hostis insidias quanto potest studio euitans, tamdiu ex obliquo cum illo in aëre congreditur, donec tandem occasione oblata superior factus, ardeam magno impetu deturbet. Vide picturam apud Camerar. in symbolis.

A P O D O S I S.

Hoc artificio vtuntur dæmones qui si generosam mentem videant, ad præclara quæque sua ipsius indole incitatem, conantur imprimis voluptate quasi cæno illinere, ex quo emortuæ pietatis vires facile contabescunt: *nihil enim est (vt ait Seneca) tam mortiferum ingenijs quam voluptas*: οἱ δὲ ἀπικλυσκίως ζῶντες εὐχεταρῶνται ζήνεται. Arist. in Polit. Postquam vero his voluptatum sordibus inquinati sunt animi,

*Nemo animum summi memorem genitoris in altum
Excebat, ad cælum mittit suspiria nemo:
Nec recolens apicem solij natalis, ad ipsum
Respicit auctorem, nec spem supra aëra librat:
Sed mentem grauidis contentus sternere curis,
Indigno subdit domino, perituraque pronus
Diligit, & curuo querit terrestria sensu.*

Prudent. in Hamartig.

II. ACANTHIS IN SPINIS.

Studia in paupertate.

ACanthis avis uiuit in spinis, quæ tamen summa cantus amœnit-
tate floret. Arist. & Ælian. lib. x. cap. xxii. οὐδέποτε τ' οὐκέτις καὶ εὐ-
μουσον, ex Aristot. non αἰμουσον, vt habent nonnulli codices.

APODOSIS.

Studioſi multi ſuauiſſe canunt, licet in labore & paupertate durè
& parcè victitent, contra qui diuitiis affluunt, ſæpè ſunt elingues. Ar-
cheſilaus dicit: τὴν περὶαν λυτρεῖν μὴ εἶναι ὅσους τὴν Ἰθάκην, ἀγαθὴν δὲ
κονεοτροφὸν ἐδίξασαν συνεῖναι λιτότητι, καὶ καρτερίᾳ, καὶ κατὰ τὴν γυμνάσιον ἀρετῆς
ἐμμελεῖν. Stob. Serm. 93. Paupertatem duram quidem eſſe non ſecus
ac Ithacam, præclaram vero adoleſcentum nutricem, quæ aſſuefa-
ciat homines victus tenuitati, laborumque tolerantia, ad ſummum
Gymnaſium eſſe virtutis efficax. Quod autem Achantis appoſitum
ſit ſymbolum literatorum, declarant etiam perpetuæ cum Aſino ini-
mitia, cuius rei meminit Ariſt. lib. 9. hiſt. Animal. cap. 1. Οὐκ καὶ ἀκαν-
θίδες πλέμναι, αἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν βιοτεύουσιν, οἱ δὲ, ἀπαλάς οὐκ ἐδίξας
ταῖς ἀκανθῶν.

III. EGOCEPHALVS.

Agelaſtus.

Avis eſt quæ liene caret, eſt autem lien riſus ſedes, ſicut fel ira-
cundiæ, iecur amoris, ἀγοκεφαλός οἷος ἀπλῆναι ἔχει. Ariſtot. de
hiſtor. Animal. lib. 11. cap. xv.

APODOSIS.

Παροιμιᾶν ὅμα dicitur in illum qui nulla iucundiore conſuetudi-
ne corrugatam frontem ſerenare, & ad riſum pellici poteſt. Talis
ſertur fuiſſe Heraclitus ille de quo Iuuenalis Satyr. x.

Quod de ſapientibus alter

Ridebat quoties à limine mouerat vnum

Protuleratque pedem; flebat contrarius alter;

Sed facilis cuius rigidi cenſura cachinni:

Mirandum eſt, vnde ille oculis ſuffecerit humor.

IV. HALCYONES.

Virginis partus.

HAlcyonis avis eſt paulo amplior paſſere, colore cyaneo ex par-
te maiore, tantum purpureis & candidis admixtis pennis: canit

in arundinetis; nidum, ut putant ex spinis aculeatis concinnat, fortificat brumâ, qui dies halcyonides vocantur, placido mari per eos, & nauigabili: Ita foeturâ gratissimâ animantis ponunt venti, & mare sternitur. Vide Plin. lib.x.c.xxxii. & Arist. de animal. lib.ix.cap.xiv.

A P O D O S I S.

Instar Halcyonis Deipara Virgo tenuis quidem, ut putabatur apud homines; sed apud Deum virtute permagna. Color avis Cyaneus siue cœruleus originem cœlestem significat, candidus puritatem, purpureus regalem profapiam, cantus inter arundineta, lætitiâ cœlestem in vitæ paupertate, nidulus ex spinis, speluncâ Bethlemiticâ rigidam asperitatem; fortificatio hyemalis, natalem Christi in hyeme; maris tranquillitas in partu halcyonum, pacem quæ nascente Christo, vniuerso terrarum orbi fœlix illuxit:

Ver magnus agebat

Orbis, & immitis parcebat flatibus Euri.

V. ALCYON.

Coniugalis amoris symbolum.

Plutarchus Alcyonem sapientissimum diuinissimumque marinarum animal appellat, non modo ob industriam qua cæteris antecellit, sed etiam quod mariti est amans adeo, ut non vno quodam, sed quolibet anni tempore cohæreat, congressusque huius admittat, non per libidinem, ut quæ alteri nulli prorsus miscetur, sed benevolentia coniugalis, & amicitia studio. Eumque grauem iam annis & ægrè sequentem *μεσσηριον καὶ μεσσηριον*, suscepta cura, fert fouetque senem, nusquam destituens, nunquam post se relinquens: nam & dorso impositum gestat.

A P O D O S I S.

Fœlices ter & amplius,

Quos irrupta tenet copula, nec malis

Diuisus querimonij

Suprema citius soluet amor die. Horatius.

In eo charitatis coniugalis argumento spectabilis est pietas vxoris Eduardi Anglorum Regis filij: qui cum itinere ad sanctum Sepulchrum suscepto, insanabilem plagam venenato Mauri gladio inflictam accepisset, pia coniux Hispaniarum Regis filia, manantem quotidie ex vlcere mariti purulentum humorem lungebat, solius amoris melle conditum: vnde illi sanitatem, sibi immortalem ex amore coniugali gloriam peperit. Rodericus Sancius, Histor. Hisp.

VI. ASTERIAS, ΑΣΤΕΡΙΑΣ.

Pigritia fuga.

Avi nomine Asterias mansuescit in Aegypto, & eatenus humanam vocem intelligit, ut si quis huic conuitium faciens vel appellauerit seruam, ex ea contumelia irascatur: vel eandem ipsam vo-

cauerit pigram, ea sic dolenter, tanquam ignobilitatis & segnitiae arguta, indignetur.

A P O D O S I S.

Asterias symbolum est diligentiae & generositatis. Turpis & homine indigna est pigritia: natus est homo ad laborem ut avis ad volatum: τὸ μὴ ἡμεῖται, οὐδὲν, τὸ δὲ ἡμεῖται, πῖνος. Apollonius Dionys.

VII. ALES VENATOR.

Impostor.

Merulis affine genus quoddam est venaticum & captiosum, colore atrum, splendide canorum: recte ex eo venaticum appellatum, quod ex auibus multas sui cantus permulsiōe ad se allicit, & capit: cuius ingenitae hae auis praestantiae non ignara, eo munere naturae ad voluptate & cibo se explendam uti videtur. Nam ex sui cantus auditione & bellissimas oblectationes habet, & aucupio & venatione proximè ad se accedentium auicularum exsaturatur: quod si quando quispiam hanc captam concluderet in caueam, non modo canere omittit, verum etiam pro seruitute sua à venatore poenas silentio sumens, muta permanet atque elinguis. Aelian. lib. viii. de animal. cap. xxiv.

A P O D O S I S.

Typus est impostoris qui propinare solet.

Immixto liuentia mella veneno.

VIII. ANSER LAVRO INIMICVS.

Indoctus.

Anses laurum Phœbi arborem sibi exitialem auersatur, & declinat. Aelianus lib. 5. cap. 29. εἰ δὲ καὶ Ἰλαυαίνοντο τὰ πρὸς λιμῶν, διαφύνη οὐλλοὶ καὶ αὐτὰ φέροι, καὶ αὐτὰ παύει τὸ ρόδον διαφύνη. Etiam si fame contabesceret, lauri folium non comederet, ne Rhododaphnen quidem gustaret.

A P O D O S I S.

Ingenium à Poëticis disciplinis auersum hoc ἄσμαπ significatur. Talis ille fuit Senator Cumanus qui ceteris de alendo in vrbe Homero consilium agitantibus dissuasit; fore enim aiebat si is reciperetur in vrbe turbam ὁ μύρω multam & inutilem: homo Midæ auriculis si quisquam alius dignissimus. Herodot. in vita Homeri.

IX. ANSERES TAVRI MONTIS.

Lingua coercenda.

Anseres Taurum montem peragantes magno aquilarum metu singuli mordicus lapidem tenent, ne clangore prodantur, tanquam enim silentij frænos sibi iniicientes; montem transuolant: ὡς περ οὖν ἐμὲθ' ἰόντες σφ' οἱ θυμὸν διαπέτονται. Aelian. lib. v. de Animal. cap. xx. IX.

A P O D O S I S.

Anseres, silentij prudentes obseruatores: lapis ratio silentij frænum

num: aquila, dæmon dictorum factorumque auceps. *Isidorus Pelusiota* Cyro monacho ep. cccxxv. l. i. χαλίνωσι τὴν γλώττιν τὸ πικρὸν τὸ μέλιζον ὅς ἀπαίτων τὴν γλῶσσαν ἢ γλῶσσαν. ὅς δὲ δισκιδεχτός ἐστι! Linguae celeritatem freno coerceri, maximum enim terrenorum omnium membrorum lingua est, ut quæ agrè retineri possit. *Infrensus oris vefigal calamitas.* Græcus auctor incertus in vitis Patrum refert Agathonem Abbatem per triennium lapidem in ore ad silentij disciplinam religionem continuisse.

X. EQUVS AB ANTHO SVPERATIVS.

Ferocia ab imbecillo cohibita.

FLorus auis est palustris, coloris pulchri, oculorum acie debili, quæ cum equo semper pabuli gratia dimicat, dorso eius insilit, colla & armos vellicat, & his armis freta eum plerumque abigit à pabulo. *Ανδρὲς τῷ ἵππῳ πολέμους, ἑλεαίνῃ δὲ τὸν ἵππον ἐν τῇ νομῇ.*

APODOSIS.

Robusta quæque sæpè vel ab infimis debellantur. Ita infirma eligit Deus ad impotentem robustorum ferociam compescendam.

Parua negat morsu spatiosum vipera taurum.

A cane non magno sæpè tenetur Aper. Ouid.

XI. AQUILA AD CORNICES.

Inimicos virtute vlcisci.

Cornicibus studium est Aquilas irritare: hæ vero illas præclare contemnunt, & deorsum ferri sinunt. Ipsæ sursum subuolantes æthereum locum celeri alarum remigio secant: quod quidem ipsum non Cornicum timore agunt. Quisnam hoc dicat, qui planè sciat Aquilarum vim? sed potius præclara quadam animi magnitudine earum infra se volantium lapsus lubenter intuentur. *Æl. lib. v. cap. xxii.*

APODOSIS.

Præclarum est symbolum inuidorum, qui generosi hominis adhuc prima face surgentis virtuti obstrepunt. At ille quo magis inuident, eo nititur altius, & infra se volantes corniculas irridet.

Sola virtute sequantur.

XII. AQUILÆ FEL, ΑΕΤΟΤ ΧΟΛΗ.

Seueritas moderata.

Aquilæ fel Attico melle temperatum hebescentibus illitum oculis visum efficit quàm acutissimum: εἰ οὐ μέν τι τις Ἀφρικῇ τῷ Χολῷ αἵτῃ διαλαβὼν ὑπαλείφῃτο, ἀμβλωρόμενος ἔψεται. *Ælian. lib. i. de Animal. cap. xlii.*

APODOSIS.

Seuera grauis hominis reprehensio amore & humanitate condita, mentis tenebras dissipat, & eos qui prius erant solutioris vitæ ad meliorem frugem reuocat.

Blando vis latet imperio. Auson. ad Theodos.

Ece

XIII. A QVILÆ OVA IN PELLE VVLPINÆ.

Robur additum calliditati.

Albertus grandem Aquilam esse ait in Septentrione, quæ duo
oua semper parit, eaque Vulpis pelle inuoluta in cacuminibus
ramorum suspendit, vt Solis calore foueantur.

A P O D O S I S.

Rectè hoc symbolo significatur robur calliditatis inuolucris re-
ctum ad tempus, iuxta Lylandri dictum, qui Leoninam cum Vulpi-
na coniungere se dictitabat.

XIV. A QVILÆ I V V E N T V S E X S A D A I A.

Renouatio vitæ.

Sadaias Aquilæ iuuentutem ita renouari putat, tradit eam ad eò su-
blime volando ascendere, vt æthereo calore plumæ accendantur,
atque ita nudatam delabi in præfrigidum fontem ac purum, cuius fri-
gore calor medullarum adaugetur, ac per antiperistasis aliquamdiu
ipsa quiescente donec plumæ succrescant, & in nouam prorsus auem
exeat. Albert. Animal. lib. xxiii.

A P O D O S I S.

Sic demum noui homines sumus, cum cœlesti amore plumea va-
nitas incenditur, & fonte sacramentorum abluti nouo germine pu-
bescimus: attingit quoque hanc similitudinem Aratus Diaconus 2. in
Acta Apostol.

*Nam debilis æuo**Et declinatis senio iam visibus ales**Flammis sub Sole iacet, pennasque granatas**Eius in igne fouet, nocturnaque limina pandit,**Atque oculos radijs ardentibus ingerit ægros**Ad veterem reditura diem.*

XV. A QVILA INTER PSITTACOS.

Vltio opportuna.

Aquila si incidat in multitudinem cornicum aut psittacorum ad-
huc imbecillior, ab iis se deplumari patitur quidem, vel inuita:
at meminit iniuriæ, dataque postea occasione obuias perimit. Al-
bert. Magn. Anim. lib. viii. cap. ii.

A P O D O S I S.

Vir generosus plerumque ab infimis indigna patitur iram conco-
quens, donec data occasione animaduertat, vitandæ potentum offen-
sæ, qui vel leuiter laesi, plumbeas iras gerant.

Καλεπὴ δ' ἀνακτων εἰς ὁμοκλαί. ὁδὸς. ρ.

XVI. A QVILÆ PVLVS VNVS.

Monarchia.

Excludunt pullos binos, alterum expellunt tædio nutriendi. Plin.
lib. x. cap. iii.

APODOSIS.

Effigies est hæc Monarchiæ. *Vnum Imperij corpus vnus animo regendum.* Tacit. in annal. εἰ ἐξέλκοι δύο ἡλίοι ἡρώδης, κίνδυνος πάντας συμφλεχθέντας διαφθερίσκειν: *Si duo vellet esse soles, periculum esset ne omnia conflagrarent.* Et hoc opinor timent Rana in lepidissima Phædri Fabella:

*Uxorem quondam Sol cum vellet ducere,
Clamorem Ranae sustulere ad sydera.
Conuicio permotus querit Iupiter
Causam querelæ. Quadam tum stagni incola
Nunc, inquit, omnes vnus exurit lacus,
Cogitque miseræ arida sede emori:
Quidnam futurum est si pro crearit liberos?*

XVII. AQUILA A POLYPO DOMITA.

Delisit hiantem.

QVVM in saxum non admodum è mari eminens Polypus aliquando correpens ascendisset, ibique cirris explicatis summa cum voluptate à tepore solis calefceret: Aquila acris & acuta quanto potuit maximo alarum impetu in Polypum insiluit: sed piscis & hic circumplicantibus aquilam, & pertinaciter adhærescentibus cirris, in profundum detraxit hostem capitalissimum, simul & interfecit: Ælianus & Antipater Thessalus epig. antholog. lib. i. titul. pisces:

Πούλυπος εἰσάλην πῶτ' ἐπὶ περὶ ἡλίου τρυφῶν,

Ἡελίῳ ἄρχειν πολλὸν αἰὶνὰ πόδα.

Οὐπω δ' ὡς πῶς ἱκανὸς ἤρ' αὖ τοῦ ἑλίου καίμην

Αἰσὶς ἐκ νεφέων ὅς τις ἐμάρταν, ἰδὼν.

Πλοκμοῖς δ' εἰλινχθεὶς πέσεν εἰς ἀλά δίστομος ἢ ῥα

Ἀμφω καὶ θύρης ἤμεθετε καὶ βίοντι.

XVIII. AQUILA PVLVM EIICIENS.

Αφίλοσοφία.

INiquissima circa pullorum educationem Aquila est: Alterum enim ex duobus quos excluferit in terram eiectum pulsu alarum allidit, & alterum tantum educat fœtu proprio, dum laborem fugit educationis abdicatione.

APODOSIS.

Huiusmodi scilicet parentes illi sunt, qui paupertatis prætextu infantes exponunt, quique in distribuenda hereditate erga liberos inimum inæquales se exhibent, ἐν τῇ διανομῇ τῇ κλήρου, ἀνίσταται ἀπὸ τῆς ἐκτροπῆς. Author Græcus apud Paulum Melissam antiquum locorum communium syllogistam.

XIX. AQUILÆ PENNÆ.

Societas imparium.

NON modo præsentem & viuentem Reginam auium Aquilam cæteræ omnes volucres extimescunt, atque eius conspectum

exhorrent : sed & pennæ eiusdem, si quis cum aliarum pennis commiscuerit, incorruptæ atque integræ manent : aliæ cum aliis communitatem non ferentes, putrescunt. *Ælian. lib. ix. cap. ii. de animal.*

APODOSIS.

Tenues homuli magnorum consuetudine atteruntur, nec eorum aut fastus ferre, aut profusionem pecuniæ adæquare possunt. Itaque in vitæ consuetudine, *τὸ καὶ πάντων εἶλε*, secundum vetus dictum *Amicitia aut pares accipit, aut facit*. Significat præterea Aquilæ penna virum magnæ auctoritatis alicuius mali & calamitatis depulsores. Nam auctor *Geoponicôn lib. i.* ait ad auertendum grandinis periculum multum valere lapidem Chalazitem ferro appulsum, vel aquilæ alam dextram in medio agro defixam.

Ἀετὸς πτερόν τὸ δεινὸν λαβὼν, μισὸν τὸ χροεῖν χάσων.

XX. AQUILA IMPERATORIA AVREÆ PYRÆ INSIDENS.

Excelsæ mentis generositas supra omnem rerum humanarum speciem erecta.

IN Imperatorum exequiis statuebatur in campo Martio pyra phari instar, multis tabernaculis contignata, quorum superius inferiori semper contractius & paulatim gracilescens assurgebat, donec ad summum ventum erat, in quo regina avium Aquila confidebat, & inferiores quidem domuncula exterius auro, purpuraque vestitæ, intus lignorum aridorum copia fartæ, vi ignis immissa validè deflagrabant: ex summo apice victrix flammæ inferiores despectabat, & ardoribus intacta euolabat, ut animam Imperatoris in cælum deferre videretur. Vide Xiphil. in Aug. & Herodia. in Seuero.

APODOSIS.

Mundus instar est pyræ deflagaturæ, specie quidem nobilis & opulentus, sed intus ligna putrida, sordes & ramenta habet: recondita varia tabernacula, diuersarum vitarum gradus & ordines significant, qui quantumcumque speciosi sint & eximij, tamen pereunt: sola in pace aquila deridet flammæ, & se librat in cælum. Sic Mariæ contemptrix mundi anima, supra vitæ humanæ æstus, ardores, incendia, delicias, fucos, peccata, miseras, eminent, & ad Deum euolat.

Ardens euexit ad æthera virtus.

In eodem argumento Maximilianus secundus pinxit in symbolo aquilam in nubibus volantem, humi vero coronam, gladium, hastam, mundum, cum lemmate:

Nil humana moror, dum super astra feror.

XXI. AQUILA IOVIS.

Abstinencia Sanctorum.

Aquila violentum & avarum animal captu viuit & carnes appetit: Nam ad se explendam lepores, hinnulos, anseres, & alia pleraque capit. Vna tantum ex Aquilarum genere, quæ Iouis appellantur, carnes non attingit, sed & ad victum ei herba satis est: &

quamvis Pythagoram Samium non audiuit, nullam tamen animantem edit. *Ælian. lib. ix. cap. x.* Simile de Miluis narrat Pausanias, qui Ioui Olympio consecrata minimè attingunt. *lib. 5. seu in Eliacis priore pag. 170.*

APODOSIS.

Sanctorum & religiosorum hominum abstinencia significatur, qui plenius Deo se manciparunt, & cœlesti maximarum rerum contemplatione, ut Aquilæ Solis radiis recreantur. Est autem puriorum mentium & egregiarum virtutum propria abstinencia: *ἀπὸ τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ μετὰ τὴν καθαρότητα τῶν ὅσων* *Ἰσίδωρος Πελοποννησιακῆς ἐπιστ. 52. ad Lampetium Monachum.*

XXII. AQUILA MESSORIS.

Gratus animus.

AD fontem venerat messor ut aquam è proximo hauriret, videt im-
plicatam à serpente Aquilam teneri, nec vllum ei patere effu-
gium, falce serpentem dissecat, & vinculis auem expedit non ingra-
tam: cum enim iam reuersus è fonte cum cæteris bibiturus esset, qui
se largioribus poculis exceperant, illa superuolans excutit calicem,
non sine querela hominis, qui aquilam seruatori vberem reddere gra-
tiam dictitabat, verum venenatum erat poculum quo compotatores
focij extincti sunt, ipse vero mirabili casu seruatus. *Ælian. lib. xvii. de
animal. cap. xxxvii.*

APODOSIS.

Gratia opportunè reddita præter spem.

Si finem pietas contigit illa suum.

XXIII. AQUILA ALBA PYTHAGORÆ.

Regis Gallie fauor in Musis.

Pythagoras inter suæ felicitatis indicia & cœlestium fauorem, com-
memorabat se Aquilam albam aduolantem sinu excepisse, ex quo
se diuinum hominem factum, & multa supra mortalium captum sci-
uisse dictitabat, *καὶ τὸν αἰτὸν ὃ τὴν λευκὴν κατέψαθεν.* *Ælianus lib. 4.
cap. 17.*

APODOSIS.

Aquila est alba animo simul & candore Ludouicus Rex, qui se li-
teratis clementi fauore impertiens, sapientiæ studia excitat, & Musas
alio omni felicitate circumfluentes.

Totique salutifer orbi.

Cresce.

XXIV. AQUILA SESTI.

Gratus animus.

Est percelebris apud Seston urbem Aquilæ gloria, educatam à vir-
gine retulisse gratiam: aues primo mox deinde venatus aggeren-
tem. Defuncta postremo in rogi accensum eius iniecisse se, & simul
conflagrasse: quam ob causam incolæ, quod vocant Heroum, in eo
loco fecere appellatum Iouis, & virginis, *Plin. lib. x. cap. v.*

APODOSIS.

Gratia referenda, nullum officium magis necessarium: hoc ubique animantes, hoc muta mundi compages docet, at ingratus est brutis deterior:

Πῖδος ἔστι τρυγηδρος, εἰς ὃν ἀπῶτος

Αἰθρῶν τὰς χαίτας, εἰς κενὸν ἔλκεται.

Dolium pertusum est, in quod omnia ingerens beneficia, frustra infudisti. Lucian. Antholog. lib. 1.

XXV. AQUILA STELLARIS TAVRVM VENANS.

Demon peccatores capiens.

Aquilarum genus quod alij Chrusæton, alij stellarē appellant, nō saepe apparet: eius generis aquilā Aristoteles venari ait hinnulos, lepores, grues, anseres ex cohorte. Aquilarum maxima hæc existimatur. In Creta vi taurum ab ea inuadi in hunc modum narrant. Interea taurus se cum capite prono demittit ad pastum, ex insidiis aquila in ceruicem inuolans crebras illi ac acerrimas plagas rostro infligit, ille tanquam furibundus incitatur, & quā potest se in fugam confert. Et quamdiu in plano ac stabili loco fertur, ab aquilæ molestia requiescit. Ea nimirum quoad in planiciem excurrit, nihil ei negotij exhibet, sed quæta insistens, illum acerrimè obseruat quocumque ingreditur. Cum autem illum proximè ad præcipitem locum ac decliuem accessisse videt, explicatis in orbem alis, illius oculos tegit: & ea quæ ante pedes sunt, nihil illum prouidentem, magna vi præcipitem agit: tum laniatu ventrem appetens, quantum eius cupiditas fert, nullo deinde negotio præda potitur, ab aliena præda humi strata se continet, sed ex suis laboribus gaudet, atque à communicando cum aliis se abstinere: posteaquam expleta atque exsaturata est, sua aspiratione graui & terra reliquias imbutas relinquit, aliis iam ad vsum ineptas. Aliæ ab aliis longissimè nidificant, ne ob loci propinquitatem, pro præda illis sit contendendum, & mutua sustinendæ molestiæ. *Ælian. lib. 11 cap. 39. de animal.*

APODOSIS.

Hoc est ingenium demonis, vt primum fidei lumen eripiat, quo nos præcipientes in omnium malorum voraginem celerius agat. *Euseb. Emisen. homil. 2. de symbolo. Fides religionis Catholica, lumen est animæ, ostium vitæ, fundamentum salutis æternæ.*

XX. AQUILA TILGAMI, ΤΙΛΓΑΜΟΥ ΑΕΤΟΣ.

Auxilium insperatum.

Est & amor & benignitas erga homines in brutis laudabilis. Nam Aquila olim infantem seruauit. Sed operæpretium est historiam integram explicare, amplum sententiæ nostræ testimonium futuram. Sacchoræ Babyloniorum regis futurum è filia nepotem, regnum Aui adepturum Chaldæi prædixerunt. Hoc ille metuens durior in filiam esse, vt omnis suspicio abesset, arctissimè inclusam custodiri voluit.

Sed frustra suo consilio rem fatalem impedire conatus est: nam filia ex obscuro quodam homine grauida peperit: natum autem ex ea infantem custodes regis metu ex arce (qua filia includebatur) præcipitarunt; forte autem præteruolans aquila, viso infantis casu, perspicacissima nimirum auis, illico priusquam terræ allideretur, volando subiens eum dorso excepit, & in hortum quendam deportatum leniter deposuit. Cum loci dominus inuentum forma eius delectatus amauit, educauitque: & Tilgamum appellauit, is postea in Babylonios regnum est adeptus. Hoc si cui fabula videtur, me quoque non approbare illi fatebor. Audio tamen Achæmenem Persam quoque, à quo nobilis Persarum prosapia descendit, Aquilæ alumnum fuisse. *Alian. lib. 12. animal. cap. 21.* Simile refert Pausan. in Messenicis de Aristomene cum in Ceadem Laconum barathrum dimissus esset, subisse Aquilam labentem.

APODOSIS.

Repentinum & insperatum auxilium in rebus desperatis hac Icone significatur, & quod aiunt, *Sed è uirgine.*

*Qua via nulla fuit iam tum mihi currere visus,
Plus homine est.*

XXVII. AQUILÆ VALERIE LUPERCÆ.

Auxilium præter spem, seu Deus è machina.

Valeria Luperca, ad auerruncandam pestem, ex oraculo erat immolanda Iunoni, cum deuolans Aquila victimarium cultrum rapuit, eundemque buculæ iuxta templum pascenti infixit. *Aristid. lib. 9. Italic.*

APODOSIS.

Repentinum à Deo, & insperatum auxilium, turbidis sæpe rebus influit, ut hanc non nisi diuino auxilio factam miremur serenitatem:

Maior agit Deus, atque opera ad maiora reseruat.

XXVIII. ASTURES.

Senectus honorabilis, vel Pietas in parentes.

Narrat Albertus, aucupes aliquot dum Astures venarentur in densam arboribus syluam penetrasse: illic eminens prospiciunt Asturem auem in stipite defixam, & propè immobilem. Tum demirati cur non ex cæterarum volucrum ingenio ad hominum præsentiam euolaret, comperiunt debilem & cæcam grauique senio heberatam. Interim dum frondibus inumbrati iuxta arborem sedent in insidiis, duo alij Astures iuniores onusti præda & carnibus veniunt, quas minutatim concisas in os canæ illius volucris ingerunt. Credibile est sobolem fuisse quæ insigni pietatis exemplo *спаси́ла* parenti redderet.

APODOSIS.

Discant ex adumbratis animantium virtutibus pueri in se viuâ erga pa-

rentes pietatis effigiem expressam gerere, & cum illo pietatis exemplari filio, dicere:

*Ipsæ subibo humeris, nec me labor iste grauebit,
Quo res cumque cadent vnum & commune periculum;
Vna salus ambobus erit.*

XXIX. ATTAGEN.

Gloria vana.

A Tragen qua potest voce nomen suum loquitur, & decantat: *τὸ ἴδιον ὄνομα ἢ ἀντὶ φωνῆς φέρειται, καὶ ἀναμέλει αὐτῷ.* *Alian. lib. 4. cap. 42.* huius meminit Petron. in Satyrico.

*Ales Phasiacis petita Colchis,
Et pictis Atagen decora pennis.*

APODOSIS.

Atagen sui ipsius laudator hominem vanum & superbum significat suarum laudum buccinatores. D. Greg. Moral. xxiii. cap. vii. *In hac itaque arrogantia quarta specie, crebro animus humanus labitur, ut id quod habet, habere se singulariter gloriatur. In qua tamen similitudine, diabolica viciniùs appropinquat, quia quisquis bonum se habere singulariter gaudet, quisquis videri sublimior ceteris querit, illum videlicet imitatur, qui despecto bono societatis Angelorum sedem suam ad Aquilonem ponens, & Altissimi similitudinem superbe appetens, per iniquum desiderium, quasi ad quoddam culmen conatus est singularitatis erumpere. Superbiam nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas, in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio.* Tob.

XXX. ATTAGENES ÆGYPTIORVM.

Concionatorum minæ.

A Tragenes aues ferunt ex Lydia in Ægyptum deportatas, & in syluam demissas, primo Coturnicis vocem misisse, post, cum fluminis alluione cælum pestilens factum esset, quo multi passim mortales perierunt, eiusmodi aues non intermisisse maiori oris expressione, quam quemuis explanatissimæ linguæ puerum loqui, & dicere *τὸς τὸς κακοῖς τὰ κακά.* Ter mala malis. *Alianus lib. 25. de Animal. cap. 27.*

APODOSIS.

Bonorum est Concionatorum cum in exteram regionem venerint, non blanditiis, non minis ab officio deflectere. Sed improbis explicitissime cœlestes minas denunciare, nisi resipiscant:

Clama ne cesses.

XXXI. AVES CASIÆ.

Amicitia opportuna.

S Eleucidæ aues nunquam conspiciuntur à Casij montis incolis, nisi cum illarum praesidio est opus aduersus locustas vastantes fruges, nec vnde veniant quoque abeant cognitum.

APOD.

APODOSIS.

Amici opportuni, & ad propulsandos casus commodi :

Amicos res opimæ parant, adversæ probant.

Publius Syrus.

XXXII. AVIS CASPIA.

Formosus, absonus & indoctus.

IN maris Caspij insulis cum alias aves peculiare nasci ferunt, tum maximè vnam ea vi & natura affectam, ut magnitudine quidem vel egregium anserem superet, pedes autem habeat grui similes, dorso sit vehementer rubro, ventre viridi, collo albo, & disseminatis maculis croceis distincto, non minus quam duos cubitos longo, capite item tenui & gracili, rostro nigro, ad summum vocem similem ranis emittit. *Ælian. lib. 17. cap. 38.*

APODOSIS.

Symbolum est formosorum adolescentum, nec non splendide vestitorum, qui doctrinæ omnis expertes, voce absoni sunt, & semibarbari, ut quantam speciei sui admirationem conciliarint, tantam oratione ignominiam contrahant. Nihil enim prodest pulchritudo nisi sit *Par animus formæ.* Contra deformis Sappho apud Ovidium iactat,

Si mihi difficilis formam natura negavit,

Ingenio formæ damna rependo meæ.

XXXIII. AVIS, ΔΙΚΑΙΟΣ.

Innocentia.

Avis *δικαίος* aut *δικαίος*, sua defodit excrementa, ne inueniri possint, quia mortales enecant. *τὸ τοῦ ἀποκρυφίου καὶ τοῦ ἀποκρυφίου. ἵνα μὴ ἐν-
ρετῇ, ἐν ἐπισκοπῇ δ' αὖ ποτὶ αὐτῇ ὅσον σπέρμα ἔωθεν ὕπνος ἐπ' αὐτῇ, καὶ κα-
θεύδει μὴδὲν αἰσθανόμενος, καὶ δόγοντος ὅτι ἡλίου τελευτᾷ.* Phot. bibliotheca. *Ælian. l. 4. de animal.*

APODOSIS.

Scandalum vitandum, nocendum nemini. D. Chrysost. tom. 5. in orat. contra concubinos, tantum inesse mali in scandalo asserit, ut etiam si quis grauer peccet, & clam hoc faciat, minori pœnæ obnoxium dicat, quam qui leuiter præuaricatur; sed impudenter, atque id cum scandalo multorum.

XXXIV. AVES DIOMEDEÆ.

Pietas.

INsignes omnino sunt, & memorabiles Diomedæ aves: forma illis penè quæ fulicis, color candidus, ignei oculi, congreges volitant, nec sine ratione: pergendi duces duæ sunt quæ regant agmen, altera agmen anteit, altera insequitur. *Ædem* sacram omni die celebrant studio huiusmodi. Aquis imbuunt plumas, alisque impendio madefactis confluunt rorulentæ, ita ædem excusso humore purificant: tunc pennulis superplaudunt: inde discedunt quasi peracta religione, *So-
lin. Polyhistor.*

APODOSIS.

Symbola sunt, & icones pietatis. Color candidus puritatem. Ignei oculi lumen & ardorem. Congregatio, societatem bonorum significat: frequentatio templi quotidiana, & irrigatio religiosarum ædium, cultum, qui in piis elucet hominibus, non obscure designat. Nec vero tantum manufactis templis Pietas contenta est,

*Ast ubi peccatum regnauerat, aurea templi
Atria constituens texit spectamine morum
Ornamenta animæ, quibus oblectata decore;
Æternum folio diues sapientia tegnet.*

Prudent. in Psycmachia.

XXXV. AVES HERCYNIAE.

Doctores & concionatores.

SAltus Hercynius aues gignit, quarum pennæ per obscurum emiscant, & interlucent, quamvis obtenta nox denset tenebras: unde homines loci illius plerumque nocturnos excursus sic destinant, ut illis vtantur ad præsidium itineris dirigendi, præiactisque per opaca vallium rationem viæ moderentur indicio plumarum refulgentium. Solin. Polyhistor.

APODOSIS.

Hæc icon concionatores, & pios scriptores designat, qui inter huius vitæ tenebras pennis emicant, & viam salutis præmonstrant.

Mundo sua sidera præsumunt.

XXXVI. AVES RUTA CONTRA FELIS

INSIDIAS MVNITÆ.

Durum est, sed salutare.

FElles pro sui ingenij rapacitate solent auibus insidiari, easque infelices in pabulum suæ crudelitatis vertere: at vero si aues rutæ sylvestris folia sub alis habuerint appensa, raptoris (ut aiunt) insidias declinant, & ab eo lædi non possunt: Hoc testatur Sotion, qui citatur Geoponicôn lib. 13. Αἰλκτος ὀρνίθους ἐν ἀπτεται ἐὰν κρεμάσῃ ὑπὸ τῶν πτερυγῶν αὐτῆς ἄχρῖον πήγαμον.

APODOSIS.

Animæ, quæ rerum cœlestium contemplationi sunt addictæ, dæmonis fugiunt insidias, si se vexāσται, quasi ruta acerba quidem illa, sed salutari munierint.

Quo natura negat cum facit ire viam.

XXXVII. BERNECA, SEV BARLIATHES.

Resurrectionis typus.

Barliathes sunt aues ex ligno crescentes, quas vulgus Bernecas appellat: fertur enim quod lignum de abiete marinis aquis insidens, quando successu temporis putrescere cœperit, humorem ex se crassum emittit, ex quo densato formantur parvæ species avium, ad magnitudinem alaudarum; primum sunt nudæ, deinde maturantes

plumescunt, ac rostris ad lignum pendentes per mare fluitant vsque ad maturitatē, donec se commouentes abrumpan, sicque crescant ac roborentur, vsque ad debitam formam. Vincent. Nat. hist. lib. 16. cap. 9. Gesnerus quoque meminit, & easdem aues *Brantas* & *ber-nichas* nominari vulgo tradit.

APODOSIS.

Typus resurrectionis in hac tabula proponitur: ex putrido ligno pulchræ emergunt aues, ex putri corpore excitabuntur noua beatorum corpora incredibili specie & amœna luce.

Quæ nunc herba fuit, lignum iacet, herba futura

Aërie nudantur aues cum penna vetusta,

Et noua subuestit reparatas pluma volucres.

Dracuntius de opere Dei.

XXXVIII. CAPRIMVLGVS.

Rapina seu pauperum oppressio.

Caprimulgi appellantur grandioris Merulæ aspectu, fures nocturni: interdum enim visu carent: intrant pastorum tabula, caprarumque vberibus aduolant suctum propter lactis, qua iniuria vber emoritur, caprisque cæcitas, quas ita mulsere, oboritur. Plin. nat. hist. lib. 10. cap. 40.

APODOSIS.

Tales sunt violenti pauperum oppressores, qui miseros exsugunt tanta & tam inexhausta auuditatis crudelitate, vt spirantia adhuc cadauera non relinquunt, antequam omnem humorem & spiritum ebibebint. Pecunia enim mortalium animus est miserorum.

Χρήματα ὃ δ' ἄνθρωπος πέλεται θελοῖσι βροτοῖσι.

XXXIX. CHARADRIVS.

Gula.

Charadrius ales est non modo profundæ, sed & fœdæ voracitatis, qui dum auidè pabulatur, statim digerit, tanta est in eo vis caloris, & inter comedendum crebro ventrem exonerans egerit, vt nouo pabulo quasi recens, & ieiunus sufficiat. Plato in Gorgia *χαράδριος*: vbi comment. *χαράδριος ὁ ἐστὶν ὁ ἀματὶς ἐστὶν ἐκπληρῶν*: inter vorandum alui proluuiem excernit.

APODOSIS.

Simile est quod de Gulone animali diximus alibi: torquetur in Vitellios helluones, qui stomachum cibus saburrant, tantamque saginam ingerunt, vt mox deplere cogantur. De his Theodoretus *ὁ μαζών, ὁ προφών, ὁ πῦρ ἐκδὸς ἐμπροσθε χλιδῆς, τὸν σὺνδὸν βλοῦν ἀναζωπύρος*, libro de virtute actiua. *Non est necesse omne perscrutari profundum, nec strage animalium ventrem onerare, nec conchyliâ vltimi maris ex ignoto litore eruere: Dij istos Deæque perdant quorum luxuria iam inuidiosi imperij fines transcendit: vltra Pbasin capi volunt quod ambitiosam popinam instruat, nec piget à Parthis*

à quibus nondum pœnas repetimus aues petere: vndique conuehant omnia vota fastidienti gula. Seneca ad Heluiam.

XL. LICONIA TARENTINA.

O EN TAPANTI ΠΕΛΑΓΙΟΣ.

Gratia relata.

Tarentina mulier nomine Heracleis, & cæteris rebus ex maximè rarò fœminarum genere fuit, & verò ab omni stupro integram castamque se marito conseruauit: quippe quæ vt viuentem eum studiosè ac diligenter coluisset, sic posteaquam è vita excessisset, se fidissimam, & ab omni libidine continentem humato coniugi præstans, urbanas commorations, & domum in qua mortuum vidisset maritum, adeò malè odit, vt præ mœrore ad sepulchri monumentum, vbi sepultura affectus ille esset, miserrimè commoraretur. Hæc igitur fœmina, cum æstiuo anni tempore Ciconiis pullorum suorum volatum experientibus, vnus & infirmissima ætate & alarum debilitate delapsus, alterum crus fregisset, eiusmodi casum intuita, se cognito morbo, misericordem pullo præbuit: nam & vulnus blandè cautèque obligauit, & medicamentis & cibo potioneque adhibitis, cicatricem obduxit, & ad incolumitatem perduxit: atque iam ad volatum confirmatum, è manibus dimisit: hic admirabili quadam naturæ intelligentia non ignorans, se conseruatæ vitæ præmium mulieri debere: anno post, cum ad vernum Solem forte apricantem eam quæ sibi benignè fecerat, perspexisset, demisso atque humili volatu proximè ad ipsam profecta, in eius sinum lapidem euomit: deinde in tecto subsegit. Cuius facti admiratione cômota Heracleis dubitabat quid isthuc esset. Cum igitur lapidem intus alicubi deposuisset, eum fulgere, & radiatam domum ex eo splendere perspexit: vbi vero Ciconiam comprehendisset, & vulneris cicatricem percepisset, hanc agnouit eam esse quam miseratione commota curauisset. *Ælian. lib. 8. cap. 22.*

APODOSIS.

Grati alumni memoriam beneficij diutissime retinent, & qua possunt animi testificatione in beneficiorum auctores perfunguntur.

Κάλετος ἀπὸ τοῦ Διῶου τὰ ζῶα ἢ καὶ τὸ τοῦ ἀγὰδα, ibidem notat *Ælian.* Sed & hoc muti agri inculcant qui longè plus afferunt quam acceperunt: ex Byzacio Africæ campo Augusti procurator ex vno grano vix credibile dictu, quadringenta paucis minus germina Romam misit. *Plin. lib. 18.* Itaque

Dicit amicus ager Domino, sere plurima reddam

Si bene mi facias, memini tibi soluere grates.

Septimius apud Terentianum.

XLI. CICONIÆ.

Sancti.

Ciconiæ vigiliarum custodumque urbium signa perhibentur, propterea quod ædium fastigia & acroteria plurimum inhabitant,

hinc augurium Attilæ dederunt, fore ut Aquileiam urbem quam per triennium obsederat, expugnaret, visæ siquidem Ciconiæ vno impetu ex urbe migrare, fœtusque suos rostris sublato foras asportare: erectus augurio Imperator, instat acrius & voti compos euadit. Vide Pier. lib. 17. cap. 9.

APODOSIS.

Tum demum vrbi calamitas impender, cum sancti & Religiosi homines, qui stant in vigilia, eandem deferunt: hos *πελιούχοις* Theodoretus appellat in oratione *πρὸς μαρτύρων*

XLII. COLUMBA GEMMIS PICTURATA.

AD IDOLVM VENERIS.

Curationis medica symbolum.

Columbas aues esse Venereas, & à Gentilibus Veneri consecratas nemo nescit: hoc & Ælianus in varia historia memorabili exemplo confirmavit. Aspasia (inquit) Hermotimi filia Phocensis viri pauperis, cum mentum ei maximo formæ detrimento intumisset, nec haberet unde sumptum in Medicos faceret, in somnis columbam vidit: quæ in mulierem mutata, bono animo eam esse iussit, & rosea fecta Veneris iam arida contrita tuberi imponere: quod cum fecisset tumor euauit, ipsaque rursus inter formosissimas puellas numerata est; tandem cum in intimam se Cyri Darij filij amicitiam insinuasset, ingens Veneris simulachrum fieri curauit, iuxta quod gemmis picturatam columbam collocauit.

APODOSIS.

Illustrat hæc historia Hori Hieroglyphicum, vbi ait, Hominem qui se ipse ex oraculo pristinae sanitati restituerit, volentes innuere, palumbum pingunt lauri folium tenentem. Indicat præterea grati animi præclarissimum monumentum.

XLIII. COLUMBÆ VNGVENTATÆ.

Boni exempli vis.

Columbæ vnguentorum suauissimis odoribus delectantur impensius. Quamobrem ut in suis columbariis retinerentur, solebant antiqui parietes & fenestras, opobalsami oleo circumlinere. Quin ut alias quoque columbas inescarent, vnam aut alteram emittebant odorum fragrantia delibutam, quam ceteræ omnes assidebantur: Hoc præter Diuum Basilium in epistolis testatur etiam Dydimus Geoponic. lib. 14.

Εάν μὲν ἡ ἡγεμένη τὰς ἀρσενεὶς ἢ ἐξωθεν ἄλλας ἀξιοῖν.

APODOSIS.

Est pellax virtutis odor.

XLIV. CORNIX MARRETIS.

Emissarius.

MArres Rex Ægyptiorum cornicem cicurem habuit, qua tanquam sedula & fideli tabellaria in perferendis epistolis usus est,

mortuam magnificè sepeliuit, & cippi etiam honore decorauit: *αὐτὸν ὡν ἀποθανόντων ὁ Μάρτυς ἐπέμυσεν αὐτῷ, καὶ στήλη καὶ τάφος.* *Aliau. de animal. lib. 6. cap. 7.*

APODOSIS.

Rectè cadet *περιμύα* in emissarios & otacoustas qui magna cele-
ritate domini sui nuncios perferentes vltro citroque permeant, om-
nia audiunt & percontantur, garriunt deinde quicquid in buccam.
Simile est quod de columba sua narrat Anacreon in Odario, *ἐχέσθην*
πέλαρα.

Parthenon
est templum
Minervæ.

XLV. CORNIX PROCVL A PARTHENONE.

Indocti cathedris indigni.

Cornix in arce Atheniensium nunquam sedet: *καρὴν δ' εἰς τὴν*
Ἀκρόπολιν Ἀθηνῶν οὐ ἐπίσταται. *Aliau. lib. 5. de anim. c. 8.*

APODOSIS.

Cornix indoctum locutuleium significat, qui cum sit sapientiæ præ-
fidiis destitutus, garrit quicquid in buccam, & ineptè conuiciatur.
Talis omnino à cathedris scholarum, & concionum excludendus, ne
docendi munus, quod per se graue est, imperitorum hominum ver-
bositate puerili deteratur: hoc secus tamen fieri videmus, cum ado-
lescentes non tam ætate quam moribus, ventilante gloriola, formi-
danda viris grauibz munia, & appetunt & plerumque non sine suo
aliorumque detrimento inuadunt. Multarum virtutum comitatu se-
ptum esse oportet, qui ad alios docendos aggreditur:

Hic animum succinge bonis, sic flumine largo
Plenus Pierio diffundes pectore verba.

Petron. Arbit.

XLVI. CORNICULA SOCRATIS.

Discipulus magistrorum depeculator.

Socrates narrabat sibi dormienti per insomnium Platonem muta-
tum in cornicem quæ suo capiti assultans glabram caluam rostro
κατασκαλεφάει scarificaret, & peruicacius circum circa tunderet. *Athen.*
lib. xi.

APODOSIS.

Tales sunt callidi discipuli, qui magistrorum gloriam depeculan-
tur: si modo is erga Socratem fuit Plato, quem semper obseruantissi-
mè coluit, & in dialogis vbique honoris causa appellauit; callidius
longè Hermodorus, qui conscriptos à Platone libros quæstiosa scien-
tia vendeat in Sicilia. Cicero 13. ad Atticum. *Placetne tibi librum*
edere iniussu meo? hoc ne Hermodorus quidem faciebat, is qui Pla-
tonis libros solitus est diuulgare, ex quo *λόγισιν Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται.*

XLVII. CORVVS MARINVS.

Ingratus animus.

Est quoddam genus coruorum aquaticum, ij nigerrimi sunt præ-
ter pectus, & ventrem, quibus cinereum colorem natura præscri-

psit. Incomparabilem habent vorandi aviditatem, venantur pisces, tardi sunt volatus, diuque sub aquis manent, quando se immergunt: habent rostra dentata vt falces messorum, quibus retinent lubricos pisces. Ingratissima sunt aves natura, quia stercorebus egestis cortices ac arborum ramos, vbi habitant, interficiunt, vt subito arescant. Olaus magn. lib. xix. cap. viii.

APODOSIS.

Ingratus inexplēbiter captat beneficia, authores interim beneficij suis sordibus inquinat. Ioann. Bodinus scribit Iulianum Apostatam habuisse, in insignibus Aquilam quæ sagittis de suis met pennis concinnatis configeretur, vt significaret commune esse omnibus imperiis vt ab iis euertentur, quos ad nimios honores euexissent.

Αὐτὸς εὐεργετοῦς Ἀγαμέμνονα πῶτος Ἀχαιοί.

XLVIII. CORVVS SINARVM VENATOR.

Auarus Diues.

PRagrandes ac domesticos Sinarum Mandarinum habent coruos, piscationi assuetos. Horum colla nodo ita laxato constringunt, vt nequaquam interclusa respiratione, cibos tamen transmitttere, ac deglutire non valeant. Ita è caueis dimissi sese admirabili solertia in aquas immergunt: pisciculos minutos ore conceptos, maiores autem rostro apprehensos domum inde cum abiēre identidem referunt. Maff. lib. vi.

APODOSIS.

Typus est auari diuitis, & rapacis, qui dæmonis instinctu totus in prædis & rapinis exercetur, quibus ipse minimè fruitur: ita cacodæmonis solertia præpeditus sine vilo honorum vsu iacturam futuræ beatitudinis acerbissimam facit. Isidor. Pelusiota. Ἡ μὲν ἀθλίας μαστιζόμενος, ὑνέπας τε καὶ μὴ ἡμέραν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ εἶδώς, οὐδ' ὕπνον. Vide ep. cccxxxiii. in qua nobilissima auaritiæ descriptio.

XLIX. CORVI.

Filij parentum negligentia vltiores.

Corui vt meminerunt se cum pulli essent, à parentibus fuisse desertos, famique expositos, ita parentes suos senio confectos deuorant. paulò aliter Ælianus lib. iii. ὁ κότερξ ὁ ἄδελφόν τ' ὅταν μὴ δύνηται τρέφειν τὸν νεοττόν, ἐαυτὸν αὐτοῖς περτείνει τρώει.

APODOSIS.

Cadit igitur parabola vel in prauos filios qui à parentibus male tractati impiè vliscuntur, hinc prouerbum, κακοῦ κόερος κακὸν ὄν: vel in parentum indulgentiam qui se fortunis exuunt, vt filios & alant, & ad honores eueant:

O fides alma alta pennis, O Insurandum Iouis.

Lege constitutum est in Islandia, id est in terra glaciale, ut quicumque noxiam bestiam occiderit, à fisco vel regio præfecto, iuxta crudelitatem occisi cadaueris constitutum suscipiat emolumentum. Cum itaque Corui etiam albi ibidem agnellos, & porcellos impetuosus volatu, ac ungularum captu occidendo sunt sauiiores, iuuenes hanc depopulationem sagittis vliscuntur, & occisorum duntaxat coruorum rostra mercedem petitori præsidibus offerunt. Olaus Magn. lib. v. cap. xv.

APODOSIS.

Corui albi sunt adulatores, qui cum candorem beneuolentiæ simulent, simplices viros ut mites agnos depascuntur, felix qui

Coruum delusit hiantem.

LI. CORVI DELPHICÆ MINERVÆ.

Inuidi Doctis inimici.

Athenienses, cum Mineruæ signum inauratum cum palma aurea misissent Delphos, impetu facto corui rostris aurum morficantes abraferunt, eo tempore quo Athenienses expeditionem Siculam pararent. Pausan. in Phocicis.

APODOSIS.

Inuidi blaterones significantur qui monumenta doctorum dehonestare, & aurei pectoris fœtus morficando corrodere student: sed tandem egregiæ virtutis incrementis obruuntur.

*Magnanima inuidia virtus caret, alta sepulchri
Protinus extruitur, cœloque educitur ara.*

LII. CORVI ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.

Eucharistia.

Corui iam ætate affecta, cum pullos alere non potest, seipsum eis cibum præstat: hi autem comedunt patrem, unde proverbium esse natum ferunt, Mali corui malum coruum. Ælianus lib. iii. cap. xliii.

APODOSIS.

Coruus se pullis senio confectum præbet in pabulum: at Phœnix noster Christus Dominus non senio contabescens, sed æternæ virtutis vigore decorus, se nobis in cœlestem alimoniam præbuit:

Δαυιδῶντος γλυκύη ἄρτον ἀπ' οὐρανοῦ ἀπέστειλεν. Sibylla.

LIII. COTURNIX AD SPECVLVM.

Luxuria ad periculum cæca.

Coturnices cum effervescunt in venerem, si è regione speculum ipsis obijciatur, & ante id laqueus, quod speculum repræsentat, accurrentes tendicula se implicant. Athen. lib. ix.

APODOSIS.

Tales sunt omnes libidinosi, & voluptuarij, qui ut boni speciem, quam

quam per somnium tantum viderunt, assequantur, in omnia capitis discrimina præcipiti, & effrenato cursu ruunt. Horat. Satyr II. lib. I.

*Sic illis multo corrupta dolore voluptas,
Atque hæc rara cadit dura inter sæpè pericla.*

LIV. CUCULVS IUNONIS, ΗΡΑΣΚΟΚΚΤΞ.

Mulierum imbecillitas.

IN Iunonis sceptro apicem tenebat cuculus, ales quidem ex genere accipitrum, sed degener & timidus. Pausan. in Corinth.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Cuculus mulierum reginæ tributus significat in mulieribus consilij infirmitatem. Isid. Pelusiota ep. CCXXXVI. *γυναικὶα φῶς παῖδας τῶ πα-
τρὸς ἀλιγοῦσιν.* Cornel. Tacitus lib. III. Annal. *Non imbecillus tantum
& impar laboribus hic sexus: sed si licentia sit, saevus & ambi-
tiosus.*

LV. CYANVS AVIS.

Solitarius.

AVis, cui Cyanus nomen est, natura sua ab hominum consuetudine abhorret, urbanas commorationes & domos odio persequitur, locorum etiam agrestium ubi homines versari soleant insolens est: eis verò locis in quibus est ab hominibus solitudo, & montium iugis & præcipitiis delectatur, non continentem, non insulas hominum frequentia habitabiles, in amore habet: Scyro & si qua est eiusmodi alia sterilis & ab hominibus inops, delectatur. *Ælianus.*

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Solitarij imago qui insanas hominum substructiones, aureas basilicas & omnes humanæ gloriæ quisquilias fugiens, in solitudine suam fixit domicilium:

Εὐ κα πέτραις ἐμὸν δόκητοισ·

Οἶκος δὲ μοι πῦς, κα μύκτις ἀνθρώπων,

Μνημεῖον παλαιῶν συμφορῶν ἀναζητῶ.

Permitte petris me manere desertis:

Domus mihi omnis, visus omnis humanus

Malum reducit omne pristinum menti.

Seu te flammatae Syrthes & inhospita tesqua,

Seu caeno viridante palus, seu nigra recessu

Incultum mage saxa tenent, ubi Sole remoto

Concava longueas asseruant antra tenebras,

Seu te præruptis porrecta in rupibus altis,

Succinctos gelido libantem cespite somnos,

— quæ quamquam frigora portet

Conceptum Christi numquam domat illa calorem.

*Ignatius Dia-
conus.*

*Sidonius Epi-
charisti &
ag. Faustum.*

LVI. CYGNVS.

Solitarius gloriam fugiens.

CYgnus quoque in eodem ferme est argumento, significat enim solitarium vanæ gloriæ contemptorem, quod Gregorius Nazianzenus in epistola ad Celeusium præsidem præclara fabella indicat. Hirundines (inquit) olim cygnis obijciebant, quod hominum consuetudinem recularent, neque Musicam publicè canerent: sed prata, & fluuios, & solitudinem amarent, & parum admodum cantillarent, idque inter se tantum quasi eos musicæ puderet. Nostræ vero, aiebant, ciuitates sunt & thalami: Nos hominibus, & fortunas nostras eis narramus; nempe vetera illa, & Attica, Pandionem, Athenas, Tereum, Thraciam, peregrinationem, nuptias, luctum, stuprum, linguæ exsectionem, literas & postremo Ityn, & quod ex hominibus in aues transformati simus. At Cygni loquacitate earum offensi vix responso dignati sunt. Responderunt tamen: Atqui nostri gratia in solitudinem exire qui velint, non desunt ut musicam nostram audiant. Vos vero etiam in contubernio hominum molestæ estis, ita ut merito illi vos auersentur quæ ne linguis quidem exsectis filere possitis. Ad hanc fabulam referri potest quod habet Phædrus de contentione formicæ & Muscæ. Hæc enim iactat.

*Extra prægusto Delm,**Moror inter aras, templa perlustro omnia,**In capite Regis sedeo, cum visum est mihi,**Et Matronarum casta delibo oscula. &c. Fabul. LXXX.**Deinde, Est gloriosus sanè conuictus Delm,**Sed illi qui inuitatur non qui inuisus est.*

LVII. GALLVS LEONIS ET BASILISCI TIMOR.

Gallorum Rex.

LEo à Gallinaceo magno timore afficitur. Eodem timore est Basiliscus: cum enim eum videt, tremat animo: cumque eundem audit canentem, timore concussus emoritur. Quam rem non ignorantes qui per Africam, in qua serpentes isti proueniunt, iter faciunt, Gallum itineris comitem sibi adiungunt, qui eos à tam pestilenti malo Basilisci prohibeat. *Alian. lib. 3. cap. 31.* Gallus autem sacer erat Marti, & in templis dedicabatur, ut auctor est Eustathius, quod sit animal *αἰετὸς* eis τὸν μόνον, ut loquitur Pausanias.

APODOSIS.

Gallorum Rex, Dei fretus auxilio, & fortibus terrori, & improbis exitio est, ascriptum columnis Romanis, *Gallos cantando Neronem excitasse: cum impuri hominis iugum excussissent.* Vide Sueton. in Neron.

LVIII. GALLVS METHONENSIS VITES SVO

CRVORE EXPIANS.

Salus ex victima piaculari.

MEthonis ad arcendos à vineis Africi vrentis flatus, viri duo Gallum gallinaceum, pinnis alarum albis in contraria discerptum laniant, ac deinde suam quisque partem tenens, currendo lustrant vitem, donec in eundem locum, ex quo antea discesserant, se receperint, & illico gallum defodiunt, hoc presentissimum remedium arbitrati. Pausan. in Corinth.

APODOSIS.

Gallus symbolum est diuinitatis, vt qui solis supra ceteras aves sit studiosissimus, & cantu diem prænuncians errores ambagesque omnes solum iri, ægris solatium, meticulosis fiduciam, mœstis lætitiā cum redeuntis lucis beneficio promittat. Quæ omnia Christo seruatori mirificè congruunt, vt qui ferream illam quatuor millium annorum noctem discussit, & nobis desideratam lucem post malorum Iliadem, & tot inferorum terrores attulit: *ὁ ἀντὶς πορθεύτης ἡλίου φωτὸς παύει*, inquit Synesius. Quid autem designat albi galli ad propagandas vites laceratio, nisi Christi passionem? qui in crucis arbore dilaceratus, & Ecclesiæ vitem suo cruore irrigans, omnem deinde fructuum abundantiam in nostrum transfudit sinum.

Placuit grex totus ab vno.

LIX. GLOTTIS.

Pigritia vel societas infida.

GLOTTIS vt hirundo cælum mutat, hanc initio blandita peregrinatione auidè profectam, pœnitentia in volatu cum labore scilicet subit. reuerti in comitatam piget, & sequi nec vnquam plus vno die pergit, & proximo hospitio deserit. Plin. li. x. cap. xxiii.

APODOSIS.

Tales sunt segnes, & infidi socij, qui feruent in principiis, & ad omnia videntur paratissimi, sed ad minimam rerum offensiunculam, totus illico peregrinationis, simul & amicitiae ardor intepefcit, & amicos, quos studiosè antea complectebantur, turpiter & nefariè deserunt. Seneca ad Luciliū. *Turpe est cedere oneri, & luctari cum officio, quod semel recepisti, non est vir fortis ac strenuus qui laborem fugit, ne crescat illi animus ipsa rerum difficultate, nihil est quod non expugnet pertina.x opera, & intentæ, & diligens cura.*

LX. GRACCVLVVS

Alieno damno sapere.

Solent Gracculi agros infestare, quorum insultus rustici hac ratione reprimunt, vnum ex insidiis captum in oculatissima totius agri parte suspendunt, quo spectaculo ceteri quamprimum deterrentur, Geoponicon lib. 14. *Καλοὺς ἀποβάλλει ἐὰν ἕνα θηράσας κρεμάσας, οἱ γὰρ λοιποὶ ὄραντες αὐτὸν, φοβέονται νομίζοντες πάχος εἶναι ἐν χερσὶ.*

APODOSIS.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

Αὐτὴ μὲν οὐ πῶ νὰὸς εἰσέλῃ σκαφος,

Γεγάθ' ἴδουσα, καὶ κλύει, ὀπίσσω.

Nunquam carinam sum navis ingressa, tamen

Picta ex tabella edocta, ex audituque id scio.

Gregor. Nazianz. seu Apollinaris in Christo patiente.

LXI. GRVS CVM LAPILLO.

Prudentia.

GRues ut satis est compertum, lapillum gestant, siue ad explorandum mariāne superuolent, an terras, siue ad firmandum corporis pondus, ne ingruenti cedat tempestati: meminit *Alianus* lib. 3. cap. 13.

APODOSIS.

Hoc Hieroglyphicum prudentiæ omnia sagacissimè explorantis, & & instabilitatem vitæ grauitate consiliorum firmantis. *Nam si incertè errat animus præter vitam uiuitur*, ut est *Ennij* sententia. Polybius Romanorum tam perspicacem fuisse in rebus gerendis prudentiam asserit, ut eorum meditationes acies sine sanguine, acies autem & conflictus meditationes cum sanguine possint appellari. *Μελίπποι Ρωμαίων χειρὶς αἵματος παρατάξις, αἱ δὲ παρατάξις μὲν αἵματος μελέται.*

LXII. GRVES.

Vigilantia.

EXcubias habent nocturnis temporibus lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno, & decidens indiligentiam coarguat. Cæteræ dormiunt capite super alam posito, alternis pedibus insistentes: dux erecto prouidet collo ac prædicit. Vide *Solinum* Polyhistorum in descriptionibus. *Plin.* lib. x. cap. xxiii.

APODOSIS.

Οὐ γὰρ παννύχιον εὐδεν βελήφορον ἀνέστη.

Apollonius cum *Vespasianum* nondum Imperatorem diluculo ad tractanda negotia surgere comperisset, dixisse fertur *ἀνὴρ ἀγέρχ.* *Philost.* in *Apollon.*

LXIII. GRVVM PENNA.

Constantia.

Cæterarum fermè auium plumæ cum tempore colores mutant, Gruum eodem semper colore perseuerant. Vide *Gesnerus* in *Grue.*

APODOSIS.

Constans hac iconè in omni ætate hominis significatur ingenium. *Bene composita mentis esse existimo, secum consistere, secum morari.* *Senec.*

Iliad. β.

LXIV. HELIODROMVS.

Tantus amor lucis.

Heliodromus avis Indica quæ mox nata euolat ad Orientem versus Solem: & statim cum Sol vertit se ad Occidentem, rursus eundem sequitur: annum vitæ non excedit. Kiranides qui & suo more multa vana de eadem aue subiungit.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Lux ista quæ oculis cernitur est *μαγάλη φωτὸς ἀπὸ τοῦ πύργου* vt loquitur D. Gregorius Nazianz. oratione secunda in sanctum Pascha. Heliodromus autem avis imago est sanctorum qui ad illud æternæ lucis sacrarum, & *βυθὸν θαλάσσης* mentis aciem noctes diesque dirigunt.

LXV. HIRVNDINES VOLATERRANI CECINÆ.

Victoria nunciij.

Cecina Volaterranus equestris ordinis, quadrigarum Dominus, comprehensas in urbem secum auferens, victoriæ nuncias amicis hirundines mittebat, in eundem locum remeantes, *illito Victorie colore*. Plin. lib. x. cap. xxiv.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Non temerè felicitatis & victoriæ symbolum est hirundo, nam vt ait Aristander apud Arrian. de expeditione Alexandri libro primo. *συμφορὰ καὶ εὐνοὶα ἀπὸ τοῦ πύργου ὄρνις ἐστὶ*. Idcirco Alexandro sub meridiem quiescente ferunt hirundinem dormientis caput circumuoluisse, magnos garritus edentem, & modo in hoc, modo in illud lectuli latus infedisse, turbulentius quàm illius avis consuetudo fert canentem: nec prius destituisse quàm Regem in profundum soporem demersum excitaret: Quod prodigium Alexander cum ad Aristandrum detulisset, interpretatus est fore illi aduersus arcana inimicorum consilia & insidias Victoriam, ibidem:

Nulla Deum superare potestas.

LXVI. HIRVNDINVM MVRVS, SIVE CHELIDONIVS.

Infirmi mundi domant fortia.

In genere symbolorum spectabilis est murus Chelidonius: in Nilo siquidem pariuntur lapides Collotes dicti, quos hirundines aduersus Nili alluuiouem colligunt, vt ex eis murum, quem Chelidonium nominant, ædificent, ad coërcendos aquarum impetus, & vt regio diluuium non deuastetur. Thrasyllus in Ægyptiacis, & Plutarch. iunior. in Nilo. *λίθοι κόλλωτες χαλούμενοι, ποταμὸς καὶ πῦρ ἀσέβηται τὸ Νεῖλον συλλέγουσι χελιδόνες, κατεσκευάζουσιν τὸ πρὸς τὸν ποταμὸν χελιδόνων τείχος ὡς ἐπὶ τοῦ ὕδατος τὸν πόρρον*. meminit quoque Plinius cap. 32. l. x.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Mirum est quo pacto præpotens ille Deus voluerit à tam pusillis animantibus tam vasto flumini frænum injici: an vt nos doceat quod paruum quoque animal apud Auianum Leoni inculcat.

*Disce tamen breuibus quæ sit fiducia monstris;
Et facias quicquid paruula turba cupit.*

LXVII. IBIS.

Cor Deo gratum.

Ibidem Aegyptiis honori multas ob causas esse fama est; sed hæc inter ceteras ἱστορίας nō minima quod cordis figuram exprimit cum collum & caput sub plumis abdiderit. Ælian. lib. x. cap. xxxix. de Animal. Aliam affert rationem de suo, vt solet Pierius lib. xvii. cap. xix. Idem Perseæ arboris fructum Isidi gratissimum putant, quod cordis speciem referat. Plut. in Isid. & Osir. Meminit quoque Ibidis Orus lib. 34.

Καρδίαν βυλόμβροι χάρην ἴδιν ζωχαφούσι.

Iosephus Iudaicarum antiquitatum lib. 2. x. Moysen refert in expeditione contra Æthiopas Ibides secum detulisse, quod non religione aus fecit, sed vt exercitum aduersus serpentes muniret, quibus Ibis est infestissima. Verba auctoris sunt pag. 58. πρὸς ἀσφάλειαν καὶ ἀβλαβήν πορείαν τῷ στρατεύματι, πλέσματα ἐμφερῆ καὶ ὠφέλιμα ἐν βίβλῃ κατασκευάσας, καὶ πληρώσας ἴδων, ἐνόμισεν πολεμικώτατον δ' ἔχειν ὅφρ' ἐσι τὸ τοῦ ζῶον.

APODOSIS.

Ex eo apparet particulam Deo dilectam cor humanum esse, quod sibi tam sapè in diuinis litteris deposcit Deus: significat præterea Ibis vt ex Iosephi narratione patet, felicem viæ & consiliorum auspicem, qui infesta inimicorum consilia amoliatur, & per ardua securi itineris copiam præbeat.

Ne dubites auctore bono.

LXVIII. IBIDIS NIDVS IN PALMIS.

Generosarum mentium celsitudo & quies in virtute.

IBis in palmis ad euitandas feles nidificat. Ælian. lib. de animalibus cap. xxix.

APODOSIS.

Generosi verè sunt, qui in virtute, in excelsis & diuinis cogitationibus, in egregiis operibus, vitiis & casibus humanis superiores conquiescunt. Quis generosus ad virtutem bene à natura compositus: hoc vnum intueudum est, alioqui si ad vera renocas, nemo non inde est, ante quod nihil est. A primo mundi ortu vsque ad hoc tempus perduxit ex splendidis sordidisque alternata series. Non facit nobilem atrium plenum fumosis imaginibus. Nemo in nostram gloriam vixit, nec quod ante nos fuit, nostrum est. Animus facit nobilem, cui ex quacumque conditione supra fortunam licet surgere. Senec. epist. xlv. Opportunè vero apud Silium Italicum, virtus de se prædicat:

Casti mihi domus, & celsò stant colle penates.

Ardua saxo perducit semita clino,

Aspera principio.

Deinde

--- Mox celsus ab alto

Infra te cernes hominum genus.

LXIX. LARVS.

Vanitas ostentatorum.

Larus ales vorax clamore arguto dum parturit, vociferatur, partus-
que edit plumosos utique, ac apprimè pennatos, sed exili carne,
ut est in parœmiis de Ceppho & Laro.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Hominem significat de quo magna aliqua fuerit expectatio, quam
tamen ignauè, & humiliter fefellerit. Tales sunt omnes ostentatores,
qui verbis montes aureos, & gemmarum riuos promittunt, re ipsa pa-
leas obtrudunt.

Βεμύλιοι ἀνθρώποι

Larus quoque notissimum voracitatis indicium, unde Aristophanes
Cleonem rapacem Magistratum Atheniensium appellat Λάρον δάκων
& κλοπῆς. In eodem genere est Morfex aus de genere Mergorum quæ
se cibis ingestis ita saburra, ut è nido egredi, iterve suscipere non
possit, antequam vomitorio hanc corporis sarcinam expulerit.

LXX. LVSCINIA EPVLONEM SVVM DISCRVCIAT.

Conscientia stimulus ex innocentum oppressione.

*Larus rapa-
citas Cleon
Larus dono-
rum. Morfex
aus. Gula &
rapacitatis
symbol.*

Luscinia auium argutissima & tràquillo præ ceteris animo, suauissi-
ma & imprimis canora voce solitariis in locis cantillat. Eius etiam
carnes vigiliam fouere aiunt. Mihi vero qui cibo vescantur huiusmodi
homines nec boni, nec sapientes videntur. Sed illius etiam deorum
atque hominum regis, ut Homero placet, nempe somni priuatio, in-
felix infelicitis cibi munus mihi videtur. Ælianus lib. x. de animal.
cap. XLIII.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Luscinia symbolum est innocentie quam qui vi & iniuria opprimit,
facile quidem facit: At vero si modo vllum sensum habet humanitatis,
cruciabili postea conscientie flagello torquetur; nam oppressi inno-
centis species obiecta somno excutit, atque in furorem agit. Plut. de
animi tranquillitate: τὸ πωρὸς οἷον ἔλκος ἐν σπινθὶ τῆς ψυχῆς τὴν μετρί-
αν αἰμάσσουσαν ἀεὶ καὶ ὑπόσπου σκαπολείπει.

LXXI. LVSCINIA STESICHORI.

Eloquentia.

Luscinia in ore Stesichori infantis cecinit. Plinius lib. x. cap.
LXXIX.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Eloquentie symbolum est Luscinia, aut Siren in ore. Agath. schol.
lib. vii. Anth.

-- Σὺ δὲ μοι καὶ τὸ λάλημα φέρεις

Καὶνὸ τὸ Σφειλῶν γλυκερώτερον.

Et tu mihi istam orationem offers.

Sirenibus suauiore.

Item,

Meneclides de Bacchide. ὅν ἐφείλετο, ὅν ἐλέπεν, ὅσαι τὰς ἐμύλαις δι-
της Σφειλῶν ἐνδρωτο: *Qualis erat oratio? qualis aspectus? quot in eius
colloquijs inerant Sirenes?* Vanus Kiranides addit. Cor Luscinia si
quis ea adhuc palpitante cum melle glutierit, & aliud cor eiusdem
aui cum lingua portauerit, suavis ad loquendum erit, & sonora vo-
cis, & libenter audietur. Extat Philipp. epigramm. lib. 1. Anth.
40. de Luscinia quæ Boream fugiens cum per mare volaret, Delphi-
ni dorso suscepta, vestaque sit, & illum nantem carminibus suis de-
lectarit.

Μεμφομένη Βορέην ἐπιπρωτόμην ἰσθρ' ἄλκις,

Πνέει γὰρ ἐμοὶ Θρήκης ἥπιος εὐδ' αἶθερος.

Ἀλλὰ με τιμὴν μελίησιν ἀπὸ δόνα δέξατο γάτοιο

Δελφίν, καὶ πηνυλὸν κόμπας λυσιόχει.

Πισοτάτω δ' ἐρέτη περθεμευμένη, τὴν ἄκωπον

Ναύτιν τῇ σώματος δέλχρον ἐγὼ κισσάει.

LXXII. LUSCINIAE ORPHEI.

Imitatio illustrium auctorum.

Ferunt Thraces lusciniæ quæ iuxta Orphei sepulchrum nidificant,
suauius & mollius canere. Pausan. in Bæotic.

APODOSIS.

Monumenta doctissimorum virorum, quæ ab imitantibus fre-
quentantur, genium eloquentiæ inspirant. Dionys. Longinus lib. xxv.
πρὶ ὕψους. Ἀπὸ τῆς τ' ἀρχαίων μεγαλοφυΐας εἰς τὰς τῶν ἡλκουμένων ἐμύνοις ἴ-
χας, ὡς ἀπὸ ἱερῶν σοφῶν, ἀπόρροιαι πνεύσε φέρονται, ὅφ' ὧν ἐπιπνεόμενοι, καὶ οἱ
μὴ λίαν φοιβεαστικοί, τ' ἐτέραν σιωνενδυσιῶσι μετέδωκε.

LXXIII. MELEAGRIS.

Liberorum neglectus.

Clytus Milesius libro primo de Mileto, & Meleagridibus, hæc
scribit. circa delubrum virginis sunt aues, quas Meleagridas ap-
pellant. Locus palustris est in quo nutriuntur. Animal illud non ita
prolem amat, & iuniores pullos adeo negligit, ut sacerdotibus eos
curare necessum sit. Athen. lib. xiv. pag. dclv.

APODOSIS.

Tales sunt parentes, qui prolem negligunt, ac simul voluptatis ar-
dor deferbuit, omnem in se charitatis sensum intepefcere atque extin-
gui patiuntur: longè remoti ab illo Plautino Charmide, qui exclamat
in Trinummio.

Quibus ærumnis delubraui filio, dum dinitias quero.

LXXIV. MEROPS.

Absurda seu ordo præposterus.

Merops avis contra ut fertur volat atque cætera, aliæ enim omnes quasi sursum ad oculos versus, illa vero retro ad caudam versus volat, & profecto naturam volatus admiratione & insolentia pleni quem facit hoc Animal summopere miror. *Ælian. de Animal. lib. 1. cap. XLIX.*

APODOSIS.

Talis est homo præposterus qui rerum ordinem pervertit: καλὸν τὸ τακτικόν. *Xenoph. li. 2. expedit. Cyri.* In eodem argumto sunt Mæander qui solus fluviorum est retrogradus, εἰς ἑαυτὸν παλινδρομεῖ (inquit *Plutarchus iunior.*) Araxa planta quæ sola Virgines odit, unde μισοπαρθένος nominatur. Oryx qui solus est aduerso pilo. Paliurus arbor quæ sola cuculo aue latatur. Idem in fluminibus.

LXXV. MILVI NVNCII VERIS ADORATI.

Nuncios bonorum.

Mos erat apud populos nonnullos miluos adorare, quod illi post rigentis hyemis inclementiam vernæ tempestatis fideles nuncios apparerent. Vide adagium περικυλινδῖται ἱκνῶ, prouoluitur ad miluum.

APODOSIS.

Cadit in boni alicuius nuntios, quos obuiis vlnis amplectimur, eximie conueniet D. Ioanni Baptistæ, qui lucem, & cœlestis veris clementiam prænuñciauit, unde vox eius mirifica lætitiæ iucunditate aures perfudit.

*Vox late resonat desertis vallidus, amplas**Sternite iam stratas, omnis sit recta viarum**Semita, quæ Domini digne vestigia gestet.**Iuuen. lib. 1.*

LXXVI. MILVVS IOVI SACRA NON TANGIT.

Sacrilegio abstinendum.

Milui ad rapinas incitatissimi, ut nec macelli carnibus parcant, Ioui sacra non tangunt: τὸ δὲ ἐν τῷ Διὸς ἱερουργεῖν οὐδὲν ἀνέχεται. *Ælian. de anim. lib. 11. cap. XLVII.*

APODOSIS.

Fures quanquam audaces sacrorum religionemouentur.

*Nec facile in furtis timesactæ religiones**Effugiant animo pauidæ, mortisque timores.*

LXXVII. MARSVPIVM A MILVO RAPTVM.

Avaritia punita.

Lvgdunensis incolæ vini mercator, ut lucra augeretur, aquam miscbat, atque non parum hac arte locupletatus est, cum aquam pro vino venderet: nauigio igitur ad emporia traiciens Ararim fluvium, marsupium penes se pecunia oppletum habebat, atque id ē

pelle confectum : Miluus animal ob pilos ratus, aduolat & exportat. Mox cum sibi prædam nihil sentiret prodesse, præcipitat in fluuium ex quo nunquam emerfit. Gregor. Turon. in gloria confess. cap. 109.

A P O D O S I S.

Auaros & improbos ferit tandem diuina Nemesis, & vno temporis momento amittunt opes, per multos annos ex omnium fraudum & scelerum genere concretas. Inde fides veteri dicto :

Male parata, male dilabuntur.

LXXVIII. MONOCODIATA SIVE AVIS
PARADISIACA ET ΑΠΟΤΣ.

Contemplatio,

Monocodiata in aëre absque nido, absque arbore, absque saxo, aut altero fulcimento nidificat, & oua parit in dorso maris sui comparis, ibique fouet, & excludit : numquam vlllo loco confidet, semper in aëre subsistens, quod pene excedit omnem fidem, Maximilianus auctor est, qui addit numquam visam fuisse nisi mortuam, quod tunc deficiente vitali spiritu labatur in terram. Vide Gesnerum apud quem prolixa est Melchioris de eadem descriptio: nonnulli putant apud veteres esse Rhynthacem, cuius Plutarchus meminit in Artoxerxe. γίνεται ἡ μικρὸν ἐν Πέρσῃς ὀρνίθιον, ὃ περιττώματος οὐδὲν ἔσθιν, ἀλλ' ὅλον διόπλεον πιμαλῆς τὰ ἐν τῷ ἢ καὶ νομίζουσιν ἀνέμῳ καὶ δέσῳ τρέφεσθαι τὸ ζῶον. Nascitur apud Persas exigua avis quæ omni caret excremento, habetque omnia intestina adipe differta: Vnde vento arbitrantur & rore hoc animal viuere. De hoc vere dici potest,

*Sæua nec humani patitur contagia mundi
Par volucer superis.*

A P O D O S I S.

Hac Icone pij ac religiosi homines significantur, qui contemplationis alis subnixi terras relinquunt, & in Deo suauissimè conquiescunt, de quibus Théod. de Angelis, orat. 3. καὶ τῷ θαλάμῳ τῷ ἁλλῷ τῷ ἐρωδίων ὁπότε περὶ διακωλύοντες, πολλῶ τῷ νῶ περιχρυσὶν ἐπιντυφᾷ τῇ σινοειᾷ τῇ νοητῶν.

Iuuat immenso spatiantem viuere cælo.

Subiiciam hic R. P. Ludouici Cellotij in eodem argumento poema præstantis ingenij fœtum : nihil arbitror me in hoc genere vidisse & subtilitate limatius, & carminis suauitate elegantius.

AVIS PARADISEA SIVE APVS.

Ex Gesneri tabula.

Vos ô queis cælum domus est, quos fortior aura
Numinis ardenti suspendit in æthere nifu
Heroes pretiosæ animæ, mortale sonantem
Si licet in vestras musam deducere laudes,

Huc spectate Apodem: vobis natura laborat,
Atque opere in pulchro partem facit: hoc quoque nomen
Indus a alit, Phœbi Indus amor, cui prima Deorum
Munera, & Eoa custodia credita gaze.

Nec verò tantum vixendū se Nilus alumno
Iactavit, licet ille sibi post fata superstes,
Inter odoratus Arabum de messe favillas
Hauriat è busto natali funere vitam.

Ac licet aut b rostro chelidon, aut mole c coturnix
Par fuerit, tamen & d pennarum symmate longo
Crescit in immodicum, quantus Iouis armiger ales
Titānum furias, seuumque Capanea letho
Fulminat, aut Phrygios domino transuectat amores.

Principio e enodes cernix lentatur ad alas
Luteolas & fuluo rutilat crispata metallo,
Sic color in precio est. infernè virentia currit
Cyaneum & per menta decus Thaumantida ceu cum
Roscidus aduerso percussit Delius astro.

Excurrunt g ale in caudam, tenuique receptum
Transmittunt sub nube diem, nam h fuscus inerrat
Splendor, clementique faces demitigat vmbra.

Discolor i interea primo sub tegmine pluma
Vellus agit, magnoque minor se lumine vestit
Aspiferum missura iubar, blattamque, crocumque
Camporumque oculos, vosque alba ligustra, tuasque
Obscurat Narcissè comas, iam vilior aura
Ceston habet, vincique dolet Cadmeia torquis.

Plus etiam k ordo placet; natiuum circinat orbem
Nescia curuari, tergoque immobilis hæret.

Iliacā talem clypeum de cade reportat,
Æacides, & adhuc iaculis pendentibus horret.

Qualis ceruleos in caudæ stellantis honores,
Explicat aprico volucris Innonia Soli.
Iamque superstitio n scythicis adiuncta tyrannis,
Circum mille fremant acies, & ferreus imber
Pila rotet, sperant humanis inuia telis
Pectora, & hostili certos de strage triumphos,
Si cristis assurgit Apus, galeamque coronat.

Nec minor est virtus: celeres prævertitur Euros
Aëra per liquidum o: prono ratis aquore currat,
Læta laborantes impellant carbasa venti,
Scilicet anteuolat puppes, & remige pennā,
Hospita venturo præsignat littora nauta.
Tellurem p præfisse pudet, frondosa sub auris

b Rostrium ma-
gnitudine & for-
ma simile hirun-
dini

c Corporis ma-
gnitudine & pene
forma coturnici
similis.

d Pennæ extensæ
æquant ferme
aquilam.

e Pennæ à primæ
cervicis vertebra
ad rostri initium
coloris lutei splē-
dentis auri puris-
simi modo.

f Quæ mentum
regunt mixtè vici-
des.

g Pennæ alarum
pellucidæ.

h Fuscæ sed ful-
gentes.

i Subnascuntur
maioribus mino-
res alæ multica-
lores.

k Alæ naturaliter
vno & eodem
modo constunt
in orbem digestæ.
l Tanquam cuti
infixa spicula.
m Pauenum for-
minarum pennis
extoto persimi-
les.

n Reguli Maho-
metani pro cristis
vntur, iisque se-
tutos in bello
exittimant.

o Nautam quam-
tavis celerem
circumvolat.

p Terram vias
suaquam tangit.

q Hoc vel ignora-
tum vel neglectū
Gefnero.

z Rore vescitur.

f Dorsum mascu-
do, venter fœmi-
næ cauus. hic pul-
los fouet & ex-
cludunt.

e E maris dorso
fila gemina pro-
deunt, quibus in
cubantem fœmi-
nam sibi alligat
fœtus.

Eligitur Dryas, hic tectum paruique penates:

Incumbit ramis, & caudā prensat obuncā q

Obsequio fugiente pedum, cœloque propinquus,

Matutina bibit roranti ex æthere mella, &

Reliquias diuulsum: mensis cum Aurora remotis

Fastidita legit, mistamque vapore caduco

Ambrosiam, latè mortalibus impluit ægris.

Hinc illa aërij mellis cœlestia dona,

Et non imparili dissentæ nectare canna

Fortunatorum nemorum, qua primus in orbem

Circulus it, media dirimens consinia lucis.

Si quando dulces ad vitæ limina pullos

Eniti, fragilique dedit committere crusto

Castæ Venus, non furtiuo de cespite nidus,

Aut lutea assurgunt libantibus æquora pennis

Mœnia: compositi sed mas sinuamina & dorso

Subdit amans, visuæque thorum de tergo plumā

Et pater, & natale solum, facit: hic pia coniunx

Spemque metumque locat, curui tum fornice ventris

Incubat, & simili reddit se prole parentem.

Dicite terrarum domini, quos matre cadentes

Excipiunt indo bithyna cubilia dente,

Quis Cæsar cunis vnquam tam mollibus infans

Vaguit, aut Gratâ qui Porphyro-gennitus aulâ

Sarrano meruit nomen susceptus in ostro?

Ne tamen incurrat violento flamine Corus,

Dilectisque eueriat opes, & mas licia caudam

In gemina extendit, multoque volamine circum

Implicat impositæ socialia membra maritæ.

Æole, si quis inest ventis fauor, Æole si qua

Ius habet in superos pietas, o parce quietos

Sollicitare thoros! nouus hæc ut pignora perdat

Crudelis! thalamo iungat ferale sepulchrum,

Atque animam testâ triplicem pessundet in vnâ

Crudelis! prolem per amica silentia fingit

Alecyone, & mediâ vitam de morte reportat,

Et meruere Apodes, Apodes meruere necari?

Sed ventis loquor, vnde sciant miserescere venti?

Ite feri, effractis ruite, exundate cauernis

Vnâ omnes, quatite horrifonis stridoribus alas,

Vos mea ridet Apus, vestri secunda furoris

Vincula nectit Amor, nodoque arcanus honeste

Copulat alitum par nobile, nobilis ales.

Hæresis.

MVlieribus veneficia & cantiones exercentibus similis est noctua, captiosum animal: hæc enim capta, suos imprimis aucupes, sic captionibus suis in se elicit, ut eam velut ludicrum quoddam, aut amuletum in humeris circumgestent. Noctu quidem vigilat, & voce quasi quibusdam præstigiis & illecebris aves allicit, easque sibi assidere facit. Interdiu verò alia aucupij inductione utitur, & auibz illudit, ridiculè nimirum in aliam atque aliam speciem vultum conuertens, quibus aves peradolescentes in admirationem raptæ, manere apud eam perseverant, maximo eorum in quæ se format timore percussæ. Ælian. lib. 1. de animal. cap. 29.

APODOSIS.

Noctua hæresis, vox præstigiatoris, oratio hæreticorum fascians: variæ facies, hæreticorum inconstantia, qui cothurno versatiliores, in sola hæresi sunt constantes, si modo constantia est dementissimi pectoris pertinacia.

Latet anguis in herba.

LXXX. NOCTVA OVIS CICONIÆ INCUBANS.

Vana Sapientia pietatem ludit.

SI nova Ciconiæ oua contigerit Noctua, fascinat & incubationem Somnem, ac si oua esset *ὑπογῆα* seu subuentanea, irritam reddit: sed platano arbore ab infesti animalis iniuria pietatis cultrix ales se diligentissimè tuetur. Ælian. lib. 1. cap. 35.

APODOSIS.

Ciconia, pietas: oua, pietatis fœtus: noctua, vana sapientia quæ plurimum obest pietati: Platanus, crucis arbor qua omnis vanitas & humanæ scientiæ pompa excutitur: *Ὁ Θεὸς τῶν σοφῶν τὸ κόσμον τοῦ πνεύματος τῶν σοφῶν καὶ χαμαῖζον*: Basilius. Describitur à Prudentio in Hamartigenia huius vanæ sapientiæ suppellex:

*Ira, superstitio, mæror, discordia, luxus,
Sanguinis atra sitis, vini sitis, & sitis auri,
Liuor, adulterium, dolus, obrectatio, furtum,
Ambitio vitiosa tumet, doctrina superbit,
Personat eloquium nodos fraus abdita necit.
Inde canina foro latrat facundia toro,
Hinc gerit Herculeam vilis sapientia clauam
Ostentatque suos vicatim gymnosophistas.*

LXXXI. NOCTVÆ OVVM.

Sapientia.

OVum Noctvæ si forte puer coctum comederit antequam vini usum habeat, futurus est tota vita abstemius. Philostr. in Apollonio. Aiunt autem noctuam Baccho inimicam à vitibus abigi, quod vinum mortalibus criminata sit.

Noctua symbolum est sapientiæ, cuius qui factus aureos à teneris vnguiculis delibant, reliquum vitæ curriculum in summa moderatione, in sobrietate, sapissimè traducunt.

Εφ' ὅσον ἀπὸ νεότητος ἀναλαμβάνει τὴν σοφίαν.

LXXXII. OSSIFRAGA.

Charitas.

Eiectum à parente pullum Aquilæ ossifraga excipit & alit. Basil. in Hexam. homil. 8.

APODOSIS.

Charitas eorum qui alienos liberos à parentibus neglectos fouent.

Naturæ quisquis propriæ non spernis honorem,

In quocumque hominum quæ tua noscis ama.

Namque quod artificis summi fecit manus, vnum est,

Quæque auctore bono condita sunt, bona sunt.

Diuinum in nullo figmentum despiciatur,

Sola malis studiis addita non placeant.

Prosper Epigramm. 2.

LXXXIII. OTIS AD CANES.

Concionator terror improborum.

OTis auis est tarda & quæ corporis pondere depressa ægrè sese attollit è terra: hæc canem præter cæterarum auium naturam vehementer perhorrescit: μόνη δ' ὥτις πέφικα κύων.

APODOSIS.

Inertes animæ quæ terrena sapiunt, concionatores diuini verbi præcones ferre non possunt: sed eorum verba quasi fulgura perhorrescunt.

Hæc fulmen ab arce venit.

LXXXIV. PASSERCVLVS AREOPAGITÆ.

Innocentum oppressio vindicata.

Cvm sub Dio iudicia exerceret Areopagus, passer fortè, quem Accipiter vrgebat, in Areopagitæ iudicis deuolat sinum: ille, vir vt cætera austerus, necat supplicem. Ex quo Senatus grauissimo iudicio damnatus est, & ordine motus, non ob passeruli mortem, quæ leuis fortasse videbatur, sed διὰ τὴν ἀνομιαν τοῦ τῆς πόλεως. Helladius Besantionus in Chrestomathiis.

Apop. Innocentes, & supplices, à iudicibus benignè tractandi, in quo, si officio defuerint, vindicare iniustitiam, & iniquitati hominum intercedere superioris est potestatis.

Parce supplici.

LXXXV. PAVONIS LINVM.

Pœnitentia.

PAvo Lini radice vt nobili alexipharmaco vtitur. Ælianus lib. II. cap. 18.

APODOSIS.

Lini vsus omnium pene gentium ritu in sacris frequentissimum, & Lino olim amicti pœnitentes. Qui opulentia & fastu elati peccauerunt, Pauones imitati ad Linum pœnitentiæ vestem confugiant. *Deinde lugubris tibi accipienda est vestis, & mens ac membra singula digna castigatione puniendâ.* D. Ambros. ad virginem lapsam, cap. 8.

LXXXVI. PELECANVS.

Amor Sobolis.

Pelecanus non modo femur vellicat, vt excusso sanguine suos pascat, sed se quoque per furentis ignis vortices cruciabili tormento ad liberandam sobolem ingerit.

APODOSIS.

Amor parentum in liberos, *φιλαντων τέκνων* 4. Euripides: vide *Æli-* num lib. 3. cap. 23. Idem *φιλοστοργίας* symbolum esse poterit Aquila, quæ vt ait Rabbi Salomon, & qui eum sequutus est Caietanus, refert, aliquando pullos suos non vnguibus, vt cæteræ solent aues, sed locatos in humeris protegit expansione alarum, vt licet ab imo quis eos iaculis petat, ipsam potius, quàm pullos vulneret: idcirco Exod. cap. 19. vers. 4. dicitur Deus suos portare

Super alas aquilarum.

LXXXVII. PELECANVS.

Crescit de vulnere salus.

DE Pelecano notum vt pullis suo sanguine vitam reddere dicitur. D. August. in Psal. 101.

APODOSIS.

Typus est Christi, qui nos peccatis mortuos suo sanguine abluit, & ad melioris vitæ immortalitatem excitauit: quid? quod in eo ipso loco crucifixus est Dominus in quo sepultus est Adamus, vt eius veluti cruore irrigati cineres reuiuiscerent, nosque omnes qui in Adamo tanquam in mortuo stipite rami inutiles extabueramus, nouo germine inciperemus pubescere. Hæc præter authores quos affert Baronius, testatur Nonnus Panopolitanus in metaphrasi Euang. D. Ioannis.

Εἰς οὗτο καὶ ἐν ἱκανῇ φανερῶνται κενύ,

Ἀδὰμ παρὰ τοῦ γένου τοῦ φανέντος ἀντὶ τοῦ κόσμου.

LXXXVIII. PELECANVS INTER CONCHAS.

Labor & studium.

Pelecani fluuiatilibus Conchis se complent, easque cum stomachi calore concoxerint, euomunt: atque testis iam alui calore diductis, eligunt ex his quæ sunt esculenta. Lari aues, vt Eudemus scribit, sublimes cochleas furripiunt, atque ex alto deijcientes magna vi ad saxa allidunt, itaque esculenta testis seiunctis eligunt. *Ælianus de Animal. cap. 20. lib. 111. Simile de ardeis cap. 15. lib. 5.*

APOD. Si quid difficultatis & laboris denoraueris, fructus eris voluptatibus iucundior: *qui nucleum esse vult, frangat nucem.*

Pelecanus vbi pastorum insidiis circumseptus est ignibus, flammam alarum quassatione extinguere nititur, qui ignis acrior inardescit. alitis pennas inuadens, quibus exutus insidiatoribus cedit in prædam. Orus lib. 1. 57.

APODOSIS.

Torquetur in eos qui contra vim ingentis mali, leuiora quærunt remedia, quibus foueatur potius quam opprimatur malum: ardet quippe ignis, ventilat Pelecanus, at aquæ situla opus, non ventulo. Similiter omnino faciunt, qui flagrant per motionum æstus, læuissimâ oratione putant compescere, & blandiendo malum permulcent potius, quam curant.

XC. PERDIX.

Demonis calliditas.

Perdix diabolus pro nequitia, vel multarum rerum comparatione perhibetur: hæc auis quocumque casu, vel fera alicuius incursum priuata fuerit ouis propriis, insidiatur alienis, & nidi habitatore pulso partus inuadit extraneos: quos cum vsque ad spem foetuum genitali tepore confouerit, parentem eam præda efficit, non natura. Inter ea verus vocanti ac lamentanti pater similis, syluas questibus replet: tunc adulta iam soboles voce proprii genitoris auditâ curam queruli clamoris intelligit, atque ita ad originariam sedem læta peruolat, nutrimenta generis sui conscia, & adulteri nutritoris oblita.

APODOSIS.

Quid ad hæc dicis, ô homo pretiosum vas sapientiæ, imago diuinitatis & possessor generosæ rationis? Quid de creatore tuo subtrahis? ecce etiâ bruta cognoscunt quid proprio debeatur auctori, & quæ non habent intellectum, habere probantur affectum. Callidum persuasorem captiua generatio derelinquit, remanet præda deceptus, & raptor orbatus. Igitur & diabolus humanum genus quod non creauerat, occupauerat: Quod non genuerat mentito patris nomine possidebat, sed vbi vocem per prophetas, vel per semetipsum pius auctor emisit: vbi perditis salutifera charitas inelamauit, dicens, *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis*: aduerte quod sub nomine oneris pondus indicat seruitutis. Ad paternos sinus confestim avidum cucurrit examen: Tunc princeps mundi huius sub aduentu Domini Saluatoris, in dimidio dierum suorum perdidit, quos ipse in finem vsque seculi possessurum esse credebat, & in gremium redemptionis captiuitatem perditio inuita transfudit. Eusebius Emisenus homil. 3. de Epiph.

XCI. PERDIX AD CASSES.

Superbia seu fiducia vana.

Ex perdicibus qui vocis contentione & cantu valent, & linguæ facultati confidunt: quique pugnaces & ad certamen habiles sunt, se minimè dignos credunt, qui ad extruendas mensas capiantur: vnde
fir

fit quod parum de sua libertate contra venatores depugnent, quominus comprehendantur, sibi praesidentes, quod à cæde studiosè ad cantus & certamina seruabuntur. Reliqui autem perdices & potissimum qui nuncupantur Cyrrhæi, sibi conscij, quod nec ad certamina valent, neque pulchrè cantare sciunt, & si capiuntur, futuros se prandium his qui cœperint: naturali quadam machinationis commentatione seipsos macie conficiunt: nimirum cum ab omni alia esca, quæ ad pinguedinem eos perducere queat, se sua sponte abstinere, tum ut ne idonei sint ad hominum mensas, cupidè aliis vescuntur: cuius rei experientes, his præteritis aliò venationem conuertunt. Qui verò hoc ignorant, eos si facultas sit, capiunt, quicumque autem ipsos captos decoxerit, eorumque carnes insuaues expertus fuerit, se iam & tempus & operam cognoscit in his venandis perdidisse. *Ælianus de Animal. lib. 4. cap. 13.*

APODOSIS.

Venator diabolus egregios sæpe animos fiducia inflatos capit, contra qui vela submitunt, & ab illa excitatæ fortunæ instabili fiducia, ad moderationem vitæ deflectunt, & si quam habent ingenij, aut aliarum rerum opulentiam prudenter occultant, longe sunt tutiores. Extat apud Rufum Festum Avianum lepidissima fabella, ubi canna humilis quercui delapsæ, & caussam sciscitanti cur tam placidè se in suo statu contineret?

*Stridula mox blando respondit canna susurro
Seque magis tutam debilitate docet.
Tu rapidos (inquit) ventos seuasque procellas
* Despicias, & totis viribus acta ruis:
Aste ego surgentes paulatim demoror austros,
Et quamuis leuibus prouida cedo notis.
In tua præruptus offendit robora nimbus,
Motibus aura meis ludiscata perit.*

*Fortè exci-
pis.*

XCII. PERDICES PAPHLAGONVM.

Amor Dei non purus.

Paphlagoniæ Perdicum corgeminum reperi docet Theophrastus & *Ælian. lib. 10. cap. 35.*

Παφλαγονίαν δ' ἔχει τῶν περδικῶν διπλὴν ὁρμήν καὶ καρδίαν.

APODOSIS.

Cor geminum habent qui animum diuidunt Deo & rebus creatis. At verò soli Creatori debetur hæc pars corporis.

Vnde viget sensus, dominatrix quo vegetat mens.

XCIII. PERDICVM PVLLI.

Ingenium præcox, vel Vana Gloria.

Perdicum foetus etiam nunc circumplicatione testarum comprehensi, à parentibus sui exclusionem ex ouis minimè expectant: sed per se ipsi tanquam fores pulsantes, oua elidunt: & iam foras emi-

nentes seipfos impulsu suo impellunt: ouique etiamnum tegumento circumuestiti, currunt: atque à dimidia testæ parte, si adhuc circa caudam adhærescat, semet excutientes liberant, & velocissimè ad cibi inquisitionem profiliunt. *Ælian. lib. 4. cap. 12. de Animal.*

APODOSIS.

Multi nimis præcoces tempus actionibus aptum non expectant, sed præproperè festinant non sine detrimento. *σφώτατον, ῥέγος, nimis maturè magnum ingenium non est vitale.*

XCIV. PICA.

Imitatio authorum.

Pica alioqui loquacissima auditis Romæ buccinatoribus siluit è vestigio, tantòque ita silentio dies aliquot meditata, repentinè quasi expergefacta, omnem eum buccinarum sonum, harmoniam, & numeros summâ admiratione reddidit. *Vide Pier. Hier. lib. 23. cap. 17.*

APODOSIS.

Summorum auctorum imitatores primum quidem silent, cogitatè secum omnia meditantes, mox facundiæ & eruditionis depromunt opulentiam.

Semper ego auditor tantum, nunquamne reponam?

XCV. PICÆ VOX.

Mendax inconstantia.

Pica voces identidem alias atque alias commutat, singulis enim ferme diebus diuersam emittit vocem: ἢ ὅ κίθα φωνὰς μὲν μεταβαλὼν, καὶ πλείους καὶ ἐλάσιν γὰρ, ὡς ἐπείν, ἡμῶν ἄλλω ἀφίσι. *Aristotel. 9. de Anim. cap. 13.*

APODOSIS.

Tales omnino sunt, vani, inconstantes, mendaces, qui non modo quotidie, sed per singulas horas & momenta, aliud atque aliud dicunt, in sola inconstantia constantes.

mille adde catenas

Effugiet tamen hac sceleratus vincula Proteus.

Quum rapies in ius malis ridentem alienis,

Fiet aper, modo auis, modo saxum, & cum volet arbor.

Horat. Satyr. 3. lib. 2.

XCVI. PLATALEA.

Laborum alienorum raptor.

Legi etiam scriptum esse auem quandam quæ Platalea nominetur: *eam sibi cibum quærere aduolantem ad eas aues quæ se in mari mergerent: Quæ cum emerfissent, piscemque cepissent, usque eo premere earum capita mordicus, dum illæ amitterent: id quod ipsa inuaderet. Cicer. 2. de natur. Deorum.*

APODOSIS.

Platalea typus est potentiorum hominum, qui alieno sudore partos labores diripiunt. Merguntur quidem illæ miseræ aues, sed non pas-

cuntur. Sic inopes grauissimis plerumque conficiantur laboribus,
ut pigram violentorum rapacitatem expleant.

Premittit infantes

Debita sceleri noxia poena.

At peruersi resident celsis

Mores solio, sanctaeque calcant

Iniusta vice colla nocentes.

Boëtius metro. 5. lib. 1.

XCVII. PICVS MARTIVS.

Amor clausa recludit.

PICUS Martius qui à Græcis *δρυοκόλας* appellatur, gibbo, & eminente rostro arbores percutit: & excauato in eis loco pullos suos tanquam in nidum imponit: ad nidi instructionem non ferulis inter se connexis eget, neque domunculis & substructionibus. Si quis lapide immisso, ei foramen obstruxerit, ille ex his coniectura assequutus infidias sibi oppositas esse, herbam lapidi contrariam affert, eamque contra lapidem ponit: lapis velut offensus, & non facile ferens vim herbæ, exilit, atque rursus foramen Pico aperitur. *Ælian. lib. 1. de anim. cap. 45.*

APODOSIS.

Verus amor ictu fulmineo potentior, omnes difficultates perumpit, omnes nodos expedit, nihil clausum, nihil inuium putat. Talis dilectio Mariarum in sacris, quarum desiderio velificata virtus cœlestis, lapidem qui ad sacrosancti sepulchri vallum oppositus fuerat dissipulit.

Quid non audet amor?

XCVIII. PLATALEA.

Meditatio, vel delectus rerum & doctrina.

PLATALEA auis scribitur conchis se solere complere, easque cum stomachi calore concoxerit, euomere, atque ita eligere ex iis quæ sunt esculenta. *Cicer. de natura deorum num. 124.*

APODOSIS.

Doctrinam prius meditando concoquere oportet, atque digerere, antequam nobis & aliis in optimum esculentum cedat.

Omnis mora odiosa est, sed facit sapientiam.

Publius Syrus.

XCIX. PSITTACVS BASILII.

Oratio infantium efficax.

BASILIIUS Macedo Imperator, cum filium Leonem in carcerem coniecisset, oculos eidem ob intentatam parenti mortem eruturus: Psittacus, qui seruum quemdam deplorantem Leonis vicem audiisset, & idemtidem vociferantem, ô Leo, ô Leo! ipse quoque vocem imitatus, Imperatore cum Senatoribus cœnante cœpit dicere, ô Leo, ô Leo! tum Senatus data occasione pro salute rei deprecatur, accessit & exorauit. *Zonaras in Basilio Macedonice.*

APODOSIS.

Oratio infantium, non os disertum sapè apud Deum efficax. *Non sunt voces ad aures Dei nisi animi affectio.* August. de Catechiz. rudibus.

C. PSITTACVS SENEX.

O *quid dicit.*

Psittacus avis Indica plumarum amictu superbiens docetur loqui & voces humanas ediscere, quas fideliter reddat. Et iuuenis quidem virgente ferula diligenter addiscit: At si consenuerit quasi interpescente vi ingenij, nec blanditiis, nec minis, nec verberibus adduci potest, vt aliquid addiscat, vnde adagium,
Senex Psittacus negligit ferulam.

APODOSIS.

Discendum est à puero, si modo discere auemus. quæ præcipiuntur, tunc addiscuntur facilius, redduntur fidelius, hærent firmitus. at contra senes vt iam languesciente ingenio ægrè, & cum tenui fructu addiscunt, si modo quid addiscunt.

*Tu quos ad studium, atque vsum formabis agrestem
 Iam vitulos hortare, viamque insiste domandi,
 Dum faciles animi, iuuenum dum mobilis atas.*

Georg. III.

CI. PSITTACORVM CAVTIO.

Cautio prouidentia pastorum.

Psittacorum mira est solertia & prouidentia, communisque boni tuendi circumspectio. Quando etenim gregatim pascuntur, obseruatum est in Brasilia semper in summo arboris duos aut ad minus vnum considere spectatorem, reliquis in agro depascentibus, is ex summo arboris cacumine quasi speculator euigilans prospectat, si quid periculi superueniat, signum edit, quo reliqui possint euolando salutem consulere: si nullum cognoscatur periculum imminere, saturatis cæteris, ipsi quoque spectatores descendunt ex arbore vt suas partes agant, hist. Indic.

APODOSIS.

Pastores & Reip. moderatores dum cæteri epulantur aut dormiunt communi saluti prospicere debent.

*Dum Psittacorum viridis exultat phalanga,
 Vnus sub alta niuis arbore excubat,
 Solersque vigili prospicit cura suis,
 Ne quod rapaces aucupis ludant manus.
 Sic vnus amplo consulens pastor Grogæ,
 Somnos tuetur omnium solus vigil.*

Choreæ fugiendæ.

Scopes aves quarum Homerus in Odyſſea mentionem facit, cum ſearum multas circa Calypſus antrum verſari ſcribit, viri ſaltandi bene periti tradunt, cum ſaltatione comprehenditur genus quoddam ſaltationis eſſe, quæ, ſi adhibenda iis fides ſit, Scops appellatur: Nam quod iis aubus iucundiſſimum ſit quosdam ridiculè imitari, ex eo profeſtum verbum eſt *σκῶπῳ*, id eſt effingere, & non aberrare ab eis imitandis, quos ludicra aſſimilatione imitantur. Minor eſt hæc avis quam noſtua: plumbei coloris ſaturati ſimilitudinem eius pennæ gerunt, & albicantibus maculis diſtinguuntur: à ſuperciliis ſecundùm utraque tempora duæ plumæ exiſtunt. Callimachus duo genera ponit, Scôpas & Aiſcôpas, id eſt Semperationes: quorum alterum vocale ſit, alterum mutum. *Ælianus lib. xv. cap. xxviii. Animal.*

APODOSIS.

Rectè cadit in ſaltatores qui ſaltando ſæpè capiuntur à dæmone, audiant quicumque fuerint Ludij Chriſtiano nomine indigni Ethnici cum hominem qui ſaltationem poſtremum omnium vitiorum appellat. Cic. pro Muræna. At D. Ambroſius de Helia & ieiunio cap. xviii. *Illa* (inquit de mulieribus) *in Plateis inuerecundos viris ſub conſpectu adoleſcentulorum intemperantium choros ducunt, iactantes comam, trahentes tunicas, ſciſſæ amictus, nudæ lacertos, plaudentes manibus, ſaltantes pedibus, perſonantes vocibus, irritantes in ſe libidines inueniunt, motu hiſtrionico, petulanti oculo, dedecoro ludibrio ſpectat corona adoleſcentium & ſit miſerabile theatrum, inter ſaltantium lapſus, oculo impuro & contaminato aſpectu, terra turpi ſaltatione polluitur, quæ obſcænis cantibus verberatur.*

CIII. SEMENDA.

Reſurrectio vel mors bonorum.

Nicolaus de Comitibus ſcribit in vltiore India auem eſſe cui nomen Semenda, trifido roſtro, ſentireque ſe morituram; mortis igitur hora eam deferre ligna in nidum ſuum, cantillareque ſuauius, atque alarum percuffione incendere ligna, ipſam illo igne conſumi, indeque vermiculum gigni qui poſtea in auem creſcit:

*Combustusque ſenex, tumulo procedis adultus
Conſumens dat membra rogos. Dracontius.*

APODOSIS.

Simile omnino eſt quod narratur de Phœnice, in quo certè excellens reſurrectionis typus qua corpora noſtra tot ſæculis abſumpta Dei verbo reparantur, & ad melioris vitæ redeuntem poſtliminio iucundiſſimam faciem excitantur.

POLYH. SYMBOL.

Οὐ καλὸν ἀρμονίαν ἀναλύειν ἀνθρώποις,
καὶ τὰ καὶ ἂν γαίης ἐλπίζομεν εἰς φάος ἔλθειν.
Διὶ γὰρ ἀποιχομένων ἔπειθεν ὃ θεὸς τελέδουται.

Non est decorum harmoniam dissolvere corporis;

Etenim statim emersuras in lucem speramus

Reliquias mortuorum, qui & postea dii futuri sunt.

Phocyllides.

CIV. STRUTHIONIS OVA.

Ingeniarum discretio.

Struthio & si permulta ova parit, non tamen omnibus incubat, sed fecunda ab infecundis secernens, hæc negligit, illa fouet.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Discernenda hominum ingenia, nec frustra in infrugiferis sudandum, ne

Expectata seges vanis eludat auenis.

CV. STRUTHIONVM ASPECTVS.

Oculi benigni.

Struthiones & testudines, vt memorat Plinius, spectando fouent oua. Plin. lib. ix, cap. x.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Amicos sæpè vel soli fouent aspectus, oculi enim, vt ait Damascenus in vita Isidori, ἀγάλματα τῆς ψυχῆς ἀκεῖβῃ, per quæ ipsa anima influit, ἰππὸν παῖνι Δεσπότην παρῆσιν. Demetrius Phalereus περὶ ἐμμελείας.

CVI. STRUTHIOCAMELI OVA.

Liberorum neglectus.

Struthiocamelus ova quidem parit, sed ea nullo incubatu fouet, aut pullos nutrit. vnde Sacer Hieremias in Threnis, *Filia populi mei crudelis sicut Struthio in deserto.*

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Tales plerique parentes qui sobolem desertam esse patiuntur. Cæterum ita intelligendum non quod nulla prorsus foueat, alioqui genus interiret: sed quod multa pariens non multa ad frugem educat: & fecunda ab infecundis secernens, tantum frugiferis incubet, ὡς καὶ ἡ φύσις πολλὰ, οὐ πάντα δὲ ἀποκύει. Alian. lib. iv. cap. xxxvii.

CVII. TOCCA.

Deformis facundus.

IN nouo orbe inuenitur Tocca auis, Cornici similis præterquam quod est albo pectore & aureo rostro, cuius longitudo totum corpus adæquat. Ex hist. de nouo Mundo.

APODOSIS.

Bellè *μεγιστὸς* dicitur in facundum & candidum moribus, sed nigrum & deformem oratorem. Rostrum enim aureum eloquentiæ aureo flumine verborum effluentis typus est, albedo pectoris candorem animi significat: Cætera quæ Cornicis colorem referunt ad deformitatem corporis spectant:

Sape sub sordido palliolo latet sapientia.

Mores sibi fingere quisque potest, faciem nemo.

CVIII. TROCHILVS IN FAUCIBVS.

CROCODILI ILLÆVS.

Ferocia beneficijs mansueta.

Cum his quæ sibi adiumentum importare queunt, & acerrimè fera Animalia pacem gerunt, & fœdere deuinciuntur, & ab ingenta sibi malitia remittunt. Cuiusmodi Crocodilus censendus est, quem inter natandum hiantem hirudines in illius os innatantes referciunt & molestiam illi exhibent. id ille sentiens, Trochilo ad medicinam dolori suo faciendam eget. Itaque hirudinibus ubi refertus est, ad littus progressus, & solis radios intuens aduersos, maximè hiat: tumque Trochilus in illius fauces rostrum inferens, hirudines extrahit: quod facillimè patitur Crocodilus sentiens auxilium: ita fit is hirudinibus ut prandeat, ille adiuuetur: proque præmio Trochilo computat, quod nihil eum lædat. *Ælian. lib. III. cap. XI.*

APODOSIS.

Nulla tam immitis fera quæ beneficijs non mansuescat. cadit etiam in Christum qui in mortis faucibus teneri à morte non potuit, sed districtos in vniuersum genus humanum mortis dentes ferreos declinauit, prædamque extraxit sua virtute rediuius. *Synes. hym. 9.*

Φείξεν σε γέγων τότε Αἰδῶς ὁ παλαρῆς,

Καὶ λαοβόρος κύνων, Ἀντράστω βηλαῖ.

CIX. VULTVR AD ODORES.

Luxuria virtutis inimica.

Vultures cadaueribus pascuntur, iisdem mortem affert vnguentorum odor. *Ælian. de anim. 7. lib. III.*

APODOSIS.

Obscœnitate gaudent impuri, odore castimoniæ offenduntur, & omnis honestatis amissio sensu degenerant in belluas. *Hier. in cap. 4. Osee. Fornicatio & voluptas peruerit sensum animamque debilitat: de rationabili homine brutum efficit animal, ut balneus, lupanaria, & libidinum castra sectetur.*

CX. VULTURES VENTO FOETI.

S. Spiritus inspiratio.

Vultures omnes sunt feminae, neque coitu gignuntur, sed vento insufflante. Basil. in Hexamer. homil. viii.

APODOSIS.

Sic natura incredulos docere voluit VERBI incarnationem, quæ sacrosancti pneumatis opere in visceribus B. Virginis insigni miraculo facta est. D. Ambros. epist. lxxxiii. ad Syri. Papam. *Quæ autem (inquit) est illa porta sanctorum, illa exterior ad Orientem quæ manet clausa, & nemo pertransibit per eam, nisi solus Deus Israël: nonne est hæc porta Maria per quam in hunc mundum intrauit redemptor? hæc porta iustitia, sicut ipse dixit, sine nos implere omnem iustitiam: hæc porta est B. Maria, de qua scriptum, quia Dominus transibit per eam.* D. Cyprianus in Symbolum Apostol.

Hoc ergo incredibile videtur diuina virtute ad totius mundi redintegrationem factum, cuius exempla etiam in animalium natiuitate cernuntur.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER SEPTIMVS.

QVADRVPEDES.

I. AGNVS TANAGRÆVS.

Christo Soteri.

ANAGRÆI eum qui cæteris puberibus forma præstare videtur, festo die Mercurij eligunt, vt agnum humeris portans, muros vibis lustrat; hoc enim existimant ad firmitatem ciuitatis attinere, & simili ratione Mercurio vsurpatum. Pausan. in Bæoticis pag. c c x c v i i i.

APODOSIS.

A quo melius hunc librum ordiamur quam ab Agno Domini innocentissimo, qui per atrocia supplicia circumductus, humanum genus suo cruore expiauit, & ciuitatem sanctam sempiternis præfidiis muniuit?

inexpugnabile mundi præsidium:

II. ALBAN ANIMAL.

Asper ad monita.

ALban animal, vt testatur Albertus, & post Albertum Holcotius lect. 75. supra librum Sapientia, contra cæterarum animalium ingenium fel habet in aure.

A P O D O S I S.

Præclarus est typus eorum, qui delicatis sunt, & vt ita dicam, iracundis auribus, quas quælibet oratio, quæ modo ad eorum mentem non fuerit, exulcerat.

*Sed quid opus teneras mordaci radere vero
Auriculas?*

III. ALCES VNGULA.

Humilitas utilis.

Alce animal in ungula infima & abiectissima parte corporis vna habet salutiferam, qua morbo Epilepsiæ & hystericiis malis medetur, quamobrem & amuleti vice gestari solet. Vide Gesnerum in Alce.

A P O D O S I S.

In minimis rebus sæpe res magnæ deprehenduntur.

Et infima prosunt.

Materiæ ne quære modum, sed perspice vires.

Monet Manilius astronom. lib. 4.

IV. APER TEVTHRANTIS.

Parce supplici.

παρὰ δαίτις.

Teutras Mysorum Rex cum venationis gratia, in montem Thrasyllum ascendisset, & immanem aprum excitasset, cum stipatoribus eum acriter est infecutus: sed Venatores anteuertens aper supplex in Dianæ Orthosiæ templum confugit, quo cum isti irrumperere conarentur. Aper humana voce exclamasse fertur: *φείσω, ὦ βασίλει, & ἐπιμαρτυρῶ θεῷ.* *Parce, ὁ Rex, alumno Deæ*, Theutras vero elatus & extra se raptus, animal interfecit. Ex quo Diana cædis auctori impetiginem & furorem immisit adeo acerbum, vt ab humano cœtu disinctus degeret in solitudinibus; Nec prius sanæ menti restitutus est, quam eius mater Lysippe. Dianæ altari extructo Aprum aureum humana facie dedicaret. Plut. Iunior in Caico.

A P O D O S I S.

Parcere subiectis & debellare superbos.

V. ASELLA OCNI.

Mulier prodiga, vel labor irritus.

Nota Ocni Asella, quæ funem à domino summa cura textum arrodebat: *παρέσχε ἡ θύληα ὄνος ἐπιδύσαι τὸ πεπλεγμένον αὐτῇ τῆς χοίρης.* Pausan. in Phocaicis, pag. CCCXLV.

A P O D O S I S.

Pausanias refert ad nauum & industrium hominem, qui prodigam & sumptuosam foeminam habuerit: *πάντων εἶναι τὸν ὄνον οἰκρῶς φασὶ ἀνθρώπων. γυνῆκα δ' ἔχειν διαπαισθεῖν:* & de viro, inquit, qui laborat sine fructu, dicunt, *ὡς ὁ ἀγὼς οὗτος συνάγει τὸ ἔκρη τῆς δαίμονα.*

VI. ASINVS AMBRACIOTARVM.

Monumentum infame.

Ambraçiotæ, victis nocturna pugna Moloffis, Asinum in Apollinis Delphici templo ad victoriæ memoriam dedicarunt. Pausan. in Phocaicis, pag. cccxxxiv.

APODOSIS.

Multi ea monumenta affectant, quæ potius dedecori sunt, quam honori: ita cæca hominum cupiditas, quid in vnaquaque re sit optimum, non videt.

Egregiam vero laudem & spolia ampla refertis.

VII. ASINVS AMMONII.

Studium indefessum.

Asinus Ammonij sæpè pabulum licet esuriens, poëticas audiendo disciplinas negligebat, ita hoc studio capiebatur, *φασὶ ἀπρὸ ἁμῶν τῶν ποιητικῶν μαθημάτων πολλάκις προφῆς ἀμελεῖν.* Damasc. in vita Isid. apud Phot.

APODOSIS.

Studium pertinax, vel mansuetacta stoliditas. Asinus infelicissimum animal in typum vbique stoliditatis & dedecoris venit. Hinc illa vexatio asini apud Ægyptios: hinc Ochi cognomen: hinc Cumæorum *Onobatides* de quibus Plutarch. in *Quest. Græcis*, nunc autem laboris & indefessi studij erit insigne monumentum.

VIII. ASINVS BALNEATORIS.

Doctor & Concionator sibi infructuosus.

Asinus balneatoris ligna, & carbones dorso portare solet ad alios dealbandos, cum ipse sudore, & puluere oppletus, carbonumque nigredine deformatus nunquam lauetur. Plutarch. *περὶ τῆς φιλοπλοῦς πάσης ὥστε βδελύσας ἑῶκα καὶ φρύγανι κατακομίζων, ἀνὴρ κατὰ τὸ καὶ τίς ἐστι ἀναπληρώμενος, λατρεῖ δὲ μὴ μετέχει.*

APODOSIS.

Tabula hæc ostendit vulgare pastorum malum, qui, vt contingit in multis, aliis sudant, aliis laborant, alios à peccatorum sordibus emerfos innocentia candore vestiunt, sibi inutiles, & infructuosi. *Æthiops in balneum niger intrat, niger egreditur, balneator nummos accipit: ita concionator si nihil sibi profecerit.* Vide Gregor. Papa ep. 101.

IX. ASINVS MAVRSIVS.

Fervor in principijs.

Hic initio cursus velocissimus, volare eum non currere diceret, sed hic fervor illico intepestcit, & in maximam tarditatem degenerat celeritas. Ælian. lib. xiv. de Anim. cap. x.

APODOSIS.

Principia sæpè feruent, tepent media, vltima frigent: quo fit, vt qui

ita se gerunt, nunquam ad solidam virtutem perueniant, cui perseuerantia opus est vel maximè.

*Non leuiter quamuis, quod crebro tunditur ictu,
Vincitur in longo spatio tamen atque labascit,
Nonne vides etiam guttas in saxa cadentis
Humoris, longo in spatio pertundere saxa?*

Lucretius de rerum natur. lib. 4.

X. ASINVS NAVPLIENSIVM.

Gratia inuentoribus relata.

Nauplienses in Peloponneso habitantes de asino memorant, quod narroso vitis palmitis vuarum in posterum vberiore prouentum exhibuerit, ea de causa, apud eos etiamnum videtur asini figura, utpotè qui putandarum vitium morem docuerit. Pausan. in Corinthiacis.

APODOSIS.

Inuentores & authores rerum sua gratia non sunt fraudandi, & licet inferioris plerumque sint notæ illi à quibus aliquid discimus, ingenue tamen beneficium ab iisdem acceptum profiteri sincera humilitatis est.

nec pressa est gloria facti.

Sic Aspasia columbam cuius ope sanata fuerat ex auro & gemmis conflata, iuxta Veneris simulachrum dedicauit. Ælianus in Varia histor.

XI. ASINVS PICTORIENSIS.

Index indoctus.

In oppido Pictorienfi prope horam diei tertiam spectantibus multis, Asinus tribunali ascenso audiebatur destinatus rugiens. Amm. Marcel. lib. 26. cap. 2.

APODOSIS.

Indoctus ad honoris apicem euectus.

Quoties voluit fortuna iocari!

XII. ASINVS SARACORORVM.

Ab externa corporis specie non iudicandum.

ASini Sarracorum bellatores sunt, non ἀχρόεσι. Ælian. de animal. lib. XII.

APODOSIS.

Hoc prouerbio significantur ij qui cum specie duntaxat aut imperiti videantur aut ignaui, rem tamen perire gerunt ac fortiter. Idcirco Ἀχρόεις ἐν πόλεω μὴ κείνῃ. Epictetus conditione seruus, membris mutilus, paupertate Irus, quantas habuit virtutis diuitias?

Ἄλλος ἐπίπλητος ἡρόμιω, καὶ σάματι πλεῖς,

καὶ πνίλιω, ἰερί, καὶ φίλος ἀδελφάτοις.

Sanctitas humilis.

Hic scintillas emittens è corpore domino significauit futurum imperium, τὴν βασιλείαν διὰ ἐαυτὸ πασημάτων περιεμύλονεν, hoc est, ποιεῖν ἀπὸ τοῦ σώματος πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀφείας. Damas. in vita If.

APODOSIS.

Contemptus antea Asinus luce circumfundi visus est: sic multi habentur pro stolidis & contemptis, qui intus clarissimarum virtutum fulgore collucet, quas licet magnopere abscondant, in opem mortalium tamen suauis luce diffunduntur: hoc est,

In tergo thesaurum gerere.

XIV. ASINI ALBI CAPITE PURPUREO.

Diuites indocti.

Asini albi capite purpureo visuntur in India, ὅσοι ἄγριοι ἴσοι, ἵπποις καὶ μίξοις, λευκοὶ δὲ εἰσι τὰ σώματα, τὴν κεφαλὴν περιφρεῖ καὶ ὀφθαλμοὺς ὀχροὺς κυανίοις. Ctesias apud Photium. Ælian. lib. IV. c. LII. de Anim.

APODOSIS.

Tales quidem sunt diuites fortunis abundantes, & cultu splendidi, & omni fortunæ choragio instructi, ad summum omnis liberalis disciplinæ & virtutis expertes, quos vulgò *aureas pecudes* nominant.

XV. ASINI EPEI TRIBVTVM.

*Discipulorum infrequentia castigata, vel Dines
ex subditorum bonis.*

Simonides cùm in Carthæa degeret Cei insulæ oppido, agendi canendique choros rationem docuit schola procul à mari sita in vrbis superiore parte, iuxta templum Apollinis: aquam vero tunc petebat ex inferiore vrbis regione, aduehente asino quem Epeum appellabat, quod Epeus heros similiter diceretur. Atridis aquam ministrasse: cum igitur ita hæc se haberent, Simonides sanxit vt si quis discipulorum ad condictam horam abesset, Asino hordei semimodum daret: vnde illud epigramma,

Φημί τ' ἐν ἀδελόντα φέρειν τέλειρος ἄθλον,
τῷ πανοπηιάδῃ δώσειν μέγα δειπνον Ἐπειῷ.
Aio qui nolit Cicada obire certamen,
Luculentam cœnam det Epeo Panopeiade.

APODOSIS.

Significat ad asinos eos esse ablegandos qui Musarum suauitate frui recusant. Rectè etiam cadet in eos qui aliorum nomine exigunt, id quod in suam rem conuertunt; nam Epeo Asino exigebatur cœna, cuius lucrum fructum Simonides capiebat.

Sic vos non vobis fertis aratra boves.

XVI. ASTURGO NERONIS.

Initia speciosa, finis contemptus.

Nero Asturconem quo maximè delectabatur posteriore corporis parte in speciem simiæ abiisse per quietem videre visus, ac tantum capite integro hinnitus edere canoros, ostento fuit quod illa equi ferocitas in simiæ ludibrium esset abitura. Suetonius in Nero. cap. XLIII.

A P O D O S I S.

Asturco capite, posteriori parte simia, significat initia plerumque speciosa, ridiculum fortiri finem. Sic pro Elephantis Culices, pro Leonibus Mures ostendi dicuntur. Synesius epistola 79. ad Anastasium: *ἐκκρωγὼν γὰρ αὐτὸν δὲς πῦρ καὶ τοῖς, καὶ τοῖς δὲ ἀμαξίης λωδερησαύρος, καὶ πάντα ἐπανατεινάυρος, ἄσπερ αὖ ἐρήδαι, καὶ παρ' ἐμοῦ τ' παντὶς αὖ ἐπιμυσταίω, ἀπέδειξε τὸ κριθάρμα μὴ αὐτὴ λέοντος.*

XVII. BOS SVSIS.

Labor certa mensura definitus.

Susidas boues numerandi scientiam tenere Ctesias scribit. Nam Susis regi singulæ quotidie centum cados in hortos sicciores & minus riguos, hauriunt. Quem quidem laborem, siue quod sit eis certus & constitutus, siue etiam quia diu multumque in eo se exeruerint, promptissimè obeunt: nullam enim earum ad opus remollescere videres. Ad alterum vero supra quam diximus cadum hauriendum, nec verberibus, nec blanditiis inducere posses. Ælian. de anim. lib. VII. cap. I.

A P O D O S I S.

Disertè eo loco paræmia indicat eos, qui supra ordinarios labores nihil omnino volunt assumere, quotidiana tamen pensâ accuratè factis obeunt.

Composito securus acerno.

XVIII. BOVES NEURICI.

Calumniatores obliqui.

Boves Neurici cornua habent in humeris, ut Aristoteles ait, *τοὺς ἐν Νευρίαις βοῖς Λεισοτέλης φησὶν ἐπὶ τῷ ὤμῳ ἔχειν τὰ κέρατα.* Ælian. lib. 5. de Animal. cap. 27.

A P O D O S I S.

Cornua habent in humeris, qui non recta fronte inuadunt, sed obliquè feriunt, obscuris diçteriiis & ambagibus, alienam carpentes famam.

obliquus ferit ille, caueto.

XIX. CAMELVS.

Pueri leniter tractandi.

Camelus musica ac modulatione plurimum capitur: itaque si fesus longo itinere subsistat, ductor non flagris, aut verberibus ad progrediendum eum stimulat, sed sonitu cantuque demulcet: alioqui ageret frustra. Maiol. colloq. 7.

APODOSIS.

Pueri bonæ indolis non verberibus cogendi, sed honestatis amore, quod potentissimum est illecebræ genus, capiendi. Cauendum tamen ne nimia parentum indulgentia deteriores fiant, & mollius educati quam par est, magnarum rerum gravitati, & seriæ vitæ ponderibus sint impares:

*Indulget nemori nimium dum stultus Amyntas,
Et gaudet fama, luxuriaque soli.
Cedentes oneri ramos, siluamque fluentem
Vidit, concussas ipse sequutus opes,*

Exstat in vita Anselmi de regenda iuuentute insigne cum quodam Abbate colloquium, ubi inter cætera monet Aurifices non solis percussionibus ex lamina auri & argenti speciosas imagines formare, sed leni expolitione.

XX. CANIS ÆSCVLAPII.

Pastor fidus & diligens honore dignissimus.

Sacilegus primum obseruato tempore intempesto, quo dormientes arctissimus somnus complecteretur, de multa nocte intra Æsculapij templum ingressus est: deinde vt multa donaria ex æde surripuisset, cum rem iam putaret confectam, seque latere, discessum parabat: at excubitor Canis ad templi custodiam intus inuigilans, aditum qui noctu ad sacras ædes vigilias agebant, multo vigilantior, expilatorem direptoremque insequabatur, quàm maximè poterat commissum sacrilegium horribili fremitu suo prædicans: fur primum & socij huius sceleris faxis lapidatione facta, canem appetebant, deinde ubi is latrare non desisteret, illum demulcere conabatur, panes & offas canum illecebras obijciens: nam hæc quoque prouidè, vt ipse putabat secum attulerat. Verum custos incorruptus canis, vel fur cum euasisset in domum ubi habitabat, vel cum inde exiret, se illi implacabilem, inextinguibilemque præbens, furem allatrare non desinebat. Tandem intellectum est vnde canis esset, ac simul animaduersum quæ ornamenta deessent: itaque ex hac canis vociferatione is esse, qui tale furtum fecisset, in Atheniensium suspicionem adductus est: atque vt tormentis in eum quæsiuissent, totam rem cognouerunt. Denique ex lege hic capite damnatus, extremum dedit supplicium. Cani verò cibus publicè præbitus, & publicæ curæ, vt fidus custos habitus est: nempe qui aditum nulli inferior vigilantia fuisset. *Ælian. lib. 7. cap. 13. de Animal.*

APODOSIS.

Pastores fidi & acerrimi concionatores mercede & honore digni sunt, qui Ecclesiam tuentur, & fures qui in vestimentis ouium veniunt, intus autem sunt lupi rapaces, a Christi grege arcent quam studiosissimè.

Vigilesque suo pro Casare curæ.

POLYH. SYMBOL.
XXI. CANIS AD NILVM
Cautio in vita humana.

ALij quidem canes, feras tum inuestigare, tum etiam capere probe norunt: at vero Ægyptij sagacissimi sunt. Nam cum illa quæ in Nilo degunt, timeant, ab his admodum fugitiui sunt, neque quamuis illuc sitis ad bibendum eos attrahat, ferarum Nili metus quiete ipsos potione se complere finit. Ideo ne quid eorum, quæ infra aquam degunt, emineat foras, ipsosque obtorta gula de ripa in altitudinem abripiat, non inclinatione corporis abiecta incumbunt ad bibendum: sed vt primum ad ripam accesserunt, festinanter, & in cursu lingua lambentes, rapiunt, ac certè, vt ita dicam, potionem furantur. Ælian. lib. 6. cap. 53. de Animalibus.

APODOSIS.

Symbolum rectè cadit in eos, qui sibi prudenter in vitæ periculis prospiciunt, & necessariis etiam voluptatibus se non immergunt, sed leuiter intingunt. Tales sunt, inquit Theodoretus, Religiosi, qui

Theodoret.

ser. 3. de Angelis.

τῶ ὀφθαλμῷ τῶ κλέει τῶ ὁρωμένῳ ὀπτεῖσθαι διακλύοντες, ὁρῶν τῶ νῦν παρέρχοντι ἐπεντευφᾶν τῇ θεωρίᾳ τῶ νυντῶν. Itaque licet voluptas clamet quod Crocodilus cani apud Phædrum:

Quamlibet lambe oculus

Accede, pota leniter, & noli dolos

(inquit) vereri: At ille: facerem mehercule

Ni esse scirem carnis te cupidum mee.

Lyfimachus apud Scythas cùm siti eo redactus esset, vt se cum toto exercitu in potestatem hostium traderet, postea cum frigidam bibisset.

Ὡς δὲ εἶπεν ὡς βραχείας ἡδονῆς ἐνεχέμεν μέγαλιν ἐνδαιμονίαν ἀπεκατόμην.

Plutarch. de Sanitate tuenda.

XXII. CANIS VOMENS.

Venienti occurrere morbo.

CAnis ὑπὸ πλῆθους ὀχλούμενος laborans ob redundantiam, herbam in maceris arripit & deuorat, cuius beneficio ventrem exonerat, & pristina fanitati restituitur. Ælian. lib. 8. cap. 9. Vide multa huius generis lib. 1. cap. 35.

APODOSIS.

Tertull. in lib. de pœnitentia. cur cessas aggredi quod scias mederi tibi? mutæ quidem animæ & irrationales, medicinas sibi diuinitus attributas in tempore agnoscunt: ceruus sagitta transfixus, vt ferrum & irreuocabiles moras eius de vulnere expellat, scit sibi dictamno mendendum. Hirundo si excœcauerit pullos, nouit illos rursus oculare de sua chelidonia. Peccator restituendo sibi institutam à domino exomologesin sciens præteribit illam quæ Babyloniam regem in regna restituit.

XXIII.

Malum sibi creare.

IVnoni Acreæ Corinthij sacra facturi erant, victimarium cultum popæ nullum habebant, cum ecce tibi capra, (hæc enim erat Iunoni destinata victima) pedibus exscalpens, in suam perniciem eruit. Zenobius Centuria prima adag. 27.

APODOSIS.

Fit sæpe, ut improbi cum minimè cogitant, diuina Nemesis vlcifcente suæ mortis causas procurent: *παρρησία ἐν τῇ κηλῇ πρὸς τὴν ἐαυτῶν πρὸς τὴν*, inquit Zenobius. Nota autem Iunonem illam fuisse Acream cognominatam, non Ascream, ut rectè animaduertit ad hunc locum Andreas Schottus è nostra Societate vir doctissimus. Nam præter Liuium, Pausaniam & Strabonem, meminit quoque Tertullianus Iunonis Acreæ, à Promontorio sic appellatæ.

Tertull. lib. ad uxorem.

XXIV. CAPRA INDICA AD CINAMOMVM.

Voluptuarius.

Cinamomi appetentissimæ sunt capræ Indicæ: ad manum enim porrigentis admurmurant, & si abigantur, ingemiscunt. Philost. lib. III. cap. I. *ἐπιθυνοῦσι καὶ δάκνῃ λατὸς ἀποπνεύουσαι.*

APODOSIS.

Voluptuarij ad corporis delicias toti adhinniunt, ægrè ab iisdem auocantur. D. Cyprianus epist. II. *Quando parsimoniam discit qui opularibus cænis & largis dapibus assuevit, & qui pretiosa veste conspicuus in auro atque in purpura fulsit ad plebeium se ac simplicem cultum quando deponit; tenacibus semper illecebris assuetum: necesse ut solebat violentia inuitet, & cat.*

XXV. CAPRA OLIVAM.

Castitas violata.

MArcus Varro Romanorum omnium doctissimus scribit, quod si Capra Oliuam primum germinantem tetigerit, sterilefcit.

APODOSIS.

Quot præclara ingenia luxuriæ veneno afflata, dum efflorescere incipiunt, emoriuntur? Meminerint Adolefcentes dicti illius quod affertur ab Ammiano lib. 52. cap. 5. *Ut egregius Pictor vultum speciosum effingit, ita pudicitia celsius consurgentem vitam exornat: sine eadem omnes marcescunt Virtutes.*

XXVI. CATVSA PICA DEVORATA

STRANGVLATVS.

Ultus post fata.

NON illepidum est emblemata præsentis vltionis in Cato qui viuus à pica mortua quam ipse deuorauerat, suffocatur, quod bellissimis versibus dixit Petronius:

*Mordaces morsu solitus consumere mures,
Inuisum & domibus perdere dente genus,*

*Catus in obscuro cepit pro Sorice picam,
 Multiloquumque vorax sorbuit ore caput.
 Pœna tamen præsens prædonem plectit edacem:
 Nam claudunt ravidam cornea labra gulam.
 Faucibus obsessis vitalis semita cessit,
 Et satur escali vulnere captor obit.
 Non habet exemplum volucris vindicta perenne?
 Hostem pica suum mortua discruciat.*

XXVII. CERIGONVM CATVLI.

Pueri molliter nutriti, vel Matrum indulgentia.

Illud verò mirum in Cerigonibus, id animanti nomen buxæ colore, vulpeculæ magnitudine, ex eius alio duæ dependent veluti mantica: in iis catulos circumfert, & quidem adeò pertinaciter suo quemque vberi affixos, ut à perpetuo fuctu non auellantur, antequam ad pastum ipsi per se progredi valeant. Maff. histor. Indic. lib. II. p. 46.

A P O D O S I S.

Cum Cerigone comparentur matres, quæ tanta sunt *φρονεσις*, ut filios, iam grandiores, molliter nutrant, nec patiantur à suis complexibus diuelli.

Teneroque columbo

*Et similis Regum pueris pappare minutum
 Poscis? & iratus mammae lallare recusas?*

XXVIII. CYNOCEPHALVS.

Calumniator.

Cynocephalus hominis corpus caninam habet faciem, stridorem muris, animal omnino ferum, quod nunquam cicuratur. Agatharcides.

A P O D O S I S.

Calumniatoris typus, canina facies, rabiem dicacitatis, stridor muris, obmurmurationem, feritas intractabilis, maledici ingenium significat: alia pictura est calumniæ apud Lucianum ex Apelle expressa, ubi pingitur eximiè compta vultu, tamen ipso, & gestu corporis efferam rabiem præ se ferens, sinistra facem tenet flammivolumam, dextra Adolescentem, capillis prehensum, manus in cælum intendentem, secum rapit: anteit vir pallidus in speciem impurus, acie oculorum minime hebetere: Cæterum planè iis similis qui sonto morbo contabuerunt: hinc facilè conijcias liuorem esse; ad dextram consider quispiam auribus prælongis insignis, quales Midæ esse ferunt, qui duabus mulierculis ignorantia, & suspitione comitatus manum porrigit venienti calumniæ: ornatrices quoque suas habet calumnia, insidias, ac fallaciam: à tergo vero pœnitentiam, quæ amictu lacero, capite demisso, cum lachrymis, & pudore procal venientem veritatem excipit.

*Calumniæ
 pictura.*

XXIX. ELEPHANTVS.

Castitas.

Quemadmodum moderatè Elephanti libidines contineant, explicare conuenit: ij igitur ab omni immoderata libidine castissimi sunt: nunquam enim, neque vi aut proteruius, neque nimis lasciuè societatem veneris cum fœmina faciunt: sed tanquam generis successionem carentes, liberis procreandis dant operam: sic hi, sua stirps ut ne deficiat, complexu venereo iunguntur: neque id sanè plusquam semel in vita, & eo duntaxat tempore, cum se iniri fœminæ patiuntur, ut autem eorum quisque vxorem impleuerit, non eam amplius attingit: apertè porro ac palam in aliorum oculis non coeunt: sed secedentes, aut sese in arbores densas & frequentes occultant, aut in concauum locum, aut profundum ad occultandos eos idoneum, se abdunt. *Ælian. lib. 7. de Animal. cap. 18.*

APODOSIS.

Typus castitatis coniugalis; O quantum est pudicitiae decus quod brutas ipsas allicit animantes: *Pudicitia florum, honor corporum, decor sexuum, integritas sanguinis, fundamentum sanitatis, praedictum omnis bonae mentis.* Tertullianus libro de pudicitia.

XXX. ELEPHAS AD ASPECTVM

VIRGINIS MITESCIT.

Incarnatio.

Elephas mole corporis & furore terribilis, ad formosæ mulieris occursum concitatus animi motus frangere dicitur, *γυναικὸς ἀφ᾽ ἑλπίδος τὸ ζῶον ἠΐαται, καὶ παραλύεται ὃ τὸ θυμὸν ἐκκωφεύει εἰς τὸ κέλλος.* *Ælianus lib. 1. de Animal. cap. 38.* Simile est quod de Monocero narrat Albertus.

APODOSIS.

Typus est Incarnationis, in qua Deus ultionum in sinu virginis deferbuit:

*prostrata mansuescere profuit ira
Imperiumque pati, & Domino parere minori.*

XXXI. ELEPHANTIS ADEPS.

Fortitudo inuicta.

Contra omnium ferarum venena, praesidium est adeps Elephantis, *θηρίων δ' ἀλεξίφάρμακον ὡς ἀπὸ πάντων πικρῶν ἐλέφαντος,* quo qui fuerunt inuncti, etiam si nudi contra atrocissimas belluas confligant, illæsi discedunt. *Ælian. lib. 1. de Anim. cap. 37.*

APODOSIS.

Non adeps Elephanti, sed virtutis bonus odor optimum est aduersus mala praesidium. Rectè etiam significabitur Seruator noster, Christus: est ille Elephas *ἀλεξίφακος*, qui nos sanguine, quasi adipe aduersus cacodæmones tuetur. Nam ut ait D. Chrysostomus hom. 45.

in Ioannem. Hic mysticus sanguis demones procul pellit, Angelos, & Angelorum dominum ad nos allicit: hic sanguis effusus abluit vniuersum orbem terrarum, sed quod maius est, efficit vt imago regia in nobis floreat, pulchritudinem atque nobilitatem animæ, quam semper irrigat & nutrit, languere non sinit.

XXXII. ELEPHANTVS AIAX.

Honor fortium senum.

NArrat Philostr. lib. i. cap. 6. Aiace[m] Elephantum nomine ab Alexandri temporibus ad Tiberij annis trecentis supra quinquaginta vixisse, & in pugna illa fuisse quæ grauissimè à Poro rege contra Alexandrum pugnata est, eundem Victor Alexander Soli dedicauit. *Ἀλέξανδρος ὁ Διὸς τὸν Αἰάντη τῷ Ἡλίῳ*, ex quo indigenæ magno in pretio habebant, & non modo vitiis corollisque redimitum, sed & vnguentis oblitum, & monili aureo conspicuum, asseruabant.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Sic fortes senes obseruantia & indulgentia digni sunt, qui (cum ferret ætatis vigor) laboriosissimè pro sua quisque virili decertarunt.

Scire cui meritum non numerare decet.

Ausonius.

XXXIII. ELEPHANTVS AIAX HONORE

SPOLIATVS MORITVR.

Emulationis vis.

ANtiocho regi Vadum experiēti fluminis renuit Ajax Elephantus alioquin dux agminis semper. Tum pronunciatum eius fore principatum qui transisset, ausumque Patroclum ob id phaleris argenteis, quo maximè gaudent & cætero apparatu donauit: ille qui notabatur inedia mortem ignominia prætulit. Mirus namque pudor est, victusque errorem fugit victoris, terram ac verbenas porrigit. Plin. lib. 8. cap. 5.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Qui velit ingenio cedere rarus erit.

Quid.

XXXIV. ELEPHANTVS CADVCO

TRVNCO INNIXVS.

Diuitiarum & rerum humanarum inconstantia.

Historiam satis notam de captura Elephantorum per arborem in qua decumbere solent ferra iam pœnè sectam & semirutam pertexit Agatharcides, Polyhistor, Strabo lib. 16. *τὸν δὲ ὅτι ἦρος ἐλεφαντοφάγων, ὃ ἐπὶ δὴν οἱ ἐλέφαντες ἢ νομῆς ἐμφορεῖντες πρὸς ὑπὸν τραπέδιον ζήτων ἐκ ἐπὶ γῆς ἢ ἀναπνέοντες ὑπνοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς παρυτάτοις καὶ μεγίστοις δένδρεσι περὶ ἀνακλίνοντες ἑαυτοὺς οἱ οὖν ἀπὸ τῶν τούτων θήρας καὶ βίον ποιοῦμεθα, οὗ τ' ὁππότεν τὸ δένδρον τόπον ᾗρουσιν, ὥς μὲν ἐπὶ βραχέως ῥοπῆς τὸ ὃ ζῶον ἀπὸ τῆ νομῆς ἐπὶ τὸν σωινδὺ κοίτης τόπον ἀνακλινόμενον αἰφνιδίῳ τε πῆλξ, τὸ ξύλον κλαδιέντος.* Hæcille.

APODOSIS.

Tales sunt qui fragili bonorum choragio confisi, repentina calamitate obruuntur.

Quis sapiens bono

Confidit fragili? Senec. Hippolyt.

Δεσπότης ὁ πλοῦτος ἐστὶ καὶ οὐδέποτε. Chrysof. in Eutropium. Caduca nimirum & fragilia, puerilibusque consentanea crepundiis, quæ vires atque opes humanæ vocantur, affluunt subito, repente dilabuntur: nullo in loco, nulla in persona stabilibus nixa radicibus consistunt. Valer. lib. 6.

XXXV. ELEPHANTVS DRACONEM

MORTVVS OCCIDIT.

Vltio præfens.

Elephantis ferunt frigidissimum esse sanguinem, ob id æstu torrente præcipuè à draconibus expeti: quamobrem in amnes mersos insidiari bibentibus: arctatisque illigata manu in aurem morsum defigere, quoniam is tantum locus defendi non possit manu: dracones esse tantos ut totum sanguinem capiant: itaque elephantos ab iis ebibi, siccatosque concidere: & dracones inebriatos opprimi, commorique. Plin. lib. 8. cap. 12.

APODOSIS.

Saturati odio & sanguine inimici sæpe in eorum funere, quos oderunt cælesti casu repente fulminati concidunt, adeo ut ex ipsius cineribus ultores resurgere videantur. Diogenianus: Ἡ Νέμεσις παρὰ πόδας βαίνει. *Nemesis ad pedes adest.*

XXXVI. ELEPHANTVS GEMINO CORDE.

Vir magnanimus, vel duplex.

Duplici tum corde, tum sensu animi Elephante esse dicitur, & altero quidem ira incendi, altero mitigari & leniri Maurorum peruagatum esse sermonibus. Ælian. lib. 14. cap. 6. de Animalibus.

APODOSIS.

Vel magnanimos viros significat, quos oportet esse veluti duplicis supra alios cordis generositate præditos, & ut ait Homerus, ἐνὶ ὤσσεσσι καὶ θυμολέοντας. Vel simulatorem minimè simplicem, & vanum, & inconstantem, qui modo hunc, modo illum affectum induit.

Cor mundi instar habens.

XXXVII. ELEPHANTI GEMITVS.

Pœnitentia.

Fertur Elephante noctu miserabiliter immurmurans, deplorare seruitutem, ad quem si homo accesserit, sistit querelas quasi verecundus. Philost. cap. 5. lib. 11.

A P O D O S I S.

Gemitus Elephanti suspiria peccatoris significant, cui incussus er-
ratorum dolor miserabiles gemitus & lacrymas exprimit : sed lacry-
mas quas Deus miseratus suauissimè detergit, mentem cœlestibus
lenimentis recreans : sunt omnino illi fletus, vt ait D. Bernardus, vi-
num Angelorum, egregiæ erga Deum charitatis indices. Olim qui-
dem in pugnas veræ amicitiae sanguinem de venis extractum ab ami-
cis & asseruatum legimus : hoc imitantur qui amoris vi lacrymas eli-
ciunt, quod Dauidem & Ionatham in illa mutua animorum comple-
xione fecisse refert Philo, additque lacrymas ipsas in tantæ amicitiae
pignus vasculis exceptas esse, & simul reconditas. Qui igitur Deum
eximia charitate diligit, & in peccatorum odium vbertim lacrymas
fundit, rem gratissimam libat numini, vnde ipse quoque ex fletu per-
magnas haurit suauitates.

XXXVIII. ELEPHANTI HORDEVM.

Talio.

SI Elephanti sapienter factum, idque auditu dignum præterirem,
Sme quis ignorantem fortasse præteriisse putet, quamobrem dice-
tur : cùm is qui hordeum huic admetiendi procuratorem habebat,
hordei partem substraxisset illiusque in locum lapidibus suppositis,
ipsi debitam tamen mensuram cumulatè seruasset, vt dominum vtriuf-
que, si quando vidisset, falleret : Elephantus videns hunc, qui ipsum
debito fraudabat, polentam coquere : primum promuscide sabulum
collegit, deinde in ollam infudit, sicque solerter iniuriis, iniurias sibi
illatas vltus est. *Ælian. de Anim. lib. 6. cap. LII.*

A P O D O S I S.

Sic ars deluditur arte.

XXXIX. ELEPHANTI LINGVA.

Lingua moderatio.

Elephantus fera omnium mole maxima, eademque prudentissima:
linguam habet perexiguam, vt penè oculos fugiat : *γλῶτταν δ' ἐξ
μικρὰν σφόδρα, καὶ ἐπὶ τοῖς ὤσιν ἔργον ἔχει ἰσχυρὸν.* Aristoteles cap. 6. lib. II. de
Animal.

A P O D O S I S.

Generosissimi quique & prudentissimi vt factis efficaces, ita verbis
parci, Gallici prouerbij legem sequuti:

Le dire fait rire.

Le faire fait taire.

Non credo auguribus qui aures verbis diuitant.

Accius in *Altyanacte*.

XL. ELEPHANTI LITTERÆ.

Honoris cupiditas.

MVtianus author est Elephantum litterarum ductus Græcorum
didicisse, solitumque præscribere eius linguæ verbis. *Ipsè ego
hec scripsi & spolia Celtica dedici.* Plin. lib. 8. cap. III.

APODOSIS.

Laudis gustus omnes & brutas ipsas animantes capit.

Πᾶσιν ἔρως τῶ μέλλοντος εἰσέρχεται. Philost.

Neque vero dicetur de aliquo astydamante, qui laudes suas prædicet & scriptis mandet.

Bella es, nonimus, & puella, verum est,

Et Diues: quis enim potest negare?

Sed dum te nimium Fabulla laudas,

Nec diues, neque bella, nec puella es.

Martialis lib. I.

XLII. ELEPHANTVS AD MVSICAM.

Literæ cicurant feritatem.

QVæ Indus & Afer de sua vterque regionis animalibus refo-
runt, hæc sunt. Si Indicus Elephantus robore ætatis confirmatus, ca-
piatur, ex feritate ægrè traducitur ad mansuetudinem, & quod deside-
rio libertatis teneatur, ideo cædes molitur: ac si vinculis deuinciatur
& constringatur, magis incitatur animo, neque vllam seruitutem per-
petitur. At enim Indi variis & multiplicibus cibariorum illecebris il-
lum delinire student, ille tamen nihil de sua acerbitate remittens, ni-
hilque ab iis blanditiis mitescens, iis præclarè contemptis, pergit iis-
dem infestus esse. Quid igitur ij comminiscuntur & machinantur?
instrumento quodam musico, (scindapsum vocant) vernaculam can-
tiunculam ei canunt, is animum attendit, auremque ad audiendum
erigit, & suauitate illius demulcetur, animi incitatio comprimitur.
Tum paulatim in obiectum cibum respicit, & tametsi omnibus vin-
culis exsoluitur, tamen cantu deuinctus, non amplius ad pristinos mo-
res à mansuetudine deficit, & cibo libenter veluti conuiua fruitur.
Ælian. lib. 12. cap. XLIV. de Anim.

APODOSIS.

Litterarum suauitate ferociores mitigantur. Horat. epist. I. lib. I.

Nemo adeo ferus est qui non mitescere possit,

Si modo culturæ patientem commodet aurem.

XLII. ELEPHANTORVM OLEA.

Pœnitentia.

Elephanti si quando faucij fuerint, oleæ flore infixæ corpori tela
excutiunt. Ælianus lib. II. cap. 18.

APODOSIS.

Venenata vitiorum tela pacis & conciliationis nuncia pœnitentia
expellit. Pacianus epistola prima ad Symphorianum. Pigeat sanè
peccare, sed pœnitere non pigeat, pudeat periclitari, sed non pudeat
liberari: quis naufrago tabulam ne euadat, eripiet? quis sanantibus
vulneribus inuidebit?

Item, Pastores contra reptilia felenes herbar succo pedes inungunt, βοτάνη Σελώνη καλεῖται τὸν καταφρένον ἀπ' αὐτῆς ἀφέν, ἅρτι τὴν ἀρχὴν τῆς θείας οἱ πιμύρας αἰχμητὲς ἀλείφουσι τὰς πόδας, καὶ οὐδὲν ἴσθ' ἔρπειτ' ἀδικοῦνται. Plut. in Inacho.

XLIH. ELEPHANTI PARTVS.

Opus tardum sed magnum.

Elephanti per octodecim menses vterum ferre dicuntur, at pariunt Elefantos: κύριαι δ' τὸν μὲν πλείους ὄντω καὶ δέκα μῶνας, ἐλαχίσται δ' ἐκχέουσιν. Aristoteles biennio parere putat. Non audiendus Plautus in Sticho, qui decennium illis tribuit. *Audini sæpe hoc dicier solere Elephantum gravidam perpetuo decem annos esse.*

APODOSIS.

In opus tardum quidem, sed magnitudine tarditatem compensans. Ad opera similiter allusit Plinius partus Elephantorum secundum Plauti mentem definiens. *Nam de grammaticis (inquit) semper expectavi, parturiri aduersus libellos meos, quos de grammatica edidi: & subinde abortus fecere in decem annos quam celerius etiam Elephantum pariant.* De his operibus dici solet quod habet Homer. Iliad. β. v. cccxxv.

Οψιμον, ὀψιτέλεστον οὐ κλέος οὐποτ' ὀλέσται.

Seram lenti exitus, cuius gloria nunquam peribit.

XLIV. ELEPHANTI POTVS.

Voluptuarij sordes.

Potus aquæ pellucidæ Elephantis, inimicissimus est, turbulentam & sordidam suauissimè bibunt. Ælian. lib. xvii. c. vii. de Animal.

APODOSIS.

Voluptuariis honesta quæque sordent, obscæna placent & ad eorum stomachum faciunt, viuunt enim

Cæno, non cælo.

Frænentur ergo corporum cupidines,

Deterfa ut intus emicet prudentia:

Sic excitato perspicax acumine

Liberque flatu laxiore spiritus

Rerum parentem rectius precabitur.

Prudent. in Cathemerin.

XLV. ELEPHANTI PTOLOMÆI.

Sera pœnitentia.

Exorientem Solem Elephantum venerantur, promiscidem, tanquam manum aduersus Solis radios alleuantes. Itaque hos ei charos esse, & egregiè diligi Philopator Ptolomæus testis est nobis locuples. Is sane post partam victoriam eius belli quod cum Antiocho gessisset, cum quàm gratissimus aduersus Solem, quem Deum existimabat, esse velleret, proque victoria ei gratias persolueret, tum alia magnifica sacrificia fecit, tum vero quatuor Elefantos, bene magnitudine grandes,

grandes, existimans se sic Deum religiose colere, primum immolauit: deinde cum in somniis minis Dei percussus fuisset, ob inuisam numini talem hostiam, religionis metu permotus, pro immolatis ex ære quatuor Elephantes in honorem Solis excitauit: hoc vt supplici factō hunc sibi placatum efficeret. Ergone Deum Elephanti venerantur; homines autem rationis participes, sit ne Deus necne sit dubitant: tum si sit, humanasne res curatione & administratione dignetur. *Ælian. lib. VII. cap. XLIV.*

APODOSIS.

Parabola designat eos qui mortuis, quos ipsi interfecerunt, inania statuunt monumenta, cum vitam rem omnium dulcissimam eriperint, quam nulla industria, nullis opibus restituere possunt.

Αδου μέλαινα νύκτες τε ἀνέγκυ. Euripides.

XLVI. ELEPHANTORVM PURIFICATIO.

Casta placent superis.

AVtores sunt in Mauritanie saltibus ad quemdam amnem cui nomen est Amilo, nitente Luna greges Elephantorum accedere, ibi ij se purificantes solenniter aqua conspergi, atque ita salutato sydere in syluas reuerti: magni sunt puritatis amatores Elephanti, qui non modo lotionibus indulgent, sed etiam floribus à se collectis extruunt præsēpia. *Plin. lib. VIII. cap. I. Ælian. lib. XIII. cap. VIII.*

APODOSIS.

Puritas & cultus Dei hac icone pulchrè significatur. Tibul.

Casta placent superis pura cum veste venite,

Et manibus puris sumite fontis aquam.

Τὸ μὴ μὲν ἀμαρτάνειν ἵδον θεοῦ · τὸ δὲ μετανοεῖν, σοφῶ. Philo. de profugis.

XLVII. ECHINVS.

Providentia.

NOuit terrestris Echinus cubilia sua Aquilonis & Austri ortu commutare; duas enim cubilibus fenestras facit, alteram Notum versus, Boream versus alteram, quaque parte ventum futurum præcognoscit, fenestram obturat, alteram recludit. Habet & illud quo se ab insidiis canum tueatur, vt se in globum sentibus vndique munitum colligat:

Σπρόβριος ἀμφ' ἀνὰ δὴν εἰρήνης δέμας

Κεῖται δακύν τε καὶ θηρῶν ἀμύχανος.

Plutarch. in lib. Vtra. Aristot. de Animal. & Ion Poëta.

APODOSIS.

Talis est opportunitatis captator, qui se ad rerum fluentium cursus fingit & componit, & vt ait politissimus Heliodorus Æthiopicon lib. IV.

ἥς ὥρας ἐνδεσμαιὸν ἐπιτηρεῖ.

In mora periculum.

Echinus animal est, vt omnes norunt, aculeorum segete circumuallatum, illud enim cum catulos concepit, partum diu remoratur, asperitatem videlicet stimulorum, & Lucinæ angores pertimescens. Sed tamen quo segnius differt, eo grauioribus angitur pœnis: ita temporis incrementis fœtus asperior maternam aluum lacinat. Diogenianus Centuria 4. adag. 91. ἐχῖνος ἢ τόκον ἀναβάλλει.

A P O D O S I S.

Nulla imago commodior ad eorum mores exprimendos, qui suscepto semel hexomologeseos consilio, inertia interim obrigescere differunt, & rem ceteroqui leuem sibi in dies faciunt grauiorem.

Μελλισμῶ βίος οὐχ ἄραται.

XLIX. EQVA PHIDOLÆ.

Honor per vicarium.

Equa Phidolæ Corinthij athletæ domino ab ipsis carceribus excusso, cursum pristinum æquè ac si sessorem habuisset, retinuit, conuertit se ad metam, excitauit ad tubam, stetit ante ludorum præfectos victoriæ compos. Elij autem Phidola victore renuntiato concesserunt, vt & equæ simulachrum dedicaret. Simile habet Plin. de equis Albatis in Claudij Imperatoris Circensibus.

A P O D O S I S.

Prouerbiali charactere dicetur in Imperatores, qui per fortes & fidos administratos magnas laureas consequuntur.

*non vltima laus est**Pro domino pugnasse suo.*

L. EQVVS INCITATVS CALIGULÆ.

Dives indoctus.

Incitato equo cuius causa pridie Circenses, ne inquietaretur vicinix silentium, per milites indicare solebat, præter equile marmoreum, & præsepe eburneum, præterque purpurea tegumenta, ac monile è gemmis, domum etiam, & familiam, & supellectilem dedit, quo lautius nomine eius inuitati acciperentur, Consulatumque traditur destinasse. Suet. in Caligul. cap. LV.

A P O D O S I S.

Quid est aliud equum auro, argento, familia, supellectili, consulari donare, quàm in hominem fatuum, & belluinis permotionibus incitatum diuitias congerere? Num postquam exciderit illi, merito acclamandum est, quod vulturius cani apud elegantem Phædrum.

*o Canis, merito iaces**Qui concupisti subito regales opes,**Triuis conceptus, & educatus stercore.*

L. I. EQVVS LENÆI.

Gratia relata.

HOc quoque animalibus contigit, inquit Ælianus, quod diis sint curæ, neque vel contemnantur ab eis, vel negligantur. Nam ut ratione careant, suo tamen intellectu & conueniente eis sapientia non destituuntur. Quomodo autem amentur, dicam: Si non multa è multis, tantum tamen, quantum satis fore videbitur. Vir quidam Lenæus nomine, equum possidebat, & forma speciosum, & cursu celerimum, & animo intrepidum: quique in spectaculis, cursum ad quem institutus erat, egregie decurrebat, & in bello fortitudinem, tolerantiamque suam cum aliis declarabat, tum persequendo, si opus esset, tum retrocedendo tempestiuè. Propter igitur hæc omnia commendabilis equus, dominum suum inter ceteros equites quàm celebrimum reddebat. Hic equus adeò eximius, istu quodam, dextro oculo læsus, eoque captus est. Et cum Lenæus spem suam omnem, propter hunc equi casum vacillare videret, (nam læuo eius oculo, soli integro, scutum equestre & alia arma tenebras offundebant) Serapidis templum adit, adductoque secum ceu victima quadam equo, & pro eodem Deum precatur, ceu fratre aut filio, & ut supplicem infontem miseretur, orat. Huius enim calamitatis causam, ab hominum quorundam, siue facto nefario, siue mali ominis dicto esse profectam. Equus vero quonam pacto (dicebat) vel sacrilegium, vel cædem, vel blasphemiam committeret? Per suam quoque innocentiam, ut qui nemini iniurius fuisset, Deum obtestabatur, & propterea, ut commilitonis ac amici sui oculum restitueret, rogabat. Tum Deus, utcumque magnus non neglexit, neque contempsit brutum mutumque animal, & pariter ipsius & supplicantis misertus, remedium dicit, iubetque oculum equi, non quidem perfundi liquido vlllo remedio, sed fomentis per meridiem in ambitu templi calefieri. His peractis, Equi oculus redintegratus est, & Lenæus Deo, ut se gratum declararet, sacrificauit. Equus iam integer saltabat & hinniebat circa templum: iamque grandior & formosior videbatur, seque veluti ostentans ad aram usque non sine ambitione accurrebat. Denique circa gradus se volutans, Deo Seruatori quo posset modo gratias se agere præ se ferebat. Ælian. lib. xi. cap. xxxi. de animal. in quo Serapidis dæmonis in *ægymicus* præstigias licet agnoscere.

A P O D O S I S.

Gratia publicè & cum magna amoris testificatione referenda non occultanda. Seneca lib. ii. de benefic. *Quidam furtiuè agunt gratias & in angulo & ad aurem. Non est ista verecundia, sed inficiandi genus. Ingratus est qui remotis arbitris agit gratias.*

LII. EQVI CELTIBERORVM.

Inconstantia, vel Ingenium locis accommodandum.

Celtiberorum equi cum sint cinerei coloris, ubi in exteriorem Hispaniam venerunt, colorem mutant: *ἡ ποταμός οὐτος μεταβάλλει τὴν χροάν, ἐκείναι δ' οὗτος παρδικαίς*, dixit Strabo lib.3.

A P O D O S I S.

In versatili ingenio homines, qui pro varietate locorum variant mores, Clearchus in prouerbiis affert in persona Nestoris aptissimum ad hoc argumentum distichon,

*Πολύποδός μοι τέκνον ἔχει νόον, Ἀντίλοχ' ἦρώς,**Τῶσιν ἐφαρμόζων ὧν καὶ περὶ δῆμον ἵκηται.**Polypi ingenium mi fili Antiloche heros,**His te accommoda quorum in patriam veneris.*

Talis fuit Alcibiades: quippe Athenis elegans: Sparta austerus: in Thracia potator: apud Thissaphernem mollis erat & delicatus.

LIII. EQVI VOLSILVPI.

Fortitudo ex aduersis.

Ferunt equos, qui certamen cum lupis semel inierunt, quos Graeci *λυκοπαιδης* nominant, animosiores reddi & perniciores. Plutarch. in Symp. lib. 2. quaest. 8.

A P O D O S I S.

Ex aduersorum conflictu nascitur virtus, & sustentatur. Secundae res acrioribus stimulis animum explorant, quia miseriae tolerantur, felicitate corruptimur. Tacitus histor. lib. 1. *Fortis miles de Confra-goso venit.*

LIV. FELIS AFRA.

Auarus cumulat bona quibus non fruitur.

Gymnesias populos in Hispania Cuniculorum infesta multitudo ne vexatos, de sedibus relinquendis cogitasse ferunt, & habitantem terram missis legatis petiisse: Tandem armata in feras industria Afras feles maximè feras conquisiuerunt, quarum ministerio ad venandos cuniculos vtuntur: sed non nisi ore obligato in foramina eas immittunt, quo fit vt praedam excutiant, aut vnguibus lacerent, minimè vero deuorent. Strabo lib. 3. pag. 91. num. 50.

A P O D O S I S.

Hoc stratagemate daemones vitur in auaros quos ille ad bona comparanda prope furioso semper instigat affectu, nec partis libero animo frui finit. D. Cyprian. epist. 2. *Nec intelligit miser auarus, speciosa esse sibi supplicia, auro se alligatum teneri, possideri magis quam possidere diuitias atque opes. O detestabilis cecitas mentium, & cupiditatis insane profunda caligo! cum exonerare se possit, leuare ponderibus, pergit magis fortunis argentibus incubare, pergit cumulis pertinaciter adhaerere.*

LV. FELIS IN CROCOTO.

Dines fatuus.

ICon diuitis indocti felis est in crocoto. Est autem Crocotus delicatissima vestis ad vsum elegantiorum hominum: qua felem amicare quid magis ineptum, aut ridiculum?

APODOSIS.

Feles igitur sunt in Crocotis indocti, & improbi homunciones, qui triumphant in honoribus & opulentia, quibus ornamentis indignissimi sunt nati dumtaxat.

Et Veneri & Cænis, & plumis Sardanapali.

LVI. GVLO.

Gula.

GVlo animal canis magnitudine, & aures & facies velut Catti, pedes & ungulae asperimæ, corpus villosum. Voracissimum est, quippe reperto cadauere tantum vorat, vt violento cibo corpus instar tympani extendatur: Mox inuentis angustis inter arbores se stringens egerit, vt statim redeat ad cadauer. Olaus lib. xviii. cap. v.

APODOSIS.

Creditur à natura creatum ad ruborem hominum, qui vorando, bibendoque vomunt, redeuntque statim ad mensam. Quod Vitellium factitasse memorat Tranquillus.

Heu cæli terræque pudor!

LVII. HERINACEVS.

Charitas in suos.

Herinaceus in vites obrepens vuas pabulatur, quas aculeis suis excipit, redit deinde acinis onustus (racemum ambulantiem diceres) & catulis suis omnia quæcumque colligit, tradit decerpenda. Vide Plin. Oppian. ἀλιευ. β. Athen. lib. v.

APODOSIS.

Patris in liberos, aut præceptoris in discipulos charitas, quibus omnia suo labore parata illi impertiunt. Is amor, vt ait Oppianus: αἰεὶ ἐν κραδίῳ γλυκερὸν γάιος, instillat in cor parentum melleum quemdam lætitiæ sensum, & vt ait tritus senarius.

Ἀπατῶ δὲ γάιος ἀπ' ἐνὶ θυγὶ τέκνα.

Quo in argumento quoque spectabiles sunt Phocæ; nam adeò problem diligunt, vt vna Ægis capta à piscatoribus fœtum quem in hac seruitute pepererat, tantopere luxerit, vt triduo abstinerit cibis animal alioqui voracissimum.

LVIII. HERINACEI VRINAM TABIFICAM REDDUNT IN EXTREMO DISCRIMINE.

Disputatores qui maledictis eludunt argumenta.

Herinacei, in desperatione, urinam ex se reddunt tabificam tergori suo spinisque noxiam, propter hoc se capi gnari. Plin. lib. viii. cap. xxxvii. Simile quod habet de sepia lib. ix. c. xxix.

APODOSIS.

Multi disputatores cum premuntur rationibus, eructant maledicta, quod hæreticorum ingenio apprimè conuenit, nam ubi amentatis veritatis hastis obruuntur, continuo se in dicteria aduersus summum Pontificem & inclytos sacerdotum religionumque cœtus effundunt. Rectè S. Irenæus in hanc sententiam lib. 3. cap. 19. *Sed enim scipia isti, (quorum figura illud, quoque pisculentum de cibis lex recusauit) ut translationem sui sentiunt tenebras, huic blasphemie interuomunt.*

LIX. HYÆNA.

Hæretica prauitas.

HYÆna, ut Aristoteles tradit, læua in manu vim sopiendi habet, & solo tactu somnum conciliandi, saepequenumero in stabula ingressa cum dormientem aliquemprehenderit, & pedetentim ad illum ingressa fuerit, soporiferam, ut ita dicam, manum eius naribus admouet, sicque eas opprimit, hic ut sine sensu esse videatur, ac tantum terræ suffodit, quantum sit ad ipsum obruendum satis: guttur verò & supinum & nudum relinquit, in quod incumbens somno oppressum suffocat, posteaque in latibulum abstrahit. Iam cum Lunæ orbis plenus est, retro posito Lunæ fulgore suam canibus umbram injicit, quos statim mutos reddit, & tanquam beneficio quodam eorum sensus perstringit: deinde & elingues abducit, & optatis fruitur. *Ælian. de Anim. lib. 6. cap. 14.*

APODOSIS.

Præclara imago hæreticæ prauitatis, quæ in fideles cautis primum artibus serpit, deinde incautos summa crudelitate extinguit, & plerumque canibus ipsis gregis custodibus eripit vocem, ut in oues omni feritate defæuiat:

Dij talem terris auertite pestem.

LX. HYÆNA.

Inconstantia improba.

HYÆna quotannis sexum mutat, marisque & fœminæ vices vnâ & eadem alternat: *κοινωνοὺς τε τῆ ἀφροδίστης ἐκείτης, καὶ γαμοῦσι τε καὶ γαμοῦνται, ἀνὰ ἔτος καὶ παῖ ἀμείβονται τὸ γένος.* *Ælian. lib. 1. de Anim. cap. xv.* Aristoteles tamen negat.

APODOSIS.

Symbolum inconstantis hominis, qui tunc personam assumit grauitatis, tum mollitiæ degenerat in fœminam. D. Ambros. *Assuesce vnus esse ut vita tua picturam aliquam exprimat*: hanc tamen de Hyæna historicorum sententiam confutat Clem. Alexand. *Παδαγογὶ lib. 2. οὐκοῦν οὐδὲ πῶς θάνατον μεταβάλλει πῶς φύσιν πνεύματος περὶ οὐδὲ γὰρ ἀδύνατον ἔχει τὸ αὐτὸ ζῶον ἅμα ἄνθρωπον, ἄρρετος καὶ θήλειος, καὶ ὡς καὶ ἡμεῖς φασὶ πνεῖν, ἱρμαφροδίστους τε καὶ τοιοῦτους.*

LYdonicus XII. post bella Italica, inter insignia sua Hystricem esse voluit, qui ora yrgentium canum figit, & missilibus aculeis inuadit, cum hac inscriptione, *Ultus auos Troie.*

APODOSIS.

Hac icone victoria de infestis & importunis hostibus reportata, à sapientissimo rege significata est. Echinus haud dissimili admodum symbolo, significat virum sua innocentia fretum, qui maleuolorum obtrectiones facile contemnat: est enim hoc inditum à Natura ad sui defensionem Animali ingenium, vt si quando impetentium canum vim sentiat acriorem, totum se in globum colligat, solam aculeorum segetem suis hostibus ostendens, quae quasi muro aëneo circumuallatum tuetur, vt est apud Athen. lib. 3.

Σπείχλος ἀμφ' ἄκανθας εἰλίζας δέμας

Κεῖται, δακύν τε ἃ θηρεῖν ἀμύχανος.

Scipio Amiratus tribuit Echini insigne fortissimo Duci Vespasiano Gonzaga, quo utebatur ad militarem vim constantiamque significandam cum hoc lemmate,

Decus & tutamen in armis.

LXII. LEO.

Perficacitas.

LEO solus inter animalia apertis oculis nascitur, *ἐμπροσθεν οὐκ ἔχει πτερὰ τοῖς ὀφθαλμοῖς.* Animal est lucis amicum, cuius magna vis in oculis sita est. *Ælian. lib. v. cap. xxxix.*

APODOSIS.

Potentum liberos significat, qui ab ipsis penè incunabulis sunt perspicaces: vel typus est pij animi Deum tanquam æternum iustitiæ Solem intuentis.

Sic inter pullos Aquila,

Exploratores oculis qui pertulit ignes

Sustinuitque acie nobiliore diem:

Nutritur, volucrumque potens, & fulminis hares,

Gesturus summo tela trifulca Ioui.

LXIII. LEO.

Vigilantia Principum.

LEO num olim rictus templorum valuis Basilicarumque vestibulis affixi, vt vigilantia admonerent, cuius ipsi sunt symbola.

APODOSIS.

Vigilandum est maximè principibus, qui in Rep. sunt custodia. Rex Persarum matutinum excitatorem fertur habuisse, qui eum hac voce quotidie excitaret: *ἀνάστα ὁ βασιλεὺς καὶ φεγγεῖ τ' παραγμάτων.* Plutarch. ad præsidem indoctum. Notum illud Homeri:

Οὐ γὰρ παντὺς ἄνδρα βυλνέον ἀνδρα.

LXIV. LEO CAPTIVVS A LEPORE.

Iudex nummarius.

Lepus ceteroqui timidissimum animal aureo vinculo reuinctum Leonem trahit, vt est in adagio, *ἄλκις λαγὸς λέοντα χρυσῷ βέλει.* Lagophthalmus erat quispiam, qui principem muneribus corruperat.

A P O D O S I S.

Iudices qui se terribiles improbis præbere debent, tum demum à reis leporibus alioqui timidissimis triumphantur, cum acceptis nummulis ius fasque delent. Iudices mali non attendunt merita causarum, sed pecuniarum merita: non iura, sed munera: non iustitiam, sed pecuniam: non quod ratio dicat, sed quod voluntas affectat: non quod lex sentit, sed quod mens cupit: non inclinant ad iustitiam animum, sed iustitiam declinant ab animo: non vt quod licet hoc libeat, sed vt liceat quod libet. Innocentius.

LXV. LEONVM CATVLI.

Indoles generosa.

Quid verò de Leonum catulis? qui matrum vteros stimulant, & exarant vnguibus ad lucem festinantes: *χάρισι πῆς οὐξὶ τὰς μήτραις ἢ μητέρων πῆς οὐξὶ ἐπαρμόν.* *Aliau. de Animal.*

A P O D O S I S.

Dicitur de ingeniis generosis, & volucris quodam igne ad optima quæque accensis. Memini me hanc præclaram *Æliani* similitudinem versibus expressisse in Ode ad Regem Christianiss.

*Qualis perosus vincla puerperi
Lentam Diana sollicitat manum,
Gestitque in auras exilire
Magnanimi catulus Leonis.
Mox arte patris impete præferoæ,
Primique martis letus adorea,
Prægestit agris, & sequaci
Dente premit capreas fugaces.
Talis paterni sanguinis æmulus.
Per lucem aurorum Borbonides celer
Torrente iactat impotenti
Jugenij, Genijque pondus.
Nec vis nec ætas sustinet impetum,
Sed præuolanti numinis alite
Curas parentis laureatas,
De viridi meditatatur æuo.*

LXVI. LEO AD CRUCEM STRATVS.

Passio Christi terror demonis.

Bacchabatur in agrorum vastationibus Leo furiali rabie, nec hominum sibi ullis remediis poterat, cum ecce tibi D. Chrysostomus iubet crucem humanæ salutis vexillum in eodem campo erigi, quem

quem sæpius furor terrorque indomiti animalis afflabat. mane ad Trophæum Leo crucis inuentus est mortuus: non machinis humanis, sed salutari ligni vi, atque præstantia extinctus. refertur in vit. D. Chrysof.

APODOSIS.

Nihil æquè Cacodæmoniis furorem & improbiſſimos conatus frangit ac iugis cruciatuum Domini memoria.

*Agnus enim vice mirifica
Ecce Leonibus imperitat,
Exagitantque truces aquilas
Per vaga nubila perque notos
Sydere lapsa columba fugat.*

Prudentius in libro καθινασίων. Et August. serm. 7. de tempore in illud Esaïæ. Factus est principatus super humerum eius. Merito *Cruce Christi dicitur principatus, quia per eam diabolus vincitur & totus mundus ad Dei gloriam reuocatur.*

LXVII. LEONIS EDUCATIO.

Institutio generosorum Adolescentum.

Leonem cicurans, nec cæde, nec minis blandire. Philost. in vita Apollonij, cap. xiii. lib. vii. μήτε παῖν, μήτε στεγπύν, altero enim μυσικήκοις altero ἀγριώχοις, leones fieri.

APODOSIS.

Generosi animi seueritate obdurescunt, blanditiis efferuntur. Plutarchus ἐπὶ παιδ. ἀγογ. καὶ καὶνὸ φημι, δὲ τὸν τῶν παίδας ἐπὶ τὰ καλὰ ἔπι-
παιδεύματων, ἀγρίον παραινέσει λόγος, μὴ μὲν διὰ πληγαῖς μηδὲ αἰσχυροῖς. δο-
κεῖ γὰρ πῦρ τοῦτο τοῖς δούλοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἐλευθέροις ἀρέσκειν. edit. Hen.
Step. pag. xiv. tom. i. Addo oportere pueros ad præclara studiorum
decora inducere adhortationibus & orationibus, non per Iouem pla-
gis & verberibus: videntur enim hæc seruos potius quàm liberos
decere. ferula solis Afinis gratissimum est pabulum, cæteris ani-
mantibus præsentaneum venenum. Plinius.

LXVIII. LEOSE FLAGELLANS.

Cruciatu corporis voluntarius.

Leo, ne quid ignauè faciat, flagellans seipsum cauda excitat, ὁ Λεὼν τῇ ἀλκῇ αὐτὸν ἐπιγείρει μαρτυρῶν. Elephanti pariter se vt ad ἀλκῆς. *Leo-
certamen incendant proboscide verberant. Aelianus lib. vi. de Ani- nis cauda.
mal. cap. i.*

APODOSIS.

Cruciatu corporis voluntariè suscepti paratiores nos ad pugnam cum dæmonibus ineundam faciunt.

Cos virtutis pati.

Ferunt in Cypria insula, in tumultu regali Hermiæ, iuxta cetarias marmoreo Leoni fuisse inditos oculos ex smaragdis ita radiantibus etiam in gurgitem, ut thynni, cæterique pisces terrore afflarentur. Plin. lib. xxxvii.

APODOSIS.

Leo typus est Regiæ maiestatis, cuius smaragdini oculi longè latèque radiantes in gurgitem, diffusam vbique partium regum in populares providentiam cum horrore quodam maiestatis significant. *ἐξερροεῖται δὲ χεῖροντες, ἢ ἢ φύλακα, λέοντος χεῖροντες κεφαλῶν*, inquit Horus Hierogly. 16. lib. i.

LXX. LEONES MEGARENSIVM.

Malum retortum in caput auctoris.

Megarenses, cum caperentur à Caleno, caueis effractis Leones in hostes immisere: rati se obicem lasciuianti iam in ciuium capita mucroni obiekturos. sed miseri ab iisdem tristi, & vel ipsis hostibus miserabili spectaculo sunt deuorati. Vide Pier. lib. i. cap. 8.

APODOSIS.

Insidiæ sæpè reuoluuntur in caput authoris.

Malitia maximam partem sui bibit. Attalus Stoicus.

LXXI. LEO SIMIAM VORANS.

Vltio potentiorum.

Leo ad remedium morbi vorat simiam. Philost. lib. iiii. cap. i. *ὁππότε τι δὲ πίνῃσι λέων, νοσῶν μὲν ὑπὸ φαρμάκων, πλὴν ὃ νόσον αὐτῶν τὰ κρεῖα ἔχει ταῦτα.* Insidiatur autem simiæ Leo ægrotus quidem medicinæ gratia: Aiunt namque eiusmodi simiarum carnes Leonum morbis mederi.

APODOSIS.

Leo vir potens, ira morbus, simila tenuis homo: in tenuiorum enim iugulis potentiorum ludit mucro, quibus idem est hominem occidere, ac *προσπὸν βαλὼν βόλον*, quod de Ptolemæo ferunt.

LXXII. LEONIS OCVLVS.

Illustrium virorum nomen.

Leo non modo viuus obtinet, quod ait Philo in Iambicis, *πλὴν φύ-
λου μοναρχῶν*: sed etiam cum mortuo viuitt terror: atque id non modo in tota mole corporis: verum in eius particula, in oculo; cuius eam vim esse aiunt ut sub axilla gestatus cæteris animantibus non leue sit terculamentum.

APODOSIS.

Fortium virorum nomen & memoria sola improbis est terrori, & ut ait paræmia *Δαρύνει βαρυνεῖα*. De hoc autem Leonis etiam mortui terrore, præclare Statius.

Mansere animi virtusque cadenti.

*Amedia iam morte redit: nec protinus omnes
Terga dedere minae, sicut sibi conscius alti
Vulneris aduersum moriens it milos in hostem,
Attollitque manum, & ferro labente minatur:
Sic piger ille gradu solitoque exutus honore
Firmat hians oculos, animamque, hostemque requirit.*

Syluar. 2. in Leone mansueto.

LXXIII. LEVVS DONO DATVS.

Symbolum ignavia.

Svb Boleslao 3. Polonorum rege Palatinus quidam Polonus qui bello extremo contra Russos ad Haliciam, sua fuga exercitui reliquo fugæ causa exiterat, cum domum rediisset, rex ei leporis pellem, colum & fuscum dono misit, qua ille ignominia ad voluntarium suspendium adactus est. Cromerus lib. 6.

APODOSIS.

Notantur hoc stigmate, & πολέμοισι λαῶσι.

LXXIV. LVPVS AD SQVILLAM.

Vltio præsens.

Squillæ cum se interceptas sentiunt, fastigium quod eminet à capite, quodque simile est acutissimo triremis rostro, atque in summa parte secturas habet modo ferrulæ vinctæ: hoc inquam animosæ illæ bestiolæ cum incuruauerint summa, lenitate saliunt & tanquam saltatorium versant orbem. Lupus ore hianti squillam ex lassitudine viribus desertam comprehendit atque prandium fore arbitratur: squilla primum in gutturis laxitate saltat, post, aculeos in miserum venatorem defigit: huic interiora exulcerantur, tumescuntiaque sanguinis plurimum mittunt. Denique suffocatione lupum interficiens, interficitur.

APODOSIS.

Simile quod habes alio in loco de Cato & Pica ex Petronio.
hostem mortua discruciat.

LXXV. LVPVS VENETVS.

Gratia relata præter spem.

Ferunt hominem, eo nomine, quod libenter sponderet, celebrem, & ideo dictariis hominum obnoxium, incidisse in Venatores, qui in cassibus habebant lupum: qui cum per iocum dicerent, se lupum missum facturos si ipse fideiuberet se ea damna pensaturum: hominem id in se recepisse, lupum ita dimissum armentum equarum, nulla nota inustarum, satis magnum abegisse, atque ad sponsoris istius stabulum adduxisse, sponforem recepta beneficij mercede equas iniusto lupi signo notasse, & lupiferas appellasse. Strab. lib. 5.

APOD. Gratia nonnunquam abundè refertur, à quibus minimè sperabatur. Est elegans Epigramma de piscatore, qui cum caluariam sepeliret, thesaurum inuenit.

Ἰχθύας ἀγκίστρῳ τῆς ἀπ' ἡένος εὐπερὶ βάλων,
 Εἴλκυσε ναυηγῶν κροῖτα λιποτευχῶν,
 Οἰκτείρας δ' ἐνέκω τὸν ἀσώματον, ὃν ἀσπόμεν
 Χεῖρς ἐπιστάτων, λίτῳ ἔχουσε τάρων.
 Εὐρε δ' ἐκ πειθοῦ κροῖτα κτεαρ. ἢ ῥα διχόμοις
 Ἀνδρείαν εὐπείης ἐκ ἀπείων χάειρ.

Ursinus Velius vertit.

*Capturo pisces hamata in littore seta,
 Naufraga fortè hominis calua prehensa fuit.
 Qui caput auulsum membris miseratus, inermi
 Quæ super hinc fuerat condidit ossa manu.
 Pondus ubi infossi terra graue repperit auri.
 Gratia sic iustis nulla, bonisque perit.*

LXXXVI. LVPI MÆOTIDIS PALVDIS.

Pax emptæ.

Secundum Mæotidis paludis locum Cœnopium nuncupatum, Lupi quos non à domesticis canibus differre credas, cum piscatoribus studiosi versantur: quod si maritimæ prædæ partem fuerint assequuti, cum his viris rem maritimam tractantibus, & pacem habent, & tanquam fœdere deuinciuntur: sin nihil consequuntur, eorum retia lace- rant, & distrahunt, & pro eo quod nihil dederunt, damnum retri- buunt. Alian. de Animal. lib. 6. cap. 65. Sic Muscæ, Leucadæ, san- guine Tauri, qui iisdem feriri solet, saturatæ recedunt. Idem lib. II. cap. 8. Sic Teneti monedulas placentis mitigant, ne seminibus no- ceant. Idem de Animal. lib. xvii. cap. xvi.

APODOSIS.

Interdum improbis condonatur aliquid ad mitigandam importuni- tatem, & versuti pectoris insidias amoliendas.

Cuius vulturis hoc erit cadaver?

LXXXVII. LVPI AD PYRAM CAPTI.

Cupiditas mortifera.

Βλέμμοι ἰχθύες
 μικροὶ θαλάσ-
 σιοὶ ἐνίοι πενύου-
 σι λύκοις.

Diophanes scribit nonnullas gentes Lupos ea quam dicam ratio- ne veneri, pisciculos marinos quos βλέμμοι & Lupos appellant viuos capiunt, mox eorum plures in mortario contundunt, & quam possunt minutatim concidunt agnina identidem permixta: Deinde pyra excitata eo tempore quo ventus solet esse vehementior hanc suc- co obtrititorum animalium perungunt. Ex quo ingens afflatur odor, at- que indigenæ Lupi certatim aduolant, sed mox vehementi odore quo delectantur impensus capti, & in profundum soporem lapsi, ad py- ram faciliè ab hominibus obruuntur.

APODOSIS.

Veſtigal cupiditatis calamitas.

Improbiter.

HOrribile planè monstrum Martichora humano vultu, leonis magnitudine, colore cinnabaris in modum rubente, triplici dentium ordine auribus humanis, oculis glaucis, cauda cubitali aculeata, & asperis vndique spinis rigente, quam anteriori etiam parte pro- tendens tanquam arcu sagittas, sic aculeos ad iugeri spatium emittit, enulsos quoque vngues infesta rabie iaculans, obuios quosque necat præter vnum Elephantum. Addit Solin. Polyft. pag. 131. edit. Piët. Cauda veluti scorpionis aculeo spiculata, voce tam sibila, vt imite- tur fistularum modulos, tubarumque concentum, humanas carnes avidissimè affectat, pedibus sic viget, saltu sic potest, vt morari eam nec extentissima spatia possint, nec obstacula latissima. Phot. in bi- blioth. pag. 67. ex Ctesia indic. libro, meminit item Ælianus lib. 4. cap. 21. Plin. lib. 8. cap. 21.

APODOSIS.

Hæc dira Martichoræ species peccatum significat, humanus vultus, blandam imprimis peccati speciem: leonis forma, robur & audaciam: color rubeus, cruentas strages: triplex ordo dentium, voracitatem peccati omnia absumentis: Cauda cubitalis aculeata, eiusdem plagas, & funera. At verò tanta & tam ferox bellua vnum Elephantum ca- stitatis typum non lædit: neque te Virgo Deipara peccati labes in mor- tale genus effusa vsquam tangere potuit.

Diuina tanta est reverentia Matris.

LXXIX. MARTICHORA.

Fortitudo expedita.

Fortitudinis ad omnia expeditæ, & versuti ingenij Symbolum erit Martichora, quæ cauda cubitali densissimis spinis rigente tanquam arcu sagittas, sic aculeos ad iugeri plerumque spatium emittit, vn- gues quoque ipsos in aduersarios magna vi eiacularur. Ctesias in Indicis.

APODOSIS.

Se pharetra, sese iaculo, sese vititur arcu.

LXXX. MATRÆ BELVA.

Invidia.

Matreas planus belluam habere dicebatur quæ se ipsam come- deret. Athenæus lib. 1.

APODOSIS.

Symbolum inuidiæ, quæ seipsam curis exedit.

Nec fruitur somno vigilantibus excita curis:

Sed videt ingratos intabescitque videndo.

Successusque hominum carpitque, & carpitur vna,

Suppliciumque suum est. Ouid. 1. Metam.

LXXXI. MONOCEROS IN SINU VIRGINIS,
DEO INFANTI.*Hæc sola numen domabile flamma.*

Monoceros violentum animal amat Virginem, & ea velut esca, atque illecebra capitur. Albert. de an. lib. 22. descriptionem vide in hypotyposibus. Cæsar. comment. lib. 6. Monocerotis meminit. Bos, inquit, Cerui figura, cuius à media fronte inter aures vnum cornu existit excelsius magisque directum iis quæ nobis nota sunt cornibus. Ab eius summo, sicut palmæ rami latè diffunduntur. Plin. lib. 8. cap. 21. Alian. lib. 16. cap. 20. vnus tamen Albertus mentionem Virginis facit.

APODOSIS.

Deus antea vltionum, tonans, fulminans, permiscens mundum, in Virginis sinu, imò vtero conquieuit, & amore captus est. Rectè autem cum Monocerote verbum Dei comparatur. Dilectus quemadmodum filius vnicornium. Basilii per vnicornem intelligit filium Dei. Vnicornis generatio, vt docet Ambros. lib. de benedictionibus Patriarcharum cap. 11. à nemine cognoscitur, & filij Dei generationem quis enarrabit? Vnicornis robur habet in capite, & filius in Patre. Caput Christi Deus: cuius fortitudo similis est Rhinoceroti. Exod. 15. Vnicornis non admittit in antro cohabitatores: filius Dei edificauit sicut vnicornis sanctificium suum in terra, quam fundauit in sacula, hoc est in vtero B. V. Vide Didacum in serm. de Natiuitate Christi.

LXXXII. MONOCEROTIS CORNU.

In Christi baptismum.

Pomerius ex Vincentio narrat quod experientia quoque constat; Monocerotis cornu præsentissimum esse aduersus omnem vim venenorum alexipharmacum. Itaque in Africa, vbi propter infinitam serpentum multitudinem, sæpe contingit pellucidos amnium liquores veneni tabe infusari; Monoceros admirabili quam gerit in cornu virtute aquas expurgat. Huius igitur vestigia cætera animalia consectari solent, & ad fontem quidem anhela sistere, donec ille intincto cornu labem aquarum eluerit, id vbi senserunt, deposito statim omni metu salutaribus lymphis sitim restinguunt.

APODOSIS.

Rectè Christo Baptizato accommodatur, qui dilectus vt filius Vnicornium, ad abluendum nostrorum sordes scelerum, *omnium fluenta sanctificauit aquarum*, vt ait Beda.

Nè flammam timeas, melior iam suppetit vnda.

LXXXIII. MULUS ATHENIENSIS.

Senex emeritus.

Atheniensis mulus iam vetulus, quamuis immunitate vecturarum donatus esset, non laborum tamen, qui per affectam ætatem

y S^m Eustathio Antio-
cheno. S^m Hieronimo. y San-
Pedro Damiano. y Juan
Tzetzes.

Psal. 77.

obiri queunt, studio exolutus esse voluit. Nam cum Mineræ templum Athenienses ædificarent, is nulla re onustus, nullius imperio, sed sua sponte cum adolescentibus mulis tanquam ad iter faciendum socius, & hortator ibat. Et quemadmodum quispiam senex artifex, per exactam ætatem quidem iam opere dimissus, veruntamen experientia, & senili doctrina iuvenes ad laborem exacuens: sic is vltro citroque commeans, ad opus iumenta incitabat: quod quidem ipsum vt Atheniensis populus intellexit, per præconem declarari iussit, vt ne à frumento, aut hordeo prohiberetur: sed & expleri, & satiari permitteretur, & precium ex arario peteretur: tanquam in Prytanæo sportula illi decreta, sicut athletæ iam ætate confecto. *Ælian. de Anim. lib. 6. cap. 49.*

APODOSIS.

Senex emeritæ virtutis iuuenum hortator.

Ἦτορ μετ' αὐτοῖσι τὰ μαλὸν κῆλ' ἐπὶ βανδῇ.

LXXXIV. MVS ALBVS ARMENIÆS.

Castitas.

MVs est vili pelliumque mollitiæ delicatissimus, cui spurcitia tantæ est abominationi, vt limo ante ostium cauernæ illito capi potius à venatoribus, quam eo fœdari patiatur.

APODOSIS.

Typus castitatis quæ quiduis potius patitur quàm contaminetur, sic generosissimus puer Damocles in balnei labrum feruens maluit se conijcere, & cruciabili dolore extingui quam nefariæ Demetrii regis libidini pudicitiam prodere. Vide Plutarchum in Demetrio.

Summum crede nefas animam præferre pudori,

Et propter vitam viuendi perdere causas.

Inuenal.

Satyr. 8.

Hoc symbolum vsurpauit Ferdinandus filius Alphonsi regis primi Aragonicæ & Neapolis. Cum maris Armenij icone rectè congruit Taxus, cuius absentis vulpecula, foveam occupat, & suo fœtore inquinat: quo fit vt ille reuersus fœditatem non ferens, domum insolenti hospiti habitandam relinquat, & se voluntario multet exilio. Vide Camerarij Symbola.

Taxus.

LXXXV. MVRES HERACLEÆ.

Calumniatores autoritate repressi.

Quantum est cunque murium in Heraclea, quæ in Ponto insula est, Herculem & religiosè colit, & quod Deo cunque dedicatum est, tanquam id ei sacrum gratumque esse intelligens & credens, non attingit. Itaque cum vitis (quæ ibi Deo frondescit, & soli eidem ad religionem consecrata est, cuiusque racemos Dei administri ad sacra seruant) vix assequutæ fuerint maturitatem, tum de insula mures decedunt, vt ne si remanerent per imprudentiam eas contingant, quas tangi fas non sit: post verò vbi id anni tēpus præterierit, ad domesticam

sedem reuertuntur. Atque hæc quidem Ponticorum murium est probitas. *Ælian. lib. 6. cap. 40. de Anim.*

APODOSIS.

Calumniatores quamuis in omnibus audaces gloria circumfluentes viros non audent mordere, ne pœnas virulentæ linguæ debitas sibi irrogari sentiant.

Cave Cave thoracem.

LXXXVI. MVRES MEGARENSIVM.

Periculum ab infimo.

MVrium multitudo abegit Megareses: *Μύριον πλῆθος ἀπὸ τῶν μαγάρων*. Phaselitas vespæ fugarunt. Scolopendræ exegerunt Rhetienenses. *Ælian. lib. 1. cap. 28.* Gymnesiæ missis legatis à Populo Rom. opem petierunt, quod sua se terra à lepusculis expelli dicerent. *Strab. lib. III. in Hispania. Plin. lib. 8. cap. 29.*

APODOSIS.

Leo quoque aliquando minimarum avium pabulum fit, & ferrum rubigo consumit. Nihil tam firmum est, cui periculum non sit etiam ab inualido. *Quint. Curt. lib. 7. in Oratione Scyth. ad Alexandrum.*

LXXXVII. MVSTELA RVTAM DEVORANS.

Austeritas salutaris.

Perniciosa bellua mustela est, perniciosa etiam serpens. Quare mustela cum serpente pugnatura, primum quidem rutam edit, deinde fidenti animo ad pugnandum tanquam armis texta procedit. Causa est rutæ odor serpentibus infestus. *Ælianus lib. 4. de Animal. cap. 14.*

APODOSIS.

Hæc mihi sana fames.

LXXXVIII. ONOCENTAVRA.

Indoctus & vitiosus.

CRates ex Mysio Pergamo narrat Pythagoram de Onocentauræ hæc narrare. Animal esse homini ore simile, & pilis prolixis faciem eius ambiri, simul & collum & pectus, humanam speciem similitudinemque gerere: Mammæ quoque turgidas in pectore, humeros, brachia, cubitos, manusque humanam figuram habere: dorsum, latera, ventrem, posteriores pedes, Asino persimiles esse, & quemadmodum Asinus, sic cinereo colore est. Vide *Ælianum cap. 9. lib. 17.*

APODOSIS.

Symbolum est indoctorum & vitiosorum hominum, qui formam Asinam, humana specie & facie occultant. Sic apud *Avianum*:

Exuvias Asinus Getuli forte Leonis

Repperit, & spolijs induit ora novis.

Aptavitque suis incongrua tegmina membris,

Et miserum tanto præsit honore caput.

As.

*Ast ubi terribilis animo circumstet horror,
Pigraque praesumptus venit in ossa vigor.
Mitibus ille feris communia pabula calcans,
Turbabat pauidos per sua rura boues.
Rustum hunc magna postquam deprendit ab aure,
Corruptum vinclis, verberibusque domat.
Et simul abstracto denudans corpora tergo,
Increpat his miserum vocibus ille pecus.
Forſitan ignotos mutato nomine fallis,
At mihi ceu quondam semper asellus eris.*

LXXXIX. OVES ERYCINÆ VENERIS.

Obedientia.

Singulis per totum annum diebus tum incolæ, tum peregrini sacrificant. Ara maxima sub dio est, quæ cum multa subinde sacrificia recipiat, non die tantum toto, sed etiam nocte ardet. Et mirum est illam ita splendere igne, quum nulla subſit pruna, non cinis, non ulli titiones, sed rore sit plena, & recentibus herbis, quæ subinde singulis noctibus in ea renascuntur. Porro victimæ de pecorum gregibus sua sponte accedunt, & aræ astant. Ducit autem illas primum deæ vis, deinde voluntas sacrificantis. Nam si ouem sacrificare libuerit, en tibi ouis ad aram astat, & gutturnium ad sacrificandi vsum: si capram, si hædum, similiter. *Ælian. lib. x. de Animal. cap. L.*

Similes planè habet historias Porphyrius *cap. de uis pag. II. de aue & boue qui ultro se aris deuouerunt.*

Apodosis.

Figura obedientiæ. Gregorius lib. 35. *Moralium in Iob. cap. 12. Sola virtus est obedientia quæ virtutes cæteras menti inserit, inseriasque custodit: obedientia victimis præponitur, quia per victimas aliena cæro, per obedientiam vero voluntas propria mactatur.*

Aspice lucentes vt eat sacer agnus ad aras.

XC. PANTHERA.

Voluptas.

Admirabilem quandam & nobis occultam odoris suauitatem olet pardalis, quam bene olendi præstantiam diuino munere donatam, cum sibi propriam planè tenet, tum vero cætera animalia hanc eius vim præclarè sentiunt: hæc autem hoc modo venationem capit: cum horum quæ ad victum opus sunt, eget, sese vel in loca fruticibus densis confita, vel foliis vestita, ita occultat, vt inuentu difficilis tantum respiret: tum hinnuli, dorcades, capræ syluestres atque alia eiusmodi animalia quadam suauis odoris illecebra attrahuntur, & proximè accedunt: illa tum quam mox è latebra exiliens, ad prædam se rumpit, atque eam comprehendit. *Ælian. de Animal. lib. 5. cap. 40.*

Apodosis.

Panthera voluptas, odores, deliciae, crudelitas sub specie suauitatis

par est vtrique. Plutarch. lib. contra voluptatem, apud Stob. serm. 6. *Διείλον ὅτι δουλαγωγὸν ἦδον, ἀλλ' ἐκ ἀγροῦν εἰ γὰρ ὡς φανερῶς πελαμοῦσα, ταχέως αὖ ἐλάω. νῦν δ' ἡ ταύτη μισήτοτερον, ὅτι κλέπτει τὴν ἔχθραν, ὑποδουλοῦν τὸ ὄμμα τῆς ἐνοχίας. Fera est sibi mancipans homines voluptas, sed mitis: nam si aperte pugnaret, citò caperetur: nunc autem etiam ideo inuisa magis, quod celat inimicitiam induta habitum beneuolentiae.*

XCI. PANTHERA ARSACOE.

Voluptatis tenax memoria.

Pantheræ odoribus maximè delectantur, iisdemque à venatoribus capiuntur, captam vnam Apollonij tempore refert Philost. quæ torquem aureum gestabat in collo, cum inscriptione βασιλεὺς Ἀπολλωνίου Σεβαστοῦ. Et ea quidem aliquo tempore cicurata postquam stimulos veneris sensit, relictæ regia fugit in montem. Phil. cap. 1. lib. 11. in vita Apoll.

APODOSIS.

Sic homines voluptuarij, etsi mansuetioris vitæ genus videantur ingressi, quam primum lenocinantis dominæ auras hauserunt, euolant:

*Quo semel est imbuta recens, seruabit odorem
Testa diu.*

XCII. PANTHERÆ AMOR.

Amici improbi, vel Amor cæcus vitiorum.

Panthera diuinam hominis effigiem detestatur, & oblatam lacerat, stercus vero amat, & auidè comedit. Solinus.

APODOSIS.

Amicorum est improborum odisse virtutes, vitia in amicis diligere, iisdemque quasi Pantheras stercoribus inhiare. Ait Basilus *ὅτι ὁδον. τὰς μὲν τὸ βίη λαμπρότητας ἡ τὰ μέγιστα ἡ κατὰ τοῦ σώματος οὐδὲ πρὸς ἐλπίδας, τὰς δ' οὐδὲν ἐπιπλέοντα. Vita quidem claritatem & magnitudinem rerum gestarum nullomodo aspiciunt, at sordibus insistant.*

XCIII. PANTHERÆ ET HYÆNÆ.

Odium immortale.

HYænæ præcipuè Pantheris terrori esse traduntur, vt ne conentur quidem resistere & aliquid de corio earum habentem non appeti: mirumque dictu si pelles contrariæ vtriusque suspendantur, decidere pilos Pantheræ. Plin. lib. 28. cap. 4.

APODOSIS.

Odij immortalitas in morte, tale fuit Cadmæorum fratrum diffidium, tale bellum quod ἀσπονδον ἢ ἀκήρυκτον appellat Basilus ad Athanasium.

XCIV. PECORA INDIAE MELLE SVCCO SAGINATA.

Institutio bona.

IN India, maximè in Prasiorum regione, liquido melle pluit, quod in herbas ac palustrium arundinum comas decidens, mirificas pastiones ouillo, & bubulo pecori præstat, quod quidem ipsum à pasto-

ribus, eò ubi dulcis plus rosis de cælo delapsus est, agitur: & sic illis pastionibus tanquam epulis iucundè accipitur: pastoresque vicissim suavi epulo compensat. Nam ex pecore illi suauissimum lac expriment. *Ælian. lib. 15. cap. 7.*

APODOSIS.

Typus est bonæ institutionis, quæ instar cœlestis mellis in animos adolescentum infunditur, ex qua deinde *χρυσῶν γάλα* virtutis, & eruditionis aureos fructus pariunt.

*Aspicis ut teneros subtus vigor excitet agnos,
Vtique superfuso magis vbera lacte grauentur,
Et nuper tonsis exundant vellera fœtis?
Hoc ego iam memini semel, hac in valle notavi,
Et venisse Palem pecoris dixisse Magistros,*

Calpurn. Eclog. 4.

XCV. PECORA PONTICA AD ABSYNTHIVM.

Consuetudinis vis.

Pontica pecora ferunt absynthio pasci, ut pulchriora, pinguioraque reddantur. Vid. *Plin. lib. 24. cap. 9.*

APODOSIS.

Tanta est vis consuetudinis, ut noxia ipsa in bonum conuertat. *Philo Iudæus lib. de Ioseph. edit. Col. Allobrog. pag. 420. διὸν γὰρ ἴδους ἢ ἱεροῦσιν ἢ βιδουσίαι πρὸς φύσιν.* Facile consuetudo abit in naturæ similitudinem. Eudemus consuetudine venenorum adeò sibi callum obduserat, ut cum Elleborum biberet, non purgaretur: itaque & viginti duas aliquando poriones vno die sumpsisse se retulit, cum in foro apud merces federet, nec surrexisse prius quam esset meridies: tunc vero domo petita balneum ingressum, cœnatumque more solito, nec quicquam euomuisse. *Theophrast. lib. 9. de histor. plantarum, cap. 18.*

*Ellebori 22.
poriones bibit
Eudemus.*

XCVI. PIGRITIA ANIMAL.

Pigritia.

Valde etiam inusitata, & effigie, & natura, est animal, quod ab re ipsa Lusitani pigritiam appellant: Cerigonum ferè magnitudinis, sed rostro fœdiore ad aspectum, & unguibus ad digitorum similitudinem prominentibus: huic ex occipitio existens coma ceruicem velat, lentoque ipsa ventris adipe verrit humum, neque unquam in pedes exsurgit. Denique tam tardè mouetur, ut quindecim ipsis diebus ad lapidis iactum continuo tractu vix prodeat. Victitat arborum foliis, & in earum cacuminibus degit plerumque: quarum in ascensu, bidduum circiter, tantundem in descensu ponit. Neque verò adhortationibus tantum, aut minis, sed ne plagis quidem, fustibusve, vel tantillum de insita ignavia, ac tarditate dimoueas. *Maff. histor. Indic. lib. 16. 11.*

Typus pigræ.

Οὐκ ἂν δούλο μὴ κερὰν ἐνδύμεναι. Euripides.

XC VII. SCORTI ANIMALIS CONSECRATIO.

Luxurie odium.

SCortum, quod Aristogitonis & Harmodij consilia de tyrannicidio scelarar, vsque ad mortem excruciatum, Athenienses statua consecrarunt: sed ei honorem habere volentes, nec tamen scortum celebrasse, animal nominis eius fecere, atque vt intelligeretur causa honoris in opere linguam addi ab artifice vetuerunt. Plin. natur. histor. lib. 34. cap. 8.

APODOSIS.

Animal Scortum dedicare Athenienses quam meretricem maluerunt. Ita impudica muliere nihil turpius aut contemptius.

Nulla non melior fera est. Seneca in Hercule Oetæo.

XC VIII. SIMIA.

Calliditas alieno periculo sibi commodum quarens.

Alebatur in aula Iulij II. Simia quæ castaneas prunis cineribus obiectas arrepto felis quæ tum forte aderat pede extraxit & potita est. Maiol. colloq. 7.

APODOSIS.

Parabola est omnium sermone celebrata in callidos qui dum suis commodis student impensius, alienos quibuscumque periculis obijciunt & bona ægrè per miserorum labores parta deprædantur, nullo eorum commodo qui cum multo sudore quæsierunt: hoc est quod dicunt

ΑΧΕΥΗΤΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΟΥ.

XC IX. SIMIA CAPTA PER VINUM.

Ebrietas damnosa.

Indi Simias venantur, & coruqs, illas vino ebrias, hoc ænanthis herbæ esu. Athen. lib. x.

APODOSIS.

Scurriles & voluptuarij homines ebrietate capiuntur, sæpeque vita, & fortunis cum dedecore spoliantur: ποτῆς ἐς οἶνον κέρμασιν τις γαυαγεί, in vini fluctibus, vt ait vetus adagium, rei familiaris, & famæ, & virtutum, & vitæ, quod grauius est, naufragium faciunt.

C. SIMIA NVTRIX.

Imitatio periculosa.

CVm cæteris in rebus omnium bestiarum Simia peruersissima est, tum peruersior in iis, in quibus hominem imitari conatur. Cum enim nutricem ex eminenti loco perspexisset puerum infantem in pelui lauare, & fascias primum soluere, deinde è balneo iisdem denuò inuoluere: atque quo reliquisset loco puerum obseruasset, simul & circa eum ipsum à custodibus magnam introspectisset solitudinem, fenestella, quæ tum pateret in domum, intrauit ad puerum, quem simi-

liter ut facituri à nutrice viderat, ex lectulo sublatum integumentis nudavit, & aquam, succensis carbonibus calescentem, in miserum infantem infudit, atque interfecit. *Ælian. lib. VII. cap. XXI. de Animal.*

A P O D O S I S.

Cadit in eos qui prava imitatione rem totam depravant, & in ultimum discrimen adducunt, vel qui summam pestem important iis, quos se suis afficere putant beneficiis.

Maleficium est hoc beneficium.

CI. SIMIÆ INDICÆ DENS ADORATIVS.

Veneratio ridicula, vel Scurrarum amor.

IN insulam Zeilam indigenæ ut numen Simiæ dentem etiam nostro sæculo coluerunt, qui cum ad Lusitanorum manus ex præda pervenisset Rex Peguenfis redemptionis nomine obtulit centies mille aureos. *Histor. Sin.*

A P O D O S I S.

Quid aliud quàm Simiæ dentem colunt qui scurrarum quisquilias tantopere amplectuntur. Sunt enim illi veteris Simiæ hoc est dæmonis dentes, qui fortiorum virorum famam ut aliis se commendent de meliore nota mordicus appetunt & pessimè lacerant, sed tamen quod ait Plutarch. de adulatione. principes viri his aliquando scurris ut Hercules Simiis delectantur: unde *Ἡγεκλῆος κίρκωνος*, de discernend. adulat. ab amic.

CII. SIMIÆ PARDALIS INSULTANTES.

Patientia fortium.

IN Mauritania pardalis, cum robore & viribus præstet, non tamen iis Simias aggreditur: causa est, quoniam Simiæ non se opponunt ei, sed in fugam se conferentes, in arbores altas ascendunt, & illius impetum declinantes illic confident. Verumtamen pardalis ad hanc rationem Simia dolosior, insidias molitur, & dolos necit. ubi enim Simiarum multitudo manet, eò profecta ad terram se sub arbore abijcit, & iacet tanquam ventre inflata, tibiis resolutis, oculos claudit, & spiritu compresso sese ab anhelando continet, denique mortua videtur. Illæ verò hostem ex alto despicientes mortuam suspicantur, & facillimè credunt id quod vehementer exoptant, nondum tamen descendere audent: at experimenti causa unam ex ipsis, quam audaciorem putant, ad examinandum Pardalis affectum præmittunt. hæc quidem non omnino sibi præfidens descendit: sed timidè & pedetentim primo decurrit, post metu repressa reuertitur. tum vero iterum descendit, & cum proximè ad Pardalim accessit, regreditur rursus, tum tertio descendit, & illius oculos speculatur, spiritum ducat, necne periclitatur. Illa autem immotam se fortissimè præstans, paulatim huic animos addit, & iam cum hanc constanter permanere circa illam sine damno, sublimiores ex superiori loco Simiæ speculantur, fiduciam & spiritum colligentes, ex arboribus frequentissimæ descen-

dunt, & circum eam concursantes, saltant: simul & supra ipsam gradientes insultant, & in illius contumeliam saltationem Simiis conuenientem saltantes, multifariam ei illudunt, & gaudium quod de hac ipsa tanquam mortua immortaliter pergaudent, testantur. illa autem omnia sustinens simul ac illas insultando & illudendo defatigatas esse intelligit, ex inopinato exiliens; earum partem vnguibus lacerat, partem distrahit, atque opimum & adipale ex hostibus prandium sibi abundè comparat. Ælian. de animal. lib. v. cap. LIV.

APODOSIS.

Fortes etsi dissimulant aliquo tempore, indigna patientes, maturè tamen de improbis pœnas sumunt. *τλημόνος ἔχεισι καὶ καρτερός καὶ θυμῶς*, secundum illud Vlyssis, *τέτλαδι δὴ κραδίη*. Perfer anime. *Νοῦν ἔχειν καὶ τολμᾶν*. hæc (inquit Polybius) ad res magnas gerendas via compendiaria.

CIII. SIMIA AD SPECVLVM.

Amor sui.

Simiæ obiectis speculis capiuntur à venatoribus quæ suæ formæ aspectu delinitæ tandiu aspiciunt, donec hebescant oculi, & cæcuentes faciliorem sui capturam faciant. Æl. lib. xvii. de anim. c. xxv.

APODOSIS.

Amor sui perniciosus per Simiam quæ se & suos admiratur, innotescit. de ead. Synes. epist. i. *ταῖς πιθήκαις γὰρ φασιν, ἐπιδὼν τέκωνιν, ὡς αὐτὰ ἀγάλμασι ἐκτενίζει τοῖς βρέφεσιν ἀγαυότας τῶν κηλῶν*. Simias aiunt cum perpererint, tanquam statuas defixis oculis fœtus intueri, pulchritudinem admirantes.

Tua te fallit imago.

CIV. SIMIÆ AD VISCVM CÆCVTIENTES.

Fidei amissio periculosa.

Simias in India venatores sic capiunt. cum eas in arbore confedisse viderint, peluim aqua plenam in conspectu ponunt, oculos sibi ex ea abluentes: postea visco pro aqua posito abeunt, atque eminus insidiantur: vbi animal ex arbore descenderit, & sese visco illeuerit, & connuienti palpebræ cohæserint, accedentes viuum capiunt. culeos item in braccharum morem induunt venatores & abeunt, aliis relictis, villosis & visco illitis, quos cum induerint Simiæ, capiuntur. Strab. l. 15.

ΑΡΟΔ. Hæc est ars dæmonis, vt quo nos in malorum voraginem præcipitet, fidei primum & rationis lumen extinguat. Theodoret. orat. de fide *ὡς γὰρ δὴ ὁ φθαλμὸς ἐν σώματι, τὸτ' ἀπὸ πύξης ἐκ διανοίας*. *Quod est oculus in corpore, hoc est fides in mente.*

CV. SIMIARVM INDICARVM PIPER.

Bona pars sine labore.

A Pud Indos piperis sunt arbores, quas Simiæ tanquam agricolæ colunt: vbi vero colligendum est piper, accedunt ad arbores Indi, & areas sub arboribus designant, in quas piper, ceu rem neglectam, & ab hominibus contemptam conijciant. Simiæ interim quasi è spe-

cula omnia prospiciunt, & noctu gratissimum hominibus ludum ineunt, auulsos enim ramusculos arborum in areas designatas congerunt, mane viri asportant bona quæ dormiendo compararunt. Phil. lib. III. in vita Apoll. cap. I.

APODOSIS.

Cadit in eos, quibus quæ ad victum, cultumque pertinent, virgula, quod aiunt, diuina suppeditari videntur. Cic. l. I. Offic. vel in eos qui sudant multum, & nullum ex suis laboribus fructum capiunt.

Sic vos non vobis.

CVI. SPHINX AVGVSTI.

Arcana principum.

AVgustus ille Cæsar omnium Imperatorum prudentissimus litteras sphingis effigie primum signabat, donec cauillantibus nonnullis, quod ænigmata scribere non epistolas diceretur, Alexandri imagine suos postmodum codicillos insigniuit. Sueton. in Augusto.

APODOSIS.

Testa esse oportet Principum consilia. Nam Ægyptij, opinor, ei ex legum constitutis linguam præcidunt, qui Regis arcana diuulgarit. Vide Diodor. Sicul. lib. I.

Ἀκόλαστον εἶχε γλῶσσαν αἰόλην νόστον.

CVII. SPHINGES ÆGYPTIÆ.

Litterarum sacrarum difficultas.

ÆGyptij in omnium templorum liminibus Sphinges collocant. Plutarch. in Isid. & Osirid. pag. DCXXXI. edit. Henr. Steph. Strab. lib. XVII.

APODOSIS.

Litterarum diuinarum magna & multa sunt innolucra. Innocentius III. *Tanta est enim scripturæ profunditas, ut non solum simplices & illiterati, sed etiam prudentes & docti non plenè sufficiant ad illius intelligentiam indagandam.* Synesius lib. de Prouidentia p. 101. aliam affert rationem, cur Sphinges in templorum liminibus collocentur. *διὰ τὸ ἐγγυῶν ἢ ἀλκιμον* ut discant principes prudentiam esse cum robore coniungendam. Etenim Sphinx. *τὸ σωδασμοῦ τ' ἀγασθῶν ἱερὸν ἀμύλωλον, τὴν μὲν ἰσχυρὰν, συνεῖον, τὴν δ' ὀφεινὴν, ἀνδραπός.* Combinationis *beatorum Sphinx sacrum est symbolum, robore fera homo prudentia.*

CVIII. TAMENDOÆ.

Sophistæ vel Hæretici.

Mirandum est animantium genus, quas Tamendoas vocant Brassilienses, veruecis altitudine, colore fusco, prælongo ac tenui riçtu, neque eo ad malas diducto, sed modicè ad imum inciso. Vnguibus instructa est quadrupes mîrè longis, latisque, nimirum ad victum facilius comparandum. Namque formicis alitur, quarum latebras ubi crebro vnguium iniecit, ac fossione detexerit, illico exertam trium ferme dodrantium linguam immittit exilem, opertamque formicis

repentè contrahit, glutitque deceptas, huic vi sciuro valdè promissa est, & fetosa cauda, sub ea quippe ita se condit, vt nihil ex reliquo corpore prius appareat. Maff. histor. Indic. lib. II. pag. XLVI.

A P O D O S I S.

Sophistæ, & falsi oratores per benè hac tabella designantur, qui subdola naturæ umbraculis tecti, rapacibus vnguibus instructi, lingua exili, & fallaci præditi, eadem plebeculam, quasi formicas, venantur, capiunt, & deglutiunt.

Ab hac scabie tenemus vngues,

CIX. SVS SALAMINENSIVM.

Calumniatores puniti.

IN Salamine si sus herbescens segetem fuerit depastus, eius dentes lata Salaminensium lege excinduntur: *χλωροῦ σίτου ἢ λίνου κομῶντος ἐὰν σὺς πεσούσῃ ἀποκείρη, νόμος ἐστὶ Σαλαμινίων τὸν ὀδόντας ἐκτείνειν αὐτῆς.* *Ælian. de animal. lib. V. cap. XLV.*

A P O D O S I S.

Rectè de calumniatore florentis hominis famam arroderente, fortiterque represso dicetur.

Herba genuinum fregit in illa.

CX. TARANDVS.

Inconstantia.

TArandus fera est apud Gelonos bouis magnitudine, capite ceruino, admirandæ admodum & singularis naturæ, si quidem ad omnes locorum & fruticum apparentias setarum colores, quibus corpus hirtum conuestitumque habet, permutat. Aristoteles. *πρὶ θαυμασίαν ἀκουσίαν των λέγεται ὅτι τὰ πρὸ μεταβάλλειν τὰς χροὰς ὅθι τεχνῶν καὶ ὅν καὶ τὸν ἦ.* hæc eadem Philo l. de tumulencia edit. Colon. Allob. p. 204.

A P O D O S I S.

Inconstantis & versatilis ingenij typus, ad omnes rerum, locorum, temporum rationes se mira dexteritate fingentis.

Αἰνὴ πολίτης πικύπεις ὦν τὸν πρῶτον.

CXI. TIGRES BRASILIÆ.

Gula ignavia genitrix.

IN Brasilia magna vis Tigrum est, quæ famelicæ, horribili velocitate sunt, viribusque tremendis: eadem pastæ, quod mirere, tanta ignavia dicuntur esse, vt à gregariis etiam canibus confestim in fugam agantur. Maff. histor. Indic. lib. II.

A P O D O S I S.

Cibi potusque satietas, etiam naus anteà homines hebetat.

Καὶ δὲ θυρία, γαστέρες ἀργαί.

Ἐν γὰρ χάθυρος ταῖς ἐν τῷ οἴνῳ ἀναδυμνάσει, καὶ νεφέλαις δίκῃ σωματοποιουμένη. Nihil poterat dici efficacius. Animam per faginam in corporis naturam degenerare. Clemens Alexandr. in Pædag.

CXII. TIGRIS AD TYMPANA.

Improbi suauitate orationis efferati.

Tigridem ferunt ad tympanorum sonum efferari, seipsam dilaniare. Plut. de superst. 289.

APODOSIS.

Improbi, tantum abest, ut sapientis oratione quasi musica actione deliniti mulceantur, quin magis efferantur; tales erant Pharisei, quos ad malitiam obfirmatos suauissima Christi oratio cicurare, & ad humanitatem inflectere non poterat.

Intempesta cano citius me Tigris abactis

Fœtibz, orbativè velint audire Leones. Stat. in Glauc.

Prob furor vsque adeò tela exsaturanimus! artus

Dilacerant, nonne Hyrcanis bellare putatis

Tigribz, & senos Libyæ contraire Leones.

Idem Thebaid. lib. 9.

CXIII. TIGRIS NASCENS.

Pietas ab ipso vitæ exordio.

Tigris cum primum nascitur priores pedes versus Solem Orientem attollit, quo fit opinor ut Indi Tigrium *ὀσπύας* epulentur, cæteras partes non attingant. Philost. lib. II. cap. XII. pag. LXXX.

APODOSIS.

Simili prorsus ratione sancti viri, vix dum nati assurgunt ad lucem Dei.

Parnos non aquilis fas est educere fœtus,

Ante fidem solis iudiciumque poli.

Magna pars virtutis est bene nasci: Dij immortales, inquit Sene- *Indoles* ca, nullam didicere virtutem, cum omni editi, & *pars natura eorum bona.* *est esse bonos.* Ita quidam ex hominibus egregiam fortiti indolem, in ea quæ tradi solent perueniunt sine longo magisterio, & honesta complectuntur, cum primum audierunt. epist. 96.

CXIV. TIGRIS VITREO SPECVLO DELVSA.

Fallit imago sui.

D. Ambrosius lib. VI. Hexamer. cap. IV. refert Tigres orbas à venatoribus insigni artificio deludi, quippe vitreas sphaeras insequentibus catulorum matribus obijciunt, quas illæ intuentes, imagine, quam ipsæ reddunt, ita decipiuntur. Nam catulos subesse putant, quod & ipsa sphaera moueatur, ceu vivum animal in se conti-

PPP

mens, sed cum tandem pedibus sphæram Tigris confregit, ut catulo potiri queat, delusa, pergit insequi. Illi alias subinde sphæras obijciunt, eluduntque feram, donec tutò ad vrbes vel naues euadant. Exstat pictura apud Camerarium.

A P O D O S I S.

Laborat hæc vita opinionibus quæ nos sæpissimè hiantes eludunt, dum se cum sint re ipsa inanes umbræ, pro rebus obijciunt. Ex quo multum menti, multum virtutum profectui nocent. Nam quod rectè à Serapione dictum refert Paulus Melissa, *ut oculus perturbatus, sic anima opinionibus, quæ naturam excedunt, delusa, veritatis lucem inueniri non potest*. Quam sæpè egregia spe iuuenis ad virtutis apicem contenderet, nisi opinione & amore sui quasi pestilenti quodam sidere afflatus impediretur.

Vitreæ tardatur imagine formæ.

CXV. VRSÆ. ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.

Amor paternus.

VRsa hac calliditate pollet: si insequentibus vrgetur, eatenus suos quoad potest catulos propellit: Cum autem eos iam intelligit lassitudine deficere, & ut comprehendantur vicinos esse, tum alterum dorso, alterum ore gestans, in arborem ascendit. Eorum autem alter vnguibus ad dorsum vrsæ adhærescit, alter dentibus eiusdem retinetur. Vbi vero ex fame laborans taurum inuadit, non omni robore, nec rectâ & aperto Marte pugnam committit: sed obliquo impetu ceruicem appetens, deprimit ac mordet. hic quidem oppressus mugit, & denique succumbit: illa verò deuorando expletur. *Ælian. lib. vi. cap. ix.*

A P O D O S I S.

Amor & cura parentum in sobolem, ὁ φιλότεχνος ἀξίεπαινον πάτερ ἔδει. *Themistius lib. de moderatione affectuum.*

CXVI. VRSVS AD ALVEARIA OBTRITVS.

Voluptas damno empta.

APes plerumque in Russia ad cauas arbores mellificant: vrsis autem ad rapinam mellis assuetis eo modo mortiferæ parantur insidiæ, ut cum debilissimum caput habeant, claua lignea ferreis cuspidibus circumdata super foramen egredientium apum, ex altiori ramo suspendatur, quæ impatientis vrsi caput obterat, ut vita priuatus exigui mellis iacturam refarciat. *Olaus lib. xviii. cap. xiv.*

Noceat emptæ dolore voluptas.

CXVII. VRSVS LATENS.

Humilitas.

VRsus hyberno tempore parit, cum peperit, latibulis se regit, nam frigoris vim reformidat, & veris aduentum manet: nec ante tres menses catulos in lucem educit. Cum autem se habitu corporis opimo sentit, hoc enim ipsum morbi loco ducit, latibulum quod Græci *φωλιά* appellant, expetit, unde affectus quo tempore latendi tenentur *φωλία* Græcè nominatur, in antrum non recto motu sui corporis, sed supino ingreditur, & dorsi sui tractu repit, venatoribus vt vestigia sua obliteret: *εἰσέχεται οὐ βαδίζουσα ἀλλ' ὑπὸ πτερῶν καὶ τῶν νῶτον.* ibi postquam est ingressa, se quieti dans, habitum corporis extenuat per quadraginta dies, è quibus quidem xiv. (Aristotele teste) immobilis manet, reliquis aliis mouetur: cibo interea per totos quadraginta dies abstinens, tantum solo lingendo dextero pede se sustentat, eique intestinum eatenus adducitur, vt propemodum cohæreat. *Ælian. lib. vi. cap. iii.*

APODOSIS.

Humilis latet & vestigia suæ gloriæ diligenter occultat, ne qua nua gloriæ bonorum prædatrici pateat. *ΔΑΘΕ ΒΙΩΣΑΣ.*

CXVIII. VVLPES CANIS VOCEM FINGENS.

Disimulatio malitia.

VVlpes si quando inciderit in canes, & nullum sibi videat effugij locum, simulato latratu canem effingit, vt imminens mentita voce declinet periculum. *Olaus lib. xviii. cap. xiii.*

APODOSIS.

Non dissimiliter faciunt, qui aut religionem, aut vitam, aut vocem ad tempus mentiuntur, mox cuitato periculo ad suum reuoluuntur ingenium.

Improbis quoad metuet, omnia est promissurus, simulatque time-re desierit, similis est futurus sui. *Cic. ii. Philip. de Antonio.*

CXIX. VVLPES AD ERINACEOS.

Calliditas Veteratorum.

VVlpes fraudulentum animal insidias hoc pacto in Erinaceos terrenos molitur, vt cum eos rectos, quod a morfu vulpinum impetum spinis prohibent, expugnare non queat, ipsos sūma cautione oris leuiter & cautè primū euertens, supinos constituat: deinde, & la-niet, & qui antea essent formidabiles, exedat, conficiatque: in Ponto sic

Otidas venatur, vt & sese auertens, & caput in terrâ abijciens, tanquã auis collum, sic caudam extendat: eæ autem hac insidiarum instructione seductæ, ad illam tanquam ad suam gregalem accedunt, illa vero se vertens nullo negotio capiat. Tum vero secundum fluuiorum ripas gradiens, paruulos pisciculos callidè exceptat, nam caudam in aquam deijcit, in quam ij natantes, densis pilis comprehenduntur. Quod quidem ipsum vulpes sentiens, caudam ex aqua remouet & repentè se in aridum subducens, eam excutit, pisciculi excidunt, atque ab ea deuorantur. *Ælian. de anim. lib. vi. cap. xxiv.*

AFODOSIS.

Tam frequens est imago veteratorum vulpes, vt nihil explicatione indigeat. Satis est quod ἀλωπιζῶν fraudis in se totam officinam recipiat.

Astutam rapido seruat sub pectore Vulpem.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER OCTAVVS.

PISCES.

I. PISCIS, IMPERII MARIS

Symbolum.

Vgustus, cùm propè Siciliam contra Pompeia-
nos infelicitèr pugnasset, iniquo animo eam fe-
rebat ignominiam, nec antea recepit animum
quàm piscis, ultro è mari saliens ad pedes eius
accidit, atque à vatibus ob eam causam respon-
sum est, Siciliam in eius potestate fore. Xeno-
philinus in Augusto. Senius quoque lib. 6. De-
liadis scribit Atheniensibus in Delo sacrificantibus, lauandis manibus
aquam haurientem puerum urnam demersisse, ac è phiala simul cum
aqua pisces effudisse: Oraculumque ipsis à Deliacis vatibus redditum
maris fore dominos:

Vince mari, iam terra tua est.

II. PISCES ANDOCIDIS.

Oratio index animi.

ANdocides Cyricenus pictor, quia piscium erat amantissimus,
circa scyllam, quam depinxerat, multos pisces addidit. Athen.
lib. viii. pag. cccxli.

APODOSIS.

Scriptores sui ingenij morumque vestigia scriptis plerumque admiscunt vt fert vetus prouerbium. *Αἰδέεσθαι χαλεκτῆς ἐκ λόγου γινώσκειται.* Solonis dictum vetus: *τὸν λόγον ἐὶδωλον εἶναι τῆς ἐργῆς.* & mentis etiam imitatur celeritatem, vt ait Philo lib. de sacrificiis Abelis & Caini, *ἢ λόγου πλημύρῃ συμφέρεται τῇ ὀξύνη πτάτῳ διανοίᾳ.* ὅς ἐστι τὰς πλῆθους παρὰ μάλιστα φύσεως: Sermonis exundantia celerrimam mentem & voluminum naturam currendo assequitur.

III. PISCES GLACIALES.

Peccatorum stupor.

Glacie concretos pisces quosdam, nec sentire, nec moueri, ait Theophrastus, priusquam in patinas coniecti elixentur. Athen. lib. 8.

APODOSIS.

Tantus est stupor improborum, tantus veterinosæ mentis rigor, vt nihil sentiant, antequam flammæ inferorum experiantur. *Peccatorum venerit in profundum malorum, contemnit.* Prouerb. 18. Poterit quoque ad stuporem improborum declarandum afferri Caici fluij papauer, quod præterquam indicium est profundi soporis, etiam illud habet proprium, vt loco fructuum lapides ferat. Meminit Plut. Iunior in Caico, *ἔχοντα δ' ἐν τῷ ποταμῷ μὲντοι ἔχον ἀπὸ καρπῶν λίθων.*

Aliud Papauer lapides ferens.

IV. PISCIS LVSIÆ.

Improbi alumni in probo cætu.

Lusias fluius cum pellucidis manet liquoribus, pisces nigerrimos procreat. Alian. lib. x. cap. xxxviii. de Animal. *ἐξ ἑσθ, inquit, λευκοτάτων ὁρώτων, ἃ ῥεῖ διδύσκου, πίπτει ὃ ἰχθὺς μέλανας ἰσχυρῶς.*

APODOSIS.

Cadit in malos discipulos qui ex optima schola processerunt sua malitia deprauati.

Ὡς οὐδὲν ἢ μάστιγι ὡς μὴ τοῖς παῖσι.

Pythagoræ monosticon ex Stob. serm. iii.

V. PISCIS LVNA.

Gratie diuinæ auxilium.

Demostratus vir rei piscatoriæ peritissimus, piscem quemdam esse affirmat specie perpulchrum, & appellari Lunam. exigua magnitudine, lata figura, colore cyaneo, pinnis lenibus, quas inter natandum explicat, & ad similitudinem Lunæ semicirculum efficit. Accedit quod plena Luna impleatur, & arbores, quibus fuerit appen-

sus, impleat, eadem decreſcente exſiccetur atque intereat, ac ſi ad plantas admoueris, eaſdem marceſcere faciat; & ſi hunc eundem in fontem ſcaturientem, aut in puteum conieceris, is ad rationem Lunæ, vel euaneſcet, vel implebitur. *Ælian. lib. xv. cap. iv.*

APODOSIS.

Vt quiſque donum habet diuinæ gratiæ, ita creſcit & floret. hac decreſcente turpis, miſerabilisſque diſfluit: hac præſente non modò ſe, ſed externa quoque fecundat, hac abſente, & ipſe mortuus eſt, & aliis perniciem affert. hocidem ſymbolo Aſpalathi fruticis declaratur, qui quidem pluribus reperitur locis, ſed non vbique eſt odoratus, quam peculiarem vim in eum transfundi ferunt, & cæleſti arcu deſuper impendente. Hoc notauit Camerarius ex Plinio, lib. i. ſymbolorum.

VI. PISCICVLVS MARIS INDICI.

Humilitas.

IN mari Indico naſcitur piſciculus, qui toto vitæ tempore latet in maris fundo, mortuus emergit, & ſummis aquis innatat. *Ælian. lib. viii. cap. vii. de animal. ζῷον ἰνδικόν, inquit, ἀποθανὼν δὲ ἀνέπλεει.*

APODOSIS.

Humiles latent in vita, poſt mortem in cælum euolant, apud mortales immortalesque glorioſi.

Bene qui latuit, bene vixit.

In eodem Symboli genere eſſe poterit radix Baaras magnæ virtutis aduerſus dæmonum inſidias, lucet autem circa veſperam vibrante luce fulgurans, & preſtantium manus, quaſi agnitam ſe indignaretur ſubterfugit. Iosephus de bello Iudaico. lib. 7. cap. 23. qui permulta alia de hac radice tradit, ſed nihil ad hoc argumentum, eius verba ſunt, *le. Μαχβαὺτὴ φλογὶ μὲν ὅμοιαν εἶκοι, ὅπρῃ δὲ τὰς ἑσπέρους σέλας ἀπαστάνουσι τοῖς δὲ ἐμποῦντις ἐξ βελούδους λαβὼν ἐντὺν, ὥς ἐστιν ἐν χειρὶ τοῦ ἀλλ' ὑποφύγει.* quem *lo- li Indica.* cum dum hæc ſcriberem indicauit mihi vir Societatis noſtræ pereruditus.

VII. PISCIS NORVEGIÆ GVLO.

Hehuo diues.

Olaus Comment. lib. xxi. cap. xxv. in Noruegiæ pelago piſcem inueniri ait, cui nulla forma, nulliusque membri diſtinctio internofcatur: *caput ventri coniunctum eſt*, nihil interiaceret. omnium piſcium auidiſſimus eſt vorator: at quicquid glutierit, mox digeſtum in pinguedinem vertitur, neque vnquam ſatur videtur, nulli præſus piſcium amicus, exoſus omnibus.

Typus Helluonis diuitis qui optima terrarum, & maris deuorans, pauperibus nusquam fontes misericordiæ aperit. Talis fuit ille Apicius, de quo Martialis lib. 3.

*Dederas, Apici, bis tricenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi laxum,
Hoc tu grauatus ni famem, & sitim ferres,
Summa venenum potione duxisti.
Nil est Apici tibi gulosus factum.*

VIII. ÆTNÆVS PISCIS.

Castitas Coniugalis.

SVnt & castitate præstantes pisces. Ætnæus enim appellatus, posteaquam cum pari suo, tanquam cum vxore quadam coniunctus, eam sortitus est, aliam non attingit, neque ad fidem tenendam tabulis ullis ei opus est, nec dote: neque malæ tractationis pœnam timet, neque Solonem veretur. Ælian. lib. 1. cap. 13.

APODOSIS.

Symbolum castitatis coniugalis etiam in multis piscibus natura proposuit, quid ad hæc respondebunt impuri in genialium lectulorum iniuriis & adulteris tam sæpè, tam flagitiosè volutati? Exclamandum enim illud Æliani: *ὡ νόμοι θυνῶν καὶ πόλεις σκυλῶν, οἷς ἀκολάστοι ἀνδρῶν ποῦ ἐν ἀδουῦται μὴ πιδέσθαι*, id est, *o nobiles vero leges, & respubl. graues quibus libidinosi homines non parere nihil verentur.*

IX. ADONIS PISCIS.

Manfueti amabiles mores.

Piscis aspectu flauus, è genere mugilum, saxa incolere, & simul in his victitare solet: eius sanè duo in vulgus nomina minimè ignota sunt: alij enim Adonim nominant: alij Exocetton, quòd extra mare in arido cubet. Cùm enim est tranquilla, & temperata tempestas, is tum in siccum vndarum impetu prouectus, ad saxa sese exponit, ibique libenter & quietè altum sonitum capit. Cùm autem aliis animalibus omnibus tanquam fœdere deuinctus est, pacemque habet, non similiter cum incolis maris aibus pace coniungitur, sed & eas perhorret, ac si earum quæpiam comparuerit, sese versat, & tandiu saltatorio quodam factò tripudio saltat, dum de saxo in vndam desiliens, salutem adeptus fuerit. Cum autem mare & terram amicam habeat, ipsum idcirco Adonin, quemadmodum mea fert opinio, ij appellarunt, qui huiusmodi nomen ei imposuerunt: quòd Adonidis, qui Cinyræ regis filius fuit, vitam inspexerunt: eum sanè duabus in amore deabus fuisse, alteri marinæ, alteri terrestri, fabulantur. Æl. lib. 9. cap. 36.

APODOSIS.

Imago est hominis manfueti, & lenissimis moribus præditi, quem omnes ob innocentiam, & morum suauitatem diligunt, nisi forte quibusdam

quibusdam improbis, litigiosis, rapacibus sit inuisus. Labet hinc admirabile mansuetudinis exemplum in Henrico Imperatore subiicere, quem merito propter admirabilem morum lenitatem cum Adonide compararit. Contigit, inquit Glaber, ut Abbas cuiusdam monasterij, honestæ possessionis equum offerret Imperatori: fuerat autem ignorante Abbate militi clam sublati, & eidem Abbati pretio vendundatus. Imperator donum comiter suscipiens, suimet unctioni iumentum mancipauit. Cumque eidem equo insidens, iter ageret, occurrit miles, à quo subreptus fuerat. Hic impudenter aggrediens Imperatorem. Tu Rex (inquit) qui censuræ debes tenere totius iustitiam, equum modo fraudulenter abreptum cerneris possidere: Cui Rex, si tuus est equus, ut ais, accipe illum cum sessore, & educ tecum quousque tibi fiat satis. Hic miles hæere, putans se illudi. At Rex compulit eum ut manu iniecta duceret utrumque in suum dominium. Glaber apud Baron.

O mite inuicti Principis ingenium!

X. ALPHESTÆ, ΑΛΦΗΣΤΑΙ.

Societas duorum.

Alphestæ pisces sunt coloris magna ex parte lutei, quibusdam in partibus purpurei. Eos fama est capi binos semper, sic ut ad caudam alter sequi videatur alterum. Athen. lib. 7. pag. 281.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Ἐὶς ἀνὴρ, οὐδὲὶς ἀνὴρ. *Unus vir, nullus vir.* Nam ut ait Euripides in Heraclidis. μὴς χειρὲς ἀδενὺς μάχῃ, id est, *unius manus inualida pugna est.* Duarum robur & valentius & alacrius. Alias Alphestæ symbola sunt incontinentiæ: ἀπὸ τοῦ οὐλοῦ καὶ τοῦ πυλῶ διατρήσθαι ἢ ἐπεὶ ἀκολυθεῖν, ἢ ἀρχαῖον πνέει τὸν ἀκρατεῖς, καὶ καταπέρσσει οὕτω κυλούσιν. Athen. ibid.

XI. ALPHORA.

Resurrectionis typus.

Alphora primùm vermis, postea in piscem transit, rursus si tabe aliqua consumatur, is piscis extra aquam se recipit, & collapsa omni carne ad caput usque & oculos, si in aquam remittatur, corpus, quod fuerat absumptum, carne rursus vestitur, velut renouatum, imò potius renatum. Mirum hoc restauratum corpus longè viuacius esse, quàm si incorruptum semper fuisset. Accedit illi longæuitas, cum antea breuissimæ esset vita. Albertus Magnus de Animal. lib. 24. in Alphora.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Quid aptius in corporis resurrectionem dici potest? qua non modo corpora resurgent, sed pulchriora, & omni ex parte beatiora resurgent. Nulla erit deformitas, quam facit incongruentia partium: ubi & quæ praua sunt, corrigentur, & quod minus est, quàm decet, unde creator nouit, inde supplebitur: & quod plus est, quàm decet, materie integritate seruata, detrahatur. Coloris verò suauitas quanta

erit, ubi iusti fulgebant, sicut sol in regno patris sui, August. in Enchiridio ad Laurentium.

XII. ANGVILLA PADI.

Vana gloria capti.

IN Eridano anguillæ maximæ, & omnium pinguißimæ nascuntur, capiunturque hoc modo. Piscator ad sinuosum locum, ubi latius confluens dilatatur, vel in saxa ex aqua eminente, vel in arbore radicitus extirpata sedens, perpinguis intestini ouilli recentis tres aut quatuor cubitos longi, alterum caput in aquam deicit, quod aquæ vorticibus agitaturn volutatur: idemque illius alterum extremum manibus tenet, in quod quidem ipsum arundinis frustum perinde longum atque gladij capulus, insertum est. Neque verò diu Anguillas esca latet, gaudent enim hoc intestino, & continuo earum prima quæque fame stimulata hiant ore atque imminenti hamatos, ac vinctos dentes in idipsum intestinum defigis, atque hoc idem crebra insultatione detrahare conatur. At piscator Anguillam intelligens ex fluctuatione ad intestinum adhærescere, arundinem, ad quam alligatum est intestinum, ori suo admouet, & quoad potest, intestinum inflat: quod quidem ipsum defluente hominis aspiratione & impletur, & penitus intumescit, & ventus in Anguillam illapsus illius fauces implet, atque anhelitum eatenus obstruit, ut ea non queat neque respirare, neque infixos dentes detrahare, quare suffocatur, & flatu capta venit in piscatoris manus. *Ælian. cap. 8. lib. 14. de Animal.*

Tanti constat ventus.

A P O D O S I S.

Ut Anguillæ flatu, sic vanæ gloriæ vento & rumusculis superbi capiuntur.

XIII. ANGVILLARVM PISCATORES.

Tumultus amatores.

Anguilla hyemem in exigua aqua non tolerant, nec in turbida: ideo circa vergilias maximè capiuntur fulminibus, tum præcipue turbidis. *Plin. lib. 9. cap. 21.*

A P O D O S I S.

Mali ciues turbidis rebus delectantur in quibus prædantur facilius. *Aristophanes in Equitibus.*

Ὅσοι γὰρ οἱ τὰς ἐγγέλους θηράματα πέποιδας,
Ὅπως μὲν ἢ λίμνῃ καταστῇ, λαμβάνουσιν οὐδὲν,
Εὰν δ' αὖτα τὴν καὶ τὸν βορβορὸν κυκῶπῃ,
Λέγουσι καὶ οὐ λαμβάνεις τὸν πόλιν ταράττης.

*Namque accidit tibi quod Anguillas qui aucupantur,
Vbi quieti stat palus, nil piscium capiunt:
Contra si seorsum, & deorsum lutum mouerint,
Capiunt. Ita ipse capis ubi rempub. inquietas.*

Suidas quoque dixit: Εγγέλεις θηράμενοι τὸν βόσκειν ἀνταρξάντες τῆς ἰσχύος τυγχάνουσιν.

XIV. ANGVILLÆ SOBRIETAS.

Helluones nocturni, ieiunijque simulators.

Affirmant qui Anguillas alunt, eas noctu voraces esse, interdiu verò in cæno pigras, & immotas iacere. Athen. lib. 7.

A P O D O S I S.

Cadit in simulators sobrietatis, qui furtim tamen helluantur; vel in popinones nocturnos, qui interdiu dormiunt: hos Hegesander τοκπλαθρανοφάρεις eleganti verbo appellauit.

XV. ANTHIAS SACER PISCIS.

Christi præsentia.

Anthias piscis quemcumque locum in mari incolit, is & belluarum est expertus, & ab vrinatoribus tutus, itaque eiusdem fiduciâ confirmati pisces audacter fortificant, & pariunt. Delphini ipsi eius præsentia exhilarati, tripudiant. Ælian. lib. 8. cap. 28.

A P O D O S I S.

Christus sacer est piscis, cuius præsentia nos ab omni dæmonum vitiorumque immanitate tutos reddit, & huius mortalis vitæ sedatis tempestatibus auream serenitatem diffundit, vbi ille diluxit agitata mentis permotiones conticescunt.

*Nec trucibus fluminis idem sonus, occidit horror
Aguorâ, & terris maria acclinata quiescunt.*

XVI. ANTHIÆ ET SCARI SOCIETAS.

Mutuum auxilium.

VT homines fidi & commilitones veri, perinde pisces inter se viscuntur, quos Anthias venationis maritimæ periti nominare solent, sunt autem pelagij: ex his quilibet cum nouerit conuictorem socium captum esse, celerrimè adnare festinat, ac dorsi sui nixu ad eum adhærescit: incurfu impulsuque pro viribus prohibens captiuum abduci. Scari etiam gregales suos optimè vindicant, ac adeuntes funem dentibus conficere conantur, vt ex hostibus seruent captum, & sæpe funem concidentes, eum liberauerunt, neque ob id petunt redemptionis præmia: sæpe verò non assequuntur socij liberationem, tamen id quod suum erat, promptissimè præstiterunt. Iam verò in nassam cum inciderit Scarus, dicunt eum posteriorem partem suam de nassa eiicere, reliquos verò, qui non sunt capti, circumnatantes eum morsu corripere, & foras socium proferre: Si verò in caput exierit, ipsorum quispiam qui foris est, caudam ei porrigit, ille comprehensa cauda sequitur: hæc illi quidem faciunt, more hominum, qui tamen libros de amicitia non didicerunt, tamen à natura hausierunt leges amicitia. Ælian. lib. 1. cap. 4.

APODOSIS.

Indigni hominum societate, qui homines non iuuant.

Ανὴρ μὲν αἰδέσθαι καὶ πάντας τῶν ἐξ ἑτέρου
Χεῖρ χεῖρα νικήσῃ δακτύλος δ' δακτύλον.

XVII. AROTANVS.

Furto & iniuria abstinendum.

A Rotanus piscis, quem gignit Arotan fluvius Zeilam, astu sese capi permittit, verum capiens mox ipse febris arripitur, nec desinit morbus, donec piscis dimittatur. Nicol. Corint. in fin.

APODOSIS.

Fures vbi primum rem alienam attrahunt & verterunt in suam, cruciabili peccati morbo corripuntur, à quo liberari non possunt, nisi prius aliena, quæ usurparunt, legitimis possessoribus restituant. D. Augustinus in sermone de decem plagis: *Nemo habet iniustum lucrum sine iusto damno, verbi gratia, qui furatur, acquirit vestem, sed perdit fidem. Ibi lucrum, ibi damnum: lucrum in arca, damnum in conscientia.*

XVIII. ASELLVS MARINVS.

Gula.

A Sellus marinus cor habet in ventriculo. Ælian. lib. 5. de Anim. cap. 20. *ὄντος θαλάσσιος ἐν τῷ γαστρὶ τὴν καρδίαν ἐλαχὲν ἔχειν.*

APODOSIS.

Helluones omnes egregiè designat, qui asinina sunt ignavia, & cor habent in ventriculo, quod omnis eorum cogitatio sit de ventre aut gula.

Esca ventri est, venter escæ,

Deus autem & hunc, & hanc destruet.

Hæc est interpretatio Clementis Alexandrini Pædagogi lib. 2. vbi de Helluone ait, τὸν νοῦν ἐγκατερύξας τῇ κοιλίᾳ τῷ ἔχθρῳ τῷ κατεμάχῳ ὄντι τὰ μάλιστα εὐκταῖς, ὅν δὲ φησὶν Δεκατέλης μόνον τῶν ἄλλων ζώων ἐν τῇ γαστρὶ τὴν καρδίαν ἔχειν.

XIX. ASILVS THYNNORVM VEXATOR IN TRANQVILLO MARI.

Felicitatis spina.

A Silus piscis aranea magnitudine cæterorum piscium vexator, maximè Thynni & Xiphia, Οἱ δ' ὀννοὶ καὶ ξιφίαι οἰστροῦται περὶ καυδὸς ὀπτηλῶν ἔχουσιν ὅμοιον μὲν σκορπίῳ, μέγεθος δ' ἴσον ἀράχῃ. πρὶς οὖτοι δ' αὐτὰ καλούμενον οἰστρον ὁμοίον μὲν σκορπίῳ, μέγεθος δ' ἴσον ἀράχῃ. πρὶς οὖτοι δ' αὐτὰ πόνον ποιοῦντες, ὥστε ἑλκεῖσθαι εὐχόσθαι τὸν ξιφίαν ὅς ἐστι φθίνων. Διὸ καὶ τοῖς πλοίοις πολλὰς ἐμπέττειται. Id autem fit etiam post Caniculæ exortum, flantibus Etesis.

APODOSIS.

Thynnus asilos in tranquillo, & omnis felicitas humanarum rerum suas experitur spinas.

Splendet sæpe, at eadem nimbis interdum nigret.

Accius in Bacchis.

XX. ASTOIZ.

Religio & solitudinis amor.

AStoiz piscis in mari degens, & vt reliqua animantia vescens, cum senuerit, mutata forma, sumpta terrestri migrat in perpetuum à mari, terrestreque factum animal incolit terram, vescitur terrestribus noménque aliud accipit: nam cum piscis esset, Abides dicebatur. Iam factum terrestre animal nuncupatur Astoiz. Albert. lib. 24. in Astoiz.

APODOSIS.

Senex qui ex negotiosæ & turbulentæ vitæ fluctu ad portum solitudinis appellit. Talis fuit ille Similis, cuius Dion meminit in Hadriano, qui, cum à reip. honoribus dimissus in agrum, illic septem annos quod fuit reliquum vitæ, in otio & quiete egisset, moriens sepulchro inscribi iussit. *Similis hic iacet, cuius ætas quidem multorum annorum fuit, septem autem duntaxat annis vixit.*

XXI. ATILVS A CLVPEA.

Paruus hostis non contemnendus.

ATtilus in Pado inertia pinguescens ad mille aliquando libras catenato captus hamo, nec nisi boum iugis exactus. Atqui hunc minimus appellatus Clupea venam quandam eius in faucibus mira cupiditue appetens morsu exanimat. Plin. lib. 9. & 15.

APODOSIS.

Nullius vires contemnendæ, quippe *habet & pilus umbram suam.* Pub. Syrus: & quæ parua initio putantur late manant incrementis.

Nascitur exiguus, sed opes acquirit eundo,

Quaque venit multas accipit amnis aquas.

Quem Taurum metuis vitulum mulcere solebas,

Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit.

Ouidius.

XXII. AVRATA PISCIS.

Dives meticulosus.

AVrata omnium piscium timidissimus est, ὁ χέυσθης ἢ ἐξ ἰχθύων ἀπαίτων δειλότατος. Nam sub Arcturi tempus, cum maris accessus & recessus maximè fiunt, & eo altius exaggerata arena ad littus relinquitur, vt naues sæpe ex omnibus aquis nudæ in terra relinquuntur. Tum piscatores, postquam populorum arborum ramos frondibus conuestitos paxillorum modo in mucronem acutos in arenam defixere, discedunt: post autem rursus accedens mare secum imbellem Auratarum multitudinem attrahit. Quæ ubi æstus reciprocavit & recessit, in exigua aqua concauis locis retenta relinquuntur, & verò ramorum metu quiescunt. Adeo nimirum ramos vento agitados exhor-

rent, vt ne loco quidem se commouere audeant. Quamobrem primo cuique magnum numerum meticuloſorum piſcium capere & ferire licet: Neque modo ab vſu piſcandi inſtructi, ſed etiam totius piſcationis rudes, atque adeò pueri & ſœminæ capere poſſunt. *Ælian.lib. 13.cap. vlt.*

A P O D O S I S.

An ideo metuit, quod aurum ſecum portet? aureo colore ſubrutila.

*Sic timet inſidias qui ſe ſcit ferre viator,
Quod timeat, tutum carpit inanis iter.*

Contra paupertas, *ἔπλεον ἔχμα.*

XXIII. BALÆNA CVM MUSCVLO.

Rationis ductus.

Balæna, non modo eſt immani corporis vaſtitate, ſed obrutis etiam plerumque graui ſuperciliorum pondere oculis caligat, neſciens quò iter tendere debeat. Tum magna Dei prouidentia muſculum piſcem, qui Balænae oculus dicitur, ſibi adhibet viæ comitem, is prænatat, iter dirigit, & inſtantia magnitudinem vada demonſtrat. *Plin. lib. 9. cap. vlt.*

A P O D O S I S.

Cupiditas immanis & cœca bellua, rationis & mentis oculo per huius vitæ ſalebras dirigenda. *Φύσει μὲν γὰρ δουραλίνων ὄρεξις.* vt ait *Plutarch. apud Stob. ſerm. 60. lib. 8.* Ratio autem & prudentia eſt inſtar illius muſculi quæ ideo rectè *ὄμμα τῆς ψυχῆς*, dicitur ab *Aristotele.*

XXIV. CALLIONYMYS.

Fracundus.

Callionymo piſci ait *Aristoteles*, in dextra iecoris fibra fel ſitum eſt, proportionem corporis maximè omnium copioſum: iecur autem ad læuum latus collocatum: ex quo ſymbolum eſt iracundiæ. *Menander in Meſſenia: τίθημι ἔχειν χολῶν σὲ καλλιωνύμου πλείονα.* Et *Anaxippus in Epidicazomeno, εἰς αὐτὴν κινήσῃ καὶ πείσῃσι τὴν χολῶν ἅπασαν ὥσπερ καλλιωνύμου ζέου.*

A P O D O S I S.

Difficili bile tumet iecur.

XXV. CANCER.

Prudentia.

IN vtraque Nili ripa aſpides latibulis ſe tegunt, & tanquam ædes ſuas homines, ſic hoc flumen omni alio tempore iucundè & ſuaui-ter accolunt. Cùm autem in agros per æſtatem Nilus redundaturus eſt, tum triginta circiter ante diebus, aquarum copia & Eteſiis ventis impulſæ promotæque, longius à fluuio in loca eminentiora vna cum ſœtibus ſuis demigrant: quod quidem munus à natura acceperunt, tanti vt fluminis, tamque operoſi quotannis acceſſionem non modo

non ignorent, sed ab eius etiam damno cauere sciāt. Testudines etiam, & Cancrī, & Crocodili in loca Nilo inaccessa id temporis oua transferunt. Vnde ij qui oua eorum offendunt, quantum & quatenus Nili rura irrigaturi incrementum sit futurum facillè colligunt. *Ælian. lib. 5. cap. 52.*

A P O D O S I S.

Cancrī & Crocodili prudentes significant, qui futura multo antequam veniant animo præfagiunt, & se ab omni periculo remotos tuentur.

Qui sua metitur pondera ferre potest. Martial. Epigr. 62.

XXVI. CAPITO PISCIS.

Innocentia.

Capito de piscium genere est, qui in paludibus degunt, continentissimus ac in victu temperantissimus esse creditur. Etenim nullam animantem inuadit, sed cum omnibus pacem seruare solet. Si verò in quempiam iacentem inciderit, hunc in suum prandium conuertit, non prius tamen attingit, quam cauda mouerit. Si immobilis sit hunc prædam sibi facit, si verò moueatur, eo intacto discedit. *Ælian. lib. 1. de Animal. cap. 111.*

A P O D O S I S.

Vel Capito symbolum est innocentiae cum se potius ieiunum malit, quàm alieno periculo viuere: vel timidos hostes, & inimicos significat, qui thrasones agunt, in mortuos ad prædam expediti; at si quis vim vi tantisper repellat, illicò diffugiunt tam timidi in periculis, quàm in victoria insolentes, vt de iis dici possit, quod habet *Ælian.*

Ἀπείμωπτος μὲν ἔχει τὴν ἀρετήν, κινηθέντος δ' ἀνέχεται.

XXVII. CEPVS. Ο ΚΗΠΟΣ.

Elegans.

Terrenum quoddam animal Pythagoras scribit in libro de mari rubro, circa idem mare procreari, & Cepum, hoc est, hortum, appositè idcirco nominari, quòd tanquam hortus variis coloribus distinguatur. Cùm est confirmata ætate, pari magnitudine est cum Eretrienfibus canibus. Iam porrò huius colorum varietatem, sicut ille scribit, animus nobis est explicare. Eius caput, & dorsum, & spina ad caudam vsque valde igneo colore sunt: tùm aurei quidam pili disseminati spectantur: facies alba ad genas vsque inde ad collum aureæ vittæ pertinent. Collum & pectoris inferiores partes, & anteriores pedes omninò albi. Mammæ duæ manum implentes cæruleo colore visuntur: venter candidus, pedes posteriores nigri sunt. *Ælian. lib. 17. cap. 8.* τὰ μὲν δὲ (inquit) περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ νῶτον, καὶ τὴν σπονδὴν οὐρανὸν τελειοῦνται, ἀκράτως πυρρὰ ὄντι, διάσπαστο δ' αὖ καὶ τοῖς χερσὶ σφιδæς πινὰ διασπαρμύμεναι. λευκὸν δ' τὸ πρὸς στήθεσιν, οἱ μὲν γὰρ τὸ παρὰ τὸν αὐτὸν. Ἐν τῷ δὲ γὰρ μὲν ταυρία χρυσοῦδες κατέσπιναι εἰς τὴν δόξαν, ταυτὴς δ' τὰ σέρρα μαζαὶ τὸ κατὰ τὴν οἰ πόντος δ' οἱ περὶ τοὺς λευκαῖς εἰς πάντα μάζοι δ' χρυσοῦς ἀπὸ κρητὸν, γαστὴρ δ' λευκὴ, πόδες δ' οἱ κατὰ τὸν μέλανος εἰς τὸν

APODOSIS.

Cepus typus est elegantis vario gemmarum vestiumque cultu col-
lucens, cætera muti; sic apud Avianum:

Distinctus maculis, & pulchro pectore Pardus

Inter consimiles ibat in arua feras.

Et quod nulla graues variarent terga leones,

Protinus his miserum credidit esse genus.

Cætera sordenti damnans animalia vultu,

Solus in exemplum nobilitatis erat:

Hoc arguta nouo gaudentem Vulpis amictu

Corripit, & vanas approbat esse notas.

Vade, ait, & pictæ nimium confide iuuentæ.

Dum mihi consilium pulchrius esse queat.

Miremirque magis quos munera mentis adornant,

Quam qui corporeis enitueret bonis.

Fabula 40.

XXVIII. CITHAROEDVS PISCIS.

Scientia simulata.

In mari rubro piscis procreatur, cuius corpus ita figuratum est, vt similitudinem lingulae eius latitudo gerere feratur. Squammæ non magnam tangentiaasperitatem habent. Cùm sub aureo est colore tùm lineis à summo capitis vertice ad extremam caudam, nigris sic distinguitur, vt eas citharæ fidiculas contentas esse dicas, vnde is citharædus appellatur: os ei pectus it & subsidet, idemque nigerimum est, cinguloque croceo circumligatur, vertex varietate distinguitur, fulgore aureo, & nigris quibuldam lineis, pinnas aureas habet, rufo colore multipliciter variatur, cauda est nigra, præter extrema: ea enim candidissimo colore asperguuntur. Alij item Citharædi picti nasci dicuntur, toto corpore purpurei, certis interuallis aureolas lineas possidentes. Eorum verò caput cingulis violaceis illustratur, vno quod est ante oculos ad branchias pertinente: altero secundum oculos, vsque ad medium caput excurrente: alio autem tanquam monili sic collum circumplicante. *Alian. lib. 11. cap. 23.* Sic Faber piscis qui Gallus Marinus & Ζεύς & Christopharus nominatur, omnia instrumenta fabrilia dicitur in seipso gestare. Vide Gesnerum in Fa-

APODOSIS.

Torquetur in vanos simulatores, qui specie duntaxat aut boni sunt aut docti. Citharædus enim fert citharam, nunquam canit. Vide Martial. epigr.

Emptis quod libris tibi bibliotheca referta est,

Doctum, & Grammaticum te Philomuse putas?

Iniquum est τεταμιῦναι διαταρῆν ἄνθρωπον καὶ ἄρῶν, καὶ ἀεισέπας δικάσαι σοφίαν
ἀσεβήγμων, Maximus Tyrius in libello de vita practica.

XXIX. CONCHÆ SENSVS.

Homo voluptuarius, & animalis.

Carent conchæ visu, omnique sensu alio quàm cibi, & periculi.
Plin. lib. 9. cap. 30.

APODOSIS.

Tantus est stupor voluptuarius, ut nihil nisi de fuga austerioris vitæ, & hilarioribus epulis cogitent, ad honesta quæque & surdi, & cæci. Nam ut plurimum.

Παρεῖν γαστὴρ λεπτόν οὐ πικτεῖ νόον.

XXX. CORDYLVS.

Vita actiua & contemplatiua.

Cordylus piscis in terra pariter & aqua degit: solet igitur ex alto quasi ex umbraculis prodire in solem: in quo periculum est ne radiis ambrustus, extabescat, antequam remeet in mare. Athen. lib. 7.

APODOSIS.

Cauere sibi debent prudentes religiosi, ne cum ex cœnobiis, quasi ad solem prodeunt, hominum salutem pro virili adiuturi, ipsi periclitentur, & sæcularis amoris labe illiti intereant: sed diu in otio meditentur, quomodo se salutaribus remediis aduersus pericula muniant: ita fiet quod ait Poëta,

Maiores post otia Virtus.

XXXI. CROCODYLVS IBIDIS PENNA

RETARDATVS.

Hæreticus egregij alicuius hominis scriptis coercitus.

Compertum est Crocodilum improbißimum animal, si penna Ibidis defricetur, adeo obtorpescere & debilitari, ut immobilis reddatur, omnemque pristina rapacitatis violentiam obliuiscatur. Horus Niliacus lib. 2. 77.

APODOSIS.

Cadit omnino in furiosum hæreticum, aut virulentum calumniatorem quem eruditi, & grauis hominis calamus restrinxerit. Talis Pelagium Augustinus, talis Iouinianum Hieronymus, talis pestiferum Arium πενταθλος Athanasius, tales Caluinum & Lutherum innumeri doctores Catholici verbo Dei fregerunt.

Sidereo clypeo, & cælestibus armis.

XXXII. CROCODYLVS AD PALMAM

RELIGATVS.

Crucis victoria.

Augustus ille Cæsar Ægypto pacata Crocodilum animal horribile ad palmam arborem cateua religatum in nummis cudi voluit. Videtur & hodie nummus cum inscriptione. *Nemo antea religauit.*

Christus Dominus Egyptum, hoc est mundum vicit, & exitialem generis nostri Alastorem depressit crucis arbore constrictum. Angustinus sermo. cxxxvii. de tempore: tunc etenim Dominus noster Iesus Christus illum tenebrarum mortis principem colligauit, legiones illius perturbauit, portarum inferni ferreos vinctes confregit, omnes iustos, qui originali peccato adstricti tenebantur, absoluit, in libertatem pristinam reuocauit, & peccatorum tenebris obsecratos splendida luce perfudit. Aliud exemplum affert S. Isidorus: Enydros inquit serpens siue Ichneumon in Crocodili viscera illapsus eoque perempto saluus exiliens, typus est resurrectionis Christi.

XXXIII. CROCODILI CATVLVS.

Indoles improba.

CROCODILI cum ex sese pepererunt, hoc experimento legitimum à spurio internoscunt, vt si quid catulus simulatque exclusus est, rapuerit, in reliquum tempus in Crocodilini generis numero loque à parentibus ducatur: sin ignauia eum ipsum retardauerit, ad comprehendendam alicundè muscam, aut lumbricum, aliamve bestiolam, aut lacertulam, eum parens tanquam à se degenerantem, nihilque ad se pertinentem lacerat: atque videntur vt ad Solis radios Aquilæ suorum ingenuitatem experiuntur, sic celeri alacritate prædam capiendi Crocodili: vtrique scilicet non temerario suos affectu, sed ratione amantes. *Ælian. lib. ix. c. iii.*

APODOSIS.

Crocodilus suos agnoscit ex rapina, haud dissimiliter parentes improbi germanam sobolem ex vitiorum suorum imagine. Oedipus apud Senecam tales esse filios gloriatur.

Ego sum? meorum exempla facinorum appetunt,

Me nunc sequuntur, lauda & agnosco libens,

Exhortor aliquid vt patre hoc dignum gerant.

Agite, o propago clara, generosam indolem

Probato factis, gloriam ac laudes meas

Superate.

XXXIV. CROCODILVS AD SVAM.

Voluptatis illecebra delinitus.

CROCODILVS capitur obiecto suis tergo, quod deuoret, & gruniente porcello, ad cuius vocem accedit, tum primum ingesto oculis luto cæcatur, exin facile debellatur. *Herod. lib. ii.*

APODOSIS.

Typus est voluptatis, de qua S. Paulinus carmine ad Cytheriam.

Blandis dolosa retibus,

Si lege mentis ista lex sit fortior,

In iura peccati trahet.

Malefuada verbis, fraudis arte dulcibus,

Animam virilem effaminat.

Excæcat oculos mentis, & radit caput.

Spolians & exarmans fidem.

XXXV. CYTHARVS.

Charitas.

Cytharus piscis habere dicitur, καὶ δὴ αὐτὸν καὶ πλατῆαν, cor latum, & album. Athen. lib. 7. pag. 305.

A P O D O S I S.

Syncerus Dei amor nullis fordidi animi angustis restrictus, sed late in hominum utilitates diffusus, de quo simplicitudinem respicias, merito illud Poëtæ dici possit,

Cer mundi instar habens.

XXXVI. DELPHINVS.

Princeps mansuetus.

Delphinus solus inter pisces caret felle. Athenæ. Dipnosoph. lib. viii. ex Aristotele.

A P O D O S I S.

Mansuetudo principum est propria. Seneca lib. i. de Clementia: Nullum Clementia ex omnibus magis quam regem & principem decet. Salust. præclare dixit, Qui benignitate, & clementia imperium temperauere, his candida & lata omnia fuisse: etiam hostes æquiores, quam alii ciues.

XXXVII. DELPHINVS ANCHORÆ

IMPLICATVS.

Festinandum lente.

Delphinus anchoræ implicatus Augusto, & Tiro Imperatoribus pro insigni fuit, quod superiori sæculo Aldus Manutius suis libris præfixit: habuit autem Vlysses pro familiari signo Delphinum, vnde Δελφινόσημος appellatur à Lycophrone. Δελφινόσημος, κλέψ. φε. νινος δαΐς.

A P O D O S I S.

Hoc signo demonstratur lenta festinatio & modus in rebus, quæ res omnium solet esse saluberrima. Δουτέραι φερίτιδες σφώτεραι.

Minus pigrasse quam properasse est nefas.

Accius in Chrylippo.

XXXVIII. DELPHINES CÆRANI.

Gratus animus morte fortior.

Cæranus quispiam Delphines captiuos ad Byzantium pecunia redemit, & in mare liberos dimisit. Non excidit gratissimis piscibus beneficij memoria: hominem enim postea cū nauis esset submersa, exceperunt, & placide collocarunt in portu, Cū vero fato functus

esset, & exequiarum pyra arderet in litore, frequentes exiluerunt è mari, nec nisi restincto rogo quasi officiosissimi amici discesserunt. *Ælian. lib. viii. cap. iiii.*

A P O D O S I S.

Beneficij memoria apud ingratos cito consenescit, eamdem apud gratos ne lethæ quidem fluius restinxerit. *Gratum hominem semper beneficium delectat, ingratum semel.* Senec. de Beneficiis.

XXXIX. DELPHINVS SEMPER MOVETVR.

Diligentia seu vigilantia.

Delphinum perpetuo motu præditum esse ferunt: nec quoad viuit (ne dormiens quidem) à motione conquiescit: Cum enim necesse habet dormire ex alto ad summam aquam elatus, vt totus videatur, dormit: non enim somni expers est, atque ita dormiens in profundum tandiu depellitur, quoad imam sedem maris contingat: ad quam postquam funditus delapsus est, terræ pulsû è somno excitatur, deinde ex alto emergit, ac repetito somno similiter atque prius ad maris fundum appulsus, expergiscitur, tum rursus eminet extra aquam: & hoc ipsum sæpe facit, eamque ob causam inter quietem & actionem agens, nunquam omnino à motu quiescit. *Ælian. lib. xi. cap. xxii.*

A P O D O S I S.

Præclarum vigilantia exemplum maximè vero principibus, quos oportet. *Stantes mori.*

Vita ipsa vigilia est. Hæc mens Hannibalis.

Pænis vt ad somnos, vix totam cursibus acta

Indulset publi noctem, vigil ille, nec vllam

Ad requiem facilis, credensque abscedere vite

Quod sopor eripiat tempus. Silius Italic. lib. xii.

XL. DELPHINI.

Amor parentum in sobolem.

Delphini teneros catulos ex aliqua causa consternatos rursus excipiunt, & ventre complectuntur. *Basil. in Hexam. hom. 8.*

A P O D O S I S.

Parentum φιλοστοργία in paruulis fouendis vel Christi amor, qui est noster ἰεὺς ἰηδὺς in pisciculos, quos fouet in visceribus suæ charitatis. Accedit quod teneræ soboli veteres Delphini tanta mansuetudine & cura aduarent vt pædagogi videantur iuuentuti propositi. Quod fufius describit Oppianus de piscatu lib. i. Id vero Christus facit, & nobis ter vitæ, matris indulgentissimo amore non modo complanat, sed præt, nostras in se sarcinas recipiens.

Ὡς δ' ὅτε Μισοπόλων ἐξῆλθον ἀπὸ πᾶντες ἰωσὺν,

Ἀπρίοι οἱ εἰς αὐτὸν πᾶντες ἐπίσταντο τὸν ἐγγὺς ἐπὶ πύλαις.

Ὡς ἄρα καὶ λαφύρες ἐοῖς πείθεσθαι Τεκνῆς

Εἰσπονται, Vide Oppian. lib. I. de pisc. vers. 680.

XLI. DRACO MARINVS.

Indocilitas.

DRaco marinus si manu dextra attrahatur, violenter enititur, sinistram si iniicias, cedit & cadit. *Ælian. lib. v. cap. xxxvii.*

APODOSIS.

Multi æqua ratione regi nolunt, sed viis obliquis trahi, nihil ab iis obtineri potest quod non violentis rationibus extorqueatur.

Nolo irascaris liberè si dixerò,

Dij̄s est iratis natus, qui est similis tibi. Phædrus.

XLII. THYNNVS.

Prudentia.

Thynnus Aristoteles tradit in pontum nauigantem dextrum littus radere, exiréque lauo, quod oculo dextro plus cernat, hebetè sinistro. *Athen. lib. 7. pag. 301.*

APODOSIS.

Thynnus prudens, & consideratus homo: dextrum littus, amica securitas: oculus dexter, recta cognitio, seu ratio: *Senec. 2. de benef. 18. Duce ratione per totam vitam eundem est, minima, maxima, que ex eius consilio gerenda sunt.*

XLIII. ECHINVS LACONIS.

Mala toleranda sunt, cum emendari non possunt.

Demetrius Scephius lib. xxvi. Troiani apparatus, scribit, Lacōnem quendam ad epulas inuitatum, Echinis marinis illatis mensæ, vnum arripuisse, ignarum quisnam vsus foret eius cibi, atque adeo non obseruantem, quomodo cæteri conuiuæ illo vescerentur. In os igitur coniectum simul cum testa, dum frangere cum stridore conaretur, esu offensum, nec intelligentem quis asperitatis esset renixus, dixisse: O scelestum edulium, neque te iam mollitum abijciam, neque postea sumam vnquam: ὦ φαῖσμα μαερόν! οὐτὲ μὴ νῦν σε ἀφίσω μαλακιδίης, οὐτ' αὖτις ἐπ' ἀβόροι. *Athen. lib. iii.*

APODOSIS.

Tolerantur aliquando mala postquam semel admissa sunt, quòd maiori fortasse incommodo expellerentur.

Patiere quod datur, quando optata non dabunt.

Cæcilius.

XLIV. ECHINVS MARINVS.

Fides & Prudentia.

Echini marini futuræ tempestatis præscij, lapillis in tergum coniectis se operiunt, & arena saburrant, ne fluctibus obortis, ob leuitatem allidantur ad littora. *D. Ambros. in Hexamero.*

Prudentiæ & grauitatis typus, vel certè fidei, quæ nos roborat & confirmat, ne quid in opinionum falo fluctuemur. Simile quod dictum alibi de sapiis ad saxum adhærescentibus.

Traiecta syrthes, anchora iacta mihi est.

XLV. EXCÆTUS.

Prospere aduersa turbata.

EXCÆtus piscis tranquillo mari ex alto emergit aurea ridentis cœli serenitate illectus: cum ecce ad apricum Solem quieto & nihil tale cogitanti Parendistæ aues insidiantur, & sapius inuadunt. Athen.lib.vi. pag.cccclii.

A P O D O S I S.

Tales sunt res, spesque humanæ, nobis cum serenum esse putamus, repentini malorum turbines ingruunt. Cic. 1. de Orat. *Qui locus quietis & tranquillitatis plenus esse videbatur, in eo maxime molestiarum & turbinum tempestates extiterunt:*

Nemo confidat nimium secundis. Senec.in Thyeste.

Fortuna male feditur. Minutius in Octauio.

Nota est in hoc argumento Solis viatorem spoliantis fabula, quod Boreas frustra tentarat.

Protinus impulsus ventis circumtonat æther,

Et gelidus nimias depulit imber aquas:

Ille magis duplicem lateri circumdat amictum,

Turbida summos quo trahit aura sinus.

Sed tennes radios paulatim crescere Phœbus

fussèrat ut nimio surgeret igne iubar:

Donec lassæ volens requiescere membra viator,

Deposita fessus veste sederet humi.

*Sol viatorem
spoliat.
Auianus
Fabul.4.*

XLVI. FASTEN PISCIS.

Bonitas & mansuetudo.

FASTEN piscis est in cuius ore marina aqua salsaque mox fit dulcis. Vincent. Hist. lib. 18. cap. 54.

A P O D O S I S.

Bonum & mansuetum ingenium amara quæque sua dulcedine temperat. Plautus. *Optimum est ærumnæ condimentum æquus animus.* Rectè idipsum Christo accommodabitur: quippe piscis est ille à Sybilis prædictus, qui semel haustas vitæ nostræ acerbitates nobis miri quadam suauitate decoxit, quo in posterum nobis omnia faciliora leuioraque viderentur: Memini ita accommodatam parabolam à viro nostræ Societatis pererudito.

XLVII. GLAUCVS PISCIS.

Amor parentum in sobolem.

Glaucus piscis pater factus, quos sustulit ex coniuge, diligentissime cauet, ne insidiis petantur, neve pernicies vlla eis inferatur. Itaque donec læti ac sine timore natant, tandiu ille custodire non intermitit: nunc à tergo cum eis natans, nunc vero non à tergo, sed adnatat modò ad vnum eorum latus, modò ad alterum. Si quis vero ex paruulis timere cœperit, ille timore cognito, ore hiantē, paruulum excipit: deinde timore præterito, quem deuorauerat, reuomit qualem acceperat: ille rursus natat. *Ælian. lib. I. de Animal. cap. xvi.* Similiter fortis caniculæ marinæ metu in vterum matris ingrediuntur & regrediuntur. *Ælian. lib. I. c. xvi.*

A P O D O S I S.

Hac icone significatur amor & sollicitudo parentum in teneram prolem; vel certè Dei in homines plusquam materna *φιλότης*, quos in aduersis tegit, in prosperis gloriosos ostentat.

*Sic glaucus altam piscis arans Thetin,**Dum nigra Ventis æquora sæuiunt:**Prolem sub aluum vix regressam**Visceribus fouet inquietis.**At cum Fauonij blande animæ volant,**Reponit auctæ pignora Tethyi:**Mox victor incedit superbum,**In catulis numerans triumphos.*

XLVIII. LUCERNA PISCIS.

Apostoli.

Subit in summa maria piscis, ex argumento appellatus lucerna, linguaque ignea per os exerta, tranquillis noctibus relucet. *Plin. lib. ix. cap. xxvii.*

A P O D O S I S.

Lucerna mundi beati Apostoli, qui terrarum orbem sua luce colustrarunt, & linguis igneis præditi offusas rebus humanis tenebras dissiparunt, inter huius vitæ turbines, & maria placidissimo fulgore collucentes.

Solemque uauum noua sidera portant.

XLIX. MELANVRI CAVTIO.

Securitati male creditur.

Melanuri cum placidum, & quietum est mare, ad imam maris sedem in petris, aut algis quiescunt, tegumentoque proteguntur, quocumque corpus occultari potest; contra cum aduersa tempestas est, & pisces alij in altum ex fluctuum impetu descendunt, hi tum fiducia implentur, simul & ad littus appropinquant, & ad petras adnatant: nescio enim quomodo prænoscent quo die, nocte cū feritas

maris, & immanitas efferuescit, tum à piscatoribus non adiri mare.
 Elian. de Animal. lib. i. cap. xlii.

A P O D O S I S.

Sperat infestis, metuit secundis

Alteram sortem, bene preparatum

Pestus. Horat. Od. x. lib. ii. catm.

L. MVLLVS GREGALIS.

Fruges consumere natus.

Mvllus gregalis dentibus est serratis, totus punctis maculosus, carniuosus, post tertium partum sterilefcit, vermiculis quibusdam in vtero genitis, qui conceptum fœtum absumunt. Athen. lib. vii. pag. cccxxiv.

A P O D O S I S.

Monachi aut optimi sunt, qui proficiunt, aut pessimi qui degenerant. Serrati dentes, gula: puncta, maculæ vitiorum: sterilitas, virtutis post aliquot actus remissio: vermes, peccata occulta. D. Augustinus epist. cxxxvii. *Ex quo Deo servire cœpi, quomodo difficile sum expertus meliores, quàm qui in monasterijs profecerunt: ita non sum expertus peiores, quàm qui in monasterijs ceciderunt: ad summum pulchrè monet: Nolite propter amurcam qua oculi nostri offenduntur, torcularia detestari, vnde apothecæ Dominicæ fructu olei luminosiori implentur.*

LI. MVRÆNA.

Fra laceßita.

Mvrena plaga vna per ferulam accepta torpescens perstat: sin plures, ira incenditur, καὶ μίσηται ὁ πληθεύων νόσηται ἡ σάρξ, ἡ σὺν ἡμῖν εἰς τὸ πλεονέχης, εἰς θυμὸν ἡμῶν πλεταται.

A P O D O S I S.

Furor fit læsa sæpius patientia.

LII. MVRENÆ ACETVM.

Seueritas nimia.

ACeti gustu Murenas in rabiem agi ferunt. Plin. lib. ix. cap. xxiii.

A P O D O S I S.

Multi seueritatis acrimonia efferantur, qui leuioribus clementiæ remediis ad animi æquitatem, & moderationem possent reuocari, Claud. *peragit tranquilla potestas, Quod violenta nequit.* Procul ille Pescennij Nigri truculentus rigor, qui Palestinis rogantibus vt ipsorum census leuaretur eo quod regio esset grauata, satis inclementer respondit: *Vos terras vestras leuare vultis, ego etiam aërem vestrum censere cuperem.* Quo responso absque dubio miserorum mortalium animos in sui odium efferauit.

LIII. MYRÆNA CRASSI.

Dives fatuus.

Pisces quoque cicures, & mansueti euadunt, & cūm appellantur, intelligunt, & ē manu largientium cibos capiunt, vt anguilla sacra in Aretusa. Muræna etiam Crassi Romani omnium prædicatione celebrata, sic in auribus, & gemmis distincto monili, tanquam sane eximia formæ pulchritudine puella ornabatur, & appellantis vocem Crassi agnoscebat, atque ad eum adnatabat: Cūmque quippiam ei porrigebat edendum, prompto, & parato animo accipiebat. hinc ille mortuam fleuit yberius, atque honore sepulturæ affecit. Et cum aliquando Domitius in hunc dixisset, Stulte Crasse, Murænam fleuisti mortuam. Ad hæc respondens Crassus: Equidem, inquit, de bestię morte fleui: Tu vero nullos ne ex trium quidem vxorum interitu, quas ad sepulturam dedisti, luctus percepisti. *Ælian. lib. VIII. cap. IV.*

A P O D O S I S.

Muræna sunt in auro atque argento, diuites fatui indocti. *In animo enim non in patrimonio diuitia.*

LIV. NERITES.

Amor mundi.

Nerites hominum simul & deorum formosissimus, quo cum Venus etiam in mari se oblectarit, magno illum amore prosecuta. Cūm vero iam tempus fatale aduenisset, & Venerem, diis cœlestibus, iussu patris, inscribi oporteret: audio eam de mari exeuntem, Neritem quoque suas delicias secum abducere voluisse, illum verò recusasse, quod inter parentes, ac sorores viuere, quàm cœlo potiri mallet. Et cūm alas quoque, quandocumque voluisset, ad volandum sibi producere posset, hoc quoque munus à Venere (ni fallor) acceptum, aspernatus neglexit: Quamobrem indignata Iouis filia, illum in Cochleam eiusdem nominis conuertit: comitem vero, & ministrum illius loco cupidinem ipsum quoque iuuenem, & formosum sibi delegit, & alis quas Nerites habuerat, eundem induit. *Ælian. XIV. cap. XXVIII.*

A P O D O S I S.

Digni sunt omnino qui Cochleæ fiant, quicumque terram cœlo anteferunt, & rerum humanarum desiderio inescati circumfluentes omni felicitate cœli delicias contemnunt,

O curæ in terras animæ, & cœlestium inanes!

LV. ORCYNVS.

Salus damno leuiori emptæ.

Orcynus cetaceus piscis prouidens est, & natura non arte quæ sibi maximè conducant, intelligit. Itaque cum hamo transfixus fuerit, in maris altitudinem seipsum impellens ac deprimens, ad solum allidit: & hamum oris pulsatione expellere cupit, quod si id minus fieri queat ab hamo exceptum vulnus luculentius infert, dilatatque.

atque exiliendo id quod sibi molestiam exhibet, expuit, abiecitque.
ἐκρύψας τὸ πρᾶγμα καὶ ἀποβάλλων τὸ λυπεῖν.

APODOSIS.

Orcynus symbolum est eorum qui vitam & salutem redimunt leuioribus detrimentis, *pro toto bene pars deperditur, & ne peream, pereco.* iuxta id quod dixit Tertullianus ad Martyres. *Aliquid amittere ut maiora lucreris. Periculo euasisse per se premium est.* Ignatius Diaconus.

LVI. OSTREA AD VNGVENTVM.

Voluptas capiens homines.

INdi piscatores alabastrum vnguenti effundunt, cuius suauitate capta Ostrea, inebriata ferreo stylo configuntur. Philostr. lib. III. c. vlt. *πρὸς ἧς ὁ Ἰνδὸς τὴν ὀστρὴν τὸ δέμαρ αὐτῆς τὸ μῦρον ποιεῖται, τὸ δ' αὖτις γυνταί τε καὶ μεδούσιν αὐτῇ, καὶ τὰς τε διεσπένεται.*

APODOSIS.

Quasi piscator est voluptas: vnguentum, delitiae: Ostreum vero voluptuarius. Quis nescit vetus Platonis dictum, qui *Escam malorum voluptatem* appellat, quod ea videlicet capiantur homines, ut hamo pisces. Cic. de senect.

LVII. OSTREI SANIES IN MARGARITAM.

Martyrum Sanguis.

OSTREA stylo traiecta saniem emittunt, quæ excerpta laterculo concreuit in margaritam. Philostr. lib. II. in vita Apoll. cap. vltim.

APODOSIS.

Mundus, veluti fretum est, pretiosum Ostreum, martyr; stylus piscatoris, gladius carnificis; sanies, sanguis: margaritæ, decora martyrum, & accepta pro Deiglora vulnera. D. Chrysostr. de Natiuitate II. Machabæorum: *οἵ ται μαρμαρυγαὶ καὶ καμπύλωνες ἐν τῷ σωματίων ἑσθλῶν καὶ τούτων, αὐταὶ ἀποπελοῦσι τὰ διαβόλα τὰς ὀφείας.* Non margaritas modo, sed fulgores & coruscationes nominat ex ipsis emicantes corporibus quæ demonis oculos lebetant.

LVIII. PAGVRVS.

Prudentia.

PAgurus Cæneri genus, quitandiu se continet in antro, quamdiu vetere testa est exutus. At postquam noua denuo cœpit armari, hoc veluti præsidio confirmatus egreditur; & latebras quas verno tempore tantisper incoluerat, relinquit: & nouo indutus tergo, nouis aculeis rigescens, aduersarios contemnit, quos prius suis viribus diffusus declinabat. Vide Iunium in adagiis.

APODOSIS.

Prudentes suas vires metiuntur, nec se bellorum alex committunt, antequam bonis armaturæ præsidis sint muniti. *μικρὸν ἔπ' ἐν τειχεύματι.* Gregor. Naz.

Calumnia.

Pastinacæ marinæ radius ab omni medicina inuictus existit, etenim primum vt pupugit, statim interficit, quod quidem ipsius telum vel rei maritimæ peritissimi exhorrent. Neque enim alius quisquam, neque vulneratrix ipsa medicinam facere potest, hoc scilicet dono soli quondam à diis hastæ Pelei concessio. Ælian. lib. I. de Anim. cap. LVI.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Virulentæ linguæ maledicus Pastinaca rectè significatur.

Φιλολοιδορῆσι γλώσσῃς

βέλτεται κούφα. Anacreon.

LX. PASTINACÆ FATVM.

Saltatio exitialis.

Pastinacas capiunt qui earum piscationis studiosi sunt, & desiderio non frustrantur, in hunc inodum. saltant & canunt quàm possunt suauissimè, illæ vero tum auditu mulcentur, tum spectanda saltatione se oblectant, & adnatant propius. At piscatores sensim, ac pedetentim recedunt. Ibi tùm dolus in miseras structus apparet, quæ saltatione & cantu allectatæ fuerant, retibus iam extensis inclusæ capiuntur. Ælian. lib. I. de anim. cap. xxxix. idem de paguris ait & Thriffis lib. VI. c. xxxi. & xxxii.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Tales improbi ridendo in exitium ruunt, & quod ait Satyricus.

Non vnquam reputant quanti sibi gaudia conscent.

Iuuenal. Satyr. 6.

LXI. PAVONIS FLVVIATILIS CAUDA.

Finis bonus.

Apud Indos Pauones sunt pisces cauda aurea insignes. χρυσῇ δὲ τῇ οὐρῇ. Philost. lib. 3. c. I.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Bonus finis cauda est aurea. Eustatius ad Iliad. 4. χρυσὴν ἐπιτιθέναι κορώνῃ, auream imponere coronidem dici notat συμβολικῶς, in eos qui laudatum finem suis operibus imponunt.

LXII. PEDUNCVLVS.

Parasiti.

Pedunculus piscis ignauus omnique arte & industria destitutus, Delphinum sectatur, & eius præda tanquam locuplete mensa pinguefcit. Ælian. lib. 9. cap. 7.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Typus parasitorum, qui solent

Aliena vinere quadra.

Amoris Sympathia.

PHyfa Ægyptius piscis admirabili natura præditus est, nam eum notationem habere ferunt quando luna augeatur & diminuatur, cuiusque iecur cum Luna pariter decrefcere pariterque recrescere: corporis habitu modo esse opimo, modo gracili & tenui. *Ælian.* lib. 12. cap. 13. de Animal.

APODOSIS.

Affectus hominum pro rerum quas ipsi amant, habitu, vel crescunt, vel minuuntur & omnino se ad rei dilectæ modulum componunt: Mater enim amoris est similitudo. Plato in conuiuio *ἡμολογῶν ὁμοίῳ αἰσὶ πελάζει*. Talis est ille Lycidas apud Calpurnium Egloga 3. in exoratione.

Non sic districta macrescit turdus olina,

Non lepus, extremas legulus cum sustulit vnas:

Vt Lycidas domina sine Phyllide tabidus erro,

Tesine va misero mihi lilia nigra videntur,

Nec sapiunt fontes, & acescunt vina bibenti.

At tu si venias, & candida lilia fient,

Et sapient fontes, & dulcia vina bibentur.

LXIV. PHYSALVS.

Gula.

IN Mari rubro, sinu Arabico, piscem Leonides Byzantius gignit ait, Gobio ætatis perfectæ, non magnitudine inferiorem: nullos oculos, nullumque os habentem more piscium: branchias tamen his innatas esse, capitis figuram etsi minus expressam coniectari posset infra imum ventrem formam quandam leuiter contractam in sinum apparere, quæ smaragdi colorem reddit: hanc ei oculorum loco, & oris esse idem ait. *Ælian.* lib. 3. an. cap. 18.

APODOSIS.

Os habent cum oculis commixtum, atque confusum helluones: Quicquid videt ad explendam gulam concupiscunt, imo toti pœnæ ventres sunt,

Notæque per oppida buccæ.

LXV. PINNÆ ET CANCRI SOCIETAS.

Calliditas duorum.

Pinna animal marinum, è genere concharum est, pandit sese hiatus testarum, & carunculam extra conchas eminentem ex sese prætendit, tanquam esse circumnatanibus piscibus. Cum cancro comparandi tibi societatem facit: eamque ob rem cancer cum piscem quandam adnatat videt, illam leniter morfu admonet, tum Pinna magis ac magis conchas patefacit, intraque eas piscis adnatantis caput recipit, comprimitque: & piscem ita captum in cibo sumit. *Ælian.* lib. 3. cap. 29. Disertè quoque narratur à Plin. l. 9. c. 42.

APODOSIS.

Rectè & loco dicetur in geminos veteratores qui simplicem decipiunt.

Rem de compacto gerunt, quasi in velabro olearii.

LXVI. PINNOTERÆ.

Nobilitas inanis.

Minimi Cancrī, quos pinnoteræ vocant quo tutiores sint inanium Concharum testis se condunt, & cum creuerint, migrant in capaciores. Plinius.

APODOSIS.

Tales sunt qui maiorum se titulis tumentur, cum suis diffident virtutibus.

Virtute decet non sanguine niti.

LXVII. PNEUMON.

Voluptuarinus.

Pneumon piscis est ζαῖψυς, naturæ simul animalis, & plantæ particeps, itaque vt planta alimentum sumit, crescit, vegetatur, & hæc eius vita, sensus enim vt in arborea natura exilis est, & penè nullus. Plato in Phil.

APODOSIS.

Præclara imago voluptuariorum, qui in ganæ libidinumque vsu, summum bonum ponunt. Itaque adeò se potui, ciboque mancipant, vt humanum sensum exuere, & quasi ἀνδρὸς σπασθῆναι, vt loquitur Plotinus, id est, *arborescere* videantur.

LXVIII. POLYPVS.

Luxuria.

Ex piscibus libidinosissimum polypum, eatenus flagranti Veneris cupiditate incendi ferunt, dum & omnibus corporis viribus exhaustis debilitatus, & ad natandum & cibaria inquirenda tantoperè infirmus factus fuerit, vt postea aliis præda efficiatur. Cùm enim paruuli pisciculi, tùm cancelli & cancri ipsum exedunt, & conficiunt, quamobrem eum non amplius anno viuere dicunt, fœminamque etiam propter crebros partus ocys consumi. Ælianus lib. 6. cap. 28. de Anim.

APODOSIS.

Imago libidinosi qui Veneretotus vapidus, & putris, vt ait Persius, redditur, omnisque virtutis & bonorum omnium emortua fruge, in libidinum cœno languescit. *Sæuus criminum stimulus libido est, quæ nunquam manere quietum patitur affectum: nocte feruet, die anhelat, de somno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert consilium, amentes inquietat, lapsos inclinat.* Ambros. lib. 1. de Cain & Abel cap. 1.

Polypus cum aliis cibis pascitur (est enim edacissimus, ad fraudemque & infidias callidissimus) tùm verò sua ipse membra conficit. Nam si venatio deficiat, brachia sua deuorat, *ἐπὶ αὐτῷ γύπτει ἀνηεία, ἢ ἐαυτῷ προχέμων παρέσχε.* ac ventre sic saturato, inopiam venationis leuat. Deinde renascitur ei quod deest: hoc tanquam promptum prandium ad famem restinguendam comparante ipsi natura. *Alian. lib. 1. de Anim. cap. 17.*

APODOSIS.

Similiter inuidus aliorum insidens vitæ & fortunis, ipse tabe conficitur sui interfecto. *Prosper. lib. 3. de vita Contemplatiua cap. v. Inuidi odia inter se abscondunt, & in suos cruciatus enutrient.*

LXX. POLYPODIS CAPVT.

Bona malis permixta.

Polypodis caput cum esu suauissimum sit, difficilem somnum & turbulenta affert insomnia. Simile Ægyptus HomERICA quæ habet *φάρμακα, πολλά μὲν ἐθλὰ μμιγυμένα, πολλά δὲ λυγρὰ.* Plutarchus, de audiendis poëtis.

APODOSIS.

Bonum rarò syncerum est, & nullius mali contagione illitum: sed in rebus humanis omnia malis bonisve, tristibus & lætis permixta. *Synesijs Hymno. iv.*

Ὁ δὲ γὰρ θῆρας
Θεσμός ἀνάγκης
Διχόθεν διατῶς
Βίον οἰονόησι.
Τὸ δ' ἀκμωέστον,
Ἀμυγρὸν τ' ἀγαθόν,
Θεὸς, ἢ τὰ Θεῶν.

*Hæc enim terrena
Lex necessitatis,
Binis ex crateribus mortalibus
Vitam fundit.
Purum autem
Impermixtumque bonum,
Deus, aut diuina.*

LXXI. POLYPI AD CONCHAM.

Calliditas elusa.

Avidissimos esse concharum Polypos ferunt, sed illas ad tactum comprimi præcidentes brachia eorum, vltroque escam ex prædante capere. *Plin. lib. ix. cap. xxx.*

APODOSIS.

Ars arte, fraus fraude, vis visæpe repellitur & qui ad prædandum venerat, aliorum fit præda.

Οἱ αὐτὰ κατὰ πύχαι ἀνὴρ ἄλλω κατὰ πύχον. *Hesiod. Æg. pessimum vitium calliditas. Πανουργία ἐκούσιον ψυχῆς ἀπράσθημα. χαλεπὴν δὲ καὶ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἐγγράττου τῆς ψυχῆς ἀποροπὴν.* *Calliditas voluntarius animæ morbus, ægrè, vel potius nunquam sanatur, citius autem perimitur.*

PISCES. LIB. VIII.

LXXII. POMPILVS.

311

Luxuriosus.

Est autem Pompilus amator piscis ζῷον ἰσχυρὸν, utpote Venere genitus, & cœli sanguine. ὡς δὲ καὶ αὐτὸς γέγονας ἐν τῷ οὐρανῷ αἵματος, ἅμα τῇ Ἀφροδίτῃ. Athen. lib. 7.

APODOSIS.

In amatores luxuriosos, qui adeo furialibus inuerecundæ Venereis stimulis efferuescunt, ut cum Venere concreti & nati esse videantur. Piscium autem Venus fertur amantissima, ut à quibus molliter excepta fuerit cum Typhonem fugeret. Et fortè illi ex Pompilorum genere:

Venit ad Euphratem comitata Cupidine paruo:

Inque Palestina margine sedit aqua.

Dum latet, insonuit vento nemus, illa timore

Pallet; & hostiles credit adesse manus.

Utque sinu tenuit natum: succurrit Nympha

Et Dis auxilium fert duobus ait.

Nec mora, profiliit, pisces subiere gemelli:

Pro quo nunc dignum sidera nomen habent.

Ouid. Fastor. lib. 2.

LXXIII. PURPURA.

Gula capta.

Purpura vehementer gulosa est: longam linguam habet: ea penetrat quæcumque potest, & attrahit quæ comedit, eadem etiam capitur. Capiendi modus eiusmodi est. Paruam nassam densò contextu, exiguis maculis purpurarum piscatores contextunt: intus in media nassa Strombus piscis illecebra appenditur, ad eam alliciendam: purpura maiorem in modum linguam distendere contendens, eò pertinere, & Strombum ipsum assequi conatur: & ne ab esca quam ligurit, aberret, omnem eam necesse habet exerere. Itaque ipsa exerta fugit escam, quo ad plenitudinem intumescens retrahere non quit: unde fit, ut eam piscator liguratione irretitam comprehendat. *Ælianus lib. 7. cap. 34.*

APODOSIS.

Helluones improbi liguriendo per sæpè capiuntur.

Plurimus hinc æger moritur vigilando: sed illum

Langorem peperit cibus imperfectus, & harenis,

Ardenti stomacho.

Vive bidentis amans, & culti villicus horti:

Vnde epulum possis centum dare Pythagoreis.

Est aliquid quocumque loco, quocumque recessu,

Vnius sese Dominum fecisse lacerta.

LXXIV. RANA CONTRA HYDRUM CLAMANS.

Clamor inutilis.

Rana valido clamore Hydrum terrere conatur, sed ille, clamores negligens prædam arripit. Ælian. lib. 12. cap. 15.

APODOSIS.

Clamosi & minaces sunt contemnendi: Nam aiunt, *vehementius latrant timidi canes.*

LXXV. RANA PISCATRIX.

Planus.

Insigne Plani seu impostoris symbolum est Rana Piscatrix, quæ pisciculorum capiendorum magnas habet illecebras, longulos nimirum pilos, siue Appendices quasdam, quorum extrema crassis globulis præpilantur. Hos in turbidissimis & refertis limo locis abdita, porrigit ac prætendit, & adnatantes pisciculos veluti ad escam pilis ad se subductis comprehendit ac helluatur. Ælian. de Anim. lib. 9. 24.

APODOSIS.

Imago prædæ in damna sæpe pellicit. Ignatius Diaconus.

LXXVI. RANA MOECENATIS.

Arcana Principum non euloganda.

Eandem ob causam factum putant ut Mœcenas ille Augusto charissimus Rana seriphia literas signaret, cuius est ingenium ut perpetuo silentio torpescat. Cyrenis mutæ fuere Ranae illatis è continente vocalibus durat genus earum. Mutæ sunt etiam nunc in Seripho insula. Plin. lib. 9. cap. 63.

APODOSIS.

Significat eximiam silentij fidem, qua sibi commissæ Principis arcana servaret. *Vt quisque contemptissimus, & maxime ludibrio est, ita solutissima lingue est.* Seneca.

LXXVII. LAMPAS AD RANAS.

Calumniatorum repressio.

Obstrepunt ut solent insanis clamoribus ranæ, & Mineruæ ipsi molestæ sunt, quæ apud Homerum in Βαρυαρνομαχία. queritur, sibi infesta ranarum coactione caput obtusum, & soporem, quem vel maxime desiderabat, negatum. At si lampadem lacui, in quo tumultuantur ranæ, imminentem appendi cures, repente ut aiunt, luminis fulgore percussæ conticescunt.

APODOSIS.

Ranæ calumniatores sunt, qui ne Mineruæ quidem, hoc est literatis hominibus parcant, & usquequaque tumultuantur, ac si virtutis fulgor paulatim discussis tenebris clarius emicuerit, aut illustris alicuius viri præstantia compresserit, obtumescunt.

Invidiam placare parat virtute relicta?

Contemnere miser. vitanda est improba siren

Desidia, aut quicquid vita meliore parasti. Horat. Sat. 3. l. 2.

LXXVIII.

PISCES. LIB. VIII.
LXXVIII. SARGI CAPTURA.

513

Semen calamitatis cupiditas.

SArgis piscibus idonea domicilia saxa & cauernæ sunt, quæ non latus luminibus illuminantur, sed tanquam fenestellas paruulas habent, tanto interuallo distantes, quò pertinere & permeare solis splendor, earumque distantiam lumen Solis complere possit. Cùm enim Sargi luce delectantur, tùm verò Solis maximè radios sitientes expetunt. In loco multieodem habitant. Apud paludes & breuia vitam agunt, vicinam proximam & continentem se habere gaudent. Capras vehementissimè amant. Námque cum caprarum proximè & secundum littus pascentium vnus aut alterius umbra in mari apparuerit, protinus gaudio exilientes, summo studio adnatant, ac saltu non admodum ad saltandum idonei, capras attingere frustra affectant. Sensum caprini odoris percipiunt, etsi sub fluctibus natant, itaque voluptate gestientes, ad eas accedere student. Quoniam verò circa amorem adeò infelices sunt, ex his idcirco capiuntur, quæ tantopere desiderant. Nam piscator caprinam pellem extractam cum cornibus induens, insidias parat, Sole à tergo relicto, atque farinam caprino iure madefactam in eam maris partem spargit, ac abijcit, vbi habitare solent Sargi: quibus tanquam philtro quodam odoris supradicti allectati accedunt, farina vescuntur, pellis assimilata capræ permulcentur. Ex his autem piscator multos hamo robusto capit: cuius linea alba non ex arundine appensa est, sed virga de cornu arbore: simulac enim ad hamum adhæserit piscis, subtrahere expeditissimè conuenit, ne alios conturbet. Manu etiam capiuntur, si quis spinas, quas ad tuitionem sui excitant, à capite ad partem inferiorem reuocando & flectendo declinet, premendoque ex lapidibus in quos ad latendum se compellunt, extrahat. Ælian. lib. I. de Anim. cap. 23. Sic plumatis tunicis amicti aucupes, ceruorum tergoribus venatores. Contra purpurati Taurum, albatu Elephantum fugiunt. Plutarch. in Fortit. Alexand. pag. 588.

APODOSIS.

Species, & umbræ rerum decipiunt multos. Ea enim est ars Dæmonis, vt si cuius rei nos videat cupiditate illectos, eius vanissimam ingerat imaginem, & se in ea quæ amamus ipse componat, quo nos facilius decipiat. Amore igitur, quasi sagena cæcos venatur:

Τόπος ἔσως ἐν πύσιν ἐς αἶδος ἡγεμονεύει.

Ἐδοξέν γε καὶ θύωνας ἀποσώτιστο λόχῳ. Oppianus lib. 4. ἑλίου.

LXXIX. SCARI CAPTURA.

Mors ex luxuria.

SCarus cum aliis herbis marinis, tùm alga vescitur: omnium piscium ad Venerem est inflammatus. Causa cur capiatur est

Ttt

cupiditas inexplibilis in fœminam. Ea non ignorantes rei piscatoriæ peritissimi, hoc modo ei insidias ponunt, vt comprehensæ fœminæ summum os ad tenuem funiculum ex sparto confectum alligent, eamque viuam per mare trahant, vbi eorum cubilia esse, & in quem locum congregatur, norunt. Conficiunt etiam graue plumbum figura rotundum, longitudine trium digitorum, quo ex chordis appenso, trahitur Scarus fœmina captiua. Aliquis eorum nassæ in piscatorio nauigio accommodatæ os latè diducit, datque operam, vt nassa in Scarum captum conuertatur. Ea enim sensum demittitur, lapide ad certam mensuram facto. Mares verò non aliter, quàm homines ad conspectam amatam libidinis furore feruntur, circumque eam concursantes, alius alium peruertere, eique appropinquare, & contingere student, vt solent iuuenes vehementer amantes, aut osculum, aut vellicationem, aut aliquod quodpiam furtum amatorum venantes: qui deducit fœminam sensum & pederentim, insidiis collocatis, rectà ad nassam, cum amata dices ducere amantes. Cum proximè ad nassam hi accesserunt, plumbum in interiorem partem à piscatore tractum, & linea decidens, fœminam in nassam detrahit, quo simul influentes mares capiuntur: ac pœnam dant Scari eiusmodi furentis libidinis. *Ælian. lib. i. cap. ii. Meminit & Oppianus lib. iii. ἄλιου.*

A P O D O S I S.

Obscœni homines libidine in maxima capitis discrimina adducuntur, & tamen vt Scari tunc putant se,

Νίκης γλυκύδωρον ἔλκ' ἐν κέρτει. Oppianus ἄλιευ.

LXXX. ΣΚΟΛΟΠΙΣ.

Diuitia exitiosa.

CAllisthenes Sybarita 13. rerum Gallicarum. Nasceitur (inquit) in Arari Piscis ab indigenis *Σκόλοπις* nominatus, qui secundum aucta Lunæ albus est, secundum damna verò, omnino niger, & cum in extremam creuit magnitudinem, à propriis spinis confoditur, *καταβροχθισ* ὅ, *αὐαίρεται ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν.*

A P O D O S I S.

Diues avarus, & inconstans opportunè hac parabola significatur, cui sæpè nimia spinæ, hoc est diuitiæ, sunt exitio:

Hoc habuisse fuit, quod perisse fuit.

LXXXI. ΣΕΠΙΑ.

Hæreticus conuiciator.

Cum se à peritis piscatoribus captari cognoscit Sepia, suum atramentum, *σποσπράγμα*, emittit, quo circumfusa, ab oculis piscantium remouetur, eorumque perstringit oculos: piscatores verò, cum sit in eorum oculis, nihil tale vident. Sic Ænea tenebris circumsepto fefellit Achillem Neptunus, vt ait Homerus. *Ælian. lib. i. de Anim. cap. 34.*

APODOSIS.

Hæretici postquam firmis rationibus videntur, venenum calumniarum diffundunt, quo effugiant. Simile est quod Plin. lib. 8. cap. 15. habet de Bonaso. *Tradunt in Paonia feram quæ bonasus vocetur, equina iuba, cætera tauro similem, cornibus ita in se flexis, ut non sint utilis pugnae: quapropter fuga sibi auxiliari, reddentem in ea finem, cuius contactus sequentes ut ignis aliquis amburat.*

LXXXII. SEPIÆ ATRAMENTVM.

Calumniatorum libri.

SI lucerna infuso Sepiæ atramento accendatur, astantum vultus horribiles, & planè æthiopicos videri facit, quod Anaxilao tribuitur commentum. Plin. lib. 32. cap. 10.

APODOSIS.

Sepiæ atramentum est calumnia, quæ lucem, quâ quid purius est? inficit, & præclaros alioqui homines tetra specie induit: unde grauem malorum sarcinam in suum plerumque caput euocat. Num merito calumniatori inclamandum?

*Sed miserere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem nasum vini tentaueris vrsi.
Sit placidus licet, & lambat digitosque, manusque,
Si dolor, & bilis, si iusta coegerit ira,
Vrsus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus queras quam possis rodere carnem.*

Martial. lib. 6.

LXXXIII. SEPIA AD SAXVM.

Fides.

SEPIAM aiunt sæuiente tempestate minora saxaprehendere, & in eisdem utrâque promuscide velut anchora stabilitam quiescere. Athen. lib. 8. pag. 323.

APODOSIS.

Fides est saxum firmissimum, quo fluctuante opinionum salo, excipi & teneri oportet: *ἡ ἀποδοσία μὲν τοῦ καὶ κρητὶς ἢ πίστις.* Theodoret. λογ. α. *ἐπὶ πίστεως.*

LXXXIV. SIRENES.

Inuidia.

SIRENES aiunt sæuiente tempestate, quam suauissimè canere, contra sereno cælo & tranquillo mari tristes obmutescere.

APODOSIS.

Inuidos alienorum res aduersæ vehementer oblectant, prosperæ contristant & deiciunt. Prosp. de vita Contemplatiua lib. III. de bonorum malis gaudent, de profectibus lugent, de inimiciis gratiis ardent, deprehendi pectoris sui malitiam timent, semper amari, nunquam certi, amici diaboli, inimici etiam sui, omnibus odiosi, ad gaudenda anxij, ad plangenda læti, vtroque dispersi.

LXXXV. STELLA.

Veri amoris vis inextinguibilis.

Stella piscis quia ab Aristotele ἀστὴρ nominatur quòd in Stellæ mō-
 dum præclaro ludentis naturæ artificio sit efformatus : Brachiis
 enim quasi radiis quinque diffusus expanditur : in radiorum medio
 os est singula : inde alimentum in quinque partes distribuitur , vt in
 echinis internæ partes omnes indiscretæ sunt , vt in vrticis. Radiorum
 particulæ vinculis tenuibus connexæ facillè disrumpuntur. Aspectu
 pulcherrimus est ob exquisitam partium compagem. Habet autem
 tam igneum feruorem , vt omnia in mari contacta adurat , omnem
 cibum statim peragat. Arist. list. 5. οὗτω θαλάσσιος ὅστι τῶν φύσιν ἀπὸ τοῦ π
 αῖος λάβῃ παρὰ τὴν φύσιν ἔχει τὸν ἀπὸ τοῦ π

APODOSIS.

*Eternus est nullisque domabilis vndis.*LXXXVI. THYMALLVS PISCIS CAPTVS
A CVLICE*Cenodoxus.*

Pisces Thymallum Ticinus Italiæ fluius procreat , qui ad cubiti
 magnitudinem accedit : eius capti odor non indignam admiratio-
 nem habet , non enim vt cæteri pisces , pisculentum quendam mittit
 odorem , imò verò existimes te eius gentilem herbam recentem ex
 terra lectam manibus tenere , tanta sanè odoris suauitate fragrat , vt
 qui eum ipsum non videt , Thymum se gestare putet , atque is cum
 talis sit culice vili bestiola cuius esca imprimis delectatur , capi solet.
 Elian. lib. xiv. cap. xxii.

APODOSIS.

Tales quidem sunt præstanti singularium ornamentorum flore viri,
 qui cum retia declinent maiorum cupiditatum , vanæ gloriolæ aura &
 rumusculis capiuntur. Num Thymallus tam vili bestia captus iure
 inelamaret,

*Te natura dedecus,**Quod ferre certe cogor , bis videor mori.*

LXXXVII. TESTUDO MARINA.

Prosperitas periculosa.

Testudines tantæ magnitudinis Indicum mare emittit , vt singula-
 rum superficies habitabiles casas integant : capiuntur quidem

PISCES. LIB. VIII.

517

multis modis , sed maximè euectæ in summa pelagi antemeridiano tempore blandito, eminente toto dorso per tranquilla fluitantes. Quæ voluptas liberè spirandi, in tantum fallit oblitus sui, vt solis vapore, siccato cortice, non queant mergi, inuitæque fluitent, opportuna venantium prædæ. Plin. lib. 9. cap. 10.

APODOSIS.

Prosperæ fortunæ flatu sæpe deliniti homines sui obliuiscuntur, & in acerbissima mala incidunt: fortuna quos nimium fouet, stultos facit. Syrus.

*O funestus multis populi
Dirusque fauor, qui cum flatu
Vela secundo, ratis impleuit
Vexitque procul, languidus idem
Deserit alto, sauoque mari.*

Senec. in Octauia.

LXXXVIII. THEVDITES.

Milites ignaui.

TΟΙΣ Ερετριεῖς ἐπιστάων ἔλεγε, ὅσῳ Θευδίτας μάχαιραν μὴ ἔχειν, κατὰ δὴν δ' μὴ ἔχειν. Eretrienes subfannans Themistocles, dicebat, Theuditum more gladium quidem habere, cor autem non habere. Plutarch. Apoph. reg.

APODOSIS.

In ignauos, & imbelles, qui arma quidem, & præsidia habent quibus se aduersus hostes tueantur, sed animi imbecillitate, iisdem vti non possunt.

Sine animis nil arma.

Vel vt habet Accius in Epigonis.

Sine animo anima est debilis.

LXXXIX. TROCTA.

Calliditas.

Piscis Trocta cuius naturam, nomen & os declarant: dentes habet frequentes & continentes, quibus quicquid inciderit, perfringere potest. hamo captus solus ex piscibus non se ab hamo retrahit, sed impellit sese in ferrum, chorda consumere cupiens. Piscatores contra machinantur magnas ansas: ille verò quoniam quodammodo valet saltu, ansas sæpe transilit, ac linea qua agitur, concisa, ad domicilia reuertitur. Ælian. lib. 1. cap. 5.

APODOSIS.

Callidus callidum captans, sæpè hamum perdit: solent enim quod ait prouerbium,

Αλώπειζεν περὶς ἐτέρων ἁλώπειρα.

Contra vulpem vulpinari.

XC. VRANOSCOPIVS.

Vigil prudentia.

VRanoscopus piscis præter omnium animantium naturam, vnum oculum in summo capitis vertice habet, quo intendens, semper insidias vitat reliquorum piscium. Isidor. cap. 6. lib. 12.

APODOSIS.

Prudentis Typus est Vranoscopus qui semper erecto in cœlum oculo Deum contemplatur, & occurrentes in hoc vitæ pelago casus vigili circumspectione declinat. Opus, si quando alias, hoc lumine.

Πλεῖν μὲν γαῖα χακῶν, πλεῖν δὲ θάλασσα.

Hesiod. ἐργ. Porro Vranoscopus, idem est, qui ab Athenæo Ἀγνὺς & χαλλιόνυμος appellatur, lib. 8. piscis pedali magnitudine, sine squammis, capite magno, osseo, aspero Ranae piscatricis capite haud ab-
simili.

PARABOLARVM
HISTORICARVM
LIBER NONVS.

SERPENTES ET INSECTA.

I. SERPENS.

Amor sobolis.

ULTIS quidem in animalibus cernitur insignis erga suos fœtus *philosophia*: sed nihil admirabilius est serpente per ferrum & flammam ad teneram sobolem liberandam trajiciente. Narrat quippe Funexius se Lostorfij vidisse, cum non fœtus quidem, sed ouum tantum vnius serpentis in fornacem proiectum esset, matrem ipsam cum festinatione accessisse sibilantem, odore nimirum percepto, & fornacem ingressam esse, licet astantibus quibusdam viris à quibus partim baculis occisa est, partim igne læsa.

APODOSIS.

Ingens est vis *philosophiæ* :

*Sic lea quam saevo fœtæ, pressere cubili
Venantes Numidæ, natos erecta superstat
Mente sub incerta, toruum ac miserabile frendens ;
Illa quidem turbare globos, & frangere morsu
Tela queat, sed prolis amor crudelia vincit
Pectora, & in media catulos circumspicit ira. Stat. Theb. x.*

II. SERPENTES MESOPOTAMIÆ.

Exteriorum odum.

IN Mesopotamia Syriæ regione, & in Istronte exigui quidam serpentes nascuntur, qui indigenas non mordeant, at in externos magnopere sæviant. Arist. de admirand. cap. cxlv.

APODOSIS.

Veteratores plerique quod populares suos, ut satis callidos decipere non possint, in externos omnia tela emittunt, & si quando in eorum manus incidunt, crudeliter diuexant: quod maxime faciunt rogati illi vulturij iurisperitorum, & omnis prudentiæ inimici, quos Ammianus tam disertè describit: Cauenda lex est *æuias* quæ violatur, cum exteri, pauperes, & ab omni patrocinio destituti, à callidis & nefariis opprimuntur. Atlas propter morum erga hospites inconditam asperitatem disertè fingitur à Poëtis versus in montem.

*Quantus erat mons factus Atlas: non barba comæque
In sylvas abeunt; iuga sunt humerique manusque,
Quod caput ante fuit summo est in monte cacumen,
Ossa lapis sunt. Ouid. 4. Metam.*

III. SERPENTES VOLATILES.

Dæmones.

IN India quibusdam in locis serpentes sunt binorum cubitorum; membraneis alis, ut vespertiliones, ij per noctem volant, & lotij aut sudoris stillas demittunt, quæ non cauentium corpora solvunt in putredinem. Strab. lib. 15.

APODOSIS.

Dæmones hominibus insidiantes hac pictura non male adumbrantur, qui miseris insultant, atque illudunt. Spargunt enim in terris fœdissimum voluptatum cœnum, quo si animi fuerint impliciti, humi repunt cœlestium bonorum obliti: At vero qui fortiter hanc malorum illecebram contemnunt, felicissimum vitæ cursum tenent, & ad beatorum domicilium liberiori penna contendunt. Hoc præclare describit Prudentius in Hamartigenia.

*Haud secus ac si olim per sudum lactea forte
Lapsa columbarum nubes descendat in aruum
Ruris frugiferi, laqueos ubi callidus auceps
Præterdit, lentoque inleuit vimina visco,
Sparsit & insidias siliquis, vel farre doloso,
Iniciunt altas fallentia grana, gulamque
Innectunt anidam tortæ retinacula sectæ,
Molle vel implicitas gluten circumligat alas.
Ast aliæ quas nullus amor prolestat edendi,
Gressibus innocuis sterili spatiantur in herba,
Suspectamque cauent oculos conuertere ad escam.
Mox ubi iam sælo reuolandum, Pars petit æthram*

Libera

*Libera sideream, plaudens super aëra pennis:
 Pars captiua iacet, laceris & saucia plumis
 Pugnat humi, & volucres nequicquam suspicit auras.
 Sic animas cæli de fontibus unicolores
 Infudit natura solo: sed suauibus istis
 Deuincta illecebris retinentur, & æthera pauca
 Conscendunt reduces, multas viscosus inescat
 Pastus, & ad supernas procurrare non sinit auras.*

Aduers. Marcionitas 870.

IV. SERPENS VETUSTATEM EXVENS
 IN RIMA.

Humilitas vitæ.

Sicut impossibile est vt serpens vetustatem exuat, nisi angustam rimam ingrediatur: ita nos quoque anticipationes veteres, & vetustatem animæ, veterisque hominis, nisi per angustam & arctam ignominie transeamus viam. Quando parsimoniam discit qui epularibus cœnis & largis dapibus assuevit: & qui pretiosa veste conspicuus in auro, atque purpura fulsit, ad plebeium se ac simplicem cultum quando deponit: fascibus ille oblectatus, & honoribus, priuatus & inglorius esse non potest. Hic stipatus clientium cuneis, frequentiori comitatu officiosi agminis honestatus pœnam putat, cum solus est. Tenacibus semper illecebris assuetum necesse est vt vinolentia inuitet, inflat superbia, iracundia inflammet, rapacitas inquietet, crudelitas stimulet, ambitio delectet, libido præcipitet. Quod igitur remedium nisi veteres exuuiæ in angusta rima deponantur? Cyprian. ad Donat.

V. ANIMALCVLA PHÆDONIS.

Conuersationis vitæ.

Minuta quædam, vt ait Phædon, Animalia cum mordent, non sentiuntur, adeo tenuis illis & fallens in periculum vis est, tumor indicat morsum & in ipso tumore, nullum vulnus apparet.

APODOSIS.

Ex ipso Senec. ep. 94.

Idem tibi in conuersatione virorum sapientium eueniet, non deprehendes quemadmodum aut quando tibi profit, profuisse deprehendes. Idem & aptius de improborum consuetudine dici potest.

*Quis non è timidis ægri contagia vitat
 Vicinum metuens ne trahat inde malum?*

VI. APES VNGVENTIS INFESTÆ.

Castitas à fuco & pigmentis aliena.

APes odere fœdos odores, proculque fugiunt, sed & infectos: itaque vnguenta redolentes infestant, ipsæ plurimorum animalium iniuriis infestæ. Plin. lib. xv. cap. xviii.

Apes studiosos castimonie significant, qui non modo tetrum libidinis odorem, sed ipsa pigmenta & fucum, quibus aliquando parentatur Veneri, odere. D. Gregor. Naz.

Οὐδὲ μύρον μαλακῇ με δίδεγε με θήλεις αὐτῶν.

Neque unguentorum mollis & effeminatus me perfudit odor.

Procul à solida virtute διακτινοῦσι θηλυδαίμονες, ut loquitur Clemens Alexandrinus, quos etiam Tertullianus tantopere insectatur in mulieribus, libro de cultu foeminarum. Ἀπὸς οὐσίαν τὸ ἐδιδάτεῖν τοῖς μετὰ τὸ σῶμα. Degeneris signum est insectare ijs quæ corporis sunt.

VII. APVM DIREPTIO PER FVMVM.

Vana gloria spoliat virtutes.

CVM exiguntur mella, fumo abiguntur apes. Plin. lib. xi. cap. xvi.

*Inclusas ut cum latebroso in pumice pastor
Vestigauit apes, fumoque impleuit amaro,
Ille intus trepidæ rerum per cerea castra
Discurrunt, magnisque acuunt clamoribus iras.
Voluitur ater odor testis: tum murmure cæco
Intus saxa sonant, vacuas it fumus ad auras.*

Virgil. Æneid. xii.

APODOSIS.

Raptores sæpe aut fumo vitam nostram inficiunt, aut molestiam pariunt, quo prædentur facilius. Potest & fumus cum vana gloria rectè comparari qua offusa dæmon liquentia bonorum operum mella diripuit. Φύλαξις αὐτῶν κενοδοξίας, ἡ γλυκὴν σκωλευτὴν πνευματικῶν πλοῦτον. Basilii in Asceticis. Odium vero quo apes fumum prosequuntur significat, eos qui Deo mellificant nihil æquè offendere quam humanarum laudum fumus lædit. Κόμπος καὶ τύφος καὶ δόξα κεγὴ οὐ πωρεῖται τῇ αἰσῇ λαμπρότητι. Isidorus Pelus. epist. 197. Pompa, & fastus, & inanis gloria, cum cœlesti luce non bene congruunt.

VIII. MEL HEPTACOMETARVM.

Voluptas fallax.

HEPTACOMETA siue septempagani mel legunt ex summis arborum ramis, quod homines adigit ad insaniam; huius cum crateras Pompeianis militibus propinassent, à sensu alienatas tres eorundem cohortes conciderunt. Strab. lib. xii. p. 377. num. xxx.

APODOSIS.

Voluptas mellis illecebra aucupatur, quos ferro deinde laniat.

Impia sub dulci melle venena latent.

Itaque respondendum est Voluptati ad sua lenocinia stimulant, quod Asinus apud Phædrum hero iubenti sibi reliquias hordei dari, quas porcellus repente matatus conficere non potuerat.

SERPENTES ET INSECTA. LIB. IX. 523

Tuum libenter prorsus appeterem cibum

Nisi qui nutritus illo est iugulatus foret. Phædrus lib. 5. 85.

Videtur plane voluptas similis illi Gelopum Fonticulo, cuius meminit Aristoteles in admirandis. Habet aquas mirè pellucidas, & puris fontibus concolores. Verum ubi animal quoduis ex illis gustauerit, continuo moritur. *Fonticulus Gelopum.*

IX. MEL HIRCANIÆ.

Bona humana seu voluptates humanæ.

IN Hircania frequens arbor faciem quercus habet, cuius folia multo melle tinguntur, sed nisi solis ortum incolæ occupauerint, vel modico tempore succus extinguitur. Quint. Curtius lib. vi.

APODOSIS.

Nos in hac vita humanarum quærimus solatia miseriarum bona fragilia, quæ primum mellea videntur, ita fictæ dulcedinis insana tenemur cupiditate. Sed vix cœlestis gratiæ radius illuxit, cum ista sobentur, & in fumos evanescent, quæ magnam in se speciem, magnam continere videbantur suauitatem.

X. ARANÆ.

Providentia.

ARANÆ incremento annuum futuro telas suas altius tollunt. Plin. lib. xi. cap. xxiv.

APODOSIS.

Hac tabula significatur providentia contra aduersa, quæ si instar fluuiorum aduersus nos crescant, opera nostra supra rerum humanarum procellas & turbines ad cœlum erigenda, & in Deo ubi perpetuum serenum est, collocanda.

In solo mens tuta Deo.

XI. ARANÆ APULÆ REMEDIUM MUSICA.

Philosophia vitij medetur.

ARANÆ Apulæ morsus pestifer sanatur musica, læsus enim cum iam audit Musicæ sonitum, se dat in choream, qua tamdiu exercendus est ut delasseretur, & veneni vis dissipetur. Petrus Hispal. Alex. in diebus genialibus.

APODOSIS.

Aranæ morsus pestiferi sunt affectus & permotiones mentis, in animæ perniciem incitari, qui blanda sapientis viri oratione quasi harmonia cœlesti deferuescent, & ad æquitatem reuocantur. Hoc præstat Philosophia non verbosa illa quidem, sed *πραγματικὴ* qua qui sunt præditi, *Veri sunt mundi ciues; ceteri autem*, quod aiebat Epictetus, peregrini *καὶ δὲ οἱ εἰς ξένου πόλιν ἐλθόντες*. Est autem Philosophia nobile illud Nepenthes obliuionem malorum afferens:

Nepenthes.

Ἀχιλλὸν τε, καὶ ὅσων ἐπὶ λήθον ἀπαιτῶν. Ab Helena vtique omnibus mortalibus propinandum (inquit Plinius.) In eodem genere est lapis

Vuu ij

*Lapis πανσι- πανσίλυπος, qui repertus mærorem discutit: ὃν ἐὰν εὖρη τις περὶ δῶν, παύε-
ται παραχρῆμα τῆς κατηχούσης αὐτὸν συμφορᾶς. Iason Byzantius in Tragi-
cis, & Plutarchus in Strymone.*

XII. ARANEÆ THEBANORVM.

Vates & scriptores infausti.

THebis araneæ, quæ circa legiferæ Cereris valuas, telas olim, & eas apprimè candidas texuerant adorientibus iam fines Macedonibus, nigro omnia opere compleuerunt. Pausan. in Bœoticis.

A P O D O S I S.

Symbolum infelicitatis est nigra tela: vnde nigræ vitæ, & fati stamina dicuntur à Poëtis in re infausta, quia τὸ μέλαν, inquit Pythagoras, κακοῦ δαίμωνος. Contra aurea vel purpurea Parcarum fila dicuntur, ad significationem immensæ fœlicitatis. Allusit Martial. lib. 6. de filio Domitiani.

*Ipsæ tibi niueo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phrygi Iulia nebit ouem.*

XIII. ARANEARVM VENATOR.

Vanitatum sectator.

Iocabatur Heliogabalus ita cum seruis vt eos iuberet millena pondo sibi aranearum deferre proposito præmio, collegisque dicitur decem millia pondo aranearum, dicens & hinc intelligendum quàm magna esset Roma. Ælius Lampridius in Heliogab.

A P O D O S I S.

Quid aliud quàm araneas confectantur qui res opesque humanas aranearum telis subnixas tam auidè colligunt, vt se ad id vnum natos putent? At is quo gloriantur:

Murus aranea fiet. Paulinus.

Nam stolidi res est in nauigatione, vbi in portum est ventum, si exeas aquatum, cochleas interim aut bulbulos colligas, in quibus dum totus sis, gubernatorem & nauim, & cursum institutum relinquant. At tales sunt res humanæ, καλίστη ἡ βολέαια, vt sapiens Epictetus loquitur, quæ multi dum legunt auidius, æternæ fœlicitatis ad quam vocati sunt, obliuiscuntur. Vide Epict. Enchirid. xi.

XIV. ARANEVS.

Labor.

Textrinam & lanificia deam nomine Erganem inuenisse famam hominum celebratum est. Araneus vero ad textrinum opus sua sponte naturaque natus est: non enim textili artificio studet, neque aliunde filum assumit, sed ex suo ventre stamina deducit, & irretientis leuissimis volucris venabula contextit, atque in retis specie diffundit. Porro eodem, quem ad texendum de ventre suo detrahit succo: ventrem suum studiosissimè alit. Mulieres sanè quæ maximè ad nendi artificium digitorum argutiis valent, filumque elaboratissimum

conficere præclare sciunt, non cum eo subtilitate operis sunt conficendæ, huius nimirum filum tenuitate pilum vincit. *Ælianus.*

APODOSIS.

Vis tibi rem comparare? tui sudoris impensis opus est, τὸ πῶτον πῶ-
λῶτον ἡμῶν πάντα τ' ἀγαθὰ θεοί. *Epicharm. apud Stob. Serm. 2. De Ara-*
chne autem texente præclare Ovidius,

Sive rudem primos lanam glomerabat in orbes,

Seu digitis subigebat opus, repetitaque longo

Vellera mollibat nebulas æquantia tractu. lib. 6.

Metamorph. D. Augustinus Araneum putat esse Symbolum vanitatis huius vitæ supra Psalm. 83. Aranea huc illuc discurrit, & textit tota die: & labor quidem grandis est, sed effectus nullus: sic & vita hominum huc illucque discurrit: Possessiones quærimus, diuitias appetimus, procreamus filios, in regna sustollimur, & omnia facimus, & non intelligimus quod Araneæ telam teximus.

XV. ARUNDO RANARVM ÆGYPTIARVM

HYDRO SUPERIOR.

Crux.

PEculiari quadam sapientia præditum est ranarum Ægyptiarum genus, & reliquis maximè præcellit. Si enim in Hydrum Nili alumnus incidat rana, subito demordet frustum arundinis, & id obliquum gerens mordicusque tenens non remittit pro virili parte, ille vero ranam cum ipsa arundine deglutire non potest; non enim tantam amplitudinem habet, quantum arundo extenditur. Atque ita ranæ prudentia vincunt Hydrorum robur. *Ælian. Var. Histor. lib. 1. cap. 3.*

APODOSIS.

Nili instar mundus est: Hydrus, Dæmonis: ranæ Ægyptiæ, prudens Christianus: Arundinis, crux Christi, quam si quis fortiter apprehenderit, nunquam in inferni Alastoris potestatem deueniet.

Hoc fronte signum Christianis emicat,

Quo mors subacta corrui.

Paulinus ad Cytherium.

XVI. ASPIS ÆGYPTIA.

Hospitalitas non violanda.

ASpis Ægyptia patria superstitione familiariter enutrita, ad ipsam hospitis mensam assidue ventitabat: quæ cum catulos enixa esset, vnus hospitis filium enecat, regressa parens intellecto facinore filium ipsa suum morte multauit, & sibi voluntarium exilium indixit, *Plutarch.*

APODOSIS.

Hospitalitatis iura diligenter seruanda, quibus antiqui Iouem Ζεύς præsidere voluerunt, Latini hospitem appellant. *Iouis illius quidem hospitalis nomen nunquam celare potuisset.* Tullius: Et hunc fallere ingens censebatur contra humanæ societatis iura piaculum,

Quamobrem erat quoque apud Athenienses posita lex *εὐξενίας* qua iubebatur, quosuis hospites Græcos, maximè vero Thessalos humanissimè excipi, quod ipsi Theseo & Pirithoo hospitibus agrum assignassent.

XVII. ASPIDES ÆGYPTIÆ.

Regum sanctitas.

Aspides in diadematis pictas Ægyptiorum reges gerunt, ex eius bestię forma regni firmitatem adumbratè significantes, inuictū enim huius serpentis venenum est, & nemo vnquam ab eius morfu euasisse dicitur. Earum quædam ad quinque cubitorum longitudinem accedunt, nonnullæ rutilo, nonnullæ nigro, cinereoque colore perspicuntur. Amplius quatuor horas quos momorderint, viuere non queunt: eos strangulatio, conuulsio, & singultus consequitur. *Ælian. lib. 6. cap. 38.*

A P O D O S I S.

Ælianus igitur ad stabilitatem imperij refert, Diodorus Siculus lib. 3. hac Icone regum inuiolabilem sanctitatem significari ait, quos qui tetigerit, illico exilientes in se aspides, hoc est diuinam Nemefim experietur. D. Ignatius qui Christi contemporaneus fuisse creditur in ep. ad Smyrnæos: *πρῶτον γὰρ τῇ βασιλείᾳ· οὐτε γὰρ πρὸς κρείττων, ἢ τοῦ μᾶλλον προεπλήσιος ἐν πᾶσι πρὸς οὐσι.* Oportet honorare regem, nullus enim præstantior, aut Deo propior in hac rerum vniuersitate.

XVIII. BASILISCVS ÆGYPTIVS.

Clementia Dei & ira.

Basiliscus apud Ægyptios ex auro dedicabatur, capite accipitrino, oculis eo artificio confectis vt claudi & aperiri possent: hunc simul atque oculis adaptis proferebant, vniuersa Ægyptus lætitia atque hilaritate perfundebatur iocis conuiujsque soluta: quod si clausis oculis efferretur, ibi tum omnia mœrore luctuque confundi, auersos & iratos Deos existimari, abdere se omnes in tenebras, miserabilique deploratione deorum iracundiam mitigare: hæc ex Epie qui citatur ab Eusebio lib. 1. de præparatione Euangelica cap. 7. mutuatur Pierius, qui suo more locos non citat, adde quod Epies Basilisci non meminit, sed in genere serpentis.

A P O D O S I S.

Misericordes Dei oculi mortales interna animi lætitia exhilarant, auersi tenebris & luctu funestant:

Viget quodcumque videt.

XIX. BASILISCVS AD SPECVLVM MORIENS.

Inuidus seu calumniator suis telis oppressus.

Basiliscus, vt est apud Solinum, & Ælianum, & qui eos compila- uit, Maiolum, ad funera terrarum natus, serpens prorsus exitialis, solo aspectu auras inficit, plantas vrit, necat animalia, saxa ipsa dif-

soluit. Quod si se intueatur in speculo, repercusso in se halitu, propriis telis necatur.

APODOSIS.

Symbolum est inuidi, & calumniatoris, qui cum maledicta in pueram animam eiacularur, suis ipse sagittis conficitur: sic in eam materiam lusit aliquis egregiæ indolis Poëta.

Acer in aduerso dum figit lumina vitro

Niliacæ serpens pestis acerba plagæ:

Obscurat glaciale decus letalibus auris:

In caput authoris sed redit omne scelus:

Namque repercusso in corpus spiramine, vitam

Quam dederat (mirum) spiritus ipse rapit.

Sic cum pestifera torques conuitia lingua

In puros, proprio te iugulas gladio.

XX. BESTIOLA GONTRANI REGIS.

Grates & parua rependunt.

Gontranus rex Burgundiæ inter venandum defessus ad placidi cuiusdam riuuli molles susurros confederat: quo in soporem soluto eius qui prope astabat armiger animaduertit ex Regis ore emergentem bestiolam, quæ sensim ad riuum progrediens traicere sese vehementer cupere ostendebat: Armiger illi nudum ensen instar pontis ferrei quo traiceret substernit. Mox cum ad vltiorem ripam peruenisset, se in specus foramen abdidit, è quo statim rediens iterum in os regis vnde digressa erat, visa est remeare. Quæ verò vigilans eques viderat, eadem regi in somnis contigerunt, existimabat quippe se per pontem ferreum ad radices montis venisse, vbi magna vis auri esset recondita. Quamobrem in eo loco cum fodi iussisset, ingentem thesaurum reperit, quem in pios vsus erogauit. Ex annalibus Franciæ.

APODOSIS.

Ferrum sibi stratum ingenti auro pensat bestiola.

Χαίεις βέλυσιν ὀπίσθῃ.

XXI. BUPRESTIS.

Superbia.

Buprestis bestiola est quam si bos semel deuorauerit, in immodicum tumorem molis, ardens excrescit & rumpitur, *πύμαται & ἰσχυρότερος ἀπόλλυται.* *Elia*n. lib. 6. de Animal. cap. 35. magnum Ethymologicum, in voce βούπρεστις, λέχων esse dicit, *Βούπρεστις λέχων ἀρχὴ ἧτος λέγεται, διὰ τὸ τὸν γαστρικὸν αὐτῆς μάλῶς πύμαται.*

APODOSIS.

Bouis instar est, laboriosus subditus: Buprestis bestiola, superbia, delicatum vitium & minus apparens, quàm ipsum est: Tumor, elatio: disruptio, interitus: Fulgentius epist. 3. ad Probam de virginitate, cap. 17. Cum fūco iustitiæ iniquitas tegitur, illa superbiæ pestilentia venenosius serpit, illa periculosius irrepit.

Fortuna artem iuuat.

EVnomius Locrinus de cantu gloriabatur, & mulcebat sanè, delectabatque auditorem: Accidit autem vt chordarum eius vna inter canendum fracta, cicada mox citharæ iugo insidens ruptæ sonum expleret. Certauit hic Eunomius cum Regino Delphis, & auxiliario cicadæ cantu vicit: *τέλιος ὁ δὴ κρατεῖ τὸ ἀνταγωνιστῶν* Phot. in epist. ad Ioannem Patricium sumpsit ex Canone. Meminit quoque Clemens Alexandrinus in protreptico ad gentes admodum ornatè: *ῥήγουται δὲ χρὴ τῷ Λοκρῶν ἐφίπιαται ὁ τέλιος τῷ ζυγῶ, ἐπεπέζεν ὡς ἐπὶ κλάδῳ, τῷ ἐγγυρῶ.*

A P O D O S I S.

Parabola non absurdè dicitur in eum qui inchoatum opus à summis viris, nec dum perfectum explet feliciter, tanquam Cicada citharæ fidibus assonans: vel in maximè fortunatos, quibus inopinata, & inaudita felicitas accidit. Potest & dici de eo, qui in aliquo opere suscepto languet, & hæret; sed si blanda alicuius voce incitetur, animos refumit, & vincit. Meminit Strab. lib. 6. pag. 140. vbi statuam dicit Eunomio erectam, æmulum quoque Eunomij Aristonem memorat. Commodè illud Martialis de hac cithara dicitur:

Si non errasset, fecerat illa minus.

XXIII. CICADÆ RHEGINÆ ET LOCRAÆ.

Indocti elingues.

Rhegini, & Locri pacem inter se habent, atque vtrisque ad alterorum agros accedere, & agricolationem exercere liberum est. Cicadæ tamen cum iis non sentiunt: nam Locrenses in Rhegino agro silent: Rheginæ vicissim Locris mutæ sunt: huius silentij nec ipse causam, nec quisquam alius, nisi ad differendum sit temerè audax, intelligit: sola natura nouit: fluuij igitur, & si inter Rheginos, & Locros medijs ripæ non iugeris spatio distant, tamen neutræ transuolant Cicadæ. In Cephalenia fluuius est, qui inter Cicadarum sterilitatem & copiam, medius interfluit. *Ælian. lib. 5. de Animal. cap. 9. hoc idem Pausanias in Eliacis, lib. posteriore, & Strab. lib. 6. Causam affert, quod hæ sunt in loco vmbroso, itaque roris plenæ non distendunt membranas: alteræ, quia apricantur, membranas habent siccas, & corneas, quæ faciliè resonent.*

A P O D O S I S.

Imago pulchrè designat litteratores, qui inter priuatos parietes sunt garruli, sed cum in Solem & puluerem venerint, repente quasi fiderati conticescunt: vel etiam in milites, qui ad lucentem caminum inter pocula Thraasonum minas eructant, iidem cum in aciem venerint, muliercula quaque sunt languidiores.

Néssipi

Νόσφι μόθου, λέοντες, ἐνὶ πολέμοισι λαγῶσι.

Nonn. Dionys. lib. 14.

XXIV. CVLEX.

Dialecticus.

Dialecticos per culices significari putat Adamantius: hic in aëre volitans sensum penè fugit oculorum. At corpus cum infederit, tenui quidem sed acuto stimulo terebrat. Origenes supra Exodum Homil. 4.

A P O D O S I S.

Illi minutis & subtilibus verborum stimulis animos terebrant, & tanta calliditate circumveniunt, ut deceptus nec videat, nec intelligat unde decipiatur. Hoc indicare voluit Martianus Capella lib. 4. ubi ingenioso artificio Dialecticam describit his verbis. *Q*uæ igitur introgressa est Delio conuocante pallidior paululum fœmina, sed acri admodum visu, & vibrantibus continua mobilitate luminibus, cui crines tortuosi, decentique inflexione crispati, & nexiles videbantur. Qui tamen deducti per quosdam consequentes gradus, ita formam totius capitis circulabant, ut nihil deesse cerneret, nihil superfluum detineret. Cui quidem pallium Athenarumque vestitus, sed gestamen in manibus fuerat inopinum ac prorsus gymnasis omnibus inexpertum. In læua quippe serpens gyris immanibus inuolutus: in dextra formulæ quædam, florentibus discolora venustate cæteris solerter effigiata, latentis hami nexu interius tenebatur: sed quoniam eius læua sub pallio occultabat insidias viperinas, cunctis dextra præbebatur. Denique ex illis formulis si quis aliquam percepisset, mox apprehensus hamo ad latentis anguis virosos circulos trahebatur.

XXV. CVLICES LEONEM.

Periculum ab infimis.

Cvlices in India sub ortum caniculæ tam infesto agmine oriuntur, ut Leones partim stridore, partim aculeis finibus exterminant. Agatharcid. apud Phot. lib. 16. hæc fusè Amm. lib. 18. cap. 10.

A P O D O S I S.

Nihil tam magnum, cui non periculum sit ab infimo, infirma quoque sensim ad magnas vires excrescunt.

*Sic ille magni parvus armenti comes,
Primisque nondum cornibus findens cutem,
Cervice subito celsus, & fronte arduus,
Gregem paternum ducit, ac pecori imperat.
Quæ teneræ cæso virga de trunco stetit,
Par ipsa Matri tempore exiguo subit.
Umbrasque terris reddit, & cælo nemus.
Sic male relictus igne de magno cinis
Vires resumit.*

Seneca in Troade.

Auaritia.

Dipsas serpens perniciosissimus cuius venenum sitim excitat ardentissimam quæ nulla portione restinguitur, sed in horas exardescit. *Ælian. lib. 6. de Anim. cap. 51.* Lucianus serpentem esse ait non admodum magnum, viperæ similem, violento ictu, veneno crasso, dolores illicò inducentem intolerabiles. Ardores enim immittit inextinguibiles, & putredines, & totum corpus adurit incendio, & qui ab illa icti fuerint, clamant non secus atque illi qui in ignem coniecti sunt. Quod autem illos vehementissimè omnium affligit, & torquet illud est, cruciatus serpenti respondens cognomine. Eius enim morsum mox sequitur bibendi inextinguibilis auiditas, & quod maximè admirandum est, quantò plus biberint, tantò magis potum expetunt: ac subinde magis atque magis potando crescit bibendi desiderium. Neque illorum sitim extinxeris, & si totum Nilum, aut Danubium epotandum præstiteris, verum irrigando morbum incendis, quemadmodum si quis oleo ignem conetur extinguere. *Lucianus de Dip सदibus, & Lucan. lib. 9.*

A P O D O S I S.

Dipsas est avaritia quæ inextinguibili pecuniarum siti miseros mortales incendit. *Isid. lib. 2. de summo bono: Nunquam satiari novit cupiditas, semper enim Avarus eget, quantoque magis acquirit, tanto plus querit.*

XXVII. DIPSAS.

Hæreticus seductor.

Qui rerum historias scripserunt, Dip सदem tradunt quendam serpentem, talem veneni perniciem inducere. Etenim in locis quibusdam, ubi fontes sunt in petris, aut venæ, siue riuuli aquarum, quæ à petris funduntur in receptaculum aliquod, ipsa Dipsas aquam reprensens ac bibens postquam bibit, venenum immittit in prædictas aquarum stationes ut omne animal quod accessit & potu se satiauit videatur sibi quidem utilitatem peperisse ex participatione aquæ: statim vero circa aquarum receptaculum ex veneno Dip सदis suscepto cadat, ac moriatur, quin & si aliquem percusserit eadem Dipsas affectio doloris ex veneno ipsius vehementiori vi vstoriam prædico, ad sitim & appetentiam potus virget, semper ad bibendum ac ingerendum potum irritans. Ac percussus putat se aliquid utilitatis accipere ad perniciem, quoties in lethali hoc dolore potum sumit, verum in ipso potu expleto emittit: sic etiam hic per poculum mortem operatur ac propriat ab ipso seductis. *Epiphanius hæres. 34. contra Marcianos.*

SERPENTES ET INSECTA. LIB. IX. 331
XXVIII. DRACO, AVES, KATAΣITAZEI.

Musæ ad belli metum conticescunt.

LÉpidus in triumphatu quodam loco deductus à magistratibus in nemorosum hospitium, minaciter, cum iis postero die expostulavit somnum ademptum, sibi volucrum concentu. At illi draconem in longissima membrana circumdedere luco: eoque terrore aves tum siluisse narrantur, & postea cognitum est, ita posse compesci. Plin. lib. 35. ca. 11.

APODOSIS.

Omnes urbana res, omnia hæc nostra præclara studia, & hæc forensis laus & industria, latent in præsidio ac tutela bellicæ virtutis, simul atque increpuit suspicio tumultus, artes illico nostræ conticescunt. Cicero pro Muræna. Cadit etiam in improbos qui truculento & minaci vultu terrent probos & doctos, eorumque consilia & orationem discutiunt. Rarus ibi doctorum numerus: etenim Cicadæ eo sunt ingenio ut iis locis non innascantur in quibus nullæ sunt arbores, imò oliuam inter cæteras plantas maximè diligunt, sic literæ bellorum tumultum odere, in pace & principum munificentia suauissime conquiescunt.

*Arist. lib. 3.
de Animal.
cap. 30.*

XXIX. DRACO CRETENSIS.

Gratus animus.

CRetensem puerum Draco, quem is tenerum tener aluerat, in solitudine demum à latronibus interceptum audita voce liberat occisis prædonibus. Phot. Bibl. Ælian. 6. de Anim. cap. 63. Illustrem de hac materia historiam vide apud Ælian. lib. 10. cap. 48.

APODOSIS.

Multa similia in historiis ad grati animi commendationem occurrunt. Qui & in ipsis brutis animantibus elucet non obscurus. Nullum est omnino officium in vita, referenda gratia magis necessarium, ex quo nihil ingrato indignius, qui tam sancta humanæ societatis iura violat. *Dixeris maledicta cuncta, cum hominem ingratum dixeris.* Publius Syrus. *Ingrato homine terra peius nihil creat.* Auson.

XXX. DRACO NECANS ELEPHANTVM, ET VICISSIM
A MORTVO PEREMPTVS.

Ultus post fata.

APud Indos, sicut audio, graues inter se gerunt inimicitias Draco & Elephante, quare Dracones haud insciij imperitque ex arboribus Elephantes ramos decerpere in pastus suos solere: in has ipsas arbores primo serpunt, postea eam sui corporis partem dimidiam quæ ad caudam pertinet, arborum frondibus circumtegunt, alteram partem anteriorem, funiculi instar appensam dimittunt. Eò cum accessit Elephante ad arboris surculos carpandos, Draco in huius ipsius oculos defiliens effodit, deinde anteriore parte collum

eius constringens, posteriore flagellans, inusitato & nouo quodam laqueo strangulat. *Ælian. lib. 6. cap. 21. de Animal. meminit quoque Apul. Florid. lib. 1. Apud Indos immensi Dracones cum immanibus Elephantis pari periculo in mutuam perniciem concertant: quippe lubrico volumine indepti reuinciunt, & illis expedire gressum nequientibus, vel omnino abrumpere tenacissimorum serpentum squammeas pedicas, necesse sit ultionem à ruina molis suæ, ac retentores suos toto corpore oblidere.*

A P O D O S I S.

Dæmon mentis lumen prius obscurat, deinde præuaticatores suis implicatos laqueis acerbissimè trucidat. Cadit etiam in eos qui post fata vlciscuntur.

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor.

XXXI. DRACO A FORMICIS CONSUMPTVS.

Princeps à populo oppressus.

Hieroglyphicum istud est in Tranquillo. Erat, inquit, Tiberio in oblectamentis serpens Draco, quem ex consuetudine manu sua cibaturus, cum consumptum à formicis inuenisset, monitus est, ut vim multitudinis caueret. Formicas autem mortuis anguibus lubenter vesci narrant rerum naturalium auctores: tum Draconem ipsum esu formicarum & cantharidum veneno distendi, atque efferari annotat Eustatius in Iliadis 21. At quod vinum serpentem multitudo formicarum oppresserit hoc prodigio datum est. Et ostentum quidem commodam interpretationem habuit. Nam Draco Deorum & Regum symbolum est, quod in Hori sacris characteribus explicauimus: formicæ autem designant τὸ λαῶδες πλῆθος.

XXXII. DRACONIS COR COMEDENS.

Linguarum variarum interpres.

Ferunt Paracæ vrbis incolæ, eos, qui Draconis cor aut hepar comederunt, etiam belluarum voces, sensusque intelligere: & hoc Indicis fabulis detur. *Philost. lib. III. cap. III.*

A P O D O S I S.

Cor Draconis est vigilantia, & pertinax literarum studium: voces peregrinæ & barbaræ, linguæ, quas litterati homines magnis sibi laboribus, & vigiliis comparant. Porro simile huic symbolo quod habet Kiranides in vanis superstitionisque commentationibus de lusciniæ. Cor, inquit, lusciniæ si quis ea adhuc palpitante, cum melle glutierit, & aliud cor eiusdem auis cum lingua portauerit, suavis ad loquendum erit, & sonora vocis, & libenter audietur. Tribuunt autem lusciniæ eloquentiam propter cantus suauitatem, Draconi linguarum peritiam, quod fortè dæmon sub Draconis specie variis apud varias gentes linguis dicitur loquutus: Et primum quidem apud Ætam,

*Hic male blanditam finxerunt sibila vicem,
Quis stupor, o mulier, mentem caligine mersit
Cum serpente loqui? verbum committere bruto
Non pudet, ut vestram præsumat bellua linguam.*

Alcimus lib.2.

XXXIII. DRACONES BARBATI.

Barbæ promissio arrogans.

BArbati Dracones altius cervicem attollunt. Philost. in vita Apoll. lib. I. I. cap. II. οἱ δὲ ἢ πυρσῶται καὶ ἀπὸ γένεωσι γίνονται, οὗτοι δὲ καὶ ῥοῖα-
σκοισι, καὶ τὸν αὐχένα ὑψοῦ αἰετοισι, καὶ τὸν φολίδα σιλωχοισι, δίκην ἀρνέων.
*Qui verò coloris ignei sunt, & in dorso squamas eminentes tanquam
ferras habent, iis etiam barba adnascitur, & altius cervicem attol-
lunt, & eorum squamæ instar argenti fulgent.*

APODOSIS.

Barbæ neglectæ promissio in piis & sanctis viris, incultam corpo-
ris formam, animi verò candorem & decus significat, quibus, ut ait
Clemens Alexandrinus Pædag. lib. III. ἀπέχρη τὸ ὑψόφρον. Contra in
Cynicis veteribus procreatrix fuit arrogantia, qui in boni ponderis
barba (quod ait Arnobius) sapientiam collocabant, vulgus homi-
num Brachmanico supercilio despicientes.

XXXIV. DRACONVM MALA GRAMINA.

Libri perniciosi.

DRacones ut hominibus noceant mala gramina pascuntur, δαμά-
τηφόρος βίβλος ἐδίδουσι. Elian. cap. IV. lib. VI. de Animal.

APODOSIS.

Mala gramina perniciosi libri, quos qui euoluunt, in suam & cate-
rorum perniciem armantur: οὕτως τὸν βιβλὸν καὶ τὸν ἀνάγνωσιν ἡ αἰδέσθητις.
Isid. Pelusiota epist. LXIII. ad Thalelæum Monachum. *Perniciosam
istam inanum dulcedinem literarum, quasi illos patriæ obliteratores
de baccarum suauitate Lotophagos: ut Sirenarum carmina blandi-
mentorū docentium cantus eruta, non literas tantum, sed omnes re-
rum temporalium species dixerim nobis esse Lotophagos & Sirenas.*
Paulinus Iouio fratri.

XXXV. DRACONIBVS INDICIS COCCVM

AVRATVM RETE.

Hæretici libri & impij.

VEnatores Indi serpentibus insidiantes quorum in capitibus la-
pilli sunt pretiosi, & aspectu iucundi, vestem purpuream au-
reis literis, sed magicis intertextam ante cubilia extendunt, suisque
carminibus prædam ita pelliciunt, ut è latebris egressa & coccineo
pallio insidens oculis quamquam pertinacis vigilantia soluat in so-
porem: tum Indi securim capiti iniiciunt, mactant, & diripiunt. Phi-
lost. lib. III. in Apoll. vita cap. II. vide Isid. cap. XIII. lib. XVI. & So-
lin. de Dracontiade.

Serpens Catholici imago, quem prudentem serpentis instar Christus voluit: hæretici, venatores: pallium Coccineum, libri elegantes: aurei characteres, sed magici, hæreses specie aureæ, sed incantationibus magicis plenæ: captura Draconis, deceptio Catholici: direptio lapillorum, fidei spoliatio: securis impacta, mors æterna. Origenes tractatu xxix. in Matthæum. *Quodcumque professi fuerint de scripturis & de mysterijs quæ sunt in eis ad demonstrationem, nolite credere quæ dicuntur, veritas enim similis est fulguri egredienti ab Oriente & apparenti usque ad Occidentem, qualis est veritas Ecclesiæ Dei: ab ea enim sola sonus in omnem terram exiit, & in fines orbis terræ verba eorum, & velociter currit sola vere veritas Dei.*

XXXVI. DRYNAS CVM HÆRETICO.

DRYNAS profecto serpens quidam est ita appellatus, qui sanè similis est huic hæresi. Sicut enim Drynas dicitur esse serpens, verum iuxta herbas & quercus frequentissimè latibula sua habet, quapropter etiam Drynas vocatur, & quod quercum arborem amat, & foliorum delapsum viriditati ac palliditati ipse in medio ipsorum situs seipsum assimilat. Non autem usque adeo ingentem dolorem hoc animal infert, verum si ipse perseveret, mortem inducit. Ita etiam hic & hæresis ipsius se omnibus numeris assimilat, ut qui nomen quidem Christi induit, Iudæorum verò opinionem elegit. Epiphanius hæresi. 65. contra Paulum Samosatensem.

Latet anguis in Herba.

XXXVII. FORMICA CRESCENS IN ELEPHANTVM.

Concordia.

AD significandam concordie vim, ingeniosa admodum figura à nonnullis est excogitata, in qua formica ex vna parte in Elephantum crescit opposito caduceo, ex altera Elephante in Formicam definit aqua & igni pro rebus contrariis maximè adiectis. Vide Pier. Hierogly. lib. 1.

A P O D O S I S.

Concordia parvæ res crescunt, discordiæ maximæ dilabuntur. Nullum aduersus insultantes hostium vires telum melius, quam mutua animorum consensio, nullum prosperorum maius vinculum, & ornamentum indicat Ignatii Diaconi apologus.

Ομῶς ὅτι νύμνοντο βῆς ὁμοῦ βῆς,
Οὐδ' οὐδὲ θῆρ' ἐβλάπτε πολλὰς λέων.
Ἐχθρὰ δ' ὁ μῖσος καὶ μάχη, διαχόρας,
Ἐκείνην ἐκείνην καὶ γινώσκοντες ἄνθρωποι.

*Dum triga concors constat insimul Boum,
Non ladere illam vel ferus valet leo.*

*Hostiliter mox hisce dissidentibus,
Facile seorsim quemque eorum deuorat.*

XXXVIII. FORMICÆ INDORVM AVRIFERÆ.

Auari.

MEgasthenes ait apud Dardas, quæ magna gens est Indorum montanorum, planiciem quandam montanam esse ter mille stadiorum ambitu, & sub ea aurifodinas, quas formicæ effodiant, vulpibus magnitudine non minores: vicini iumentis auri ramenta clam rapiunt, palam enim non possunt prohibentibus formicis, quæ & pugnant, & insectantur, & sæpe homines cum iumentis interimunt, ut ergo illas lateant, ferinas carnes per loca plurima disponunt, itaque ad prædam dissipatis formicis, auri ramenta ipsi asportant, Strab. lib. xv. Vide Plin. l. xi. cap. xxxi.

A P O D O S I S.

In auaros, qui pecunias reconditas sine vlllo vsu auidissimè seruant, & malo ingenio vtilia aliis denegant, quibus ipsi non vtuntur, quod est maximæ dementiae. Horat. Satyr. iii. lib. ii.

*Si quis emat cytharas, emptas comportet in vnum,
Nec studio cytharæ, nec musæ deditus vlli:
Si scalptra, & formas non sutor, nautica vela
Auersus mercaturis, delirus, & amens,
Vndique dicatur meritò, quid discrepat istis,
Qui numos, aurumque recondit, nescius vti
Compositis?*

XXXIX. ICHNEVMON.

Humilitas.

ÆGypciarum pugna ferarum eiusmodi est, aspidis & Ichneumonis: hic non inconsultè ac temerè in bellum descendit, neque illa trepidantius timidiusque certamen init. Ille tanquam vir omnibus armis septus in luto volutatur, atque agglutinati luti operimento obducitur: sicque postea se iustis armis tectum arbitratus in certamen venit, si lutum desit, aqua se alluens, seque in altum, madidumque sabulum abiciens, ex improvisis rebus, ac fortuitis, arma ad tuitionem sui ingeniosè comparat, continuoque cum capitali aduersario depugnat: summas autem nares suas teneras, ac valde aspidis morsui opportunas, suæ caudæ flexu septus, tuetur. Quod si eas aspis assequi possit, hostem debellauit: sin minus, frustra dentes contra lutum exercet. Contra autem Ichneumon illi anteuertens: si ex inopinato fauces comprehenderit, illam strangulat. Quocirca tota victoria cum sit posita in anticipatione, victor existit, qui morsibus alterum præuerterit. Ælian. lib. iii. cap. xxii.

*Hoc idem
Strabo refert
li. xviii. p.
558. n. 50.*

A P O D O S I S.

Homo dæmonis morsum vitat, si vilitatis suæ lutum sibi ob oculos

ponat, idemque ad præliandum quasi armatura assumat: *πλάσμα' μ-
λου αὐθροποι.* Non acceditur in altitudinem Dei, nisi per humilita-
tem: & cui propinquat subditus, ab eo recedit elatus. S. Prosper.

XL. MUSCA SEPTENNIS.

Vitæ breuitas.

Aristoteles apud Athenæum scribit, visam muscam, quæ ad an-
nos sex aut septem vixerit. lib. VIII.

APODOSIS.

Hæc quidem diutissimè vixisse putabatur, ex quo apparet vitam
hominum etiamsi ad millesimum annum extenderetur, ratione æter-
nitatis breuissimam fore. Seneca in consolatione ad Marciam: *Com-
prehende quantum plurimum procedere homini licet: quantulum est
ad breuissimum tempus editi, cito cessuri loco, venienti in pactum pro-
spicimus hospitium: de nostris ætatibus loquor, quas incredibili cele-
ritate conuolui constat. Computa vrbium sæcula, videbis quam non diu
steterint, etiam quæ vetustate gloriantur. Omnia humana caduca sunt,
& breuia, infiniti temporis nullam partem occupantia.*

XLI. MUSCÆ IN CINERE.

Humilitas pœnitentiæ salutaris.

Muscæ humore exanimatæ si cinere condantur, reuiuiscunt.
Plin. lib. II. c. XXXVI.

APODOSIS.

Tum demum pestifero voluptatis veneno exanimati homines reui-
uiscunt, cum se cineri & pœnitentiæ totos addiderunt, illud recor-
dati, οπ

Ολίγη ἡ καὶ σούμνα

Κόπος ὅσων λυγάντων. - Anacreon.

Idcirco laudata illa ceremonia, qua Æthiopum Christianorum ma-
ioris ordinis antistibus non crux modo, sed vas etiam aureum, terra
aut cineribus refertum præferri solet, vt suæ admoneantur mortali-
tatis, quam subinde cogitantes ad salutarem immortalitatem con-
tendant. Sabell. lib. 4. cap. 4.

XLII. MUSCÆ IN OLYMPIIS NULLÆ.

Improbi à sacris eliminandi.

Musca etiam silentio nobis prætereunda, & contemnenda non
est, ipsa quoque naturæ opus. Muscæ Pisatides eo tempore
quo Olympia festum celebratur, veluti inducias cum incolis simul &
peregrinis pacisci videntur. Mirum inter tot sacrificia, & sanguinis
passim fluentis copiam, & carnes suspensas, illas abesse velle, ac spon-
te ultra Alpheum flumen discedere. Discedunt, & mulieres, sed lege,
& imperio. Muscæ vltro, in eo mulieribus temperantia superiores, &
præferendæ. Soluta iam festo reuertuntur, tanquã decreto aliquo exu-
les reuocatæ. Itaque cum mulieribus in Elidem, & Muscæ redeunt.

APODOSIS.

Significat omnem importunitatem, immodestiam, garrulitatem, quæ mulieribus suppellex, ut ait Comicus, esse solet, à templis, & sacris eliminandam.

Ἐκείναι ἐκείναι οὖν αἰτίαι. Callim.

Accipe præclaram de ea re Isidor. Pelusiota Martyrio Episcopo epistolam 45.

Παρέργως ποιῇ τὴν τῶν θεῶν νόμων ἀνάγνωσιν, ἢ καὶ ἀντὶ τῶν ἀγνοεῖς τῶν ἀνέγνω-
σιν· ὡς εἰς τὸν θεῶν τὰν ἱερουργεῖν Ἀφῶν, καὶ οἱ δὲ ἐκείναι, εἰσέουσιν, πᾶ-
σι τὰ δὲ ἐκείναι ἀποπιδέντες ἐδάματα, σολὰς ἐκ λίνου παρεδάμοντο, καὶ ἐχρῶντο
τὸ ἀπὸ τῆς πηγῆς, καὶ τῶν ἐξ ἑαυτῶν ἐπισημοῦσιν σημαίνουσας. Obiter ac defuncto-
rie leges divinas legis, aut etiam lectionem ipsam ignoras. Cùm enim
Aaron eiusque successores in templum sacrificij causa ingrediebantur,
lanceis omnibus vestimentis abiectis, vestes ex lino contextas indue-
bant, arcani aliquid continentes, atque illud significantes, externos
tumultus tum de memoria deponendos esse. Addit εὐνοίας καὶ οὐκίας ἀπό-
ποις, nugæ colloquiaque inepta è templis eliminanda, quibus omne
silentium debetur.

XLIII. MUSCÆ TRAIANI.

Magna ab infimis fugata.

TRaianus dum victis Parthis Agarenos obsidet, tanta subito Mus-
carum vis eduliis & poculis infidens, sædo contactu cuncta Ro-
mano gravia & molesta fecit, ut discedere coactus sit. Dion. Cassius.

APODOSIS.

Nil non tremendam fecit intrepidus Deus. Etiam capillus vnus ha-
bet umbram suam, quod ait Publius Syrus. Porro earum Muscarum
meminit etiam Xiphilinus his verbis, καὶ ὅποτε δείπνοιν, μετὰ τοῖς βρώ-
μασι καὶ τοῖς πομασι προσέζωνται διασκερεῖας ἀπαντὶ ἐρεπιμυλῶν. familiare est
Deo, cui est πύργιον hæc rerum humanarum pompa, ut ait Suidas, vi-
ribus elatos homines vilissimis animalculis coercere.

XLIV. MUSTELÆ CAUDA.

Calumniatores repressi.

PEculiaris hæc etiam in cane natura est, quod non allatrat illum
qui caudam Mustelæ secum habuerit. oportet autem Mustelam,
cuius captæ abscederit caudam, dimitti viuat, asinum autem negant
rudere, lapide ab eius cauda appenso. Alian. l. ix. c. lv.

APODOSIS.

Opportunè cadet in eos qui supra calumniatorum maledicas vocu-
las sunt positi, quique, vel principis viri auctoritatem, vel magnum
virtutis splendorem habent aduersus calumniæ virus præsens reme-
dium.

Conscia mens rectæ famæ mendacia ridet.

TRadunt naturas rerum experti, Myoxum latitare, & fœtus suos simul in eodem loco parere quinque & amplius: viperas autem hos venari, & si inuenerit totum latibulum ipsa vipera, cum non possit omnes deuorare, pro vna vice ad satietatem edit vnum aut duos, reliquorum vero oculos expungit & cibos affert, excæcatosque enutrit, donec voluerit vnumquemque ipsorum deuorare. Si vero contigerit vt aliqui inexperti in hos incidant, ipsosq; in cibum sumant, venenum sibi ipsis sumunt, eos qui à vipera veneno sunt enutriti. Sic etiam, ô tu Origenes, à Græca doctrina mente excæcatus, venenum iis qui tibi crediderunt, euomisti, & factus es ipsis in edulium venantium, ita vt per quæ ipse iniuria affectus es, per ea plus iniuria affeceris. Epiphani. hæres. 64. contra Origenem.

XLVI. MYRMICOLEON.

Simulatio improba simplicitatis.

MYrmicoleon vermis de formicarum genere, sed multo formicis maior, cum adhuc paruus est & inualidus robore, pacem ac modestiam simulat: at cum vires acceperit, pristina consortia despicit & contra maiores turbas concitat. Itaque inualescens audacia formicas ad labores conuenientes fallit, laboribus insidiatur, annenam surripit otiosis. Vincent. lib. xx. cap. cxxxv.

APODOSIS.

Plerique metu quidem, non ex animo virtutis species induunt ad tempus, & ingenium tractabile ad honesta quæque componunt, quæ mox vbi vires accepit audaciæ suæ, fraudis inuoluti integumentis repudiant.

*Tolle periculum.**Iam vaga prosiliet frænis natura remotis.*

Malus officij magister timor. Cicero. II. Philipp.

XLVII. MYRMICOLEON.

Thraso ignauus.

MYrmicoleonis paræmia torqueri potest in Thrasonem ignauum, qui leonem simulat cum sit formica. Diuus Gregorius in moralibus dæmoni accommodat: sicut enim formicis est leo, auibus formica: sic dæmon languidis terribilis, fortibus debilis, & contemnendus apparet.

APODOSIS.

Thrasydulus lapis.

In eodem genere symboli est lapis Thrasydulus, qui vt tradit fabulosus Nicanor, lib. 2. de fluminibus, & post eum Plutarchus iunior, nascitur in Europa, galeæ similis, audax simul & timidus, nam statim, inquit, atque tubam audit, prosiliet in ripam: Atheniensium vero pronuntiato nomine, mergitur in profundum. *ἀμα ὅδ' αὐτὸν πῖρος ἀκόντι ἐπὶ τῷ ἔχθρῳ περὶ χερσὶν, ἣν δ' Ἀθηναίων ὀνομαζέμεν καὶ εἰς τὸ βυθὸν ἀλλετταί.*

XLVIII. LOCUSTÆ CYRENICÆ.

Iustitia vindex improborum.

Infestant Cyrenæos locustæ, vnde lex est etiam ter in anno debellandi eas, primò oua obterendo, deinde fortum, postremo adultas, desertoris pœna in eum qui cessauerit. Plin. lib. xi. cap. xxix. Est in Lemno insula certa mensura præfinita, quam singuli enecatarum ad magistratus referunt.

APODOSIS.

Iustitia faciem improborum, in famam & fortunas bonorum graffantes, per suos ministros & satellites inquirat, debitisque mactat suppliciiis, vt exhausta malorum sentina, cæteri quietiores viuant: Iustitiæ est intercedere iniquitatibus. Plin. in Traiani Panegyri. Appositè Bazanus Rex Sicambrorum, iubebat sibi vbique locorum præferri gladium & funem, in symbolum seuerissimæ iustitiæ.

XLIX. LOCUSTARVM VOX.

Mendaces & simulatores.

Locustarum vox ab occipitio proficisci videtur. Plinius lib. xv. cap. xxix.

APODOSIS.

Mendacium oratio obscura, semper à tergo latens, nunquam prominens in aperto: aliud enim dicunt, aliud cogitant, vnde Deo hominibusque sunt odiosi:

Εχθρὸς γὰρ μοι καὶνὸς ὅμως αἰδῶς πύχρον

Ὅς ἔτι γὰρ μὴ καύδῃ ἐν σπέρῃ, ἀλλ' ὃ φερέει.

Quid aliud occultum habet in mente, aliud loquitur,

Exosus mihi ille est æquè ac inferorum porta.

L. OPHIOGENES SEV HEXAGON INTER

SERPENTES ILLÆSVS.

Puritas intacta.

Ophiogenes in insula Cypro non læduntur à serpentibus, ex qua familia legatus Hexagon nomine, à Coss. Romæ in dolium serpentium coniectus, experimenti causa, circummulcentibus anguibus miraculum præbuit. Plin. lib. xxviii. c. iii.

APODOSIS.

Beata virgo licet in has terras edita fuerit, in quibus vitia quasi serpentes omnia obsederant, & in miseros mortales feris moribus ferebantur infesta, ipsa tamen æterno puritatis vigore nullam vnquam aut originalis, aut actualis peccati labem admisit. Hoc certè monstrum qui debellauit, longe maiorem assequutus est victoriam, quam si serpentem domuisset.

Asper, acerba tuens, immani corpore serpens,

Arboris amplexus stipem, qui denique obesset?

At nisi purgatum est pectus, quæ praelia nobis

Atque pericula est ingratis insinuandum,

*Quanta conscindunt Hominem Cuppeditis acres
Sollicitum cura, quantique perinde timores,
Quidve superbia, spurcitia, ac petulantia quantas
Efficiunt clades? quid luxus desidiesque?
Hæc igitur qui cuncta subegerit, ex animoque
Expulerit dictis, non armis: nonne decebit
Hunc hominem numero diuturni dignarier esse?*

Lucretius lib. v.

LI. PAPILIONVM VENATIO.

Honorum prehensatio. ex D. Ansel. lib. de simil. c. 72.

Papiliones cum volant, tramitem rectum nunquam tenent, sed huc illucque se agitant, cumque alicubi residere videantur, nec ibi diu morantur: hos autem sequentes cum pueri capere volunt, citò post eos currere satagunt, & quia non ad suos pedes, sed ad papiliones intendunt, aliquando in foueam cadunt, seque immaniter lædunt: Plerumque cum caute accedunt, & eos apprehendere tentant, papiliones auolant. Si quando eos apprehenderint, exultant de nihilo, quasi magnum quid fuerint adepti.

APODOSIS.

Similiter faciunt qui honores huius mundi appetunt: honores enim huius mundi nunquam certam tenent viam, sed incertis diuerticulis de vno ad alium transuolant.

LII. EX PHALANGIIS RISVS.

Mors improborum.

Phalangia letifera quædam animalia, quæ cum risu necant. Strab. lib. II. φέρει δὲ ἡ γῆ καὶ τὰ ἐρηπιδῶν ἐν ταύτῃ θανάσιμον σκορπίου καὶ φιδῶνα. τὸ δὲ φάλαγγιον τὰ μὲν ποιεῖ γελῶντας ἀποθνήσκον, τὰ δὲ κλαίοντας, ποθὲν δὲ οἰκέλον.

APODOSIS.

Chorea Lapponum.

Miseri mortales dæmonis cassibus irretiti, sæpe ridet in animorum interitu: Mox autem risus in tragœdias & gemitus totus soluitur. In quo Lapponum choreas ducere videntur. Hæc enim gens Septentrionalis licet sub rigidissimo cælo posita, & tenebris immersa, nonnunquam animi molestias lætitia exhilarare conatur. instruit igitur alacria conuiuia citharædis accitis, ut conuiuiæ hilariores licet usu durissimarum dapium effecti excitentur ad saltandum: nec mora in saltus & choreas vehementi quodam impetu effunduntur. Hinc in gemitus & alta suspiria reuoluti in terram ruunt. *Hæc malæ mentis gaudia.* Vide Olaus lib. 4. c. 8.

LIII. PONTI EPHEMERIA.

Vitæ breuitas.

Ivxta Pontum nasci animalia quædam memoriæ proditum est, quorum vita vnius diei termino continetur: Siquidem mane nascuntur,

meridie vigent, vesperi confenesunt & moriuntur. Plut. in consol. ad Apoll. 113.

APODOSIS.

Nulla est vita non brevis, sed illorum brevissima, at solutissima ætas est, qui præteritorum obliuiscuntur, præsentia negligunt, de futuro timent. Senec. cum hoc symbolo congruit Hemerocallis flos cuius vita & pulchritudo diaria est.

LIV. PRÆSTER.

Hæresis.

Præster serpens est qui ut primum attigit sensus hebetat, ignauiam infert, & immobiles reddit, post menti obliuionem & tenebras offundit, simul & percussus iam pilis nudatum suffocat. Ælian. lib. xvii. de Anim. cap. iv.

APODOSIS.

Præsteris morbus est hæresis, & quælibet praua, & violenta affectio, qua hebetatur iudicium, ingeneratur tepor, & mens Dei & sui oblita densissima ignorantia caligine offunditur. Lucanus aliter icti à prætere morbum describit his verbis,

*Nasidium Marsi cultorem torridus agri
Percussit præster: illi rubor igneus ora
Succendit, tenditque cutem pereunte figura,
Miscens cuncta tumor, toto iam corpore maior:
Humanumque egressa modum super omnia membra
Efflatur sanies, latè tollente veneno. Lib. ix.*

LV. PVLEX IN CATENA AVREA.

Diuitie indignis oneri sunt, non honori.

Memphidi compertus est aurifex, quia aurea catenula pulicem alligauit. Leonius de rebus Africis.

APODOSIS.

Imbecilli homines magnæ opulentia affixi, non tam laudantur, quam ridiculè ostentantur, non tam tenent quam tenentur, non tam dominantur quam seruiunt. *Diuitie apud sapientem virum in seruitute sunt, apud stultum in imperio.* Seneca de vita beata, xxvi.

LVI. PYRAULIS.

Charitas.

IN Cypri ætariis fornacibus ex medio igni maioris muscæ magnitudinis volat pennatum quadrupes, appellatur Pyraulis, à quibusdam pyrausta. Quandiu est in igne, viuit, cum euasit, languidiore paulò volatu moritur. Plin. lib. xi. cap. xxxvi.

APODOSIS.

Charitas perpetuis diuini amoris flammis alitur, quæ si intepescat, perit ipsa, nec iam est charitas. Eius verò faces tam acres sunt & incensæ, ut solem ipsum possint adurere.

Βασὶς λαμπρὴς εἶσα τὸν ἄλλον αὐτὸν ἀφαιδεῖ.

Ambitio.

PYrausta ignis fulgore vehementer lætatur, & ad lucernas aduolans, alludit ad flammam, donec viuis comburatur. *Ælian. lib. XII. cap. VIII.*

APODOSIS.

Ambitiosi ad honorum fulgorem propius accedentes, decussis temeritatis alis plerumque gratissimo lapsu corruunt. *Æschylus ibid.*

Δίδωμι μωρῆς κατὰ πυραύστου μωρῆς, Est sanè ambitio vt disertè dicitur à S. Bernardo subtile malum, secretum virus, pestis occulta, doli artifex, mater hypocrisis, liuoris parens, vitiorum origo, criminum fomes, virtutum erugo, tinea sanctitatis, excacatrix cordium, ex remediis morbos creans, generans ex medicina languorem. *Bernard. ferm. 6. sup. Cantic. 33.* At illi miseri postquam reciprocantis fortunæ ludos sunt experti, fero discunt quod abieti proceram illam suam staturam, & pulchritudinem intemperantius iactanti inculcat *Rubus*,

*Ambitiosus
cum abiere.*

Nunc leta quidem bona sola fateris,

Et nostris frueris imperiosa malis.

Sed cum pulchra minax succidet membra securis,

Quam velles spinas tunc habuisse meas!

Auianus Fab. 19.

LVIII. PYRIGONI.

Charitas.

TERRA marique nasci animalia nihil mirum, nam materia, & nutrimentum, & natura horum causa est. Ex igne verò generatas bestias volucres existere, nuncupatos Pyrigonos, & in eo ipso igne viuere & ali, hucque & illuc volare, hoc admirationem facit. Illud idem admirationem excitat, cum extra ignem nutrimum egrediuntur, frigidum cælum attingunt, statim exeunt è vita. Quæ autem causa sit, igne vt nascentur, contraque aëre, temperato elemento extinguantur, aliis dicendum relinquo. *Ælian. lib. II. cap. II.*

APODOSIS.

Deus, ignis est: Pyrigoni, Dei amore incensa mentes, quæ in hoc cœlesti igne aluntur. *Charitas lex est fidei, & spiritus uiuificans dilectorem.* *August. lib. 10. de spiritu & litera, cap. 19.*

Non perit flammis amor. *Seneca.*

LIX. RUBETÆ RANÆ.

Improbitas.

RANÆ rubetæ, quarum & in terra & humore vita, plurimis referatæ medicaminibus, deponere ea quotidie ac resumere è pastu dicuntur, venena tamen sibi semper referuantes. *Plin. l. VIII. cap. XXXI.*

APODOSIS.

Improbi bona repudiant, atque sibi mala quæque & arripiunt fluuiosius, & retinent pertinacius.

Πηξιστο δόλκx καὶ ἀπὸς σώμα τοῖο βεβύται,
Γλῶσσx αὖτὶ δολέουx ἔχει ἐρίφορx αἰνός.

Apollinaris Psalm.

LX. SALAMANDRA.

Constantia.

Salamandra non modo in igne latari dicitur, ac viuere, sed eum ipsum extinguere. *δαρρεῖ ὃ αὐτῷ, καὶ ἔγχεσθαι τῇ φλογὶ ὁμοῖα, καὶ ὡς αἰ-
πίπαλόν πνα ἀπύδει κατὰ ζωήσασθαι.* D. Gregor. Naz.

APODOSIS.

Salamandra symbolum est constantiæ quæ inter miseriarum incendia triumphat. Symbolum hoc fuit Francisci Regis cum disticho,

Vrsus atrox, aquilæ et truces, & tortilis anguis

Cesserunt flammæ iam Salamandra tuæ.

Paradinus. Eiusdem cum Salamandra virtutis hyacinthum notat S. Epiphanius lib. xii. de gemmis: βαλλόμενx εἰς ἀδράκx πυρὸς, οὗτοι μὲν οὐ βλάπτονται, τὸς δὲ ἀδράκx ἐκινύουσιν. *Hyacinthi (inquit) in prunas ardentes, ab igne non leduntur, ignem autem ipsum extinguunt.*

LXI. SALAMANDRÆ ORTVS.

Improborum vita ruina communis.

Salamandra feralis bellua, Ioue (vt aiunt) tonante sæuiantibus nimborum procellis, & cæda imbrium eluuiæ longè latèque omnia inundante, prodit in lucem.

APODOSIS.

Improbi, & scelerati homines ex rapinis & ciuili cruore concreti, tanquam funestissima animalia tum demum nascuntur, cum ciuilibus ruinis deformata infœlix patria languet, & contabescit.

Hoc semine crescunt.

Vel si Salamandram patientiæ imaginem esse velis, quod superiore Icone dictum est; Rectè dicitur Virtus instar Salamandræ per medias tempestates in lucem erumpere:

Sic Gens cremato fortis ab Illo

Laetata Tuscis æquoribus, sacra

Gnatosque, maturosque Patres

Pertulit Ausonias ad vrbes. Hora. Od. 4. lib. 4.

LXII. SCARABEI.

Voluptuarius obscænus.

Scarabei viuunt in stercore, moriuntur in rosis. *Ælian. de Anim. lib. iv. cap. xviii.*

APODOSIS.

Turpes in obscænis triumphant, in honestis languent. Bellè hic cadit quod Theophrastus in Niceta habet de Constantino Copronymo: Tantopere sordium & impurissimæ cuiusque rei odore malo fertur

delectatus, vt animalium brutorum stercorebus se illiniret, & eos qui cum illo erant, id facere iuberet, quos amabat, ob idque benignè accipiebat, quod rebus malè olentibus semper delectaretur. Hoc Theophranes quoque videtur innuere, vbi ait: Magicis maleficiis & luxuriis cruentisque sacrificiis, & caballinis stercorebus, atque lotio delectatus, *μαλακίαις*, & dæmonum inuocationibus. Eandem scarabæi parabolam Epiphanius hæresi 40. accommodat hæreticis.

LXIII. SCORPIVS ET CROCODILVS.

Inimicitia lethalis.

Scorpium & Crocodilus gemino quodam inter se odio flagrant, simulatque alter alterum inspexerit, in mutua funera sponte rapiuntur, amboque eadem dimicatione perimuntur. *Ælia. lib. II. c. XXXIII.* Scorpionem ex Crocodilo nasci secundum nonnullos memorat, & ab eodem caudæ venenata aculeo extingui. *σκορπίον δὲ αὐτῷ τινεσθεῖν, κέντρον δ' αὐτοῦ οὐρείῳ αὐτὸν ἔχειν λέγουσιν, τοῦ πεπληρωμένου.*

APODOSIS.

Hac Icone significantur inimici capitales mutuis vulneribus confecti.

*Monomachi
exagitantur.*

*Quid tantos iuuat excitare motus,
Et propria fatum sollicitare manu?
Si mortem petitis propinquat ipsa
Sponte sua, volucres nec remoratur equos.
Quos serpens, Leo, Tigris, vrsus, Aper
Dente petunt idem se tamen ense petunt.
An distant quia dissidentque mores
Iniustas acies, & fera bella mouent?
Alternisque volunt perire telis?
Non est iusta satis sanctia ratio.*

Boëtius lib. 4. metr. 4.

LXIV. SCORPIONIS ASSVLTVS.

Dæmonis insidia.

Scorpiones nulli nocent cui non sit sanguis. *Plinius lib. XI. cap. XXV.*

APODOSIS.

Dæmon tabidis prauaricatoribus non insidiatur, sed bonis quibus succus est & sanguis: Sic prædones onustas preciosis mercibus naues, latrones bene numinata appetunt marsupia.

Tutum carpit inanis iter. Ouid.

Accommodari quoque potest calumniatoribus qui solent iis insultare, quorum famam adulta veluti stirpe surgentem sperant se posse prædari. Duros autem & tenuis famæ homines facile intactos relinquunt, quod nihil admodum speciosum habeant, & plus in pugna sit periculi, quam in parva victoria utilitatis:

Nasutus

*Nasutus sis usque licet, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas:
Et possis ipsum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura mens,
Ipse ego quam dixi. Quid dentem dente iuuabit
Rodere? carne opus est si satur esse velis.*

Martialis in Xeniis.

LXV. SCORPIONIS CAUDA.

Lingua maledica.

Semper cauda Scorpionis in ictu est, nulloque momento meditari cessat, ne quando desit occasione. Plinius lib. xi. cap. xxv.

APODOSIS.

Lingua calumniatoris semper aut minatur, aut mordet: πυνερόν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πυνερόν συκοφαντῆς. Demost. in nobili oratione ὑπὲρ τῆς φάνης. Huius vero pestiferi veneni vim & damna declarat. Martial. lib. 7.

*Quid non audebis perfida lingua loqui?
Te fingente nefas Pyladen odisset Orestes,
Thesca Pirithoi destituisse amor,
Tu Sículos fratres, & maius nomen Atridas
Et Lædæ poterat dissociare genus.*

ὡς ἄνδρες οὐδὲν πὶ δολιχῶν γλώττης χεῖρας ἐνέφυ τοῖς ἀνδράποισ κακόν. Nicetas in Manuele Commeno.

LXVI. SCORPIONES IN HUMIDO VIRIBVS DEFECTI.

Baptismo Dæmones expugnati. ex D. Cypriano.

Sicut Scorpij & serpentes, qui in sicco prævalent, in aquam præcipitati prævalere non possunt, aut sua venena retinere: sic & Spiritus nequam qui Scorpij & serpentes appellantur, & tamen per vos data à Domino potestate calcati, permanere ultra in corpore hominum non possunt, in quo baptizato & sanctificato incipit Spiritus sanctus habitare: hoc denique à rebus ipsis experimur, ut necessitate urgente in ægritudine baptizati & gratiam consequuti careant in mundo quo antea mouebantur, & laudabiles in Ecclesia vivant.

LXVII. SCORPIIS ONUSTVS ASELLVS.

Improbis & illiteratis.

ΠΑεσιμαχόν istud dictum non illepidè de Alabanda dixit Apollonius Milacus. vrbs est multis intercepta tumulis, qui speciem asini clitellis onusti referant, abundat quoque Scorpius, vnde factum hominis dictum. Strab. lib. xiv.

APODOSIS.

Non dissimili ratione torqueri poterit in improbum hominem & illiteratum. Nam Asinus stupiditatem, Scorpius malitiam significat, ut patet ex Nicandri Scholiaste, qui affert hunc senarium vulgo iactatum

in magna improborum & captiosorum hominum multitudine; & πῶς
 πὶ τῷ σκορπίῳ φερεῖν λίθον. In omni etenim Scorpius lapide excubat.

LXVIII. SCYTALAE SERPENS.

Voluptas.

SCytale serpens tanta præfulget tergi varietate, ut notarum gratia
 videntes retardet, & quoniam reptando pigrior, quos assequi ne-
 quit, miraculo sui capiat stupentes (Dæmonem huius serpentis for-
 ma indutum, Euxinoposuisse nonnulli volunt.) Vide Solin. Polyhist.

APODOSIS.

Variegata est bellua voluptas, quæ sui amore perditos, & stupentes
 captat, quos postea deuoret.

Θηρίον ἐστὶ δουλαγωγὸν ἡδονῇ, ἀλλ' οὐ ἄριστον.

LXIX. SEPA ANGVIS.

Heracleon hæreticus.

SEpa profecto hic Heracleon merito dici poterit, qui est reptile qua-
 drupes stellioni similis: cuius morsus detrimentum pro nihilo re-
 putatur, sputum autem in cibum aut potum euibratum, statim mor-
 tem assumentibus inducit. Talis est sanè etiam huius doctrina. Epipha-
 nius hæresi contra Heracleonitas.

LXX. STELLIO ΓΑΛΕΩΤΗΣ.

Inuidia.

TRiste esse nomen Inuidiæ, omnique dedecore infame. Euripi-
 des inquit, quod etiam in nonnullis animalibus ratione experti-
 bus habitat penitusque inhaeret. Stellio enim, ut Theophrastus ait,
 simulatque senectutem, membranam hybernæ, exuit, eam vorans
 consumit, ob inuidiam ex qua laborat aduersus hominem, quod suam
 tuniculam planè scit contra comitiales morbos plurimum valere.
 Cernus item non inscius dextrum suum cornu magno vsui hominibus
 esse, hoc ipsum, inuidia flagrans, ne tanto bono homines fruuntur, in
 terram occultat. Equa pariter non ignorat se vnâ cum pullo amoris
 beneficia parere: idcirco simul atque editus pullus est, id agit, ut ca-
 runculam in pulli fronte innatam, nuncupatam hippomanes, voret:
 Similiter lynx vrinam occultat. *Alian. lib. VIII. cap. XXVII.*

APODOSIS.

Inuidi commoda aliis inuident quibus ipsi non vtuntur:

Φθόνος χάρις, ἢ δικαιοσύνη. Hippotochoon apud Stobæum.
 Porro hæc *Alianus* omnia decerpit ex Theophrasto in tractatu de
Animalibus quæ dicuntur inuidere. Adde ex eodem vitulum mari-
 num, qui cum captum se videt, coagulum euomit quod Epilepticis
 auxiliatur. Echinum quoque terrestrem, qui vrina corrumpit co-
 rium. Verum (inquit) οὐ διὰ φθόνον ταῦτα ποιεῖ τὰ ζῷα, ἀλλ' αὐτοῖσι ἐν
 τῇ ἰδίᾳ ἰσχυρῶς ταῦτα αὐτοῖς ἐκινῆσαι τὴν αἰτίαν.

LXXI. SYRTIS ANGVIPES.

Voluptas.

Artificiosissime describitur à Dione Chrysoſt. or. v. his ferme verbis: corpus quidem illi muliebre idque admodum formoſum, laſciue tumentes papillæ, totumque pectus ac ceruix pulcherrima, colore cutis nidiſſimo, mira ab eius oculis proſiliebat hilaritas, quæ intuentem quemlibet in amorem procliuiter alliceret, reliquum corporis horridum, & ſquammarum ſcabritie aſperum & intractabile, inferne demum in longum anguem deſinebat, cuius caput in extrema parte poſitum acre admodum eſſet, & mordaciſſimum, alis minimè præditum, ſed Sphingis inſtar factum, neque tamen eloqui vt illæ faciunt, ſed draconum in morem ſibulum tantum edere acutiſſimum.

A P O D O S I S.

Typus eſt voluptatis quæ quantumuis pulchra & ſpecioſa: *ἐξαι-
νις ἡλαύνεται.*

*mediaque tenuis deſcenderat alio,**Cum ſua fœdari latrantibus inguina monſtris**Aſpicit, ac primo non credens corporis illas**Eſſe ſui partes, refugitque, abigitque, timetque**Ora proterua canum: ſed quos fugit attrahit vna.*

Quid. Metam. lib. 14.

LXXII. THAMVR.

Salus de ſanguine vermīs.

Thamur dicitur vermis Salomonis. Nam cum marmor Parium ad ædificationem templi è remotis partibus conuehi præcepiſſet, conſcius prohibitionis legis, quæ vetuit altaris ædificandi lapides ferro incidi, quæſiuit experimentum in vermibus, quod ars humana neſciuit. Nam pullum Struthionis in vitreo vaſe recluſit, quem cum videret ſtruthio, & habere nequiret, quam nouerat agnitam artem attentans, ſolitudinem luſtrat, redienſque vermiculum tulit, cuius ſanguine vitrum leuit & diffregit, ſicque fœtum eripuit: quod videns Salomon hoc experimento eodem genere vermīs in incifione duriffimi marmoris uſus eſt. Vincent. Natur. hiſt. lib. xx. cap. clxx.

A P O D O S I S.

Chriſti ſanguine, qui ſe vermem nominat apud Prophetam, de carcere erepti & liberati ſumus, huic inferorum portæ, huic tenebræ, huic omnia dæmonum tericulamenta ceſſerunt. Ad idem argumentum accommodari poterit quod habet Pauſanias in Bœoticis, cum apud Haliartes Bœotios ſumma eſſet ſiccitas, vnus è primoribus Delphos miſſus accepit oraculum, aquam ſeſe inuenturum, ſi primum Haliartum redeunti ſibi obuiam factum interemiſſet: in patriam reuerſo filius impubes Lophis primus occurrit: Pater ſtriſto gladio pue-

*Aliud ſym-
bolum.**Lophis.*

rum transfuerbat: ille adhuc spirans, cum huc illuc cursitaret, vbi-
cumque fusus humi esset cruor, inde aqua eruperunt.

LXXIII. THERMUTIS, ΑΣΠΙΣ ΘΕΡΜΟΥΤΙΣ.

Inuidia.

Aspidis genus vnum Thermunti Aegyptij nominant. hanc sa-
cram esse aiunt, & summa religione colunt. Itaque ea Isidis si-
mulachra tanquam regio quodam diademate coronant: Eandem in
perniciem hominum natam esse negant. Enimvero comminiscuntur
eam se à probis abstinere: contra vero impiis necem asferre. Quod si
ita est, Iustitiam vniuersi dixeris hanc feram honorare, vt quæ acrimonia
intellectus bonum à malo discernat, & tanquam illius ministra
ac vindex in malos animaduertat. Addunt alij Isidem sceleratissimis
hominum eam immittere. hanc quoque solam in hoc genere immor-
talem esse Aegyptij referunt, qui aspidum genus in sedecim species di-
uidunt. In sacris igitur ædibus ad vnumquemque angulum subterra-
nea facella ædificant, vbi sanè Thermutidi habitanti bubulum adi-
pem edendum interuallis quibusdam obijciunt. *Ælian. l. x. c. xxxi.*

APODOSIS.

Typus Iustitiæ Iamblicus in epistola ad Anatolium de Iustitiâ,
ἐξ ἧς τοῦτοι τῇ δικαιοσύνῃ περὶ πορὰ καὶ ἐπιτηδεύματα ἐπὶ αὐτῇ, ὅσα κακοῦ καὶ ἡμέ-
ρα πυχρῆ, καὶ ἐν πυρὶ καλλόδωρα καὶ ἐν πυρὶ κλάπτει καὶ ἀφελίμα, ἢ βλαβερόν καλοῦ-
σιν διαπερὶσαν. ἢ ἢ ἐναντίαν τὴν ὁλὴν κατὰ χροὶν περὶ πνεύματι. Opera
igitur & studia Iustitiæ accepta fuerunt, quæcumque ordinata & tran-
quilla sunt, composita, conciliata, vtilia, quæcumque noxios & pra-
uos actus prohibent: Atque nos ad contrarios omnino promouent.

LXXIV. VESPA IN ACETO.

Seueritas vtilis.

Si oleo infundatur Vespa, moritur: aceto autem postea reuiuiscit.
*Vincent. Natur. hist. lib. xx. cap. lxxiv. Basil. in Hexamer. ho-
mil. viii.*

APODOSIS.

Acia plerumque ingenia nimia mansuetudine deprauantur, quæ
si paulo seuerius tractentur, & vigent iucundius, & proficiunt vbe-
rius. *Lenta enim remedia, & segnes medicos eorum morbus*, quod ait
Curtius, *non expetit*. Simili modo Sal Agrigentinum, aqua indura-
tur, igne liquefit.

LXXV. VESPÆ VENENATVS ACVLEVS.

Maledictus.

ACuleata Vespa hoc etiam facere dicuntur. in viperam quam
mortuam perspexerint inuolantes, veneno aculeum imbuunt:
vnde mihi homines disciplinam, non eam quidem bonam, veneno in-
ficiendi sagittas hausisse videtur: cuius in Odyssæa Homerus meminit.
Ac sanè Hercules vt hydræ veneno iacula tinxit, sic Vespa viperina
acerbitate aculeos inficiunt. *Ælianus.*

Plerique naturæ improbitate ad omnem petulantiam armati, quo deteriores euadant, veteres calumniarum magistros legunt, & in iis linguam improbam suæ malitiæ telum exacuunt. Ex hac officina prodiens calumniator:

σοκολιὸν εἰλιγμένον ἔρχεται οἶμον,
 Εὐτε μιν ὀξύτατον θάλλει σέλας ἡελίοιο,
 Ροίζω δ', ἐνδα καὶ ἐνδα, καὶ ἐν σπέφῃ. Apollon. Argon. 4.

LXXVI. LOPYRON.

Appelleianorum hæresis.

TRadunt dolorosam vespam, quam quidam Lopyron appellant, habere quidem aculeum venenum iacentem, breuem, non multum dolorem inducentem, sed qui secundum ipsius facultatem venenum iaciat. Si vero quis perscrutans ipsius latebras, aut nidum destruat, in fruticibus enim, & herbis hunc facit, & instar faui sibi ipsi capsas quasdam construit, in quibus capsis sobolem suam deponit, & sibi ipsi fœtus facit: Si vero quis perscrutans virgâ aut ligno pungat fauum & destruat, exit indignata ipsa horrenda quidem, verum debilis vespa, etsi inuenerit petram aut lignum, præ irâ quâ excanduit, cum stridore instat, & impetit ac ferit petram, & petram quidem nihil lædit, neque lignum, imò neque hominem, etiamsi momorderit, nisi quod modicum dolorem inducit: verum aculeum amittit, & sic perit, petra vero nullâ iniuriâ afficitur. Sic etiam hæc vespacea secta instar Zopyri, paruam inducens vexationem subuertetur, vbi in petram illapsa impegerit, hoc est in veritatem & vbi aculeum amiserit. Epiphan. hæresi 44. contra Appelleianos.

PARABOLARVM
HISTORICARVM
LIBER DECIMVS.

PLANTÆ.

I. AGNVS HERBA.

Simplicitas simulata.

ON longè à Cazanensibus Tartaris in quâdam insulâ à grauissimis viris narratur semen quoddam inueniri non absimile peponum semini, paulò tamen maius, & rotundius, ex eoque in terram condito quiddam agno simillimum enasci; quinque palmarum altitudine: Nam & caput, oculos, aures, ceteraque omnia in formam agni recens edita, pellem etiam subtilissimam habere, quo permulti his in locis ad subducenda capitum tegmina vtantur: Tum quoque plantam illam, si tamen sic dicenda sit, carnem quidem nullam, attamen sanguinem habere: sed carnis loco materiam quandam Cancrorum carin perfunilem: vngulas verò, non vt agni, carneas, sed pilis quibusdam ad cornu similitudinem vestitas: Radicem illi ad vmbilicum, ceu vestis medium esse: viuere autem tantisper donec depastis circum se herbis, radix ipsa pabuli inopia arefcit. Odericus lib. i.

APODOSIS.

Multi specie duntaxat, agni, rapacitate lupi.

*O vita fallax abditos sensus geris,
Animisque pulchram turpibus faciem induis!
Pudor impudentem colet, audacem quies,
Pietas nefandum.* Seneca in Hippolyto.

II. AMYGDALVM.

Virtus initio ardua.

DVabus veluti tunicis, ita pelliculis vestita sunt amygdala: Prima quidem amara est: secunda; dura, & aspera, quæ fructus in se iucundam complectitur suauitatem.

APODOSIS.

Hoc virtutis est symbolum, quæ Tyronibus nuper ex voluptatum contubernio seductis rigida videtur & austera; mox labore quaesita mitescit, & suorum fructuum copiam facit.

ῥιψὶν ὃ ἐπιτα πέλι.

III. ARBOR, ἀγρός.

Castitas.

Permultam Serpentium fugam Nepeta irriguis gaudens locis, & Agnos faciunt, & longè latèque expellunt. In Atheniensium Thesmophoriis Atticæ mulieres Agni foliis cubilia susternunt, quod & serpentibus sit infesta, & simul existimetur, ab appetitione veneris prohibere, vnde nomen traxisse videtur. Herba etiam Libanotis nuncupata serpentibus formidabilis est. *Ælianus lib. ix. cap. xxvi. de Animal.*

APODOSIS.

Agnos castitas, serpentes Diaboli. Cyprianus Tertullianus sequutus: *Pudicitia est honor corporum, ornamentum morum, sanctitas sexuum, vinculum pudoris, fons castitatis, pax domus, concordia caput. Hæc nos commendat Domino, connectit Christo: hæc expugnat omnia de membris illicita desideriorum prælia, pacem nostris corporibus inducit: beata ipsa & beatos efficiens apud quos habitare dignatur.* Hæc Cyprian. lib. de disciplina & bono pudicitia.

IV. ARBOR ANTISTROPHOS.

Contraria ex eodem: vel crucis lignum.

Non procul à Malacæ arbor est, cuius radices cum multæ sint, in varias dispersæ sunt partes; quæ enim ad orientem spectant, antidotum præbent aduersus venenum quodlibet, febresque pellunt, aliàsque ægritudines: at quæ vergunt ad occasum, ipsissimum venenum. *Derebus in hist. Sinar. part. 4. c. 17.*

APODOSIS.

Ex eodem fonte res omnino contrariæ sæpe proficiuntur. Commodè dici poterit de fatali ligno, per quod in fraudem, & exitium inducti sumus, & de ligno crucis, per quod ad vitam reuocati sumus.

D. Gregor. Naz. orat. 25. πρὸς τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἐπαλαχέτης διὰ ξύλου ἀπώλειας.

Origen. de
Crucis poten-
tia.

Origen. hom. 8. in locos diuersos: *Euangelium filij Dei humilitas est; illius crux nostra victoria est, illius patibulum noster triumphus; gaudentes leuemus hoc signum in humeris nostris, victoriarum vexilla portemus; cum daemones viderint, contremiscunt. Qui aurata Capitolia non timent, crucem timent. Qui contemnunt sceptrum regalia, & purpuram Caesarum, & dapes: Christiani sordes, & ieiunia pertimescunt. Virga Moysis duplicem gerebat imaginem. Nam hostibus occurrebat ut serpens, mordens, & encens; Israelitis erat vice baculi, quos nitebantur. Sic etiam verum lignum Crucis hostilium quidem spirituum nequitiae mors est, animarum vero nostrarum baculus, tuta sedes, & vita, in qua conquesunt.*

Caroli Ducis
symbolum.

In eodem argumento vnum subiungam. Macar. hom. 47. Carolus Rex Neapolitarum, dux Calabriae habuit in insignibus rupem serratissimam, in cuius cacumine est Crux, in summa cruce rosa cum symbolo,

In patientia suauitas.

V. ARBOR ἀπὸς.

Martyres.

REperitur in orbe nouo arborum genus, quod cum aduritur nullos fumos emittit, quin potius suauissimum spargit odorem. Alia est cuius incisio guttulam distillat balsamo odore persimilem, cuius virtus est vulnera quaecunque curare, cicatricisque prorsus obducere. Maiol. Dialog. xxi.

ΑΡΟΘ. Martyres vsti, & secti nulla caligine sunt obducti, sed praestantissimos suae virtutis odores in omnem terrarum orbem effuderunt. D. Chrysost. de SS. Martyr. ἀλλὰ φλογὸς πάντοθεν τολιοκαύσης, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς φλογὸς ἐκπορεύουσαν οὐκ ἀποκρίνεται ἀδελφὰν οὐκ ἀδελφὴν, καὶ ἐν ἀλλοτρίοις ὄντων τῶν τοῦτον γινόμενα σώματα, οὕτω θύοντες καὶ μετὰ προσοικουμένης αὐτοῖς ἀδελφίας ἐπὶ τῇ τῆς ομολογίας εὐσταθείᾳ ῥήματα ἀπορίστητοι διὰ πάντων θένων ἄνθρωποι, καὶ τὴν ἐαυτῶν ἀδελφίαν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν λαμπρὴν ἐπιδεικνύμενοι.

Sed flamma illos undique obsidente, ac scintillis in vlcera praesilientibus, & quavis fera crudelius vulnera vellicantibus, perinde quasi essent adamantini, & in alienis ista corporibus fieri cernerent, ita generose, ac cum ea quae illos decebat fortitudine, in confessionis verbis constantissime perseuerabant, & in omnibus his malis durantes simul & animi sui robur inuictum, & Dei gratiam egregie praese ferebant.

Deinde eorum corpora comparat cum sole.

Ὡς ὁ πῦρ πᾶν ἀπὸ τῶν κεκοιμημένων τῶν ῥαυτῶν τῶν αἵματος πανταχόθεν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν τῶν, καὶ τὸ σῶμα αὐτῶν κατακαύζοντων πολλὰ μάλιστα ἢ τὸν οὐρανὸν ἡλιος.

Dum veluti crocei quidam radij, riuus sanguinis undique illis diffluerent, eorumque corpus multo quam caelum sol ipse, splendidius illustrarent,

Voluptas.

IN Hispaniolâ insulâ arbor est, cuius fructus pyris muscatis persimilis, iucundo odore, esui quoque gratissimus, verum pestiferi succi; nam Indi illo sagittas oblinunt, veluti veneno. Hist. noui mundi.

APODOSIS.

Voluptatis species iucunda, pessimi sunt effectus.

Βεβαίη τις τις ἡδονῆς ἥκται λυπῶ.

Euripides apud Stob. serm. 3.

Philo de mundi opificio p. 27. edit. Col. Allob. eandem per serpentem Paradisi terrestris μυθολογεῖ disertissimè philosophatus.

VII. ARBOR IMMORTALIS.

Verus Philosophus.

DIuus Gregorius Nazianzenus, qui refertur à S. Maximo de patientia, arborem quandam esse ait in fabulis, quæ resecta pullulat, & cum ferro certat. Et si Poëtarum, inquit, verba vsurpanda sunt, tantum abest vt moriatur, quin morte ipsâ viuit, sectione germinat, ac decerpta succrescit. ἐστὶ τι παρὰ τῶ μύθῳ, φυτόν οὐ δαλὴ τελευτῶμενον καὶ πάλιν οὐδένῃ ἀγωνίζεται· καὶ εἰ δὲ ποιντῶν μεμνημένοι λόγον, θανάτῳ ζῆ καὶ τὸ μὴ φύεται, καὶ αὐξάνεται ἀπανώμενον.

APODOSIS.

Idem sic parabolam reddit: ἐμοὶ ὃ δοκεῖ σαφέως ποιοῦτο εἶναι τι ὃ φιλόσοφος, ὅς ἐδδοκίμει τοῖς πάθεσι, καὶ ὕλῳ ἀρετῆς ποιεῖται τὰ λυπηρὰ, καὶ τοῖς ἐναντίοις ἐγκλωπίζεται. *Mibi verò videtur simile quidpiam esse vir Philosophus qui infortunijs illustratur, & molesta quæque in virtutis materiam transfundit, ipsisque aduersis venustatur.* Hoc voluit Horatius cum scripsit od. 4. l. 4.

Duris vt ilex tonsa bipennibus

Nigra feraci frondis in Algido,

Per damna, per cædes ab ipso

Ducit opes animûmque ferro.

VIII. ARBOR ÆGYPTIA.

Sat citò si sat bene.

THeophrastus refert arborem quandam Ægyptiam fructum nulum ferre ante centum annos. Sicutem ille, τὰ νέα τ' φυτόν διὰ τὸ πλῆθος ὑψώσεως καὶ τὸ ὅλον τροφῆς ὑψικάρπια· τὰ δ' αὖ πάλιν ὡς ὁ χρόνος πέρρει τὴν ηλικίας ὄντα, καὶ δάσος τὴν ἐν Αἰγύπτῳ λεγομένην δένδρον ὃ ἐκαστὸν εἶται μυθολογεῖσι φέρει καρπὸν. Theoph. de causis Plant. xxi.

APODOSIS.

Periculosa est præpropere prudentia.

Φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς καὶ ἀπορήεις.

Sophocl. in Oedipo.

IX. ARBOR MEDVLLÆ FERREÆ.

Crudelitas.

Ferri vim, atque aciem habet arbor in Iaua insula maiore. Interior enim medulla ferrea est, virgæ modo ab imo in summum verticem ductæ. Nicol. de Comit. & Marc. Pol. lib. 3. c. 16.

A P O D O S I S.

Pleraque ingenia adeò dura sunt, & stolidi, vt medullas ferreas, aut, vt ait Sidonius Apollinaris, corneas fibras habere videantur.

ἀπὸ σπυῖς, ἢ ἀπὸ μέγας.

X. ARBOR MVSA.

Literæ sacræ.

Ex palmarum genere esse putant arborem illam, quæ in Ægypto, Cyproke, & Syria provenit, quam qui illuc nauigant, Musam appellant. Iudæi arborem esse aiunt, cuius fructus Adamus comedit; quod ego ridiculum esse arbitror. Ex ea circumminent fructus, parui cucumeris magnitudine, per maturitatem quodammodo flavescentes, ficuum instar cortice contecti: eodem quoque modo, quo ficus, spoliuntur. Substantia pulpa melopeponibus similis, nullo intus osse, neque semine. Ij principio gustantibus, insipidi esse quodammodo iudicantur, nec ita gustatui suaues: sed qui iis vesci perseuerant, magis ac magis in dies oblectantur, occulta quadam saporis suauitate ita allekti, vt nunquam iis saturari posse videantur. Huius meminit Auicenna lib. 2. cap. 84.

A P O D O S I S.

Literæ sacræ primo aditu rudes, & insipidæ videntur imperitis, sed intus totæ sunt ex medulla, nihil habent ossis, nihil duri, & morosi; quinimo amatores suos sine satietate oblectant, & solidè nutriunt.

Ferrum mitescit ab auro.

Idcirco Cassiodorus ait ab Orpheo & Musæo Elysios campos carminum suauitate oblectari: quod postremæ ætatis iucunditas in fructu eruditionis sit collocata. *Museum etiam* (inquit) *& artis Orphæi filium & naturæ Maronis præpotens lingua concelebrat, dicens apud inferos in summa beatitudine constitutum, quod per Elysios campos felices animas septem chordarum pulsibus amænabat; significans summo pretio perfrui, cui disciplinæ huius contigerit suauitatibus epulari.* Variar. lib. 2. epist. 4.

XI ARBOR THERÆ.

Intacta per ætatem.

Thera Insula per annos septem pluuiam nosse est experta. Ex quo in torridi cæli inclementia omnibus plantis arefcentibus, vna incolumis remansit, & virides ramos explicans inter cæterarum in-

cendia, gratissimâ iuuentute pubescere visa est. Vide Herodotum lib. 4. pag. 119.

APODOSIS.

Arboris instar fuit semper virentis Virgo Dei parens, inter æstus peccati illæsa. Nullam omnino labem admisit, quæ fuit, ut ait S. Methodius, ἀσπιλον ἔνδυμα τῆ ἀπαλλαγμένης ὧς αἰς ἱμάτιον: *Intaminata vestis illius qui luce non secus pallio amictus est.*

Quod autem hîc Theræ arbori contigit, hoc in agro Elephantino vites, ficusque narrant experiri, quibus scilicet folia numquam decidunt. Theophrastus lib. 1. de plantis, πρὶν γὰρ ἐλεφαντίνῃ οὐδὲ τὰς ἀμπέλους οὐδὲ τὰς συκῆς φασὶ φύλλοις ἐλθεῖν. Item in Creta insula in agro Gortynensi platanum apud fontem quemdam esse assueverant, quæ nunquam folia deperdit. Quercus quoque in agro Thurino est, Sybari perspicua, quæ nunquam folia dimittit. Idem lib. 1. 115.

Elephantinus ager.

Platanus Creta Quercus Thurina.

XII. ARBOR VSPALÆ.

Aeternum virens.

V Spalæ dum gens adhuc infando idolorum cultu illigata teneretur, templum erat magnificentissimum, & auro egregiè indutum: quod ut erat in ampla planitie situm, admirando sui fulgore venerandam religionis maiestatem accessuris ingenerabat. Astabat eius foribus arbor ingens ignoti generis, patulis diffusa ramis, æstate & hyeme iuxta virens, etiam in plagâ frigidissimâ. Huic fons proximus in locum sacrificiorum dulci scaturigine ebulliebat. Olaus Magnus lib. 111. cap. 5.

APODOSIS.

Virgo inter peccati hyemes intacta: quomodo enim labem tulisset, quæ (ut ait D. Augustinus ad Catechum. lib. 4.) *quantum creature conditio patitur luci inaccessiblei videtur vnita?*

XIII. ARBORES INDIAE.

Humilitas.

O Neficitus refert in Musicana terra Indiæ arbores quasdam inueniri, quarum rami cum ad duodenos cubitos creuerint, reliquum incrementum primum faciant, deflexæ, quousque terram contingant, deinde terram subeant, ac radices agant veluti traduces, mox rursus in truncum exeant, à quo postquam auctæ fuerint, eodem modo flectantur, & aliam propaginem efficiant, rursusque aliam, & sic deinceps, ut ab vna arbore longum fiat umbraculum, tabernaculo multis columnis nitenti simile.

APODOSIS.

Illam demum excelsa magnitudo est, quæ se per primum dilatat: contra quod dixit Seneca ad Neronem, *Summa magnitudinis seruitus est, non posse fieri minorem.*

fnolefcunt mollia duris.

SVnt ad Leuidam ciuitatem prope Hierico arbores, quæ lanas gignunt: exhibent enim poma in modum cucurbitarum, testas in circuitu habentia præduras, intrinsecus autem plena sunt lanæ. Et de his ferunt ipsi Iesu Naue solere fieri indumenta: nam & ad aquas calidas eadem plantæ crescunt, in quibus Iosue lauare solebat. Huius generis lanas candore, & subtilitate admirabiles se vidisse narrat Gregorius Turonensis lib. 1. miracul. cap. 18. *ὁ δὲ Ἰησοῦς* quoque *ἐκ τῶν πόρων* meminit Theophrastus lib. 4. de historia plantarum, cap. 9.

A P O D O S I S.

Testæ præduræ quæ candidam & subtilem lanam tuentur, è qua tantus Heros vestes petebat, significant illud toties inculcatum per ardua virtutem niti ad solidæ quietis, & iucundissimi fructus voluptates.

Ordo fuit creuisse malis.

XV. ARBORES MELLIFERÆ.

Primis stat maior gratia pomis.

FRequens arbor in India, cuius meminit Q. Curtius faciem querqus habet: eius folia multo melle tinguntur: sed nisi Solis ortum incolæ occupauerint, vel modico tempore succus extinguitur. Curt. lib. 6.

A P O D O S I S.

Talia sunt pleraque, vt in primordiis suaui quodam gratiæ aucupio blandiantur, statim autem emortua venustate deflorescant. Talis (inquam) esse solet in pueris nonnunquam prima ætacula, dulcis illa quidem, & festiuitatis lenocinio quodam commendanda. Mox vbi primis adolescentiæ facibus inardescere visa est, tota illa simplicis naturæ iucunditas extinguitur:

Fructumque expirat in ymbra.

XVI. ARBORES SODOMÆ.

Vanitas rerum humanarum.

IN Sodomitico agro poma gignuntur, quæ licet speciem maturitatis habeant, mandi tamen non possunt: nam fuliginem intrinsecus fauillaceam ambitio tantum eximæ cutis cohibet, quæ vel leui pressa tractu fumum exhalat, & fatiscit in vagum puluerem. Solin. cap. 36.

A P O D O S I S.

Res opesque humanæ, his fructibus simillimæ, pompæ plurimum habent, cum nihil solidæ voluptatis habeant. Senec. de diuitiarum pompa, epist. 110. *Vidistine quàm intra paucas horas ille ordo quamvis lentus dispositusque transferit? hoc totam vitam nostram occupat, quod totum diem occupare non potuit?* Et deinde: *Hoc itaque ipsi mihi dico, quoties tale aliquid præstrinxerit oculos meos, quoties occurrit*

domus splendida, cohors culta seruorum, lectica formosis imposita calionibus: Quid miraris? quid stupes? pompa est: ostenduntur istæ res, non possidentur, & dum placent, transeunt.

XVII. ARBORIS SOLIS ET LUNÆ.

Sacerdotium & regnum.

Est in epistola Alexandri fabulosi (vt arbitror) Nepotis mentio duarum arborum, quarum vna Arbor Solis, altera Lunæ nuncupabatur. Vtraque primo fideris sui afflatu percussa reddebat oracula: vtraque etiam in eclipsi Solis & Lunæ vberimis lacrymis manare credebatur. Erant autem in medio luci collocatæ, cupressis frondium genere simillimæ, pedum ferme centenorum. Eas cum Alexander adiisset, perstricta radiis cognatorum siderum vtriusque stirpis cacumina in voces & oracula resolui, magno circumstantium amicorum stupore animaduertit.

APODOSIS.

Solis & Lunæ arbores haud fabulosæ sunt Ecclesiastici ciuilesque magistratus, qui suorum principum afflatu leges tum diuinas tum humanas interpretantur, quarum certè oraculis hic orbis terrarum administratur. Gelasius Papa Afer in epistola ad Anastasium Imperatorem: *Duo sunt, Imperator Auguste, quibus principaliter hic regitur mundus, auctoritas sacra Pontificum & Regalis potestas.* Et Iustinian. in authent. part. 1. titul. 6. num 6. *μέγιστα τ' ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δυνάμειοι τοῦ πατρὸς τ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας, ἱερατικῆς τε καὶ βασιλείας.*

XVIII. ASPHODELVS SOLVS GIGONIAM

PETRAM MOVET.

Regum potentia.

Est Asphodelus planta, quæ aliter appellari solet Hasta regis, Gallicè *la Hache royale*, id est sceptrum regale; nam hastæ olim pro sceptris erant, vnde Euripides in Hecuba: dixit *λαὸν εὐδύνειν δεῖ*, quod est, scepro moderari. In eodem genere est lapis regni, cuius meminit Ctesiphon 3. de plantis: *λίθος χρυσάνθω παρὰ πλείους ἀνθρώπους ἐξέρμους*, & regni conciliator. Asphodelus autem solus Gigoniam petram mouet. Hephæstio.

APODOSIS.

Significat igitur emblemata, Regum potentiâ & imperiis duriores etiam animos flecti, & impelli ad ea quæ minimè facerent; nihil enim ad mouendum in rebus humanis est hasta illa regia potentius. *Ille est spiritus vitalis, quem tot millia trahunt, nihil ipsa per se futura nisi onus, si mens illa imperij subtrahatur.* Seneca de Clementia. Animaduerte porro in caule Hastæ regis, quæ regum est symbolum, innasci vermem, qui in aliud animal alatum, & floridum mutatur: idque *Vermis Asphodelus.*

ruerit, tum demum vermis eo eroso euolat: ἐν δὲ τῇ ἀνδρείῳ πωλεῖται
 σὺν ὅς ἐστι ἄλλο μεταβάλλει ζῶν πλὴν ἀνθρώπους, ἐξ ὅτου ἀνδρείος ἀνα-
 ζῆ, διεδίων ἐμπιτῆται. Theophrastus. Talis plerumque principum
 conditio. Homulos renues, & contemptos, qui per vermiculos signi-
 ficantur, habent in sinu & suis alunt visceribus, postquam eos leui-
 culis assentionibus ceperunt: interim illi alas assumunt, florent di-
 uitis & honoribus, & postquam amplissimorum virorum fortunas
 eroserunt, tum demum exiliunt.

BAARAS. vide, *Pisciculus maris Indici.*

XIX. BALSAMVM.

Circumcisio.

Balsami radix horrida deformis, atque omnino inutilis: sed cūm
 primum lapide incisi fuerint turgentes eius rami, mox suauissi-
 mum ac preciosissimum balsami stillat vnguentum. Vide Theophra-
 stum lib. 9. de hist. Plantarum cap. 6.

APODOSIS.

Hoc filius Israël euenisse cognoscimus: cūm primum lapide fue-
 runt circumcisi, mox Iosue audiuit Dominum dicentem: *Hodie ab-
 stuli opprobrium Egypti a nobis.* Vide Villalp. part. 2. cap. 17.
 pag. 393.

Animaduersione hīc dignum est quod habet Cyrillus lib. 4. super
 Ioan. cap. 50. moriente Iosue atque sepulto, in eius sepulchro positos
 esse cultros lapideos quibus circumcidit filios Israël: vt significaretur
 quod legalis circumcisio sepulta & tanquam mortua per circumci-
 sionem, & mortem Christi: Et vt discamus circumcisionis spiritalis
 gratiam Saluatoris morti esse affixam, quæ circumcisio mortis atque
 interitus deiectio est, & nostræ sanctitatis initium.

XX. BALSAMA ARABIAE.

Voluptas humana.

IN Arabia sunt balsami arbores, ea, qua myrti stirpes, magnitu-
 dine: folia illis qualia herbæ Amaraco: ad eas cubilia figunt vipe-
 ræ, vt quas non modò balsami liquor, sed ipsa fruticis vmbra dele-
 ctat. Vbi legendi liquoris tempus fuerit, Arabes ligneolarum regu-
 larum complosione bestias fugant; occidere enim nefas putant: &
 si quem forte momorderint, lethalis non est plaga: præstantissimi
 enim laticis odore veneni acerbitas mitescit. Pausanias in Bæoticis,
 p. ccciii. Meminit quoque Theophrastus l. 4. c. 6. de Historia Plan-
 tarum; ἐν δὲ τοῖς ποτὶ πεφυμένα πνὰ βοτάνῃ ἐφ' ἣ συνιστάται αἰσίοις ὅφει εἶναι
 μικροῖς σπέρμα.

APODOSIS.

Mundi gaudia incerta & doloribus mixta. Seneca de breuitate vitæ cap. xvii. *Quid quod gaudia quoque eorum trepidant? non enim solidis causis innituntur, sed eadem qua oriuntur vanitate, turbantur. Qualia autem putes tempora esse, etiam ipsorum confessione misera, cum hæc quoque quibus se attollunt, & supra hominem efferunt, parum sincera sint. Maxima quoque bona sollicita sunt; nec ulli fortune minus bonè quàm optima creditur.* Significat etiam nullum adeo ferum ingenium quod bona institutione non mitigetur.

XXI. BASILISCVM.

Lenitas in subditos.

Iustinianus Genuensis historiographus lib. vi. Præclarumque habet lenitatis in subditos symbolum, Franciscus Marcio (inquit) iurisconsultus egregius, missus à Rep. Genuensi orator ad Ducein Mediolanensem. Cum is noller eum dimittere, nec pactis conuentis cum Genuensibus stare, captata occasione obtulit eidem duci manipulum herbæ Ocymi: qui admirabundus quid sibi hoc demum veller, quæsiuit quid rei esset. Cui ille respondit, talem esse huiusmodi plantæ naturam, vt leniter, ac suauiter contrectata gratum odorem spiraret; nimis autem duriter compressa, & attrita, non solum omnem suauitatem perderet, sed etiam ineunte tempore scorpions generaret: habere autem se ingenia Genuensium eodem planè modo. Dux hoc ingenioso admodum responso delectatus & sententiam priorem mutauit, & Legatum honorificè dimisit. Retulit Camerarius inter symbola.

APODOSIS.

*Qui vult amari, languida regnet manu.
Lene fuit Nilus, sed cunctis amnis extat
Vtilior.*

XXII. CAPRIFICVS.

Temperantia.

Caprifico ea vis est, vt lasciuiuentium taurorum & quantumvis ferocientium naturam vsque adeo compescat eorum collo circumdata, vt immobiles propemodum eos reddat. Vide Plutarch. Sympos. lib. 2.

APODOSIS.

Incontinentiæ frænum est temperantia. Senec. epist. lxxviii. *Temperantia voluptatibus imperat, alias odit atque abigit, alias dispensat, & ad sanum modum redigit, nec vnquam ad illas propter ipsas venit. Scit optimum esse modum cupitorum, non quantum velis, sed quantum debeas sumere.*

Inutilis sibi, alijs utilis.

CAprifici ficus nunquam maturefcit, fed tamen gignit culices, qui deuolantes ad veram ficum, perfosso ficorum cortice, in maturitatem educant. Dicuntur proprie culices illi, cum arborem stimulant, *ἡνίγγει.*

A P O D O S I S.

Tales sunt, inquit Plutarchus, qui cum nihil ipsi queant egregium facere, aliquo pacto virtutem aliorum stimulant. Meminit huius caprificandi rationis Theophrastus, lib. 2. de plantis, cap. 12. his verbis: *Διὸ καὶ ἐπειδὴ οἱ τὰς συκῆς ἴστωσι πρὸς οὐδὲν ὅπως οἱ ἄλλοι οἱ ἐν τῇ ἐλευθέρῃ τῶν ἐπιχειρημάτων ἀποβῶσι διὰ τὸ ἐπὶ τῇ συκῇ. Quapropter ficos caprificant: quod ea de causa faciunt, ut culices parui, qui ex caprificis appensis nascuntur, poma fici aperiant.*

XXIV. CEREVS SPINOSVS.

Virtutum gaudia vulnus.

CErei spinosi portentosa penè elegantia est: opplet enim animus, & oculos spectantis, rarissimæ venustatis spectaculo: hastas surrigit quaternas & quinas, nouemdecim & videntur cubitorum, virgatis, & ad normam directis striis cannulatas. In externis striarum angulis obtusis totus collucet stellulis, corneis stylis radiatim è suo centro quoquouersum minacibus: obductus est callosa carne & succo aloës: flores in summo vestigio promit gratissimos, & hilari purpure miniata rubet. Vide hist. Ruel. plant. lib. 18. cap. 48.

A P O D O S I S.

Quis sit ut tam excellentis pulchritudinis planta cælum & stellas referens hastas surrigat, corneos stylos exerat, spinis vndique rigescat, succum etiam amarum præferat; flores interim hac veluti armatura obuallet gratissimos, nisi ut ostendat *χαλκόμετον πρὸς θεὸν ὁδόν,* ferro & ære stratam ad cælum viam?

Μεγάλῃ ἀθλητῇ ὅτι δέρεται καὶ νικάει.

Maximus Tyrius.

XXV. CHRYSOPOLE.

Doctrina sincera cultor.

IN Pactolo crescit herba, Chrysopole vulgo nominatur, cuius examine vicinarum urbium incolæ purum aurum ab adulterino discernunt. Nam ipso tempore, quo id consistant, hanc herbam admo- uere solent: cuius folia, si adulteratum non sit aurum, inaurantur; quod si corruptum sit, intingi se non patiuntur. *εἰ μὴ ἀπὸ θεοῦ τοῦ χρυσοῦ ἢ, τὰ φύλλα χρυσοῦνται: εἰ δ' ἐφ' ἀδελφὸν ὑπάρχει πλὴν ἡλλασμῶν ὑχαισίου ἀπαιτῆς.*

A P O D O S I S.

APODOSIS.

Rectè cadet emblemata in sinceram Catholici mentem, quæ nihil adulterinæ doctrinæ hauserit.

Puroque illimis honore.

XXVI. CITHARA HERBA.

Non omnis moriar.

Clitonymus libro tertio rerum Tragicarum refert nasci in Pangeo herbam hac de causa. Illæ quæ Orpheum discerpserunt Bacchantes eius membra in fluuium Hebrum proiecerunt: & caput quidem cessit in draconem; * lyra autem inter astra relata est. At ex cruore stillante orta est herba Cithara, quæ dum Bacchi sacrificia peraguntur, citharæ sonum emittit.

APODOSIS.

Fabulosa hæc historia inuenitur in Plutarchi iunioris libello de fluminibus, qui istis portentis scatet. Rectè significabis in emblemate doctorum virorum gloriam & monumenta nunquam intermori.

Non omnis moriar, multaque pars mei

Vitabit libitinam.

Horat. od. 28. l. 3. carn.

XXVII. CORIANDARVM.

Verbum Dei.

Tradunt Coriandri naturam penitus semini respondere, adeò vt si fuccidatur, etiam Coriandri semen, vim suam non amittat, vt sementi idoneum amplius non existat. Huiusmodi verbum est Dei, cuius omnis particula ad terræ cultum natura apta est, si mandetur commodæ & bonæ terræ, id est animæ. Est porro album etiam; Lumen enim verbum est, idque splendidum, ac proinde quoque album ipsum intelligenti ab eoque nutrito. Est item saxi simile: contortum etenim est, & neutiquam flaccidum, neque fluxum, verum saxum: cœleste quippe verbum est, ac nobis cœlestia promittit. Non dixit verò, *Verum etiam in omni verbo: verum, siue etiam*: tanquam si dixisset: non in hoc quo putatis solo, verum in hoc. Manifestum est autem, quod manna ex ore proficiscens, verbum erat. Nam commune habet aliquid manna, quo docemur, non solo pane hominem vivere, cum Dei verbo, quo viuimus. Procopius in Deuteron.

XXVIII. CYPRESSVS BLATTAS NON SVSTINET.

Mortis memoria salutifera.

Cypressus feralis arbor, & mortuorum sepulchris destinata, blattas & tineas non sustinet: atque ideo apud veteres simulachra ex hac potissimum materia fiebant ad perpetuitatem. Plin.

B b b b

APODOSIS.

Mortis memoria vitiorum blattas, quæ animum corroduunt, extinguit. D. Augustinus: *Opus est ergo, ut sibi homo quotidiano actu provideat, & procuret consummationem. Opus est ut tota vita nostra talis sit in conversatione, ut liberi mereamur esse in fine: incessabiliter diem transitus nostri, & tempus iudicii cogitantes.*

XXIX. CUPRESSVS VESPASIANI.

Fortuna in melius mutata.

ARbor cupressus altitudine conspicua in Vespasiani agro auirone sine vlla vi tempestatis euulsa radicitus repente procidit, ac in sequenti die viridior, atque firmior eodem vestigio resurrexit. Suet. in Vesp. cap. 5.

APODOSIS.

Symbolum est afflictæ paulisper fortunæ, quæ statim in altam, & excitatam transit. Sublime struitur quicquid ab infimo surgit.

Hunc & damna iuuant, sunt ipsa pericula tanti:

Stantia non poterant tecta probare Deos.

Martial. epigr. lib. 1.

XXX. CYNOSBATVS.

Humilitas.

Cynosbatus per diem inter cæteras herbas, à quibus ne minimum quidem differt, delitescit, nec vlllo modo agnoscitur. Nocte vero stellæ instar lucens, & igneo splendore coruscans faciliè in conspectum venit. Ælian. de Animal. xiv. cap. xxvii.

APODOSIS.

Humilis Cynosbatus est, dies vita, nox mors, lux gloria post mortem: humiles in vita obscuri, post mortem gloria circumfluunt,

Cunctis stat terminus aui,

Extremumque diem primus tulit: ire per ora

Nomen in æternum paucis mens ignea donat,

Quos pater ætherijs cælestum destinat oris.

Silius Italic. lib. 3.

XXXI. DODECATHEOS.

Sacramentorum vis.

Maxima auctoritas herbæ est, quam Dodecatheon vocant omnium Deorum maiestatem commendantes. In aqua potam omnibus morbis mederi existimant: folia eius septem lactucis simillima exeunt è lutea radice: Plin. lib. xxv. cap. iv.

APODOSIS.

Vis diuinæ Ecclesiæ quasi Dodecatheo illi admirabili indita, non per septem foliorum species, sed per totidem sacramenta se effundit, atque omnibus animorum morbis salutarem facit medicinam, D. Cyprianus, lib. iv. epist. ad Magnum: *Totum credentibus conferunt diuina compendia (inquit) le sacramentis.*

XXXII. FICVS.

Promissis leuibus abstinendum.

Ficus non floret, nec vlla se speciosa ornamentorum luxurie ostentat, sed tamen dulcissimos fructus parit. Tostatus meminit Ægyptiæ ficus, quæ per annum fert fructus in Exod. Vide Plin. lib. 16. cap. 25.

APODOSIS.

Πράττε μεγάλα μὴ ὑποχρούμενος μεγάλα. Magna noli promittere, sed facere. Pythagoras. In eodem argumento est quod narrat Theophrastus lib. 2. de plantis, c. 4. de vite quæ cum nulla folia emisisset, & nulla perinde esset racemorum expectatio, miti tamen fructu sine vlla foliorum luxurie germinauit. Similiter oliua, cum ei frondes omnes decussæ essent, fructificauit: ἡ ἀμπέλος ἀνευ φύλων ὦν καρπὸν ὠφέλιον. εἰλαία μὲν φύλλα ἀπέσπεσε, τὸν δὲ καρπὸν ἐξέλιεσκεν.

XXXIII. FÆNUM GRÆCVM.

Aduersa augent virtutem.

Foenum Græcum scarificatione seritur, non altiore quatuor digitorum sulco; quantoque peius tractatur, tanto prouenit melius. Plin. lib. xviii. cap. xvi.

APODOSIS.

Viri sancti dum aduersis conflictantur, surgunt viuidius: ἀρετὴν δὲ αὐξέειν ποιεῖ ἡ θάλασσαν ὡς θλίψεως φόβος φύσις. Nihil tam virtutem crescere facit & germinare, quantum continui timoris natura. D. Gregor. xxvi. Moral. *Sanctorum mentes æternitatis præmia præstolantes vires ex aduersitatibus sumunt: Quia crescente pugna gloriosorem sibi non ambigunt manere victoriam, & electorum desideria dum premuntur aduersitate, proficiunt: sicut ignis statu premitur, ut crescat, & vnde quasi extingui cernitur, inde roboratur.*

XXXIV. GRANADILLA.

CHRISTI PASSIO.

Nobilis est inter plantas Granadilla flos Christi patientis insignibus impressus, cuius meminit Rouillius in historia plantarum peregrinarum. In hunc memini me ita lulisse:

*Ite procul blandi Veneris ludibria flores,
Quos parit in risum luxuriosus ager.
Altius vna suos tollit Granadilla dolores,
Et fert congesti pondera tota Dei.
Tortilis hic nodis, & adunco milite surgit,
Regis apex Domini, gloria mixta malis.
Hic crux, hic clauis Christi pretiosa supellex
Pauperis, hic rubris vulnera picta notis,
O dilecta Deo, cui cælum nectare sudat,
Et vigil intactas Flora tuetur opes.*

*Quis tanta in paruo lufit miracula flore?
Nempe fua hic pinxit fe Deus ipfe manu.*

XXXV. HELENIVM.

Amor impurus, rixarum fement.

Helenium herba eft, ab Helena fic dicta, quæ rixas pronocat: *πυρὸς τὴν δρυὶν ἄφθι φεῖται ἀπὸ ἧς ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ἐν Ἑλένῃ, καὶ ὡς αὐτὴν φερόντες αὐτῆς πάντως εἰς ἑαυτὴν καὶ δύνανται.* Ea è quercu ad quam fe Helena fufpedit, dicitur emerfiffe: Ptol. Hephaft. lib. iiii.

A P O D O S I S.

Quid mirum fi ex Helenæ cineribus rixarum herba dicitur emerfiffe? quid aliud habet amor impurus, quo ipfa deflagrauit, quàm querimonias, iurgia, rixas, furores, bella, cruorem?

*Εμπύτων δ' ἀδύκνους ὑπὸ φρένα δ' ὅτε θύελλα
Μίσγεται, ἀδύμηνος δ' πυρὸς δερμάτων ἐμάχην,
Παφλάζων οἰωνοῖσι, καὶ ἀκείτοισι μαυαῖς,
Δάκρυ δὲ σοὶ πρὸς ἑλὲν καὶ γάμος, ἢ δ' ἐπακούεται
Βυαποδὲν οἰωνοῖσι, ἀλλ' ἀγχοῖς δ' ὑπὸ θέρμῳ ἐξουδέν
Φυτίζεαι, ἥτοι δ' πυρὸς ἵστον αὐτὸς ἀμείρεται,
Ὅστε τε κοιλῆσαι, πρὸς τε φρένα πάντα ἀείρει
Μαινομένην· πολλοὺς δ' καὶ ἐς μῶρον ἐξικύλισας
Λύσαι ἀγων, τοῖαυς δ' ἀγάλλεται εὐλαπνήσων.*

Oppianus. Illabens impronifus, fub pectus inftar procelle miferis, fpirasque ignis acutam vim, eftrians doloribus & mifcellaneis furoribus. Lachrymas vero tibi emittere profufum gaudium eft, exaudire ex imo eiulatum: fub vifceribus calidum ruborem purpurare, & cutis mutatum florem abolere, oculosque cauare, mentemque totam euertere furentem. Quin multos in mortem prouoluifti, quibufcumque procellofus & fenus occurrifti rabiem afferens: talibus letaris epulis.

XXXVI. HECATONCEPHALOS.

Amoris conciliatrix virtus.

Portentofum eft, inquit Plinius, quod de hac herba traditur. Radicem eius alterius fexus fimilitudinem referre, raram inuentu, fed fi viris contigerit, amabiles fieri. Ob hoc & Phaonem Lesbium dilectum à Sapph. Plin. nat. hiftor. xxii. cap. xviii.

A P O D O S I S.

Non longè quærenda Hecatoncephalos: vis amari? virtute & comitate potes. Nihil enim ad amorem potentius, quàm virtus humanitate condita. Vel certè fi vis amari, ama.

Magnes amoris amor.

XXXVII. HERBA SABINA.

Euchariftie typus.

Herba Sabina apud Gallos Druidas primæ fuit venerationis. Legitur fine ferro, dextra manu, per tunicam qua finiftra exui-

tur velut à furante, candida veste vestito, puris, lotis, nudisque pedibus, sacro facto priusquam legatur pane vinoque. Fertur in mappa noua: hanc contra omnem perniciem habendam prodidere Druidæ Gallorum, & contra omnia oculorum vitia fumum eius prodesse. Plinius.

APODOSIS.

Eucharistia instar herbæ Sabinæ morbis animi præsentissimum remedium: eadem non vi, sed amoris suauitate, piè, purè & castè suscipienda in illo Angelorum epulo & cælestis mensæ delitiis, quas nobis Christus comparauit. Origenes aduersus Celsum, lib. 8. *Ἀπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἄριστον καὶ ἀπαλὸν τὸν πῶς ὁ ἄνθρωπος περιέσπασται αὐτῷ χαρίσιν. Πάντες comedimus, corpus factos, corpus sanctum, & sanctificans eos qui cum sincera sui admonitione eo vtuntur.*

XXXVIII. HERBA VIVA.

Virtus.

Ipsa semper viuit, nullo vnquam frigore, vel feruore læditur, nulla ariditate vincitur, nulla humectatione superatur; semper eadem, eodem semper vigore; nec loci angustia constringitur, nec diuisa minuitur, nec auulsa commoritur. Ipsa in se radices humectans seruat, vbilibet vel ardentissimo loco radices figit, augetur, dilatatur, siue in opaco sit, siue in aprico, verè congruèque hoc digna nomine Semperuiua. Maiol. colloq. xx.

APODOSIS.

Typus veræ virtutis. *Quemadmodum maiora lumina claritas solis obscurat, sic dolores, molestias, iniurias, virtus magnitudine sua elidit atque opprimit: & quocumque affulset, ibi quicquid sine illa apparet, extinguitur: nec magis ullam portionem habent incommoda cum in virtutem inciderint, quam in mari nimbus.* Senec. epist. 66.

XXXIX. HERBA VIVA.

Castitas intacta.

ADeo mira est huius plantulæ natura, vt eam humana ratio assequi nequeat: nam cum maximè viret, gratissima est aspectu: si quis illam apprehendere cupiat, illico folia contrahit, atque sub tennes ramulos recondit; si verò apprehendat, subito adeo marcida conspicitur, vt emortua virtute contabescere videatur: sed quod maiori admiratione dignum est, si manum retrahat, ad pristinum nitorem redit. Vide hist. plant. Ruell. lib. 18. cap. 143.

APODOSIS.

Nescit contagia terræ. Cum herba viuua congruit, smaragdus typus virginitalis, qui adeo impatiens est venereæ consuetudinis, vt insignis smaragdus Reginæ Hungariæ, cum ipsa marito consuesceret, memoretur in tres particulas confisus atque con fractus. Albertus Mag. & Ruell. lib. 2. de Gemmis.

Tantali hortos vindemiare: Ταντάλῳ κήποις πρυγᾶν. Philost. in Sophist. lib. 1. in Isæo & in Athenodoro. Noti sunt horti Tantalii ex Seneca in Thyeste, Choro 1.

*Stat lusus vacuo gutture Tantalus,
Impendit capiti plurima noxio
Phrineis aubus præda fugacior.
Hinc illinc gravidis frondibus incubat
Incurvata suis fœtibus, ac tremens
Alludit patulis arbor hiatibus.
Hæc quamvis avidus, nec patiens mora,
Deceptus toties funere negligit,
Obliquatque oculos, oraque comprimit,
Inclusisq; famem dentibus alligat:
Sed tunc diuitias omne nemo suas
Demittit propius, pomaque desuper
Insultant folijs mitia languidis,
Accenduntque famem, quæ iubet irritas
Exercere manus: hæc ubi protulit,
Et falli libuit: totus in arduum
Autumnus rapitur, sylvaque mobilis.
Instat deinde sitis non leuior fame,
Quæ cum percaluit sanguis, & igneis
Exarsit facibus, stat miser obuios
Fluctus ore petens: quos profugus latex
Auertit, sterili deficiens vado,
Conantemque sequi deserit: hic bibit
Altum de rapido gurgite puluerem.*

APODOSIS.

Tantali hortos vindemiare idem est ac corporis voluptates insectari. Isæus Sophista interrogatus quis optimus piscium alituumve inter obsonia foret: πῖπνυμαι, inquit, ταῦτα σπουδαζων. ἔωμαι, ὃ τὸν Ταντάλῳ κήποις πρυγᾶν ἐκδεικνύμενος δῖπτον τῷ ἐρωτῶντι ταῦτα ὅτι σιτὰ καὶ ὀνειδέματα αἱ ἡδοναὶ πᾶσι. Desit, inquit, ista studere: intellexi enim me Tantalii hortos vindemiare: significans utique amasso, quod umbræ essent & somnia omnes quæ appellantur voluptates. Aliter Greg. epist. 11. ad Basilium dixit Ταντάλῳ ζῆλον de ærumnosa & meticulosa, διὰ τὰ τέλει σου πύργου.

XLI. IRIDIS FRUCTVS.

Penitentia.

Virtutes inter amuleta & præsidia varia, quæ sibi quæque eligunt animantes, Iridis fructum habent. Alian. lib. 1. cap. 35.

APODOSIS.

Iris est pœnitentia; nam vt illa vnguētis & medicinæ nascitur, quod ait Plinius, ita & hæc peccatorum remediis. Turtures verò sunt gemebundi peccatores.

*Pœnitet ambigüe, quem serò pœnitet: ergo
Præsentis spatium nobis dum creditur æui,
Dum patulam cunctis Christi clementia sese
Præbet, præteritæ plangamus crimina vitæ.*

Alcimus Auitus, lib. 5.

XLII. LAVREA CESTRIS INIMICA.

Doctrina affectuum medicina.

Oestro boues infestari, & vehementius furari notum est omnibus: at quomodo huic incommodo rustici occurrerent, non ita est vulgatum. Narrat Sotio in Geoponicis laurus decimas, & in aqua decoctas parari: mox aspergine agrum qui ab Afilis obsideri solet, perfundi: tum animalcula quidem illa *διὰ ἀντιπιδίου* fugere.

APODOSIS.

Laurus Apollini sacra symbolum est doctrinæ, cuius præsidio vehementes & immoderati sopiuntur affectus, *φάρμακον ἐξωτος μόνου.*

*Veridicis igitur purgavit pectora dictis,
Et finem statuit cupedinis atque timoris.*

Lucretius lib. 6.

XLIII. LAURVS CYZICI.

Dulcis gloria.

Ficus in lauro Cyzici nata est ante obsidionem. Plin. lib. xvii. cap. xxv.

APODOSIS.

Ficus in lauro suauitatem significat in gloria. Est enim laurus triumphantium arbor, & victoriarum comes perpetua: ficus verò sapore dulcissima est. Quò fit, vt si gloriam illustrem simul & suauem velis significare, hac idone possis exprimere.

Merces mihi gloria detur.

Mamurius apud Ouid. 3. Fast.

Τὸ μὲν ἀργέλον ἐστὶ κοινόν τι πάντων ἀνθρώπων κτήμα· τὸ δὲ καλὸν καὶ πρὸς ἐπαύριον καὶ πρὸς ἀνέκον, θεῶν καὶ τῶν ἐν γὰρ τοῖς περικύτοις ἀνθρώπων ἐστὶ. Polybius.
Ait quippe nullum esse excelsum quem dulcedo gloriæ non capiat. Nam pecunia communis est omnium hominum possessio: quod autem honestum est, & cum laude coniunctum, Deorum, vel proximè ad Deos accedentium virorum, est bonum. Idcirco Phryne famæ appetentissima meretrix, Thebanorum muros se excitaturam promisit, si ea apponeretur ædificio inscriptio,

Ἀλέξανδρος κατέσκαψεν, ἀνέσθου δὲ φρυγὴν ἢ ἐταίρα.
Alexander diruit, Phryne meretrix ædificauit.

XLIV. LEVCOION,

Pudicitia bonos.

DErcyllus tertio de Motibus fingit Myenum castissimum adolescentem, Hippolyti fato, à nouerca de stupro interpellatum, cumque tenuisset, apud patrem nefariè accusatum, voluntaria morte eius furorem anteuerisse, Deorumque prouidentia pudici iuuenis nomen monti inditum, in quo crescit Alba Viola, quæ impudicæ nouercæ pronuntiato nomine statim marcescit, quasi ipsius Myeni honoribus velificaretur. *Ἰσθῆται δὲ αὐτῷ λευκοῖον ἄνθος ὃ μνηστῆς ἐνομαδεύουσιν μαερίστου.*

A P O D O S I S.

In castitatis laudem nascuntur flores: virginibus ipsis in cælo singulari noua tribuuntur, vt canit Honorius Fortunatus:

Per parasdiacas epulas sua vota canentes,

Ista legit violas, carpit & illa rosas.

Prætorum gemmas ac lilia pollice rumpunt,

Et quod odoratum est flore comante metunt.

Tanti est mansisse pudicum.

XLV. LEUCOPHYLLVS.

Castitatis typus & luxuriæ pena.

Ctesippus secundo rerum Scythicarum & post eum Plutarchus iunior in Phaside, hæc de Leucophyllo scribunt. Nascitur in hoc fluuio virga Leucophyllus, quæ dum celebrantur Hecates mysteria, inuenitur circa diluculum ad diuinum Panis afflatum sub ipsum veris initium. Quam postquam zelotypi homines collegerunt, circa virginalem thalamum spargunt: & ἀπόδυντον μετῴσι τὸν γάμον, vt spuria prolis expertem thorum conseruent. Quod si quis impurus amoris violentia insolentiùs accesserit, alienatur à mente, & statim confitetur coram omnibus, quæcumque illegitima aut fecit, aut facturus erat. Qui verò astant, hominem corripunt, & insutum culeo in σπύρον, impiorum voraginem quandam impellunt, quæ proiectum corpus, post triginta dies in Mæotidem paludem eructat, vermibus vndique refertum. Vultures verò derepentè apparentes iacens cadauer discerpunt. Hæc illi portentorum scriptores, quæ ad castitatis emblemata exornanda facere poterunt.

A P O D O S I S.

Est enim dos matronarum optima castitas, de qua præclare hæc Heroïna apud Plautum in Amphitruone:

Non ego illam mihi dotem duci esse quæ dos dicitur:

Sed pudicitiam, & pudorem, & sedatum cupidinem;

Deum metum, parentum amorem, & cognatorum concordiam.

Eloquentia humana.

LIGNVM Parebum oleæ magnitudine in regijs duntaxat hortis reperitur, neque florem vllum, neque fructum producit: omnia ad se rapit, aurum, argentum, æs, lapides, aues, agnos, boues, præter electrum. Ctesias apud Phot. pag. 59. eius verba sunt: *ἡ ξύλον ἐστὶ παρ' ἑὸν καλούμενον, τὸ μέγεθος ὅσον ἐλάτῃ· ἐν τοῖς βασιλείοις μόνον εὐεϊσκέται κήποις· οὔτε αὖδος θέρει, οὔτε καρπὸν· πάντα ἔλκει πρὸς ἑαυτὸ, χρυσόν, ἀργύρεον, χαλκόν, λίθους, πτερυγίαν ἢ λέκτρα.*

APODOSIS.

Humanæ eloquentiæ vis per omnia grassantis ostenditur: folijs quidem verborum abundat, flore & fructu virtutis destituta: nescio qua tamen vi in hominum sensus irrepit, influit, perlabitur, ad se non modò vulgus quod per iumenta & lapides significatur, sed diuites, doctos, simplices, quos aurum & aues, & equi designant, illectat. Contra electrum, quod est diuinitatis symbolum, nihil potest: nam cœlesti sapientia mortalis eloquentiæ præstigia deluduntur, & hebescent. Theodoret. Orat. 3. *οἱ ἀλευπητοὶ σοφοὶ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις καταλέγουσι ξυλλογισμοῖς.* Solæcismi piscatoris Atticos syllogismos deuicere.

XLVII. LILIA INTER CARDVOS.

Virtus floret aduersis.

LVdonicus secundus Dux Borbonius recens ex Africa, in quam exercitum contra barbaros duxerat, equitum è Carduo Beatæ Mariæ ordinem instituit, cuius torquis erat aureus ex liliis contextus, interstinctis æqualibus interuallis Cardui folijs, è quibus crux pendebat cum hoc lemmate, *S P E S.* Ex libell. de ordinibus militariibus.

APODOSIS.

Hoc emblemate Dux significare voluit interaduersæ fortunæ asperitates virtutis integrum decus emergere.

Crescit de vulnere virtus.

Maris cœlique temperiem turbines, tempestatēque commendant. Habet has vices conditio mortalium, ut aduersa ex secundis, ex aduersis secunda nascentur. Occultat rerorumque semina Deus, & plerumque bonorum malorumque causæ sub diuersa specie latent.

Plin. in Panegyri. Traian.

XLVIII. LVPINVM.

Pietas.

LVpinum primum omnium cum sole circumagitur quotidie, horâque agricolis etiam nubilo demonstrat: ter floret, terram amat, terrâque operiri non vult. Plin. natur. histor. lib. 13.

APODOSIS.

Magna pij viri cum Deo, quem perpetuò intuetur, affinitas, inde

floret egregiis virtutibus, & sic in terra est, vt terræ contagione non obruatur; nam pedibus duntaxat terram tangentibus ἢ *ἡ γῆ τῆς αἰῶς ἐδαρείας ἀνείας*. D. Chrysof. homil. II. de incomprehens. Dei natura.

XLIX. MALVM PERSICVM.

Loci mutatio utilis.

Persicum malum in Perfide veneni fungitur vice (vt aiunt) eaque de causa in Italiam transmissum, vt noceret: mutato solo, naturam mutauit, & salubre repertum est. Columella.

Pomis quæ barbara Persis

*Miserat, vt fama est, patriis armata venenis,
At nunc expositi paruo discrimine lethi,
Ambrosios præbent succos oblita nocendi.*

APODOSIS.

Cadit in hominem vitiosum, qui cum cælo mores mutauerit, quamquam sapius

Cælum, non animum mutant qui trans mare currunt.

Horat. Theophrastus, lib. 3. de plantis, cap. 5. hanc loci differentiam plurimum momenti afferre in plantis ostendit his verbis: *Μισάλη δὲ διαφορὰ πρὸς καρπὸν ἢ ἀκαρπὰν ἔχῃ ἢ τὴν τοπωνύσιον*. Quod his exemplis confirmat. Perfica in Ægypto & locis proximis fructificat, quamquam in Rhodo vsque florem duntaxat deuenit. Palmæ apud Babylonem fructum mirificè largitur: in Græcia autem ne fructum quidem maturat.

L. MALVS PYNICA ET VITIS FRUGIFERA RADICE.

Vana gloriæ fuga.

Inuenimus vitem & malum Punicam stirpe fructum tulisse, non palmite, aut ramis. Plin. lib. 17. cap. 25.

APODOSIS.

Hoc viri boni & humiles faciunt, qui fructus, hoc est opera iustitiæ occultant, cauentque maximè, ne emanent in publicum, quo fit, vt tutior sit virtus, & minùs insidiis dæmonum obnoxia, qui ad expliatas merces vno agmine profiliunt.

Viue tibi, & longè nomina magna fuge.

Viue tibi quantumque potes praelustria vita:

Sæuum praelustri fulmen ab arce venit.

LI. OLIVA BYZANTINA.

Intacta per ignes.

Sostratus Byzantinus apud Achillem Tatium, lib. 2. refert lucum Byzantij fuisse, & in eo oliuam, quam stupendo prodigio, dicitur imber igneus fecundasse. τὸ δὲ χειρὸν ἱερὸν ἐν πελοπόννησῳ ἐλαιὰν μὲν ἀναδάλλει φαιδρὸς τοῖς κλάδοις· πρῶτονται δὲ οὐκ αὐτὴ τὸ πῦρ, ἔπειτα ἀπὸ τοῦ πύρου πολλὰ τὸ φλογα· ἢ δὲ πρὸς αἰθάλην τὸ πυρὸν χειρὸν. In eodem fermè argumento est quod habet Pausanias in Atticis, Oliuam Mi-

Æruæ; incensa à Persis vrbe conflagrasse, eodémque die in duàm cubitum proceritatem germinasse.

APODOSIS.

Rectè Virginis puritatem Oliua Byzantina significabit: Attica autem quæ ex ipso damno compendia quæsiuit, fortitudinem inuictam quæ ex ipsis aduersis suæ laudis & gloriæ capit argumentum. Tertulianus ad Martyres: *Negotiatio est aliquid amittere vt maiora lucretis.* Et præclarè Rutilius:

Aduersis solenne tuis sperare secunda,

Exemplo cæli ditia damna subis.

Astrorum flammæ renouant occasibus ortus,

Lunam finire cernis vt incipiat.

Patientia.

Vir patiens

cælo similis.

LII. PALMA.

Virtus.

Palma (vt aiunt) falsum solum diligit, à fimo aliena est. Annot. ex Theoph. Ruell. de natura stirpium lib. 1. cap. 118.

APODOSIS.

Virtus sale sapientiæ condita, non patitur se vitiorum sordibus inquinari.

Intaminatis fulget honoribus.

Quod autem hîc de palma dicitur, disertè Theophrastus explicat, cap. 8. lib. 2. de historia plantarum: *οἰκεῖ δ' ἄλλοις ἀμυγδαλῇ διὸ καὶ οὗτοι μὲν πισυτὴ τυγχάνει, περὶ παρ' ἑσὶν ἄλλας οἱ γεωργοί.* Solum arenosum falsuginosumque concupiscit: idcirco vbi tale non sit, agricolæ salem aspergunt.

LIII. PALMA.

Sanctorum vita.

Palmæ caudex interior tenuis est, & corticis scabritie, perplexitatēque visu minimè incundus; superior verò pars visenda, tum trunci, tum ramorum amplitudine, amœnâque pulchritudine viriditatis expanditur.

APODOSIS.

Ita sanctorum conditio prima facie contemptibilis, ad mirificam gloriæ pulchritudinem exsurgit.

Noli Axiouὶ ἐν πύργῳ κείνῳ.

S. Paulinus de Celso puero, pauperes, & contemptos spe futuræ gloriæ consolatur his verbis:

Iamque expeditis sarcinis egentibus

Laxate vinculis pedes:

Vt copiosa luce vestiamini.

Estote nudi sæculo.

AVgustus palmam inter iuncturas lapidum, enatam ante domum suam, in compluvium Deorum Penatium transtulit, utque coalesceret, magnopere curavit. Hoc sæpè factum narrat. Plin. lib. 17. cap. 25. Romæ in Capitolio in capite bis bello Persei, enata, simili modo Trallibus in basi Cæsaris dictatoris.

APODOSIS.

Salmacida spolia significantur sine sudore & sanguine. Tale est illud quod Timoleonti accidisse narrat Plutarchus, cui coronæ victorialis pro more ornata prætereunti sponte in caput defluerunt.

LV. PALMA PERSEI.

Victoria illustris & facilis.

Romæ in Capitolio, in capite, bis bello Persei enata palma victoriam, triumphosque portendit. Simili modo palma Trallibus in basi Cæsaris dictatoris, circa bella civilia eius. Plinius lib. 17. cap. 25.

APODOSIS.

Palma sponte domi nata gloriam insignem eandemque facilem significat. Nam ea quæ magna facilitate cuique contingunt, domi nasci dicuntur. 4. ad Herennium: *Aurum tibi domi nascitur.* Quod autem palma perperuum sit victoriæ insigne, testantur & illi versus Claudiani de laudibus Stiliconis.

*Cum totis exsurgens ardua pennis,
Ipsa Duci sacras victoria panderet ades,
Et palma viridi gaudens & amicta tropæis,*

LVI. PALMA RANIS OBSESSA.

Invidia Virtuti comes.

Plutarchus in libello de Oraculorum silentio, perhibet inter templi cuiusdam à Cypselo consecrati donaria extitisse palmam æneam, ad cuius radices insculptæ visebantur plurimæ ranæ, & natrices: quos hydros nominant.

APODOSIS.

Virtus maledicorum infestis clamoribus laceßita, eos ex eminenti loco deridet, ad cælum velut palma luxuriosâ ramorum propagine assurgens.

Conscia mens recti fama mendacia ridet.

LVII. PALMA SYAGROS AUT MARGARIS.

Amicitia inuiolabilis.

IN meridiano orbe præcipuam nobilitatem obtinent palmæ Syagri, proximamque Margarides. Eæ candidæ, rotundæ, acinis quam balanis similiore. Quare & nomen à margaritis accepere. Vna earum arbor in Chorâ esse traditur, una & Syagrorum. Mirumque de eâ accepimus cum Phœnice aue, quæ putatur ex huius palmæ argu-

mento nomen accepisse, iterum mori, ac renasci ex seipsâ. Plinius lib. 13. cap. 4.

APODOSIS.

Amicitia singularis typus est, quæ amicis vnam pariter vitam, vnam quoque mortem indulget. Sic omnia cum Christo mortuo emori videbantur, cum eodem resurgente reuiuiscunt. Sic literæ sine pietate, iustitia sine religione interit: vno enim omnes charitatis vinculo, & arctissima quadam cognatione continentur.

TESTANTE VIREBO.

LVIII. PALMÆ SVBVERSIO.

Pudicitia subuersa.

Palma in Persei capite enata tempestatibus prostrata est, & eodem loco ficus enata, M. Messalæ, C. Cassij lustro, à quo tempore pudicitiam subuersam Piso grauis auctor prodit. Plin. lib. 17. cap. 25.

APODOSIS.

Tum demum laborat pudor & pudicitia, cum attrito virtutis robore deliciarum mollieties pectus inuasit. Luxu & insana voluptatis dulcedine victa Roma est, quæ nullis viribus frangi poterat. Iuuenal.

—Sauior armis

Luxuria incubuit. Et Petronius in Satyr.
Hæc veluti tabes imis concepta medullis
Intra membra furens curis latrantibus errat.
Arma placent superis, detritæque commoda luxu
Vulneribus reparantur.

LIX. PERSEA, ἢ Περσεΐα.

Pietas vel magnanimitas.

Arbor Persea sola Nili aqua gaudet. Pausan. in Eliac. lib. 1. p. 161. Eius fructus cordis speciem refert, linguæ folium. Idcirco dicata est Isidi, & monentur huius oraculum adituri, vt sanctè sentiant, & modestè loquantur. Plutarch. in Isid. & Osirid. pag. 574. Describitur autem Persea plenius à Theophrastro, lib. 4. cap. 2.

APODOSIS.

Persea arbor, generosa mens: Nilus fluuiorum omnium maximus, & pulcherrimus, honor optimus est, & egregij animi pabulum. Vel certè Persea typus viri egregia sanctitate, qui pectore, & lingua totus in diuinas laudes prædicandas effunditur, & torrente rerum cælestium ebrius, sola Dei contemplatione quasi proprio pabulo alitur, & fœcundatur.

Æris immensi superat globum,
Nubesque post tergum viâct:

*Quique agili motu calet ætheris
Transcendit ignis verticem,
Donec in aëtheras surgat domos,
Phæbique coniungat vias.*

Boët. l. 4. m. i.

LX. PHRIXA.

Improbiorum osor.

PHrixia herba *μισπύνη*, rutæ similis, in antro Boreæ provenit, collectaque niue frigidior est. At verò in improbas, & alienæ vitæ pudicitiaque insidiatores, ita fertur excandescere, ut flammam edat: Συλλεγόμενοι δὲ ἐπὶ ψυχρότερον χρόνον ὅταν δὲ πνίεν μετρητὴς ἐπιβελὴ θύονται, φλόγας ἀναδιδόντων. Agathon Samius & Plutarch. in Tanai.

APODOSIS.

Homines levi alioqui & placido ingenio, in scelera improborum atque flagitia, pietatis ardore vehementius commoueri solent.

LXI. PLATANVS XERXIS.

Amor stultus rerum creatarum. Vel, Diuitiæ indignis collatæ.

Ridiculus profectò Xerxes ille est, quòd quum mari terrisque Iouis operibus posthabitis, noua itinera, & insolitam nauigationem sibi parasset, seruiuit Platano, & arborem coluit. In Lydia igitur, ut aiunt, cum vidisset proceram platanum, diem solidum ad eandem exegit, nulla postulante necessitate, & castra posuit in solitudine circa platanum; sed & multiplicem, ac preciosum ornatum ex ea suspendi torquibus, armillisque ramos veneratus, & curatorem ei reliquit quasi custodem, & propugnatorem amasiæ. *Ælian. lib. 2. cap. 14.*

APODOSIS.

Icon humanæ stultitiæ; homines ad maxima nati, & facti à Deo, vilissimarum rerum amore cogitationes inquinant suas; ea enim amant, quæ redamare non possunt, & singularibus ornamentis afficiunt, quæ ab omni ornamento aliena sunt. Eadem diuitias indignis hominibus collatas significat: quid enim arbori cum torquibus, & armillis, & huiusmodi Persicæ gloriæ choragio?

Pœnam, Phæthron, pro munere poscis.

LXII. PLATANI THEMISTOCLEIS.

Ingratitudo erga amplissimos viros.

Tαῖς Πλατάνοις ἀπὶ τὴν αὐτὸν αἰς ὑπερτέρας χεῖρας ἐξέμελλοντο ἡγομένους ὅτι ἐσθίας πλείους παρέρχεσθαι, ἢ λειδοεῖσθαι. Comparabat se cum platanis, ad quos ingruente pluuia confugiunt, mox serenitate redditæ, viatores vellicant, & insectantur.

APODOSIS.

Platanus, vir amplissimus; tempestas, calamitas; serenitas, prosperitas; vellicatio platani, vexatio viri, de quo bene meriti sumus.

Θρέψαι τὸν λυκιδῆς, θρέψαι κύνας ὥς τε θάρσυναι.

LXIII. POMVM CACHI.

Vnitas præstans.

ESt in prouincia Malaban arbor, cui incolæ nomen indidere, Cachi, siue Cicara: vnicum quotannis refert pomum: illud non à ramis, vt poma reliqua, sed à stipite; estque adeo immensum, vt vnicum oneret quamuis robustum hominem. Continet autem pini more intra se fructus 300. distinctis pelliculis; sunt singuli nostrorum pomorum magnitudinē. Rursumque intra illos continentur & alij, quales in echino castanæ. Nicol. de Comitib.

APODOSIS.

Non multitudine res, sed præstantiâ æstimandæ.

LXIV. POMA NARSETIS.

Beatitudinis pignora.

NArses ille Eunuchus, qui Totilam Gothorum Regem Martio *Vide Baron. ad annum* vigore & spiritu planè ingentem debellauit, æstuariæ fortunæ iactatus inconstantia, postquam Iustinus gubernacula cepit imperij, *Iustini iunioris II.* Italiæ præfectura spoliatus, etiam probris à Sophia Iustini vxore ita concisus est, vt pensis lanæ trahendis affigi iuberetur. Ille dicto exasperatus, se Iustino & Sophiæ eam telam orsurum dixit quam minimè possent dissoluere. Continuo Longobardos à regionis suæ squallore ad fertiles Italiæ campos inuitat, præmissis qui lectissima ex eodem solo poma ferrent; quorum specie delectati Longobardi, & ex eadem opimam terræ fecunditatem conijcientes, in Italiam magno & horribili exercitu inundarunt.

APODOSIS.

Hæc figura accommodari potest in eos, qui ad futura beatitudinis spes, & bona æstimanda, per rerum creaturarum species alliciuntur à Deo.

Quæque latent, meliora puta.

LXV. POPVLVS ALBA AD VSVM SACRORVM.

Pietas.

EX alba duntaxat populo, neque ex alia arbore ad vsum Olympicorum sacrorum ligna cædi apud Eleos receptum erat. Pausan. in Eliacis, lib. 1. pag. 161.

APODOSIS.

Candida oportet esse pectora, & ab omni labe defæcata, quæ diuini amoris faces exceptura sunt, & Deo viuo arsuræ in holocaustum suauissimi odoris. Deo enim placemus *ἡρόπρ' ἔβρω μετὰ καὶ δαΐμονα γούρῳ.* Isidorus Pelusiota epist. 204.

Fortitudo.

PVlegium hyeme floret, rigente vbiq̃ frigore. Cicero lib. 1. de diuinatione: *Nam & cum masculorum iecuscula brumâ dicuntur angere, & pulegium aridum florescere, ipso brumali die.* Theophrastus libro tertio de historia plantarum, cap. 4. multas enumerat arbores semper virescentes, quas ipse ἀφύλλους nominat.

APODOSIS.

Fortitudo imminentibus periculis ornamenta defendit virtutum omnium, & inexpiabili praelio aduersus omnia vitia decernit: inuicta ad labores, fortis ad pericula, rigidior aduersus voluptates, dura aduersus illecebras. Diu. Ambrosius, lib. 1. officiorum, cap. 39.

LXVII. PYRAGNVS EX METHODEO.

Puritas intacta.

IN Olympo monte Lyciæ ignis sponte sua in montis cacumine ex imo terræ enascens, iuxta quem stirps, Pyragmus nomine, existit, adeò florida, virens & opaca, vt è fonte potiùs nata videatur. Methodius apud Photium: *πῦρ αὐτομάτως καὶ πῶς ἀκρωτέραν ὁρεὶς καὶ πᾶσιν ἐν τῇ τῆς ἀγαθότητος ἐστὶν ὁ πύραγμος οὗτόν ἐστιν, οὗτω μὲν ἐνδαλὲς καὶ χλοεὺν, οὕτω δὲ σὺσκιον ὡς καὶ τῆς μᾶλλον βέλαννης.*

APODOSIS.

Virgo extra peccati originalis labem, quæ in cæteros homines grafata est, sola intacta permansit.

Inexpugnabile mundi Præsidium.

LXVIII. RHODODAPHNE.

Scriptura sacra.

Herba dicta Sabina, aliis Rhododaphne, sempiterna fronde, rosæ similitudine, caulibus fructicosa, iumentis caprisque, & ouibus venenum est, eadem homini contra serpentum venena remedio. Plin. lib. 15. cap. 20.

APODOSIS.

Sacrarum literarum prudentibus viris lectio perutilis, contrà imprudentibus qui abundant in suo sensu, valde periculosa. D. Augustin. epist. ad Volusianum: *Modus ipse discendi quo sacra scriptura contexitur, quamuis omnibus accessibilis, paucissimis tamen penetrabilis. Nam quæ aperta continet, ea quasi amicus familiaris sine fine ad cor loquitur indoctorum atque doctorum: ea verò quæ in mysterijs occultat, nec eloquio ipso superbo erigit, quò non audeat accedere mens tardiuscula & inerudita quasi pauper ad diuitem.*

LXIX. RORARIA.

Virtus.

Roraria quæ vulgò appellatur, planta est quantumvis æstate ardentissimis Solis radiis sit exposita, nunquam tamen folia ipsius cava

caua instar pusilli cochlearis, roscido quodam humore destitui ferunt, eorumque lanuginem admodum tenellam guttulis quibusdam pellucidis semper madere: unde etiam nomen sortita est, ut Rorem Solis ac Rorariam veteres nuncuparint. Vide Hist. Plant. Rouill.

APODOSIS.

Virtus instar Rorariæ inter æstus, & incendia miseriarum, diuinæ gratiæ rore affluens germinat, & numquam contabescit.

Æternam virens.

LXX. RUBI APOLOGVS.

Humilitas.

Concilium inierunt arbores, quo se ab hominum iniuriis, quibus undique appeterentur, expedirent. Et Cedrus quidem, quæ vt cæteris dignitate, ita & consilio præstare videbatur, prima sententiam dixit: Scire vt plurimum homines in ligna securibus, quas ligneis manubriis muniunt quò aptius feriant. Itaque è re esse arborum, vt ligna denegarent hominibus, quæ ipsi in perniciem arborum conuerterent. Multis vltro citroque in eandem sententiam iactatis, surgit humilis Rubus, &, Nolite, inquit, arbores, nolite in tantam altitudinem excrecere; eritis, mihi credite, ab hominum iniuriis tutiores.

APODOSIS.

Humilitas sola est, quæ tutos homines à dæmonum insidiis, omniumque malorum incurfibus præstare solet.

Patet in vulnus maxima cervix.

LXXI. SCOPÆ FLORENTES.

Humilium personarum prouectio ad honores.

Repentino olim prodigio scopæ florere sunt visæ, quibus nobilitatis curia mundabatur. Idque portendebat extollendos quosdam despiciatissimæ fortis ad gradus potestatum excelsos. Amm. lib. 28.

APODOSIS.

De his Iuuenal. Satyr. 3. agitans Græculos sui temporis:

*Quondam hi cornicines & municipalis arena
Perpetui comites, notæque per oppida buccæ,
Munera nunc edunt, & verso pollice vulgi
Quemlibet occidunt populariter; inde reuerse
Conducunt foricas, & cur non omnia? cum sint
Quales ex humili magna ad fastigia rerum
Extollit, quoties voluit fortuna iocari.*

LXXII. SERVA COROLLARIARVM.

Στεφανηλόγων ἐξον ἀκαρπον.

Oratio vana.

Illæ florida & odorata sectantes folia opus pertexerunt, iucundum illud quidem, sed diarium & infrugiferum: contra apes prata

peruolitantes, violarum, rosarum, hyacinthorumque copia confita, thymo asperitimo infident, ex quo tamen mellis vberem copiam faciunt. Plutarch. de audit. 72.

APODOSIS.

In dulces, sed infrugiferas orationes, quarum dictio, vt ait idem Plutarch. habet quidpiam ad decipiendum conducens, si rebus applicetur, suavis & copiosa, & cum fastu aliquo atque apparatu, sed omnis fructus, atque vtilitatis est expers: quare syncerus orator omittere debet florida & luxuriosa verba, resque ad actiones scenicas, aut spectacula pertinentes, easque habere pro pabulo sophistarum, animo autem in ipsos orationis sensus penetrare.

LXXIII. SIMILAX.

Ambitio & deceptio.

Similax planta est hederæ similis, perpetuò sursum tendens, subtilibus ramis, quæ proximè adstant, plantas comprehendens, maxime verò paliuros: adeò vt illos quidem feriat, ipsa etiam suo tempore pereat. Huiusmodi erat Babylon, numquam non ad altiora volans, vndique potentia suæ retia extendens, vt deprimerentur ab ipsa comprehensi: comeditur tandem ipsa à Persis & Medis.

APODOSIS.

At qui circueuntes mare & aridâ, vt vnum proselytum faciant, ac postea ipsum filiū gehennæ cōstituant; Similax fuerunt expansa, suffocans sub se comprehensos, ac velut ardua stipula, neque susceperunt descendentem pluuiam, neque aquam salientem in vitam æternam. Similaci etiam æquiparentur, qui charitatem simulantes & completentes per blanditias proximum, ac quæ ad eorum perniciem faciunt meditantes. Absumetur tandem talis similax ipsa à sese: alter enim impostor ab altero fraudulentior capitur. Theophylactus in Naum. c. 10.

LXXIV. SISTRUM SCAMANDRINVM.

Tutela diuina seu Crux Domini.

Ferunt in fluuio Scamandro herbam nasci Sistrum nomine, Erebintho non absimilem, grana in se conclusa complexam, à quibus traxit & nomen. Eam si quis gestarit, nullis neque dæmonibus, neque spectris teneri, Arist. in veteri codice *ἐπὶ Σαυα. α.* meminit quoque Plutarch. iunior de fluminibus.

APODOSIS.

Diuinum præsidium significat, quo fulci mortales vana vmbra- rum terriculamenta, & dæmonum ludibria facile contemnunt. Idcirco ad omnem progressum atque promotum, ad omnem aditum & exitum, ad vestitum & calceatum, ad lauacra, ad mensas, ad lumina, ad cubilia, quocumque nos conuersatio exercet, frontem crucis signaculo tenemus. Tertullianus.

Telyphonum herbam Theophrastus narrat, si eam ad scorpion dorsum admoueris, statim perire: οὐδὲν παρὰ χερσὶν αὐτὸς ἔστιν. *Alian. de animal. lib. 9. cap. 21.*

APODOSIS.

Inuidi qui per scorpiones significantur, si se ad florentis hominis virtutem affricent, calumniis obfuturi, continuo ipsi contabescunt.

Si videt ingratos, intabescitque videndo.

Successus hominum, carpitque, & carpitur una,

Suppliciumque suum est. Ouid. Metam. lib. 2.

LXXVI. THEOMBROTION.

Cæli depositum.

Theombrotion herba, quæ & Semnion à potentia maiestate appellatur, Pauonis picturis similis est odore eximio. Hæc à Persarum regibus comeditur, & bibitur contra omnia corporum incommoda, instabilitatemque mentis. *Plin. lib. 24. cap. 17.*

APODOSIS.

Eucharistia & maiestate ampla est, & specie eximia, ut quæ Deum continet, in quo thesauri omnes sapientiæ, potentia, pulchritudinis latent inclusi. Nullum autem alexipharmacum contra animi morbos potentius, nullum dæmoni terribilius. D. Chrysostomus in Catechesi, *ὁ εὖς τῶν μέλλοντας φωτίζειν*, vocat, *παιθεὶν τὸ φαικτὸν καὶ πολλὰς γέμον δυνάμεις, καὶ τῆς κτήσεως πτωχότερον ἐκτρέφει.* *Poculum terribile, & multa virtute plenum, & utraque possessione pretiosum.*

LXXVII. THYMVM ATTICVM VERNANS IN AFFLATV MARIS.

B. M. Virginis fauor.

Atticum thymum ex quo apes mel laudatissimum conficiunt, non durat nisi in afflatu maris. *Plin. lib. 21. cap. 10.*

APODOSIS.

Nulla diu planta stabit in religione & cultu Dei, quæ non afflatum Mariæ, id est, maris gratiarum accipiat.

Via sola salutis.

Nec immerito D. Damascenus eam *φωτίζων & ζωοδότης καὶ κούρην*, *Abnam puellam, vita largitricem* nominat.

LXXVIII. TILIA.

Philosophia verbosa.

Tilia cum habeat calicem, & folia dulcia, tamen fructum eius nullum animal attingit. *ταῦτες γὰρ μὴ φύλλα γλυκερά, καὶ πολλὰ τῶν αἰώνων ἔστιν. οὐδὲν καρπὸς οὐδὲν βρωτός.* *Theoph. lib. 1. cap. 20.*

APODOSIS.

Tilia verbis abundantes, rebus infructuosos significat.

Odī homines ignarā operā, Philosophā sententiā.

Pacuvius.

*Sic agitur censura, & sic exempla parantur,
Cum iudex alios quod monet, ipse facit.*

Quid. Fastor. v.

TVLIPA AD SOLEM.

Fauor cœlestis.

Solémque suum, sua sydera norunt.

TVLipa flos est, & visu iucundus, & insigni colorum pulchritudine admirandus, qui ad radios solares sese pandit: illis verò aut pluuij, aut tempestate occupatis, clauditur, & languescit. Eum principis syderis absentiam gemere diceret.

APODOSIS.

Dicitur de fauore superioris potestatis in inferiora: sic anima Christiani hominis Tulipæ instar est, quæ se ad Spiritus sancti radios explicat, iisdem absentibus contristatur. Tunc enim terra est inanis, & vacua, & tenebræ super faciem abyssi. Nota porrò Tulipam Turcicum esse vocabulum: sic enim Dalmatæ, & Turcæ vocant pileum, seu amiculum capitis quod gestare solent, quod ei inuersi flores, isti aperti similes sint effigie: summo cauli infidet ille flos sursum spectans, sed foliolis sæpius constans, interdum septem aut octo: calathi, aut cyathi modo sese in fundo pandens; ex quo sena, aut totidem quor sunt folia, flamina erumpunt, modò lutea, modò pallida, modò nigricantia; pediculis etiam quæ stamina sustinent, mirum in modum colorem variantibus. Vide Ruel. lib. 15,

LXXIX. VISCVM GALLORVM.

Eucharistia symbolum.

ESt id rarum admodum inuentu, & repertum magna religione petitur, & ante omnia sexta luna, quæ principia mensium, annorumque his facit, & sæculi post tricesimum annum, quia iam abundè virium habeat, nec sit sui dimidia. *Omnia sanantem* appellantes suo vocabulo, sacrificijs epulisque rite sub arbore preparatis, duos admovent candidi coloris tauros, quorum cornua tum primùm vinciantur. Sacerdos candida veste cultus arborem scandit, falce aurea demetit: candido id excipitur sago: tunc demum victimam immolant, precantes vt suum donum Deus prosperum faciat his quibus dederit. Fœcunditatem eo poto dari cuique animali sterili arbitrantur, contraque venena omnia esse remedio. Plin. lib. xvi. cap. xliij.

APODOSIS.

Hæc tabula Eucharistia rectè significari potest, Panacæa sanat morbos corporis, Eucharistia animi. Illa aditur cum victimis albis, hæc cum puris precibus, illa crescit in quercu, hæc in vitæ arbore, imò ipsa est arbor vitæ: illa candido excipitur sago, hæc munda conscientia, illa aurea falce demetitur, hæc charitate decerpitur: illa denique fœcunditatem parit animantium, hæc virtutum.

In eodem argumento est panis fœderis.

Dæmon quippe sacrorum & religionum simia, venerabilis huius Sacramenti umbras in nouo orbe commentus deprehenditur: nam mense Septembri & Decembri virgines Soli sacras placentas quasdam ex farina & sanguine agni confectas in particulas diuidunt, & exteris qui fortè in aulam regiam veniunt, quasi magni fœderis cum *Iuga*, hoc est, cum rege Sacramentum distribuunt, illi vero magna veneratione suscipiunt, iurati se nihil contra Solem & Iugam molituros, atque in suæ fidei & studij pignus hunc panem fœderis recipere in medullis & visceribus testabantur. Mittuntur deinde fausta ad omnes Gagas totius prouinciæ. Ex lib. de stat. Imp. p. 397.

LXXXI. XAQUA.

Effectus causæ contrarius.

XAqua arbor Hispaniolæ, cuius fructus papaueris specie: manat ex ea pellucida aqua albicans, qua quicquid aspergitur, aut oblitur, nigrescit, adeò vt nulla vnquam lotione emendetur. Ouet. histor. lib. 8.

APOBOSIS.

Causæ contrarios plerumque habent effectus, & ex albo nigrum oritur. Quæ sit vt discipuli permulti limpidis doctrinæ fontibus irrigati non modò non albescent, sed inde plerumque deteriores fiant: nisi quòd ipsi naturæ prauitate corrupti, in prauam partem rapiunt omnia; atque cùm ita fuerint affecti, difficili admodum negotio ad æquitatem mentis reuocantur?

Naturæ contraria legibus ibit.

PARABOLARVM
HISTORICARVM
LIBER VNDECIMVS.
AVRVV ET LAPILLI.

I. MENSA S. SOPHIÆ, EX OMNIBVS
METALLIS ET GEMMIS CONFLATA.

Εν τῷ πύλῳ

Baron. ann.
Justin. 31.

JUSTINIANVM in magnifico Sophia templo, cuius descriptio est apud Euagrium lib. 4. c. 30. sacram mensam fecisse refert Cedrenus opus imitatione nulla æquandum. Constabat verò auro, argento, omnisque generis lapidibus, lignis, metallis; omnibusque rebus quas terra fert, mare & vniuersus mundus. Ex omni materia pretiosa plura, meliora, potiora collegerat: liquatisque his, quæ fluunt, sicca illis immiserat, atque in formam mensæ absoluerat. Ita varium illud opus contuentibus stuporem inijciebat. In orbem hanc habuit inscriptionem.

Tua de tuis tibi offerimus seruitui, Christe, Justin. & Theodora: ea tu propitius accipe, fili Dei Verbum, qui nostri causa carnem assumpsisti, & cruci affixus fuisti: ac nos in tua recta fide conserua. Et quam nobis commisisti remp. eam ad tuam gloriam auge, & tuere intercedente sancta Deipara Virgine Maria.

APODOSIS.

Dici potest de re qualibet eminentissimæ perfectionis : sic homo Dei sedes est, ipse ex omnibus vniuersi orbis particulis conflatus. Vnde animal multiplex, πολυβοσκώτατος ἢ περιωρώτατος ἢ ζώων. D. Gregor. Nazianz. οὐχ ἀπλουῦ τι χρεῖμα, ὃ δ' μοιολῆς ἀνθρώπου, ἀλλὰ συνήκυσιν ὁ θεὸς εἰς εἶδος ζώου συστασιν ὅχλον δυνάμεων παμμύη τε ἢ πάνφωνον. Synesius ad Acad. Phil. lib. de mundi opificio, hominem vocat omne animal. χρεστώτατον, ἐνδεέστερον, ἡλιώτερον, οὐρανιώτερον. Prometheus quoque Principi limo dicitur indidisse tinoris aliquid à lepore, non parum calliditatis à vulpe, ambitionis plurimum à pauone, à tigride satis ferociæ, nonnihil magnanimitatis à leone, ab asino stoliditatis quantum sufficit. hæc ita explicat Famianus.

*Homo omne
animal.*

II. PYTHÆ MENSÆ AVREÆ.

Diuinitie aurorum pulchræ, sed infrugiferae.

Inciderat in auri metalla Pythes qui Xerxis ætate floruit, adeo in-
explebili cupiditatis siti, vt omnes ciues relictis artibus aurum effo-
dere, egerere, purgare cogeret. Multis tandem pereuntibus, animum
despondentibus cæteris, mulieres ad eius vxorem supplices sese con-
tulerunt, vt miseriis ærumnosorum coniugum subueniret. Ea discede-
re his, & bono animo esse iussis, artifices quibus maximè fidebat, ad
se acciuit, domique inclusos iussit panes, bellaria, poma, & alios ci-
bos, quibus maximè delectari Pythem nouerat, ex auro omnia con-
ficere. Inerat tum fortè Pythes peregrè, qui vt domum rediit, cœnam-
que poposcit, auream ei mensam mulier apposuit, nullo esui apto ci-
bo, sed omnibus aureis instructam. Cùm initio delectatus artificio na-
turam imitante, satur spectaculi posceret cibum, quodcumque pete-
ret id aureum ei mulier attulit. Indignanti, & esurire se respondentem.
Atqui, inquit, harum tu nobis rerum copiam, nullius præterea para-
uisti; omnes enim artes, omnis vsus aliarum rerum desertus est; ab-
ductis cultoribus squallent agri, dum à te virorum robora in auri-fo-
dinis occupantur. Hac voce philochrysi cupiditas paulisper extincta.

APODOSIS.

Pythes ieiunus in mensa aurea, typus est auari inter immanem
opulentiam, & reconditos thesauros egentis.

Non bibit inter aquas, poma aut pendencia carpit

Tantalus infelix quem sua vota premunt.

In eodem fermè argumento est Vari cœna, cuius meminit Martia-
lis lib. 4.

Ad cœnam nuper Varus me fortè vocauit :

Ornatus diues, paruula cœna fuit.

Auro, non dapibus, oneratur mensa; ministri

Apponunt oculis plurima, pauci gula.

Huc ego non oculos, sed ventrem pascere veni :

Aut appone dapas, Vare, vel aufer opes.

III. MONS AVREVS POMPEII.

Vanitas rerum humanarum.

Pompeius in triumpho ostendit montem aureum quadratum, cum ceruis & leonibus, & pomis omnis generis circumdata vite aurea: Musaeum quoque ex margaritis, in cuius fastigio horologium erat. Plin. lib. 37. c. 11.

APODOSIS.

O quantum est in rebus inane!

Verè εἶδωκα τὸ εἶδωλον ἀνθρώπου περὶ ματα! glebam terræ in alieno litore interfectus desideravit, qui montes, vel potius mundos aureos ostendit in triumphis. ὁ δ' ὄντως οὗτος, ὡς ἀψευδέστατα φαίνεται, ὁ τὸ ἀνθρώπων ἔστι βίος. ὡς γὰρ τοῖς κατὰ ὑπὸν φαντασίαις βλέπεντες οὐ βλέπομεν, καὶ ἀκούοντες οὐ ἀκούομεν, καὶ γινώσκοντες οὐ γινώσκοντες, οὐτε γινώσκοντες, οὐτε ἀπώμαδα οὐτὰ καὶ ἐπὶ τῇ παρεξηγησέων αἱ φαντασίαι τοῖς ἐμπνεύσις εἰσάγουσιν, ἡλδον, ἀπὸ πλάνου, ἐφαίνοντο, ἀπεδήμουν, ὡς γὰρ κατὰ τὴν φύσιν βελαντίας ἀπέπληστον. Philo. lib. de Ioseph. p. 425.

IV. OLIVA PYGMALIONIS AVREA.

Diuitijs animosa suis.

Oliua Pygmalionis apud Gaditanos ex auro artificiosissimè fuit elaborata, fructus verò ex smaragdo lapide quàm opulentissimos habuit. Philostr. lib. 5.

APODOSIS.

Oliua aurea Virgo est, oliua verè fructifera in domo Dei: fructus smaragdini, virtutes, quibus ipsa supra mortalitatem nostram enituit. D. Hieron. in serm. de Assumpt. Mariæ: *Præcellit cunctos, Supereminet vniuersis Maria, cunctis tanto venerabilior, quanto gloriosior, & quanto virtute Altissimi extollitur ad sublimia, tanto clarior resultat in gloria; plena siquidem gratia, plena Deo, plena virtutibus, non potest non possidere plenè gloriam claritatis aeternæ, quam plenissimè accepit, ut mater fieret Saluatoris.*

V. POMVM AVREVM FENELLÆ.

Voluptas seu diuitiae exitiales.

Cum Kemethus rex Scotorum Eruthlinthum Fenellæ filium occidisset, tum etiam Malconum Druffum regem & affinem Fenellæ: illa statuam mira arte fabricari iussit, in cuius manu pomum aureum gemmis refertum erat, quod quicumque terigisset, statim multis iaculis confodiebatur: eò regem nihil suspicantem inuitatum in Feneticarj oppido occidit. Cardan. de rerum variet. l. 12. c. 56.

APODOSIS.

Voluptas blandum quidem, sed exitiale malum, inani quodam fulgore perstringit, & illestat eorum oculos quos deceptura est.

Ego ne credite Teucri.

Detur optimo.

ANN. D. millesimo decimo tertio, cum Henricus Imperator recens creatus Romam solenni pompa ingrederetur; Benedictus Papa ei obuiam cum maxima virorum & sacrorum ordinum multitudine processit ex more, eique huiusmodi Imperij insigne obtulit. Pomum erat aureum per quadrum pretiosissimis quibusque gemmis distinctum, aurea cruce desuper eminente. Erat autem instar speciei huius mundanae molis, quae videlicet in quadam rotunditate subsistere perhibetur. Ut dum siquidem illud respiceret Princeps terreni Imperij, foret ei documentum non aliter debere imperare, vel militare in mundo, quam ut dignus haberetur viuificae crucis tueri vexillo. In ipso etiam diuersarum gemmarum decoramine; videlicet Imperij culmen plurimarum virtutum speciebus exornari oportere. Hoc Imperator hilariter suscipiens: Optime, inquit, Pater, ad Papam, istud facere decreuisti, nostrae portendendo iuueni monarchiae, qualiter sese moderari debeat. Deinde manu tractans illud auri pomum; Nullis, inquit, melius hoc praesens donum possidere ac cernere congruit, quam illis qui pompis mundi calcatis, crucem expeditius sequuntur Saluatoris: qui protinus misit illud ad Cluniacense monasterium Galliarum, quod etiam tunc temporis habebatur religiosissimum ceterorum: cui & alia dona plurimorum contulerat ornamentorum. Glaber apud Baron. xi. ann. D. 1013.

APODOSIS.

Emitur virtute potestas.

VII. TVRDITANORVM ARGENTEA PRAESEPIA.

Vitia & voluptates speciosis titulis ornantur.

Carthaginenses qui Barca duce expeditionem fecerunt, Turditanos argenteis praesepibus & doliis vsosprehenderunt. Strab. lib. 3. in Hispania.

APODOSIS.

Praesepi quid foediùs? & tamen argento vestitur: voluptatibus quid turpius? & tamen aureis virtutum notis fucantur. *Vitia nobis sub virtutum nomine obrepunt: moderatio vocatur ignavia, pro cauto timidus accipitur.* Sen. ep. 45.

VIII. LAPIS ANNVLII IN QVO CASVS PHAETHONTIS

EXPRESSVS.

In tenui labor est.

CAsum Phaethontis in gemmâ annuli expressum admirabili vel stupendo potius artificio memorat Galenus. Videbatur adolescens Solis filius, comanti radiis capite, vel potius flagranti caesarie, flagellum tenens, equos agitans. Sedebat in curru aureo, quem celeres quadrigae rapiebant, tanta dexteritate sculptae ut sedecim pedes equorum minutissimis lineolis distincti emerent. Hinc rubentis ardoribus

Eeee

cœli facies, Iouis iræ, infelicitis parentis desperatio, & attoniti casus nouitate cœlestes hærebant: Illinc decrefcebat mare, ebulliebant aquæ, torrebatur terra, & longè latèque sparsa incendia, agros, syluas, montes populabantur. Hoc in minimo annulo maximum superiora sæcula viderunt. Galenus l. 17. de vsu partium. Felicius tamen Franciscus Alumnus Symbolum Apostolorum & Euangelium Ioannis in denarij orbiculo descripsit. Maiolus.

A P O D O S I S.

*Nec contemne tuas quasi paruo in corpore vires.
Quod valet immensum est: sic auri pondera parui
Exuperant pretio numerosos aris acervos.
Sic Adamas, punctum lapidis, pretiosior auro est.
Paruula sic totum peruisit pupula cœlum,
Quoque vident oculi minimum est cum maxima cernant.
Sic animi sedes tenui sub corde locata,
Per totum angusto regnat de limite corpus.*

Manil. lib. 4. Astron.

IX. LAPIS PHOENICVM NATVRALI SOLIS IMAGINE

IMPRESSVS.

Solidum perenne.

Phœnices Solem, sua lingua Heliogabalum colebant. Erat autem lapis maximus, teretior ab imo, sensimque fastigiatus propemodum in coni figuram, nigro colore, quem illi è cœlo delapsium iactabant. Visebatur in lapide formaquædam, quam Solis arbitrati, haud humano artificio fabrefacta. Vide Herodianum in Heliogabalo. Hoc autem simulacrum dicebatur *Alagabalus*, quasi Ala Gabali, Deus montis, quod in monte coleretur.

A P O D O S I S.

Imaginem Solis, non arte factam, vt aiunt, *ἀνέργασον*, in solidissimo lapide impressam venerati Phœnices, significabant Reges & Principes, qui Solis symbolo, familiari regis maiestatis fidere designantur, debere maximè perpetuam in dictis factisque consecrari constantiam, vt illud impleant quod Ludouicus Pius habuisse fertur in Emblemate,

V O L O S O L I D I V M P E R E N N E.

X. LAPIS FATVARVM.

Patientia leuius fit malum.

Mulieres diuinæ, hoc est fatuæ, in multis delubris Græciæ, aram quandam aut lapidem sustollentes, considerant in eo rei super qua quis percontatur, euentum, & quibusdam quidem earum aiunt leuem fieri, quibusdam verò grauem, vt ne mouere quidem facile possint. Dion. Pruf. orat. 13.

A P O D O S I S E X I P S O D I O N E.

Anneita quoque exilium & paupertas, senectus morbique, & omnia

ἐκείνη τε ἡλίου
ἀνέργασον εἶναι
ἰστέλλεται.

talia his quidem grauiā & difficilia, illis autem leuia faciliāque appareant? Illic fortassis iuxta rei differentiam, leue esse pondus Deus efficit; hīc autem opinor tale fit quodque, qualis est vtentis virtus & sententia.

Optimum ærumnæ condimentum æquus animus.

LAPIS PIETATIS.

Vide, *Ætnai fratres*, libro de bonis hominis.

XI. LAPIS SICYONIVS.

Cædis symbolum.

Lapis Sicyonius nigro colore, si quando accidat vt de homine mactando moneat oraculum, in aris deorum Auerruncorum solet deponi à duabus virginibus. Sacerdos autem eum vix cultro attingit, cum sanguis erumpit: tūcque recedunt cum vlulatibus huius superstitionis administri. Dorotheus Chaldaeus 2. de lapidibus, & Plut. iunior. in Araxe: *ἱερέως τῇ μαχαίρᾳ δίχοντος αἵματος ἐκκλισὶς γίνεται δαψιλής.*

APODOSIS.

Occurrunt sæpe in prodigiis ad significationem diræ stragis pluuia, & sudores sanguinei. Lucanus lib. 1. inter cætera cladis Pharsalicæ indicia, mare Siculum repente colore sanguineo rubuisse commemorat his verbis:

Atra Charybdīs

Sanguineum fundo terfit mare.

Virgilius in cæde Polydori plantas cruore stillantes facit:

Nam quæ prima solo ruptis radicibus arbor

Vellitur, huic, atro liquuntur sanguine guttæ.

XII. LAPIS SOLIS.

Conuersationis vis.

Lapis apud Megarenses (ad quem Apollo lyram suspendit cum Alcathoo operam suam esset nauaturus) si calculo feriat, eundem quem pulsæ fides, sonum reddit. Paus. in Atticis.

APODOSIS.

Ex tactu lyræ Apollinis lapis fit sonorus: Eum lapide duriorē esse oportet qui cum bonis doctisque versetur, & nihil ex ista consuetudine adiumenti ad literas, moreque instituendos decerpat.

Vsq̃ue adeo magni refert studium, atque voluntas,

Et quibus in rebus consuerint esse operati,

Non homines solum, sed verò animalia cuncta.

Lucret. lib. 4.

XIII. LAPIS Σωφροσύνης.

Conscientiæ remora.

Lapis Σωφροσύνης, quasi author resipiscentiæ appellatur ea de causa, quod Hercules furens in patrem ferebatur infestus, eundem occisurus, nisi iniecto à Minerva lapide repressus esset. Hic lapis

Eeee ij

magna superstitione asseruabatur Thebis consecratus. Alius est lapis Σάφρων, qui in flumio Mæandro nascitur; per antiphrasin sic nominatus: in sinum enim iniectus stultitiam parit: λίθος κατ' ἀντίφρασιν σάφρων καλούμενος, ὃν ἐὰν βάλης πινός εἰς κάλπον, ἐμμανὴς γίγνεται. Plutarchus in Mæandro.

APODOSIS.

Lapis resipiscentiæ conscientia est, quæ improbos amentia & furore in scelus quasi torrentes effusos plerumque de medio cursu reuocat. *Alii qui scias subesse animis etiam in pessima abductis boni sensum, nec ignorari turpe, sed negligi.* Senec. ad Lucil. Epist. 97.

XIV. GEMMÆ RATIONALIS.

Lux Prælatorum.

PER duodecim gemmas quas in pectore Pontifex insutas gestat, in bello victoriam prænunciare Deus solebat. Nam priusquam exercitus se moueret, tantus fulgor ex eis emicabat, ut toti populo facile innotesceret adesse Deum, opemque & auxilium suum, inuocantibus esse allaturum. Vide Ioseph. lib. 3. antiq. cap. 9. Τοσαύτη γὰρ ἀπὸ σταθῆν ἀπ' αὐτῶν ἀντὶ μὴ ποτὶ τῆς σταθῆς κακιστοῦς, ὥς τῷ πλήθει παντὶ γράμμου εἶναι τὸ παρῆναι τὸν θεὸν εἰς ἐπακούειαν.

APODOSIS.

Tum demum militia Christiana felicibus auspiciis dimicare cernitur, cum pastores, & prælati cœlestium virtutum, quasi pretiosorum lapillorum fulgore, totam Ecclesiam collustrant. Non dissimile est quod ait S. Epiphanius lib. de 12. gemmis, ubi scribit Adamantem à summo Pontifice ter in anno gestatum fuisse, cum in Sancta Sanctorum ingrederetur, in Paschate, Pentecoste, & Tabernaculorum festo. Quò si populus in peccato deprehenderetur, mutabatur (ut ferunt) color lapidis; & siquidem mortes, & funera portenderet, nigrescebat; si bella, sanguineum colorem induebat; si felicitatem denunciaret, niuæ lucis candore radiabat. Additque Zachariæ temporibus, ipso sacris operante splendidum apparuisse: ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτῆ ἐν τῷ Πάσχα λαμπρὸς ἐγένετο λίθος.

XV. ACHATES.

Eloquentia florida.

AChates tam varij est generis, ut vnum lapidem esse non credas; candidus, rubeus, croceus, cinereus, viridis, niger, varius, caruleus. Quid moror? huic vni nec omnium aliarum gemmarum colores sufficiunt. Ille lucos, prata, animalia, flumina, flores, arbores, natura ludente refert. Orpheus in Achate;

Δένδρεα γὰρ μάλα πολλὰ κατόψαι ὡς ἐν κήπῳ

Αἰθιμόεντι κλαδίῳ ἐπαυτέρις κομίζωτα.

*Arbores enim multas inspicies quemadmodum in horto
Florente ramis acervatis ornatas.*

A P O D O S I S.

Conferri poterit cum amœna styli varietate, in quo diuersi Rhetorum colores ad certamen vsque luxurient.

*Hic varios sese in vultus facundia diues
Induit, & vasto nunc torrens impete fertur,
Fluminis in morem, sicco nunc aret in alneo,
Nunc sese laxat, nunc exspatiata coerces,
Nunc inculta decet, nunc blandis plena renidet
Floribus.* Angelus Polit.

XVI. ACHATES PYRRHI.

Sapiens.

ANnulus Pyrrhi regis, qui aduersus Romanos bella gessit, non ignobilis famæ fuit, cuius gemma Achates erat, in quo nouem Musæ cum insignibus suis singulae, & Apollo tenens citharam videbantur non impressis figuris, sed ingentis.

Solin. Polyhistor. pag. 38. edit. Pictau.

In eodem genere est lapis Autoglyphus, vt narrat Aretazes & Plut. in Sagari, Matris Deorum effigie sculptus. *ὡς εἰκνέται ὃ τετυπωμένω ἔχον
τῷ μνηστῆρι τ' ὁμοῖον.*

A P O D O S I S.

Vno annulo Musas Pyrrhus complexus est, & vno pectore vir sapiens multiplices scientias. Talis fuit Basilius ille Magnus de quo D. Gregor. Naz. ait: *πῶτον μὲν εἶδος καὶ ἐπὶ πολλὰς περικλυσίας; μάλλον δ', πῶτον οὐ μὲν ἁπλοῦς; ὡς μόνον οὕτω μὲν ἅπαντα διεκδῶν, ὡς οὐδεὶς ἐν οὕτω δ' εἰς ἕκαστον ἔκαστον, ὡς τ' ἄλλων οὐδεὶν.*

XVII. AETITES ET GASIDANES.

Promissum irritum.

Aetites lapis semper prægnans nunquam parit, sed & Gasidanes lapis, qui in Media reperitur, & in Arbellis, coloris olorini veluti floribus sparsis concipere dicitur, & intra se partum fateri concessum: concipere autem trimestri spatio, ac de partu nulla memoria. Plin. lib. 37. cap. 9.

A P O D O S I S.

Multi multa in virtutibus & literis concipiunt, quæ nunquam pariunt. Hæc Plutarchus *ὅτι τὸ ἀκούειν* vocat, *ἀτελὴ πινὰ καὶ ἀψυχα ὑπολήμματα*, imperfecta & inanima consilia, quæ *ὑπογεμίσαι λογέταις*, ventosis ouis comparat.

Nunquam futilibus excanduit ignibus æther.

XVIII. ALECTORIA.

Fortitudo.

Alectorias vocant in ventriculis Gallinaceorum inuentas crystallina specie, magnitudine fabæ, quibus Milonem Crotoniensem vsum in certaminibus inuictum fuisse videri volunt. Plin. lib. 37. cap. 9. Isidor. cap. 13. lib. 16.

APODOSIS.

Alectoria est in omni certamine præsens animus; Deigratia firmus, quo qui fuerit præditus, omnia hostium tela recundit: ὁ μακρότερος οὗτος πανταχόθεν βαλλόμενος ἀσφαλίστην ἵσται, καὶ μεία βέλη δεξιῶν καὶ ἐνεδίδου, ἀλλ' ἐκείνῳ τὸ διαδόντι πῦρ βερεθνήκει· αὐτὸς δ' οὐ κατεπίσται, οὐδ' ἐκφυλάσκει. Chrysost. apud Nicetam: *Beatus ille undique petitus firmius stetit, & sexcenta tela clypeo excipiens deditionem non fecit: exhaustus Dæmonis pharetram, nec conceidit, imò ne de gradu quidem tantisper motus est.*

XIX. AMIANTOS.

Ieiunium.

Ex D. Basilio.

EST lapis quidam eius naturæ, quem hîc Amianton Græci vocant, ut inquinari non possit. Hic ab igni non vincitur, sed impositus igni videtur ignescere, & in prunam verti: rursum exemptus igni, perinde quasi fuisset aqua, candidatus apparet purior. Huiusmodi erant trium illorum puerorum corpora apud Babylonios, illud ieiunio consecuta ut nullâ vi possent inquinari. Siquidem in vehementi fornacis flammâ, quasi naturâ fuissent aurei, ita apparuerunt illæsi, utique superiores, qui & auro potentiores declarati sunt: Neque enim illos liquefecit ignis, sed integros, illibatósque seruauit.

Basilius homil. 1. de ieiunio.

*Perfusa non sic amne flamma extinguitur,**Nec sic calente sole tabescunt nives,**Vt turbidarum scabra culparum seges**Vanescit almo trita sub ieiunio.*

Prudentius in Cathem.

XX. AMIANTVS.

Castitas.

AMiantus alumni similis nihil igni deperdit, veneficiis resistit omnibus, priuatim Magorum. Plin. lib. 36. cap. 19.

APODOSIS.

*Castitas ante
martyrium
ingens marty-
rium. Diu.
Chrysostom.*

Castitas nihil impuri amoris facibus deperdit, & meretriculæ Circes, hoc est voluptatis veneficiis quamfortissimè resistit: vnde à D. Chrysostomo propter innumerabiles pugnas quibus assiduò diuexantur, μετὰ τὴν πορὴν μαρτυρίαν μαρτυρίαν dicitur in laudatione sanctæ Theclæ. Basil. homil. 1. de ieiunio trium puerorum, corpora inter flammæ illæsa cum Amianto comparat; quod in superiori symbolo liquidius explico.

XXI. AMNOCHRYSVS.

Bonum non purum.

AMnochrysus arenis auro intermixtis nunc bractearum, nunc pulueris habet quadrulas. Isid. Orig. lib. 14. cap. 14.

APODOSIS.

Significat Amnochrysus nullum bonum ex omni parte integrum.
Claudianus :

Nulli sincera bonorum Pars concessa viro.

Vel etiam dicitur in cor humanum, non purè Dei amore incensum,
sed maculis terreni amoris interlitum.

Terra salutiferas herbas, eadèmq̃ue nocentes

Nutrit, & vrtice proxima sæpe rosa est.

Ovidius.

XXII. ANDRODAMA.

Sapientia permotionum domitrix.

Androdamas argenti nitorem habet, & penè adamas, quadra-
tus semper tesseriis. Magi putant nomen impositum ab eo, quòd
animorum impetus, vel iracundias domare & refrænare dicatur, si cre-
dimus. Isid. Orig. lib. 16. cap. 14.

APODOSIS.

Nullus est alius Androdamas quàm sapientia moderatrix animi,
expultrixque vitiorum. Hæc incitatas permotiones, & instar torren-
tis fluminis effusas reprimat, & dissipata tot affectuum caligine,

Inconcussa locat pura sacraria menti.

μελώσα πικρὰς ἀβάτης βίον μελίωσας, inquit Synesius.

XXIII. ANTHRACITES.

Virtus & persecutio.

Anthracites lapis ignitus & carbo, iactatus in ignem velut inter
mortuos extinguitur; at contrà aquis perfusus exardescit. Isidor.
Orig. lib. 16. cap. 13.

APODOSIS.

Virtus sine aduersario languescit, aduersis rebus exercita magis
splendescit.

Contraria semper Virtuti fecere viam.

Eduardus secundus Angliæ Rex pingebat in symbolo araneam in tela
sua elaborantem, quam vehemens ventus perflat cum lemmate, *Ar-
demior ibo.* Octavius de Strada. Sic Alexander apud Plutarchum de
fortuna Alexandri, ὡς ἰσὺς τῆς δόξης αἵματος πολλοῦ καὶ βασιλείων ἐπαλλή-
λων ἐκτίσται, οὐκ ἀπεφάνη πρὸς τῶν ἡμετέρων.

XXIV. ARUROPHYLAX.

Felix custodia recti.

Arurophylax lapis argento simillimus, cuius apud Vaurā (ut no-
tat Plutarchus de fluminibus) hæc est vis: Elidis qui potentiores
sunt, ipsum coëmunt, & ante thesaurorum limina ponunt; sicque
securè illic repositum aurum custodiunt: cùmque fures eò peruenire
volunt, lapis hic tubæ clangorem emittit, illi autem tanquam à satel-
litibus abacti per præcipitia feruntur: σάληππος ἦσαν ἀναδιδωσιν ὁ λίθος.

A P O D O S I S.

*Patroni di-
ferti vox pro
iustitia &
innocentia tu-
ba est argen-
tea.*

Abeant vani cum suis portentis. Non est alius Aruorophylax quàm vox diserta bonorum, quæ tanquam tuba argentea pro innocentia contra raptores clamat, eosque à vi & præda deterret.

Vigili stant bella Magistro!

XXV. CARBUNCULVS.

Componitur orbis Regis ad exemplum.

Carbunculus qui supra cæteras gemmas excitatiùs lucet, & vibrat, Soli dicatus esse creditur, quòd ad maximi sideris imitationem flammam ei aculetur. Habet autem hoc inter cætera, mirabile, quòd reliquis quidem gemmis suam figuram & speciem possit imprimere, cum tamen nullus alius, ex omni lapillorum genere, carbunculo vicissim suam imaginem possit inurere. Rucius lib. II. de gemmis post Aristotelem.

A P O D O S I S.

Reges & Prælati facillimè subditis suam speciem & imaginem inurunt, ut qui sint omnibus in oculatissimum exemplum propositi. Aliorum autem, nisi superiores sint, quibus plurimum honoris deferant, imitationem & mores non admittunt. φιλεῖ γὰρ τὸ ψάλλειν ὁ ζῆλος τοῦ ἀρχόντος τοῦ μὲν βίου. Herodi. in Commod.

XXVI. CHELONITES.

Prudentia in sermone.

Oculus Indicæ testudinis varius & purpureus: per hunc Magi impositum linguæ futura prædicere fingunt. Isid. Orig. lib. 16. cap. 14.

A P O D O S I S.

Non Chelonites, sed lux prudentiæ cernit futura: oculus autem in lingua positus, ut alibi monui, symbolum est prudentiæ in loquendo, exprimens illud Pittaci, ὅτι τοῦ γλῶττα μὴ παρρηχεῖται. Difficilis res est in lubrico faucium constitutam veritatis rigidie tenere mensuram; cui si incautè fræna luxentur, frequenter contra se loquitur. Cassiodorus in Psal. Dixi custodiam.

XXVII. CHERNITES.

Incorruptionis typus.

Asius lapis.

Chernites lapis ebori simillimus, corpora ab interitu, & corruptione vindicat, ex quo Darium in eo conditum ferunt. Plin. lib. 36. cap. 16. Contrariæ virtutis est Asius lapis cuius meminit Theophrastus libro de igne, qui omnia consumit & in cinerem redigit: ἀφανίζει πάντα καὶ ἐν αὐτῷ τέρεται πῦρ.

A P O D O S I S.

Dei voluntas Chernite omni potentior corpora Beatorum seruat, omnis expertia corruptionis; ut nihil omnino tot currentium sæculorum conuersione deterantur. *Resurgent Sanctorum corpora sine villo vitio,*

vitio, sine vlla deformitate, sine vlla corruptione, sine difficultate, in quibus tanta facilitas, quanta felicitas erit. Hug. in Enchiridio.

Vultus, vigor & color idem.

Qui modo viuit, erit: nec me vel dente, vel ungue

Fraudatum renomet patefacti fossa sepulchri.

Prudent. in Apotheosi.

XXVIII. CHRYSACONIOS.

Cordis humani prudentia.

Ex D. Chrysostomo.

EST lapis quidam, quem Chrysaconion vocant, quo probatur aurum adulterinum & nothum, si illi atteratur, ostenditurque purum & immixtum, incorruptumque numisma. Hunc indicem ego fidelissimorum hominum cor dixerim; Nam vt qui de fide rationes orthodoxorum & aduersariorum accipiunt, & in gnomone cordis quasi atterunt, & probant, inueniunt fidem orthodoxorum synceram, & puram, prauamque aliud sentientium opinionem, & fidem esse adulterinam. Chrysostomus ser. aduersus haereticos.

XXIX. CHRYSSELECTRVS.

Pulchritudo.

Chryselectrus similis auro, sed in colorem electri vergens, matutino tantum aspectu iucundus. Isid. Orig. lib. 16. cap. 14.

APODOSIS.

Pulchritudo breuissimo tempore delectans statim deflorescit.

Anceps forma bonum mortalibus,

Exigui donum breue temporis,

Vt velox celeri pede laberis?

Non sic prata nouo flore decentia

Astatis calidae dissipiat vapor,

Sauit solstitio cum medius dies,

Et noctem breuibus precipitat rotis:

Languescunt folio vt lilia pallido,

Et gratæ capiti deficiunt rose:

Vt fulgor teneris qui radiat genis

Momento rapitur, nullique non dies

Formosi spoliū corporis abstulit.

Res est forma fugax, quis sapiens bono

Confidat fragili?

XXX. CHRYSOPRASIVS.

Humilitas.

Chrysoprasius Æthiopicus est, quem lapidem lux celat, prodit obscuritas. Isid. lib. 16. Orig. cap. 13.

APODOSIS.

Homines in nocte clari sunt apud Deum: in luce humanarum laudum plerumque virtutes splendorem amittunt.

Adde si quis.

Ffff

*Humili domum memento,
Certus figere saxo.
Quamvis tonet ruinis
Miscens aquora ventus,
Tu conditus quieti
Felix robore valli,
Duces serenius eunum
Ridens ætheris iras.*

Boëtius Metr. 4. lib. 2.

XXXI. DAR.

Libertas virtutis.

Celebratur apud Hebræos $\gamma\gamma$ lapis, cuius mentio est Estheris cap. 1. 6. Hunc Iudæi Doctores lapidem asserunt esse pretiosum, repertum in mari, qui productus in conuiuium lucet vt meridies. Et hoc nomine appellari nonnulli ex eis dicunt, quod ex illo mercatoribus proueniat *Deror*, id est libertas. Reges enim eximij lapidis pulchritudine deliniti, non modò libertatem, sed amplissimas quoque diuitias possessoribus largiebantur, vt eum sibi compararent.

APODOSIS.

Non Dar lapis, sed sapientia, & virtus, in veram libertatem homines asserit.

ἀσέπτος ἢ ἀπὸ τοῦ.

XXXII. DIONYSIAS IN AQUA.

Virtus in aduersis.

Dionysias lapis fuscus est, rubentibus notis sparsus. Idem si aquæ mixtus conteratur, vinum fragrat, & quod in illo odore mirificum est, ebrietati resistit. Solin. Polyhist. edit. Pictau. p. 113.

APODOSIS.

Virtus inter aduersa exerit vires suas: nam vt vulgato fertur proverbio, *παθήματα* solent esse *μαθήματα*.

*Materiamque tuis tristem virtutibus imple,**Ardua per præcepta gloria vadit iter.**Hæc tunc quis nosset se felix Troia fuisset?**Publica virtutis per mala facta via est.*

Quid. Trist. lib. 4. el. 3.

XXXIII. ELECTRUM.

Eloquentia.

Electrum & Ligurius seu Lyncurius ex vrina Lyncis, folia trahunt & paleas. Isid. lib. 16. cap. 6. De Electro magna inter veteres disceptatio: hoc experientia docet, intra marinos scopulos generari. In Eridani flumij arenis inueniri dicit Pausanias: *ἐν τῷ Εἰδαῖον τῆς Σάμου ἐρείσμεται, ἀπὸ τῆς τοῦ λυγρὸς ἀπὸ τοῦ λυγρὸς*. Inde Phaërontiadum fabula, iam irrita. Aliud electrum *ἀνὰ μεμυῖστος ἀρνεῖται χρυσός*, ἀλλ' οὐτὸν vt habet Pausanias ibidem, vel vt Suid. *χρυσὸν μεμυῖστος ὕλην ἔχει*.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Symbolum est diuinitatis, vel eloquentiæ, vel cuiusque rei potentissimæ, quæ homines trahat vt folia & paleas, quando cum foliis mortales comparantur ab Homero.

ὅη ὅς φιλῶν ἦεν, τοίνδε ἔχ' ἀδ' ἔων.

XXXIV. GAGATES IN AQUA.

Aduersa virtutem excitant.

GAgates accenditur aqua, oleo restinguitur. Plinius lib. 36. cap. 19.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

In aduersis vera virtus feruet, tepet in prosperis, & affuso voluptionis oleo paulatim languescit, ac tandem obruitur. Σῶμα ἄρ' ἵν' ἔχει, ψυχὴ δ' ἀμαλῆταις, ἀπώσσει τὴν αὐτῆς ἀρετὴν: περὶ τὸ δεικνύσθαι. Eusebius: *Ocium tabefacit corpus, animum verò incuria. At exercitatio continua eum ad Deo simillimam speciem euehit.*

Nam virtus futile nomen,

Ni decus adfuerit patiēdo, vbi tempora lethi

Proxima sunt, pulchrâque petat per vulnera laudem.

Siliu Italici, lib. 9.

XXXV. GLOSSOPETRA.

Eloquentia diuina.

GLOSSOPetra linguæ similis humanæ in terra non nascitur, sed deiciente Luna, cælo decidere creditur, & ventos ea comprimi narrant. Plin. lib. 37. cap. 9.

ΑΠΟΔ. Non est humani ingenij fœtus cœlestis eloquentia, qualis Apostolorum, aut Prophetarum fuit Dei flammis accensa. Hæc cœli germen est, hæc magnæ mentis soboles, quæ non aduersus ventos, sed spiritus nequitia bellum internecinum gerit; Dei verbi gladio totam illam dæmonum, vitiorumque cateruam exagitans, tranquillitatem verò probis, & gratiarum vberem copiam afferens. Talis fuit lingua Eliæ, de qua D. Chrysostomus de consubstantiali, Homil. 22.

ὦ ἡ σοφίας πηγὴς ὁμβρίων ἐχρῖτος! ὦ γλωσσὸς νεφελῶν ἀφείσης! φωνὴς μου εἰς ἀγαθὰ βροχούσης! O sanctum os, cui fontes imbrum inerant! ὅ λιν-
guam pluuios nimbos effundentem! ὅ vocem bonis innumeris seaturientem! Nec mirum: sanctus siquidem Epiphanius in vita Eliæ eum-

dem flamma enutritum narrat; Parenti quippe ipsius Prophetæ, dum nasceretur, visos homines niuæ vestis candore illustres, qui matris vberibus ignem allinerent, & pusioni flammam pro cibo ministrarent; quod fuit ignitæ illius eloquentiæ non obscurum præsagium. Longè aliter quàm quod Ægyptij fabulatores de Homero tradunt, vt auctor est Eustathius: eum Ægyptiis parentibus ortum, cum mel aliquando ex Ægyptiæ nutricis vberibus in os eius manasset, ea nocte nouem diuersas voces edidisse, hirundinis, pauonis, columbi, cornicis, perdicis, porphyronis, sturni, luscinia & merulæ.

*Elias flamma
enutritus.*

*Homerus
melle alitur:
nouem voces
animum edit.*

XXXVI. GONIA PETRA AQVAM ET IGNEM FVNDENS,
Spiritus Sanctus fons & ignis.

IN Carthagenensium ditione in monte Gonio iuxta fontem nascitur petra magnitudine non exigua, quæ æstate flammam igneam emittit: per hyemem verò ex eadem petra riuus aquæ solet defluere: neque hoc fit per exiguum tempus, sed per vniuersam æstatem scaturit ignis, per reliqua omnia anni tempora aquæ erumpunt. Aristot. de Admir. ca. 109.

APODOSIS.

Spiritus Sanctus fons viuus, ignis, charitas appellatur. Ex eo enim modò faces charitatis ad inflammandos animos exiliunt, modò riuus vberis consolationum ad restinguenda humanarum miseriarum incendia, ad eluendas peccatorum sordes erumpunt.

*Cuius inexhausto renouiscit semper in anno,
 Quicquid terra creat, gignit mare, parturit ather.
 Qui freta diffundit, solidum dat corpus in aruis,
 Saxa ciet iussu, metuit quem cantibus horrens
 Caucasus, aurito famuli cum fortia sensu
 Corda demat, qui cuncta videt, quem cuncta tremiscunt,
 Fons, via, flamma, lapis.*

Ennodius Panegyri. in S. Epiphanium.

XXXVII. HEXECONTALITHOS.

Pro cunctis sufficit vnus.

PRæcipuam obtinet admirationem lapis Hexecontalithos, de quo Solinus, *Tantum lapide vno gloriantur Atlantes, Hexecontalithon vocant, tam diuersis notis sparsum, ut sexaginta gemmarum colores in paruo eius orbiculo deprehendantur.* Eadem fermè habet Isidorus. Origin. lib. 16. cap. 12.

APODOSIS.

Commodè poterit comparari cum re, aut persona, in quam sparsa in aliis ornamenta vno veluti agmine confluunt, & præstantissimam bonorum omnium temperiem efficiunt. Lemma ex Rutilio petetur:

Natura hîc posuit quicquid vbique fuit.

Quo in argumento præclari quoque sunt Claudiani versus, Panegyrico primo de laudibus Stiliconis.

Partitum singula quemque

*Nobilitant: hunc forma decens, hunc robur in armis,
 Hunc rigor, hunc pietas, illum solertia iuris,
 Hunc soboles castique thori: sparguntur in omnes,
 In te mista fluunt; & quæ diuisa beatos
 Efficiunt, collecta tenes.*

Pietas.

HYacinthus cœlum sequitur, sentit auras, ac cum cœlo facit mutationes, nec æqualiter semper rutilat, cum aut nubilosus est, au serenus dies; sculpturis resistit, sed tamen adamante scribitur, & notatur. Solinus cap. 33.

APODOSIS.

Animus pij viri cœli meliore spiritu afflatus ad Deum se totum componit, & fertur prout spiritus intus agit: ad eius radios se explicat, eo recedente mœstitiam intimis præcordiis sentit: nulla rerum humanarum litura deformari patitur: vni Deo, qui instar adamantis domat omnia, se pandit, eiusque impressiones suscipit.

Est Deus in nobis, agitante calescimus ipso.

XXXIX. HYÆNIA.

Prudentia in loquendo.

HYænia ex oculis hyænæ, & ob id in vase inueniri dicuntur, & si credimus, linguæ hominis subditæ futura prædicere. Plinius lib. 37. cap. 9.

APODOSIS.

Hac fabula significatur ea, quæ semper adhibenda est in loquendo, prudentia, maximè vbi de rebus futuris, atque incertis agitur. Oculum oportet habere in lingua; hoc est prudentissimam in omni sermone considerationem: ὅτι ὁ ὀφθαλμὸς ἐν σώματι, τὸ πνεῦμα δὲ ἐν ᾧ, quod est oculus in corpore, hoc prudentia in mente.

*Sæpe illi dixerat Almo,**Nata tene linguam: nec tamen illa tenet.*

Quid. 2. Fastor.

XL. IASPIS.

Nil ortum tale fatemur.

Vincentius Beluacensis in speculo naturali refert Iaspidem inueniri amœnæ pulchritudinis, in quâ species viri emineat, clypeum è collo suspensum gestantis, & subiectum pedibus serpentem calcantis. Meminit quoque post Vincentium F. Rueius libro 2. de gemmis, vbi alius quoque Iaspidis mentionem facit, quam Galenus dicitur in digito gestasse. Cernebatur in eâ homo fasciculum herbæ collo implicatum gerens, cuius virtus omnes morbos discernebat, sanguinemque restringebat.

APODOSIS.

Num verò præclara Iaspis Deipara quæ Christum tulit, qui clypeo fidei, & verbi diuini gladio fortem illum armatum vicit, & antiquum serpentem in humanis cædibus exitiali rabie perbacchatum contriuit.

χρόσιον τὴν μέλαιναν οὖρον
πατρὸς ἡλίας οὐράτωρ.

Synesius in Hymnis.

Ffff iij

Lucas petra amoris remedium afferre credebatur iis qui illi infide-
rent. Ptolomæus Hephestio. Consentit cum hoc argumento Ro-
mana antiquitas: fuit enim Romæ templum, ubi Amor facem vndæ
immergebat, & Lethæos latices propinare videbatur, hoc emblema-
te, αἰτιώσ. Ouid. 2. Remed.

Est prope Collinam templum venerabile portam,

Imposuit templo nomina celsus Eryx.

Est illic Lethæus amor qui pectora sanat,

Inque suas gelidam lampadas addit aquam.

Illic & iuvenes votis obliuia poscunt,

Et si quæ est duro capta puella viro.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Leucas, seu alba petra, Christus est, totus candore collucens, qui
impuri amoris flammæ & prauos animi motus suo cruore restinguit.
Synes. Hymn. 6.

Εὐείπου περὶ τὴν ἰσὺν ἀλήτην,

Τερπαιγὼν ὁλοοῖς κλύδωνας ὕλης.

Euripi æstum sistens vagum,

Mulcens retros fluctus hyles.

XLII. LIPARIA.

Luxuria.

Liparia suffita omnes bestias euocare dicitur. Isidor. Orig. lib.
16. cap. 14.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Pessimus luxuriæ odor voluptuarios homines illeçtat, & instat
belluarum effusus in omnium libidinum fordes cieçtat.

Luxuries prædulce malum: quæ dedita semper

Corporis arbitriis hebetat caligine sensus,

Membræque Circeis effeminat acrius herbis.

Blanda quidem vultu, sed quæ non tetrior vlla;

Interiùs fucata genas, & amicta dolosis

Illecebris, toruos auro circumlinit hydros.

Illa voluptatum multos innexuit hamis.

Claud. lib. 2. de laud. Stilis,

XLIII. LYCHNIS.

Sapientia.

Lychnis ex genere ardentium lapillorum est appellata, à lucerna-
rum flagrantia: gignitur in multis locis, sed apud Indos probatissi-
ma. Est huius duplex facies, vna quæ purpura radiat, altera quæ coc-
ci rubore. A sole excalefacta, aut digitorum attritu, paleas & charta-
rum fila ad se rapere dicitur. Sculpturis resistit, ac si quando sculpta

fuërit, dum imprimit signa, quasi quodam animali morfu partem ceræ retentat. Isid. lib. 16. Orig. cap. 13.

ΑΡΟΘ. Clara est, & ardens sapientia, & tum cœlesti purpura radians, tum cocci rubore accensa, omnibus fortunæ telis resistit, nusquam se deformari patiens. Eadem ad se paleas, & folia, hoc est genus humanum, allicit; sed non antequam magni illius Iustitiæ solis flammæ conceperit: tunc enim

Sedem animæ penetrat, mentem fouet, & pererrat artus:

Sic Deus interior sentitur, & inditur medullis.

Prudentius de S. Cypriano.

XLIV. MAGNES ORIENTALIS.

Concionator pius.

IN Sardinia mediterraneis ad radices montium, qua parte vergunt ad Orientem, Magnes inuenitur ferrum trahens. Qui verò inuenitur ea parte quæ ad Occidentem, Meridiem, aut Aquilonem spectat, non trahit. Leander.

ΑΡΟΔΟΣΙΣ.

Ferreum populum trahunt ad amorem Dei Concionatores, qui sincera mente Deum spectant: qui aliam in partem abripiuntur, nec Orientem illum Iustitiæ Solem habent in pectore, multum aliquando sudant, nihil verò proficiunt.

πνεῦμα πῦθον ὅλη τὸ θεῖον.

Pittacus.

Spiritus ille Dei, qui fluxerat in Prophetas,

Fontibus eloquij te cœlitus actus irrigabit.

Omne candidius linguæ genus, ô nouum saporem,

Vt liquor ambrosius cor mitigat, imbuat palatum.

Aurelius Prudentius *ἐπὶ σερραίων.*

XLV. MAGNES AD ANNULOS.

Exempli vis.

MAgnes lapis non solum ferreos annulos trahit, sed (vnde longa plerumque concatenatio ferri) vim etiam annulis ipsis infundit, qua hoc efficere possunt. D. August. de Ciuit. Dei lib. 21. cap. 4.

ΑΡΟΘ. Magistri pij & eloquentes vim suam deriuant in discipulos, vt ipsi vicissim alios ad amorem virtutum raptant, omnesque Christo concatenati feliciter adhærescant. D. Ambrosius: *Est institum bonis vt castum pudicus, prudentem sapiens, misericors liberalis, affectu pio diligat, & virtutes suas in alijs amet.* Rectè etiam dicitur de Deo qui pios ad se quasi amoris syderite tactos illicit sibi omnes conglutinatos.

XLVI. MYNDAN.

Virginitas.

Lapis Myndan niueo candore circumfusus, hanc vim habere dicitur, vt à se feras longè arceat, & ab earum moribus securum hominem præstet. Leont. Byzant. lib. 3. de fluuiis: *Μυώδαν καλούμενος*

πάνυ λευκός, ὃν ἐὰν κατέχη τις, οὐδὲν ὑπὸ δαίμων ἀδικεῖται. Hoc ipsum virginitati tribuetur contra dæmones. In eodem genere symboli est fons Canathus de quo dixi superius. Nam Iuno quotannis in Canatho fonte totâ virginitatis gloriâ reuirefcit, vt Argiuorum ferunt fabulæ. Pausan. in Corinth. pag. 80.

APODOSIS.

Non ita est in mortalibus feminis, in quibus lapsa, numquam redit virginitas; vnde πέντεθλος ille Athanasius de Virginitate, eius laudes persequens, ad seriam, & diligentem custodiam tanti thesauri hortatur, ὦ παρθένα, σέφανος ἀμαράντινος! ὦ παρθένα, ναὶς θεοῦ, καὶ ἀγίου πνεύματος οἰκητήριον! ὦ παρθένα, μαργαρίτα τίμια, πλεῖστα πολλοῖς ἀγαθῆς, ὀλίγης ὅ μοῖσις εὐδοκίμωνος! ὦ ἐγκράτεια φίλην θεοῦ, καὶ πλεῖστα ἀγίας ἐγκωμιαζομένη! ὦ ἐγκράτεια, πλεῖστα πολλοῖς μυστηρίων, τοῖς ὅ ἀγίοις σου γνωρίζομαι! ὦ ἐγκράτεια θάνατον καὶ αἰδῶν ἀποφύγευσαι, καὶ ὑπὸ ἀθανασίας κατεχουμένη! ὦ ἐγκράτεια, χερὰ περὶ πτωχῶν, καὶ ἀποστόλων κρυψίμα! ὦ ἐγκράτεια ἀγγέλων βίος καὶ ἀγίων ἀνθρώπων στέφανος! μακάριος ὁ κατεχὼν σε, μακάριος ὁ περισσώτερον τῇ σου ὑπεμονῇ, ὅτι ὀλίγον κοπιᾷσας ποῦ χαρίζεται ἐν σοί. Græca tam liquida sunt, vt interpretatione non egeant.

Imperatoris virtutes.

IN lapillo Onyce argumentum multiplex artificiosè admodum sculptum se vidisse refert Pierius, quo Fabij Cunctatoris virtutes significarentur. Equino erat capite, humana facie in pectus barbata, gruinis pedibus, cauda pulli gallinacei. Literæ, FAB.

APODOSIS.

In eo numo adumbratæ sunt boni Imperatoris virtutes. Nam principatum in bello ex equino capite; prudentiam, ex humano pectore barbato; prouidentiam & cunctationem, atque etiam speculationem ex pedibus gruinis; victoriam ex pulli gallinacei cauda interpretamur.

XLVIII. OPALVS.

S. Maria Virginis.

OPalus distinctus est diuersarum gemmarum colore: est enim in eo carbunculi tenuior ignis, amethysti fulgens purpura, smaragdi nitens viriditas, & cuncta pariter sub quadam varietate lucetia. Isidor. Origin. lib. 16. cap. 12.

APODOSIS.

In B. Maria Virgine omnium virtutum species admirabili fulgore collucent. Vt carbunculi ignis micat charitas, fulget vt amethystus temperantia, lato smaragdi virore spes radiat: omnia denique celestium ornamenta in eam plena Dei manu congesta gratissimam lucis temperiem impertiunt.

Pulchra super gemmas, splendorem solis obumbrans,

Alta super cælos, & super astra nitens.

Vellere candidior niueo, rutilantior auro,

Fulgidior

*Rex Congi
equinam cau-
dam penden-
tem gestat ex
humero: hoc
solis Regibus
datum. Maff.
I. b. 1. p. 12.
edit. Ant.*

APODOSIS.

Ut superiores virtutes influunt, ita se habent inferiora. Quales sunt principes, tales esse solent populares. Claud. ad Honorium :

*In commune iubes si quid consēsque tenendum ,
Primus iussū subi. Tunc observantior æqui
Fit populus, nec ferre vetat, cūm viderit ipsum
Authorem parere sibi. Componitur orbis
Regis ad exemplum : nec sic inspecere sensus
Humanos edicta valent, quā vita regentis.*

LIX. SYNODITES.

Tantus amor cæli.

Lapis Synodites pusillus Solem habet impressum, & lunam ad Solis varios aspectus crescentem & decreascentem. Damascius in vita Isidori.

Nonnus Panopolitanus in Dionysiacis eius lapidis disertè meminit, atque hæc incrementa, & damna secundum varias lunæ facies contingere. Sic autem ille :

*τῇ δ' σελῶνις
Εἶχε λίθον πάλλευκον, ὃς εὐκαρῶς δαίμων
Λεπτέρῳ μινύθει, καὶ αἰέξεται, ὅππότε μὲν
Αρτίφανις σελῆς ὕψον ἀποσίλωσα κεραυνῶς
Ἡλίῳ φρετῆρος ἀμείλῃται ἀντομον πῦρ.*

Illa luna

*Candidum habebat lapillum, qui cornigera Dea
Deficiente minuitur, & augetur, quando luna
Nova humidum nubem emittens cornu,
Solis patris fugit primigenium ignem.*

APODOSIS.

Symbolum esse potest hic lapillus animæ Deo penitus adhærescentis, de qua dici illud potest,

Tantum spectabat euntis

Ora Dei, vultusque suos flecebat ad illum.

LX. SMARAGDVS.

Typus virginitatis.

Smaragdum Virginitatis symbolum esse alibi ostendimus : qui adeo Simpatis Venereæ consuetudinis esse perhibetur, ut insignis Smaragdus Regina Hungariæ, cū ipsa marito consuesceret, memoretur in tres particulas concisus atque contractus. Albert. Magnus & Rueius l. 2. de Gemmis.

De hoc lapide Theophrastus ait : ἐστὶ δ' ἀσπὶς καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς μεγάλη. Addit, nisi credamus Ægypti Regum annalibus, quibus traditum est Regi illorum à Rege Babylonio missum Smaragdum munere, quātor cubitorum longitudine, & trium latitudine : Item in Iouis

obelisco fuisse positos quatuor Smaragdos quadraginta cubitorum longitudine; latitudine verò partim trium, partim duorum. Theoph. de lapidibus.

LXI. BACTRIANORVM SMARAGDI.

Diuitie dona sunt Dei.

Bactriani Etesis flantibus colligunt Smaragdos ex commissuris saxorum. Plin. l. xxxvii. c. v. & Theophrastus de lapidibus: *ολλέγουσιν δὲ αὐτοὺς ὑπὸ τῆς ἐπείρας· τότε γὰρ ἐμφανεῖς γίνονται κινεῖσθαι τῆς ἀμφοτέρωθεν τοῦ μέγερδος τοῦ πνεύματος.*

APODOSIS.

Aspirante Dei fauore qui per Etesias significatur, omnis non modò terrena, sed & cœlestis in nos influit opulencia, atque ex ipsis rerum asperitatibus summa gloriæ suauitas decerpitur.

O faciles dare summa Deos! Lucan. l. i.

Et Claudius Marius Victor in præfatione ἀνδρίας ad Deum.

*Omnia posse tuum. Nec in hoc tua gloria tantum est,
Quòd præstanda facis, bonus auctor, sed quod & ipsum
Vt possis præstare facis, causasque secundas
Inuoluis primis: Quòd qui tua munera sentit,
Munus & ipse tuum est.*

LXII. TRIOPHTHALMOS.

Trinitas.

Triophthalmos cum onyce nascitur tres hominis simul oculos exprimens. Plin. lib. 37. cap. ii.

APODOSIS.

Triophthalmos tres oculos habens commixtos, & vna luce fulgentes, symbolum Trinitatis est, quæ à D. Gregorio Nazianz. in Odis appellatur *φῶς ἐν τριῶντι*, lumen vnum triplici face (quasi oculo) colucens. Quomodo si cereus illuminetur ex alio, vnus ex utroque ignis coariscat, duo licet cerei sint: ista tamen flamma est in secundo, quæ refulget in primo: Ita Dominus noster Iesus Christus, in quantum possunt magnis parua conferri, cum patre alius est in persona, sed non alius in substantia vel natura. Euseb. Emisenus hom. 4. de symb. & Cæsarius Arelatenus homil. 4. de Pasch.

Nicolaus Cusanus Cardinalis in summis montibus stagnum vidit, in cuius medio scaturigo aquæ limpidissimæ apparetur è fonte imò qui oculis non pateret, sed solo intellectu comprehenderetur: nec dubitauit, hoc symbolo ad sacrosanctæ Triadis veritatem demonstrandam vti: Stagnum (inquit) à scaturigine, scaturigo à fonte differt: tria sunt & vnum sunt: aqua nec influit aliunde nec effluit: eius tamen humore vicina omnia prata vegetantur.

Hæcille libr. 2. Cribrat. Alcorani.

Ad idem argumentum refer tres soles, quos Iulius Obsequens, & post

eum Suares de Mysteriis in Hispania visos fuisse, & repente in vnum coaluisse memorat.

LXIII. VITRUM AB HYDRARGYRO INTACTVM.

Virgo à peccati noxa immunis.

Ex Hsidor. lib. xvi. cap. xviii.

HYdrargyros siue argentum viuum, vasa aurea, argentea, aerea, *Aliud Syn-*
ferrea, lapidea, & ceteras naturas perforat, vitrum minimè læ- *bolum.*
dit: quod ego memini me breui poematio prosequutum.

*Conspicuos inter naturæ splendet honores
Fusilis argenti species, cui plurimus Hermes
Incubat, & pleno liquidum se numine fundit.*

*Nempe Deus gestit viuus animare metallum
Flatibus & tenues argento claudere vitas.
Ignea vis infusa micat, lenique fluentem
Materiam tractu penetrat; non inditus humor
Terrenæ bebetant orius, miniatæque massa.*

*Quod si constrictum vinculis, & carcere caeco
Impedias, furit vsque tamen, lucisque cupido
Indignata premi vacuas se librat in auras,
Mulciberi cum vis infesti admota lacepsit,
Et tumidam irritat cæcis feruoribus iram.*

*Siue auri retinere paras, siue aggere ferri;
Siue etiam affini vinctum sociare metallo,
Emicat, obstantemque ingrato pondere molem
Rumpit onans, magnoque potens domat omnia nisu.*

*At ubi viuaces motus constringere vitro
Fert animus, sentit quassas hoc obice vires;
Corpora frustrato pertentat vitrea morsu.
Ceu quando allisi ponunt ad littora fluctus,
Aut vis indocilis Boreæ, cum flamine rauco
Proludit, tentatque viam, si forte se uero
Æolus hunc adamante ligat, cadit improbus aura
Impetus, & fractam recogit sub pectore bilem.*

*Vnde subest tenui tam magna potentia vitro?
Quis Deus inclusas tam miti corpore vires
Armat in audaces occulti sideris iras?
Nulla subit, quamquam fragilis, contagia formæ,
Stigmatis impatiens, & amico lumine fulget.*

ALLUSIO.

Est vitrum virgo, labes hydrargyros aui.

VNiones in conchis fieri tradunt ex rore, & fulgure: Ros enim, allambentis fulguris vi non modò concrefcit in vnionem, fed & vnio, celerius Ioue tonante paritur. *Ælian. lib. 10. cap. XIII. ὅταν τῷ εὐκρίστῳ ἀνιφύλλῳσι ἐπιλάμπωσιν αἱ ἀστραπαί.* Plinius tamen ait, si fulguret, comprimì conchas. Apponam Plinij locum, qui disertè hæc tractat lib. IX. c. XXXV. *Hæc* (inquit de conchis) *vbi genitalis anni stimulauerit hora, pendentes sese quadam oscitatione, impleri roscido conceptu tradunt, grauidisque postea eniti, partumque concharum esse margaritas, pro qualitate roris accepti.* At Solinus Polyhistor: *Conchæ sunt in quibus hoc genus lapidum requiritur, quæ certo anni tempore luxuriante conceptu, sitiunt rorem, veluti maritum cuius desiderio biant: Et cum lunares maximè linquntur aspergines, oscitatione hauriunt humorem concupitum. Sic concipiunt, grauida que fiunt; & de sagina qualitate reddunt habitus vnionum.*

D. Gregorius Thaumaturgus de incarnatione explicat, & fulgur, virtutem Spiritus sancti accipit; rorem, purissimum sanguinem Deiparæ Virginis; vnionem, corpus Christi.

*Sidereum mox implet onus, rerumque Creator
Nascendi sub lege fuit. Stupet innuba tensos
Virgo sinus, gaudetque suum paritura parentem.*

ASterite lapide, cuius ea vis est, vt Soli obiectus accendatur, Helena suas obsignabat literas, impressa in eodem piscis Panis figura Ptolomæus Hephestione: cuius hæc sunt verba: *Πᾶν ἰχθυὸν ἔσται θαλάσσιον κηρώδη, ὁμοίον τῷ πανὶ καὶ τῷ ὄψιν. ἐς τοῦτο λίδον εὐείσκειται ἡ ἀστειλίω, ὃν εἰς ἡλίον τεθέντα εἶχεν Ἑλένη γλυφῶν ἔχοντα αὐτὴν τὸν ἰχθυὸν τὸν Πᾶν, ὃ καὶ ταύτην ἐκέρχοντο τῇ σφραγίδι.*

APOD. Poterit in eos torqueri, qui cælum miscent terræ, & profana diuinitis: in eodem enim agnulo, cœlesti lapidi iuncta erat figura Panis: nam & hic Piscis Pani similis est, à quo nomen accepit: est autem Pan impurus & falax Deus.

Quid facit stella cum terris, lux cum tenebris, puritas cum impudicitia?

Non bene conueniunt, nec in vna sede morantur.

Lapis porro asterites is est, opinor, cuius meminit Hermefianax Cyprius lib. 2. rerum Phrygiarum:

λίθος χαλούμενος ἀστήρ, νυκτὸς βαθείας πνεῖς δίκην λάμπων.

Fulgidior radio, dulcior oue fauo.

Cara, benigna, micans, pia, sancta, verenda, venusta,

Flos, decus, ara, nitor, palma, corona, pudor.

Venantius Honorius Fortunat. lib. I. de partu Virgin.

XLIX. PANTARBA.

Eloquentia.

Lapis Indicus admirabili fulgore collucens, & omnes lapides instar examinis apum ad se pertrahens. Philostr. Apollon. lib. 3. cap. 14. νικτωρ μὲν πῦρ ἡμέραν ἀναφαίνε καὶ δύνει τὸ πῦρ. ἐστὶ δὲ πυρρὸν καὶ ἀκτινώδης· εἰ δὲ μὲν ἡμέραν ὄρετο, βαλλὲ τὰς ὀφθαλμοὺς μαρμαρυγαῖς μυελίας· τὸ δὲ ἐν αὐτῇ φῶς περὶ ἑστὴν ἀρρήτου ἰσχυρὸς· πᾶν γὰρ τὸ ἐγγὺς εἰσπείει αὐτῇ. ἢ λέγω τὸ ἐγγὺς· ἐστὶ σοὶ λίθους ὅπως βούλει καταπυρρῶσαι σοί, ἢ τὴν ποταμῶν, ἢ τῆς θαλάσσης, καὶ μὲν ἐγγὺς ἀλλήλων, ἀλλὰ ἀποστάσεις, καὶ ὅς ἐπὶ τῇ καδιμυδείᾳ συλλέγεται πάντες, τῇ τὸ πνεύματος διαδίδει, καὶ ὡς καίουσιν αὐτῇ βοτρυσὶν οἱ λίθοι καὶ δύνει σελήως. *Noctu diem velut ignis ostendit, quoniam igneus est, ac radiosus: sin vero post diem aspiciatur, innumeris coruscationibus oculos ferit. Id autem quod in ipso lumen fulget, spiritus est potentiae admirabilis. Quicquid enim propè est, sibi conciliat: quid autem dico propè iacentes lapides ipsum congregare? cum liceat petras quotcumque velis, alicubi demergere, aut in mari, aut in fluuiio, & illas non propè adinuicem, sed sparsim utcumque contigerit. Postmodum verò hic lapis ad eas demissus sui spiritus distributione omnes colligit. Ita ut coacervati lapides tanquam examen apum illi subiacent.* Addit summam eius magnitudinem pollicis vnguem adaequare: gigni verò in concauis terræ, profunditate passuum quatuor. Tantum verò ipsi spiritus inesse, ut intumescat, & plerumque scindatur terra, ubi eiusmodi lapis concipitur. Inquirere autem ipsum nemini licet: aufugit enim nisi summa cum ratione trahatur.

ΑΡΟΔΟΣΙΣ.

Eloquentiæ verus typus est Pantarba, qua nihil specie præstabilius, nihil forma augustius, quæ dicendo tenet hominum cæterus, mentes ellicit, voluntates quocumque vult, impellit. Cic. I. de Orat. Aliarum quoque hîc ἐρμηνείων latissimus potest esse campus.

ΠΑΥΣΙΛΥΠΟΣ, lapis in Aranca Apula.

L. PHENGITES SEV DOMITIANI PORTICVS.

Mundus speculum beneficentiae diuinæ.

Domitianus tempore suspecti periculi appropinquante sollicitior in dies porticum in quibus spatari consueuerat parietes Phengite lapide distinxit: è cuius splendore per imagines quicquid à tergo fieret, prouideret: quid si corda per Phengiten videre potuisset? Suet. in Domitiano cap. 14.

Gggg

APODOSIS.

Torus ex Phengite mundus : in ipso quocumque te vertas, Dei Op̄e Max. benignitatem in tot & tam variis rebus creatis quasi speculis vides renidentem.

Iouis omnia plena.

Nota quoque ex Phengite lapide Seia Fortunæ ædem fuisse conflatam. Plin. lib. 36. cap. 22. *Nerone Principe in Cappadocia repertus est lapis duritia marmoris candidus atque translucens, etiam qua parte fulmina inciderant venæ, ex argumento Phengites appellatus. Hoc construxerat ædem Fortunæ, quam Seiam appellant, à Servio Rege sacratam, aureâ domo complexus.*

LI. PYRITES EQVITVM VELLERIS AVREI.

Zelus Religionis.

EQuites velleris aurei à Philippo Bono instituti & eius filio Carolo Audaci ornati, torquem gestabant auream : huic intextum erat ferrum, quod è venis lapidis flammæ semina elicere, atque excutere videbatur. In summa parte pendeat vellus aureum. Paradinus ferro hoc lemma affigit : *Anteferit quàm flamma micet.* Velleri autem : *Premium non vile laboris.*

APODOSIS.

Significat egregios animos Deo incitante cœlestes æporis flammæ ad defensionem religionis concipere ; quibus cum toti exardescant, præclara obeunt facinora, & sibi ad vellus aureum, an potius ad beatam immortalitatem viam muniunt ?

Ardens euexit ad æthera Virtus.

LII. SAPPHIRVS MOSIS VISIONE INCISA.

Prælatorum sapientia.

Ad mirationem omnem superat illa Sapphirus, in quâ visio Moyſis, & lex Decalogi naturaliter impressa fuisse dicitur. Cuius meminit S. Epiphanius Episcopus Cypri lib. de XII. Gemmis, τὸ τῶ Μωϋσῆος ὁφείσας ὁμιλίας ἐν τῷ ὄρει, ἃ δὲ δέσας νομοθεσίας ἐν τοῦ αὐτοῦ πνεύματος. Simile est quod de Pyrrhi Achate commemoratum est à nobis superius, grauium historicorum literis celebratum. Verùm tanto præstat Sapphirus Achati, quantum profanorum numinum simulachris diuinorum rerum effigies antecellunt.

APODOSIS.

Hæc Sapphirus à summo sacerdote gestabatur in pectore. Quo certe symbolo designabat cor eorum qui præfunt Ecclesiæ, debere esse quasi sanctarum legum, diuinorumque mysteriorum perpetuum quoddam domicilium. Qui hanc rerum altissimarum scientiam, præclaro concentu moribus accommodant ;

Templum constituunt perenne Christo

In cordis medijs sinu ac recessu.

Aurel. Prud. in Cathemerino.

LIII. SAPPHIRVS CARBUNCVLI PARENS.

Θεοτόκος.

Quemadmodum Sapphiri visceribus nascitur lapis sanè pretiosus, & ipso qui genuit pretiosior, lucidus & splendens carbunculus: ita ex Virginum gemmâ Mariâ natus est ille lapis angularis excisus de monte sine manibus, matre nobilior, & matri totius nobilitatis auctor.

De Sapphiro Dioscorides, l. 5. 114. Epiphanius in l. de XII. Gemmis.

APODOSIS.

*O virgo insignis, mater pia, nobile semen,**Quam Deus implevit totius orbis ope.**Fructu sancta pio renouasti fœdera rerum,**Lucidiôrque dies te generante nitet.**In te habitans mundi lumen statione corusca,**Floruit interius per tua membra Deus.**Nunc viuax fulgor penetrans & ad ima profundi,**Orbem alit, astra tegit, Tartara luce replet.*

THRASYDVLVVS, Lapis in Myrmecoleone.

LIV. TVRCA.

Amicitia fidelis.

Georgius Agricola libro secundo de gemmis, lapilli meminit, quem vulgo Turcam vocant. Ait insulano cuidam hanc gemmam fuisse, magni pretij, & eximie pulchritudinis. Cùmque is fari legibus concessisset, gemma quasi domini morti illachrymasset, insulcata nitoris gloria longè obscurior apparere cœpit.

APODOSIS.

Poterit esse fidelissimi amoris symbolum in amico qui demortui socij memoriam perpetuis lachrymis, & mœrore prosequatur. Lemma erit.

Tecum perierunt gaudia nostra.

LV. VERITAS SAPPHIRINA ÆGYPTIORVM.

Iudiciorum æquitas.

Iudices apud Ægyptios iidem fuere qui sacerdotes: inter quos princeps erat Iustitiæ omnium natu maximus, idem iustissimus, & æquitatis tenacissimus putabatur, qui imaginem ex sapphiro gemmâ confectam gestabat, quæ vocabatur veritas, & ἐκαλεῖτο τὸ ἀγαθὸν ἀληθείαν. *Alian. var. histor. lib. 14. cap. 34.*

APODOSIS.

Veritas non in Sapphiro, sed in intimis visceribus & medullis à iudicibus gestanda est, sine qua, nulla iustitia, nulla virtus est. Socrates idem dicebat esse veritatem & virtutem. Plato non ipsum quidem summum bonum, sed ei adharere sicut Soli lucem: esse, inquit, ἀγαθόν, non ipsum ἀγαθόν. de rep. 6. & οὐδὲν οικειότερον σοφίᾳ τῆς ἀληθείας εἶναι. *Nihil affinius, familiariusque sapientia quàm veritatem esse.*

Gggg ij

Veritas apud Themistium pingitur Virgo facem praeferens, in adamante confidens πολὺ φῶς κατέχουσα καὶ ἐπὶ τῷ ἀδαμαντὶ κατεμένη. Orat. 3. p. 94.

LVI. SARDONYX AD CERAM.

Puritas.

Sardonyx constat tribus coloribus, subterius nigro, medio candido, superius minio. Haec sola in signando nihil ceræ euellit. Isid. Orig. lib. 16. cap. 8.

Apodosis.

Rari sunt & illustres animi; qui cum adhærescant corpori, nihil tamen ex eo terrenæ contagionis capiunt, sed purum seruant.

Ethereum sensum, atque auræ simplicis ignem.

Itaque infra pedes res humanas habent, puro virtutum candore colluctantes: tum in apice miniati, hoc est, primis futuræ gloriæ radiis iam afflati, igneo charitatis rubore purpurascunt.

Frigida curarum fomenta relinquere posses,

Quò te celestis sapientia duceret, ires.

Hoc opus, hoc studium.

Horat. epist. 3. lib. 1.

LVII. SCYRVS.

Concordia.

Scyrus lapis qui in insula Scyro nascitur, mirum id habet, ut integer enatet, comminutus mergatur. Plin. lib. 36. cap. 17.

Apodosis.

Coniuncta stat & eminent societas, quæ dissipata mergitur. Nam

Defendit numerus, iunctæque umbone phalanges.

Iuuenal. Sat. 2. vers. 46.

Commune periculum concordia propulsandum.

Cornel. Tacit.

Eterno completitur omnia nexu

Tot rerum, mistique salus concordia mundi,

Et sacer orbis amor.

Lucanus lib. 4.

LVIII. SELENITES.

Regum exempla.

Psellus de selenite.

Taurus in

Egypto, cuius

cauda cum

Luna vide-

tur crescere

minui. Pu-

teus Nili

imago.

Selenites lapis continet in se Lunæ imaginem, quam iuxta cursum Astris ipsius perhibent in dies singulos minui atque augeri. Solin. p. 190. Isidor. lib. 16. cap. 10. Meminit quoque Psellus de lapidibus, his verbis: ὁ Σελωνίτης, καλεῖται δ' οὗτος, ὅτι ὁ φελακὸν οἶόν τινα συναιξόμενον τῶτον καὶ συμμεινόμενον ταῖς τῆς σελήνης ἀφῆσσι καὶ συμμάσσει δεικνύται. & Anonymus quispiam Græcus ait esse in Egypto, ἵερὸν ζῶον ἐν τῇ Αἰγύπτῳ τῶν ἐν ἀνακλειόμεν τῇ θεῷ, οὗ σελὴν συναιξάνει αὐτῇ, καὶ συνμεινύται. Simile affertur de pateo ad Nilum qui crescit & decrescit ad amnis rationem.

ANnulos septem Iarcha dedit Apollonio, stellarum septem nominibus insignitos. Philost. lib. 3. c. 13. Græcè dixi τὰ ἐπὶ ἀστέρων μοις ἀστέρας, οὓς φορεῖν τὸν Ἀπολλώνιον καὶ ἕνα πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν ἡμερῶν. Hos Apollonius singulos, diebus singulis gestabat. Credibile est, fuisse annulos magicos, quos σαρκυλοῖς μηχανευμένοις appellat Clemens Alexand. Stromat. lib. v. quales Excesto Phocensium tyranno fuisse narrat: ex quibus inter se collisis, sonumque excitantibus rerum gerendarum opportunitates Rex intelligebat: Malè tamen perit malus cum suis annulis. Aristophanis Scholiastes φυσικοῖς σαρκυλοῖς nominat mitiori vocabulo, & eorum artificium ascribit Eudemo Philosopho. φιλόσοφος ὃς ὡς οὗτος ὁ Εὐδήμος φυσικοῖς σαρκυλοῖς πρὸς δαίμονα, καὶ ὄφεις, καὶ τὰ τοιαῦτα. *Philosophus is erat Eudemus, Physicos annulos faciens aduersus damona, serpentes, & cetera id genus.*

Excesto annuli.

APODOSIS.

Septem annuli Iarchæ planetarum nominibus, & titulis insignes, totidem sunt ornamenta virtutum, quarum splendor est maximus, & in regum vita conspicuus; Nobilitas, Pulchritudo, Religio, Prudentia, Fortitudo, Iustitia, Eloquentia. Nobilitatis hieroglyphicum est luna, quando & in calceis patriciorum posita, generis illustris fidem fecit. Pulchritudini respondet Venus regina gratiarum, Sol Dei typus, pietatis, & religionis erit symbolum. Saturnus, qui ab Orpheo πολυλόβητος nominatur, rectè cum prudentia congruit: Mars, fortitudinem suapte natura designat. Iupiter quem Callimachus hymno εἰς Δία, διὰ πολλοῦ εὐεργετήσασιν vocat, *Judicem celestium*, Iustitiæ virtutum reginæ erit indicium. Hermes eloquentiæ præses, ipsam nobis eloquentiam significabit. Hanc ornamentorum coronam, septem veluti gemmis collucentem qui fuerit fortitus magna contra vim omnem aduersam præsidia habiturus est.

LXVII. ANNVLVS SALOMONIS.

Sapientie typus.

Circumfertur fabulosa narratio ex Arabico codice de annulo Salomonis, quæ mihi semper visâ est ab historiæ fide aliena. Aiunt quippe Salomonem Regem annulum fatalem habuisse, cui vis illa mirabilis sapientiæ tenebatur implicata. Quamobrem cum ad Iordanis ripas lauandi causa venisset, Mulierum quæ Regi sanam mentem inuidebant blanditiis inescatus, annulum deposuit, quem cum sirenes illæ in profluentem abiecissent; repentinè totum illud sapientiæ flumen exaruit, & tardo hebetique putabatur ingenio, qui antea omnium hominum ferebatur sapientissimus. Verum cum in exenterati piscis visceribus repertus annulus denuo Salomoni redditus esset, omnis in eo sapientiæ vigor visus est repubescere. Meminit huius narration. Pined. 3. de rebus Salomonis. In simili genere commentorum est

quod habet Vincentius l. 2. c. 2. de duobus annulis Moyſis quorum vnus fuit obliuionis Æthiopiffæ vxori ad extinguendum defiderium relictus, alter memoriæ quem ſibi Moſes referuauit.

A P O D O S I S.

Fabula rectè oftendit mentis, conſilij & ſapientiæ conciliatriculas eſſe prædatrices impudicas fœminas, ſapientibus remis veliſque fugiendas,

Sirenas bilarem nauigantium pœnam,

Blandiſque mortes, gaudiũque crudele. Martial. l. 3.

LXVIII. HOROLOGIVM CAROLI QVINTI IN ANNULO.

Audacis tanta eſt induſtria dextra.

Horologiorum miracula, in quibus nobiliſſimorum artificum triumphat induſtria, nemo nescit. Sed illud omnem admirationem ſuperat, quod peritiſſimus artifex in Caroli V. annulo Horologium cum tot libramentiſque currentibus, & recurrentibus rotulis inclufit. Quid maius quàm cœli illius vertentis effigiem, & tantam, tam variam ſubtiliſſimarum partium compagem in gemmam includere?

A P O D O S I S.

Sapiens momenta temporum & rerum habet in manu:

Felix cui cœlum, terræque patebant

In digitis.

LXIX. SICLI SANCTVARIJ.

Sacerdotum & religioſorum exempla.

Sicli legitimi iubentur in ſacris capi ad menſuram Sanctuarij, quia menſuræ & pondera, quæ eſſent regulæ cæterarum, adſeruabantur in Sanctuario, vt ſi quid hominum profanorum vſus conſuetudineque deprauaſſet, ad typum illum reformaretur. Leuit. *Accipies 5. Siclos per ſingula capita, ad menſuram Sanctuarij.*

A P O D O S I S.

Similes omnino ſunt Siclis Sanctuarij ſacerdotes & religioſi, qui in ipſo quaſi Eccleſiæ Sanctuario conſtituti, eam debent præferre in moribus integritatem, quæ omnibus exemplo eſſe poſſit, vt eorum vita, cæterorum ſit perpetua quedam cenſura & diſciplina: quod aſſequentur, ſe loquantur vt oracula, vinant vt numina.

PARABOLARVM
HISTORICARVM
LIBER DVODECIMVS.

TECHNICVS SIVE DE
Manufactis.

I. ACADEMIA PROMETHEI.

Collegium nobile.

N Academia Promethei Musarum, & Mercurij, item Herculis & Mineruæ monumentis insigni, ara extructa cernitur, ex qua homines in urbem accensas lampades præferentes decurrunt. In eo autem certamen est, vt in cursu accensæ conseruentur, cuius enim fax extincta fuerit, is victoriâ successori cedit: eademque ratione ille tertio: quod si nulli ardentem perferre licitum fuerit, palma in medio relinquitur. Pausan. in Atticis: meminit Oppian. lib. II. de venatione vers. xxx. Herod. in Vrania. Scholiast. Aristophanis & Lucretius.

APODOSIS.

Ex optimis Gymnasiis tanquam ex ipso Musarum, Mercurij & Herculis *Museum* sacrario lux sapientiæ petitur, cuius ductu si quis vitæ cursum instituat, nã sibi ad palmas, & magnarum rerum decora compendiariam sternit viam: At qui semel acceptam lucem sua nequitia patitur extabescere, ignominia & calamitatis futurum est mancipium. Felix igitur quem hæc sapientiæ lampas regit, quem,

H h h ij

vt ait Maximus Tyrius, orat. 6. de vita contemplatiua, *ἡμετέριον ἢ Ἀγαθμία καὶ βασιλεία καλὴ, καὶ λόγοι καλοὶ, καὶ σωεῖα ἀπαισιος.*

II. AMPHOTIDES XENOCRATIS.

Aurium sensus regendus doctrina.

Xenocrates Amphotidas siue aurium munimenta pueris potius, quam Athletis applicanda dicebat: quod hi verberibus, illi verbis, quorum aliquando periculum maximum est, pateant. Plutarch. de Audit. initio.

APODOSIS.

Oraculum de inauribus. Amphotides munimen sanctæ doctrinæ aduersus lenocinia verborum. Senec. ad Lucil. epist. 31. *Ad summum sapiens eris si clauseris aures quibus ceram parum est obdere, firmiori spissamento opus est, quam usum in socijs Ulysses ferunt.* Atheniensibus oraculum de optimo Reip. statu consulentibus responsum est, fore beatam urbem si puerorum auribus quod optimum esset & pretiosissimum appendere. Hoc de salubri doctrina intelligebatur: Illi de gemmis & monilibus acceperant, vnde lata erroris ansa. *Dixi alibi fusus ex Dione Prusæo.*

III. AMPHIARAI TELVM.

Ex πόνος κλέως.

Amphiarai telum ab aquila sublime raptum, & in terram iterum delapsum, cessit in laurum. Plutarch. in parall. *ἡ ἀμα πωλείη ἐν αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, αἰτὸς καταπλάσας τὸ ἀμφιαρεῖν ἐβάστασε δόρυ εἰς ὑψος, καὶ εἶπε· τὸ δὲ παρὸν ἐστὶν γῆ, δάφνη ἐγγύς το.*

APODOSIS.

Labor nobis instar teli est, gloriæ autem velut lauro vestitur à Deo.

Εὐκλεῖαν ἔλαβον ἐν αὐτῷ πολλῶν πόνων.

Φιλῆϊ δὲ τῷ χέμοντι συνεύδειν Θεός.

Gloriam assequutus sum non sine multis laboribus.

Solet laborantem Deus pariter adiuuare.

Euripid. in Andromeda & Æschylus apud Stobæum ser. xxix.

IV. ARA PVRA.

Sanctitas.

VNam duntaxat in Delo aram fuisse puram memorant, nullius animalis cæde inquinatam, nulla cruoris stilla aspersam, a quam solam in orbe terrarum Pythagoras solebat accedere. Clemens Alexandr. Strom. lib. 7. pag. 315. *Ἀλλὰ τὴν μὲν ἀρχαιοτάτην βωμὸν ἐν Δελφῶν ἀγνὸν εἶναι τετραπλήγασσι, περὶ οὗ δὲ μόνον καὶ Πυθαγόραν προσελέγειν φασὶ φόνος καὶ σαρκίω μὴ μιμνήσκειντα.* Ibi enim tantum offerebantur suffimenta.

APODOSIS.

Interpretatur idem Clemens Alexandrinus, & sanctam animam esse dicit ac orationis Thymiam, *τὴν ἡγίαν ψυχὴν, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς θυμίαμα.* Talis fuit anima B. Virg. *a sanguinibus*, hoc est peccatis intacta.

V. ARÆ CISSIORVM.

Honor viuorum, vel Solem Orientem adorare.

Ciffij Xerxi aram vnam, duas Dario, multas Dariæo qui tum florebat, extruxerunt. Philost. in Apollonio.

APODOSIS.

Homines parciùs colunteos à quibus nihil commodi sperant, & Solem quod aiunt Orientem omnes adorant. *ἐν αἰδεί το παλαιὰ, καὶ νῦν ὁ αἶμα κρείσσον, νέος ὁ Ζεὺς βασιλεύς.* *Non cano vetera, noua, quæ sunt eadem quoque meliora, nunc iuuenis Iuppiter dominatur* (inquit ille.) Quo in argumento memorabile est quoque exemplum Attici qui Herodis opulentissimi Sophistæ pater fuit: Is enim cum Scopeliani tum in Rhetorum ludo regnantem audiuiſſet, hunc vnum eximie veneratus, veteres ita contempſit, vt eorum hernias, hoc est statuas quas in suarum ædium porticibus antea coluerat, lapidibus peti iuberet. Author est Philostratus in Scopeliano. Pindarus Olymp. od. ix. acute dixit in hanc sententiam.

*Αἰνέει παλαιὸν**Μὲν οἶνον, ἀνδρα δ' ὕμνων νεώτερον.*

VI. ARBOR XERXIS AVREA.

Diuitiæ infugifera.

A Vrea fuit regis Persarum sella, *χρυσὴ σπῆσς*, vt habet Tzetzes Ilia. iv. ca. 32. & aureus lectus, in quo dormiebat: Iosephus antiquitatum Iudaicarum lib. ii. *ἐπὶ χρυσοῦ κλίβανος χρυσοῦ δοσι.* ad hæc offusa platanus aurea, smaragdinis racemis distincta, imminebat capiti, cuius meminit Athenæus lib. vii. & Aristides apud Phot. p. xvi. imago quædam huius rei in Conopæo Holophernis de quo sacræ literæ. videns autem Iudith Holophernem sedentem in Conopæo, quod erat ex purpura ex auro, ex lapidibus pretiosis intextum, adorauit eum. ex eo vsus *οὐρανίου* (quem nos velum & apicem appellamus) ad nostros reges manauit. fuit omnino non modo Persis, sed & aliis regibus familiare, vt raro in conspectum prodirent, & si quando darent se in publicum, id quam magnificentissimè facerent. Cypriorum reges, quod testatur Athenæus, Thronum habuere spectabilem, quem columbæ quatuor suauissimis vnguētis delibutæ circumuolitantes, ventulum faciebant.

APODOSIS.

Quid capit Xerxes ex vite aurea? vmbra, & eam tenuem: homines similiter, dum in vmbra diuitiarum quiescunt, ex his nihil præter vmbra, hoc est exilis voluptatis simulachrum, si modo voluptas est, capiunt.

Stant sola nominis vmbra.

Ex quo vanissima res est, istis rebus neglecto summo bono pertinacius incumbere,

Quid dignum stolidis mentibus imprecet?

Opes, honores ambiant.

Et cum falsa gravi mole parauerint,

Tum vera cognoscant bona. Boët. Metro. 9. lib. 3.

VII. ARCA TYPHONIS.

Dona insidiæ.

TYphon perniciem. Osiridis fratris machinatus; Arcam elegantem fabricauit, quam inter pocula ei proposuit minimis, qui eandem corpore impleteret. Osiris nihil mali suspicatus arcam accipit, & subit, quam deinde plumbo infuso, agglutinatam Osiride infuso profici iussit in Nilum. Plutarch. in Osiride.

APODOSIS.

Rectè *παρρησιάζομαι* caractere dicetur in fallacia munera, à quibus ipsi qui capiunt, capiuntur, nec tam dona sunt, quam hami futilis cuiusdam prædæ specie obducti quibus homines velut pisces illigantur.

Munera quod senibus, viduisque ingentia mittis,

Vis te munificum Gargiliane vocem?

Sordidius nihil est, nihil est te spurcius vno,

Qui potes insidias dona vocare tuas.

Sic avidis fallax indulget piscibus hamus,

Callida sic stultus decipit esca feras,

Mart. Epigr. lib. 4. 45.

VIII. ARCHYTÆ COLUMBA.

Conatus irriti.

ARchyta faber simulachrum columbæ fecit ex ligno, libramentis ita suspensum, & aura spiritus inclusa atque occulta concitum, ut ipsum euolaret. Gell. lib. 10. cap. 12.

APODOSIS.

Archytæ columbæ similes sunt, qui non Spiritu sancto afflati, sed vanissimæ gloriolæ & fauoris humani aura impulsæ, alta quædam & eximia aggredi videntur; Verum ut hic motus debilis est, statim deficiente vento franguntur, pereunt, extabescunt, & ut Archytæ columba ad tecta allisi dissoluuntur. Quamobrem rectè monet Arrianus Epicteti eos qui nondum veræ Philosophiæ fundamenta iecere per solidum, ut in hominum congressu, atque consuetudine sint prudentes: eos enim duntaxat cereas habere de rebus opiniones quæ primo solis istæ radio repente liquefunt. *πανταχού ὃ ἰσχυρὸν τὸ δόγμα, ἀνίκητον τὸ δόγμα. Μέρους ἀν' οὐκ παρῶσιν ἐν ὑμῖν αἱ κομψαὶ παρηλαίεαι, καὶ δυνάμει πῶς ἀρτιπείνησθε πρὸς ἀσφάλειαν, συμβαλεσθῶ ὑμῖν εὐλαβῶς τῆς ἰδίας τοῦ συλλαβασίν. εἰ δ' ἢ μὴ, καὶ ἡμέραν ὥς κρῖος ἐν ἡλίῳ διατακίσεται ὑμῶν εἴπερ ἐν τῇ γῆ ἔγγεσθαι.* At sine perseverantia nulla Virtus, nulla victoria: nec male Æoles *Καμινίῳ* victoriam à perseverando nominarunt. *Ἀνδραγαθὸς ἐπὶ βάσις, ἀνδραγαθὸς δ' ἀνδρὸς ἐπὶ χαλῆς παραμύσειος ἐστὶν, ἀμετακίνητος ὁ φείλῃ εἶναι.* Stobæus log. α. ἀπὸ ἀρετῆς.

Tegea in Arcadia templum Veneris, atque in eo lampas sub dio, quæ quod mirum est, patenti aëri semper exposita, nullis ventorum flatibus, aut pluuiis extingui potuit, sed iugem flammam aluit, vnde Lychnus Asbestus, seu lucerna inextinguibilis est appellata. Authores, Athenæus lib. 16. Deipnos. Strabo. lib. 9. D. August. de Civitate Dei lib. 21. c. 6. Isid. lib. 16. cap. 15. De hac olim scripsi.

*Facundo stat sacra Deo Tegeratica tellus,
Quæ primæ vidit nascentia cornua Lunæ.
Hic domus Vrania Veneris, cui tecta voluptas
Fertur Acidaliis vnxisse madentia succis:
Hanc decor, & florens Hebe, multusque Cupido
Peruolat, & faciles spirat clementior auras,
Dum roseo temone vehit per sydera matrem,
Et liquido sudant vndantes nectare Cycni.*

*Pro foribus Diua, vacuæque sub aëre pendet
Lychnus siderea retinens commercia lucis,
Quo sacer asiduo lucet Vulcanus, & ingens
Euomit æterna vigiles in lampade flammæ,
Quas nulla Aëolis tempestas obruit alis.
Non si prorumpant effracto carcere venti,
Et diras acuant longis stridoribus iras,
Non si tristis hyems fœdis glomerata pruinis
Incubet, & pluuio madefactet sydere mundum.
Vna inter nigras acies, cœlique furorem
Fax micat, & flamma radians victrice superbit,
Seu lapis Asbestus viuacis semina tadæ
Nutrit, & arcanis reparat feruoribus ignes.
Seu Venus ipsa suos argento afflauit honores,
Et puro ardentem radiauit lampada sole.*

*Sæpe choros agitans circum grex blandus amorum
Gessit in amplexus, & stillat balsama plumis.
Et quæ nocturnis incendunt æthera pompis,
Certatim inuitant stellæ, queruntque vicissim
Quas cœli velit illa plagas, quem postulet axem.
O digna æthereis consurgere sedibus hostes
Lampas, & astrorum rutilas augere choreas.*

ALLUSIO.

Talis est fortitudo inter aduersa. Virtus non potest cerni, nisi habeat contraria, non potest esse perfecta, nisi exerceatur aduersis. Lactant. lib. 5. In eodem genere est ara Erycinæ Veneris sub dio semper ardens. Alian. lib. 10. cap. 60.

Babylonij muri à Semiramide structi quadringentorum & octoginta stadiorum ambitum complectebantur, in altitudinem tria semiugera tollebantur, cum essent paulò minùs iugeris crassitudine. Phyllost. Apollo. lib. 1. cap. 18.

τοῖον Σεμειωσος appellat, quæ pectus humanum aduersus cupidinis tela, & libidinis assaultus præmuniit, effecitque vt teneræ virgunculæ quæ infima auricula videbantur molliores, omnes suppliciorum immanitates corpore exceperint, priusquam pudicitiam proderent. Diu. Chrylost. lib. de Virginitate, eandem esse Martyrij & virginitatis fortitudinem, eadem certamina, vtrique etiam parem coronam constituit. Διὸ καὶ οἱ σέφονται πάλιν ἴσθαι, ἐπειδὴ καὶ τὰ παλαιόματα αὐτοῖς παρέδωκε καὶ νῦν.

XI. BACVLVS TAVVOMENIENSIS TRAPESITÆ.

Hic excauatæ arundini depositum suæ fidei aurum indidit, quæ pro baculo utebatur; atque apud Iudicem vocatus ab aduersario, repente scipionem in quo erat aurum collocatum tantisper eidem committit, donec sublatis manibus iurasset se depositum reddidisse, quod fecerat, mox baculum simul cum indita pecunia recipit. Conon apud Photium.

Παρεμιακὸν ἥμῃαν torquebitur in fraudulentos, & periuros, qui verborum ambagibus caliginem oculis offundentes, tum demum euasisse se putant, cum Nemesis à tergo vrgeat.

XII. CALCEVS RHODOPES EX QVO FORMAM REX ÆGYPTIORVM VIRGINIS CONIECIT.

Rhodopè puella dum lauaretur, alterum è calceis de manu ancillæ abreptum Memphim (vrbs est regia) deportat Aquila, & in Regis, qui tum fortè iura reddebat populo, dimittit sinum; ille calcei concinnitate, & rei nouitate permotus, per totam regionem certos homines dimittit, qui eam inquirant, cuius esset calceus reperiunt in vrbe Maucratitarum, inuentamque Rex vxorem ducit. Strab. lib. 17. Ælian. lib. 13. cap. 23. Var. hist.

Bonorum quibus hîc fruimur copia, & amœnitas, cœlestis beatitudinis indicium præbet. Quantus est, & quam magnificus in cœlo, qui largitur in terris? Quantus in patria, qui hæc concedit in exilio? Quam pulchra sunt cœli interiora, si exteriora tantum habent dignitatis? D. Augustin. tractatu 4. in Epist. Ioann. Visuri sumus quandam visionem,

visionem, quam nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, visionem quandam, visionem præcellentem omnes pulchritudines terrenas auri, argenti, nemorum atque camporum, pulchritudinem maris & æris, & pulchritudinem Solis & Lunæ, pulchritudinem stellarum, pulchritudinem Angelorum, omnes superantem, quia ex ipso pulchra sunt omnia. Cadit præterea in nobilem scriptorem, cuius vel ex tenui opere industria primum agnita est, plenius deinde in maioribus comprobata.

XIII. CARTHAGO PLACENTA.

Emulatio illustrium personarum, vel milites ignavi.

Scipio Africanus iunior notâ cenforiâ adolescentem dignum iudicavit, qui in Carthaginis oppugnatione, cum sumptuosiores instruxisset cœnam, simul ex melle apposuerat placentam in Carthaginis formam concinnatam, iusseratque per ludum, ut facto impetu perinde ac in præliis fieri assuevit, Carthaginem *μελιττικτον* diriperent. Quærente autem eo, quòdnam ob suum peccatum equus adimeretur, Quoniam, inquit Scipio, me prior urbem hostium diripuisti. Cælius lib. 6. cap. 13.

APODOSIS.

Vel in æmulationem potentiorum dicetur, qui amant *αετιολοιαι*, vel in ignavos milites qui in vino duntaxat, & super mensam vrbes capiunt:

In lucem prælia differ.

XIV. CASTELLVM TAVRISINENSE.

Certamen Rhetoricum, vel, Amantium prælia.

Petro Ziano Venetorum Duce, Taurisini, anno salutis 1214. suave ludicrum commenti sunt, ut castellum media vrbe peregrinis pellibus valde pretiosis, purpureisque stragulis murorum loco mureretur, ut ingenuæ Virgines, quibus locum tuendum destinarant, pro galeis coronas aureas haberent, pro brachiorum tegumentis armillas, & ditissima monilia, Adolescentes Virginibus æquales arcem oppugnarent, missilia poma essent, muscatæ nuces, rosæ, lilia, alique flores in pilarum speciem conglobari, subitæ ad hæc rosaceæ aquæ sparsiones, variaque alia odoramentorum exquisita genera, Sabell. lib. 8. dec. 1.

APODOSIS.

Rectè hac pugna possunt adumbrari picta, & florida Rhetorum, vel etiam amantium certamina, in quibus non torosa (quod ait ille) argumentorum robora, sed picturata veluti ad lasciuientium oculorum delicias iacula intorquentur.

Discordia sit carior concordia. Publius Syrus.

IN Numismate Traiani cernebatur Clava Leonino insidens capiti.

APODOSIS.

Vir fortis & sapiens *μῦσα ἄρσος*. Non potest ergo quisquam aut nocere sapienti, aut prodesse, quemadmodum diuina nec iuuari desiderant, nec lædi possunt.

*Sapiens autem vicinus, proximusque Diis
Consistit, excepta mortalitate similis Deo.*

Seneca lib. de Constantia sapientis, cap. 8.

XVI. CLYPEVS HERCVLIS AVREVS IN TEMPLO SAPIENTVM.
Comes fortitudinis Sapientia.

Hercules cum Hyphalidarum turrim oppugnaret, clypeum aureum reliquit, quem Sapientes illi monumenti causa in templo suspenderunt. In eo scuto Hercules sculptus erat, terræ terminos iuxta Gades columnas, & montibus quasi columnis Oceanum excludens. Phil. lib. II. hoc vetus dedicandorum clypeorum institutum consequuta posteritas, nam inter honores Caligulae decretus est clypeus aureus, quem quotannis certa collegia Sacerdotum in capitolium ferrent, Senatu prosequente, nobilibusque pueris ac puellis carmine modulato laudes virtutum eius canentibus. Suet. in Caio 16. Athenienses quoque Alcei clypeum dedicarunt Casia Mineræ. Strab. lib. 13. Similiter Cambyxis acinacem, pulcherrimum Athenarum monumentum memorat Pausanias in Atticis. Antoninus quoque Pius clypeum Hadriano magnificentissimum posuit. Iul. in Anton. Pio.

APODOSIS.

Bene fortis clypeus in domo Sapientiæ, *Præclaram facit mixturam* (vt verbis Petronij utar) *cum sapientia fortitudo.* Contra vis *Consilij expers mole ruit sua.* Horat. Od. 6. lib. 3. Carm.

XVII. CLYPEVS LACONIS MUSCIFER.

Vane gloriæ fuga

Cum Thraſones clypeos horrifca leonum draconumque effigie signarent, Lacon quispiam Muscam & eam valdè exigua in scuto effingi curauit, hosti vero obijcienti quòd latitandi causa id fecisset, acutè vt fert hominum ingenium, respondit, signum est me tam propè ad hostes accedere vt musca ab eis internoſci possit. Plut. Lacon. Ludouicus Borbonius Cardinalis, ne muscam quidem pinxit in symbolo, sed tabulam rasam, cum lemmate.

Melior fortuna notabit, Octavius de Strada.

APODOSIS.

Strenui milites non in dictis Megabyſis, aut armis roburgestant,

At in generosi animi celsitudine, & rei bellicæ industria. *Non canponantes bellum sed belligerantes.*

XVIII. CORONA DAVIDIS EX AVRO MOLOCH.

Sacrum est quod fuit sacrilegium.

DAuid sibi ex auro quod antea caput Idoli Moloch exornabat, pulcherrimam coronam fecit. vbi enim Regum 2. 12. 30. legitur, *Et tulit Diadema regis eorum de capite eius, pondo auri talentum, habens gemmas pretiosissimas, & impositum est super caput David.* Regem illum apparere fuisse Moloch qui Dominum & principem sonat, & saepe septuaginta interpretes pro nomine proprio *Moloch*, *Regem* reddunt. Aliquando tempus cum Idolorum templa in detestationem sceleris disuiciebantur, qua ruina Serapium & Marnæum conciderunt. Tandem visum est expiare, & profanis ritibus inquinata in sanctissimos usus conuertere, cum neq; David Idoli Moloch aurum exhorruisset. Eadem ratione sub Iustino II. Beneuentanus Episcopus arborem quam colebant Longobardi, succidit, & viperæ simulachrum in aureum calicem commutauit. Chron. Antonini Titul. 12. cap. 6.

APODOSIS.

Nihil verat ex spoliis profanorum authorum trophaum Deo erigere: *aspicimus* (inquit Diu. August. lib. de doctrina Christ.) *quanto auro, & argento, & veste suffarcinatus exierit Egypto Cyprianus doctor suauissimus, & Martyr beatissimus, Quanto Lactantius, Quanto Victorinus, Optatus, Hilarius, [vt de viuis taceam, quanto innumerabiles Græci, quod prior ipse famulus Dei Moses fecerat, de quo scriptum est, quod eruditus fuerit omni sapientia Egyptiorum.* Item Paulinus Iouio fratri, vbi de literis profanis loquitur. *Tibi satis sit ab illis lingue copiam, & oris ornatum quasi quadam de hostilibus armis spolia cepisse, vt eorum nudus erroribus, vestitus eloquijs, fucum illum facundie plenius rebus accomodes, ne vacuum figmentorum, sed medullatum veritatis corpus exornans non solis placitura auribus, sed & mentibus hominum profutura mediteris.*

XIX. EQVVS PAVSONIS.

Rerum anse varie.

Pausonem pictorem aiunt, cum quidam iussisset sibi equum in puluere volutatum pingi, currentem pinxisse, nube pulueris circumquaque aspersa; Cumque is qui tabulam imperarat, indignaretur, quod contra pactum fecisset picturam, respondisse, verte tabulam & volutabitur equus qui non currit. *Ælian. lib. 14. variæ Histor. meminit quoque Lucianus.*

APODOSIS.

Parabola varias esse rerum ansas, & modos ostendit, easque diuersis acceptionibus immutari, quod imperiti non animaduertunt.

Sæpe pro rota utendum ingenio.

THeon cum pinxisset virum armatum, qui excursionem ex vrbe repente faceret, & furore quodam correptus in hostes repente irueret, non tamen prius exhibuit picturam, quam tibicinem iuxta collocasset, quem iussit carmen Orthium canere quàm acutissimum. simul igitur atque classicum audiri cœpit, velum diduxit, & picturam ostendit, quæ longè plus habuit admirationis. *Ælian. l. 2. de varia hist.*

APODOSIS.

Summorum Oratorum & Poëtarum monumenta lentas plerumque habent emissiones, nisi vocem aptam actoris quasi tubam nacta sint.

*Telephe, vel Pelen, male si mandata loquaris,
Aut dormitabo, aut ridebo.*

Horat. in arte.

XXI. FANVM MENSIS PHARNACIS.

ΜΗΝ ΦΑΡΝΑΚΟΥ.

Templorum Religio.

Habet Cabeira vrbs templum Mensis, quod Pharnacis dicitur, nempe pagum oppido similem Americam, quæ multos continet Hierodulos, atque agrum sacrum, cuius fructus Pontifex percipit: usque adeo autem id fanum sunt venerati, vt iusiurandum, quod Regium dicitur, pronunciarent, Regis fortunam & mensem Pharnacis. *Strab. lib. xix.*

APODOSIS.

Magna semper fuit templorum religio, etiam apud Ethnicos, quod declarat illud adagium, *ἐν Πυθίῳ κρείττον ἔσται*. Pisistratus Pytheum Apollinis templum construxit, ad quod tripodas afferre solebant qui vicerant Thargelia: in eo inscripserat, *Sacer est locus. Extra meijce*. Ex quo deprehensum peregrinum aiunt morte multatum, quod religionem neglexisset. Meminit huius templi Suidas: *Πύθιον ἱερόν Ἀπόλλωνος Ἀθῶνῃσιν ὑπὸ Πεισιστράτου γεγὸς εἰς ὃ τὰς τρίποδας ἐπήσαν οἱ τῶ κυκλίῳ ἡρώ νικῶντες τὰ θάργαια. Ἀτ' ἐπὶ χέρεσσιν* de qua Erasmus in proverbio, hic mentionem nullam facit, & authorem nullum affert. Pleniùs omnia explicat Suidas voce, *ἐν Πυθίῳ κρείττον ἢ ἀποπαύσται*. in Pythio satius fuisset deambulare. *Καταφεγγουμένων γὰρ πινόντων Ἀπόλλωνος, καὶ τῶ περὶ αὐτῶ ἀποπαύωντων, Πεισιστράτης ἐξέταξε νόμον τὸν ἀλόγιστον ἐπὶ τούτῳ θήσασθαι*. Despicientibus, inquit, nonnullis Apollinem, & in ipsius templo deambulantibus, Pisistratus legem sanxit, vt qui in eo delicto deprehenderetur, capite plecteretur. Qua fronte hæc audient Christiani (si modo sunt) qui domum Dei faciunt, vel nundinarium receptaculum, vel speluncam latronum.

XXII. FISTULA GRACCHI RHETORIS.

MOTVS REPRESSI.

Fra ratione cohibenda.

Plutarcho disertè hoc symbolum explicat libro de Cohibenda ira. Γαῖψ μὲν οὖν Γράκχῳ τῷ ῥήτορι, καὶ τὸν βόπον ἐν τῇ χειρὶ, καὶ ἀπὸ τοῦ ἑσπερίου λέγοντι, διηρησμένον αὖ σείδιον, πῶς φωνῶν οἱ ἀρμονικοὶ ἐπ' αὐτοῖς διὰ τῶν τόνων ἄρσι καὶ τῶν ἔχων οὐκείας, αὐτὸν λέγοντες ὅτι οὐδὲν ἔστιν, εἰς δὲ τοῦτον ἐπιφέρει. Caio quidem Graccho, qui & moribus esset austerioribus, & in dicendo vehementior, fistula fuit concinnata, quali musici vocem paulatim in utramque partem per tonos deducunt, hanc eo orante servus tenens à tergo astant, tonumque lenem suggerēbat.

APODOSIS.

Hoc ipsum præstare debet apud iracundos sapientum oratio.

XXIII. FORVM AREOPAGI.

Iustitia.

In Areopago ara erat Mineræ deprecatricis, ἁγίας, quam exeerat Orestes iudicio solutus, argentei præterea lapides, ἀργεῖοὶ λίθοι, in quibus rei & accusatores sedebant, & hunc quidem contumeliæ, illum impudentiæ vocabant, τὸν μὲν ὑβρείας, τὸν δὲ ἀπειθείας. proxima ædes Eumenidum τῶν σεμνῶν, quibus tamen in forma nihil erat horribile: denique Plutonis, Mercurij, & terræ simulachra, quibus sacra faciēbant, qui in causa capitis fuerant absoluti. Pausanias in Atticis.

EPMHNEIA.

Ara Mineræ deprecatricis, monumentum est clementiæ: Sedilia argentea quibus insident rei & accusatores, fundamentum pecuniæ quo fundantur lites: Sella contumeliæ est accusatoris, rei verò impudentiæ: quia si contumeliosus est ille in accusando, hic impudens in negando: templum Eumenidum, conscientiæ stimuli, qui consecratos exagitant. Plutonis, Mercurij & terræ simulachra quibus sacra faciunt absoluti, significant reum à morte ad vitam reuocatum salutem debere eloquentiæ.

*Hanc quoque servati contingit gloria Civis;**Atque victrices intexunt munera palmæ.*

Lucanus ad Calpurnium Pisonem.

XXIV. GLADIUS CAROLI MAGNI.

Rex iustus & bellicosus.

Carolus Magnus gladij capulo præclaris insignibus decorè calato edicta signabat, eiusdem enim esse dicebat, & confirmare & defendere leges. Corroz. de dictis mirabilib.

APODOSIS.

Hoc symbolo præclare significabitur princeps, qui Marti simul vacet & Themidi: βασιλεὺς τ' ἀγὰρ, καὶ τῆς τ' αἰχμῆς. Non dissimile est quod Fridericus tertius habuit in symbolo. Erat in mensa explicitus

Iiii iij

liber, cui manus armata superponebat gladium cum lemmate: *hic regit, ille tuetur.*

XXV. HASTA CONSTANTINI ERECTA,
in Crucem.

Clementia.

Memoria proditum est hastam illam Constantini magni bellorum fulmen, cum ipse animum ad Christianam mansuetudinem traduxisset, in crucem fuisse erectam, ut quæ antea telum extitisset plenum terroris, eadem esset asyllum benignitatis. Baronius.

APODOSIS.

Talis est præstantissimorum Imperatorum gladius, qui si necessitate in hostes stringatur; Ita demum placatur, ut veneratione potius dignus, quam metu videatur.

Magni custos clementia mundi

*Quæ Jovis incoluit zonam, quæ temperat æthram
Frigoris, & flamma mediam, quæ maxima natus
Cælicolum. Nam prima Chaos clementia solvit
Congeriem miserata rudem, vultuque sereno
Discussis tenebris, in lucem secula fudit.*

Claud. de laud. Stilic. l. 2.

XXVI. IMAGO ANTIGONI.

Adulatores regunt vitia.

Pinxit Apelles Antigoni regis imaginem altero lumine orbam primus, excogitata ratione vitia condendi: obliquam namque fecit, ut quod corpori decerat, picturæ potius deesse videretur. Plin. lib. 35. cap. 10.

APODOSIS.

Adulatores principum vitia malis artibus regunt, vel certè nequissimo genere lenitatis, ea pro virtutibus laudant, quæ ex se magnam turpitudinem habent.

Si bene ructavit, si rectum minxit amicus,

Si trulla inuerso crepitum dedit aurea fundo. Iuuenal. Sat.

tyr. 3. Non immerito Themistius ut est apud Nicephorum Callistum l. x. c. 42. Historiæ Ecclesiasticæ, cum simile adulatorum genus in aula Ioviniani Imperatoris videret, dicebat ipsos: *περὶ ἑαυτῶν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ σκεδῶν. Purpuram magis quam Deum colere.*

XXVII. IMAGO DEMI ZEUXIDIS.

Populi inconstantia.

Pinxit Demon Atheniensium ingenioso argumento, volebat namque varium, iracundum, immitem, inconstantem: eundem inexorabilem, clementem, misericordem, excelsum, gloriosum humilem, ferocem, fugacemque, & omnia pariter ostendere. Plinius lib. 35. cap. 10.

APODOSIS.

Exprimere credo volebat illud Platonis, qui vulgus appellat *Θηρίον πολυκεφάλον*, aut Xenocratis: qui *ἄψυχον, αἰμόν, βέλτανον, ἀτακτευτόν* dixit, fastidiosum, crudele, inuidum, imperitum, denique vt in Chao Ouidij:

Non bene iunctarum discordia semina rerum.

XXVIII. IMAGO HELENÆ.

In nudo diues virtus. ex Clemente Alexandrino.

Cum in pingendâ Helenâ artifex præstantissimorum pictorum desudaret industria, fertur quispiam è Tyronum grege adolescentulus, non quidem delicatis eius effigiem lineamentis expressisse, sed totam auro tabulam obleuisse. Apelli deinde quasi grande aliquod opus confecisset, ostentauit, & quid censeret exquisiuit, at ille molli-ter subridens, *ὡς μετρίων, ἔπειθ' ἀνώμαλος, ἡρόει καλὴν, πλοσίαν πεπλό-ηται.* ô adolescens, inquit, pulchram facere non potuisti, diuitem fecisti. Pædagogi lib. 2.

APODOSIS.

Τοιαῦται τοίνυν Ἠλένη εἰσὶν αἱ γυναικες, εἰ καὶ αἱ γυναικες, πλεουσμένας ὅπλασι. Tales sunt Helenæ quæ nunc sunt mulieres, non verè pulchrae, sed totæ fictæ ex luto diuitiarum.

XXIX. IMAGO PERDICIS AD SATYRVM PROTOGENIS.

Verborum affectatio sapientie inimica.

Protogenes pinxit Satyrum ad columnam stantem, & in columnæ fastigio perdicem, cuius cum tabula esset proposita, ita inhiabant perdici, vt illius admiratione Satyrus quanquam elaboratissimus negligere- tur. Et auxerunt admirationem qui perdicem alatas, & cicures proferebant ad pictam perdicem canentes. Quæ cum Protogenes animadu-erteret, additamento ipsum operis caput posthaberi, impetrata à templi præfectis venia, auem deleuit. Strab. lib. 14. num. 10.

APODOSIS.

Homines saepe contempta sacrarum literarum, aut philosophiæ grauitate, nescio quibus verborum flosculis animum illigant. *Quare quid scribas, non quemadmodum: & hoc ipsum, non vt scribas, sed vt sentias, vt illa quæ senseris magis applices tibi, & veluti signes: cuius orationem videris sollicitam, & politam, scito animum quoque non minus pusillis occupatum.* Sen. epist. 115. vide Plutarch. de Audit.

XXX. IMAGO TERPSITHEÆ.

Hypocrisis.

Terpsithea cum esset toto corpore deformis, imaginem, sibi venustissimam fieri curauit, oris sui turpitudinem falsis tabulæ pigmentis honestare cupiens. Theophil. in epist. Græcis.

Quam multi licet omni ex parte improbi species affectant virtutis, & Poëtarum, historicorumve vanissimorum hominum penicillis, alij prorsus quam sint depinguntur. οὐ γὰρ εἶναι ἀριστοὶ, ἀλλὰ δοκεῖν θέλοντες. contra Amphiarai mentem. Non dissimilis huic Tersithea, Stratonice Seleuci vxor, quæ cum esset deformis & calua, lubenter à Poëtis quibus certamen de suis laudibus talenti mercede indixerat, suas comas hyacinthinas prædicari audiuit: ὑακινθινῶν ἀνδρῶν ὀφύλας. Lucianus in imaginibus.

XXXI. IMAGO VIRGINIS INTER LILIA.

Castitas dilecta Deo.

ORdo equitum liliatorum institutus à Garcia VI. Rege Nauarræ ad propagationem Catholicæ religionis, vasculum gestabat in pallio, è quo amœnissimi liliorum flores erumpebant. In medio Deiparæ virginis radiabat effigies. Ex libello de ordinibus militaribus.

APODOSIS.

Virgo inter lilia, significat gratissimam sibi puritatem, cœli florem, mundi decus, germen paradisi. In eodem genere symboli est columba ex ore Eulaliæ Virginis egrediens:

Emicat inde columba repens,

Martyris os niue cadidior

Visa relinquere, & astra sequi.

Spiritus hic erat Eulaliæ

Lactæolus, celer, innocuus.

Prud. φῖ Σπρ.

XXXII. LYCHNVLVS EPICTETI.

Non libri sed ingenium.

EMit aliquis Epicteti Stoici Lychnulum fictilem trecentis denariis, sperans futurum scilicet vt si noctu ad istam lucernam legisset, mox Epicteti sapientiam somniaret, & similis efficeretur venerando seni. Lucianus aduersus indoctum.

APODOSIS.

Torquetur in eos qui se pulchos & beatos putant, si doctorum virorum habeant insignia, cum ipsi sint omnis scientiæ expertes:

Plena omnia gypso

Chryssippi inuenias: Nam perfectissimus horum

Si quis Aristotelem, similem vel Pittacon emit,

Et iubet archetypos pluteum seruare Cleanthas.

*Orphæi Lyra
& Neantho
empta.*

Iuuenal. Satyr. 2. Porro in eodem genere symboli, speciosum est quod habet Lucianus aduersus indoctum, de Neantho Pittaci Tyranni Regis filio, qui cum Orphæi lyram in templo asseruatam corrupto pecunia ædituo sustulisset: Sub noctem in suburbium profectus vt eius

eius periculum faceret, fides pulsare cœpit, sed tam ferali, & incondito carmine, vt canes è vicinia, strepitu excitati, infelicem citharœdum dilaniarent.

XXXIII. LYRA TIMOTHEI.

Nouandum nihil.

Lacedæmonij Timothei Milesij citharam suspenderunt ad Sciamdem, eundem multantes, quod septem Lyra fidibus quatuor addidisset: *καταγόντες, ὅπ' ἡρδίας ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἐφεύζεν ἐν τῇ κιθάρῃ· διὰ τῶν αἰσῶν ἡρδίας.* Pausan. in Laco.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Significat parabola nihil in rep. nouandum, vel exipsius Plat. interpretatione in Dialogo de Iusto. *εἶδὲς γὰρ καὶ τὸν μουσικὴν μεταβάλλειν ἐν λακωνίᾳ, ὡς ἐν ἄλλῃ κινδυνεύοντα· οὐδ' αὖ μὲν γὰρ κινουμένη μουσικὴ πρὸς τοὺς ἀνθρώπων νόμων ἢ μετρίων.* Nouam ne musicæ formam introducamus, omnino cauendum in quo periculum summum est. Nunquam enim musici numeri immutantur, sine legibus Ciuitatis, iisque maximis.

XXXIV. MENSÆ IARCHÆ.

Bona sine labore.

Iarchas Brachmanum antistes mensas habuit αὐτομάτως, quæ suæ sponte incederent. Hic itaque cū regem inuitasset, subito proferunt mensæ dapibus instructæ, in quibus pueri à Cyathis, ex ære nigro fabricati stabant, qui vinum & aquam conuiujs miscerent. Philost. Apoll. lib. III. cap. 8.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Mulri sunt quibus adeo bona sine labore contingunt, vt videantur ipsæ dapifiles mensæ cibus refertæ, & omni apparatu instructæ, in eorum triclinia influere. hi sunt albæ Gallinæ filij, qui ἀκοντὶ citra pulueris tactum feruntur omnia consequi. Verum hoc minime est expectandum: *Vt sementem feceris, ita metes.*

Nil sine magno

Vita labore dedit mortalibus.

Horat. Satyr. 9. lib. I.

XXXV. MODIUS INDORVM.

Deus humani ingenij modulo non restringendus.

Indi aureum modium illi similem quo frumentum metiuntur, demergunt in mare, hoc se aquis modum ponere existimant, ne terras inuadant; stulti qui tantum & tam impotens elementum, tam parua mensura constringere non verentur. Philost.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Similiter faciunt, qui superiores volunt suis legibus subijcere, & suo modulo Deum metiri, qui per se immensus est; *Forstan Dei vestigia comprehendēs? & vsque ad perfectum omnipotentem reperies? Excelsior cælo est, & quid facies? profundior inferno, & vnde cognosces? Longior terræ, mensura eius, & latior mari.* Iob. II.

Kkkk

XXXVI. NIHIL AD ALEXANDRVM PARIDIS LYRA.

Fortis mollium contemptor.

Alexander oblatam sibi Paridis lyram repudiavit, indignum munus fortissimo viro arbitratus amatorias fides. Plutarch. in fortit. Alexandri.

APODOSIS.

Fortes viri amatorias illecebras negligunt, quibus virtus succis veluti nervis elisa languescit. Seneca epist. 51.

Effeminat animos amicitias. Rectè igitur Plutarchus in libello de Fortuna Alexandri, ait eum non fuisse ἐν βασιλείῳ ἀφρώτων καὶ ἀμαρτυριῶν, sed emisit gloriam multo, continuisque vulneribus, ὧν ἰσχυρὸν δόξαν αἵματος πολλοῦ καὶ τραυματίων ἐπαλλήλων κτώμενον.

XXXVII. NAVIS SALAMINIA.

Res, aut persona magni momenti.

Salaminia navis ad res magni momenti, ut ait Critolaus, reservabatur. Plutarch. in Pericle.

APODOSIS.

Cadit in res, & viros magnos, qui non, nisi in seriis rebus, & ultimo loco exponuntur.

Magnos servatur in usus.

XXXVIII. OSSA MORTVORVM PRO NUMMIS.

Mortis memoria.

Abrahamus Ortelius refert, nonnullis populis in more positum fuisse, ut mortuorum ossibus pro nummis vterentur, non illis quidem in auro, argento, ære impressis, sed re ipsa mortuorum reliquiis. Non dissimile est, quod affert Herodotus lib. 2. legem fuisse aliquando apud Ægyptios qua iuebantur ij, qui sibi mutuo dari pecunias postularent, cadaver patris depositum fidei creditoris tradere.

APODOSIS.

Mortis memoria crebrò usurpanda. *Quid hoc est, inquam, tam sapè mors experitur me? faciat. At ego illam diu expertus sum. Quando inquis? antequam nascerer. Mors est non esse, id quod ante fuit, sed quale sit iam scio, hoc erit post me, quod ante me fuit* Seneca.

XXXIX. ΠΑΥΣΙΚΑΠΗ PAUSICAPE.

In copia inopia.

PAUSICAPE παυσικάπη instrumentum est, quo collo inserto, servi impediabantur ne molentes polentam comederent. Iulius Pollux Onomast. lib. 7. cap. 4. Meminit quoque Eustat. ιλ. κ. Παυσικάπη, κατ' Αἴλιον Διονύσιον, μηχανήματι πρὸς τὸν ὄλεθρον ἀποτρέψαι, δι' οὗ τὸν πάλαιον διεύθυνεν τὸν ὑποζυγίαν, ὥστε μὴ ἐδίην· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε, φησὶ, μὴ δυνάμεται ταῖς χεῖρας τὸ σῶμα περιφέρειν.

APODOSIS.

Seruus inter polentas esuriens, iumentum in prato luxurianti, vel vberē praeſepi, famelicum propter impositam collo *Panscapen*, Symbolum est diuitis, qui ob animi morbos, vel corporis quasi cœlesti remora iniecta, bonis suis frui minimè potest.

*Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit
Tantalus infelix.*

XL. PICTURA EQVI.

Spes præter spem.

Fertur quidam equum, ceteras ad partes quod attinebat, lineis & coloribus rectè expressisse, spumam tantum quæ fræno, concusso anhelitu efflabatur, non æque pinxisse: quam cum sæpius reformare conatus esset: ad summum spongiam vt erat plena pigmentorum, in tabulam coniecit, & non sine admiratione, operi, quod desiderabat, addidit. Plutarch. in libell. de Fortun.

APODOSIS.

Facit aliquando casus repentinus, quod ars & sapientia denegauit, vt miremur illud vulgatum accidisse: *παρ' ἐλπίδα, ἐπ' ἐλπίδι*. Rectè in illum casum, & felicem Pictoris manum vertetur illud Martialis,

Si non errasset, fecerat illa minus.

XLI. PICTURÆ ZEYXIDIS.

Opus immortalitate dignum.

Zeuxis pictor fuit elegantissimus, qui vvas tanta dexteritate pinxit, vt ad eas ipsæ aues deceptæ aduolarent. Is cum in expoliendis tabulis multum temporis & operæ insumeret, se æternitati pingere dicebat. Contra Agatharcus celeriter conficiebat, sed quæ breui tempus aboleret, & nulla memoraret posteritas. Plutarch. in Pericle.

APODOSIS.

Ea diutius opera sunt limanda, quæ ad æternam posteritatis memoriam scribuntur,

Οὐ μὲν ἐλπίτεσσιν ὀφκλέος οὐ ποτ' ὀλέϊται. Homerus Iliad. β.

Scribit iura senex (χρόνος) numero qui diuidit astris,

Et cursus, stabilesque moras quibus omnia viuunt:

Huius lima sunt omnia longè perfectiora: quod si quis non expectata temporis lege, crudum adhuc opus propellit in lucem, sæpiissime deflectit à vero. Nam vt ait Boetius:

Quod præcipiti via

Certum deserit ordinem,

Latos non habet exitus, L. I. met. 6.

XLII. PIXIDES ATHENIENSIVM VNGVENTARIORVM.

Parte sui meliore latet.

Ferunt vnguentarios Athenienses, Pixides habuisse in quibus in parte exteriori Sileni & Satyri depicti, in interiori Veneris & gratiarum pretiosissimæ effigies Synesius in Epistola τῇ φιλοσόφῳ ὁ πρὸς ἐπεὶ τὴν Αἰδωμένην οἱ δημιουργοὶ, Ἀφροδίτῃ καὶ χάρειας καὶ τοιαῦτα κάλλη θεῶν, ἀγαλμασι σκελῶν καὶ σατύρων ἀμύζοντες.

APODOSIS.

Sacræ literæ, si dictio spectetur, humiles sunt: si sensus & mysteria, nihil magnificentius: *Mira eloquiorum tuorum profunditas est, quorum ecce ante nos superficies blandiens parvulis, sed mira profunditas Deus meus, mira profunditas, horror est intendere in eam, horror bonoris & tremor amoris.* August. lib. 12. Conf. cap. 14.

XLIII. POCVLVM CORNEVM INDORVM.

Alexipharmacum præstantissimum.

EX Onagri cornibus fiunt pocula ad vsum regis, quibus qui potauerint; eo die neque ferro, neque igni, neque venenis sunt obnoxij. Philost. lib. 3. cap. 1. vide Ælian. de Animal. cap. 41. lib. III. Disertè hæc scribit Philo in Onagro ubi apostrophē facit ad Indorum regem huiusmodi cratere vtemem.

Τί δὴ ποτ' ὄσιν ὁ κρατὴς καὶ οὐ πίνεις;
καὶ γὰρ διαγῆς καὶ ἀεγμῆκος εὐρέθῃ,
καὶ τρεῖς ἔχει ζῶσσιες, ὥς λίθου φλέβας,
λευκὸν τε, μέλαν τε, καὶ τὸ χεῶμα πορφυρεῖον.

Rex Onagri cornu esse responderet & eius virtutem prædicat:

καὶ μὴδ' ἀνταρῶν τίω καλῶν, ἦδ' ὅς, μέδω,
τοῦ τε παντὸς ἀντιφάρμακον ῥῆθρον,
ὃν ἰσχαν καλοῦσι καὶ διαρῶν νόσον.

*Quid sibi vult crater tuus dic obsecro
Ex quo bibis, præaltus & pellucidus
Ceu venulis distinctus orbe triplici,
Albo nigroque atque æmulante purpuram.
Atqui medetur hoc temeti inturia,
Obstat venenorumque pestilentia,
Morbique depellit sacri tentamina.*

APODOSIS.

Cadit in amuletum quodlibet præstantissimum. Rectè Eucharistia poculum significabitur, quo aduersus improbi Alastoris tela firmamur, & animi atque corporis inuiolabilem consequimur sanctitudinem. Clemens Alexandr. Pædag. lib. II. cap. II. Εὐχαρίστη χάρις ἐπαινεθῆναι καὶ καλὴ, ἥς οἱ καὶ πίστιν μεταλαμβάνοντες, ἀγιάζοντα καὶ σώματα καὶ ψυχὰς. τὸ θεῖον χάριμα τὸν ἄνθρωπον τὸ παρ' ἐκκοῦ βελήματος πνεύματι καὶ λόγῳ συνεκκενῶντες μυστικῶς. Eucharistia gratia laudata & pulchra, quam qui

cum fide suscipiunt, sanctificantur animo & corpore, ita diuinam temperiem, carnem cum Spiritu & verbo, æterni Patris voluntas mysticè commiscet.

XLIV. POCULA EX TAXO.

Doctrina malis moribus coniuncta pestilens.

TAXUS arbor est non modò funesta, sed & venenata, ex hac si fortè pocula confeceris, & vinum infuderis quantumvis suaue, & delicatum, continuò fiet noxium, insalubre. Plinius lib. 15. cap. 11.

A P O D O S I S.

Eloquentia si prauum hominem nacta fuerit, & animam flagitiis inquinatam, fit noxia quæ omnibus salutaris esse debuerat. *In hunc nec dy tantum mali permittant, vt cadat eloquentia, quam non mirarer, nisi animos, in quos se conferret, eligeret.* Senec. Controuers. lib. 1.

XLV. PORTICVS HEPTAPHONOS.

Garrulitas.

OLYMPIA porticus vocem acceptam, arte septies reddit, vnde Heptaphonon Oppidani vocant. Plinius lib. 36. cap. 15.

A P O D O S I S.

Tales sunt illi qui si quid inaudiuerunt, multa addentes de suo; prædicare, repetere, & inculcare omnibus identidem non cessant; vel qui vno verbo laceßiti, sexcenta regerunt. Talis est natura mulieris, cuius suppellectilem Comicus dicit esse garrulitatem:

Sola laboranti poterit succurrere Lunæ.

Vnde & Accius in Andromeda, mulieris ingenium breuissima definitione complexus, *Muliebre* (inquit) *ingenium prolunium.*

XLVI. PYRAMIS XII. REGVM.

Beatitudo, seu Quies post laborem.

DVLTIMI maiores Ægyptij, qui regnum à Sabaco Ægyptiorum Rege relictum, sponte moderandum suscepere, vt oneri magis quàm honori tantam regni curam sibi fuisse testarentur, in celebri illa Pyramide, quam commune collegarum sepulchrum construxere, conignationem testis, quæ vno constabat lapide, præsepibus adsculptis insigniuere, ad quæ scilicet tot laboribus exantlatis, tot curis abiectis & ablegatis requieturi demùm essent. Vide Herod. in Euterpe: & Diodor. Sicul. lib. 1.

A P O D O S I S.

Post diuturnos vitæ labores exantlatis, in apice residet amoenissima felicitatis quies.

Suprema est vieta laboris.

Huc omnes pariter venite capiti,

Quos fallax ligat improbis catenis

Terrenas habitans libido mentes,

Hic erit vobis requies laborum,

Hic portus placida manens quiete.

Hoc vnum miseris patens Asylum.

Boëtius lib. 3. met. 11. In eodem porro genere symboli præclarus est fons in Idumæa cui nomen Iob : Quater in anno colorem mutat puluerentuleum, sanguineum, viridem, & limpidum, ternis mensibus in anno tenet ex iis colorem vnum. Isidorus Origin. lib. 13. cap. 13. Significat igitur post spolia sudore & sanguine parta virorem quemdam latitiam, & limpidissimam bonorum sinceritatem comparari.

XLVII. QUADRANGVLVS.

Vir Bonus.

Cubica figuræ species quoquo versum iacta, versataque fuerit, recta semper consistit, quatuor lineis, & totidem angulis semper insignis.

APODOSIS.

Vir bonus ad omnia fortunæ tela semper idem.

Ad summum Sapiens vno minor est Jove.

Dives, Liber, honoratus, pulcher rex denique regum.

Horat. Satyr. 1. lib. 1.

Nota in eandem sententiam perinsignem Iuliani locum, apud quem Marcus Antonius in Cæsaribus nominatur.

Ανὴρ τετραγώνος, ἀπὸν χρόνον τετρασύντος.

*Ludouici
symbolum in-
signe.*

Præclare ad hoc argumentum Ludouicus Mitis pingebat in symbolo sceptrum figurâ obelisci, ab annulo exiens, summo deinde sceptro insidentem coronam cum lemmate:

Volo solidum perenne. Octavius de Strada.

XLVIII. ROTA.

Κύκλος ἀνθρώπινα πάθηματα.

Soldanus à Rege Franciæ Ludouico II. Capuam captiuus adductus, toto biennio nunquam ridere visus est, itaque rex ei qui effusum risum Soldano excitasset, aureum munus promisit. Cum autem quidam Regi narraret vidisse se Soldanum ridentem, testemque rei produxisset, Rex captiuum accersiri iubet, causamque mutationis inquiri: Tum Soldanus, Currum, inquit, contemplabar, eiusque rotas, ut earum aliæ partes in inum, aliæ in summum obuenterentur: atque hanc ego incertæ, inconstantisque hominum felicitatis imaginem sentiens risi, cum quod in mentem mihi veniret quàm instabili nos de re superbiremus, tum simul hoc fieri posse iudicans, ut quo modo ex summo infimus sum factus, ita ex humili rursum loco ad prius attollar fastigium. his auditis, rex de suo quoque statu cogitans, Soldanum virum iudicans sapientem, liberè secum versari permisit. Cedrenus. Vbi nota Francorum Regem ab eo appellari *ῥῆζα*, sicut enim *ῥῆζα* à Græcis recentioribus appellatur. Suidas *ῥῆζα* *φασίαν ἀρχὴν*.

XLIX. SAGITTA ABARIDIS.

Mens Daum contemplans, vel, fama.

Abaris Scythæ fuit Seuthæ filius, qui oracula composuit, cuius fabulosum iaculum à Græcia ad Hyperboreos, vique Scythas fertur transuolasse. Suidas in voce *Αβάρης μυθολογούμενον ἔχον* nominat. Præterea quæ afferuntur à Iunio, præclaram Abaridis descriptionem inuenies in Photio.

APODOSIS.

Diuus Gregorius Nazianzenus hunc typum affert mentis, quæ contemplationis alis subnixæ, ad cælum fertur celeritate permagnâ. Et vt Abaridis sagitta patriam, sic illa beatorum domicilium appetit. *πὶ δ' Αβάρειδος ὄϊσιν, πὶ αὖ λέγοιμι τὸ ὑπερβορέϊα ἢ τὸν ἀρχαῖον πῆγασον, οἷς οὐ προσῆν ὡς τὸ δι' αἰέρος φέρεσθαι, ὅσον ἡμῖν τὸ πρὸς θεὸν αἰρεσθαι.* Quid enim Abaridis sagittam recenseam, aut Argium Pegasum, quibus non tam studio fuit per aërem volare, quam nobis ad Deum mentes attolle-re. Potest etiam dici de fama quæ summa velocitate per remotissimas orbis plagas rapitur.

L. SCELETUS HIPPOCRATIS.

Gratus discipuli animus erga præceptorem.

Hippocrates Sceletum Æneum Apollini Delphico dedicauit Medicorum Principi, ob medicinæ scientiam gratiam referens. Pausan. in Phocæicis.

APODOSIS.

Discipuli commendatur gratus animus erga præceptorem. Seneca lib. 6. de benef. *Præceptor in docendo laborem & tadium tulit; præterea quæ percipientibus in commune dicuntur, aliqua instillauit, ac tradidit, hortando bonam indolem erexit, & modo laudibus fecit animum, modo admonitionibus discubuit desidiæ. Tum ingenium latens & pigrum, iniecta vt ita dicam manu extraxit, nec quæ sciebat malignè dispensauit, quò diutius esset necessarius, sed cupijt si posset, vniuersa transfundere. ingratus sum nisi illum inter gratissimas necessitudines diligo.* Adde etiam quod habet idem auctor. lib. de benef. cap. 8. de Æschine paupere quidem illo Socratis auditore, qui seipsum, cum nihil aliud posset, præceptor donauit.

LI. SIMVLACHRVM DIANÆ BYPALI ET ANTHERMI.

Virtus inter dura ad summum facilis.

Ostendunt & Iasij Dianam manibus eorum factam, & in ipsa Chio narrata est, operis eorum Dianæ facies in sublimi posita, cuius vultum intrantes tristem, exeuntes exhilaratum putant. Plinius lib. 36. cap. 4.

APOD. Ad virtutem aut philosophiæ studium qui accedunt, morosam imprimis arbitrantur; discedentes, & iam docti facilem & hilarem experiuntur:

ἐπὶ δὲ εἰς ἀκρὸν ἵκνται.

Πηδῖν δ' ὑπείτα πέλας χαλεπὸν πρὸ εὐρύου.

Hesiod. ἐγγ. 2. 289. Tunc virtutis vultus & habitus talis videbatur, qualis à Maximo Tyrio, oratione quarta describitur: εὐχόμενος ἰδεῖς, βαδίζουσα ἡμέρα, φέρουσα μουσικὰς βλέμματα πᾶν, ἀμπαρόντα αἶμα. Decora aspectu, incessu quieta, sermone Musica, oculis placidis & clementibus.

LII. SIMVLACHRA INTACTA.

Sanctitas intaminata.

IN Pellena (parua est insula in Laconica regione) simulachra Castorum pedalia, sub dio sunt, posita in saxo, quæ mare nusquam loco dimouere potest, licet in petram exundet. Pausan. in Laconicis.

Ibidem Ithomatae Iouis signum immune, in flagrante sylua. Item Mineruæ signa nullum ictum valent sustinere, nec ardente templo conflagrantur. Pausan. in Attic.

APODOSIS.

Hæc & multa variis locis à nobis commemorata, intaminatam qualis fuit B. Virginis sanctitatem, inter mortalis culpæ peruagata incendia significant, vel inuictam fortitudinem, inter procellas, ignes & strepitus semper tutam, 2. πρὸς τὸν λιμένα ἀπαδείας, vt loquitur Theocritus, καὶ πορεύουσιν.

LIII. SIMVLACHRA POLYCLETI.

Vulgus argumentum pessimi.

POLYCLETUS eodem tempore duo simulachra fecit, alterum ad arbitrium plebis, alterum iuxta peritiæ artisque normam. Gratificatus vero plebi hoc modo est: Ad singulorum accessum transposuit, & commutauit aliquid, morem gerens vniuscuiusque voluntati, & dictationi: Itaque proposuit vtrumque: & alterum quidem omnes admirationi, alterum ludibrio, ac risui habuerunt. Respondens autem Polycletus. At hoc (inquit) quod vituperatis, & reprehenditis, vos fecistis: quod suspicatis, ego. Alian. lib. 14. Variæ histor. cap. 8.

APODOSIS.

Portus Apollinæ.

Quæramus quid optimè factum sit, non quod vulgo veritatis pessimo interpreti probatum sit, 2. ἔμψαν τὸ λαῶδες πλῆθος ἀλογίᾳ χεῖρ. Nicetas Choniates.

LIV. SIMVLACHRA SILENORVM.

Scriptura sacra comparatur cum Silenis Alcibiadis.

DIUINÆ scripturæ similes sunt Silenis Alcibiadis quæ sub tectorio sordido ac pœnè ridiculo merum numen claudunt; Alioqui si sine Allegoria legeris Adæ historiam, si nihil ultra superficiem quæsieris, non video, quid ita multò magis operæpretium sis facturus, quàm si cantaueris luteum simulachrum. Promethei, ignem dolo subductum, & simulachro inditum lutum animasse: imo plusculo fructu legitur fabula poetica cum Allegoria, quam narratio sacrorum
libro-

librorum. Chrysoft. de fat. serm. 21. Vide Dadraëm in sacris similitudinibus qui affert ex S. Chrysoftomo.

LV. SYPHONES NILIACI.

Memoia Beneficiorum Dei.

Ægyptum fecundat aquis Nili inundatione leonis syds. *Ægyptiis* ergo propter eam aquarum redundantiam, quam se quotannis leonis beneficio experiri vident, institutum est, & apud omnes gentes vno consensu receptum, vt canales, tubi, & syphones qui aquam eructant per terebrata foramina, in leonina capita ad id locis opportunis adsculpi solita, aquam admittant, quæ inde ex leonis rictibus euomi videatur. Vide Sidon. epist. 11. lib. 11. & Orum supra lib. 1.

APODOSIS.

Par est omnino nos qui tantam beneficiorum copiam, ex æterno diuinitatis fonte haurimus, eius vbique imaginem gratissima animorum recordatione prosequi: *Hæc mihi semper erunt* Sed sæpe euenit, vt res creatas quibus æternæ mentis numen non secus administris vititur, omisso Dei cultu veneremur. Sic *Ægyptij* leonem colunt Deum, & cælum nemo appellat.

Oppida tota canem venerantur, nemo Dianam.

LVI. SPECVLVM ACHAIAE.

Cognitio sui.

IN Achaia ad Cereris delubrum fons est, in quo celebre fertur oraculum: Ex eo enim morborum omnium cognoscebantur euentus: Speculum tenui funiculo suspensum demittebatur in aquam, ita vt summam aquam raderet, non mergeretur. Exinde vbi odores Deæ adoleuissent, & ritè Deam precati essent, inspicientes in speculum ex imaginibus periturus, an victurus æger esset, diuinabant. Pausan. in Achaicis lib. vii.

APODOSIS.

Speculum cuique conscientia est, quam si quis ad diuinum exomologeseos fontem diligenter inspexerit, additis etiam in suauissimi odoris sacrificium precibus, qualis, & quantus sit agnoscat, morbosque animi si qui sint deprehendet. *ἡρώδης σταυρ.* Periphanes in Plauti Epidico

*Non oris causa modo homines aquum fuit,
Sibi habere speculum, vbi os contemplarent suum:
Sed qui perspicere possent cor sapientiae,
Ignotum perspicere possent vt cordis copiam,
Vbi id inspexissent cogitarent postea,
Vitam vt vixissent olim in adolescentia.*

LVII. SPECVLVM INSVLARVM FORTVNATARVM.

INter fortunatas illius paradisi delicias, quas veræ historiæ lib. i. pluribus persequitur Lucianus, speculum fertur maximum supra puteum positum. In puteum si quis descenderit, omnia audiet quæ apud nos in terra dicuntur: si in speculum aciem oculorum deflexerit, omnes vrbes, prouincias, gentes videbit, ac si ipsis interesset.

APODOSIS.

Quis non videt hîc expressam beatitudinis imaginem? Num verò Deus puteus est æternarum aquarum salientium, è quo qui hauserint cuncta cognoscunt. Num speculum est lucidissimum quod intuentes beati, omnia simul quæ ad suæ fœlicitatis cumulum attinent, intuentur.

Te cernere finis.

LVIII. SPECVLVM SMYRNÆ.

Calumnia & mendacium.

IN Smyrnæ templo speculum fuit, quod egregias quasque species admodum deformes, & aspectu horribiles reddebat. hæc specula ἰτερόχημα & παρόχημα à Græcis appellantur.

APODOSIS.

Calumnia optimos & sanctissimos mores turpissimos & teterrimos fingit; πάντων φύσιν κατὰ τὴν ἡ διαβολήν. rectè torquetur in mendaces Historicos, qui virulentâ plerumque malevolentia incitati optimorum Principum dicta factaque deterunt & alienis prorsus depingunt coloribus. Plutarch. in lib. de Malign. Herodot. ὁ δὲ ἰσχυρῶς γράσων, ἀ μὲν οἱ δὲν ἀληθῆ λέγων δικαίως ἐστὶν, τὸ δὲ ἀδύνατον τὰ βελτίονα δοκεῖ ἀληθῶς λέγεσθαι μάλλον ἢ τὰ χείρονα. in cæteris mentiri nunquam debet, in dubiis vero omnia in meliorem partem interpretari potius, quàm in peiorem rapere.

LIX. TABVLA NICONIS.

Auxilium diuinum in re perplexa.

MAlacenus apud Imperatorem Basilium falsò accusatus, quod Bulgarorum partibus fauisset, deinde precibus sancti viri Niconis liberatus à calumnia, vt auctori tanti beneficii qui iam excesserat è viuis gratiam referret, pictorem aduocat, isti Niconis vultus, habitum, cultum, verbis designat, ad summum depingi iubet. Pictor domum reuersus, frustra laborat hominem inuisum ex narrantis sermone depingere: in hac ei cura versanti ante oculos repente extitit Monachus quidam, qui in ædes clam penetrarat, statura procerus, habitu eremitico, obsoletâ veste amictus, comâ squalens, capillitio barbaque niger, in omnibus denique beato viro simillimus: nam & virgam manugerebat, cuius apex in crucem definebat; qui pictore comiter salutato mœroris sollicitudinisque causam sciscitatus est: ille verò & causam statim aperuit & operis difficultatem demonstrauit. Tum leni ad eum voce Monachus: me inquit, aspice frater, mihi per

omnia similis est quem depingis: actius hominem intuetur pictor, vidit quem verbis Malacenus designarat, quare ad tabulam reflexus ut compertam formam imitaretur, ô rem admirandam! sacram ter beati effigiem in tabula suis lineamentis suapte expressam sponte videt: nec mora ex oculis Sanctus abscessit, pictore cum horrore *Κύβηε ἐλέησον*, identidem inclamante. mox ad delineatam diuinitus formam reliqua colorum pigmenta adiiciens, perfectam imaginem, qualis hodie quæ in sacro beati templo suspensa visitur, omnibus numeris absoluit. Curopalates in Basilio & Constantino.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Casusne, Densusne,

Attulerit?

LX. TABULA THEODOSII.

Regis virtutes.

IN Theodosij, & aliorum qui eo sæculo fuerunt Imperatorum insignibus, Tabula est libris quodam ordine dispositis onusta, quorum nonnulli syllabariis quibusdam notis inscripti sunt, quibus per compendium contentæ in eis rationes indicabantur. alij nihil præscriptum habent: supra tabulam fastigium attollitur, in mediâ cuius facie, Genij duo latum sustentant orbem, in quo caput instar humani, cuius hæc inscriptio est. *Diuina prouidentia*. In angulis verò tabulæ, quæ descriptos libros continet, singulis capita singula sunt apposita, quorum superius à dextrâ inscriptionem circumductam ostendit, *Virtus*. Alterum à laeuâ, *Scientia*, inferius à dextrâ, *Authoritas*. quartum à laeuâ, *Felicitas*. Vide notitiam Iuris Romani. Pierius notat lib. xxxi. cap. x.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Leges & magistratus Dei primum auxilio, deinde virtute, scientia, autoritate, felicitate, quæ à Deo profluunt vniuersa, indigent.

LXI. TABULÆ TIMANTIS.

Scriptura sacra.

Timantes Cyclopem pinxit dormientem in paruula tabella, cuius magnitudinem exprimere cupiens, pinxit iuxta Satyros pollicem eius metientes, atque in omnibus eius operibus, intelligitur plus semper quam pingitur. Pl. lib. 25. cap. 10.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ.

Tales sunt sacrae literæ, verbis parca, egregiis sensibus plena. Tale opus omne non diffusum verbis, sed rebus & sententiis efficax, contra verbosæ redundantia opera quid aliud sunt, quàm ut ait Comicus *ἐπιφύμιδες ἔργα πολυλήματα*, vel ut Claudianus Mamertensis, *puerilium spuma verborum*.

LXII. TEMPLVM APOLLINIS EX PLVMIS INCHOATVM.

Parua principia magnarum rerum.

APollinis templum ex plumis & cera cœpit initium: *Ἀπὸ πλῦντος κεράς κηρύττει πρὸς τὸν ξυνοικίαν*. Apollonius lib. 6. cap. vi. Apollo,

inquit, exiguam olim cellam incoluit, ad quam apes ceram, aues plumas congeffisse dicuntur, qui postmodum μέγαρα & εκατομπίδα fana habuit, templa pulcherrima, & amplissima, donariisque referta. Pausanias in Phocaicis. Ædem fabricatam narrat ab homine Delphio, cui nomen Pteras, vnde fabulæ locus. Meminit obiter Strabo lib. ix.

APODOSIS.

Parua latè manant incrementis, & temporis longinquitate excrescunt in elephantos muscæ, eadem elephanti desinunt in muscas:

Hunc numina rebus

Crescendi posuere modum.

LXIII. TESSERÆ IVXTA MÆNADEM.

Tesserarum ludus dementia proximus.

Tesseras primùm à se inuentas Palamedes in templo fortunæ consecrauit, cui proximum erat Choriæ Mænadis monumentum. Pausan. in Corinth.

APODOSIS.

Tesseræ fortunæ imperio subiacent, & ad furorem cui sunt proximæ, sæpe lymphatum hominem rapiunt. Diuus Cyprianus de aleatoribus libro singulari ostendit, aleatores sacrificos esse Zabuli dæmonis, de quo alibi diximus: *In hoc ludo sæpe, ut ait Doctor suauissimus, est mentis furia, venale perisurium, serpentinum colloquium, rabiosa amicitia.*

LXIV. THEATRVM POMPEII.

Religionis Prætextus.

Pompeius Magnus solo theatro suo minor, cum illam arcem turpitudinum omnium extruxisset, veritus quandoque memoriæ suæ cenforiam animaduersionem, Veneris ædem superposuit, & ad dedicationem edicto populum vocans, non theatrum, sed Veneris templum nuncupauit, cui subiecimus, inquit, gradus spectaculorum. Ita damnatum, ac damnandum opus, templi titulo prætexuit, & disciplinam superstitione illudit. Tertull. lib. de Spectaculis.

APODOSIS.

Duplex occurrit. Primùm ostenditur qualis res sit histrionia, in qua Venus scenæ superposita principatum obtineat. Deinde quam callidæ hominum libidines, quæ religionis prætextu se velent. Seneca Epist. 45. *Vicia nobis sub nomine virtutis obrepunt. Temeritas sub titulo fortitudinis latet, Moderatio vocatur ignauia: pro cauto timidus accipitur.*

LXV. THRONS LEVCOPHRYNES.

Regia maiestas liberalitate opportuna sustinetur.

Hunc horæ duæ & totidem gratiæ sustinebant, à sinistra Typhonem & viperam habebat, à dextra Tritones cum infinitis aliis emblematis. Pausan. in Laconicis.

APODOSIS.

Hac Icone regia maiestas significatur, cuius Thronum horæ & gra-

tia sustinent, hoc est beneficia opportunè data. Horum gratiam Tritones illi buccinatores prædicant, improbis, & audacibus (qui per Typhonem & viperam significantur) frustra regno fœlicitatem invidentibus. Rex talis esse debet, qualis à Niceta in Manuele Commeno depingitur : *ληϊμάτων αίσχρων ελευθερος, θαλασσα φιλοδωρίας, ελεος αβυσσος, τῷ περσινῇ τῷ ἡδοις ευιντενκτος, ἡ τῷ βασιλεον ἀριτῷ ἀπεθμυλλος.* Ab omnibus vel minimis avaritiæ sordibus solutus, mare liberalitatis, misericordiæ abyssus, comitate morum cuius aditu facilis, regia virtute inimitabilis.

LXVI. TZANGIÆ IMPERATORVM.

Ad imum demissa potestas.

Georgius Codinus in officiis, vbi de Imperatore differit, aiteum Calceatum Tzangiis, in quibus Aquilæ sunt, ex lapillis & margaritis intertextæ.

APODOSIS.

Calceamentum naturæ humanæ, humilitas, Aquila Christus, qui ad eius commercium descendit. Erat in Tzangiis regalis maiestas Aquilæ demissa ad calcei vtilitatem, & in hoc mysterio Dei natura ad nostram humanitatem. Verba autem Codini talia sunt : *Εστ δ ἡ ἔπεσον ῥοος ὑποδημάτων α καλουται Τζάγγια, ἔχοντα ἐν πλατείῳ κτ' τὰς κνήμας, ἡ ἐπὶ τ' ταρσῶν, ἀεὶ πὰς διὰ λίδων ἡ μαργάρων, ἀπὸν ἡ φορεῖ ὁ βασιλεὺς, οἷς τε τὰς ἀριπάτοις, ἡ τὰς περὶ κνήμας.*

LXVIII. TVBA PHINEES.

Verbi Dei vis innicta.

Samuel ex Chronico Samaritanorum refert rem planè fabulosam, ad symbolicos tamen emblematum vsus non ineptam. Regem minoris Armeniæ Schoba nomine ingentibus copiis aduersus Israëlitas aciem direxisse : Iosue qui tum summæ rei præerat, cum florentissimo exercitu prodiit illi obuiam, vt incitatissimum furorem reprimeret. Mater vero Armeni Naga veneficiis famosissima, filio velificata, suis carminibus Hebræos iuxta septem turrium ferrearum septa dicitur conclusisse. Quo spectaculo Iosue territus, consilium à necessitate petiit, & alligata ad columbæ alas epistola, eandem ad ducem Ianiah, & sacerdotem Phinees auxilij implorandi causa demisit. illi repente aduolant, & Phinees quidem, vt à Iosue fuerat monitus, reflexa tuba clarissimè personat : Hoc sonitu, mirum ! ad singulos clangores singuli muri corruunt, & paulatim totus ille ex ferto labyrintho

thus, quo Israëlita tenebantur undique circumuallati, dissoluitur.
Vide Serrarium in Iosue cap. 24.

A P O D O S I S.

Rectè accommodaretur concionatoribus; & sacerdotibus, qui columbae hoc est Spiritus sancti ductu, tuba verbi Dei, septem lethalium vitiorum arces dirunt, & fideles asserunt in libertatem.

Fulmen ab ore venit.

LXVIII. TVMVIVS SARDANAPALI.

Vanitas rerum humanarum.

Sardanapalus monumentum habuit in quo statua confertis digitis sonum editura videbatur. Strab. lib. xiv. Athen. lib. xiv.

A P O D O S I S.

Significat humana omnia esse quod ait D. Gregorius Nazianz. in odis. Ὁ ὄρον χειρὸς κροτούντος. *Strepitum manus plaudentis. πάντα σιντὰ, πάντα ἐφύμεν, πάντα ἄπισα.*

LXIX. TVRRIS SAPIENTVM.

Ecclesia.

Sapientes Indiae ad Hyphasidem amnem turrin habitant, quam ne mille quidem Achilles, aut ter mille Aiaces expugnassent, ita & coelestibus praesidiis erat munita, & tonitruum fulminumque terroribus circumuallata. Eadem paucis fulminavit cum infesto agmine in eam assilirent, & Bacchum cum toto exercitu fugavit. Philost. in Apoll. li. 2. cap. 16.

A P O D O S I S.

Hyphasidarum praesidio longè praestantior turris Ecclesia, quae sapientes incolas & moderatores habet Episcopos. hi diuini verbi fulmine, Panum & Bacchorum, an potius turpium haereticorum demetissimos impetus frangunt.

Crebras Ecclesia vera procellas

Sustinet, & sauis nunc diuexatur ab undis;

Hinc gentilis agit duos sine more furores,

Hinc Iudaea fremit, rabidoque hanc impetit ore.

Hæreseon vesana furens exinde Charybdæ

Concutit, & Graiæm sapientia stulta sophorum,

Sed clausam vacuo pulsant impune latratu.

Alcimus Auitus lib. 4.

LXX. VAS ECHINVS.

Fori molestia.

Erant apud veteres vasa Echini nomine nuncupata, ut quæ Echini animalis speciem illis spinis armatam referrent. Eorum in iudiciis vsus. ἐχῖνος ὃ οὐ αἰ μαρτυρεῖται ἐμβληθεῖσθαι κατὰ πειρμαίναντο. Echinus vas erat in quod testimonia immissa signabantur. Iulius Pollux in Onomastico.

APODOSIS.

Iudiciorum feueritas & forensis operæ morosæ difficultates significatur. Synesius in Epistola ad Ioannem deterret eum à forensi opera, & multa habet de hoc argumento: ad summum vocat, ἀγορὰν παρεχόμενον ἀνθρωπείᾳ ἀγαθῇ καὶ παμπόνησιν, καὶ οὐδὲν ὅμιος· ἀλλὰ λοίσδεα καὶ κακορρίσσειν εἰδότες.

LXXI. VASCULVM INTEMERATVM.

Sanctitas intacta.

EST apud Arcadios aqua ad Nouacrin, Styx appellatur, hominū, pecudibusque mortifera, cuius tanta est vis, ut vasa vitrea, crystallina, myrrhina, testacea, cornea, ossæ, ferrum item, æs, plumbum, stannum, argentum, electrum, aurum soluat, ut acetum vniones, & adamantem lapidum omnium peruicacissimum hircinus sanguis. Sed tamen cum omnia styx dissoluat, sola equi vngula continetur, ut vasculum nec superare, nec vllō modo findere possit. Pausanias in Arcadicis.

APODOSIS.

Peccati originalis labes in terras quasi Styx effusa exundabat, & omnia vi quadam importuna violabat, nihil omnino ferreum, quod eius retardaret impetus. Inuentum est Mariæ vasculum vnum non quidem ex vngula equi conflatum, sed à Spiritu sancto communitum, quod solum intemeratum permaneret, & nihil pestiferi liquoris ad suam labem instillari sibi pateretur.

LXXII. VNGVENTVM NVPTIALE INDORVM.

Concordia Nuptiarum effectrix.

AD Hyphasidis fluuij ripas nascuntur arbores è quibus vnguentum stillat, quo nisi obliti fuerint coniuges, imperfectæ nuptiæ & minimè gratæ Veneri existimantur. Γάμος ἀτελής δοκῇ καὶ ἐν ἐς χάριν τῇ Ἀφροδίτῃ ξυναρμολογῆται.

Philost. in vita Apoll. lib. 3. cap. 1.

APODOSIS.

Bonus odor nuptiarum concordia.

Οὐ μὲν γὰρ τῶν κακῶν καὶ ἀρῶν,

Ἡ δὲ ὁμοφροσύνην νοήμασιν ὡκον ἐχέτω

Ἀλλὰ καὶ τῆς γυναικός.

Homerus Odyss. 2. v. 82.

Non enim eo quicquam præstantius quam cum concordēs consiliis rem familiarem administrant vir atque vxor.

LXXIII. VRBS EUSEBES.

Religio & pietas.

Silenus apud Ælianum narrat extra hunc orbem terrarum, vnicam esse continentem omni bonorum genere refertam. In eadem duas vrbes maximas, nihil verò mutuo sibi similes, quarum altera dicatur Machimus, id est, pugnax, altera *Εὐσεβής*, id est, pia. Pios igitur in pace vitam agere, & amplissimis opibus fructum ex terra capere, sine aratris, & bobus: agricultura, seminationeq; nihil opus esse, eosdemque à morbis immunes vitam peragere in suauissimo risu, & voluptate. Adeo verò sine controuersia iustitiam colere, ut pæpse dii quoque immortales non dedignentur illorum uti commercio. Ælian. lib. 3. Var. hist. cap. 18.

APODOSIS.

Icona est religiosæ vitæ, in quam ob morum singularem innocentiam, omnis bonorum vbertas exundat.

O niueas luces! ô tempora dulcia! vere

Aurea Saturni secula fuere senis.

Nunc ferrum erupit, rabiesque asperissima ferri.

Cornelius Gallus.

LXXIV. VRBS MACHIMOS.

Belli studium vel militia Religiosa.

Silenus eodem loco meminit ciuitatis, quæ *Μαχίμος*, hoc est, pugnax à perpetua bellorum contentione nominatur. Quæ Machimum incolunt ipsi bellicosissimi sunt, & arma induti bella temper gerunt, finitimosque in suam potestatem redigunt. Atque hæc vna ciuitas in plurimas gentes imperium tenet. Ælian. lib. 3. Var. Hist.

APODOSIS.

Typus est bellicosæ ciuitatis, vel certè duæ vrbes Eusebes, & Machimus in ipsa religione sunt, in qua fortiter contra permotiones, & vitia pugnandum, cum quibus bellum intestinum est, & perpetuum, atque isdem domitis, lux suavis & omnium deliciarum vbertas oboritur. *Στρατιὰ πῖς ἐστὶ ὁ βίος ἐκείνου, ἣ ἀπὸ μάχης, ἣ πολεμ. Militia est cuiusque vita, & diuturna quidem, ac varia.* Arrianus Epiæti lib. 3. cap. 24.

LXXV. VRBS MARONEA.

Regio cauponis addicta.

Maroneæ cum quibusdam sodalibus potans Stratonicus, si per ciuitatem oculis tectis duceretur, quo in loco ciuitatis esset, cogni-

cogniturum se dixit. Opertis deinde deductus oculis, interrogatus vbinam esset: in caupona, respondit, tanquam caupona foret tota ciuitas Athenæ. Deipnosoph. l. VIII.

APODOSIS.

Maronea typus est temulentæ ciuitatis, & cauponis addictæ, quod per se genus est nequissimæ leuitatis, & grauius viris indignissimum. In caupona bibere, & comesse, ne frugi quidem seruum sustinere refert Ilocrates. Areopagita vetuerunt ad Areopagum quendam accedere, qui in caupona pransus esset. Athen. lib. XIII.

LXXVI. VRNA BELI.

Auaritia.

Xerxes Darij filius effosso vetusti Beli monumento vitream urnam reperit, vbi iacebat in oleo cadauer, non tamen plena fuit urna, vacuumque summis labris fere palmæ spatium habuit. Adiacebat urnæ columna exigua, in qua scriptum continebatur, eum qui sepulchrum aperuisset, neque repleuisset urnam pessimè habiturum. Quo lecto Xerxes expiauit, & oleum celerrimè iussit infundi, nunquam tamen, licet summa vi niteretur, explere, potuit. *Ælian. lib. 13. cap. 3.*

APODOSIS.

Auaritiæ insatiabilitas. Belus primus fuit, qui cupiditate ardens rem communem sibi propriam fecit. Itaque & demortui urna natans in oleo signanter oleum sitit, nec vlla ratione expleri potest, quod inexplibilem cupiditatis sitim significat. *Multo concitator est auaritia in magnarum opum congestu collocata: ut flamma infinito acrior vis est, quo ex maiore incendio emicuit.* Senec. de Benefic. lib. 3. cap. 27.

FINIS.

INDEX HISTORICVS IN POLYHISTOREM SYMBOLICVM.

Prior numerus librum ; secundus Symbolum significat.

BIES.	9. 57	stantes.	5. 8
Abydenus stultus.	4. 1	Æthiopibus Christianis vas au-	
Acephalus stella.	1. 17	reum terra refertum præfer-	
Accipiter ab Ardea		tur.	9. 41
superatus.	6. 1	Æthiopum Christianorū mos.	
Acanthis in spinis.	6. 2	5. 4	
Achates.	11. 15	Æthiopum cadauera.	5. 9
Achates Pyrrhi.	11. 16	Ætites & Gassidanæ.	11. 17
Adamus à summo Hebræorum		Ætnei fratres.	3. 8
Pontifice gestatus.	11. 14	Ætneus piscis.	8. 8
Adonidis templum leones mansue-		Africani viatores gallum fe-	
faciens.	2. 5	runt aduersus Basiliscos præ-	
Adonidis piscis.	8. 9	sensissimum remedium.	6. 57
Adulteri lana coronati.	5. 55	Africa inuocatio.	5. 70
Æginetarum sepulchrum.	5. 1	Agasicles Tripus.	3. 9
Ægyptiorum funeratio.	5. 2	Acessæus.	4. 2
Ægyptiorum sceletus.	5. 3	Agriophagorum & Sambro-	
Ægyptiorum Sairei.	5. 6	rum rex.	5. 10
Ægocephalus.	6. 3	Agnus herba.	10. 1
Ægyptiorum victima.	5. 7	Agnus Tanagraus.	7. 1
Æneanes.	5. 13	Aij vox.	2. 7
Ænetus Quinquertio.	4. 6	Alagabalus.	11. 9
Æculapij imago.	2. 6	Albanorum mortui.	5. 11
Ælopodori censura.	3. 17	Albanorum victima.	5. 12
Æthiopes Solem Orientem dete-		Alban animal.	7. 2

INDEX.

Albula	1.29	Apellis venustas	3.14
Alces vngula	7.3	Apellis & Protogenis tabula	1.2
Alcyon	6.5	Apes Teuthrantis	7.4
Alectoria	11.18	Apes vnguētis infestæ	9.6
Ales venator	5.7	Apicius	4.9
Alexander Lyſippi	3.10	Apum direptio per fumum	9.7
Alexandri thus	3.11	Apollo auritus	2.9
Alexander cum Baccho moriens expostulat.	4.3	Apolloniatarum regio quam ignis non lædit	1.73
Alphestæ	8.10	Apollinis Spondij ara	2.10
Alphora	8.11	Apollodorus pictor morofus.	4.61
Amianthos	11.19. & 11.20	Apus ſive auis Paradifiaca.	6.78
Amnes quatuor paradifi	1.27	Apuscidamus	1.31
Amnochryſus	11.21	Aqua Ciceroniana	1.37
Amoris deſcriptio	2.18	Aquila ad Cornices	6.11
Amphiarai telum	12.3	Aquilæ fel	6.12
Amphotides Xenocratis	12.2	Aquilæ oua in pelle vulpina	6.13
Amygdalum	10.2	Aquilæ iuuentus ex Sadaia	6.14
Anachoretæ prudens factum	3.12	Aquila inter pſittacos	6.15
Analecta deorum colligenda	2.4	Aquilæ pullus vnus	6.16
Anaxander	4.4	Aquila à Polypo domita	6.17
Anaxenor in Iouis purpura	4.5	Aquila pullum eiiciens.	6.18
Androdamas	11.22	Aquilæ pennæ	6.19
Angeronæ	2.12	Aquila Imperatoris aurea pyreæ inſidens	6.20
Angylæ	5.15	Aquila Iouis	6.21
Anguilla Padi	8.12	Aquila meſſoris	6.22
Anguillæ ſobrietas	8.14	Aquila alba Pythagoræ	6.23
Anguillarum piſcatores	8.13	Aquila Seſti	6.24
Animalcula Phædonis	9.5	Aquila Stellaris Taurum vexans	6.25
Annuli Iarchæ	11.66	Aquila Tilgami	6.26
Annulus Helenæ ſeu Aſterites	11.65	Aquila Valeriæ lupercæ	6.27
Annulus Salomonis	11.67	Aquitanorum regum imperium	5.16
Anoſtus	1.72	Ara Muſarum & ſomni	2.63
Anſer lauro inimicus	6.8	Ara pura	12.4
Anſeres Tauri montis	6.9	Arabiz ſacri	5.17
Antheas ad muſicam	4.7	Araz Ciſſiorum	12.5
Anthiæ & Scari ſocietas	8.16	Araneæ	9.10
Anthias ſacer piſcis	8.15	Araneæ apulæ remedium Muſica	9.11
Antiochi <i>uſiſa</i>	3.13	Araneæ Thebanorum	9.12
Antiochi nummus	2.74	Arancarum venator	9.13
Anthracites	11.23		
Antonius Salomon dictus	4.44		
Anthoniiantrum Bacchicum	4.8		

INDEX.

Araneus	9. 14	Asini albi capite purpureo.	7. 14
Arbor Xerxis aurea	12. 16	Asini Epei tributum	7. 15
Arbor ἀνθρώπος.	10. 3	Asini lapis	11. 17
Arbor Antistrophos	10. 4	Asphaltides	1. 33
Arbor ἀνθρώπος	10. 5	Asphodel solus Gigoniam petram	10. 18
Arbor Hispaniolæ	10. 6	mouet	10. 18
Arbor immortalis	10. 7	Asphodelus vermis	ibid.
Arbor Indica	10. 8	Aspides Egyptiæ	9. 17
Arbor medullæ ferreæ	10. 9	Aspis Egyptia.	9. 16
Arbor Musa	10. 10	Asassinorum paradisus nefariè ri-	
Arbor Theræ	10. 11	diculus	1. 25
Arbor Vspalæ	10. 12	Astetias	6. 6
Arbores Indiæ	10. 13	Astoiz	8. 10
Arbores lanigeræ	10. 14	Astomi	4. 11
Arbores melliferæ	10. 15	Asturco Neronis	6. 16
Arbores Sodomæ	10. 16	Astures	6. 18
Arbores Solis & Lunæ	10. 17	Atergatidis pisces	4. 12
Arca Typhonis	12. 7	Athanatos	4. 13
Archytæ columba	12. 8	Atheniensium iudicum cruenta	
Argiuorum ἐπιστάτης.	5. 18	subsellia	5. 20
Arianus sponsus	5. 19	Athletæ	3. 18
Aricinæ Dianæ ara	2. 16	Attagen.	6. 29
Aristomenis Aquila	6. 26	Attagenes Egyptiorum.	6. 30
Arrachion	3. 15	Attilus & Clupea.	8. 21
Arotannus	8. 17	Aues Casiæ	6. 31
Artemon	4. 10	Aues Diomedæ	6. 34
Arundo ranarum Egyptiarum ni-		Aues Hercyniæ	6. 35
do superior	9. 15	Aues contra Solis insidias muni-	
Arurophylax	11. 24	tæ.	6. 36
Asbamæ aqua	1. 32	Augustus ludens cum Aquilis.	
Asbestos lucerna	12. 9	3. 19	
Asclepiades	3. 16	Augustus puer ranis silentium im-	
Asella Oeni	7. 5	ponens	3. 20
Asellus marinus	8. 18	Auis Caspia	6. 32
Asilus Thynnorum vexator in		Auis Sigeus	6. 13
tranquillo mari	7. 19	Aurata piscis	8. 22
Asinus Ambraciotarum	7. 6		
Asinus Ammonij	7. 7		
Asinus balneatoris.	7. 8		
Asinus Maurusius	7. 9		
Asinus Nauplienium	7. 10		
Asinus Pictoriensis	7. 11		
Asinus Saracorum	7. 12		
Asinus Tiberij radios emittentis.			
7. 13.			

B.

Baaras	8. 6
Babylonij muri	12. 10
Bacchi moderator pluuius Iuppi-	
ter	2. 40
Bacchi recti ara	2. 15

INDEX.

Bacchi templum	2. 14	Canis Æsculapij	7. 20
Baculus Taunomeniensis Trape-		Canis ad Nilum	7. 21
zita	12. 11	Canis vomens	7. 22
Balæna cum musculo	8. 23	Cannæ Apologus	6. 91
Balearicorum victus	5. 22	Cantibaris	4. 20
Balsama Arabiæ	10. 20	Capito piscis	8. 26
Balsamum	10. 19	Capra gladium	7. 28
Barbarorum noui orbis mos.	5. 23	Capra Indica ad Cinnamomū	7. 24
Basilicum	10. 21	Capra oliuam	7. 25
Basiliscus Ægyptius	9. 18	Capri	6. 38
Basiliscus ad speculum inopriens.		Caprificus	10. 22. & 23
9. 19		Carbunculus	11. 25
Bazanus	9. 48	Carintiorum ritus in creando	
Berneca seu Barliathes	6. 37	Duce	5. 31
Bestiolæ Gontrani Regis	9. 20	Caroli Ducis symbolum.	10. 4
Bocchyris	3. 11	Carthago placenta	12. 13
Bœoticorum oraculum	5. 21	Castellum Taurifinense	12. 14
Bœotiæ lacus	1. 34	Catus à pica deuorata strangula-	
Brachmanum auditorium	5. 24	tus	7. 26
Brenus	3. 57	Κατακρυψίνος vitis	1. 36
Breielij fons	1. 35	Cauniorum Theomachia	5. 25
Bos Sufis	7. 17	Celtæ apud virorum fortium se-	
Boues Neurici	7. 18	pulchra adnoctabant	3. 39
Buprestis	9. 21	Celtiberorum equi.	7. 62
		Cephus & Larus	6. 69
C		Cepus	8. 27
Calamus	3. 12	Cereus spinosus	10. 24
Calani corium	3. 23	Cercetum manicularij	5. 26
Calceus Rhodopes	12. 12	Cerigonum catuli	7. 27
Callionymus	8. 24	Ceron & Melas	1. 36
Caligulæ acerui aurei	4. 14	Chalcidicæ cænæ proœmia.	5. 27
Caligula pro Baccho ornatus iura		Charadrius	6. 79
reddens	4. 15	Charetis stratagemata	3. 24
Caligulæ caput in Iouis corpore		Chelonites	11. 26
4. 16		Chernites	11. 27
Caligulæ palma.	4. 17	Choreæ Iapponum	9. 52
Caligulæ templum	4. 18	Chosrois cœlum	1. 5
Caligulæ triumphus	4. 75	Chrysaonios	11. 18
Caligulæ equus incitatus	7. 50	Chryselektus	11. 29
Caliphas in auro perit	4. 14	Chrysopole	10. 25
Caluus ager	1. 77	Chrysoprasius	11. 30
Cambles	4. 19	Cicada Eunomij	9. 22
Camelus	7. 19	Cicada Rheginæ & Locræ.	9. 23
Canathus fons apud Argiuos.	166	Cicada ingenium	9. 28
Cancer	8. 25		

INDEX

Ciconia Tarentina.	6.40	12. 18	
Ciconia.	6. 41	Coronæ Solis & Lunæ specie	4.75
Cimmerij	5. 28	Corui	6. 49
Cindacullus mons.	1. 68	Corui albi Islandiæ	6. 15
Cindiorum oraculum.	5.30	Corui φιλοσοφία.	6. 52
Cippi cornua	3. 25	Corui Delphicæ Mineræ	6. 51
Cithara herba	10. 26	Coruus Marinus.	6.47
Citharædus Iassiorum.	4. 21	Coruus Sinarum venator	6 48
Citharædus piscis.	8. 28	Creta noctuarum expultrix	1. 34
Cizici fons.	1.38	Cretensum leges Musicæ	5. 32
Clauæ leoni insidens.	12. 15	Crocodili catulus	8.33
Cleon larus donorum.	6.69	Crocodili & canis Apologus	7.21
Climacides.	5. 29	Crocodilus Ibidis pennæ retarda-	
Clitor fluuius	1. 39	tus	8. 31
Cliti Amorgos.	4. 32	Crocodilus ad palmam religatus	8. 32
Clypeus Herculis aureus in tem-		Crocodilus ad Suem	8.34
plo Sapientum	12.16	Crucis potentia	10. 4
Clypeus Laconis muscifer	12. 17	Cuculus Iunonis	6. 54
Cælum maiestatis & regij animi		Culex	9. 24
dominatus symbolum.	1. 5	Culices leonem	9.25
Cælum fori Babylonici.	1. 6	Cupido Ægyrensis	7. 17
Cænipetarum seruitus.	5.59	Cupido κεραυροόεος	2. 18
Columbæ vnguentatæ.	6. 43	Cupido Pori & paupertatis filius	2. 19
Columbæ designant Voluptua-		Cupidinis telum in Dianæ templo	
rios	9. 3	pendens in vacuo	4.38
Columba gemmis picturata ad		Cupressus blattas non sustinet	10. 28
Idolum Veneris.	6. 42	Cupressus Vespasiani.	10.29
Comates	3. 26	Cyanus auis	6.55
Conchæ sensus.	8.29	Cygnus	6.56
Congi Rex equinam caudam ex		Cylicranes	4. 23
humero pendentem gestat.	11. 47	Cynocephalus	7. 28
Copronymi fœditas.	9.62	Cynobatus	10.30
Cor Germanici.	1. 7	Cyri ager	3.27
Cor	3. 4	Cyri Tibicen	3. 28
Cor in anchorali fune	3.5	Cytharus	8. 35
Cordylus	8.30		
Coriandrum	10.27		
Corinthiorum ritus in creando			
duce	5.31		
Cornicula Socratis.	6. 46		
Cornix Marretis	6. 44		
Cornix procul à Parthenone	6.45		
Corona Davidis ex auro Moloch.			

D.

Ar.	11.31
Delphines Cærani	8.38
Delphini	8.40
Delphinus	8.36

INDEX.

Delphinus anchoris implicatus	8. 37	Echinus Laconis	8. 43
Delphinus semper mouetur	8. 39	Echinus marinus	8. 44
Demadis Athenæ	3. 29	Eicadastes pugnans in placentas	4. 31
Demetrii statuae in matulas con-		Electrum	11. 33
flatae	4. 24	Elephantum gemitus	7. 37
Democharis	4. 15	Elephantum hordeum	7. 38
Democriti Dij poena & benefi-		Elephantum lingua.	7. 39
cium	2. 2	Elephantum litteræ.	7. 40
Dexicreontis aqua	4. 29	Elephantum partus	7. 43
Dialecticæ descriptio	9. 24	Elephantum potus	7. 44
Dialis Religiones	5. 33	Elephantum Ptolomæi	7. 45
Diana Cyndias	2. 20	Elephantinus ager	10. 11
Diniæ cœlum terrenum	17	Elephantum adeps	7. 31
Diogenes Epicureus Sacerdos vir-		Elephantus	7. 29
tutis	4. 27	Elephantus Ajax	7. 32
Dionysius in aqua	11. 12	Elephantus Ajax honore spoliatus	
Dionysij columbæ	4. 23	moritur	7. 33
Dionysij filia.	4. 29	Elephantus caduco trunco inni-	
Dipsas	9. 26. & 27	xus	7. 34
Diradis sacerdos	3. 30	Elephantus draconem mortuus	
Dodecatheos	10. 31	occidit	7. 35
Domitiani cœna funebis	3. 31	Elephantus gemino corde	7. 36
Dorionis votum	4. 50	Elephantus ad Musicam	7. 41
Draco marinus	8. 41	Elephantorum purificatio	7. 46
Draco aues compescens	9. 28	Elephantorum olea	7. 42
Draco Cretensis	9. 29	Elephas ad aspectum Virginis mi-	
Draco necans Elephantum & vi-		tescit	7. 30
cissim à mortuo peremptus		Elias flamma enutritus	11. 35
9. 30		Ellebori 22. potiones bibit Eude-	
Draco à formicis consumptus		mus	7. 95
9. 31		Elisij Turcarum campi	1. 7
Dracones barbati.	9. 33	Enalli emersio	3. 32
Draconibus Indicis cœcum a tira-		Enydros resurrectio	8. 32
tum rete	9. 35	Ephesiorum edictum	5. 34
Draconis cor comedens	9. 32	Epicteti dictum graue	5. 73
Draconum mala gramina	6. 34	Epidotes leonem calcans	2. 22
Drynas	9. 36	Equa Phidolæ	7. 49
Dyndimenes simulachrum	2. 21	Equi Celtiberorum	7. 52
		Equi Volsilupi	7. 53
		Equites à balneo	5. 35
E.		Equus ab Antho superatus	6. 10
Echini partus	7. 48	Equus Pausonis	12. 19
Echinus	7. 47	Equus incitatus Caligulæ.	7. 59

INDEX.

Equus Theonis	12. 20	Formica crescens in Elephantum	
Equus lenæi	7. 51	9. 37	
Erixi ventosus pileus	4. 34	Formicæ Indorum auriferæ	9. 38
Eros & Anteros	2. 23	Fortuna principum aurea, sed mu-	
Euenius	4. 35	tatoria	2. 27
Eumenis venustus Apologus	3. 33	Fortuna viscata	2. 28
Eupheme Musarum nutrix	2. 24	Fortuna Seueri	2. 29
Eupompi dictum	3. 34	Fortuna Plutum gestans	2. 26
		Fortunæ obsequentis pullus Ser-	
		nus Tullius	2. 30
		Forum Areopagi	12. 23
		Fulmen Mithridati adulans	1. 19
		Fulvius Argentarius	4. 36

F.

F aber piscis	8. 28
Fanum mensis Pharnacis	12. 21
Fabriciani Venus	4. 37
Fabulinus Deus	2. 25
Fascen piscis	8. 46
Fauor Deus	2. 25
Felis Afra	7. 54
Felis in Crocoto	7. 55
Ficus	10. 32
Fistula Gracchi Rhetoris	12. 22
Fianni ventorum venditores	5. 36
Fœnum Græcum	10. 33
Fons Æsculapij	1. 28
Fons Alexandri	1. 30
Fons Christi	ibid.
Fons Cupidinis	1. 40
Fons Epiri	1. 41
Fons Indiæ aureus	1. 44
Fons Indiæ aureus & ferreus	1. 45
Fons Insulæ saxosæ	1. 46
Fons Sardinæ solifuga remedium	
1. 55	
Fons Siculus	1. 57
Fons Solis	1. 61
Fons Virginis balsamum vege-	
tans	1. 65
Fons Vmbriæ	1. 67
Fontes Fortunatarum insularum	
Antistrophii	1. 47
Fontes Oblivionis & memoriæ ad	
Orchomenon	1. 51
Fonticulus Gelopum	9. 8
Fontinalia	5. 37

G.

G Agates in aqua	11. 34
Gallorum Soldurij	5. 38
Gallus	1. 42
Gallus Leonis & Basilisci timor	
5. 57	
Gallus Methonensis vites suo	
cruore expians	5. 58
Gemmæ rationalis	11. 14
Gerardi vultus in Beata Virgine.	
5. 70	
Gladius Caroli Magni	12. 24
Glaucus piscis	8. 47
Glaucus victor ab aratro	3. 35
Glossa petra	11. 35
Glottis	6. 59
Gnides amnis	1. 43
Gonia petra aquam & ighem fun-	
dens	1. 36
Gothorum mos	5. 39
Gothorum regalis mensa	5. 40
Gracculus	6. 60
Græcorum ritus in <i>Segmela</i> .	5. 41
Granadilla	10. 34
Grues	6. 62
Grus cum lapillo	6. 61
Gruum penna	6. 63
Gulo	7. 56
Gymnosophistæ ad Solem	5. 42
H.	

INDEX.

H.

H Alciones	4.4
Haſta Conſtantini erecta in	
Crucem	12. 15
Harpacte Senecæ	4. 38
Hecatoncephalos	10. 36
Helena Zeuxidis	2. 3
Helenium	10. 35
Heliconis fertilitas.	1. 69
Heliodromus	6. 64
Heliogabali conuiuium	4. 39
Hemerocallis flos	9. 53
Henrici Magni apophthegmata.	
5. 32	
Henrici Imperatoris admirabilis	
manſuetudo	8. 9
Hephæſtionis os ſigillatum.	3. 36
Herba Sabina	19. 37
Herba uiua	10. 38. & 39
Hercules Muſagetes	2. 31
Herculis ara Didymæa.	2. 32
Herculis claua canes fugans	2. 33
Herculis pomum	2. 34
Herinacei vrinam tabificam red-	
dunt in extremo diſcrimine	
7. 38	
Herinaceus	7. 57
Hexeconthalithos	11. 37
Himeraus	1. 49
Horologium Caroli Quinti in an-	
nulo	11. 98
Hippomachi virga	3. 37
Hipponeæ corollæ	5. 43
Hirundines Volaterrani Cecinæ	
6. 65	
Hirundinum murus ſiue Cheli-	
donius	6. 66
Homerus melle alitur, & nouem	
voces auium edit	11. 35
Hominiſ cor	3. 3
Hominiſ manus Deo dicata	3. 6
Horti Tantalii	10. 39

Hyacinthus inter ignes illaſus

9. 60

Hyacinthus	11. 38
Hyania	11. 39
Hyana	7. 59
Hyana	7. 60
Hyſtrix Ludouici	7. 61

I.

I Aſpis	11. 40
Iberi Nyctoblepæ	5. 44
Ibericarum Zona	5. 45
Ibidis nidus in palmis	6. 68
Ibis	6. 67
Ibis infeſta ſerpentibus	6. 68
Icarus Agarenuſ	4. 51
Ichneumon	9. 39
Ignis diuinitatis & potentiaſ ſym-	
bolum	1. 10
Ignis Mithræ præuius Regum	
1. 22	
Ignis regiaſ maiſtatis imago	1. 2
Ignis flaminis dialiſ	1. 23
Imago Antigoni	12. 26
Imago Demi Zeuxidiſ	12. 27
Imago Helenæ	12. 28
Imago perdicis ad Satyrum Pro-	
togeniſ	12. 29
Imago Terpſiſtheæ	12. 30
Imago Virginis inter lilia	12. 31
Incorruptum	7. 1
Indi auriti	5. 47
Indi ob Phraotæ regiſ reditum ac-	
cenſiſ ex ara ſoliſ facibuſ ob-	
uiam procedunt	1. 12
Indorum anchora aurea.	5. 48
Indorum dolia	5. 49
Induſ parentum cinereſ in pro-	
prio capite ſepeliens	3. 38
Infans matriſ vterum repetens	3. 1
Infans Raſcatinuſ in vtero plo-	
rantiſ	3. 2
Ioueſ Spartani adorati	2. 36

Nnnn

INDEX.

Iouis Olympij cachinnus	4. 6	Lapis Sicyonius	11. 11
Iridis fructus	10. 4	Lapis Solis	11. 12
Isis mammosa	2. 35	Lapis Σαρκεντις.	11. 13
Ithomatae Iouis signum	2. 20	Larus	6. 69
Iudicum imagines sine manibus		Latona Deliaea	2. 50
5. 50		Laurea æstris inimica	10. 42
Iuno Moneta	2. 37	Laurea Cyzici	ibid.
Iuno Acræa	7. 23	Lenæi equus	7. 51
Iunonis Argiæ & Dianæ Ætoli- cæ lucus feras mansuefaciens.		Leo captivus à lepore	8. 64
1. 78		Leo ad crucem stratus	7. 66
Iunonis ara cinericia	2. 38	Leo se flagellans	7. 68
Iuppiter Arietinus	2. 39	Leo Hermiæ	7. 69
Iuppiter consiliarius	41. 2	Leo simiam vorans	7. 31
Iuppiter centumpeda & Tigillus		Leonis & canis colloquium.	5. 29
2. 42		Leonis educatio	7. 6
Iuppiter Cretensis	2. 43	Leonis cauda ἀγκύρα.	7. 66
Iuppiter Custos	2. 47	Leonis oculus	7. 72
Iuppiter Musarum abactor	2. 44	Leones Megarensium	7. 70
Iuppiter pingens centaurus in nu- bibus	2. 45	Leonum Catuli	7. 65
Iuppiter Phidiæ & Iuppiter Ho- mericus	2. 46	Lepus dono datus in ignavia	
Iuppiter Menecrates	4. 40	Symbolum	7. 75
Iustiniani stragula feralis in qua mors ludit inter triumphos.	3. 39	Leucas petra	11. 41
Iustitiæ nummus	2. 48	Leucion	10. 44
Ixionij amici Heliogabali	4. 41	Leucophyllus	10. 45
		Lignum parebum	10. 46
		Lilia inter carduos	10. 47
		Liparia	11. 42
		Locustæ Cyrenicæ	9. 48
		Locustarum vox	9. 49
		Lophis	9. 72
		Lucerna Callimachi	4. 61
		Lucerna piscis	8. 48
		Luerius	3. 41
		Luna crescens ortus spectat	1. 15
		Luna piscis	8. 5
		Lunæ simulachrum cur accipitris capite	1. 13
		Lunus Deus apud Carras	ibid.
		Lupinum	10. 48
		Luscinia Epulonem suum discru- ciat	6. 70
		Luscinia Stesichori	6. 71
		Luscinia cor quid conferat.	6. 72
		Luscinia Orphei	6. 78

L.

Lacharis fuga	3. 40
Lacus Polycriti	1. 52
Lamiæ oculi	2. 49
Lampades Imperatoribus & Pa- triarchæ prælatæ	1. 21
Lampas ad ranas	8. 77
Lapis πανόλυπος	9. 11
Lapis annuli in quo casus Phaë- tontis expressus	11. 8
Lapis Phœnicum naturali Solis imagine impressus	11. 9
Lapis fatuarum	11. 10
Lapis pietatis	ibid.

INDEX.

Lusæ piscis	8. 5	Mercurius Vialis	2. 52
Lupi ad pyram capti	7. 77	Merops	6. 47
Lupi Maotidis paludis	7. 76	Methe Pausiæ	2. 53
Lupus ad Squillam	7. 74	Methodij pictura	3. 42
Lupus Venetus	7. 75	Mexicanæ victimæ	5. 54
Lycæna mons umbrarum expers		Midæ ara	2. 13
1. 79		Milo	3. 43
Lychnis	11. 43	Milo lycæi columnam sustinens.	
Lychnopopœia	5. 51	3. 44	
Lychnulus Epicteti	12. 32	Milui nuncij veris adorati	6. 75
Lyci Dæmonis clientes	2. 51	Milvus Ioui sacra non tangit	6. 76
Lyra Timothei	12. 33	Minerua Anemotis	2. 54
Lyfimachus cælum hasta feriens		Minerua Phidiæ	2. 55
4. 42		Minerua Saitana	2. 56
		Minyas	4. 46
		Misericordiæ ara inter gladiato-	
		rum spectacula	2. 62
		Mithridates inter belluarum sa-	
		tellitium dormiens	4. 47
		Modius Indorum	12. 55
		Mogoris regis magistratus	3. 47
		Momi Taurus	2. 58
		Momus	2. 57
		Monoceros in sinu virginis	7. 81
		Monocerotis cornu	7. 82
		Monocodiata siue avis paradisia-	
		ca	6. 78
		Monomachi exagitantur	9. 63
		Mons aureus Pompeij	11. 3
		Morionis prudens dictum	3. 45
		Morpho	2. 59
		Moses Ibides defert	6. 67
		Mosis Abbatis prudens factum	
		3. 46	
		Mulier formosa alteram fœdam	
		trahens quid significet	2. 61
		Mullus Gregalis	8. 50
		Mulus Atheniensis	7. 83
		Mundi status Ethica pictura.	1. 3
		Mundus Dei imago	1. 1
		Mundus Dei liber & tabula	1. 2
		Muræna	8. 51
		Murænæ acetum	8. 52
		Muræna Crassi	8. 53

INDEX

Mures Heracleæ 7.85
Mures Megarensium 7.86
Murium cornigerorum fabula.

4.13
Mus albus Armenius 7.84
Musca septennis 9.40
Musca in cinere 9.41
Musca in Olympiis nulla 9.42
Musca Traiani 9.43
Mustella rutam deuorans 7.87
Mustellæ cauda 9.44
Mycerini noctes 4.48
Myndan 11.46
Myoxus 9.45
Myrmicoleon 9.46. & 47

N.

Nafamones quomodo oracula captabant 3.38
Nauis Salamina 12.39
Nemesis Marathonica 2.64
Nepenthes 9.11
Nerites 8.54
Neronis calix 4.49
Neronis copæ 4.50
Neronis Icarus 4.51
Neronis piscatio 4.52
Nerue fulmen 1.18
Neurorum vita 5.55
Nice Atheniensium inuolucris. 2.65

Nicesias Alexandri 4.53
Nihil ad Alexandrum Paridis lyra 12.36
Nilus 1.50
Noctua 6.79
Noctua ouis Ciconiæ incubans. 6.80
Noctuæ ouum 6.81
Nomadum opulentia, poculum, & gladius 4.23

O.

Oliua Byzantina 10.51
Oliua Pygmalionis aurea. 11.4
Onesili apes 3.48
Onabatis 5.56
Onocentauræ 7.88
Onyx fabri dictatoris 11.47
Opalus 11.48
Ophiogenes seu Hexagon inter serpentes illæsus 9.50
Oraculum de inauribus 12.2
Orcynus 8.55
Oromazæ ouum 2.96
Orphei sudor 3.49
Oscophoria Thesei 5.57
Ostridis cultorum. 2.67
Ostridis imago 2.69
Ostridis effigies 2.68
Ossa mortuorum pro nummis 12.38
Ossifraga 6.82
Ostrea ad vnguentum 8.56
Ostreï sanies in margaritam 8.57
Otacoustæ delatores 5.47
Otis ad canes 6.83
Oues Erycinæ Veneris 7.89

P.

Pacuij funeratio 4.54
Pagurus 8.58
Palma 10.52. & 53
Palma Augusti 10.54
Palma Persei 10.55
Palma à ranis obsessa 10.56
Palma Syrgos aut Margaris 10.57
Palmarum subuersio 10.58
Panis fœderis 10.79
Pancæborum reges 5.58
Pantarba 11.49

INDEX.

Panthera	7. 90	Philippi Aster	4. 55
Panthera Arfacœ	7. 91	Philippi calix	3. 52
Panthera amor	7. 92	Philippi placenta	3. 53
Panthera & Hyenæ odium	7. 93	Philippi venatio	4. 56
Papauer lapidiferum	8. 3	Philoxenus	4. 57
Papilionum venatio	9. 51	Phriza	10. 60
Paradisiaca auis	6. 78	Phryne Delphica	4. 58
Parthenon templum Mineræ		Phrynes ambitio	10. 42
6. 45		Phrynes acumen	3. 55
Parthorum regis mensa	5. 59	Physæ iecur	8. 63
Passerculus Areopagitæ	6. 84	Physalus	8. 64
Pastinacæ aculeus	8. 59	Pica	6. 94
Pastinacæ fatum	8. 60	Picæ vox	6. 95
Pauonis linum	6. 85	Picturæ Zeuxidis	12. 41
Pauonis fluuiatilis cauda	8. 61	Pictura equi	12. 40
Paupertatis & industriæ ara	2. 74	Picus Martius	6. 97
Paulicape	12. 39	Pigritia animal	7. 96
Pausia & Glyceræ certamen	3. 50	Pinna & cancri societas	8. 65
Pausilypos lapis	11. 49	Pinnoteræ	8. 66
Pecora Indiæ melleo succo saginata	7. 94	Piscator caluariam sepeliens thesaurum reperit	7. 75
Pecora Pontica ad Absynthium		Pisces glaciales	8. 3
7. 95		Pisces andocides	8. 2
Pedunculus	8. 62	Pisciculus maris Indici	8. 6
Pelecanus	8. 86	Piscis Noruegiæ Gulo	8. 7
Pelecanus	6. 87	Piscis imperij maris symbolum	
Pelecanus inter conchas	6. 88	8. 1	
Pelecanus ad ignem	6. 89	Pisidæ	5. 64
Perdices Paphlagonum	6. 92	Pithogegia	5. 65
Perdicum pulli	6. 43	Pixides Atheniensium vnguentariorum	12. 42
Perdix ad casses	6. 91	Platalea	6. 98. & 6. 96
Perfarum mos de subulcis	5. 60	Platani Themistoclis	10. 62
Perfarum Oxygala	5. 61	Platanus Xerxis	10. 61
Perfarum sacrificium	5. 62	Platanus Cretæ	10. 11
Perseæ	10. 59	Plutus in Irenes gremio	2. 71
Persici montes	1. 71	Pluuiæ aurea	11. 26
Pes ligneus in aurea crepida	4. 79	Pluuiæ ferrea	ibid.
ex Phalangis risus	9. 52	Pluuiæ sanguinea	ibid.
Phalerei vomica	3. 51	Pneumon	8. 67
Pheneatarum petroma	5. 63	Poculum corneum Indorum.	12.
Phengites seu Domitian iporticus	11. 50	43.	
Phidolæ aqua	7. 49	Pocula ex Taxo	12. 44
Philadelphi lapides	3. 60	Polydamas saxi ruinam exci-	
		Nnnn iij	

INDEX

piens	4. 59
Polypercontis stratagema	3. 56
Polypus	8. 68. & 69
Polypi ad concham	8. 71
Polypodis caput	8. 70
Poma Narsetis	10. 64
Pompilus	8. 72
Pomum aureum Fenellæ	11. 5
Pomum Cachi	10. 63
Pomum Henrici aureum	11. 6
Ponti Ephemeria	9. 53
Potestas ad imum demissa	12. 66
Populus alba ad vsum sacrorum	10. 65
Porticus Peptaphonos	12. 45
Præster	9. 54
Praxidicæ	2. 72
Procrustes	4. 60
Protogenis morosa opera	4. 61
Psauon siue Annon	4. 62
Psittacorum cautio	6. 101
Psittacus Basilij	6. 99
Psittacus senex	6. 100
Psilli inter serpentes	5. 66
Ptolomæi camelus niger	4. 63
Pulegium	10. 66
Pulex in catena aurea	9. 55
Purpura	8. 73
Puteus Nili imago	11. 58
Pyragmus ex Methodio	10. 67
Pyramis	12. 46
pyralis	9. 56
pyraustæ interitus	9. 57
pyrigoni	9. 58
pyrites equitum velleris aurei.	11. 51.
Pythagoræorum cenotaphia	5. 67
pythæ mensa aurea	11. 2

Q.

QVadrangulus	12. 47
Quercus Thurina	10. 11

R.

R Ana contra Hydrum clau-	
mans	8. 74
Rana piscatrix	8. 75
Rana Mœcenatis	8. 76
Ranæ Solis nuptias execrantes.	5. 8
Rhetorum Hermæ	12. 5
Roberti Ducis Normaniæ Stra-	
tagema	3. 58
Rododaphne	10. 68
Romuli manipuli	3. 59
Rorariæ	10. 69
Rota	12. 48
Rubetæ Ranæ	9. 59
Rubi sententia	9. 57
Rubi apologus	10. 70
Rugiani ab equo consilium ca-	
piunt	5. 86

S.

S Abbatius fluuius Icon Sabba-	
thinae quietis	1. 53
Saccarum felicitas	5. 69
Sagaris Mariadynus	4. 64
Sagitta Abaridis	12. 49
Sal Agrigentinum	9. 74
Salamandra	9. 60
Salamandræ ortus	9. 61
Salmacis	1. 54
Sapphirus Mosis visione incisa	
	11. 52
Sapphirus carbunculi parēs	11. 53
Sardiorum muri	5. 71
Sardonix	11. 56
Sargi captura	8. 78
Saturni sacrificium	2. 74
Sauromatarum abstinentia	5. 72
Sauromatarum virgines	5. 73
Scaperda	5. 74
Scarabei	9. 62
Scari captura	8. 79
Scelerus Hippocratis	12. 59

INDEX.

Scorpiones in humido viribus de-		Simiæ Pardalis insultantes	7.102
fecti	9. 66	Simiæ ad viscū cæcutientes	7.104
Scorpiis onustus asellus	9. 67	Simiarum Indicarum piper	7. 105
Scorpionis cauda	9. 65	Similax	10. 73
Scorpionis affultus	9. 64	Similis quis?	8. 20
Scorpius & Crocodilus	9. 63	Sinitarum sacrum	5. 77
Sciluri fasciculi	3. 60	Simulachrum Dianæ Bupali &	
Σκόλοπες	8. 80	Anthermi	12. 51
Scopæ florentes	10. 71	Simulachra intacta	12. 52
Scopes	6. 102	Simulachra Silenorum	12. 54
Scori acumen	3. 61	Smaragdi Bactrianorum	11. 61
Scorti animalis consecratio	7. 97	Smaragdus	11. 60
Scyrus	11. 57	Sirenes spoliatae	2. 76
Scytale serpens	ibid.	Sirenes	8. 84
Seia fortuna	11. 5	Sistrum Scamandrinum	10. 74
Selemnus amnis	1. 56	Sol in Iosue monumento	1. 9
Selene herba	7. 42	Sol viatorem spoliat	8. 45
Selene Simonidis Magi	4. 65	Sol in naui	1. 8
Selenites	11. 58	Soli mel libatum	4. 15
Σελών.	1. 14	Solis sacrum	1. 11
Selene anchora	3. 62	Solis victima	1. 12
Semenda	6. 103	Solis virgæ	1. 10
Sepa anguis	9. 69	Sotades	4. 67
Sepia	7. 81	Spartanorum lancea	5. 78
Sepia ad saxum	8. 83	Spartanorum senatorū mos	5. 79
Sepiæ atramentum	8. 82	Speculum Achaïæ	12. 56
Septentrionalium ritus	5. 76	Speculum insularum fortunata-	
Serapion	3. 63	rum	12. 57
Serapis triceps	2. 75	Speculum Smyrnæ	12. 58
Serpens	9. 1	Sphinges Ægyptiæ	7. 107
Serpens vetustatem exuens in ri-		Sphinx Augusti	7. 106
ma	9. 4	Stasocratis Athos	4. 68
Serpentes Mesopotamiæ	9. 2	Stella	8. 85
Serpentes volatiles	9. 3	Stella Acephalus	1. 17
Serta Corolliarum	10. 72	Stella Maiorum insigne stellato-	
Sibaris	1. 59	rum Equitum	1. 16
Sicli sanctuarij	11. 69	Stella Pertinacis	ibid.
Sides	1. 58	Stellio	9. 70
Silias	1. 60	Struthiocameli oua	1. 106
Simia	7. 98	Struthionis oua	6. 104
Simia capta per vinum	7. 99	Struthionum aspectus	6. 105
Simia nutrix	7. 100	Stygis aqua mortifera, solum	
Simia ad speculum	7. 103	Asini Scythici cornu non lædit.	
Simiæ Indice deus adoratus	7. 101		1. 62

INDEX.

Suada & violentia Themistoclis.		cælo mouentur	4. 78
2. 77		Theombrotion	10. 76
Sulmonensis aqua	1. 63	Theophylactus Hyppomanes Sa-	
Sus Salminenfium	7. 109	cerdos impius	4. 70
Sufides	5. 80	Thermutis	9. 73
Sibariæ gallos & malleos non fe-		Theudites	8. 88
runt	5. 81	Thomyridis factum	4. 71
Synodites	11. 9	Thrasidulus lapis	9. 47. & 11. 54
Syphones Niliaci	12. 55	Thymallus piscis captus à culice	
Syrea, Dea	2. 3	8. 86	
Sytris anguipes	9. 71	Thrasillus	4. 72
		Thronus Leucophrynes	12. 65
		Thurifera regionis indicia	5. 83
		Thusca tibia in suppliciis	5. 84
		Thymum Atticum vernans in af-	
		flatu maris	10. 77
		Thynnus	8. 42
		Tigres Basilie	7. 111
		Tigris ad tympana	7. 112
		Tigris nascens	7. 113
		Tigris vitreo speculo delusa	7. 154
		Tilia	10. 78
		Timothei rete	3. 69
		Timothei tempestas	4. 73
		Titinthiorum sacrum	5. 85
		Tocca	6. 107
		Triophthalmos	11. 62
		Triremis Agrigentina	4. 74
		Trochilus in faucibus Crocodili	
		illatus	6. 108
		Trocta	8. 89
		Troglodytarum lacus	1. 64
		Trophonij oraculum	2. 78
		Tuba Phinees	12. 67
		Tulippa ad Solem	10. 78
		Tumulus Sardanapali	12. 68
		Turca	11. 54
		Turris Sapientum	12. 69
		Tuditanorum argentea praeſepia.	
		11. 7	
		Typhonis imago	2. 79
		Tzangiae Imperatorum	12. 68
			V.
T Abula Niconis	12. 59		
Tabula Theodosij	12. 60		
Tabula Timantis	12. 61		
Tamendox	7. 108		
Tarandus	7. 10		
Tauri fabula	4. 17		
Taurorum regum mos	5. 82		
Taurus in Ægypto cuius cauda			
cum Luna videtur crescere &			
minui	11. 58		
Taxus	7. 84		
Thamur	9. 72		
Theſſera iuxta Menadem	12. 63		
Teleſilla Pharmacum	3. 64		
Telum Cupidinis in Dianæ tem-			
plo pendens in vacuo	1. 38		
Telyphones	10. 75		
Templum Apollinis ex plumis			
inchoatum	12. 62		
Testudo vult fieri volucris	4. 51		
Testudo marina	8. 87		
Theagenes	3. 65		
Theatrum Pompeij	12. 64		
Thebanorum trophaum areum			
reprehenditur	4. 76		
Themelis nobile exemplum	4. 69		
Themistoclis Apologus	3. 66		
Themistoclis Hydrophoria	3. 67		
Themistoclis iudicium	9. 68		
Theologi Græci nimis curiosi de			

INDEX.

V.

V aleria dentata	4. 77
Vasculum intemeratum.	12
Vas cinerum	5. 4
Vas Echinus	12. 70
Ventorum sonitus	1. 24
Venus auerrunca	2. 80
Venus calua	2. 81
Venus cum pectine	ibid.
Venus Cnida	2. 82
Venus Corinthiorum	2. 83
Venus nigella	2. 84
Venus Phidia	2. 85
Venus Scopæ	2. 86
Venus Sepulchralis	5. 3
Veritas Sappherina Ægyptiorum	11. 55
Vespa in aceto	9. 74
Vespa venenatus aculeus	9. 75
Victima Iunonis coniugalis	5. 86
Virgo aqua	1. 66
Viscum Gallorum	10. 79
Visnus	3. 70
Vitiorum interitus	5. 87
Vitrum ab Hydrargyro intactum	11. 63

Vnguentum nuptiæ Indorum 12.

72

Vnio ex aqua & fulgure	11. 64
Vr Chaldaeorum	1. 20
Vranoscopus	8. 90
Vrbs Eusebes	12. 73
Vrbs machimos	12. 74
Vrba φιλosophία.	7. 105
Vrsus ad aluearia obtritrus	7. 116
Vrsus latens	7. 117
Vrbs Marones	12. 75
Vrna Beli	12. 76
Vulpes canis vocem fingens	7. 118
Vulpes ad Erinaceos	7. 119
Vultur ad odores	6. 109
Vultures vento facti.	6. 110

X.

X Aqua. 10. 81

Z.

Z Abulus.	2. 87
Zephyrus ad odores.	1. 25
Zopyron	9. 76
Zoroastres ab astris incensus.	4. 78.

FINIS.

0000

INDEX MORALIS IN POLYHISTOREM SYMBOLICVM.

Prior numerus librum ; secundus Symbolum significat.

A.

Bstinentia sancto-
rum per Iouis
aquilam. 6. 21	Adulatio illustrium personarum
vel milites ignaui per Cartha-
ginem placentam 12. 13
Aduersa augēt vir-
tutem, per fœ-
num Græcum. 10. 33. & per Ga-
gatem in aqua 1. 34. Vide vir-
tus in aduersis.	Æmulationis vis per Elephantum
Aiace[m] mortuum post hono-
rem ereptum 7. 33
Adulatorum impudentia per Ana-
xandrum 4. 4	Agelastus per Ægocephalum. 6. 3
Adulatorum ineptiæ per Nice-
siam Alexandri 4. 53	Aleatores Zabulo sacrificantes
2. 87
Adulatio impudens per Stasige-
ratis Athon. 4. 68	Alexipharmacum præstantissi-
mum 12. 43
Adulatio turpis & seruilis per
Climacides 5. 29	Amantium iræ per castellum Tau-
risinense 2. 114
Adulatores per coruos albos
Islandiæ 6. 50	Ambitiosi & Cenodoxi cum Lu-
na comparatio. 7. 10. & cum
abiete 9. 57
Adulterij detestatio per Venerem
auerruncam 2. 80	Ambitio punita 7. 50
Ægyptiorum acclamatio in sa-
cris 1. 1	Ambitio opimorum sacerdotio-
rum periculosa per Anachore-
tæ prudens factum 3. 12
Adulatores regunt vitia 12. 26	Ambitio per Pyraustæ interitum.
9. 57
	Ambitio per Neronis Icarum 4. 51
	& per Similacem 10. 75
	Amicitia 2. 11

INDEX

- Amicitia fidelis per Gallorum
Soldurios 5. 38 & per Turcam
11. 54
- Amici aures regum, per Tauro-
rum regum morem 5. 82
- Amici improbi per Pantheræ
amorem 7. 92
- Amicitia opportuna per Casias
aues 6. 31
- Amicitia inuiolabilis per palmas
Syagri & Margarides 10. 57
- Amor cæcus vitiorum per Pan-
theræ amorem 7. 29
- Amor cælestis per fontem Cupi-
dinis 1. 40
- Amor paternus per Vrsæ φιλοσο-
φίας. 7. 115
- Amores celeriter deflorescunt.
1. 48
- Amor impurus rixarum semen
per Helenium 10. 35
- Amoris conciliatrix virtus per
Hecatoncephalum 10. 36
- Amor fortunæ mancipium per
Cupidinem Agyrensem 2. 17
- Amor stultus rerum creatarum
per platanum Xerxis 10. 61
- Amor vitium & morbus naturæ.
2. 17
- Amoris remedium per Leucadem
petram 11. 41
- Amor omnia vincens per Cupi-
dinem κεραυνοφόρον. 2. 18
- Amor Dei necessarius per Cupi-
dinem porci & paupertatis fi-
lium 2. 19
- Amor mundi per Neritem 8. 54
- Amor cælestis & terrenus per
Erotem & Anterotem 2. 23
- Amoris veri vis inextinguibilis
per Stellam 8. 85
- Amor pudore & verecundia ple-
nus per nigellam Venerem 1. 84
- Amor coniugum per victimam
Iunonis coniugalem 5. 86
- Amoris sympathia per Pysæ iecur
8. 63
- Amoris coniugalis insigne exem-
plum 6. 5
- Amor sui per simiam ad speculum
7. 103
- Amor sobolis per Pelecanum.
6. 86 & per serpentem 9. 1 &
per aquilæ οἰοσσερίαν. 6. 86 &
per Delphinos 8. 40 & per
Glaucum 8. 47
- Amor Dei non purus per Paphla-
gonum perdices 6. 92
- Amor clausa recludens per Picum
Martium 6. 97
- Anima Deo penitus adhærescens
per Synoditem 11. 59
- Animæ fibula pulchritudo 2. 76
- Animus gratus per aquilam mes-
soris 6. 24 & per aquilam Se-
sti 6. 24 & per draconem Cre-
tensem 9. 29
- Animus nihil sine anima 5. 18
- Antiquæ leges seruandæ per Cni-
dorum oraculum 5. 30
- Antiquorum honor per Themi-
stoclis Apologum 3. 66
- Apelleianorum hæresis per Zo-
phyron 9. 76
- Apostasis mors animæ per ceno-
taphia Pythagoræorum 5. 67
- Apostoli per lucernam piscem
8. 48
- Appetitus dominatus per Rugia-
nos ab equo consilium capien-
tes ἀφροσύνη. 5. 68
- Aquila suis pennis confixa quid
significet 6. 47
- Arcana principum per Sphingem
Augusti 7. 106
- Arcanum regum silentio cōstrin-
gendum per Hephestionis os si-
gillatum 3. 36 & per ranam
O o o o ij

INDEX.

Mœcenatis 8. 76
 Arrogantia per Æginetarium se-
 pulchrum 5. 1
 Asper ad monita per Albanem.
 7. 2
 Avaritia per Caligula acervos au-
 reos. 4. 14. & per dipsadem. 9.
 26. & per Belivram 12. 76
 Avari per Aloadas 2. 8. & per
 Aeneas 5. 13. & formicas In-
 doium auríferas 9. 38
 Avari mores ex Phædro 5. 13
 Avaritia punita per marsupium à
 miluo raptum 6. 77
 Avarus dives per corvum Sina-
 rum venatorem 6. 48
 Avarus cumulat bona quibus non
 vitur per selem Afram 7. 54
 Auditor imperitus & indoctus per
 Antheam ad Musicam 4. 7
 Aulicæ vitæ lubrica conditio per
 amicos Ixioneos Heliogabali.
 4. 41
 Aulicorum vitæ per Scaperdam.
 5. 75
 Aura popularis per Finnos vento-
 rum venditores 5. 3
 Aures parvæ simiales designant,
 magnæ asininos ex Arist. 5. 47
 Aurium sensus regendus doctrina
 per Amphoridem Xenocratis.
 12. 2
 Austeritas salutaris per Mustel-
 lam rutam deuorantem. 7. 87
 & per aues communitas. 6. 36
 Auxilium Diuinum in re perple-
 xa 12. 59
 Auxilium Diuinum per Iouem
 custodem 2. 47
 Auxilium mutuum per Mercu-
 rium Dialem 2. 52
 Auxilium ab alto per Minervam
 Anemotidem 2. 54
 Auxilium insperatum per aquilam

lam Tilgami 6. 26, & per aquilam
 Valeriæ lupercæ 6. 27

B.

Bacchanalia & choreæ per Sa-
 turni sacrificium 2. 74
 Bacchanaliorum exagitatio. ibid.
 Baptismo Dæmones expugnati
 per Scorpiones in humido vi-
 ribus defectos 9. 66
 Baptismus Christi per Monoce-
 rotis cornu 7. 82
 Beatitudinis pignora per pomum
 Narsetis. 10. 64
 Beatitudinis species ex præsentibus
 bonis cōiecta per calceum
 Rhodopes ex quo formam rex
 Egyptiorum Virginis coniecit.
 12. 12
 Beatitudo cœlestis bello & labo-
 ribus comparanda per montes
 Perficos 1. 71
 Barbæ promissio arrogans per
 dracones barbatos 9. 33
 Beatitudo post fata, per fontem
 Indiæ aureum. 1. 44
 Beatitudinis umbra in rebus crea-
 tis per Athenas Demadis 3. 29
 Beatitudo post laborem per 12. re-
 gum pyramidem 12. 46
 Beneficentia & charitas per cul-
 tores Osiridis 2. 68
 Beneficentia 5. 41
 Beneficiis ferocia mansuefacta
 per Throchilum in faucibus
 Crocodili illæsum 6. 108
 Bona malis permixta per Polypo-
 dis caput 8. 70
 Bonum syncerum per ovum Oro-
 mazæ 2. 66
 Bona sine labore per mensas Iar-
 chæ 12. 34
 Bona parva sine labore per simia-
 rum Indicorum piper 7. 105

INDEX.

Bonitas & mansuetudo per fasten
piscem 8. 46

C.

Cædis symbolum per lapi-
dem Sicyonium. 11. 11

Calumnia per Valeriam denta-
tam 4. 77 & per Pastinacæ
aculeum 8. 59

Calumnia & mendacium per spe-
culum Smyrnæ 12. 58

Calumniæ pictura 7. 28

Calumniator per Cynocephalum
7. 28

Calumniatores puniti per suem
Salaminiensium 7. 109

Calumniatores obliqui per boues
Neuricos 7. 18

Calumniatorum libri per Sepiæ
atramentum 8. 82

Calumniatores repressi per Au-
gustum puerum ramis silen-
tium imponentem 3. 20. & per
mustellæ caudam 9. 44. & per
mures Heracleæ. 7. 85. & per
lampadem ad ranas 8. 77

Calumniatores per clientes Lyci
demonis 2. 51

Calliditas per Troctam 8. 89

Calliditas elusa per Polypum ad
concham 8. 71

Calliditas duorum per Pinnæ &
Cancris societatem 8. 65

Calliditas alieno periculo sibi cō-
modum quærēs per siniam 7. 98

Calliditas veteratorum per Vul-
pem ad Erinaceos. 7. 119

Castitas dilecta Deo 11. 31

Castitas intacta per herbam vi-
uam 10. 38

Castitas per imperatoriā imaginē
non violādam 5. 46 & per mu-
rem album Armenium 7. 84 &
per arborem ἀγρόν. 10. 3. & per
elephantū. 7. 29. & per Baby-

lonios muros 12. 10. & per telū
cupidinis in templo Dianæ 1. 38

Castitatis illustratio per Diradis
sacerdotem 3. 30

Castitas coniugalis per Ætneum
piscem 3. 30

Castitas violata per oliuam à ca-
pra tactam 7. 25

Castitas à fūco & vnguentis alie-
na per apes vnguentis infestas
9. 6. & per Amiantum. 11. 20

Castitas Deo grata per elephan-
torum purificationem 7. 46

Castitas ante martyrium, ingens
martyrium 11. 20

Casus repentini mortalium per
calicem Neronis 4. 49

Cautio in vita humana per canem
ad Nilum 7. 21

Cautio & prouidentia pastorum
per cautionem psittacorum. 6. 101

Cenodoxi per Astomos 4. 11. &
per Thymallum piscem ca-
ptum à culice 8. 86

Certamen Rhetoricum per ca-
stellum Taurisfinense 12. 14

Charitas in patriam per Cyppi
cornua 3. 25. & per Pyralim.
9. 56. & per Pyrigonos 9. 58

Charitas per Ossifragam. 6. 82. &
per Cytharam 8. 35

Charitas in suos per Erinaceum.
7. 57

Charitas præceptorum in disci-
pulos ibid.

Choreæ fugiendæ per Scopas. 6.
112.

Christi passio per Granadillam.
10. 34

Christi sanguis per motiones fa-
nans per Selenam amnem. 1. 56

Christi Baptismus per cornu Mo-
nocerotis 7. 82

Christi crux principatus. 7. 86

INDEX.

- Christi passio Dæmonis terror
per leonem ad crucem stratum 7. 66
- Christi natiuitatis emblema 7. 81
- Christi præsentia per Anthiam sacrum piscem 8. 15
- Christi natalis per Ægyptiorum Sairei 5. 6
- Christus in morte mortis victor
per Trochilum in faucibus
Crocodili illæsum 6. 108
- Christus Soter per agnum Tanagraum 7. 1
- Circumcisio per balsamum 10. 19
- Clamor inutilis per ranam contra
hydrum clamantem 8. 74
- Clementia 11. 25
- Clementia per Antonini & Neruæ fulmen 9. 58 & per Basiliscum 10. 21
- Clementia Principes decet 1. 26
- Clementia Dei & ira per Basiliscum Ægyptiorum 1. 85
- Cælum mens sapientis 1. 6
- Cognitio sui 4. 38
- Cognitio sui per speculum Achix 12. 56
- Collegium nobile per Clitorem
fluum 1. 39 & per Academiam Promethei 12. 1
- Commodum maiori damno comparatum per Neronis piscationem 4. 52
- Conatus irritus per Pelicanum ad
ignem 6. 89 & per Architæ columbam 12. 8
- Concionum & orationum neglectus per citharædum Iassiorum 4. 22
- Conscientiæ malæ metus continuus per Aricinæ Dianæ aram. 9. 10
- Conscientiæ stimulus ex innocentium oppressione per luscianam epulonem suam discruciantem 6. 70
- Constantia per gruū pennam 6. 63
& per Salamandram 9. 60. & per lapidem Phœnicum naturali solis imagine inpressum. 11. 9
- Consuetudinis vis per Himerum 1. 49. & per Tiryinthiorum sacrum 5. 85. & per pecora Pontica ad absynthium. 7. 95
- Contemplatio per Gymnosopistas ad Solem 5. 4. & per Apodem 6. 78
- Contraria ex eodem per Antistrophon arborem 10. 4
- Conuersationis vis per animalculam Phædonis 9. 5 & per lapidem solis. 11. 12
- Cordis humani prudentia per Chrysaconion 11. 28
- Creaturis bene vtendum 1. 41
- Critici censores per momum 2. 54
- Cruciatu corporis voluntarius
per leonem se flagellantem. 7. 86
- Crucis victoria per Crocodilum
ad palmam religatum 8. 32
- Crucis lignum per Antistrophon
arborem. 10. 4
- Crux per arundinem ranarum
Ægyptiarum hydro superiorem 9. 15
- Cupiditates diuicia sunt ἀνδραγαθία
ex Ph. 8. 17
- Cupiditatum moderatio per cor
in anchorali fune 3. 5
- Cupiditas rationis domina per
Sufides 5. 80
- Cupiditas mortifera per lupos ad
pyram captos 7. 77
- Cupido cœlestis 1. 40
- Cupido pro Ioue 2. 18
- Curationis medicæ symbolum

INDEX.

per columbas gemmis picturatas ad idolum Veneris 6. 42
 Curiositas & vanitas scientiarum punita per Thomyridem 4. 71
 Custodia recti per Arurophylacem 11. 24

D.

Dæmon peccatores capiens per aquilam Stellarem taurum venantem 6. 25
 Dæmones per serpentes volatiles 9. 3
 Dæmonis terror Christi passio per leonem ad crucem stratum 7. 66
 Dæmonis insidiæ per Scorpionis assultum 9. 64
 Dæmonis calliditas per Perdicem 8. 90
 Damno alieno sapere per Graculum 6. 60
 Deformis facundus per Toccam 1. 107
 Dei definitio ex Pyth. 1. 1
 Dei canticum mundus 1. 2
 Dei prouidentia per Solem in nauui 1. 8
 Dei maiestatis occulta per ventorum sonitum 1. 24
 Dei natura per lacum Polycriti. 1. 52
 Dei beneficentia per Isidem mammosam 2. 35
 Deorum præsens numen si sit prudentia 4. 13
 Deus mundus exemplaria ex Pyth. 1. 1
 Deus fons & caput operis per Lunæ simulacrum accipitris capite 1. 13
 Deus venti nomine designatus 1. 24
 Deus omnis harmoniæ operum præses 1. 13

Deus humani ingenij modulo non restringendus 12. 35
 Delectus rerum & doctrinæ per Platalcam 6. 98
 Delicias periculis comparare per Antapodosin ex nefario & ridiculo Assassinatorum paradiso 1. 75
 Desidia turpis 5. 22
 Dialecticus per culicem. 9. 24
 Diligentia per Delphinum semper semouentem. 8. 39
 Discipulus magistrorum depeculator per corniculam Socratis 6. 46
 Discipulorum infrequentia castigata per Asin Epei tributum. 7. 15
 Discordia concors fratrum per Scori acumen 3. 61
 Disputator egregius per Vifinum. 3. 70
 Disputatores qui maledictis eludunt argumenta per Herinaeorum vrinam 7. 59
 Dissimulatio malitiæ per vulpem canis vocem fingentem 7. 118
 Diues fatuus per felem in Crocoto 7. 55
 Diues avarus per Trasylum 4. 72
 Diues indoctus per equum incitatum Caligulæ 7. 50
 Diues meticulosus per auratam piscem 8. 22
 Diues ex simplicium bonis per Asini Epei tributum 7. 15
 Diues stultus per Athanaton 4. 13 & per Murenæ Crassi. 53
 Diuina gaudent perpetuo motu. 1. 4
 Diuites improbi per Apollinis Spondijaram 2. 10
 Diuites contumaces per Dyndimenes simulacrum 21

INDEX.

- Diuites ad fortia meticolosi per
 Charetis stratagema. 3.24
 Diuites indocti per asinos albos
 capite purpureo 7.40
 Diuitiæ dona sunt Dei per Ba-
 ctrianorum Smaragdos 11.61
 Diuitiæ auarorum pulchræ, sed
 infrugiferæ, per Pythæ men-
 sam auream 12.2
 Diuitiæ indignis collatæ per pla-
 tanum Xerxis 10.61
 Diuitiæ indignis oneri sunt non
 honori per pulicem in catena
 aurea 9.55
 Diuitiæ fortunæ subiacentes per
 fortunam Plutum gestantem. 2.26
 Diuitiæ infrugiferæ per arborem
 Xerxis auream 12.6
 Diuitiæ exitiosæ per Σκολόπιδα. 8.
 80.
 Diuitiarum inconstantia per ele-
 phantum caduco trunco inni-
 xum 7.34
 Diuitum contumelia 5.77
 Doctor sibi infructuosus per asi-
 num balneatoris 7.8
 Doctores per aues Hercynias 6.35
 Doctores ἀμύμονες per asclepia-
 dem 3.16
 Doctrina malis moribus coniun-
 cta pestilens 14.24
 Doctrina affectuum medicina per
 lauream cæstris inimicam. 10.42
 Doctrina subtilior à rudiorum in-
 geniis aliena per Sulmonen-
 sem aquam 1.73
 Doctrinæ sinceræ cultor per Chry-
 sopolēm 10.25
 Dominicus dies rex & princeps
 omnium dierum. 1.53
 Dona leuia magnos oblectantia
 per Herculis pomum 2.34
 Dona insidiæ per arcam Typho-
 nis. 12.7
 Dulcis inter amara per fontem
 Brielij 1.35
 Durum sed salutare, per aues ruta
 contra felis insidias munitas. 6.36
 Dux ignauus in florenti rep. per
 Caligulæ caput in Iouis corpo-
 re. 4.16
 E.
 Ebrietas damnosa per simiam
 captam per vinum 7.99
 Ebrietas comes impuditiæ per
 Methem Pausiæ. 2.53
 Ebrietatis fuga per Solis sacrum
 1.11.
 Ebrietatis typus per triremem
 Agrigentinam 4.74
 Ecclesia per turrin sapientum. 12.
 69.
 Effectus causæ contrarius per
 Xaquam 10.81
 Eleemosynarum parsimonia per
 Sinitarum sacrum 5.77
 Elegans per cepum 8.27
 Eloquentia per Pantarbam 11.49
 Eloquentia per Lusciniam Sthesi-
 chori 6.71. & per Electrum
 11.33. & per Indorum dolia. 5.
 49. & per fontem Epiri. 1.41.
 & per glossopetram. 11.35. &
 per fontem Indiæ aureum &
 ferreum. 1.45
 Eloquentia humana per lignum
 parebum 10.46
 Eloquentiæ varietas per Pausiæ &
 Hilyceræ certamen 3.50
 Eloquentiæ sanctitudo per ancho-
 ram auream 5.48
 Emissarius per cornicem Marre-
 tis. 6.44
 Eucharistia per corui φιλοσοφίας.
 6.52
 Eucharistiæ typus per herbam
 Sabinam 10.37
 Eucharistia

INDEX.

Eucharistia permotionum remedium per Cizici fontem 1. 38
 Eucharistia Symbolum per viscum Gallorum 10. 79. & per Theombrotium. 10. 76
 Exempli boni vis per columbas vnguentatas. 6. 43 & per magnetem ad annulos 11. 45
 Exemplum regis subditis vtile per Carbunculum. 10. 25
 Exitium discordia rerum per Morionis dictum prudens. 5. 45
 Exordia vel initia splendida per cœnæ Chalcidicæ proœmia. 5. 27

F.

Fauor per Pluuiam auream. 2. 6.
 Fauor cœlestis per Tulipam ad Solem 10. 78
 Fauor popularis per Finnos ventorum venditores. 5. 36
 Fauoris descriptio 2. 25
 Felicitas per pluuiam auream. 1. 26.
 Felicitas constans per fortunam viscatam 2. 28
 Felicitas Imperatoris per Timothei rete 4. 73
 Felicitas vmbra-tilis per Heliogabali conuiuium. 4. 39
 Felicitas improborum per Mexicanas victimas 5. 54
 Felicitas spinæ per Asium Thinnorum vexatorem in tranquillo mari 8. 19
 Fera conuictu mansuescunt. 1. 49
 Ferocia ab imbecillo cohibita per equum ab Antho superatum. 1. 10
 Feruor in principiis per Asinum Maurusium 7. 9
 Festinandum lente per Delphi-

num anchora implicatum. 8. 37
 Fidei lumen hominibus dæmon inuider 6. 25
 Fidei amissio periculosa per simias ad viscum cæcutientes. 7. 104
 Fides per Echinum marinum 8. 44 & per Sepiam ad saxum. 8. 83
 Fiducia vana per perdicem ad cæsces 6. 91
 Filij regum præsidia per solis virgas 1. 10
 Filij parentum negligentia vltiores per coruos. 6. 49
 Finis boni per Pauonis fluuiatilem caudam 8. 61
 Fœdus firmum & stabile per Phœcenium iusiurandum 3. 54
 Fori molestia 12. 70
 Formosus, absonus, & indoctus per auem Caspianam 6. 32
 Fortis mollium contemptor. 12. 36
 Fortitudo per Milonem 3. 43. & per Tygrim. 1. 27. & per adipem Elephantis 7. 31. & per Pulegium. 10. 66. & per Alethoriam. 11. 18. & per Martichoram. 7. 79. & per Asbeston Lucernam. 12. 9. & per clauam Leoni insidentem 12. 15
 Fortitudo ex aduersis per equos. 7. 53
 Fortitudinis comes sapientia per clypeum Herculis aureum in templo sapientum 12. 16
 Fortuna nusquam perpetua per principum fortunam auream, sed mutatoriam 2. 27
 Fortuna in melius mutata per cupressum Vespasiani 10. 29
 Fortuna cauponatur vitam. 2. 28
 Fortuna artem iuuat per cicadam Eunomij. 9. 22
 Fortuna commutabilis per fortunam Seueri. 2. 29

INDEX.

Fortunæ lubricum ex Sen. 2. 20. &
ex Tacito 2. 27
Fortunæ inconstantia 2. 29
Fortunæ obsequium periculosum
2. 30
Fortunatus per Seruium Tullum
fortunæ pullum 2. 30
Fraus peruerſa per baculum Tau-
rominiensis Trapeſitæ 12. 11
Fulmen mittendum non eſt ſine
conſilio 1. 18
Furto & iniuria abſtinendum per
Arotanum 8. 17

G.

Gallia regis fauor in Muſas
per Aquilam albam Py-
thagoræ 6. 23
Garrulitas per porticum hepta-
phonon 12. 45
Gallorum rex per gallum Leonis
& baſilifci timorem 6. 57
Generoſarum mentium celſitudo
& quies in virtute per Ibis ni-
dum in palmis 6. 68
Generoſitas per Philippi venatio-
nem 4. 56
Gloria cauſa laboris eſt 1. 30
Gloria ex labore per Amphiarai
telum 12. 3
Gloria de peccatis 2. 87
Gloria dulcis per laurum Cyzici.
10. 42
Gloria Deo tribuenda per Agafi-
cli Tripum 3. 9
Gloria vanæ fuga per malum Pu-
nicam & vitem frugifera radi-
ce. 18. 50. & per clypeum La-
conis muſciferum 12. 17
Gloria poſt fatû per Arrachionis
cadauer 3. 15. & per Citharam
herbam 10. 26
Gloria vana ſpoliat virtutes, per

apum direptionem per fumum.
9. 7
Gloria fortium per Orphei ſudo-
rem 3. 49
Gloria terrarum vilis 4. 11
Gloria vana capti per anguillas
Padi 8. 12
Gloria vana per Venerem Cni-
diam 2. 82. & per Clyti Amor-
gum 4. 52 & per Pſaphona 4.
62. & per triumphum Caligu-
læ. 4. 75
Grammatici & poëtæ per Fabuli-
num Deum 2. 25
Gratia relata per equum Lenæi.
7. 51 & per Ciconiam Tarenti-
nam 6. 40 & per beſtiolam
Gontrani regis 9. 20
Gratia inuentoribus relata per aſi-
num Nauplienſium 7. 10
Gratia relata præter ſpem per lu-
pum Venerum 7. 75
Gratiæ diuinæ auxiliû per piſ-
cem Lunam 8. 5
Gratiæ valent obliuione & me-
moriam per fontem obliuionis &
memoriæ ad Orchomenon 1. 51
Gratiæ & leporis efficacia per
Apellis venuſtatem. 3. 14
Gratiarum actio per fontinalia. 5.
37.
Gratus animus morte fortior per
Delphines Cœrani 8. 38
Gratus diſcipuli animus erga præ-
ceptorem 12. 50
Gula capta per Purpuram 8. 37
Gula laſſatur, non ſatiatur per
Cantibarida 4. 20
Gula ignauia genitrix per Tigres
Braſilias 7. 111
Gula lethifera per Eicadaſtem pu-
gnantem in placentas 4. 31
Gula per Phylaſum 8. 64 & per
Gulonem 7. 56 per Charadriû

INDEX.

2-56.

6. 39 & per asinum marinum.
8. 18
Gulæ triumphus per Antonij an-
trum Bacchicum 4. 8
Gulæ improbitas per Caligulæ
templum 4. 18
Gulæ detestatio per Ægyptiorum
funerationem 5. 2
Gulæ & ebrietatis germina 5. 72
Gulæ symbolum per Morficem.
6. 69
Gulo animal 6. 39
Gulosi cadauera collo tenus 4. 37
Gulosi arborecentes 4. 57
H.
Hæresis per noctuam. 6. 79
Hæretica prauitas per Hyæ-
nam 7. 59 & per Præsterem. 9.
54.
Hæretici per Tamendoas 7. 108
Hæreticorum exequiæ per Alba-
norum mortuos 5. 11
Hæreticus conuiciator per Se-
piam 8. 81
Hæreticus deprauator per Pro-
crustem 4. 60
Hæreticus egregiis alicuius scri-
ptis coërcitus per Crocodilum
Ibidis penna retardatum 8. 31
Hæreticus seductor per Dipladem
9. 27
Hæreticus cum Drynade 9. 36 &
per Myoxum 9. 45
Helluones nocturni ieiunijque si-
mulatores per anguilla sobrie-
tatem 8. 14
Helluonis omnia in ventre 1. 17
Helluonum typus per Apicium.
4. 9
Heracleon hæreticus per Sepam
anguem 9. 69
Hominis miseria 3. 1
Hominis definitio 3. 1
Homo ad imaginem Dei creatus

per Phidia Mineruam 3. 56
Homo voluptuarius & animalis
per Conchæ sensum. 8. 29
Homo deus terrenus. 3. 1
Homo omne animal 11. 1
Honor ab humili loco per Glau-
cum victorem ab aratro 3. 35
Honor clarissimorum virorum
per Theagenem 3. 62
Honor indignis concessus per
Anaxenorem in Iouis purpura.
4. 5
Honor per vicarium, per equam
Phidolæ 7. 49
Honor fortium senum per Aia-
cem Elephantum 7. 32
Honor viuorum vel solis orientis
adoratio per aras Cissiorum.
12. 5
Honoris cupiditas per Elephanti
litteras 7. 40
Honoris humani lubrica vicissi-
tudo per matulam Demetrii.
4. 24.
Honoris humani fragilitas per
Æneum Quinquentionem. 4. 6
Honorum prehensio per papi-
lionum venationem 9. 51
Hospitalitas non violanda per
Aspidem Ægyptiam 9. 16
Hostium cognitio ad victoriam
necessaria per Polypercontis
stratagema 3. 56. & per Bre-
mum. 3. 57
Humilitas & memoria suæ con-
ditionis per Mogoris regis ma-
gistratum 3. 47
Humilitas vitæ per serpentem in
rima vetustatem exuentem 4. 9
Humilitas ianua gloriæ per Co-
rinthiorum ritum in creando
duce 5. 31
Humilitas per Ichneumonem. 9.
39. & per arbores Indiæ 10. 13
Pppp ij

INDEX

& per Cynobatum 10. 30 &
per Cannam 6. 91. & per Rubi
Apologum 10. 70. & per vir-
sum latentem 7. 117. & per pis-
ciculum maris Indici & per
Baaram 8. 6 & per Alcei vngu-
lam 7. 3 & per Chrysoprasium
11. 30
Humilitas poenitentiae salutaris
per muscas in cinere 9. 41
Humiltum personarum prouectio
ad honores per Scopas floren-
tes 10. 71
Hypocrisis 12. 30. per Aegineta-
rum sepulchrum 5. 1 & per Aethi-
opum cadauera 5. 9 & per
Marc. Ant. 4. 44

I.

Ieunium per saluam hominis
ieiunis salutiferam 3. 7. & per
Amianton. 11. 19
Ignauia symbolum per leporem
dono datum 7. 73
Ignorantia & caecitas improbo-
rum per Iberos Nyctoblepas.
5. 44
Ignorantia sui per Harpastem Se-
necae 4. 38
Ignorantiae & excusationis vitio-
rum Apologus 3. 71
Ignoscendum esse per Moysis ab-
batis prudens factum. 3. 46
Illiberalitas erga Deum per bar-
barorum morem 5. 23
Illices auiculæ Deorum linguæ.
1. 6
Illustrium virorum numen per
oculum Leonis 7. 72
Imitatio recta per Eupompi di-
ctum 3. 34
Imitatio periculosa per Simiam
nutricem 7. 100

Imitatio illustrium auctorum per
lusciniæ Orphei 6. 72. & per
Picam 6. 94
Immortalitas per arborem vpla-
læ 10. 12
Imperatoris virtutes per Ony-
chem Fabij cunctatoris 11. 47
Imperij Symbolum 11. 6
Imperij optima gubernatio per
Calani corium 3. 23
Imperij maris symbolum per pis-
cem 8. 1
Imperij sustentatio per Milonem
Lycae columnam sustententem.
3. 44
Imperatoria imago non violanda.
5. 46
Impietas per Angylos. 5. 15 & per
Iunonis cinericiam aram 2. 38.
& per Iouem Arietinum 2. 39.
& per Cauniorum Theoma-
chiam 5. 25. & per Aethiopes
Orientem detestantes 5. 8
Impiorum & fornicariorum mos.
1. 26
Impostor per Alitem venatorem.
6. 7.
Improbi terrentes probos per
Draconem 9. 28
Improbi meticulosi per Artemo-
na 4. 10
Improbi suauitate orationis effe-
rati per Tigridem ad tympana.
7. 112
Improbi alumni in improbo cœtu
per piscem Lusæ. 8. 4
Improbi à sacris eliminandi per
museas in Olympijs nullas. 9.
42.
Improbitas per Typhonis imagi-
nem 2. 78 & per Rubetas ra-
nas 9. 56
Improbitas affectatrix virtutis. 4.
29.

INDEX.

- Improbilas lucifuga per Smindy-
 ridem 4. 66
 Improbilas regnum per Ephe-
 fiorum edictum 5. 34
 Improbilas per Martichoram.
 7. 78
 Improborum bruta felicitas cum
 Dinia cœlo terreno 1. 7
 Improborum vindex per Iouem
 Muscarum abactorem 2. 24
 Improborum vita ruina commu-
 nis, per Salamandra ortum.
 9. 61.
 Incarnatio per Elephantum ad as-
 pectum Virginis mitescentem
 7. 30. & per vnionem ex aqua
 & fulgure 11. 64
 In copia inopia 12. 39
 Inconstantia improba per Hyæ-
 nam 7. 60
 Inconstantia per equos Celtibe-
 rorum 7. 52. & per Architæ
 columbam 12. 8 & per Taran-
 dum 7. 110. & per Lunam 1. 14
 & per Elephantum caduco
 trunco innixum 7. 34. & per
 Aquitanorum Imperium. 5. 16
 Inconstantia mendax per Picæ vo-
 cem 6. 95
 Inconstantia superstitionis. 5. 75.
 per Septentrionalium Ethnico-
 rum morem 5. 76
 Inconstantia praua per lacum
 Troglodytarum. 1. 64
 Inconstantia felicitatis humanæ.
 11. 48.
 Inconstantia morum, & animo-
 rum per Midæ aram. 2. 13
 In corruptionis typus per Chermi-
 tem 11. 27 & cor Germanici in-
 combustum 1. 73 & per Apol-
 loniatarum regionem ibid.
 Increata sapientiæ honor & glo-
 ria per lychopopœiam. 5. 51
 Indocilitas per Draconem mari-
 num. 8. 41
 Indocti cathedris indigni per cor-
 nices procul à Parthenone 6. 43
 Indocti elingues per cicadas Rhe-
 ginas & Locras 9. 23
 Indoctus & vitiosus per Onocen-
 taurum 7. 88
 Indoctus per anserem auro inimi-
 cum 6. 8
 Indoles generosa per leonum ca-
 tulos 7. 65
 Indoles bona. 7. 113
 Indoles improba per Crocodili
 catulum 8. 33
 Infirma mundi domant fortia, per
 murum Chelidonium 6. 66
 Infrequentia discipulorum casti-
 gata per Asini Epei tributum.
 7. 15
 Ingenio bene vtendum per Nero-
 nis piscationem 4. 52
 Ingenium locis accommodadum
 per equos Celtiberorum 7. 52
 Ingeniorum discretio per Stru-
 thionis oua. 6. 140
 Ingenium præcox per pullos per-
 dicum 6. 93
 Ingratitudo erga amplissimos vi-
 ros per platanum Themisto-
 clis 10. 62
 Ingratus animus per coruum ma-
 rinum 6. 47
 Inimicis non faciliè credendum
 per Eumenem 3. 33
 Inimicitia lethalis per Scorpionem
 & Crocodilum 9. 63
 Inimicitias æternas esse non debe-
 re per trophæum Thebanorum
 reprehensum 4. 76
 Initia speciosa, finis contemptus
 per Neronis Austurconem 7. 16
 Innocentia per auem. 6. 33. & per
 Capitonem piscem 8. 26

INDEX.

- Innocentium oppressio parit conscientiae stimulos per Iusciniam epulonem suum discruciantem 6. 70
- Institutio bona per pecora Indiae melleo succo saginata 7. 94
- Institutio bona & mala per Ceronem, & Melanem. 1. 36
- Institutio generosorum adolescentium per leonis educationem 7. 67
- Invidi doctis inimici per coruos Delphicae Mineruae 9. 51
- Invidia virtuti comes, per palmarum ranis obsessam 10. 56
- Invidia per Matreæ belluam. 7. 80 & per Polypum 8. 69. & per Sirenes. 8. 84 & per Stellionem. 9. 70
- Invidiae poena per Theagenem 3. 65
- Invidus suis telis oppressus per Basiliscum ad speculum morientem 9. 19
- Inuocatio Dei in actionibus per Spartanorum Senatorum morem 3. 76
- Inutilis sibi, aliis utilis per caprificum 10. 23
- Iob fons Idumaeae 12. 46
- Ira laecessita per Murænam 8. 51
- Ira ratione cohibenda. 2. 22
- Iracundus per Callionymum. 8. 24
- Iudex dissolutus per Caligulam pro Baccho ornatum iura reddentem 4. 15
- Iudex indoctus per asinum Pictoriensem 7. 117
- Iudex nummarius per leonem captivum à lepore 2. 43
- Iudex surdus per Cretensem Iouem 2. 42. 42
- Iudicandum ex æquo per Bacchyrum 5. 12
- Iudicij diuini terror per Methodij picturam 3. 42
- Iudiciorum æquitas per veritatem Sapphirinam Aegyptiorum. 11. 53.
- Iudiciorum circumscriptio per Atheniensium iudicum cruenta subsellia 5. 30
- Iustitia 12. 23
- Iustitia Dei consilio regitur per Iouem consiliarium 2. 41
- Iustitia iudex improborum per locustas Cyrenicas 9. 84
- Iustitia per iudicum imagines sine manibus. 5. 50. & per formosam, alteram scordam trahentem. 2. 61. & per iustitiæ nummum. 2. 48. & per Iunonem Monetam. 2. 37. & per Euphratem 2. 27. & per cælum fori Babylonici 1. 6
- Iustitia per Thermutim 9. 73
- Iustitiæ cultrix regio, per Cretam noctuarum expultricem. 1. 74
- Iustitiæ diuinitas per Democriti deos poenam & beneficium 2. 2.
- Iustorum merita ex Clem. Alex. per Athletam 3. 18
- L.
- Labor ante fructum bonorum per Arianum sponsum 5. 19. & per Baleoricorum fructus. 5. 22. & per Sauromatarum virgines 5. 73
- Labor ante otium per Cyriagram 3. 37
- Labor in minimis per lapidem in quo casus Phaëtonis expressus erat 11. 8
- Labor certa mensura definitus per Susidas boues 7. 17
- Labor per Araneum 9. 14

INDEX.

Labor & studium per Pelecanum inter conchas	6. 88	Lingua maledica per Scorpionis caudam	9. 65
Labor dat ingenium	2. 70	Linguae castigatio apud Persas.	2. 11
Labores alieni non vsurpandi per corollas Hipponeas	5. 43	Linguae moderatio per elephanti linguam	7. 39
Labor irritus per Pelecanum ad ignem	6. 9	Linguarum variarum interpres per draconis cor comedentem.	9. 52
Laboris perpetui typus per Cae- lum	1. 4	Litterae cicurant feritatem per ele- phantum ad Musicam	1. 71
Labor alienorum raptor per Pla- taleam	6. 96	Litterae humaniores sacris defer- uiunt per Sineres spoliatos	2. 76
Lacrymae vtilis	7. 37	Litterae sacrae per arborem Musam	10. 10
Laetitia intempestiua	4. 36	Litterae mansuetiores per Adoni- dis templum leones mansuefa- ciens	2. 5
Lapis pietatis	3. 8	Litterae vtilis per pharmacum To- lesillae	3. 64
Laus apta per Alexandrum Ly- sippi	3. 10	Litterarum fructus per Heliconis fertilitatem	1. 69
Leges omnium communes per Ibericarum Zonas	5. 45	Litterarum honos per Euphemem Musarum nutricem	2. 24
Legibus nulla melior harmonia per leges Musicae Cretensium.	5. 32	Litterarum protectio per Milo- nem lycei columnam sustinen- tem.	3. 44
Leuitas in subditos per Basili- cum	10. 21	Litterarum sacrarum honor per Pheneatarum petroma	5. 63
Liberalitas consecrata per Sera- pionem	3. 863	Litterarum tutor per Herculem Musagetem	2. 31
Liberalitas per Luerium	3. 41	Litterarum studia per oraculum Trophonij	2. 78
Liberalitas ficta per Dionysij co- lumbas	4. 28	Litterarum sacrarum difficultas per Sphinges Aegyptias	7. 107
Liberalitas fera per fontem Vm- briae	1. 67	Loci mutatio vtilis per malum Persicum	10. 49
Liberorum neglectus per Stru- thiocameli oua	6. 106. & per Meleagrida	Lusciniae cor ad eloquentiam.	9. 32.
Libertas potior delictis.	5. 29	Luxuria ad periculum caeca per Coturnicem ad speculum	6. 53.
Libertas virtutis per Dar lapidem	11. 31	Luxuria per Venerem Corinthio- rum	2. 83 & per Polypum 8. 68
Libri obsceni in gustu habent ve- nenum	4. 25	& per Lipariam	11. 42
Libri perniciosi per Draconum mala gramina	9. 34		
Libri haeretici per coccum auri- tum rete draconibus Indicis	9. 35		
Lingua coercenda per anseres Tauri montis	6. 9		

INDEX.

Luxuria virtutis inimica per vulturem ad odores 6. 109
 Luxuria nota pessima 'per pluuiam sanguineam 1. 26
 Luxuriæ pœna & castitatis typus per leucophylum 10. 45
 Luxuriæ odium per Persarum morem de subulcis abigendis. 5. 60. & per Scorti animalis consecrationem 7. 97
 Luxuriosus per Pompilum. 72
 Luxus per Salmacida 1. 54

M.

M Agistratum ignauia castigata 5. 82
 Magna ab infimis fugata per muscas Traiani 9. 43
 Magnanimitas per Perseam 10. 59
 Maiestatis regiæ symbolum per fulmen Mithridatis adurens. 1. 19
 Mala toleranda sunt cum emendari non possunt per Echinum Laconis 8. 43
 Maledicus per Vespæ venenatum aculeum 9. 75
 Malum necessarium per Euthydemum 4. 33
 Malum retortum in caput auctoris per Megarensium leones. 7. 70
 Mansueti amabiles mores per Adonidem piscem 8. 9
 Mansuetudo per Solis sacrum. 1. 11.
 Maria Virgo à peccati noxa immunis per vitrum ab Hydrargyro intactum 11. 63
 Maria Virgo per fontem Brielij. 1. 35. & per Iaspidem 11. 40. & per Opalum. 11. 48. per oliuam Pygmalionis. 11. 4. & oliuam

Byzantinam 10. 51 & per Hexacontalichon 11. 37. & per mensam S. Sophiae. 11. 1
 Mariæ fauor per fontem Virginis balsamum vegetantem. 1. 65. & per thymum Atticum vernans in afflatu maris 10. 77
 Mariæ Virginis partus per Saphirum carbunculi parentem. 11. 53
 Mariti impij per Cambletem 4. 19
 Martyres per arborem 10. 5
 Martyrum sanguis per Ostreisaniem in Margaritam 8. 7
 Matrum indulgentia per Cerigonum catulos 7. 27
 Medicina per fontem Æsculapij 1. 28
 Medicus per Æsculapij imaginem 2. 6
 Mendaces & simulatores per vocem locustarum 9. 49
 Meditatio rerum & doctrinæ per Plataleam 6. 98
 Memoria beneficiorum Dei 12. 55
 Mens antea generosa à voluptate compressa per accipitrem ab Ardea superatum 6. 1
 Mentis excelsæ generositas supra omnem rerum humanarum speciem erecta, per aquilam Imperatoriam aureæ pyræ incidentem 6. 20
 Mens Deum contemplans, vel fama per Abaridis sagittam 12. 49
 Milites ignaui per Theuditæ 8. 88
 Moderatio optima per Gallum fluuium 4. 42
 Modestia discientium per Brachmanum auditorium 5. 24
 Mœcenatum fauor in Poëtas per Zephyrum ad olores 1. 25
 Mollitia per Sagarim Mariady-
 mum

INDEX

mum	4. 64	Mundus per Asphalitem	1. 33
Monachus dissolutus per mullum gregalem	8. 50	Mundus per Sidem	1. 58
Monarchia per Aquilæ pullum vnum	6. 16	Mundus speculum beneficentiæ Diuinæ per Phengitem seu porticum Domitiani	11. 50
Monumentum infame per Am- braciotarum asinum	7. 6	Musæ arbor	10. 8
in Mora periculum per Echini partum	7. 48	Musæ ad belli metum contice- sunt per draconem aues com- pescentem	9. 28
Moriendum quotidie per Pacuij funerationem	4. 54	Musarum gratia per Comatem.	3. 26
Mors bonorum per Semendam	6. 103	Musarum quies per Oliuam Ci- cadæ	9. 28
Mors ex luxuria per Scari captu- ram	8. 79	Musæ arrogantia apud Pha- drum	6. 56
Mors improborum per risum ex Phalangiis	9. 52	Musica importuna per Thuscas tibias in suppliciis	5. 84
Mortis contemptus per Cala- mum	3. 23	Mutuum auxilium per Anthiæ & Scari societatem	8. 16
Mortis imperium per Iustiniani stragulam	3. 39		
Mortis memoria per cœnam Do- mitiani funebrem	3. 31. & per sceletum Ægyptiorum 5. 3. & per ossa mortuorum pro num- mis.		
Mortis memoria salutifera per cupressum blattas non susti- nentem	10. 28		
Mortuorum honores per apes Onesili.	3. 48		
Mulier casta per Venerem Phi- diæ.	2. 85		
Mulier impudica per Venerem Scopæ.	2. 86		
Mulier prodiga per Asellam Ocni	7. 5		
Mulierum imbecillitas per cucu- lum Iunonis	6. 54		
Mundi hieroglyphicum per simu- lachrum	1. 1		
Mundi status Ethica pictura	1. 3		
Mundus Dei imago.	1. 1		
Mundus Dei canticum	1. 2		

N.

Natalis Christi typus per Æ- gyptiorum Sairei	5. 6
Nemesis ad pedes	7. 35
Ne quid nimis per Gallum flu- uium	1. 42
Nobilitas inanis per Pinnoteras.	8. 66
Nobilitas vera virtus per Sparta- norum lanceam	5. 78
Nosse seipsum	4. 38
Non libri sed ingenium	12. 32
Nouitas ingrata per Ptolomæi ni- grum camelum	4. 63
Nouandum nihil	12. 33
Nouitatis odium per Cnidiorum oraculum	5. 30
Nuncij bonorum per miluos nun- cios veris adoratos	6. 75

O.

Obedientia per oues Erycinæ Veneris	7. 89
--	-------

INDEX.

- Obscœnitas verborum fugienda
per Democharim 4. 25
- Occasione vtendum per Philippi
placentam 3. 53
- Oculi benigni per Struthionum
aspectum 6. 105
- Odium immortale per Pantheræ
& Hyænæ odium 7. 93
- Odium exterorum per serpentes
Mesopotamiae 9. 2
- Opeta irrita per Aetnæum vena-
torem 5. 5
- Operum efficacia per hominis
manum Deo dicatam 3. 6
- Opinio hominum multum facit
ad æstimationem rerum per
Phrynes acumen 3. 55
- Opinionis vis per Abydenum
stultum 4. 1 & per Tygrim vi-
treo speculo delusam 7. 114
- Opulentia per pluuiam auream
1. 26
- Opus doctrinæ adiungendum 7.
28.
- Opus immortalitate dignum 12.
41.
- Opus tardum, sed magnum per
elephantum partum 7. 43
- Oratio index animi per pisces
Andocidis 8. 2
- Oratio infantium efficax per psit-
tacum Basilij 6. 99
- Oratio vana per fœta Corollaria-
rum 10. 72
- Orator vehemens per Timothei
tempestatem 4. 73
- Ordo præposterus per Meropem.
6. 74
- Oscules improbi virtutis per Æ-
thiopes Solem orientem dete-
stantes. 5. 8
- Ostentatorum vanitas per La-
rum 6. 69
- Ouum mundus visibilis ex Euse-
bio. 1. 8
- P.
Parasiti per Pedunculos. 8. 92
- Parcedum supplici per apum
Teuthrantis 7. 4
- Parentum amans per Indum pa-
rentum cineres in proprio ca-
pite sepelientem. 3. 38
- Parentum honor per Pisidas. 5.
64.
- Parte sui meliore latet. 12. 42
- Parua non esse contemnenda per
Analesta Deorum colligenda.
2. 4.
- Paruorum laus. 11. 8
- Parua principia magnarum re-
rum 12. 62
- Paruus hostis non contemnen-
dus per Attilum à Clapea. 8.
21.
- Passio Christi terror dæmonis per
leonem ad crucem stratum 7.
66. & per Thamurem, vide
Christus. 9. 72
- Pastor fidus & diligens honore
dignissimus per canem Æscu-
lapij. 7. 26
- Pastorum vigilatia per Euenium.
4. 35. & per psittacos. 6. 10
- Patiens vir cœlo similis. 10. 51
- Patientia inuicta per aquam Sty-
gis mortiferæ, solum asini Scy-
thici cornu non lædentem. 1. 62
- Patientia fortium per simias Par-
dali insultantes. 7. 102
- Patientia 10. 51
- Patientia leuius sit malum per
lapidem fatuarum. 11. 10
- Patroni disertæ vox pro iustitia &
innocentia tuba est argentea.
11. 24
- Paupertas dura, sed bona nutritrix.
6. 2

INDEX.

- Paupertatis comes est industria
 per aram paupertatis & indu-
 striæ. 2. 70
 Pax bonorum omnium mater,
 per Plutum in gremio Irenes.
 2. 71.
 Pax exempta per lupum Mæoti-
 dis paludis 7. 76
 Peccata curiosè obseruare sua ne-
 gligere per oculos Lamiae 2. 49
 Peccatorum stupor per pisces gla-
 ciales 8. 3. & per papauer sa-
 xiferum. 8. 3
 Pecuniæ vis per Crumenigeros
 deos. 2. 1
 Periculum ab infimo per mures
 Megarensium 7. 86. & per Cu-
 lices leonem. 9. 25
 Persecutio, vide aduersa, & virtus
 in aduersis.
 Perseuerantia 6. 59. & 7. 9
 Perspicacitas per leonem. 9. 62
 Petrus pœnitens per fontem So-
 lis. 2. 61
 Philosophia Nepentes & lapis
 πανσιλπιος. ibid.
 Philosophia vitiis medetur per
 musicam, araneorum apula-
 rum remedium 9. 11. & per
 Ciceronianam 1. 37
 Philosophia verbosa per Tiliam.
 10. 78
 Pietas quæ Dei contemplatione
 alitur per Lunam crescentem
 ortus spectantem 1. 15
 Pietas in parentes per Aethæos
 fratres 3. 8
 Pietas erga Deum per Alexandri
 thus 3. 11
 Pietas vera litans animo per Per-
 sarum sacrificium 62
 Pietas in parentes per Asturem
 6. 28.
 Pietas ab ipso vitæ exordio per
 Tygrim nascentem 7. 113
 Pietas per aues Diomedæas. 6. 34
 & per Lupinum. 10. 48. & per
 populum albam ad vsum sa-
 crorum. 10. 65. & per Hya-
 cinthum. 1. 38
 Pigritia inops. 4. 66
 Pigritia per Glottida. 6. 59. & per
 pigrítiam animal 7. 96
 Pigritiæ fuga per Asteriam. 6. 6
 Pij animi typus per leonem 7. 62
 Planus per ranam piscatricem
 8. 75
 Pœnitentia per Anostum. 1. 72 &
 per Elephanti gemitum 7. 37.
 & per Iridis fructum 10. 41 &
 per Elephantorum oleam 7. 37
 & per Pauonis linum 6. 85
 Pœnitentia sera per Elephantos
 Ptolomæi 7. 45
 Pœnitentiæ symbolum per fon-
 tem Siculum 1. 57
 Pœnitentiæ vires ibidem.
 Pœnitentiæ magistra natura 1. 12
 Poëtæ per Fabulinum Deum. 2. 25
 Poëtæ obscœni typus per Sota-
 dem 4. 67
 Pontificum & Prælatorum sa-
 pientia per Sapphirum Mosis
 visione incisam 11. 52
 Populi inconstantia 12. 27
 Potentes & gratiosi per Erici pi-
 leum ventosum. 4. 34
 Potentia moderata per Momi
 Taurum 2. 58
 Potentiorum cultus per Ioues
 Spartanos 2. 36
 Potestas empta virtute per po-
 mum Henrici aureum 11. 6
 Potestas ad imum dimissa. 12. 66
 Potestatis superioris rigor per
 pluuiam ferream. 1. 26

INDEX.

- Præceptorum in discipulos charitas 7. 47
 Prælatorum lux per gemmas rationalis 11. 14
 Præsidium rebus inexpugnabile per Seleucianchoram 3. 62
 Primordia suauia per arbores melliferas 10. 15
 Princeps in nugis occupatus per Iouem in nubibus pingentem Centauros 2. 45
 Princeps mansuetus per Delphinum 8. 36
 Princeps à populo oppressus per Draconem à formicis consumptum 9. 31
 Principum dona & fauores anticipites per Gothorum morem. 5. 39
 Procrastinator per Accessum. 4. 2
 Prodigia mulier per asellam Oeni. 7. 5.
 Proæmium ex labore per Gothorum regalem mensam 5. 40
 Profanis quomodo vtendum per coronam Dauidis ex auro Molochi. 21. 18
 Promissis lenibus abstinendum per ficum 10. 32
 Promissum irritum per Ætitem & Gasidanem 11. 17
 Pronuntiatio 12. 20
 Prospera aduersis turbata per exæctum 8. 45
 Prosperitas periculosa per testudinem marinam 8. 87
 Protector per Seleucianchoram. 3. 26
 Prouidentia per stellam Pertinacis. 1. 16 & per Echinum. 7. 47 & per Araneas 9. 10
 Prouidentia Dei per Iouem Centumipedam, & Tigillum 2. 42
 Prouocatio ad alium iudicem non debet esse temeraria, perthusa referæ regionis iudicia 5. 83
 Prudentia vigil per Vranoscopum 8. 90.
 Prudentia per gruem cum lapillo. 6. 61. & per Pagurum 8. 58. & per Gangem 1. 27. & per Cancrum. 2. 85. & per Echinum marinum. 8. 44
 Prudentia in sermone per Chelonitem 11. 26. & per Hyaniam 11. 39
 Pueri leniter tractandi per Camelum 7. 19
 Pueri tres cum Amianto. 11. 19
 Pueri molliter nutriti per Cerigonum catulos 7. 27
 Pudicitia subuersa per palmæ subuersionem 10. 58
 Pudicitia pulchritudo 7. 29
 Pudicitia honor per Leucoion. 10. 44
 Pulchritudo per Chryselectrum. 11. 29
 Puritas per Ægyptiorum victimam 5. 7. & per Sardonychem ad ceram 11. 56
 Puritas intacta per Ophiogenem, seu Hexagonem inter Serpentes illasum. 9. 50. & per Pyragnum ex Methodio 10. 67
 Puritas studiosorum per equites à balneo 5. 34
- R.
- R** Apacitas per laurum 6. 69. & per Morficem. ibidem
 Rapina seu pauperum oppressio per Caprimulgos 6. 38
 Rationis ductus per Balanem cum musculo 8. 23
 Regio cauponis addicta per urbem Maroneam 12. 75

INDEX.

- Regulæ omnium communes per
Ibericarum Zonas 5. 45
Regis virtutes per tabulas Theo-
dosij 12. 60
Regum infantium auspicia per
muros Sardiorum 5. 71
Regum sanctitas per Aspidem Æ-
gyptias 9. 17
Regum potentia per Asphode-
lum 10. 18
Regum veneratio per Panæbo-
rum reges 5. 58
Regum exempla per Selenitem.
11. 18
Regum vigilantia & potentia per
Osiridis imaginem 2. 68
Religio per Apuscidamum. 1. 31.
& per Astoicem. 8. 20. & per
montem Lycæum expertem
vmbrarum 1. 70
Religio maiorum seruanda per
Megarensium comitia ad plu-
res. 5. 52
Religiosa militia per urbem Ma-
chimom. 12. 74
Religionis Christianæ vis & man-
suetudo per Iunonis Argiuæ, &
Ætolicæ Dianæ lucos feras
mansuefacientes. 1. 78. & per
urbem Eusebem 12. 73
Religio vna, reliquæ spectra per
Selenem 4. 65
Religionis prætextus 12. 64
Religiosi. 11. 6
Renouatio vitæ per Aquilæ iu-
uentutem ex Sadaia 6. 14.
Res aut persona magni momenti.
12. 37
Rerum ansæ variæ. 12. 19
Resurrectio bonorum per Se-
mendam 9. 103
Resurrectionis typus per Berne-
cas 6. 37. & per Alphoram. 8.
11.
Rex iustus & bellicosus. 12. 24
Rex benignus per Nilum 1. 50
Regia maiestas liberalitate susti-
netur 12. 65
Rex bonus per Serapidis idolum
2. 75
Rex vigilans per Leonem Her-
miæ. 7. 69
Robur additum calliditati per
Aquilæ oua in pelle Vulpina.
6. 13.
S.
Sabbatis quiescendum per
Sabbatium fluuium iconem
Sabbatina quietis. 1. 53
Sacerdotibus arma tractare peri-
culosum per Themelis nobile
exemplum. 4. 69
Sacerdotium & regnum per ar-
bores Solis & Lunæ. 10. 17
Sacerdotum & religiosorum e-
xempla per Siclos sanctuarij.
11. 69
Sacerdotum castitas per Arabiæ
factos 5. 17. & per Dialis reli-
giones. 5. 33
Sacramentorum vis per Dodeca-
theon 10. 31
Sacrarum litterarum sensus co-
gnoscere non est omnium. 1. 63
Sacra Scriptura per Rhododaph-
nem 10. 68
à Sacris auspicandum. 5. 70
Saltatio exitialis per Pastinacæ
fatum 8. 60
Saltationis mala. 6. 103
Salus carior forma per caluam
Venerem 2. 81
Salus damno leuiori empta per
Orcynum 8. 55
Salus ex victima per Gallum Me-
thonensem vites suo cruore
expiantem. 6. 58
Qqqq iij

INDEX.

- Salus crescens de vulnere per Pe-
lecanum 6. 87
- Sancti per Ciconias 6. 41
- Sanctitas humilis per asinum Ti-
berij radios emittentem 7. 3
- Sanctitas intaminata per simula-
chra intacta 12. 52
- Sanctitas per aram puram 12. 4
- Sanctitas intacta 12. 71
- Sanctonarum vita per palmam.
10. 53
- Sapiens per Achatem Pyrrhi 11.
16.
- Sapientia cœlestis per ignem Mi-
thraë, præuium regum. 1. 22. &
per Mineruam Saitanam. 2.
56.
- Sapientia permotionum domina-
trix per Androdamantem 11. 22
- Sapientia fortissima rerum per
Antiochi nummum 2. 73
- Sapientia per hominis cor. 3. 3. &
per noctuæ ouum. 6. 81. & per
Lychnidem. 11. 43. & per an-
nulum Salomonis 11. 67
- Sapientia vana pietatem lædens
per noctuam ouis Ciconiæ in-
cubantem. 6. 80
- Sapientiæ vana supellex ex Prud.
ibid.
- Sat citò si fat benè, per arborem
Indicam 10. 8
- Scientia bene vtendum per ignem
flaminis Dialis. 1. 23. & per
Themistoclis iudicium 3. 63
- Scientiæ vsus per Pithoegia. 5. 65
- Scientia simulata per citharœ-
dum pisces 7. 28
- Scientia non occultanda per The-
mistoclis hydrophoram 3. 63
- Scriptores infausti per araneas
Thebanorum. 9. 12
- Scriptura sacra confertur cum Si-
lenis Alcibiadis. 12. 54. & cum
Tabulis Timantis 12. 61
- Scrutator maiestatis oppressus per
Zoroastrem ab astris incensum
4. 78
- Scurrarum amor per Simiæ Indi-
cæ dentem odoratum 7. 10
- Securitati malè creditur, per Me-
lanuri cautionem. 8. 49
- Senectus honorabilis per Astu-
rem 6. 28
- Senex emeritus per Atheniensem
mulum 7. 83
- Seueritas vtilis per Cyri tibici-
nem 3. 28. & per Vespam in
aceto 9. 74
- Seueritas nimia per Murenæ ace-
tum 8. 52
- Seueritas mixta suauitati per Sua-
dam & violentiam Themisto-
clis 2. 77
- Seueritas moderata per Aquilæ
fel 6. 12
- Silentij religio per Angeronam
2. 12.
- Simplicitas simulata per Aquam
herbam 10. 1
- Simulatio virtutis per misericor-
diæ aram in gladiatorum spe-
ctaculis 2. 62
- Simulatio improba simplicitatis
per Myrmicoleonta. 9. 56
- Sobrietas coacta per Sauromata-
rum abstinentiam 5. 72
- Societas imparium per Aquilæ
pennas 6. 19
- Societas duorum per Alphæstas
8. 10
- Societas infida per Glottida. 6. 59
- Soli natalis odium per Æneani
patriam & nouercam 5. 14
- Solis orientis adoratio per Mar-
celli statuam 4. 43
- Solis amor per Heliodromum. 6.
64.

INDEX.

Solitarius per Cyanum auem. 6.
 55
 Solitarius gloriam fugiens per
 Cygnum 6. 56
 Solitudinis amor per Astoirem
 8. 20
 Somnus utilis studiosis 2. 63
 Somnus omnium dormitor per
 Epidotem Leonem calcantem.
 2. 22
 Sophista per Tamendoas. 7. 108
 Species externa corporis fallax
 per asinum Saracorum. 7. 2
 Spes præter spem 12. 40
 Spes frustrata. 6. 17. & per Lato-
 nam Deliacam 2. 55
 Spiritus sancti inspiratio per vul-
 tures vento fœtos 6. 110
 Spiritus sanctus fons & ignis per
 Goniam petram aquam &
 ignem fundentem 11. 36
 Studia in paupertate per Acan-
 thida in spinis 6. 2
 Studium indefessum per asinum
 Ammonij 7. 7
 Stultus vt Luna mutabitur. 114
 Superbia per Perdicem ad casses
 6. 91. & per Clyti Amorgum.
 4. 32. & per Lysimachum hasta
 cælum ferientem. 4. 42. &
 Buprestem 9. 21
 Superbia contumeliosa per Par-
 thorum regis mensam 5. 59
 Superbia punita per Nemesim
 Marathoniam 2. 46

T.

T Alio per Elephantum hordeum
 7. 38
 Temeritas per Polydamanta saxi
 ruinam excipientem 4. 59
 Temperantia per Nilum 1. 27. &
 per Caprificum 10. 22

Templorum religio 12. 21
 Templum Dei pius animus. 6. 34
 Tempus maturitatem affert, per
 arborem Ægyptiam 10. 8
 Terrena cum diuinis copulata per
 annum Helenæ, seu Asteritem
 11. 65
 Tesserarum ludus dementiæ pro-
 ximus 12. 63
 Theologiæ seu Philosophiæ im-
 mensa profunditas per lacum
 Polycriti 1. 52
 Thraso ignauus per myrmico-
 leonta 9. 47. & per Thrasibu-
 lum lapidem ibid.
 Traiani nummus 2. 42
 Trinitas per Triophthalmon. 11.
 62
 Tumultus amatores per anguilla-
 rum piscatores 8. 13
 Tutela diuina seu crux Domini
 per Sistrum Scamandrinum 10.
 74.

V.

V Anitas rerum humanarum
 Æthiopum Vas. 5. 4. &
 per arbores Sodomæ. 10. 16.
 & per hortos Tantal. 10. 36.
 & per Tumulum Sardanapali.
 12. 68
 Vanitas ostentatorum per larum.
 66. 9
 Vanitas per Finnos ventorum
 venditores 5. 36
 Vanitas misera, & inepta per pe-
 dem ligneum in aurea crepida.
 4. 79
 Vanitas stulta 4. 21
 Vanitatum sectator per aranea-
 rum venatorem 9. 13
 Veneratio ridicula per simiæ In-
 dica dentem adoratum 7. 101

INDEX.

Venienti occurrendum morbo per canem vomentem	7.22	Vinum malorum metropolis. ibid.	
Verbi Dei vis inuicta per tubam Phinees	12.67	Vinum moderatum per Bacchi aram	2.15.
Verbum Dei per Coriandrum.	10.27.	Vir magnanimus est duplex per Elephatum gemino corde.	7.36
Verborum affectatio Sapientiae inimica	12.29	Vir sapiens per Chosroem in cœ- lo.	1.5
Veritas & error antidota per fon- tes fortunatarum insularum antristrophos	1.47	Vir bonus per imaginem Osiridis.	2.69
Verus Philosophus per arborem immortalem	10.7	Virginis partus per Halcyones.	6.4.
Victoria per Histricem Ludouici. 7.71.		Virginitas per virginem aquam.	1.66. & per Myndanem 11.46. & per Smaragdum 11.60
Victoria turpis per Caligulae pompan	4.17	Vir bonus per quadrangulum.	12.47.
Victoria insperata per Glaucum victorem ab aratro	3.35	Viri magni stantes moriuntur	1.4
Victoria illustris & facilis per Persei palmam.	10.55	Viri sancti mundo mundi per Pysillos inter serpentes.	5.66
Victoria sine labore per Augusti palmam.	10.54	Viri muliebres per Argiuorum, <i>icelstix.</i>	5.18
Victoria immobilis per inuolu- crem Atheniensem Nicen	2.65	Virtutum religiosarum symbo- lum per Henrici pomum	11.6
Victoriae nuncij per hirundines Volaterrani Cecinnae.	6.65	Virtus victrix calumniae per cla- uam Herculis.	2.33. & per Te- lyphonum 10.75
Vigilantia principum per Solem in Iosue monumento.	1.9	Virtus seuera in primis postea fa- cilis per Albulam	1.29
Vigilantia & ratio libidini subie- cta per Agriophagorum & Samborum regem	5.10	Virtus inter dura ad summum fa- cilis	11.51
Vigilantia per gruem	6.62. & per Delphinum semper se mo- uentem	Virtus per Cindacullum.	1.68. & per herbam viuam. 10.38. & per Rorariam 10.69
Vilia caro vendita per aquam Dexicreontis	4.26	Virtus initio ardua per Amygda- lum.	10.2
Vinosi per Cylicranem	4.23	Virtus florens aduersis per lilia in- ter carduos	20.47
Vinum fons peccatorum.	1.11	Virtus in aduersis per Dionysia- dem in aqua	11.32
Vinum aqua diluendum per Io- uem pluuium moderatorem Bacchi	2.40	Virtus vnita per Gnidem amnem.	1.43.
Vinum immodicum fomes libidi- nis per Bœotiae lacum	1.34	Virtus initio difficilis, per fontem insulae saxosa.	1.46

Virtus

INDEX.

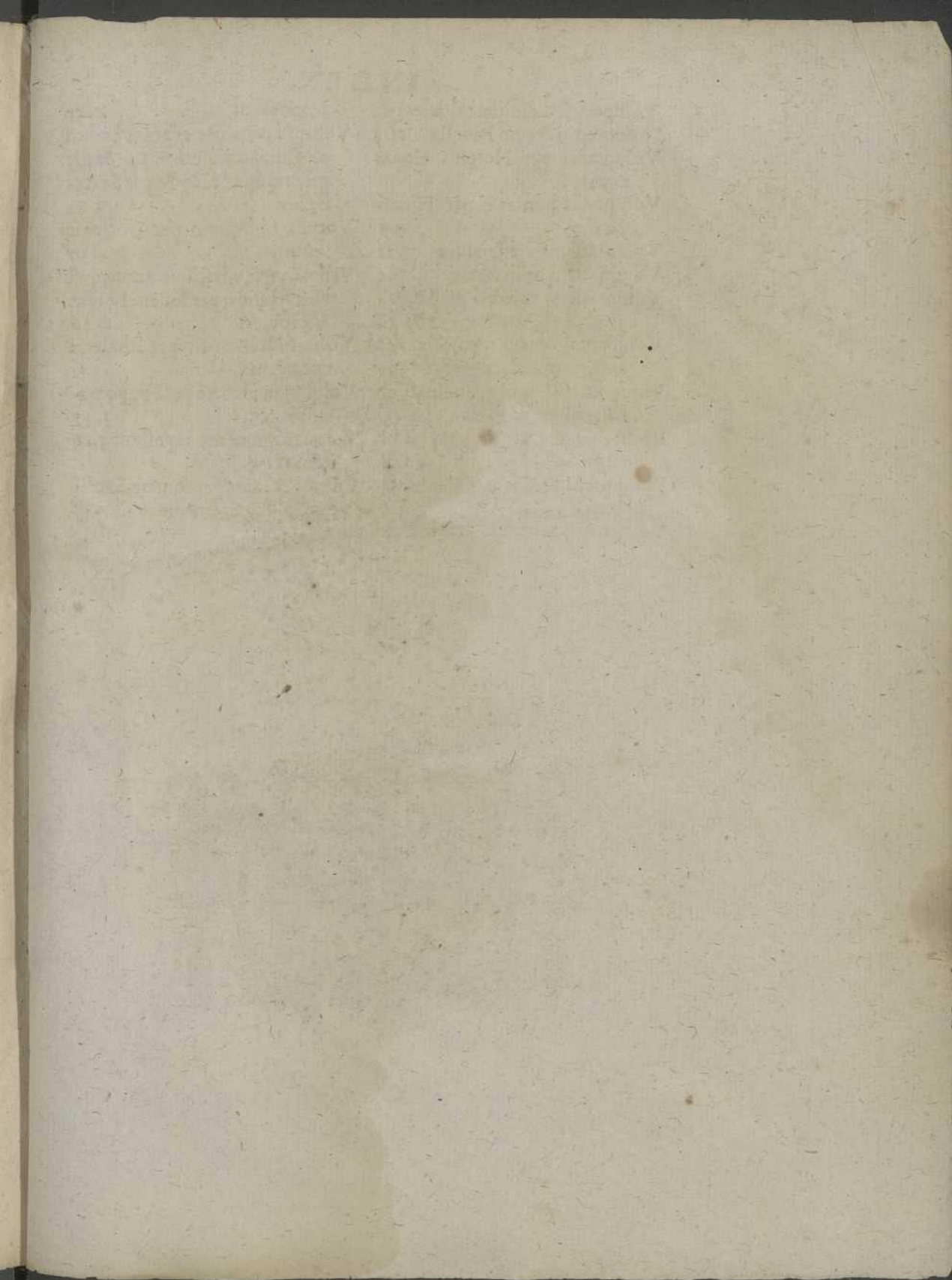
Virtus & persecutio per Anthracem	11. 23	Vltio mala	4. 17
Virtus pudore laceffita fit acrior per Roberti Ducis Norman- niæ stratagema	3. 58	Vltio diuina inſperata per Philip- pi Afterem	4. 55
Virtute decet non ſanguine niti per Spartanorum lanceam	5. 78	Vltio opportuna per aquilam in- ter pſittacos	6. 15
Virtutes Cardinales per 4 amnes paradiſi	1. 27	Vltio præſens per Elephantum mortuum, draconem occiden- tem. 7. 35. & lupum ad Squil- lam	7. 74
Virtutis acquiſitio per viam ar- duam per Bacchi templum	2. 14	Vltio potentiorum per leonem ſi- miam vorantem	7. 71
Virtutum præſidia per annulos Iarchæ	11. 66	Vltus poſt fata per catum à pica deuorata ſtrangulatum 7. 26. & per draconem necantem ele- phantum, & viciffim à mortuo peremptum	9. 30
Virtutum gaudia vulnus habent per cereum ſpinoſum 10. 24. & arbores lanigeras	10. 14	Vnitas præſtans per pomum Ca- chi	10. 63
Vis ſapientiæ	2. 5	Vnus & omnia per menſam S. So- phiæ ex omnibus metallis & gemmis conſtatam	11. 1
Vita humana per Romuli mani- pulos	3. 59	Voluptas per Abamæam aquam. 1. 32. & per fonticulum Gelo- pum 9. 8. per Scytalem ſer- pentem 9. 68 & per Syrtim anguipedem. 9. 71. & per Pan- theram 7. 90 & per columbas. 9. 3. & per Hiſpaniolam 10. 6	
Vita actiua & contemplatiua per Cordylum	8. 30	Voluptas cauenda per caluum agrum.	1. 77
Vita humana lætitiæ & dolore mixta	5. 57	Voluptas hominum deceptrix per Menippi amaſiam 4. 45. & per mel Heptacometarum. 9. 8.	
Vitæ aulicæ conditio per fauorem 2. 25		Voluptas damno empta per vr- ſum ad aluearia obtritum. 7. 116.	
Vitæ breuitas per muſcam ſe- ptennem. 9. 40. & per Ponti Ephemeria	9. 53	Voluptas conſecrata per Phry- nem Delphicam.	4. 58
Vitæ miſeriæ ſalutares per infan- tem matris vterum repetentem 3. 1.		Voluptas capiens homines per Oſtream ad vnguentum 8. 56	
Vitæ ſymbolum per cor	3. 4	Voluptas humana per baſſama Arabia.	10. 20
Vitia nocent auctoriſ per Fa- briciani Venerem	4. 37		
Vitia & voluptates ſpecioſis titu- lis ornantur per Tuditanorum argentea præſepia	11. 7		
Vitiorum propriorum ignoratio per Cimmerios	5. 28		
Vitiorum ſtupor per Silarim	1. 59		
Vltio per Praxidicas	2. 72		
Vltio diuina per Atergatidis piſ- ces.	4. 12		

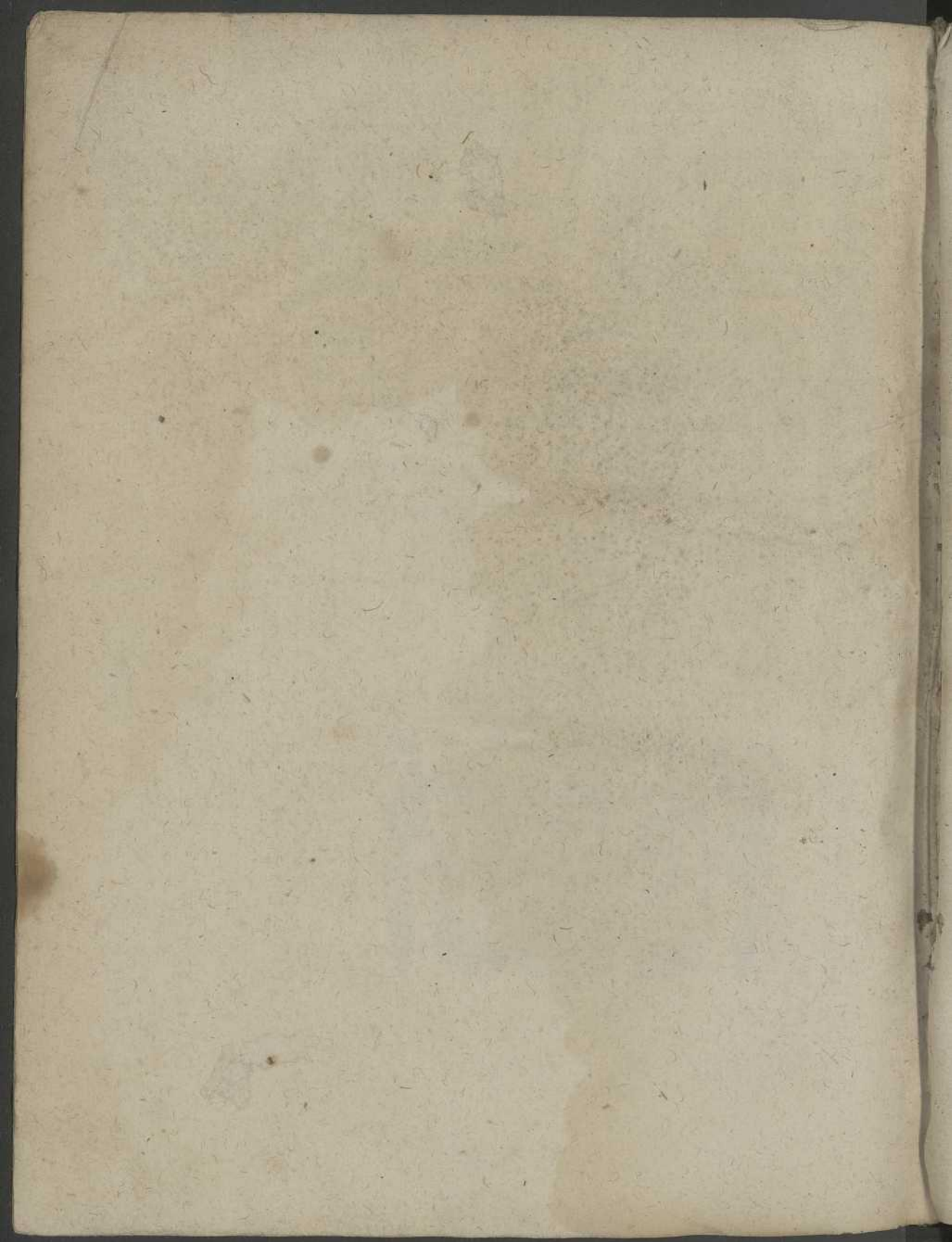
INDEX.

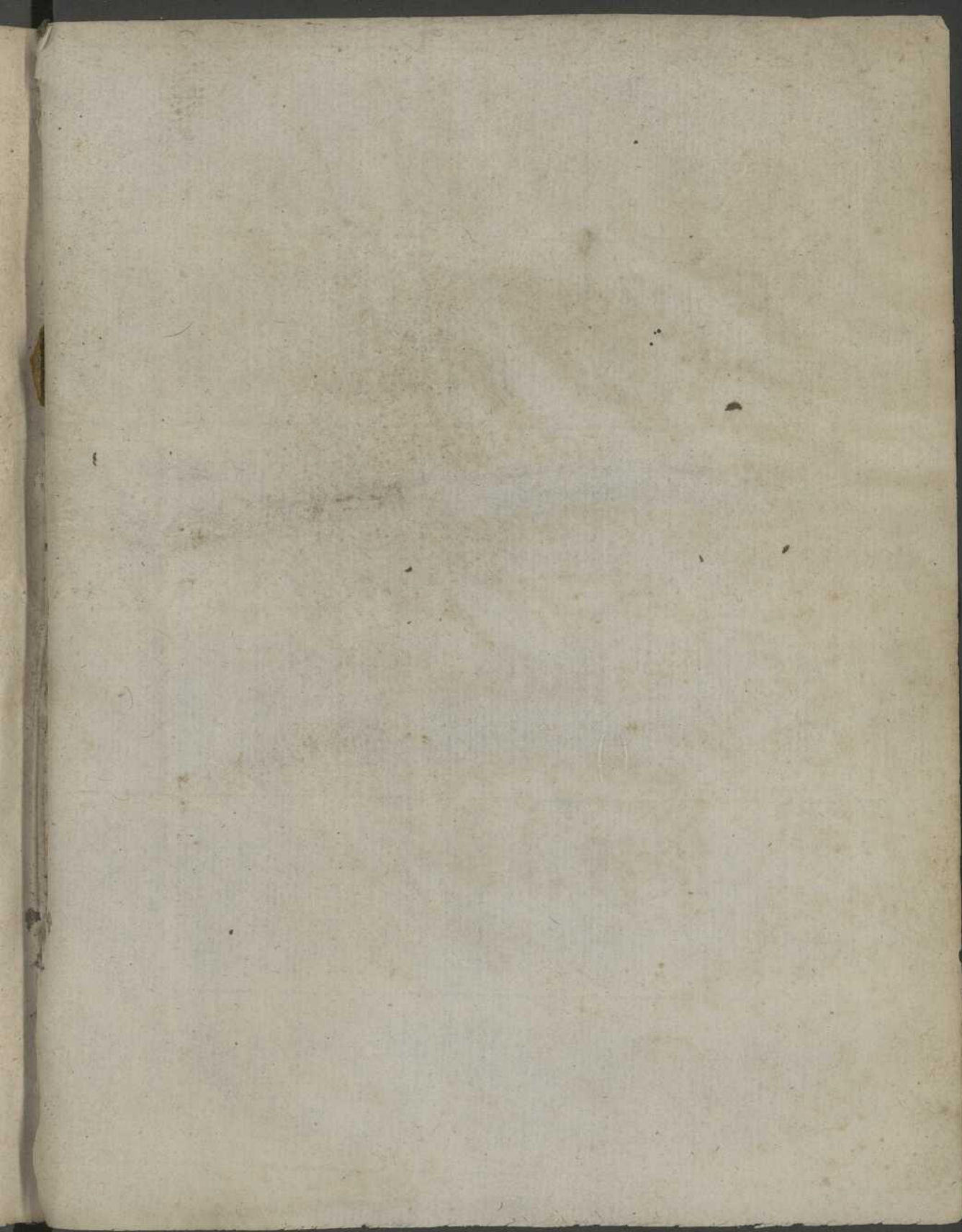
Voluptas seu diuitiæ exitiales per pomum aureum Fenellæ	11.5	præsepibus	4.40
Voluptates per Neronis Copas	4.50	Voluptuarius per capram Indicā ad Cinnamomum	7.24 & per pneumona. 8.67 & per Scara- bæum 9.62
Voluptates humanæ per Hircania mel.	9.9	Vorum obliquum per Dorionis votum	4.30
Voluptati non credendum	7.21	Vrbes magis viris illustrantur, quā viri urbibus, per Iouem Phidiæ & Homeri	2.46
Voluptatis dominatus	6.1	Vtilitas ab inimicis per Phalerei vomicam	3.51
Voluptatis γλυκύπικρον per Hypa- nym	1.48	Vulgo non placere per Hippoma- chi virgam	3.37
Voluptatis tenax memoria per Pantheram Arfacœ	7.91	Vulgus argumentum pessimi	3.17, item 12.53
Voluptatis illecebra delinitus per Crocodilum ad suem	8.34	Vulnus & salus per fontem Sardi- niæ solifugæ remedium	1.55
Voluptuaria vita per Mycerini noctes	4.48		
Voluptuarij sordes per elephantii potum	7.44		
Voluptuarij mentem habent in			

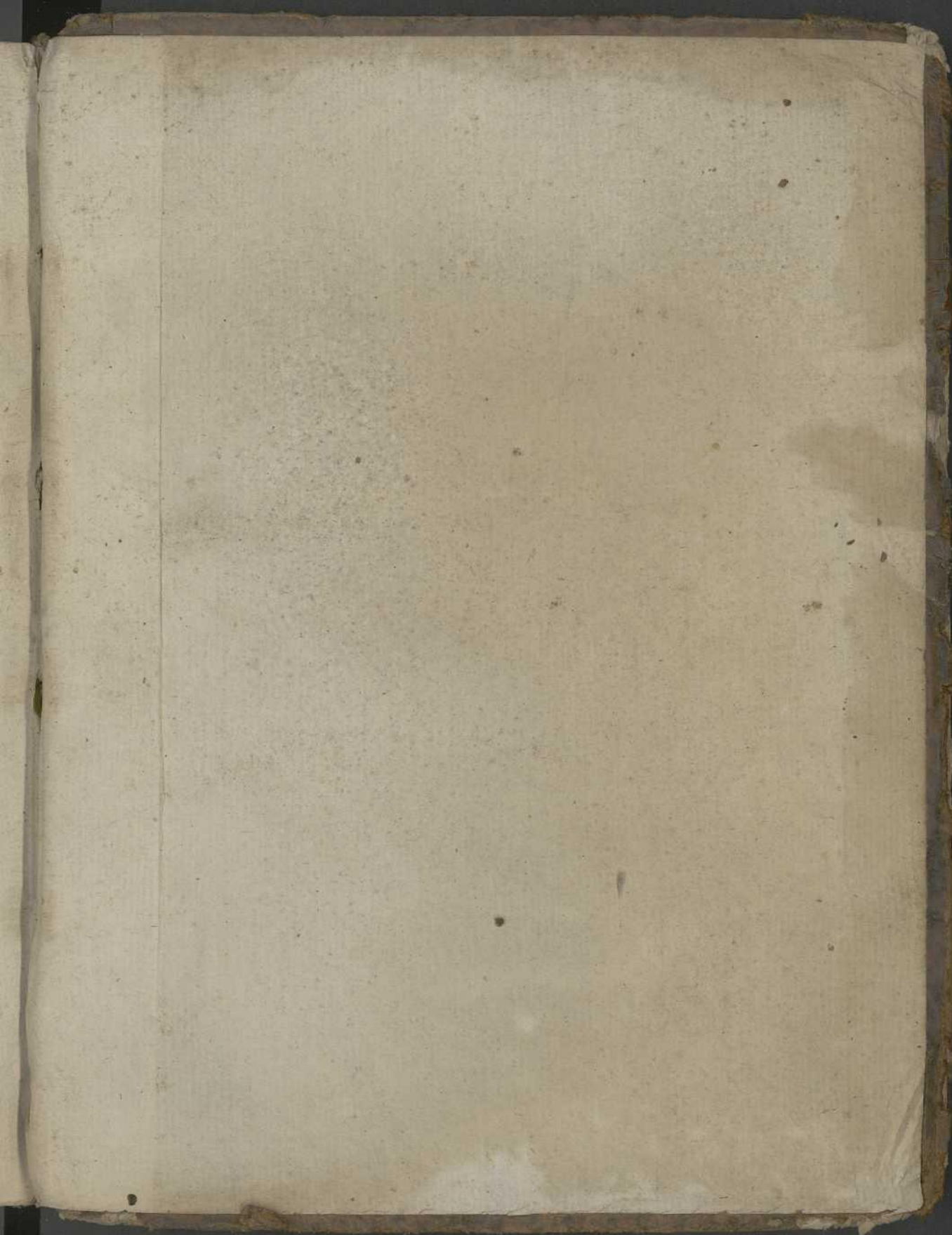
FINIS.

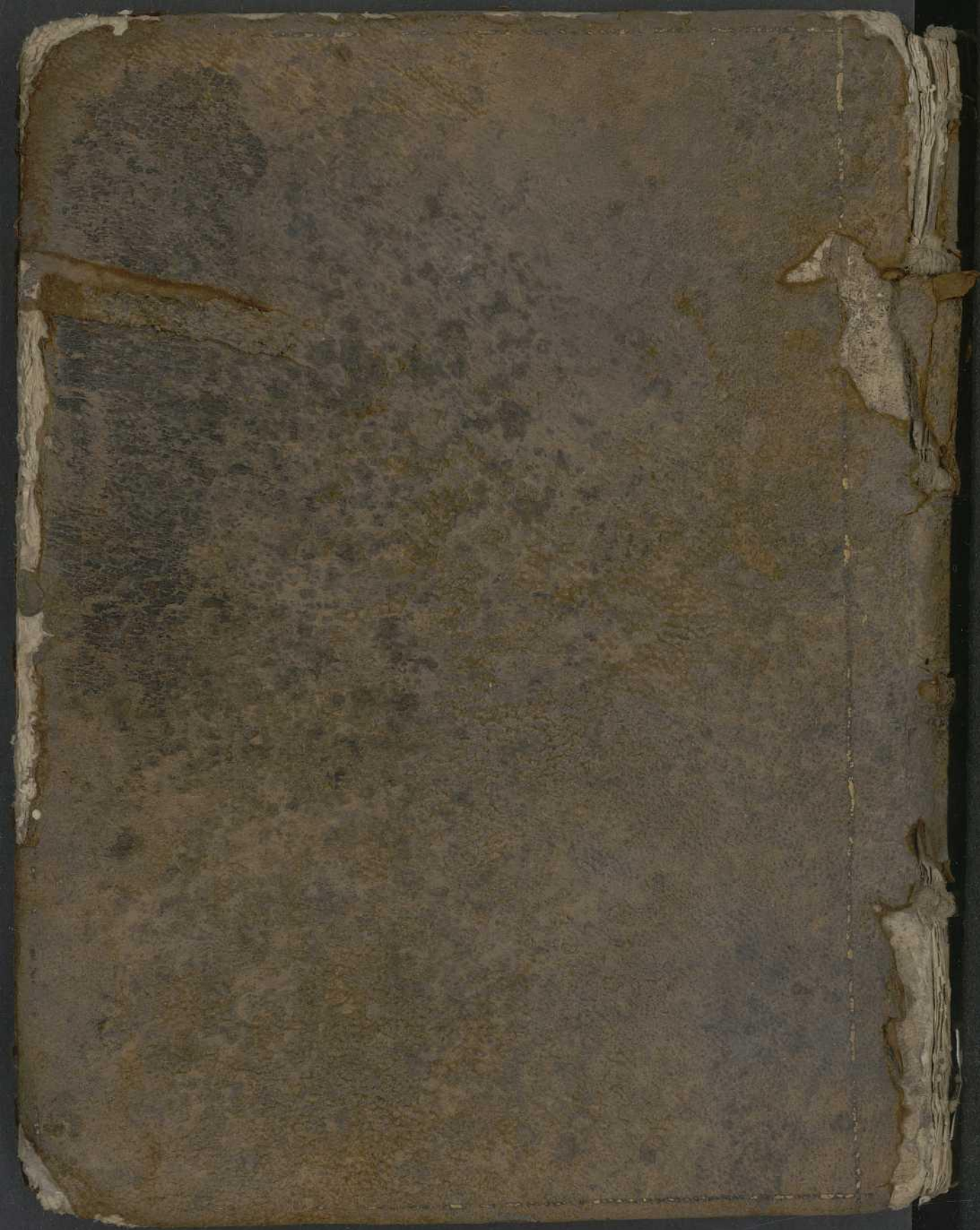

123

3.045